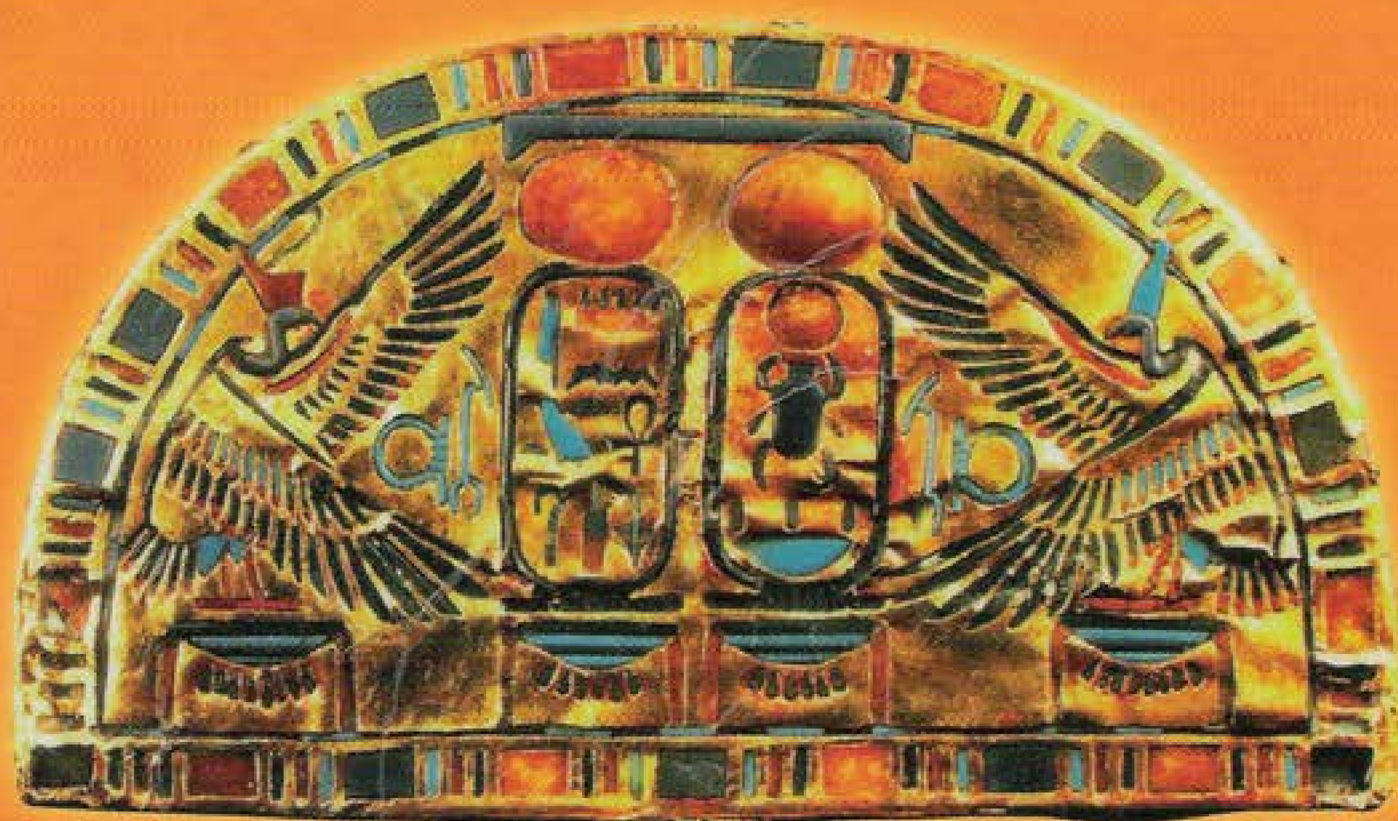
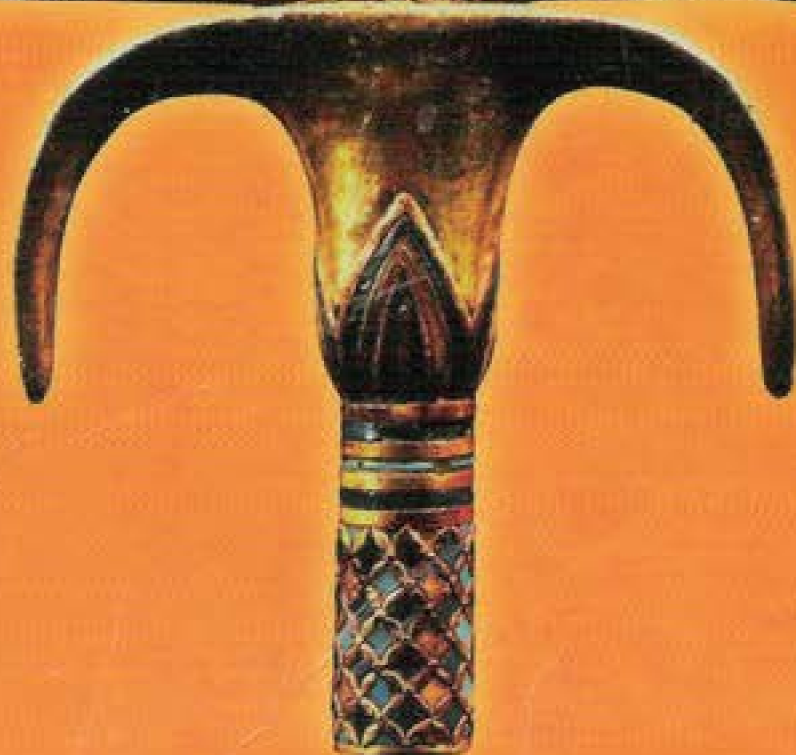
CHRISTIAN JACQ

AFACEREA TUTANKHAMON

Christian Jacq

AFACEREA TUTANKHAMON

Christian Jacq

AFACEREA TUTANKHAMON

rao international publishing company

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
JACQ, CHRISTIAN
Afacerea Tutankhamon / Christian Jacq; trad.: Cristina Săvoiu. –
Bucureşti: RAO International Publishing Company, 2006
ISBN (10) 973-103-048-4; ISBN (13) 978-973-103-048-7
I. Săvoiu, Cristina (trad.)
821.133.1-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, ROMÂNIA
www.raobooks.com
www.rao.ro

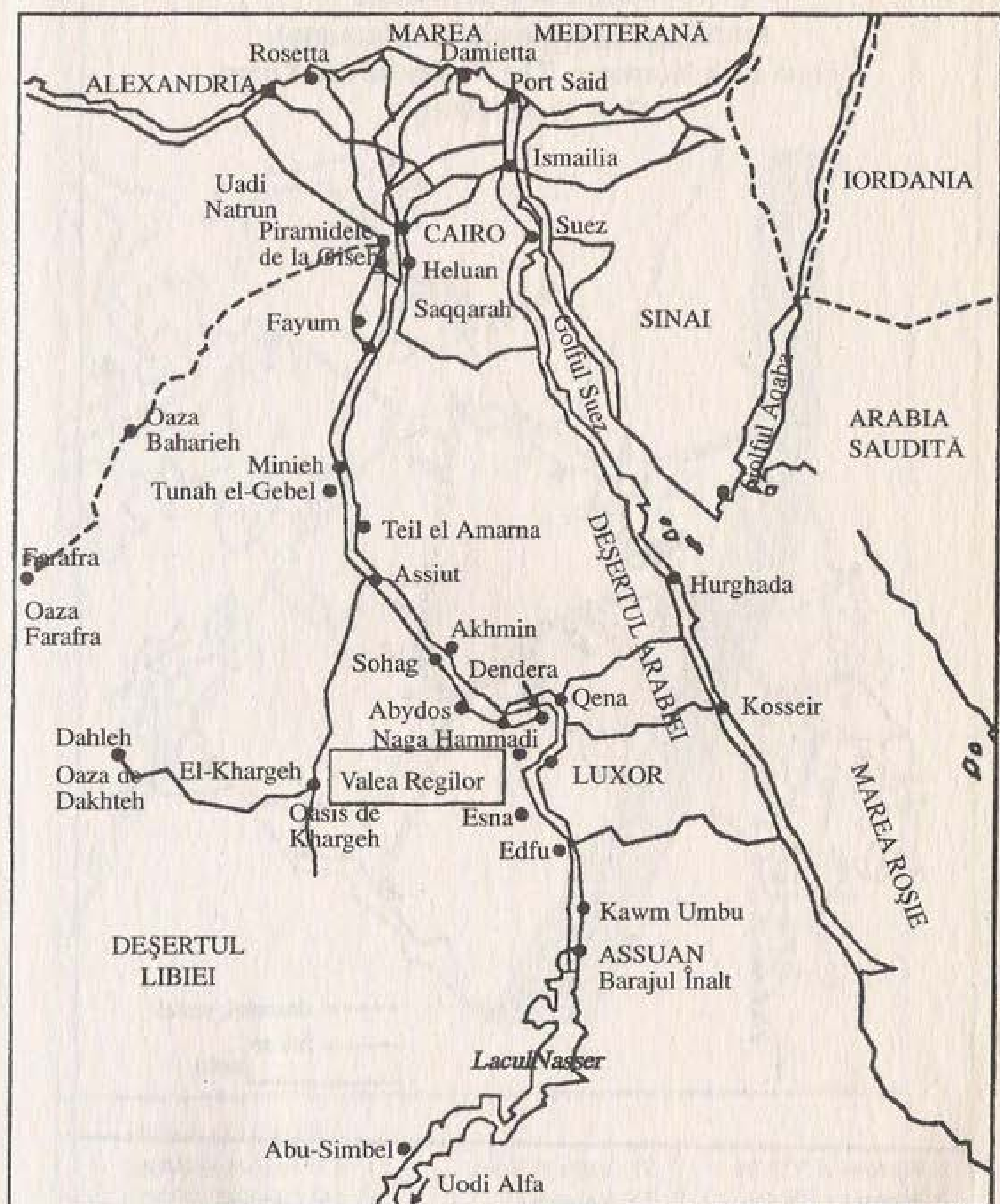
Christian Jacq
L'Affaire Toutankhamon

Traducere din limba franceză
CRISTINA SĂVOIU

octombrie 2006

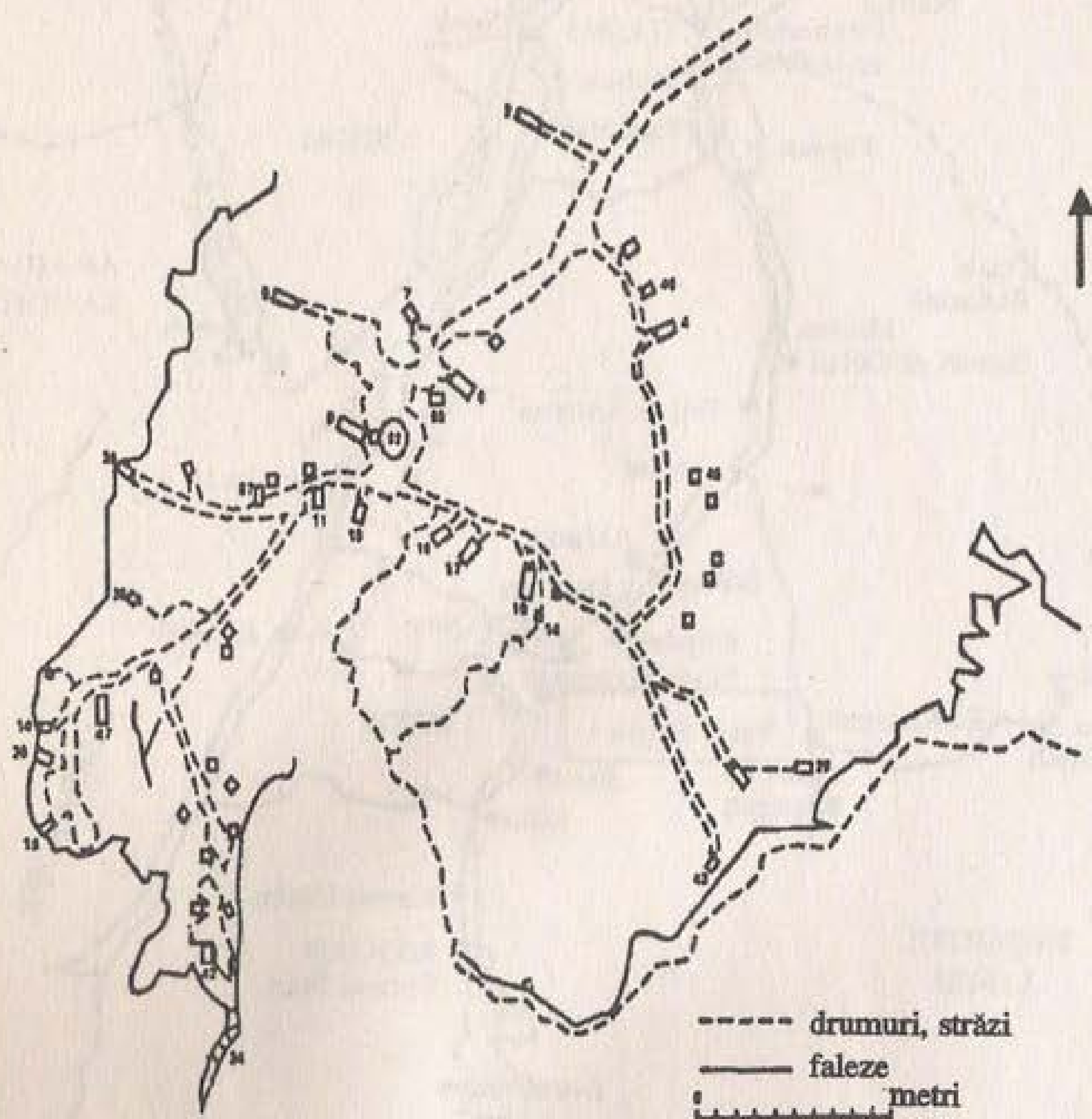
ISBN (10) 973-103-048-4
ISBN (13) 978-973-103-048-7

Pentru tine, Viking, tovarășul meu de fiecare zi,
care ai pășit în lumină, dincolo de miazănoapte,
la 3 noiembrie, ziua în care au fost scrise
primele rînduri ale acestei cărți;
pentru tine, care ai fost bunătate,
fidelitate și generozitate,
și care vei deschide căile lumii celeilalte,
în care îmi vei fi călăuză, așa cum Anubis
a fost pentru Tutankhamon.

MAREA MEDITERANĂ
Rosetta
Damietta
ALEXANDRIA
Port Said
Ismailia
IORDANIA
Uadi
Natrun
CAIRO
Suez
Heluan
Saqqarah
SINAI
Fayum
Golful Suez
Golful Aqaba
Oaza
Bahariech
ARABIA
SAUDITĂ
Minieh
Tunah el-Gebel
Teil el Amarna
DEŞERTUL ARABIEI
Farafra
Oaza
Farafra
Assiut
Hurghada
Akhmin
Sohag
Dendera
Qena
Kosseir
Abydos
Naga Hammadi
Dahleh
LUXOR
MAREA ROŞIE
El-Khargeh
Valea Regilor
Dakhteh
Esna
Edfu
Kawm Umbu
DEŞERTUL
LIBIEI
ASSUAN
Barajul Înalt
Lacul Nasser
Abu-Simbel
Uodi Alfa

VALEA REGILOR

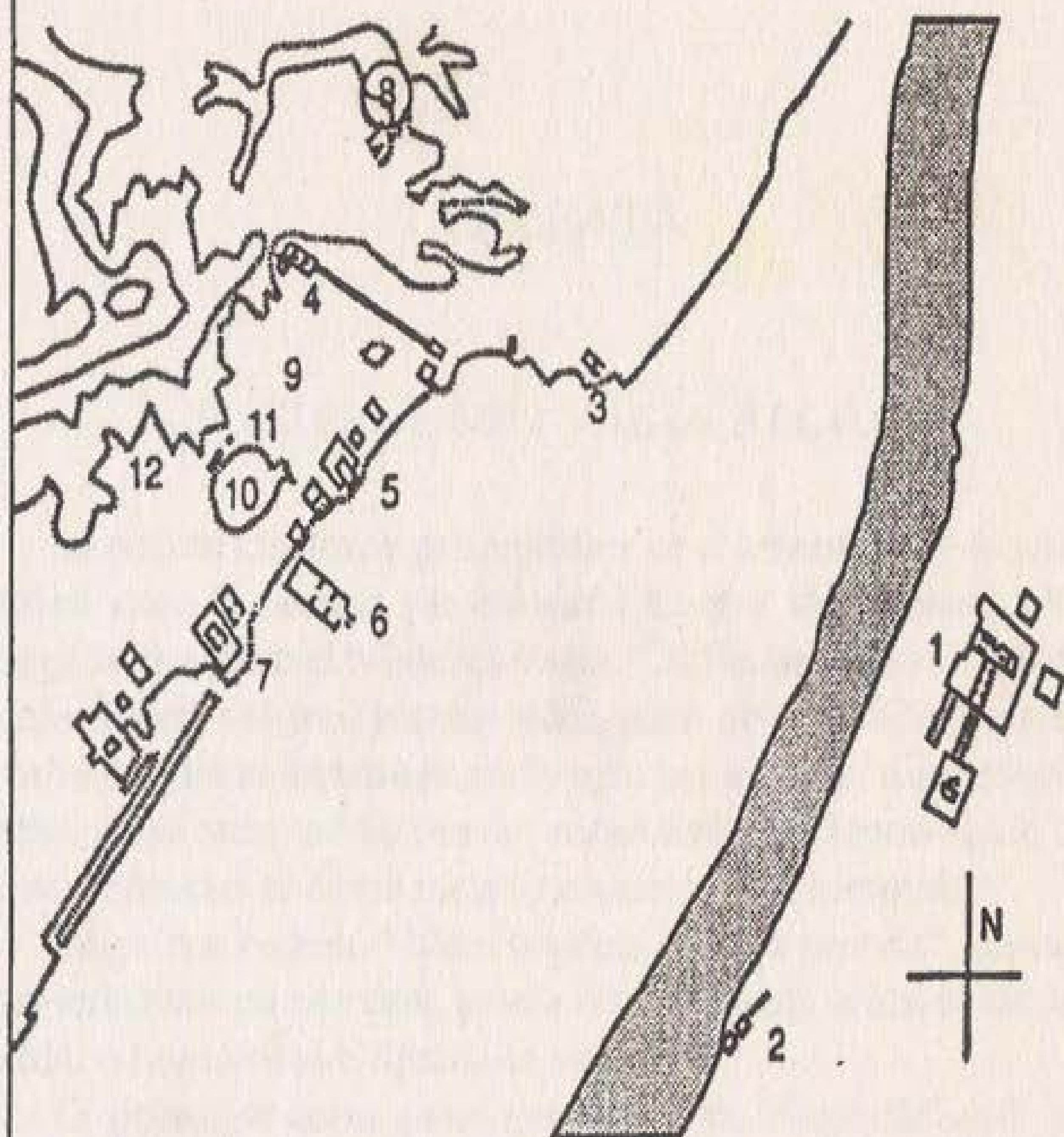
Amplasarea principalelor morminte
(după Erik Hornoug, ***The Valley of the Kings***,
New York, 1990)

1. Ramses al VII-lea	15. Sethi al II-lea	43. Tutmes al IV-lea
2. Ramses al IV-lea	16. Ramses I	45. Userhat
4. Ramses al XI-lea	17. Sethi I	46. Yuya și Tuya
6. Ramses al IX-lea	18. Ramses al X-lea	55. Siptah
7. Ramses al II-lea	20. Hatchepsut	57. Horemheb
8. Merenptah	34. Tutmes al III-lea	
9. Ramses al VI-lea	35. Amenhotep al II-lea	62. TUTANKHAMON
8. Amenmes	36. Maiherpra	
9. Ramses al III-lea	38. Tutmes I	
10. Tausert și Sethnakht	42. Tutmes al II-lea	

VESTUL TEBEI

(după *Lexicon der Ägyptologie*)

1. Templul din Karnak
2. Templul din Luxor
3. Templul lui Sethi I
4. Templul din Deir el-Bahari
5. Templul lui Ramses al II-lea (Ramsseum)
6. Templul lui Amenhotep al III-lea (din care mai există doar „Coloanele lui Memnon")
7. Medin Habu (Templul lui Ramses al III-lea)
8. Valea Regilor
9. Sheik Abd el-Gurnah (morminte de nobili)
10. Gourmat Mourai (morminte de nobili)
11. Deir el-Medineh
12. Valea Reginelor

PREFAŢĂ

MISTERUL DIN VALEA REGILOR

În pofida rănilor, a primejdiilor ce o amenință, a droaiei de turiști care îl făceau pe Howard Carter să roșească, Valea Regilor și-a păstrat misterul intact. Cu fiecare dintre călătoriile mele îl simt tot mai intens. Aici, cum observa Champollion, vorbește glasul strămoșilor. Pentru a-l asculta, nu rareori i se întîmpla să stea închis într-un mormînt, îmbibîndu-se de texte și reprezentări al căror mesaj rămîne mereu esențial.

La prima vedere, Valea Regilor, „marea preerie", înseamnă țărmuri tăiate cu precizie, piatră arsă de soare, o insulă de stîncă aridă, cu desăvîrșire lipsită de vegetație.

O primă vedere, prea sumară însă. Superficialul, ca și efemerul nu-și găsesc locul aici; persistă, în schimb, ceva din spiritul faraonilor celor trei dinastii ale Noului Regat . Tot aici se găsesc și sălașele de pe urmă ale celor care i-au slujit cu credință: vreun mare preot, un vizir, un argat sau o doică, fără a uita de cîini, maimuțe, ibiși, mumificați cu toții, după tradiție, avînd asupra lor cele de trebuință pentru călătoria în lumea de dincolo. Doar mormintele faraonilor sînt împodobite și au pereții acoperiți cu texte.

În timpul unicei sale călătorii în Egipt, la scurtă vreme după ce descifrase hieroglifele, Champollion a înțeles caracterul

spiritual al puterii monarhice a faraonului şi rolul esenţial pe care Valea Regilor îl avea în păstrarea acestuia, dincolo de moarte şi de timp:

> În timpul vieţii sale, asemenea soarelui în mersul său de la răsărit la apus, regele trebuia să fie dătătorul de viaţă şi lumină al Egiptului, izvorul tuturor îndestulărilor materiale şi morale de trebuinţă locuitorilor săi. Mort, faraonul a fost, prin urmare, comparat cu soarele la asfinţit, coborînd spre întunecata Emisferă Sudică, pe care trebuia să o parcurgă pentru a renaşte apoi la răsărit şi a readuce lumina şi viaţa în lumea de sus (în care trăim), tot astfel cum regele defunct avea şi el a renaşte, fie pentru a-şi urma reîncarnările, fie pentru a rămîne să trăiască în ceruri şi a se contopi cu Amon, Părintele Universal.
>
> (scrisoare din 26 mai 1829)

Amon şi Amonet, Cel Ascuns şi Cea Ascunsă, reprezintă misterul pe care Valea Regilor, depozitară a regalităţii reînviate la nesfîrşit, îl semnifică şi îl transmite. Dacă soarele nu ar reapărea în zori, orice formă de viaţă ar dispărea; dacă faraonul nu este înălţat pe tronul său, societatea devine haos, violenţă, nedreptate. Lumea nu are nevoie a fi salvată de religii deţinătoare de adevăruri absolute şi aflate la originea tuturor conflictelor aducătoare de moarte; are nevoie, în schimb, să fie diriguită cu dreptate, ca o uriaşă corabie a cărei cîrmă este ţinută cu mînă fermă la trecerea ei prin timp.

Să construieşti temple, să aduci ofrande, să instaurezi ordinea în locul dezordinii astfel încît omul să nu devină şacal pentru om, să-l ocroteşti pe cel slab în faţa celui puternic – iată îndatoririle de căpătîi ale faraonului, în fiinţa căruia se înmănunchează toate forţele Creaţiei. Abia după aceea şi numai după aceea, îşi vădesc virtuţile aceste forţe. Trecut prin persoana faraonului, soarele nu va fi distrugător, ci dătător de viaţă.

Pentru ca această comuniune să fie cu putinţă, trebuie luate anumite măsuri. Primul imperativ: găsirea unui punct de

legătură între lumea de aici și cea de dincolo, un „loc de putere" cum spun indienii, o zonă în care să se deschidă în chip natural o cale spre invizibil și spre cealaltă față a realului. Aflată pe latura vestică a Tebei , „bătrîna noastră maică", după expresia lui Champollion, Valea Regilor îndeplinea ideal aceste criterii, cu atît mai mult cu cît era dominată de o piramidă naturală, evocare a monumentelor Vechiului Regat și expresie a luminii începuturilor.

Nu există religie egipteană, în accepțiunea actuală a termenului, care să facă apel la dogme, revelație, cărți sacre, locuri sfinte accesibile practicanților și crezuri obligatorii.

Un singur „preot" ori, mai exact, un „slujitor al lui Dumnezeu": faraonul. Lui nu i se cere să propovăduiască, nici să convertească, ci „să îndeplinească riturile", în scopul de a reține pe pămînt forțele creatoare din care purced ordinea, armonia și unitatea. În templele egiptene nu găsim credincioși, nu găsim mulțimi adîncite în rugăciune, ci numai un număr restrîns de inițiați, apți să-și îndeplinească rolul ritual, aplicînd arta regală fără a o denatura.

În Egiptul faraonic, nu de credință era vorba, ci de cunoaștere. Iar această cunoaștere se întemeia pe utilizarea hieroglifelor, *medu neter*, „cuvintele lui Dumnezeu", a căror principală caracteristică era aceea de-a nu încremeni vreodată într-un text dogmatic, de repetat la nesfîrșit.

În Vechiul Regat, *Textele Piramidelor* erau purtătoare de cunoaștere; alegînd Valea Regilor ca sălaș al spiritului regalității, înțelepții Regatului de Mijloc au creat o nouă formulare: Amduat, „ceea ce se află în spațiul de mutație". Duat este totodată și spațiul de trecere de la viața muritoare la nemurire, un spațiu de încercări, o matrice din care se nasc lumina și stelele, tainița, „încăperea ascunsă" a alchimiștilor. *Textele Piramidelor* fac posibilă cunoașterea îndeletnicirilor zeilor și a puterilor misterioase. De îndată ce cuvintele se fac înțelese, cel inițiat poate urma *„Cărările Marelui Zeu"*.

Textul acesta fabulos nu este singurul descoperit în mormintele din Valea Regilor. Mai sînt *Cartea Porților* și *Cartea*

Cavernelor, care arată etapele transmutației, *Ritualul Deschiderii Gurii*, ce permitea aducerea la o nouă viață a ființei transfigurate, *Cartea Zilei și a Nopții*, precum și alte texte care, ca abordare și viziune asupra misterului, sînt necontradictorii și complementare.

Mormîntul lui Tutmes III pare un imens papirus desfășurat, pereții îi sînt acoperiți de capitole întregi din Amduat. Ca și în încăperea reînvierii din piramida faraonului Unas de la Saqqara, și aici pătrundem în interiorul unei cărți în care, cunoscîndu-i conținutul, putem deveni o literă însuflețită. Nu mai este vorba de o raportare din exterior, făcută de un observator obiectiv sau subiectiv ori de un cititor, ci de o participare la opera ce nu contenește să se elaboreze ea însăși și față de care cel care o cunoaște devine un aspect al ei, precum un copăcel într-o pădure imensă.

Moartea este, evident, o realitate. Astăzi, subiect tabu, este un adevăr cumplit, oricît ar fi de amînat pe un pat de spital. Egiptenii priveau moartea în față și îndrăzneau să-i vorbească. Este un dar pe care noi l-am respins, l-am uitat ori, pur și simplu, l-am pierdut. Fără îndoială, acesta este motivul pentru care moartea ne invadează și ne strică viața. Dar numai „cea de-a doua moarte", cea a spiritului, este cu adevărat neant. Moartea cea dintîi, a trupului, face parte din viață, este o încercare și ne duce la judecată.

Miza este limpede: în fața instanței divine, omul este răspunzător de faptele sale. Oare dreptatea, în felul său neabătut, ne apasă inima ori ne face s-o simțim ușoară ca un fulg, precum cea a lui Maat? Inima – a nu se confunda cu mușchiul cardiac – este centrul ființei noastre, un potir pe care-l umplem după fapte.

Marele judecător, Osiris, nu este zeul tuturor celor defuncți, ci protectorul și îndrumătorul celor „drept grăitori", a căror inimă este ușoară, în acord cu dreptatea lui Maat și recunoscută ca atare de Thot, maestrul cunoașterii. „Drept grăitorul" este recunoscut demn de o viață întru eternitate, adică de o capacitate de a călători în toate universurile, transformîndu-se fără

încetare. Îndeplinirea îndatoririlor către Osiris înseamnă a aduce laolaltă ceea ce este răzleț, a reuni ceea ce este dezbinat, a deosebi ce este esențial de ceea ce este deșertăciune pentru a recupera, peste moarte, sensurile ființei. Numim „mumie" această ființă reconstituită, corpul ca suport al unei lumini supranaturale. Nu individul reînvie, ci Osiris, alcătuit din metale, minerale și vegetale, expresie a unei tainice realități pe care omenescul nu are cum să o denatureze. Faraonul devine un Osiris, un corp de lumină nesupus stricăciunii. Această idee s-a păstrat cumva în conceptul european de regalitate, cînd se vorbește despre două trupuri ale regelui, primul, natural și muritor, iar cel de-al doilea, supranatural și nemuritor.

Nimic mai stînjenitor decît cuvinte nepotrivite și înșelătoare precum „mormînt" și „sarcofag". În ziua de azi, un mormînt nu este decît o cavitate săpată în pămînt pentru a adăposti un cadavru. În Egipt vorbim despre „sălașe pentru vecie", ridicate nu întru pomenirea unor indivizi, fie ei faraoni, ci pentru a face familiar un proces de reînviere în, cu și prin lumină. Numeroși arheologi constată cu părere de rău că „mormintele" din Valea Regilor nu le spun nimic despre psihologia și despre viața privată ale faraonilor. Nici o urmă de anecdotă ori de fapte istorice. Un sălaș pentru vecie este un atanor alchimic, destinat să producă veșnicia, creuzet al unei vieți transfigurate, acumulator de puteri creatoare. Hieroglifele vorbesc, riturile sînt celebrate, ofrandele îndeplinite și sălașul de veci funcționează de la sine.

Cuvîntul grecesc „sarcofag" înseamnă „mîncătorul de carne moartă", altfel spus, „lada cu cadavru". Cuvîntul egiptean exprimă chiar inversul: „cel care are viață". În „sarcofagele" egiptene nu există nici un cadavru, nici o carne moartă, ci osiriene corpuri de lumină. Piatră primordială ieșită din oceanul originilor în timpul cînd se năștea lumea, sarcofagul este o corabie ce îngăduie spiritului regalității să urmeze calea misterului și să devină soarele de mîine.

Depus în inima Locașului Aurului, „cel care are viață" se află la sînul mumei sale: Cerul, zeița Nut, care îl așază printre

stelele nepieritoare. Gravat pe interiorul capacului sarcofagului, acest cer feminin se întinde deasupra lui Osiris, se unește cu el pentru a transforma moartea în viață.

Element decisiv: barca solară. Ea plutește, cum observa Champollion, „pe fluviul ceresc, pe fluidul primordial sau eterul". Purtată de intuiția creatoare, ea vine în întîmpinarea forțelor divine și destramă tenebrele. Mersul ei nu este lipsit de dificultăți, căci în fața ei se ridică un șarpe uriaș, Apofis, care bea apa fluviului pentru a opri înaintarea bărcii. Cei aflați la cîrmă trebuie să încerce să țintuiască monstrul și să-l împiedice să facă rău. Această redutabilă îndatorire trebuie luată mereu de la capăt. Lupta cu balaurul care se împotrivește renașterii luminii trebuie dusă noapte de noapte.

Supraviețuirea creației depinde de salvarea soarelui. Învingînd moartea, Soarele se recompune luminînd tenebrele, face să redevină limpede ceea ce era întunecat. Locașele pentru vecie din Valea Regilor oferă o surprinzătoare învățătură despre chiar natura acestei lumini prezente în fiecare dintre manifestările vieții, de la piatră și pînă la stea. Cum se spune în *Litaniile Soarelui*, această lumină trece prin șaptezeci și cinci de transformări; iar, potrivit primei încăperi a mormîntului lui Tutmes al III-lea, șapte sute șaptezeci și cinci de forțe creatoare dau naștere fiecărui soare nou în „cavernele secrete ale totalității reîntregite". Atunci faraonul îi poate spune lui Ra, lumina creatoare: „Eu sînt tu, tu ești eu".

Cel înviat călătorește pentru totdeauna în imensitatea lui Nun, oceanul de energie din care toate purced și în care toate se vor întoarce la sfîrșitul timpurilor.

Opus concepțiilor moderne, Egiptul faraonic nu datează creația. Dacă Big Bang a fost, atunci el nu s-a produs o dată pentru totdeauna. „Prima dată" se celebrează cu fiecare zori noi, căci începuturile creației, mutație perpetuă, se revelează la nesfîrșit.

Neajungerea la capăt, lipsa încheierii este o altă dimensiune remarcabilă a spiritualității Egiptului faraonic, cum o spune arhitectura: nici unul dintre mormintele din Valea Regilor nu

pare să fi fost terminat. Dincolo de Locaşul Aurului începe un culoar înfundat în stîncă, ca şi cum totul ar reîncepe. Chiar atunci cînd exprimă transcendenţa, lucrarea omenească are limite; lucrarea misterului, în schimb, nu este niciodată încheiată.

Închistată în sine, orice credinţă devine dogmă periculoasă; spiritualitatea Egiptului faraonic însă a fost neîncetat reformulată de-a lungul dinastiilor. Şi acest culoar lăsat neterminat dincolo de locaşul pentru vecie, aflat în inima pietrei, este un îndemn la a nu lăsa gîndirea să încremenească.

În vremurile de orbire şi regres pe care le trăim astăzi, mai este oare cu putinţă să ajungă pînă la noi mesajul Văii Regilor? Multe dintre căile ce duceau spre zonele de spirit descoperite de vechii egipteni s-au şters de pe hărţile noastre. Vom avea oare dorinţa şi puterea de a le redescoperi şi de a regăsi astfel vastul tărîm al domniei luminii?

Fabuloasa aventură a lui Carter rămîne un exemplu şi naşte o speranţă. Provenind dintr-o familie modestă, el, ca om de teren, fără diplome şi referinţe universitare, îşi duce la îndeplinire idealul. În pofida piedicilor, a invidiilor şi a intrigilor nedemne, el a devenit autorul celei mai mari descoperiri arheologice a tuturor timpurilor.

1822: Champollion descifrează hieroglifele şi reînvie Egiptul faraonic. 1922, o sută de ani mai tîrziu, Howard Carter îl readuce la lumină pe Tutankhamon şi ne dăruieşte comoara prin excelenţă, revelaţia veşniciei şi a victoriei asupra morţii.

Ch. J., 2004.

CAPITOLUL 1

George Edward Stanhope Molyneux Herbert, viconte de Porchester, supranumit „Porchey“ de către puţinii săi apropiaţi şi considerat de invidioşi viitor lord Carnarvon, îi trînti un pumn în plină figură marinarului grec care refuza să se supună ordinelor sale. La bordul iahtului său, *Afrodita*, el era unicul stăpîn şi nu înţelegea să i se opună, chiar dacă o furtună puternică semăna panică în rîndul echipajului.

Grecul se ridică ameţit.

– Bucătarul dumneavoastră e terminat... Aţi face bine să vă ţineţi de bară.

– O criză de apendicită nu este o condamnare la moarte. Ar trebui să ştii, prietene, că Afrodita este o zeiţă a mării. În timpul operaţiei, ei îi încredinţez şi vasul, şi echipajul.

Arătînd dispreţ celui neîncrezător, Porchey coborî în cabină, unde îl instalase pe bolnav; ţinea mult la bucătarul brazilian pe care-l angajase în timpul ultimei sale călătorii în jurul lumii.

Acesta se chircea de durere.

Pe punte, cei mai mulţi dintre marinari se rugau, în genunchi, lui Dumnezeu. Pentru Porchey, asemenea manifestare era lipsă de stăpînire de sine. De cînd învăţase să navigheze pe Mediterana, în faţa vilei tatălui său de la Porto Fino, pe riviera italiană, vicontele Porchester n-a cerut niciodată ajutorul Celui de Sus. Că plutea ori că se îneca, o făcea de unul singur, fără să stingherească divina adunare, ce

avea lucruri mai bune de făcut decît să se ocupe de un navigator în primejdie.

Îi dădu bucătarului să bea jumătate dintr-o sticlă de whisky de cea mai bună calitate, apoi se aşeză la pian şi cîntă *Improvizaţii pe două voci* de Johann Sebastian Bach. Amestecul de alcool şi muzică ar fi trebuit să-l domolească pe pacient; în caz că n-ar fi supravieţuit, avea cel puţin parte de cîteva ultime senzaţii de calitate.

Înainte să moară, mama lui Porchey îi ceruse în modul cel mai ferm ca, potrivit educaţiei primite la castelul Highclere, să nu accepte şi să nu tolereze vreodată ceva comun ori abject. Pregătindu-se acum să deschidă abdomenul brazilianului, care sigur avea pe conştiinţă una sau două crime, vicontele se scuza în faţa sufletului răposatei sale mame.

Bolnavul, cu ochii injectaţi de febră, îndrăzni să-l întrebe:

– Aţi... aţi mai operat pînă acum?

– De vreo zece ori, prietene, şi mereu cu succes. Relaxează-te şi totul va decurge cum trebuie.

Mare iubitor de lectură, vorbind engleza de la Trinity College din Cambridge, germana, franceza, greaca, latina şi stăpînind cîteva idiomuri rare din bazinul Mediteranei, Porchey chiar citise manuale de chirurgie şi refăcuse în minte o operaţie de apendicită, coşmarul navigatorilor plecaţi în călătorii lungi. Îşi luase cu el o trusă chirurgicală demnă de un medic adevărat.

– Închide ochii şi gîndeşte-te la o masă gustoasă sau la o damă bine.

Un zîmbet deşănţat apăru pe buzele bucătarului. Profitînd de acest moment de slăbiciune, Porchey îl lovi în cap cu un ciocan. Cîteva încăierări prin barurile dubioase din insulele Capului Verde şi din Antile îi perfecţionaseră tehnica anesteziei.

Operă cu mînă sigură şi cu gîndul la epidemia de rujeolă care nu izbutise să-l răpună; pentru a-i scădea febra, îl stropiseră cu apă rece ca gheaţa. Nici la Eton nu fusese mai bine tratat; din primele momente, vicontele simţise însă dispreţ pentru dascălii pretenţioşi, burduşiţi cu inutile cunoştinţe. El muncea în felul său, în ritmul său, indiferent la note şi

sancţiuni; era, de aceea, considerat leneş, tocmai el, care beneficia de o extraordinară putere de concentrare şi de o totală libertate de gîndire. Colecţiona timbre, ceşti de porţelan, gravuri franţuzeşti şi şerpi la borcan; lectura din clasici îi producea un plictis abisal, fie că era vorba despre Demostene cel pisălog, de Seneca, meşter la tăiatul chefului, ori de umflatul de Cicero; la Trinity College îşi găsise totuşi o preocupare care să-l pasioneze: restaurarea prin efort propriu a lambriurilor. Revoltat, directorul se plînsese tatălui acestuia despre atitudinea intolerabilă a unui reprezentant al vechii nobilimi, păstrătoarea tradiţiei şi a valorilor pe care Porchey le nesocotea cu atîta dezinvoltură.

Sportiv desăvîrşit, tînărului aristocrat nu-i mai rămăsese decît să străbată lumea în lung şi-n lat, să descopere Africa de Sud, Australia şi Japonia, să parcurgă continentele, în căutarea unui ideal care îi scăpa neîncetat. Cînd viaţa pe care-o ducea i se părea prea searbădă, se cufunda în cărţile de istorie; cu grandoarea ei, atît de opusă mentalităţii mic-burgheze în care se complăcea Europa, Antichitatea îl atrăgea.

Egiptul i se părea fascinant; acolo, prin integrarea lui în dimensiuni colosale, prin ridicarea de temple la scara universului, omul fusese depăşit. Evitase totuşi să calce pe pămîntul faraonilor ca şi cum o teamă plină de respect, neobişnuită la el, l-ar fi împiedicat să pătrundă în necunoscut.

Vicontele măsură cu satisfacţie rezultatul muncii sale.

– Nu-i rău..., nu-i rău deloc. Nu bag mîna în foc că va scăpa, dar manualul e corect; cu siguranţă, nimic nu-i mai de preţ decît o carte bună.

Venea vremea prînzului. Vicontele se schimbă pentru masă, alegînd o vestă albă şi nişte pantaloni gri din jerseu. Nu uită să-şi pună chipiul de căpitan şi urcă pe punte, unde echipajul continua să se roage, în plină furtună.

– Dumnezeu e milostiv, găsi aristocratul. Afrodita a traversat doar un centimetru pe hartă şi nimeni nu a căzut în apă.

Mai mulţi marinari se repeziră către el.

– Fiţi calmi, domnilor. Bucătarul nostru a scăpat de incomodul său apendice. Nu va fi, probabil, în stare să ne pregătească masa aşa că, pînă la următoarea escală, va trebui să ne mulţumim cu ce-o fi. Întîmplarea aceasta nu este un motiv să nu vă întoarceţi la posturile voastre.

Agăţat de bara iahtului, moştenitorul familiei Carnarvon avea o ţinută mîndră. Cu fruntea mare şi înaltă, mărginită de un păr aproape roşu, cu nasul său ferm, cu mustaţa perfectă, cu bărbia proeminentă, avea înfăţişarea unui cuceritor care se avînta spre infinit.

Numai Porchey ştia că imaginea era înşelătoare. Pentru a da un sens vieţii sale, ar fi şterpelit cu mare plăcere o parte din moştenirea ce-i revenea. Inteligenţa, cultura, norocul, posibilitatea de-a face tot ce-i trăsnea prin minte... toate acestea nu-i alungau sentimentul de a fi singur şi inutil.

Grecul urla:

– Bucătarul trăieşte! L-am văzut, a deschis ochii!

Vicontele înălţă din umeri.

– Eu îmi respect cuvîntul, băiete. Nu v-am promis că-l salvez?

CAPITOLUL 2

Bărbatul îl observa pe Howard Carter cam de vreo jumătate de oră.

Elegant, fin, avea un chip sever și o privire necruțătoare.

Profitînd de o zi așa frumoasă, Howard își instalase șevaletul într-un cîmp, unde o iapă își alăpta mînzul. Ținutul Norfolk se bucura de un excelent sfîrșit de vară și, în sute de feluri, te îmbia să-l pictezi. La șaptesprezece ani, băiatul mergea pe urmele tatălui său, convins că va deveni, ca și el, pictor animalier. În loc să-l trimită la școala din oraș, tatăl său îl învățase el însuși să citească, să scrie, să deseneze și să picteze; caii și cîinii erau principalele sale modele. Astfel că, deși avea opt frați și surori, se simțea copil unic, singur în stare să primească mesajul artistului; avea să-i fie continuator, dovedind că poate trăi din arta sa. Așa că muncea cu sîrg, străduindu-se pentru cel mai mic detaliu.

Deși se născuse la Londra, în cartierul Kensington, la 9 mai 1874, Howard Carter își petrecuse copilăria la Swaffham, un sătuc pe care-l iubea mult pentru calmul său molipsitor.

Aproape de înserare, se petrecu un fel de miracol: pentru întîia oară, una dintre picturile sale aproape că-i dădea satisfacție. Calul tropăia, era viu; e adevărat, picioarele nu erau chiar atît de fine, iar capul trebuia refăcut. Dar mîna lui dovedea siguranță: începuse să învețe meserie.

Bărbatul culese o brîndușă pe care și-o prinse la butonieră, apoi, din cîțiva pași, veni mai aproape de adolescentul care se ridică și îl privi, contrar educației primite, fără a-și pleca ochii.

El își continuă mersul domol prin iarbă, fără teamă că-și pătează cu verde frumosul costum de aristocrat, și se opri în fața acuarelei, pe care o cercetă întinzîndu-și gîtul ca o pasăre de pradă.

– Interesant, zise. Așa-i că te numești Howard Carter?

Băiatul detesta felul de-a se purta al celor bogați: între ei, cîte preliminarii, pînă să ajungă să-și vorbească! Unui inferior era însă destul să i se dea ordine pe un ton disprețuitor.

– Nu vă cunosc. Nu sînteți de pe-aici.

– În lipsa cuiva care să ne prezinte, afară de această iapă superbă ocupată însă cu ale ei, află că mă numesc Percy E. Newberry și că avem o prietenă comună. Ai putea fi atît de amabil încît să-mi desenezi un rățoi?

Și îi întinse o foaie de hîrtie.

– Dar... de ce?

– Prietena noastră comună, *lady* Amherst, care locuiește în castelul învecinat, mi-a vorbit despre tine ca despre un pictor talentat. Ea a cumpărat trei dintre pînzele tale. Iapa aproape că ți-a reușit, dar un rățoi este cu totul altceva...

Furios, Howard luă hîrtia și, în mai puțin de cinci minute, termină schița unei rațe sălbatice de toată frumusețea.

– *Lady* Amherst nu s-a înșelat. Ai fi de acord să desenezi și să colorezi pentru mine pisici, cîini, păsări și multe alte animale?

Neîncrederea artistului rămase neclintită.

– Sînteți colecționar?

– Profesor de egiptologie la Universitatea din Cairo, în Egipt.

– E departe, nu-i așa?

– Foarte departe. Dar Londra este mult mai aproape.

– De ce Londra?

– Pentru că în frumoasa noastră capitală se găsește British Museum. Mi-ar plăcea să te iau acolo cu mine.

Cel mai mare muzeu din lume... Tatăl său îi vorbise adesea despre el. Într-o zi, poate că unul dintre tablourile sale va fi expus acolo!

– Nu-mi pot permite. Călătoria, cazarea...

– Problema e ca și rezolvată. Ești de acord să-ți părăsești familia și satul pentru cel puțin trei luni?

Pe cer zburdau rîndunele; la liziera pădurii, o ciocănitoare verde ciugulea scoarța unui stejar. Să plece din Norfolk, să se despartă de părinți, să-și frîngă copilăria... Răsturnă, cu un gest, șevaletul.

– Cînd e plecarea?

Mai multe luni de muncă neîntreruptă, aplecat asupra tăbliței de reprodus hieroglife, în care figurau nu doar animale, ci și ființe umane, obiecte, clădiri, semne geometrice și multe dintre elementele acestei limbi considerate de egipteni sacră: ca un scrib, Howard Carter se deprindea să deseneze semnele înainte de a le înțelege; trasarea pe tăbliță a acestor indicii de putere îi transforma și mîna, și gîndirea. Urma cu strictețe modelele pe care i le aducea profesorul Newberry; puțin cîte puțin, începuse să scrie asemenea vechilor egipteni.

Retras în vreun birou, izolat în vreo cămăruță, nu vorbea cu nimeni. British Museum cu gentlemenii lui impozanți îl intimidau; prefera tovărășia hieroglifelor.

O ploaie rece cădea peste oraș. Profesorul Newberry îl chemă la el; avea pe birou desenele lui Howard Carter.

– Sînt foarte mulțumit de munca ta. Ți-ar plăcea să devii cel mai tînăr dintre membrii Egypt Exploration Fund?

– Ce obligații implică această calitate?

Percy E. Newberry zîmbi.

– Ca să fiu sincer, Howard, ești personajul cel mai sălbatic și mai liber pe care Creatorul mi l-a scos în cale.

– Considerați că sînt defecte?

– Soarta va hotărî. În ce privește fundația științifică privată, care ar fi fericită să te primească, aceasta se ocupă cu studiul

artelor din Egiptul antic, avînd în vedere o mai bună cunoaştere a civilizaţiei sale.

Deşi Howard Carter îşi propusese să nu trădeze nici o emoţie, se simţi luat de un val de entuziasm.

– Este... este minunat! Prin urmare, voi rămîne aici şi voi continua să desenez hieroglife!

– Mi-e teamă că nu.

Brusc, Newberry i se păru un demon ieşit din infern ca să-l chinuie. O călimară se afla în raza mîinii sale. Profesorul îi pricepu intenţia.

– Nu face un gest necugetat, Howard. Situaţia e complicată.

– Am greșit ceva? De ce să mă trimiteţi înapoi?

– Te repezi; agitaţia asta ţi-ar putea aduce multe necazuri.

– Sfaturile, după. Adevărul mai întîi!

Percy E. Newberry, cu mîinile încrucişate la spate, întors către fereastra biroului său, privea cum plouă.

– Raţa din hieroglife este o fiară veninoasă, Howard; odată ce te-a muşcat, aşa rămîi pe viaţă.

– Accept să desenez mii şi mii de raţe.

– Accepţi, oare, să sacrifici totul acestor zburătoare?

Prevenit în acest fel, nu simţi teamă.

– Cînd ai şansa de-a întîlni prieteni adevăraţi, îi păstrezi.

Profesorul Newberry se întoarse din nou spre adolescent.

– Ei bine, domnule Carter, iată-vă arheolog! Un singur amănunt mai rămîne de fixat.

– Care?

– Bagajele. Mîine ne îmbarcăm pentru Egipt.

CAPITOLUL 3

Howard Carter nu apucă să vadă nimic din Alexandria; profesorul Newberry era grăbit să prindă trenul de Cairo. De la primii paşi pe pămînt egiptean, tînărul se simţi eliberat de povara celor şaptesprezece ani petrecuţi în Anglia şi a unei descendenţe rătăcite în ceţurile uitării. Brusc ameţit de vechimea multimilenară a unei civilizaţii nepieritoare, băiatul începuse să trăiască pentru el.

Cărînd cele două preţioase valize ale profesorului, pline de material ştiinţific, nu avu nici un moment răgazul să guste dintr-un Orient pitoresc şi parfumat.

Calea ferată, liniile de telegraf, un serviciu poştal, o gară aglomerată... Nu mai pridídea minunîndu-se.

– A, desigur, Egiptul se modernizează. Din păcate, tocmai a fost adoptată limba arabă ca limbă oficială în administraţie şi a fost autorizată o publicaţie care predică independenţa. Ce nebunie! Fără noi, ţara asta ar fi condamnată la ruină şi la mizerie. Şi cînd te gîndeşti că blestemata asta de gazetă se numeşte *Al-Ahrîm*, „piramida"! Ce profanare... Din fericire, extremiştii n-au nici un viitor. Vor sfîrşi în temniţă, asta e sigur!

Lăsîndu-l pe profesor pradă accesului său vindicativ, Howard admira peisajele deltei, căsătoria apei cu pămîntul: satele, construite pe ridicături de pămînt, dormeau la soare. Cohorte de păsări albe zburau peste întinderile verzi înţesate de trestii; cămile purtînd poveri grele înaintau cu pas maiestuos pe

coama digurilor ce se profilau peste cîmpurile de grîu. Cu nasul lipit de fereastra compartimentului, Carter nu mai înceta să se minuneze.

– Vezi că uiţi să-ţi notezi impresiile.

Ruşinat, îşi scoase carnetul de schiţe şi trecu la treabă.

– Munca, Howard! Munca e tot ce contează. Acum eşti om de ştiinţă, chiar dacă nu ştii nimic. Mulţumeşte-te să-ţi notezi şi să analizezi; dacă te vei lăsa furat de magia acestei ţări, îţi vei pierde sufletul.

*

Zece seminţii, o sută de limbi, turbane într-o mie de culori, o mulţime compactă de egipteni, sirieni, armeni, persani, turci, beduini, evrei şi europeni, femei înfăşurate în văluri negre, măgari încărcaţi cu lucernă sau cu vase de lut, acoperişurile caselor în ruină, înecate prin gunoaie, mirosuri pestilenţiale amestecate cu parfum de mirodenii, pămînturi noroioase, prăvălii deschise într-o bucată de zid, fumul cuptoarelor în aer liber în care se cocea carne şi pîine, gaiţe lacome ce furau hrană din coşurile purtate de ţărani pe creştetul capului, un vis smintit, grandios, inuman: aşa a văzut el Cairo, centrul lumii.

Traseră la un hotel ce semăna leit cu unul londonez; profesorul comandă supă şi *porridge* pentru prînz.

Plin de încîntare şi ostenit din cale-afară, Howard adormi ascultînd neîntreruptele glasuri ale marelui oraş.

La orele cinci de dimineaţă, Newberry trase de el fără menajamente.

– Sus, Howard! Avem întîlnire.

– Aşa devreme?

Funcţionarul pe care trebuie să-l atragem de partea noastră lucrează numai în zilele de luni, între orele şase şi unsprezece. Dacă ratăm ocazia, pierdem o săptămînă întreagă.

Se deschideau deja primele cafenele; pe străzile aproape pustii, cîţiva trecători zgribuliţi. Vîntul mătura norii dînd la iveală un soare anemic, ce îşi lăsa primele raze peste nenumăratele minarete. În faţa marii moschei a lui Mehmet Ali se schimba garda.

Percy E. Newberry apucă pe o străduţă murdară, plină de ambalaje de alimente, de resturi de orătănii şi de grămezi întregi de deşeuri; pe jumătate prăbuşite, casele se înclinau unele spre altele astfel încît balconaşele lor închise cu grilaj aproape că se atingeau, îngăduind femeilor să taifăsuiască fără a ieşi din locuinţă. Trecură în grabă prin cartierul mizer, prin faţa prăvăliilor negustorilor de portocale şi de trestie de zahăr; în spatele unui sicomor se deschidea intrarea într-un palat aflat în ruină, păzit de doi bărbaţi în vîrstă. Aceştia îl salutară pe profesor, care le răspunse printr-o înclinare a capului şi dispăru coborînd o scară de marmură, somptuoasă pînă nu demult.

Un nubian cu veşmînt lung, de culoare roşie, îi însoţi pînă la uşa unui birou supravegheat de unul dintre compatrioţii săi, la fel de musculos ca şi el.

– Sînt profesorul Newberry. Comunicaţi-i Excelenţei Sale că sînt aici.

„Excelenţa Sa“, un mic tiran mustăcios, cu figura scuturată de ticuri, binevoi să-i primească. În mijlocul bîrlogului plin de vrafuri de dosare şi de note administrative, personajul trona ca un paşă. Avînd în vedere dimensiunile reduse ale încăperii, era imposibil să mai încapă acolo şi scaune; au rămas, aşadar, în picioare dinaintea funcţionarului.

– Încîntat să vă revăd, profesore. Vă pot fi de folos?

– Excelenţa Voastră are cheia salvării mele.

– Allah fie cu noi. Cine este tînărul?

– Howard Carter, noul meu asistent.

– Bine aţi venit în Egipt.

Howard se înclină cu stîngăcie. Să pronunțe „Excelența Voastră" era însă peste puterile lui; oare de ce un savant ca Newberry își pierdea timpul său prețios cu omulețul acesta?

– Familia Excelenței Voastre e bine, sper?

– Mai mult decît bine, profesore. Vă văd așa de înfloritor!

– Nu atît de mult ca Excelența Voastră.

– Mă flatați. Vă gîndiți să vă întoarceți în Egiptul de Mijloc?

– Dacă Excelența Voastră binevoiește.

– Aș binevoi, profesore, aș binevoi! Autorizațiile de ședere sînt deasupra maldărului din stînga dumneavoastră. Tare mi-ar plăcea să le semnez și să vi le înmînez...

Percy E. Newberry se schimbă la față.

– Tulburări în regiune?

– Nu, nu... Populațiile locale sînt liniștite.

– Să fie nesigure drumurile?

– Nu se cunosc incidente.

– Excelența Voastră, ajutați-mă să înțeleg.

– Cheltuielile administrative... Au crescut foarte mult în ultimele luni și, din păcate, suma prestabilită nu mai corespunde realității.

Profesorul păru că răsuflă ușurat.

– Ar putea accepta Excelența Voastră să precizeze nivelul acestei creșteri?

– S-a dublat.

Percy E. Newberry scoase din buzunarul vestei sale un teanc de lire sterline și i-l oferi Excelenței Sale, care mulțumi foarte mult, deschise un seif zidit în perete și depuse banii cu grijă. Odată seiful închis, catadicsi să le elibereze autorizațiile.

Nubianul aduse cafea turcească; în timpul degustării, schimbară diverse banalități. La ieșirea din această întrevedere, Howard se arătă furios.

– Asta e corupție!

– E un ceremonial, Howard.

– Niciodată nu voi ceda la un asemenea șantaj.

– În Europa, corupţia e disimulată sub pulpana politicii şi a justiţiei; aici, este o instituţie. Fiece lucru are preţul său; trebuie numai să cunoşti preţul corect. Dacă nu, vei trece drept un imbecil şi îţi vei pierde locul, adică totul.

Un rîs sarcastic făcu pieptul profesorului să tresalte.

– Luînd în considerare comoara pe care urmează s-o descoperi, n-am plătit deloc scump.

CAPITOLUL 4

– O comoară, spuneţi? întrebă Porchey neîncrezător.

Bucătarul brazilian îşi reluă afirmaţia, într-un amestec de portugheză şi de engleză foarte neplăcută auzului.

– O comoară uriaşă!

– Bijuterii?

– Inele, coliere, diamante, smaralde... Au fost ascunse de piraţi.

Viitorul lord Carnarvon privi harta.

– Pe care insulă?

– Lanzarote.

– Nu merg într-acolo.

– Nu lăsaţi să vă scape acest prilej, domnule!

Lanzarote... Numele acestei insule din Canare avea o ciudată rezonanţă în memoria aristocratului. Se concentră puţin asupra trecutului său de şcolar şi îşi aminti; acolo, departe, la unul din capetele lumii, îşi alesese să se retragă un nobil scoţian ruinat, pasionat de astrologie, de femei exotice şi de vin alb.

Adică la o mie de kilometri de sudul Europei şi la o sută de coasta Africii, unde oamenii Antichităţii credeau că se află Cîmpiile Elizee – tărîmul unde preafericiţii se bucurau de un soare veşnic – şi unde iubitorii de miraculos localizau Atlantida!

„Insulele cu Noroc“ – astfel erau numite Canarele printre marinarii de cursă lungă; iar ciudatei şi asprei Lanzarote, un imens cîmp de lavă punctat cu vulcani avînd marginile surpate, i se spunea „Insula de purpură“.

Afrodita acostă la Arrecife cu prețul a numeroase dificultăți: ploaia izbea din toate părțile, vîntul sufla cu putere; curenți periculoși și un șenal îngust îngreunară manevrele de acostare. Porchey se apucase zdravăn de bară și, încă o dată, reuși să evite naufragiul. Bucătarul brazilian se refugiase într-o litanie în care Fecioara Maria mai că lua trăsăturile unui demon vodoo.

Pustie și neprimitoare, Lanzarote nu corespundea deloc ideii pe care un englez bine-crescut ar fi putut-o avea despre paradis. Odată ancora aruncată, Porchey împrumută o barcă locală pentru a ajunge într-un port mizerabil, unde putrezea un bric folosit cîndva de pirați: un turn întărit veghea peste neantul unei mări părăsite și tunuri mîncate de rugină păreau gata să lanseze inutile ghiulele asupra unor fantome de corsari.

– Unde ți-este comoara?

– În capitală, la Teguise, răspunse bucătarul brazilian.

Porchey închirie la un preț exorbitant o brișcă condusă de un *mago*, țăran local cu pălărie de paie cu boruri largi și tot atît de vorbăreț ca o bucată rece de lavă.

Cei din insule nu inventaseră încă drumurile; așa încît vehiculele, trase de cîte un catîr și o cămilă, care se împăcau bine împreună, înaintau fără grabă pe o fîșie pietroasă traversînd un ținut pustiit în care nici un arbore nu reușea să crească.

Aristocratul băgă de seamă că bucătarul devenea tot mai agitat.

– Ești un ingrat: eu te-am operat cu succes, iar tu vrei să-mi găurești pielea.

– Eu! De ce...

– Mă tem că punga mea te interesează mai mult decît studiul meu inedit despre vasele etrusce.

– Domnule, mă bănuiți de gînduri...

– Mai pe scurt, prietenii tăi mă așteaptă după vreun cactus, ferm hotărîți să-mi ia viața și banii.

Chipul brazilianului se făcu verde.

– Un gentleman te-ar face să vorbești înainte de-a te ucide.

– Dar dumneavoastră, milord, sînteți un gentleman!

– Îmi place uneori să fac ticăloșii.

Bucătarul sări din brişcă şi se făcu nevăzut. Nepăsător la certurile străinilor, vizitiul nu încetini. Cum Porchey nu putea totuşi să-şi pregătească singur masa, a fost nevoit să angajeze un alt ajutor de bucătar, cu speranţa că acesta nu-şi va ascunde nepriceperea folosind condimente.

Capitala, Teguise, era un tîrguşor mizerabil cu case albe, joase, căzută pradă unui somn milenar. Cu siguranţă, nu aici şi-ar fi găsit Porchey acea pasiune în stare să-i alunge plictisul.

Casa guvernatorului, cu balcoane din lemn, trona în piaţa principală, unde ţărani bătrîni moţăiau sub pălăriile lor. Un bărbat îmbrăcat în alb stătea de vorbă cu podgorenii, care lăudau calitatea vinurilor lor. În ciuda faptului că luase proporţii şi avea o barbă prost tunsă, Porchey îşi recunoscu un fost coleg.

– Sînt fericit să te revăd, Abbott.

– Porchey! Ai supravieţuit anilor de şcoală?

– Mai mult sau mai puţin.

– Vii să te stabileşti aici? Fetele sînt puţin cam sălbatice, dar vinul alb este excelent! Butucii de viţă cresc din lavă... Un gust incomparabil! Încearcă!

Lichidul era de un galben strălucitor.

– Bunicel, zise Porchey; nu se poate compara cu vinul de Burgundia, dar e bun în lipsă de altceva.

– Mereu pretenţios, cum te ştiu... Te găzduiesc, bineînţeles!

Seara a decurs plăcut; Abbott a pregătit o friptură de vită şi o prăjitură de orez.

– Nu sînt nefericit, aici. Cum nimic nu se întîmplă vreodată, eu îmi văd liniştit de trai.

– Ai noroc, Abbott.

– Mă ştiu bine: nu sînt bun de nimic şi îmi cultiv această aptitudine. Cu tine e altceva... O clipă, ţi-am calculat cîndva tema astrală, îţi aminteşti?

Abbott se întoarse cu un teanc de chenare pătrate, pe care aşezase planete.

– Soarele şi Mercur în Rac, Jupiter în Vărsător... Trecutul şi viitorul, tradiţia şi noutatea. N-ai încetat să ne uimeşti, Porchey.

– Fie-ţi glasul auzit în cer!

Uşor ameţit de vinul alb de Malvasia, viitorul lord Carnarvon n-a putut adormi uşor. Cînd patul prinse a se mişca, crezu că abuzase de acest soi delicios; cînd pereţii odăii începură să tremure, puse mai întîi la îndoială priceperea arhitectului, apoi ieşi în balcon. Luna plină răspîndea o lumină argintie. În depărtare, o trombă de fum ieşea dintr-un vulcan.

Abbott se ivi şi el în balconul din stînga.

– O erupţie, dădu el de ştire cu poftă.

Pămîntul continua să se scuture; din muntele în flăcări ţîşni o limbă roşie de foc şi, curînd, o scurgere de lavă acoperi versantul.

– Splendid, hotărî Abbott. Ce poate fi mai interesant decît să trăieşti la porţile infernului?

– Să treci dincolo de ele, răspunse Porchey.

CAPITOLUL 5

Howard Carter trăi prima sa noapte cu adevărat egipteană la Beni-Hassan. Asupra acestei aşezări uitate de lume, se mai simţea încă adierea sufletelor de nobili din vremea Regatului de Mijloc, ale căror morminte săpate pe creasta unei faleze dominau Nilul. Jos, la malul fluviului, un cimitir musulman şi cîteva mici grădini; în ostroave pline de iarbă, se auzeau egrete cîntînd. Aerul era limpede; asfinţitul îl surprinse în timp ce copia o inscripţie.

Aşezat pe o pantă abruptă, privi discul de roşeaţă ce dispărea repede la orizont; aur, purpură şi violet îşi disputau supremaţia înainte ca lumina descărnată a stelelor să le învingă.

O linişte ca din altă lume puse stăpînire pe el. Nu mai erau pîcla, burniţa, macadamul umed, fumul, nici cortegiile triste de oameni gravi, siliţi să-şi cîştige viaţa pentru a o pierde mai cu spor. Aici se bucura de lumină, de fluviul sfînt şi de timpul oprit în loc.

Îşi găsise locul pe pămînt; soarta era în mîinile sale.

*

– Ţi-aminteşti, Howard, ce le reproşa Pescennius Niger soldaţilor săi: „Aveţi apa Nilului şi cereţi vin!“ Deşi n-ar fi pe placul acestui redutabil luptător roman, îţi propun să degustăm acest vin extraordinar.

– Mulţumesc, profesore!

Percy E. Newberry îşi cercetă cu nelinişte colaboratorul.

– Ce-i cu figura asta? Te macină ceva?

– Cine a băut din apa Nilului, va mai bea, spune un proverb; nici nu cer altceva.

Profesorul umplu cu multă autoritate paharele. Pe șantierul arheologic din Beni-Hassan era zi de odihnă; astfel că se ivi prilejul de a aduce o îmbunătățire traiului obișnuit. Condițiile erau dure, dar, dacă dormi în șantier, ai avantajul de-a fi gata de lucru odată cu răsăritul soarelui și de-a putea desena în voie fără altă preocupare decît căutarea perfecțiunii. Aparent simplă, scrierea egipteană se dovedea extrem de elaborată și de o extraordinară măiestrie, însă Howard Carter nu depunea armele înainte de a-și fi epuizat toate resursele.

– Muncești prea mult, Howard.

– Esențial e să muncești, nu-i așa, profesore?

– Nu mă lua drept un idiot. Cînd ziua ta de lucru s-a încheiat, tu începi una nouă; nu-ți ajunge că desenezi și pictezi, îți mai petreci și nopțile citind.

– Mă pasionează istoria Egiptului antic; e o crimă? Dacă m-ajută memoria, dumneavoastră mi-ați transmis acest microb.

– Oare cine te-ar putea disciplina pe tine?

Howard ridică pînza de la intrarea cortului în care luau masa.

– S-ar zice că peisajul acesta ne contemplă pe noi, și nu invers; mă absoarbe tot mai mult, cu fiece minut, mă hrănește, mă face să simt că moartea este un fruct al eternității. Sînt vii mormintele astea, profesore; îi venerez pe toți acești morți zîmbitori reprezentați pe ziduri. Ochii lor nu se vor închide în veci.

– Ai grijă, Howard, ești pe cale să devii un bătrîn egiptean. Or, este o infamie să abandonezi naționalitatea britanică.

Cineva urca spre șantier, căci se auziră pietricele rostogolindu-se sub încălțări. Îngrijorat, Newberry ieși din cort.

– A îndrăznit, șopti el, a îndrăznit...

Bărbatul urca cu pas măsurat. Așa, cu chipul aproape acoperit de barba albă foarte deasă, i-ai fi dat cincizeci sau, la fel de bine, o sută de ani. Uscat, aproape descărnat, cu pielea foarte bronzată, omul înainta pe un teren cucerit.

– Bucuros de revedere, Percy?

Profesorul îi răspunse cu răceală.

– Cine n-ar fi încîntat să-l revadă pe *sir* William Flinders Petrie, cel mai mare dintre egiptologi?

– Ei bine, de astă dată nu te înşeli. Acest tînăr cu chip sălbatic este Howard Carter?

Petrie îl privea amenințător, ca pe un animal destinat tăierii.

– Este asistentul meu.

– A fost. Din această clipă, el intră în serviciul meu.

Howard strîngea din pumni.

– Dar eu nu sînt o marfă. Oricine ați fi, eu sînt un om liber, iar mentorul meu este profesorul Newberry.

Sir William se aşeză pe o piatră cu fața spre fluviu şi spre țarinile de la Beni-Hassan.

– Băiete, libertatea este o iluzie modernă; în această lume există o singură realitate: unii conduc şi alții se supun. Astăzi, eu fac parte din prima categorie, iar tu din cea de-a doua. Am de gînd să te învăț meserie; nu mai ai de ce să iroseşti timpul pe aici.

– Şi dacă vă trimit la dracu?

– N-ai fi primul. Dacă refuzi, prietenul Newberry va fi obligat să se întoarcă în Anglia cu tine şi cu frumoasele tale desene cu tot.

Profesorul turba, dar nu îndrăznea să scoată o vorbă.

– Este un şantaj odios.

– M-aşteaptă o muncă uriaşă şi am nevoie de colaboratori, chiar lipsiți de caracter, dar entuziaşti şi competenți; nu spera că ți se va lăsa timp de gîndire; trebuie să mă întorc de îndată pe vapor. Mă urmezi ori părăseşti Egiptul.

Petrie coborî panta cu agilitatea unei capre sălbatice. Curînd, nu se mai văzu.

– N-ai de ales, Howard. Du-te după el.

– Dar ați...

– Petrie este cel mai bun. Mulțumită lui vei deveni un arheolog adevărat.

Un englez nu plînge niciodată. Pentru a-și ascunde lacrimile, Howard Carter, avînd drept bagaj numai blocul său de desen și cutia cu acuarele, își dădu drumul cu viteză la vale, cu riscul de a-și rupe gîtul.

CAPITOLUL 6

Puţin înainte de asfinţit, cerul avea tonuri de sepia; la orizont, uriaşi nori pămîntii formau o boltă ameninţătoare.

– Să dăm fuga înăuntru şi să blocăm toate zonele de acces! ordonă Petrie.

Vîntul fu însă mai rapid decît arheologii; suflînd apocaliptic, antrena o ploaie de nisip ce pătrundea şi în cele mai mici orificii. Deşi erau la adăpost, ochii lor scînteiau a teamă. *Sir* William îl obligă pe Carter să-şi acopere capul cu o cuvertură şi să rămînă acolo ghemuit. Cabina bătrînei ambarcaţiuni era atît de slab izolată, încît nisipul se aşternea pe paturi, pe mobilier, pe fiecare piesă de veselă.

După zece ore de furie, vîntul se domoli, lăsînd un strat albicios pe deasupra caselor din satul în apropierea căruia acostaseră.

În ziua următoare, vîntul deşertic formă vîrtejuri, împiedicînd soarele să se arate.

– Cît va mai dura pacostea asta?

– Trei zile, trei săptămîni sau trei luni, Howard; dar să profităm pentru a-ţi testa cunoştinţele.

Sir William îl supuse unui interogatoriu pe teme de egiptologie, care îi scoase în evidenţă lipsurile.

– Băiete, atîta ignoranţă... Parcă ar fi o glumă proastă.

– N-am avut şansa să merg la universitate.

– Puţin îmi pasă. Şansa ta e că te afli aici; cum nu ştii chiar nimic înseamnă că n-ai învăţat nimic pînă acum.

Îl învăţă regulile gramaticale, îl puse să traducă fraze simple şi să memoreze liste de cuvinte; îi arătă apoi rapoartele sale de săpături.

– Egiptologii sînt fluturi sau cîrtiţe, Howard; fie zboară de la un şantier la altul fără să vadă nimic, fie sînt atît de limitaţi încît sînt în stare să zăbovească zece ani asupra unui ciob de lut. Eu mă străduiesc să pun ordine în harababura asta adunată de secole.

Carter simţi brusc un enorm respect pentru *sir* William, pentru interesul acordat de el vestigiilor, dar şi pentru voinţa de a-şi transmite ştiinţa. Firile lor nu se puteau împăca vreodată, însă dragostea lor comună pentru Egipt făcea posibil un dialog ce se prelungi pînă în acea zi de primăvară în care maestrul îi dezvălui discipolului său Tell el-Amarna.

Pe întinsul arid dintre Nil şi faleză, fusese ridicată Cetatea Soarelui, efemera capitală a lui Akhnaton, faraonul eretic. Petrie nu-l aprecia şi-l considera decadent.

Necuprinsul acela pustiit avea să devină sufletul lui Howard. I se păru dintr-odată că vede aievea marele templu sub cerul liber, palatul alb cu balustradele împodobite cu fresce, fîntînile cu apă proaspătă, colivia plină de păsări exotice, că-l vede chiar pe faraon şi pe soaţa sa divină Nefertiti, în carul lor de argint, aclamaţi de supuşi, pe ambasadorul Asiei şi pe cel al Nubiei prezentîndu-se cu daruri în faţa cuplului regal.

– Visul cu ochii deschişi e pierdere de timp, Howard. Realitatea nu ne lasă să ne odihnim.

Supunîndu-se în tăcere, Carter trecu la măsurarea ruinelor caselor distruse pînă la fundaţii; folosind metodele riguroase ale lui *sir* William, nu înceta totuşi să viseze la faraonul blestemat a cărui operă fusese distrusă cu atîta înverşunare. În ciuda luptei pentru supravieţuire a salcîmilor şi a sicomorilor, şi în pofida canalelor de irigaţie, deşertul ieşise învingător; îi lăsa fluviului doar o fîşie îngustă, dar roditoare, de pămînt, lua însă cu asalt pămînturile imediat ce se făceau văzute aşezările oamenilor.

– Faci progrese, Howard, fu de acord Petrie, dar ia seama la această moarte luminoasă, cum este numit deşertul. Arabii se

tem de el; îl cred locuit de monştri, de duhuri rele şi de forţe incontrolabile. Ar fi bine să-i asculţi.

*

Petrie dormea. Howard plecă singur în deşert, spre vest; avea nevoie să intre în dialog cu acest spaţiu sălbatic, să-i smulgă secretul. Curînd, căldura avea să devină de nesuportat, dar el nu se temea de ea; acolo, în nisipul nemărginit, în albia unui torent secat, îl aştepta fantoma lui Akhnaton.

Soarele era la zenit. La capătul a patru ore de mers, zări o tabără. Un beduin înarmat cu puşcă îl obligă să intre în cortul căpeteniei.

– Cine eşti?

– Howard Carter. Lucrez pe şantierul de la el-Amarna.

– Cu Petrie?

– Exact.

Căpetenia vorbea excelent engleza.

– Petrie... Un savant meticulos care nu va înţelege niciodată nimic din Egipt. Pentru el, totul se reduce la cifre, măsurători, calcule, inventare... Tu eşti foarte tînăr. Ce cauţi?

– Mormîntul lui Akhnaton.

– Descalţă-te, slujitorii mei îţi vor spăla picioarele. Vom împărţi apoi curmalele, friptura de miel şi vom bea lapte de capră.

I se acorda o mare favoare; şase copii veniră să-şi salute tatăl şi, fără o vorbă, se aşezară de o parte şi de alta a bărbatului, aşteptînd mai întîi ca acesta să ia prima înghiţitură. În vîrstă de vreo şaizeci de ani, căpetenia se aşeză în poziţia scribului.

– Howard Carter, nu te repezi aşa! Alege un drum mai ocolit, învaţă să-ţi iei un răgaz, înarmează-te cu tenacitatea celor înţelepţi, treci prin toate fazele răbdării şi aşa îţi vei atinge scopul.

– Îl cunoşti?

– N-o fi Akhnaton, al cărui mormînt e aproape de aici…

– Mă conduci acolo?

– Degeaba; a fost prădat de hoţi. Tu caută-l pe urmaşul său în duh, pe cel ce i-a urmat şi căruia oamenii i-au pierdut urma. Iată care îţi e destinul, Howard Carter: să descoperi o comoară, mai fabuloasă decît toate de pînă acum. Dar cine ar avea curajul să înfrunte atîtea primejdii?

Căpetenia îşi ridică privirile spre un viitor pe care numai el îl vedea.

– Mai spune, se rugă Carter.

– Întoarce-te la cetatea năruită şi începe-ţi căutările, fără grabă, dar şi fără amînare. Încearcă să ridici vălul şi ţine minte: blestemată fie ziua ce trece fără ca tu să fi-nvăţat ceva care să te aducă mai aproape de Dumnezeu. Cine alege această înţelepciune este mai iubit de Dumnezeu decît cel mai mare dintre eroii Războiului Sfînt.

*

Enervat, Carter împinse la o parte manualele de istorie egipteană pe care i le dăduse Petrie. *Sir* William îl surprinse în toiul nopţii.

– Iată-te înapoi... Unde ai stat ascuns?

– Cine este fiul lui Akhnaton?

– N-a avut decît fiice.

– Dar urmaşul lui? Cărţile astea sînt confuze!

– Perioada este încă prea puţin cunoscută. Aş paria pe un regişor cu totul obscur: Tutankhamon.

– Mormîntul lui a fost descoperit?

– Încă nu.

– Ar putea fi săpat lîngă cel al lui Akhnaton?

– Mai curînd în Valea Regilor; există indicii serioase ce ne dau motive să credem că Tutankhamon a revenit la Teba cînd s-a pus capăt ereziei. Însuşi numele lui, care înseamnă „simbol viu al lui Amon", arată că atotputernicul Amon era din nou venerat. Dar nu ştiu în ce măsură te-ar interesa aceste străvechi dispute teologice.

– Vreau să descopăr mormîntul lui Tutankhamon.

– Cine ți-a vîrît așa ceva în cap?

– O căpetenie a beduinilor din deșert mi-a citi destinul.

– Ah, bătrînul nebun care pretinde că știe unde se află mormîntul lui Akhnaton... Se crede ghicitor. Crede-mă: nici una dintre predicțiile sale nu s-a adeverit. Uită-i profeția și stabilește-ți scopuri mai realiste; toate mormintele din Valea Regilor au fost jefuite cu sute de ani în urmă. Pentru un arheolog, zona nu mai prezintă nici cel mai mic interes.

Înțelegîndu-i disperarea, Petrie crezu de cuviință să-l consoleze.

– Mi-ar plăcea să-ți încredințez o misiune delicată, Howard; colegul meu elvețian, Naville, va veni să lucreze la Deir el-Bahari și are nevoie de colaborarea unui pictor pentru a reproduce picturile și basoreliefurile din templul reginei Hatshepsut.

Carter acceptă fără a-și arăta entuziasmul, deși îi venea să strige de bucurie: Deir el-Bahari se găsea pe malul vestic al Tebei, foarte aproape de Valea Regilor.

CAPITOLUL 7

Cînd se întoarse, Porchey își văzu urma pașilor pe nisipul imaculat din golful Baie d'Orient. Insula Saint-Martin, refugiu al piraților și al traficanților, își dădea la iveală plajele întinse, pe deasupra cărora treceau în zbor pelicani. Apă verde și limpede, vînt constant, soare călduț... Viitorul lord Carnarvon însă nu venise la cură. Nu pentru a se bălăci alesese el să facă escală tocmai aici, la capătul lumii, în punctul de întîlnire al Antilelor Mari și Mici, ci pentru a mai adăuga o piesă la colecția sa de personalități: ultimul dintre Arawaks, primii indieni care trăiseră pe aceste locuri.

Descoperită în 1493 de Columb, insula Saint-Martin recăzuse în uitare înainte să fi fost ocupată de francezi, în 1629, urmați apoi, în 1631, de olandezi și, în 1633, de către spanioli, împotriva cărora zadarnic a luptat Peter Stuyvesant. Insula fusese în proprietatea unora sau a altora, după cum decurgeau conflictele și războaiele. Englezii și-au îndeplinit bine rolul pînă la cedarea către olandezi a celei mai mari părți din insulă și către francezi a părții celei mai puțin bogate.

Porchey căuta să-și amintească ruta pe care i-o recomandase un băștinaș aflat în exil în Canare: plecînd de pe plajă, se îndreptă în direcția muntelui Vernon și trecu pe lîngă o casă aflată în ruină, roasă de termite. Uragane și bătălii sîngeroase distruseseră sistematic zidurile fortărețelor și ale celor mai frumoase case, ca și cum niciodată n-ar fi avut parte de liniște acest părelnic paradis.

Aristocratul citise cu interes relatările fratelui Ramon Pane, călugăr din ordinul Sfîntului Ieronim și însoțitor al lui Columb în călătoriile sale; acesta povestea cum, după ce înghițeau *cohoba*, un drog halucinogen, indienii Arawaks intrau în contact cu divinitățile și cu demonii, pe care apoi îi sculptau în piatră sau în lemn. Sculpturile deveneau ființe periculoase; sub amenințarea blestemelor și a bolilor, autorii lor trebuiau să le aducă zilnic manioc. Or, ultimul dintre Arawaks susținea că l-ar fi văzut pe Marele Zeu și că l-ar fi închis într-o formă mai potrivită cu adevărata lui natură. Lectura îl învioră pe Porchey: pentru ca un britanic cumpănit și mai degrabă sceptic, așa cum era el, să-l poată contempla pe Creator, hotărî că merita ocolul.

Pe timpul triburilor Arawaks, crima era ceva necunoscut pe insulă; băștinașii trăiau goi și pescuiau. Invazia caribilor din junglele Amazoniei a pus capăt acestei epoci senine din viața lor. Violenți și cruzi, aceștia i-au exterminat pe indienii Arawaks și s-au hrănit cu carnea lor. Un procedeu șocant, în opinia lui Porchey, care deplîngea lipsa de eleganță a acestor caribi al căror nume, transformat în caraibi, nu însemna altceva decît canibali. Atunci cînd ai șansa să descoperi o populație fericită, e oare neapărat nevoie s-o devorezi?

Potrivit părerii unanime, triburile Arawaks fuseseră nimicite; faptul că mai exista un supraviețuitor era un adevărat miracol. Miracolul... Acesta era singurul fenomen care-l interesa pe Porchey. După ce l-a urmărit prin toate colțurile lumii, să-i fie oare dat să-l întîlnească acum?

Prochey o luă pe o potecă îngustă, merse pe lîngă poalele muntelui Vernon, apoi se afundă într-o pădurice de cocotieri. La locul stabilit, lîngă un copac uscat, acoperit de liane, văzu o colibă acoperită cu ramuri de palmier; la intrare, o negresă gătea orez într-un vas de pămînt. Gospodăria era ascunsă de un pîlc de arbori exotici cu frunziș viu colorat; cîțiva pași mai încolo, erau straturi de cartofi dulci și de varză.

Fiindcă nu era nimeni care să facă prezentările, Porchey fu nevoit să-și dezvăluie doar parțial identitatea, căci i se păru de prisos să enumere toate titlurile pe care le deținea.

– Pe mine, zise bătrîna, mă cheamă Mammy.

– Dumneata ești ultima dintre indienii Arawaks?

– Am fost crescută cu supă de mazăre și nimeni nu m-a jignit vreodată.

– Nu asta am vrut să fac; nu ești cumva în posesia unei sculpturi?

Mammy zîmbi.

– Şi tu ai căzut în plasă! Legenda aduce pe aici cîte doi, trei vizitatori pe an... Cine ar putea să-L închidă pe Dumnezeu într-un idol?

– Indienii Arawaks au încercat.

– S-au dus... Iar mie mi-ar plăcea să mănînc în liniște.

Porchey fu nevoit să recunoască legitimitatea acestei dorințe; o lăsă pe Mammy și se îndreptă spre Marigot, capitala franceză. Cu ajutorul unui măgar și al proprietarului acestuia, reuși să ajungă înainte de lăsarea nopții.

Locul acela nu aducea nici cu Londra, nici cu Roma. Strada principală, singura de altfel, era mărginită de case din lemn vopsit, a căror soliditate lăsa de dorit. La capătul ei, oceanul; la stînga, primăria, la dreapta, școala și comisariatul. Cineva dintre notabilitățile orașului ocupa întreg etajul întîi, prevăzut cu galerie.

Porchey făcu o cercetare amănunțită, consultă arhive și întrebă autoritățile, dar căutarea ultimului supraviețuitor al indienilor Arawaks se dovedi un eșec; fusese iar victima unei minciuni.

A doua zi, participă la un bal unde tinerele fete împrăștiau ovăz pe jos pentru a putea aluneca în timpul dansului; fermecat o clipă, aristocratul se plictisi însă curînd, părăsi adunarea și se duse să stea la malul ocenului. Cocotierii se aplecau în bătaia puternică a vîntului.

– Aștepți pe cineva? întrebă o fetiță zîmbitoare, cu o floare de hibiscus în păr.

– Poate.

– Cum se numește?

– Nu știu.

– Un prieten?

– Un prieten... Aşa-i, ai găsit cuvîntul potrivit. Un prieten în care aş avea încredere, un bărbat adevărat în stare să se sacrifice pentru idealul său.

Fetiţa plecă în fugă.

Urmărind-o cu privirea, Porchey se întrebă dacă prietenul fără nume va veni din cer, din ocean ori de pe uscat, dacă se născuse într-un ţinut apropiat ori mai îndepărtat şi de va fi în stare, doar cu o privire plină de înţelegere, să pună capăt rătăcirilor sale.

CAPITOLUL 8

Cu un zgomot infernal, trenul plecă din gara Cairo exact la orele opt seara; călătorii urlau, rîdeau, se apostrofau şi alergau dintr-un compartiment în altul. Strivit între un obez distins, rezemat în baston, şi o matroană cu văl, îmbrăcată în negru, Carter se gîndea la felul destul de rece în care Petrie îşi luase la revedere de la el. *Sir* William îl învăţase bazele arheologiei aşa cum ar trebui să fie ea practicată; înarmat cu solide cunoştinţe de istorie, capabil să descifreze unele texte hieroglifice, tînărul putea acum, credea *sir* William, să înceapă o carieră strălucită, în care Deir el-Bahari urma să fie o etapă hotărîtoare.

Dar Carter se simţea singur pe lume. După ce-l pierduse pe Newberry, era acum abandonat de Petrie. Oare destinul îl condamna la singurătate? Totuşi, la capătul acestei călătorii îl aştepta Teba. Teba şi Valea Regilor, pe care o va răscoli pînă cînd îi va smulge secretele.

O familie îşi lua masa de prînz; pe banchete, în recipiente care se goleau rapid, deşi toţi continuau să vorbească tare şi piţigăiat, erau întinse frunze de salată, castraveţi şi ouă fierte. Ghiftuit, tatăl îşi scoase papucii, se propti de un sac şi izbuti să adoarmă, în pofida larmei de piuituri. Cînd însă trei mici funcţionari hotărîră să ocupe compartimentul pentru a sta la taifas, trăgînd din ţigări, Carter se văzu silit să se retragă; atîta fum l-ar fi condamat la asfixiere. Din fericire, răzbi pînă pe platforma trenului.

Singur în faţa nopţii înstelate, trăi cea mai frumoasă călătorie cu trenul din viaţa sa. Viteza nu era mare, aşa că vîntul adia

blînd; era o plăcere să respiri. Savura fiecare kilometru ca pe o ofrandă cerească. Orele păreau clipe.

Dintr-odată, la răsărit, cerul se coloră în roşu. În miezul unei insule de foc, soarele tînăr ieşea învingător din lupta cu întunericul; în frunzişul verde al palmierilor pătrundea aurul zilei, grînele se aplecau sub briza dimineţii, iar Nilul îşi ieşea din toropeală.

Urma gara Luxor, prăfuită şi strivită de lumină; trenul opri sub o pasarelă metalică. Grăbiţi, călătorii ţîşniră din vagoane gesticulînd; prins în mulţime, Carter se lăsă în voia valului. Pietoni, negustori ambulanţi, măgari şi trăsuri se amestecau într-un vîrtej haotic. Obişnuindu-se cu vacarmul, Carter se furişă în oraş, învăluit într-un nor de nisip şi, fără îndoială, de eternitate, a pietrelor, a templelor sau a mormintelor. Scăpat din îmbulzeală, se opri în faţa unei bucătării în aer liber şi mîncă nişte năut cald, amestecat cu orez. Această masă consistentă îi va da energia necesară pentru întreaga zi.

Ar fi trebuit să ia legătura cu servitorul trimis pentru a-l conduce la Naville şi care îl aştepta pe peronul gării, ţinînd o pancartă cu numele lui; nu avea însă chef să discute cu un necunoscut. Avea nevoie mai întîi să intre în dialog cu aceste locuri, cu acest cer, cu această lumină blîndă şi violentă în acelaşi timp. Privirile nu i se puteau dezlipi de muntele ce domina partea de vest a Tebei. La acest moment al zilei, apărea colorat în roz şi albastru.

La debarcader, strigă după un barcagiu şi, odată stabilit preţul, după o îndelungată tocmeală în care Carter îşi folosi puţinele cunoştinţe de limbă arabă, ambarcaţiunea se avîntă pe apele Nilului. Trecu pe lîngă un bac plin de oameni de la ţară şi de animale, se lăsă purtată de curent şi ajunse foarte rapid pe malul opus. Această scurtă traversare însemnă pentru Carter bucuria de a participa la un ritual repetat de mii de ori, timp de mii de ani, pe care el îl retrăia cu înfiorarea unui discipol care, în suflarea vîntului ce umfla pînza albă a barcazului, putea desluşi mesajul unui maestru invizibil.

Pe malul stîng, într-o piață, agitația era în toi; se vindeau grîu, orz, bob, fistic, pui vii în cuști, țesături. O mulțime de gură-cască se înghesuia în jurul unui ghicitor care desena pe nisip niște semne ciudate. Mai mulți indivizi care mîncau niște măgari îl asaltară pe Carter, oferindu-și serviciile; în cele din urmă, el alese un măgar cu ochi șireți și blană îngrijită.

– Unde vrei să mergi? îl întrebă stăpînul măgarului.

– În Valea Regilor.

– E departe. Va costa mult.

– Cunosc exact distanța și prețul; dacă vrei să fim prieteni, nu încerca să mă duci.

După un dialog strîns cu propria conștiință, omul fu de acord cu băiatul. Porniră agale spre valea minunilor, traversară cîmpuri însorite pe care creșteau grîu, lucernă, trifoi, cafeluță și bumbac; bivoli și dromaderi le tăiau, cu nepăsare, calea.

Localnicul s-a oprit în fața coloșilor lui Memnon, două statui imense, foarte deteriorate.

– Mare mister, mormăi el; sînt duhuri de temut. Uneori, cîntă.

– Eu știu că sînt muți de cînd i-au reparat romanii.

– Ba nu! Lipsește urechea care să-i audă.

Carter își însuși lecția. Cu Petrie, studiase o învățătură din vremea Vechiului Regat, în care bătrînul scrib spune că a ști să asculți este cheia inteligenței. Iar egiptenii numeau urechile „însuflețitele“.

Urmîndu-și drumul, străbătură satul Gurnah. În fața unor case de pămînt, se jucau copii murdari, pe jumătate goi; unii le-au aruncat zîmbete, alții au fugit. Carter simți că, dincolo de chipurile prietenoase ale felahilor, se ascundeau secrete adînc îngropate în bezna grotelor sau în măruntaiele muntelui. Munca lui era totuși să le dezgroape, să sape, să scormonească în pămînt. Lăsînd în urmă templul lui Sethi I, invadat de turme de capre și năpădit de buruieni, porniră urcușul către morminte.

Destul de brusc, dispăru orice urmă de civilizație; la fel de brusc, fără nici o tranziție, începea deșertul. Nisip, căldură, uscăciune – orice prezență a vieții era respinsă. Celebrîndu-și

nunta grandioasă cu soarele, doar regnul mineral era aici stăpîn absolut. Nimic din ce văzuse Carter pînă atunci nu se compara cu acest tărîm aflat sub culmea vestică a muntelui, asemănătoare unei piramide. Într-o clipă înţelese că aici avea să-şi petreacă totuşi cei mai frumoşi ani din viaţă.

Lumina îi frigea ochii; domolind pasul, măgarul înainta printre pereţii de calcar. Pătrundea într-un ţinut straniu, în care părea să se fi concentrat întreaga materie de la facerea lumii. Cu fiecare pas, se afunda într-un defileu fierbinte; de o parte şi de cealaltă, rîpe abrupte şi urme de ploi violente. Fiecare dintre pietre era atinsă de istorie, martoră atîtor procesiuni funerare care trecuseră cîndva pe acest drum.

Descălecă de pe măgar; bietul animal îl suportase destulă vreme. Sosise clipa să treacă de gura văii, să intre în acea falie de timp şi de spaţiu unde, prin cea mai enigmatică dintre puteri, se păstra neştirbită gloria zeilor.

Deşert al deşerturilor, singurătate absolută, nesfîrşită linişte... Cum să descrii acest locaş al adevărului, în care prezenţa omului pare de neconceput? Carter simţi că sufletele regilor morţi vegheau asupra locaşurilor lor.

Se spunea că nici măcar un mormînt nu le scăpase hoţilor; neîncrezător însă, merse de la un mormînt la altul. Din păcate, toate fuseseră jefuite, golite de mobilele şi de comorile lor.

Transformate la începuturile creştinismului în chilii de pustnici, privite mai apoi cu indiferenţă de invadatorii musulmani, mormintele părăsite fuseseră asaltate de şacali şi de lilieci. Abia de curînd în locul lor se vedeau turişti buimaci şi grăbiţi.

Intrînd în farmecul magic al Văii Regilor, Carter vizită monumentele cu admirabilele lor reliefuri şi picturi, coborî în adîncurile pămîntului şi reveni la lumină, urcă pieptiş, merse pe poteci înguste, îşi încărcă privirile cu această viziune a lumii de dincolo, tăiată în piatră de mîna omului.

Scăldat în lumina asfinţitului, oboseala i se risipi. Muntele de Vest deveni uşor, uriaşele blocuri de piatră îşi pierdură greutatea, scînteierile de aur ale zilei ce se sfîrşea întîlneau pămîntul, cu limpezimile sale argintii. Sări pe o creastă ce domina

întreaga vale, se aşeză pe o lespede de piatră şi, în minte, îi veniră cuvintele pe care aceste locuri i le inspiraseră cîndva lui Volney:

> Totul în jurul meu îmi spunea că omul nu este om decît prin sufletul său: rege prin gîndirea sa, atom plăpînd prin învelişul său. Numai speranţa într-o viaţă de apoi îl poate face victorios în permanenta lui luptă cu mizeriile vieţii. Iar sentimentul originii sale cereşti, aceste hieroglife, aceste desene, sînt toată istoria cunoaşterii omeneşti: preoţii Egiptului nu le-au încredinţat tenebrelor decît pentru a le salva de tulburările de pe pămînt. Părea că fusesem călăuzit de lumina lămpii fermecate şi că urma să fiu iniţiat într-un mare mister.

CAPITOLUL 9

Silueta i se contura în lumina unei raze de lună; avînd pe cap un turban și fiind îmbrăcat cu o *galabieh*, era mare de statură și bine făcut. La brîu avea un pistol.

– N-aveți dreptul să vă petreceți noaptea aici, îi spuse acesta în engleză.

– Numele meu este Howard Carter; sînt arheolog.

– Iar al meu, Ahmed Girigar. Lucrez în serviciile de securitate.

– Dar nu sînt un hoț.

– Pe dumneavoastră vă apăr, domnule Carter. Ori nu vă dați seama de pericol?

– Afară de prostie și de rea-voință, nu văd altul.

Ahmed Girigar se așeză lîngă el.

– *B'ism'-illah-ma'sha'llah*, Ferește-ne, Doamne, de rău, rosti el grav; pericolele despre care vorbiți sînt, desigur, redutabile, dar n-ar trebui să neglijați bandele de jefuitori care s-au aciuat pe colinele de la Gurnah. Îi storc de bani pe țărani și-i tîlhăresc pe străini.

– Eu nu mă simt străin; această vale îmi aparține.

– Aveți drept de concesiune?

Concesiune... Un cuvînt magic, care înseamnă dobîndirea dreptului de a săpa aici și oriunde ar dori.

– Nu sînt decît asistentul lui Naville.

– Elvețianul care lucrează la Deir el-Bahari?

Carter fu uimit.

– Păreți un perfect cunoscător al castei arheologilor.

– Tatăl meu a fost *reis*. Eu îi calc pe urme şi vreau, ca şi el, să conduc echipe de muncitori în căutare de comori. Aştept să-l întîlnesc pe cel care va iubi destul de mult valea, pentru a-i consacra întreaga viaţă; valea îi va vorbi doar aceluia care va şti s-o îmblînzească.

– Am citit rapoartele lui Belzoni.

Ahmed Girigar zîmbi.

– Ciudat căutător... Un uriaş mînat de o pasiune copleşitoare! Visa la isprăvi cît mai zgomotoase şi forţa intrările mormintelor cu lovituri de baros. Nu s-ar fi dat înapoi nici să folosească dinamita.

– E cel care, după Champollion, a cercetat valea în profunzime. Concluzia i-o ştiu pe dinafară: „Am ferma convingere că, pe unde am trecut eu, nu mai este nici un mormînt de scos la iveală".

În speranţa unor cuvinte de încurajare, Carter făcu pe avocatul diavolului. Iar Ahmed Girigar nu îl dezamăgi.

– Era totuşi o părere pripită, de european grăbit.

– Un deschizător de drumuri ca el n-ar fi dat totuşi certitudinea pe o speranţă.

– Desigur... Dar era prea nerăbdător. Valea a fost rănită, umilită; în prezent, ea rămîne ascunsă şi tăcută. Numai cineva dăruit şi meticulos, încrîncenat pînă la obstinaţie, va mai putea ridica vălul de timp şi de nisip ce acoperă misterul văii. Şi nimeni nu-i ia în seamă pe localnici, bieţi oameni fără educaţie, cu toate că străbat zilnic aceste poteci şi ştiu să asculte graiul pietrelor. Acum, domnule Carter, trebuie să plecaţi. Dacă nu, voi fi obligat să vă fac un proces-verbal pentru vizită neautorizată.

– Ne vom mai vedea.

– Cu voia lui Alah.

Ahmed Girigar îl privi pe tînărul englez îndepărtîndu-se. Se ridică şi, înclinîndu-se, duse mîna la buze şi la frunte; saluta astfel un personaj important, care încă nu-şi descoperise măreţia propriei vocaţii.

*

Templul din Deir el-Bahari, supranumit „Minunea minunilor“, era pitit îndărătul unei faleze cotropite de soare; în fața edificiului construit în terase, deșertul arzător luase locul livezilor, al bazinelor cu apă proaspătă și al plantației de arbori de tămîie, pe care regina Hatshepsut îi adusese din minunatele ținuturi ale Pontului. Carter se îndreptă spre porticul lui Anubis, zeul menit să-i călăuzească pe cei morți pe cărările lumii de dincolo. Acolo lucra noul său șef.

Primirea pe care i-o făcu Eduard Naville nu se dovedi dintre cele mai călduroase; scorțos în costumul său colonial, îl primi mai curînd cu răceală.

– Ați pierdut trenul?

– Nu, domnule.

– Ah... Servitorul meu n-a ținut poate destul de sus pancarta cu numele dumneavoastră?

– Ba da, domnule.

– Atunci, de ce nu v-ați prezentat?

– O urgență. M-aș putea apuca de lucru?

Naville desena basoreliefuri.

– Capodopere unice în lume, gravate de un artist cu mînă atît de fină și de ușoară, încît timpul le va șterge în curînd... Pentru a le păstra în memoria omenirii, trebuie să le publicăm. Va fi nevoie să desenăm și să pictăm totul, Carter; muncă de sclav.

– De egiptean mai degrabă, nu credeți?

Îi zîmbi și gheața se sparse.

– Vom prefera acuarela. Vei reproduce însă și textele.

– Cu condiția să le descifrăm împreună. Vreau să învăț.

Își strînseră mîinile. Pentru un englez și un elvețian, această ieșire plină de însuflețire era aproape o indecență.

*

Asupra Luxorului se lăsa noaptea. Se auzeau cîntece melancolice, acompaniate de clarinete, ultimul vapor trăgea la țărm și se aprindeau opaițele cafenelelor. Pe terasă la Winter Place, Carter stătea la o bere cu Naville.

– Ești atît de bun să-mi explici ce era cu „urgența“ despre care spuneai că te-ar fi întîrziat la sosire?

Arheologul elvețian i se părea om de onoare. Mai puțin sever decît Newberry, mai puțin maiestuos decît Petrie, n-avea totuși o rigiditate profesorală. Lui Carter îi inspira încredere.

– De mai multe luni, iau notițe despre Valea Regilor. Am umplut deja două caiete groase. Înregistrez fiecare descoperire, fie că este un mormînt, o mumie sau un simplu vas. Sînt încă departe de a-mi fi atins scopul, dar vreau să cunosc totul despre rezultatele săpăturilor.

– În ce sens? Belzoni a răscolit peste tot. Nu sînt de acord cu metodele sale: să surpi o străveche intrare cu lovituri de tîrnăcop sau să tragi cu pușca în concurența științifică nu sînt măsuri savante de cea mai bună inspirație. Dar, în sfîrșit... Într-o epocă în care nimeni nu ezita să ucidă pentru a fura un simplu scarabeu, el a făcut totuși ceva bun.

– Și eu îl admir. Era, ca și mine, un om de condiție modestă și a închinat totul pasiunii sale. A dat însă dovadă de o oarecare rigiditate, căci a mers după semnele mari, fără a lua în seamă detaliile ce l-ar fi putut duce la descoperirea altor morminte.

– Trebuie să te dezamăgesc, Howard. Opinia lui Belzoni a fost confirmată de savanți metodici și ponderați, cum este germanul Lepsius. Abia de a mai putut scoate la lumină cîteva vestigii sumare, astfel că săpăturile din vale au fost definitiv abandonate.

– Dar e absurd! Ești de acord că toți faraonii dinastiilor a XVIII-a și a XIX-a sînt îngropați acolo?

– E probabil.

– Recunoaște că mai lipsesc destui la apel.

– Argumentul este tulburător. La care regi te gîndești?

– Cred că ar fi vreo zece, dar mai ales la Tutankhamon.

Pe fața lui Naville se citi o expresie de dezamăgire.

– Cum, regele ăsta lipsit de importanță? Domnia lui a fost atît de scurtă și de săracă în evenimente... După mine, ar trebui să fi fost înmormîntat în altă parte ori incinerat ca și Akhnaton. Micul suveran era mult prea legat de erezie.

– Dar n-a fost încoronat la Karnak, asemenea celor mai mari dintre faraonii Egiptului?

Întrebarea îl puse în încurcătură pe elvețian.

– Posibil...

– A domnit aproape zece ani, adăugă Carter cu însuflețire, şi nu ştim nimic despre el, ca şi cum ar trebui să rămînă cel mai misterios faraon din istorie. Pe piața de antichități n-am văzut să circule pînă acum vreun obiect de pe vremea domniei lui.

– Presimt că te grăbeşti să tragi o concluzie: mormînt intact.

În loc de răspuns, ochii lui Carter prinseră să scapere.

– Tinerețea e nesăbuită, ăsta e farmecul ei... Dar trebuie să-ți construieşti o carieră solidă, Howard. Gîndeşte-te, mai întîi, la reputația dumitale. Nu eşti un savant dintr-o familie notorie, nici un aristocrat suficient de bogat pentru a obține concesionarea Văii Regilor; ia-ți gîndul!

CAPITOLUL 10

La capătul cîtorva ani de călătorii, vicontele Porchester, viitor conte Carnarvon, depăna amintiri cu un fost jocheu, ieşit de două ori pe locul al treilea la derby-ul de la Epsom. Discuţia se purta în încăperea din fund a unei taverne sordide din Constantinopol, la adăpost de urechi indiscrete. Foarte agitat, jocheul nu înceta să se tot uite în spate.

– Cine v-a trimis aici?

– Un pirat din Genova. Mi-a spus că dumneata ai fi omul pe care-l caut.

– Îmi păreţi... un aristocrat!

– Atît cît se poate, băiete. Asta e viaţa şi nimeni nu poate schimba lucrurile.

– Vă voi cere o plată foarte mare.

– Îmi stă în obicei; îţi pretind, în schimb, să acţionezi impecabil.

În costum de căpitan de iaht, Porchey sorbea dintr-o cafea turcească; fostul jocheu îşi calma nervozitatea cu lichior de trandafir.

– Cînd vreţi să vă întîlniţi cu Abdul cel Blestemat?

– Cît mai curînd posibil.

– E în oraş săptămîna asta, dar e foarte ocupat. În ce scop doriţi să-l vedeţi?

– Ca să-l văd.

– Poftim?

– Nu vorbim despre cel mai mare bandit al Bosforului, un hoţ genial şi un strateg de prim rang?

– Ba da, dar...

– Ei bine, află că sînt colecţionar de întîlniri cu indivizi ieşiţi din comun din cele mai diferite puncte de vedere. După cît am colindat, cunosc mai bine ca oricine bătrîna noastră planetă. Am petrecut în Africa de Sud cîteva zile, în Japonia o săptămînă, în Franţa o singură seară, iar în Statele Unite o lună întreagă. Sînt sătul acum de geografie. Caut tovărăşia unor oameni cît mai străini de condiţia mea, cum eşti bunăoară dumneata; nici nu-ţi dai seama cît de aroganţi şi de plictisitori sînt aristocraţii. Iar în privinţa mai-marilor lumii, pe care răposata mea mamă şi-ar fi dorit să-i frecventez, aceştia nu ştiu decît să mintă. Ca şi dumitale, bagă bine de seamă.

– De ce...

– Pentru că dumneata nici nu-l cunoşti pe Abdul cel Blestemat şi încerci numai să-mi furi nişte bani, într-un fel pe care l-aş numi lipsit de onestitate.

– Fals! Eu sînt agentul de legătură al lui Abdul.

– În acest caz, transmite-i că-l voi întîlni mîine, la miezul nopţii, în colţul de sud al vechiului port, pentru a-mi completa cu el galeria de portrete.

Moştenitorul familiei Carnarvon se ridică, omise să-l salute pe interlocutorul său şi părăsi taverna, fluierînd uşor un vechi refren galez.

*

La ora şi în locul stabilit, Porchey văzu apropiindu-se o barcă în care doi bărbaţi vîsleau ritmic şi fără zgomot. Îi veni în gînd tatăl său, care-l aştepta să se întoarcă la castelul Highclere; bătrînul lord îi reproşa fiului său nesfîrşitele plecări şi veniri, ataşamentul excesiv pentru călătorii, precum şi îngrozitorul obicei de a apărea şi dispărea pe nepusă masă. Porchey recunoştea cu plăcere că acest fel de a se purta nu era prea demn de un viitor conte, stăpîn peste una dintre cele mai respectabile moşii din Anglia; dar cum să-şi fi potolit altfel nerăbdarea de a trăi şi plictisul ce-i măcina sufletul? Devorînd spaţiile, trăgea

nădejde că-şi va domoli foamea, dar nu reuşise decît să-şi accentueze melancolia. O existenţă găunoasă şi inutilă: iată ce nu putuseră umple nici mările şi oceanele. O singură fiinţă omenească îi va alina, poate, deznădejdea, deschizîndu-i o cale neaşteptată. Acest Mesia, să fie oare Abdul cel Blestemat?

După mutră, cei doi vîslaşi erau numai buni de spînzurătoare; bărboşi, neraşi, cu părul slinos şi cu veşmintele duhnind a peşte, aceştia îl poftiră să urce în amărîta lor ambarcaţiune. Un om cu capul pe umeri ar fi ezitat, Porchey însă îşi asumă riscul.

Un miros fetid urca din apele verzi-albăstrui. Ţinînd strîns ramele, cei doi turci vîsleau cu viteză.

– Unde mergem?

– Acolo unde mergem, răspunse, într-o engleză stîlcită, cel mai vîrstnic.

– Îl voi vedea deci pe Abdul cel Blestemat.

Bărbosul rînji.

– Tare m-aş mira.

– De ce te îndoieşti?

– Pentru că Abdul este departe de aici. Pînă la urmă a fost prins; i-a venit rîndul să cadă pradă uneltitorilor.

– Incontestabil, iată ceva nou care schimbă total situaţia. Cea mai bună soluţie este să ne întoarcem în port.

Barca se opri.

– Nici vorbă!

– Te înşeli, amice.

– Nu sîntem amicii dumitale.

– Într-un fel, asta mă bucură.

– Sînteţi un om bogat...

– Aşa-i.

– Aveţi la dumneavoastră o însemnată sumă de bani.

– Mi-ar ajunge să vă cumpăr vaporul ăsta frumos.

– Din păcate, prinţul meu, avem cu totul alte planuri.

– Poţi să-mi spui viconte.

– Averea nu-i cumva în sacul de la picioare?

– Ba da.

– Daţi-mi sacul.

– Şi dacă refuz?

– Veţi pieri înecat.

– Pentru un marinar încercat, ar fi un destin cumplit... Dar dacă primesc?

– Vă veţi întoarce înot şi veţi scăpa astfel cu o baie.

– Uiţi, dragul meu, că un bun căpitan nu ştie să înoate şi că rămîne la bord pînă în ultimul moment.

Hoţul se enervă.

– Deschideţi sacul!

– Jefuirea unui călător cinstit este o faptă condamnabilă; în locul vostru, aş renunţa.

– Faceţi ce vi se cere.

Vicontele scoase din sac un pistol superb, din argint, pe care-l îndreptă spre agresorii săi.

– Vă previn însă că mă număr printre primii şase trăgători ai Regatului Unit. Cu ceva mai mult antrenament, aş fi ajuns pe locul întîi.

Cei doi turci dispărură îndată în apa tulbure.

– Păcat, regretă aristocratul. Am ratat încă o ocazie de a mă perfecţiona.

CAPITOLUL 11

Carter visa în fiecare zi la Valea Regilor, de care era atît de aproape și atît de departe în același timp. Deir el-Bahari nu-i lăsa nici un moment de răgaz. Nu-și putea lăsa cu totul liberă imaginația: fiecare acuarelă trebuia să fie o reproducere fidelă, fie a unei scene rituale ori a unei bărci pe Nil, fie a unei coloane de hieroglife. Pigulea răbdător, nu atît pentru plăcerea sa, cît pentru a face înțeleasă generațiilor viitoare splendoarea pierdută a templului în care trona zeița Hathor, cea cu surîsul fermecat. Faptul că făcuse să renască pe hîrtie chipul zeiței îi dădu o emoție atît de puternică, încît, atunci cînd își încheie reconstituirea, simți cum îi tremură mîna. Trebuia să își întrerupă munca și îi ceru lui Naville permisiunea să plece pentru cîteva ore.

Şi unde să-și găsească odihnă, dacă nu în templul de la Luxor, acolo unde coloanele, cele mai înalte rămase în picioare din tot Egiptul, purtau sufletul în slava cerurilor? Luă bacul folosit de localnici la traversări, în care domnea, ca de obicei, o atmosferă vie și veselă.

Era de neînțeles cum, într-un spațiu atît de mic, se puteau înghesui atîția oameni, atîtea animale și mărfuri. Femeile profitau de drum pentru a se aduna și a sporovăi între ele. Ştiau, oare, aceste musulmane de treabă că, în primele secole ale erei noastre, tocmai o creștină din Egipt lansase moda veșmintelor lungi și negre, pe care și le fluturau în tot locul în semn de jale pentru moartea lui Hristos?

După ce atît ființele vii, cît și obiectele neînsuflețite își ocupară locurile astfel că nu mai puteai mișca un deget, bacul se urni clătinîndu-se. Mergea cu viteză potrivită; după Scriptură, graba nu putea veni decît de la diavol.

Pe la jumătatea fluviului, o văzu.

În vîrstă de vreo douăzeci de ani, fata purta o rochie lungă, roșie, avea gîtul împodobit de un colier de lapislazuli și o brățară de aur la încheietura mîinii drepte, un chip cu trăsături fine, părul negru, lung și ochii verzi ca apa. Marginea pleoapelor era subliniată cu o linie trasată cu fard de culoare neagră; avea unghiile de la mîini și de la picioarele vîrîte în sandale colorate cu henna.

Grăbit să ajungă pe mal pentru a-și vinde încărcătura de ceapă și năut, un țăran burtos trecu printre ei, despărțindu-i.

– Mă numesc Howard Carter, dădu el de știre cu o voce pe care și-o dorea fermă. Iertați-mă că vă abordez într-un fel atît de îndrăzneț, dar găsesc că semănați cu zeița Hathor, pe care tocmai am pictat-o la Deir el-Bahari. Este... este tulburător să întîlnești o zeiță vie.

Puternic contrariată, ea catadicsi totuși să-i răspundă:

– Niciodată nu se fac unei femei complimente în termeni atît de exagerați, domnule Carter. Îi puteți atrage clevetiri și chiar jigni soțul.

– Sînteți căsătorită?

– Încă nu. Sînteți arheolog?

– Pregătesc publicarea de reproduceri ale templului de la Deir el-Bahari.

– E splendid. Mereu le spun asta elevilor mei.

– Sînteți profesoară?

– Sînt învățătoare voluntară în satul meu, uneori infirmieră și, cînd se ivește ocazia, ghid pentru turiști.

– Așa se explică engleza dumneavoastră frumoasă.

– Vorbiți araba?

El se strădui să spună cîteva fraze de politețe, începînd cu inevitabilul „În numele lui Dumnezeu cel îndurător și milostiv", care trebuia să preceadă orice discurs. Surîsul ei îl cuceri pe loc.

– Nu-i rău deloc... Dar trebuie să mai exersați.

– Ați accepta să vă fiu elev?

Bacul încetini. Mulțimea se puse în mișcare. Fiecare se pregătea să debarce cu o nerăbdare prea puțin orientală. Disperat să n-o piardă, dădu din coate și reuși să fie printre primii care coborîră pe chei. Imediat ce o zări, merse alături de ea.

– Vă pot însoți?

– Mă duc acasă.

– Ce-ar fi să luăm o trăsură? Mi-ați putea arăta satul dumneavoastră. De dragul faimei pe care-o are ospitalitatea egipteană, nu veți refuza, nu-i așa?

Prinsă în capcană, ea primi să urce într-o trăsură strălucitoare. El alese un cal sănătos și bine îngrijit, care galopă fără efort. Ieșiră repede din micul orășel, pătrunzînd în universul încremenit al cîmpurilor și al canalelor de irigație, aceleași de milenii. Cît ținu drumul, ea rămase tăcută.

La intrarea în sat, tînăra îi ceru vizitiului să oprească.

– Numele meu e Raifa. Ați dori un ceai, domnule Carter, ori vă întoarceți în oraș?

– Vă las să hotărîți pentru mine.

Merse după ea. Trecură printre ocolul în care era adunată recolta și cuptorul public, în care niște femei coceau pîini rotunde, în timp ce altele cărau apă de la un puț din apropiere. Erau urmăriți de cîini fără stăpîn, mai curînd agresivi. Aflat într-un loc împrejmuit cu palmieri, satul Raifei era format din case joase de chirpici, fără curent electric și fără apă. În loc de acoperișuri, pe case erau împletituri din crengi de palmier; drept combustibil se folosea bălegar de vacă, uscat. Străbătură un adevărat labirint de străduțe înguste și prăfuite. Lîngă mica moschee, al cărei minaret se înălța deasupra masei compacte de case, bărbați ghemuiți își cerneau în palmă șiragul de mătănii.

Raifa locuia în cea mai drăguță dintre case, lîngă cea a primarului. Deasupra ușii vopsite în albastru, o potcoavă și o mînă de-a Fatimei îndepărtau spiritele rele. Se treziră în mijlocul a vreo douăzeci de copii; fetițele se jucau cu păpuși din cîrpe, iar băieții se îmbrînceau. Atrase de această agitație,

cîteva capre cerşeau de mîncare. După ce izbuti să restabilească ordinea în acest mic univers, Raifa deschise uşa ce dădea spre domeniul său.

În prima încăpere, pe podeaua de pămînt bătătorit, dormea un măgăruş. O bătrînă fără dinţi, îmbrăcată într-o rochie neagră, cam ruptă, frămînta un aluat. Înspăimîntată la vederea unui occidental, îşi trase pe cap vălul tradiţional, lăsîndu-şi la vedere numai licărul ochilor. Raifa îi porunci să facă un ceai şi îl pofti pe Carter într-o a doua încăpere, destul de mare, pardosită cu lespezi pătrate. De-a lungul pereţilor, perne şi banchete viu colorate.

– Luaţi loc, domnule Carter.

– Locuiţi singură?

– Cu fratele meu, Gamal. E proprietar agricol şi perceptor.

– Cînd i-aţi pronunţat numele, v-am simţit vocea schimbată.

– Ţin foarte mult la el, dar... e violent uneori. E nevoit să se arate sever şi să-i biciuiască pe rău-platnici. Gamal este foarte legat de tradiţii şi nu va aprecia prezenţa dumitale aici. În sat, eu sînt considerată o femeie prea liberă; mă bucur însă, din fericire, de sprijinul primarului, pe care l-am vindecat cîndva de o infecţie. La cîţi necăjiţi şi bolnavi sînt... este nevoie de o femeie care să le facă viaţa mai uşoară.

Bătrîna servitoare aduse ceaiul şi prăjiturile cu miere. Un tînăr vînjos, cu pielea foarte tuciurie, cu sprîncene negre, stufoase, apăru dintr-odată, gata de luptă cu un obstacol îngrijorător. În mîna dreaptă ţinea un bici.

– Ieşiţi de-aici! Nu aveţi dreptul să fiţi aici, singur cu sora mea.

– Să-i refuz invitaţia ar fi fost o insultă. Numele meu este Carter şi vreau să vă salut. Permiteţi-mi să mă retrag.

Indiferent la mînia lui Gamal, Carter lăsă paharul cu ceai de mentă, se ridică şi părăsi încăperea.

O cobră dresată, întinsă pe prag, îi bară trecerea.

– Nu vă fie teamă, îl încurajă Raifa. Locuieşte la noi şi vine să ceară lapte.

Ea se întoarse către fratele său.

– Şarpele nostru nu se arată decît faţă de prietenii adevăraţi; ar trebui să fii convins, Gamal.

La ieşirea lui Carter din sat, pentru a-şi exprima satisfacţia, femeile acoperite cu văluri scoaseră un şir lung de chiuituri, lovindu-şi cerul gurii cu limba.

*

Cîteva zile mai tîrziu, paşii îl purtară spre Ramesseum, milenarul templu al lui Ramses al II-lea. Edificiul suferise mari stricăciuni; în curtea dinaintea sălii coloanelor, se afla cea mai mare statuie sculptată vreodată. La început, intactă şi semeaţă, cîntărea mai bine de o mie de tone. Ignoranţa şi fanatismul nu izbutiseră s-o nimicească, ci doar s-o răstoarne; chipul ei, atins de aurul roşiatic al asfinţitului, continua să emane o forţă senină.

Apăru o turmă de capre negre şi albe. Carter se strecură printre blocurile de piatră risipite peste tot şi printre tufele de tamarin; avu grijă să se ferească de buruienile înţepătoare, apoi se aşeză sub frunzişul unui salcîm ce înflorise printre ruine.

De cînd o întîlnise pe Raifa, aruncase la gunoi mai multe acuarele nereuşite. N-o putea uita, era descumpănit şi nu cunoştea pe nimeni căruia să i se destăinuie. Jinduia s-o revadă însă, dacă fratele ei ar fi depus plîngere împotriva lui, Naville ar fi fost silit să-l alunge. Ura conflictele şi nu se gîndea decît la publicarea imaginilor templului „său". Totuşi, se hotărî să rişte.

Paznicul măreţelor ruine se apropie cu un băţ în mînă.

– Aveţi grijă! Pe aici, şerpii nu sînt tocmai rari.

Fără vîrstă, cu faţa brăzdată de riduri şi mişcîndu-se domol, localnicul se aşeză pe un bloc de piatră acoperit de hieroglife şi privi spre asfinţit.

– Nu-i aşa că sînteţi în căutarea mormîntului unui rege necunoscut?

– De unde ştii?

– Vîntul suflă tare şi eu am auzul fin.

– Ai auzit vreodată vorbindu-se de obiecte purtînd numele lui Tutankhamon?

– Nici negustorii, nici hoții nu au așa ceva. Dar e și normal... Marele Ramses i-a distrus templul și i-a jefuit mormîntul, pentru a șterge toate urmele acelei blestemate epoci.

Spusele paznicului îl consternară. Părerea acestui gaffir conta brusc mai mult decît a tuturor egiptologilor.

– Mergeți pe calea dumneavoastră, domnule Carter, nu vă luați după unii și alții; nu fiți nici plagiator, nici suflet sterp. De n-ați fi fost englez, v-aș fi dăruit un talisman să vă apere de dușmanii care, din umbră, sînt gata să vă facă rău. Englezii nu cred însă în Dumnezeu.

CAPITOLUL 12

– Dumnezeu să te ocrotească, fiule. Cei doi bandiţi te-ar fi putut ucide.

– E prudent să crezi în El din cînd în cînd, recunoscu Porchey.

– De unde vii de data asta?

– Din Constantinopol.

– Ai întîlnit acolo pe cineva important?

– Trebuia să am o discuţie cu Abdul cel Blestemat, dar s-a amînat.

Bătrînul conte Carnarvon îşi ridică ochii spre cer.

– Porchey, Porchey! Cînd vei înceta oare să vînturi lumea?

– Cînd ea va înceta să se mai învîrtă în oricare dintre sensuri. Odihneşte-te, tată; simt că eşti obosit.

Porchey îl chemă pe majordom să înteţească focul în căminul din salonul mare. Apoi, îi oferi el însuşi tatălui său un pahar de whisky şi avu grijă ca acesta să se instaleze cît mai comod într-un fotoliu din piele, deosebit de preţios.

– De cînd a murit maică-ta, îmi fac multe griji pentru viitorul tău. Ce cauţi, de fapt, fiule?

– Nu ştiu.

– Atîtea călătorii nu te-au ajutat să afli răspuns?

– Simple aventuri, nimic serios. Oricine poate călători pe oceane şi traversa continente; deşi poate părea o adevărată ispravă, nu este decît o banalitate ca oricare alta. Ai mai primit cărţi noi de istorie?

– Doar manuale anoste de la British Museum. Ţi le-am făcut teanc pe birou.

– Eşti un tată minunat.

– N-ai vrea să jucăm o partidă de şah?

– După ce-ţi faci siesta, cu plăcere.

Cînd ploaia încetă pentru cîteva minute, Porchey făcu o plimbare prin parcul imens de la Highclere. Castelul era auster; porţile masive, unghiurile drepte şi crenelurile îi dădeau aspectul unei fortăreţe medievale, închise în trecutul şi în tradiţiile sale. Vicontele iubea stilul acesta grandios şi, mai mult încă, era încîntat de perfecţiunea peluzelor, la întreţinerea cărora lucra o armată de grădinari. Un corp numeros de servitori devotaţi veghea asupra integrităţii domeniului. În regiune, era o onoare să slujeşti familiei Carnarvon din tată în fiu şi să contribui la propăşirea uneia dintre cele mai frumoase proprietăţi din Anglia.

Porchey găsea odihnitor să meargă ore întregi pe pămînturile sale, însoţit de cîinii săi de vînătoare. Se abandona visării sub cedrii de Liban, colinda pe malul lacului, spre care dădea o terasă din marmură albă, se aventura prin tufele de măceş în căutarea vreunui iepure, urca pe dealurile acoperite de păduri de stejari şi de fagi. Highclere era la adăpost de tulburările vremii şi ale vieţii de societate. În aristocraţia britanică, nu era nimeni să înţeleagă de ce viitorul conte Carnarvon nu-şi petrecea zilele acasă, fericit, în propriul paradis.

Porchey reveni la castel abia la căderea nopţii, porunci să-i fie hrăniţi cîinii şi se refugie în bibliotecă, una dintre cele mai vaste şi mai valoroase din Regatul Unit; tot ce se scrisese despre istoria antică era adunat aici. Aruncînd un ochi distrat pe două stranii relicve, biroul şi fotoliul folosite de împăratul Napoleon I în timpul exilului său pe insula Elba, vicontele ezită să se aşeze. Din respect pentru adversar, se mulţumi cu un scaun obişnuit şi se aplecă asupra unui studiu consacrat ceramicii orientale.

Tatăl său deschise uşa bibliotecii.

– Ai uitat de mine?

– Iartă-mă.

– Aş fi mai bucuros să văd că studiezi finanţele şi investiţiile.

– Cum aş putea să fiu la fel de bun ca tine în această privinţă?

– Fiule, curînd nu voi mai fi aici.

– Prostii! Eşti la fel de puternic ca un stejar.

– Îmbătrînesc, Porchey, ar trebui să ţii seama.

Partida de şah avu loc în faţa căminului din salonul cel mare. Turnurile castelului dispărură într-o ceaţă deasă.

Lordul Carnarvon, tatăl, oferi o sticlă de Dom Pérignon şi pîine prăjită cu caviar, cadou din partea unui ministru rus. Carnarvon fiul se străduia să facă faţă unei deschideri siciliene dintre cele mai clasice.

– Faci progrese.

– În timpul peregrinărilor mele am avut tot timpul să studiez tratatele cele mai bune.

– Ar fi timpul să discutăm serios.

– Îţi stau la dispoziţie.

Nu fără o oarecare nelinişte, Porchey observă că tatăl său dădea semne de slăbiciune. Altădată, ar fi ieşit la atac cu nebunii.

– Cît vei rămîne la Highclere?

– La astfel de întrebări nu sînt în stare să răspund. Depinde de umiditate, de atmosferă, de dispoziţie, de un gînd fugar...

– Dă-mi voie să-ţi cer mai mult. Ţi-ai făcut un plan exact?

– M-am gîndit.

– Cum?

– Nu-mi place deloc să mă destăinui.

– Insist, Porchey.

– Ei bine... Te vei mira, dar nu prea cunosc Italia, sudul mai ales. Neapole este un oraş foarte atrăgător.

– Neapole! Un cuib de hoţi şi criminali.

– Aşa este... Mi-ar plăcea să-l întîlnesc pe şeful mafiei.

– Porchey! Îţi dai seama de...

– Desigur, tată. Chiar dacă e vorba de colecţia mea de personaje, nu trebuie să mă expun nici unui pericol. Şi nu-mi propun să am de-a face cu un astfel de ins.

Bătrînul lord îşi răsturnă regele pe tabla de şah.

– Renunţ să te mai înţeleg şi nu-ţi cer decît o favoare: iniţiază-te în bunul mers al acestui domeniu. Pentru un bătrîn ca mine, ar fi cea mai mare bucurie.

– Îţi jur, tată: Highclere va rămîne proprietatea familiei Carnarvon şi cel mai frumos domeniu din această ţară.

– Dumnezeu să te audă, fiule!

După ce tatăl său adormi, Porchey se uită pe documentele administrative şi financiare ce se adunaseră pe biroul său. O singură noapte îi fu de-ajuns pentru a înţelege cîteva lucruri mai importante şi pentru a-şi da seama că averea familiei era gestionată cît se poate de serios. Drept care plecă spre Neapole, chiar a doua zi.

CAPITOLUL 13

Dincolo de faţada coşcovită a casei din Gurnah, se afla o curte interioară cu pavaj de calcar; la mijloc, un puţ. Pe-o latură şi pe cealaltă erau aşezate banchete din lemn şi cufere acoperite cu ţesături. Dintr-un fotoliu cu spătarul jos, stăpînul locului, cu o galabieh de un alb strălucitor, îl privi pe Carter cu o curiozitate amestecată cu cruzime. Jumătate din frunte îi dispăruse sub turban; avea buze subţiri, în contrast cu bărbia puternică. Howard simţi că personajul era obişnuit ca poruncile să-i fie ascultate fără crîcnire.

Naville îl sfătuise să renunţe la această întrevedere cu şeful clanului Abd el-Rassul, o puternică reţea tebană care, de zeci de ani, jefuia morminte, lua sume de răscumpărare de la călătorii imprudenţi şi n-avea nici o ezitare să-i elimine pe cei mai incomozi dintre adversari. Dar arheologul elveţian se afla oarecum la originile acestui demers, căci îi stîrnise curiozitatea relatîndu-i pe larg un eveniment petrecut în 1881 la Deir el-Bahari: patruzeci de mumii regale descoperite în centrul unui cavou săpat în coasta muntelui! Atunci, „arheologii" au fost membri ai clanului Abd el-Rassul. Aceştia intraseră în ascunzătoare cîţiva ani mai înainte, hotărîţi să vîndă tot ce găseau, cu maximum de profit. Pe piaţa de antichităţi au circulat atunci amulete şi bijuterii, în număr mic mai întîi, apoi însă într-o cantitate atît de mare încît au atras atenţia poliţiei.

Supus unui strîns interogatoriu de către eruditul francez Maspero, unul dintre membrii clanului a mărturisit. Salvate în

cele din urmă, mumiile regale au luat drumul spre Cairo, în aclamaţiile felahilor adunaţi pe cele două maluri ale fluviului.

O ipoteză nu-i dădea însă pace tînărului cercetător. Era motivul pentru care venise să-l înfrunte pe cel mai temut bandit din Egipt.

– Patruzeci de mumii regale din dinastiile a XVIII-a şi a XIX-a... Asta a fost comoara?

– Abd el-Rassul dădu afirmativ din cap.

– Timp de şase ani n-aţi pomenit nimic.

– Eram sub jurămînt, domnule Carter şi eram sprijiniţi. Mustafa Aga Ayat, agent consular al Angliei, Rusiei şi Belgiei, ne garantase protecţie din partea sa. S-a dovedit însă un mincinos şi un impostor. Am pierdut foarte mulţi bani din cauza lui. Cînd au scos mumiile, am vrut să atac cortegiul, dar erau prea mulţi poliţişti şi mulţi dintre ei ştiau să şi tragă. *Malech!*

Malech poate fi tradus: „astfel stau lucrurile, aşa trebuia să se întîmple şi nimeni nu poate face nimic"; cuvîntul era folosit de egipteni ca un adevărat talisman care rezolva cele mai delicate probleme, fără alte eforturi.

– Mai trebuie să vă întreb ceva.

Abd el-Rassul se încruntă.

– Sînteţi poliţist?

– Arheolog.

– Aşa am auzit şi eu, dar asta nu-mi place deloc. Cine vă trimite?

– Nimeni.

– Un european este întotdeauna angajatul cuiva.

– Şeful meu este Eduard Naville.

– De el n-am nici o teamă, el ocoleşte nisipurile. Dar dumneavoastră?

– Eu desenez şi pictez.

Hoţul păru să-l creadă.

– Cînd aţi găsit mumiile acelea, nu v-aţi gîndit să le vindeţi?

– Carnea de mumie e mai puţin cerută ca altădată; de la întemeierea dinastiei Abd el-Rassul, acum şapte sute de ani, preferăm aurul.

– Patruzeci de mumii în 1875, cu prilejul descoperirii pe care ați făcut-o, și tot patruzeci în 1881, la sosirea lui Maspero la fața locului. E prea frumos. Nici una dispărută între timp...

– Nici una.

După aerul lui înciudat, ca și cum și-ar fi reproșat că nu fusese un hoț mai de ispravă, Carter pricepu că spunea adevărul. Brusc, privirea îi deveni feroce.

– Luați aminte, domnule Carter, nu cumva să vă schimbați activitatea. Și, mai ales, nu faceți pe căutătorul de comori. O astfel de imprudență vă va aduce necazuri mari.

Amenințarea nu-l impresionă însă pe Carter, căzut pradă unei minunate speranțe: oare mumia lui Tutankhamon nu dormea în mormîntul ei încă neprofanat?

*

Poteci întortocheate dădeau ocol pajiștilor de trifoi și întunecatelor cîmpuri de năut; cîteva roți hidraulice scîrțîiau ritmic și razele soarelui se cerneau prin împletitura firelor de iasomie. La umbra palmierilor, măgarii aveau parte de puțină răcoare. Într-un desiș de sicomori, Raifa și Howard Carter ședeau la adăpost de razele năucitoare ale amiezii și contemplau verdele aurit al țarinilor.

Gamal fusese chemat la Qena de șeful său ierarhic. Profitînd de absența fratelui ei, tînăra femeie traversase Nilul pentru a-l întîlni pe Howard la Deir el-Bahari. Naville fiind plecat la Cairo cu treburi administrative, se puteau plimba în voie.

Ea îi vorbi despre sărăcia compatrioților ei, despre epidemiile cărora copiii mai debili le cădeau victimă, despre *bilharziasis,* boala endemică de care mureau la țară atîția oameni; se arătă apoi împotriva modului în care își petreceau ziua băieții: școală coranică, muncă la cîmp, turmele duse la pășune, mese grăbite și sărace alcătuite din brînză și turte de făină, iar somn, mai totdeauna, pe apucate. Raifa visa la copii fericiți și la clădiri albe pentru școli. Carter îi spuse că Anglia e departe de așa ceva.

Ea trăi dezamăgirea să afle că puști de numai zece ani mureau de epuizare în minele de cărbune.

Carter îi mărturisi plăcerea dobîndită pentru viața calmă în mijlocul acestei naturi neschimbătoare, în care lumina era stăpînă absolută. Se obișnuise cu penelurile sale, cu pescărușii ce apucau peștele din zbor, cu turmele de bivoli cu coarnele lor răsucite, ce traversau alene drumurile pline de praf printre femeile unduitoare, purtînd în perfect echilibru urcioare pe cap. Bufnițele negre și cucuvelele cu aripi largi puteau fi văzute încă din timpul zilei.

Raifa îl convinse să vorbească în arabă, pentru a-i corecta greșelile. În săptămîna ce li se păru scurtă, după fiecare zi astfel petrecută, luau ceaiul la o fermă unde unul dintre prietenii ei își încerca talentul în arta acuarelei. Maiestuos în veșmîntul său lung și alb, cu un toiag în mînă, acesta venea, însoțit de doi cîini, să-i întîlnească la marginea deșertului. Îi primea în casa lui de pămînt, în apropierea căreia își amenajase atelierul, într-o împrejmuire de trestie.

Pe plita din bucătăria în aer liber, ceainicul era mereu plin, iar soția localnicului făcea prăjituri cu miere, la care cîinii rîvneau întotdeauna. Pictorul îl prezentă pe Carter nenumăraților săi prieteni, oameni de la țară, paznici de morminte, negustori ambulanți, funcționari, polițiști. El se văzu repede integrat în viața socială din Gurnah, era aproape de cei simpli, de tristețile și de bucuriile lor.

*

Orizontul deveni portocaliu și violet. Nilul sclipea argintiu. Un stol de rațe sălbatice se ținea în preajma barcagiilor ce acostau la mal. Era primul asfințit de soare pe care tinerii îl petreceau împreună.

Peste Valea Regilor, muntele sfînt se împodobea cu falduri roz și albastre, în care urma să rămînă învelit pînă în zori. Un vînticel adia blînd prin ramurile palmierilor. Paznicii cîmpurilor

își începeau veghea de la înălțimea prepeleacului pe care se cocoțau.

Pe malul fluviului, cei doi urmăreau răsăritul stelelor. Carter reuși să vadă primul Ursa Mare.

– Vorbești bine araba, Howard. Acum te poți descurca fără mine.

– Imposibil! Sînt multe nuanțe care-mi scapă.

– Gamal se întoarce în seara asta.

Nu îndrăzni să o rețină; cuvintele îi părură de prisos. Îi sărută mîinile, iar ea roși toată și plecă.

În timp ce barca o purta pe Raifa spre lumea celor vii, el rămase pe țărmul celor morți. Căldura îl învăluia așa de plăcut, încît se hotărî să doarmă afară, chiar sub zidurile templului din Deir el-Bahari, pentru a se apuca de lucru chiar de la răsăritul soarelui. În inima colinei aride înțesate de peșteri, un mormînt jefuit îi servi drept odaie.

Departe de lume, Carter visă la fericire.

CAPITOLUL 14

Telegrama îl ajunse pe Porchey la Neapole, a doua zi după ce întrevederea cu şeful mafiei îi adusese numai dezamăgire.

Veniţi degrabă la Highclere. Tatăl dumneavoastră e pe moarte.

Intendentul.

Gata cu aventurile italiene... Fără a pierde un moment, Porchey se întoarse în Anglia.

Asupra castelului cădea o ploaie abundentă. Încotoşmănat într-un impermeabil căptuşit cu blană, pătrunse în holul neogotic, unde se adunaseră servitorii.

Intendentul îi ieşi înainte.

– Domnule conte... Cum să vă spun...

– Cînd s-a întîmplat?

– Tatăl dumneavoastră a murit noaptea trecută, în somn. Primise ultima împărtăşanie şi îşi revăzuse testamentul. În numele întregului personal, vă prezint condoleanţele noastre cele mai sincere şi vă asigurăm de întreaga noastră fidelitate faţă de familia dumneavoastră.

– El unde este?

– În camera sa.

Porchey îşi petrecu noaptea la căpătîiul tatălui său. Fusese nevoie de moartea lui pentru a se vedea adunat de pe drumuri şi obligat să se stabilească la Highclere, de care trebuia să se îngrijească de acum înainte. Se simţea orfan, lipsit de sfatul pe care nu l-ar fi urmat, dar care îi dădea totuşi siguranţă; începu să

plîngă. Nu pentru nepăsarea lui, nu pentru cîte prilejuri irosise de-a fi învățat mai mult de la un părinte cu experiență, ci pentru acele rare momente în care tatăl și fiul simt că aparțin aceluiași neam, că sînt tăiați din același lemn.

Porchey simți cum tocmai murea și el.

*

Funeralii, înmormîntare, veșminte și gesturi de circumstanță, tristă defilare de rude și prieteni... Cel de-al cincilea conte de Carnarvon se supuse cu demnitate constrîngerilor ceremoniale. În pofida vîrstei sale tinere, clasa socială căreia îi aparținea îl considera apt să-și preia îndatoririle.

La douăzeci și trei de ani, George Herbert devenea un aristocrat britanic mai mult decît înstărit, cu o moșie de aproape cincisprezece mii de hectare.

Mai îndurerat decît lăsa să se vadă, el se izolă acolo o lună întreagă, în compania cîinilor și a cailor săi, făcu lungi expediții în șa, împușcă o vulpe și parcurse cu atenție documentele financiare și administrative ale tatălui său. Abia acum înțelese ce rol de seamă jucase bătrînul lord în politica țării sale. Nu se miră cînd primi o cerere în audiență de la cabinetul prim-ministrului.

Trimisul oficial era un personaj sobru, la vreo patruzeci de ani, cu un costum de culoare închisă, în dungi, cu favoriți mai mult cărunți și chipul împietrit; avea o expresie impenetrabilă și un aer de respectabilitate absolut necesar unei cariere fără cusur.

– În aceste grele împrejurări, lord Carnarvon, aflați că guvernul și eu personal prețuim bunăvoința pe care ne-o arătați. Ne-am fi putut aștepta și la un refuz.

– V-ați fi reînnoit de zece ori atacul... Mai bine să-i dăm drumul menajeriei de prefăcătorii.

Expresia folosită îl surprinse pe emisar, dar, cu simțul său înnăscut pentru diplomație, preferă să nu bage de seamă.

– Tatăl dumneavoastră a făcut parte din cabinetul Disraeli, unde şi-a creat o imagine de politician integru. Scrupulos, nu s-a abătut o iotă de la calea datoriei.

– E într-adevăr extraordinar, s-o spunem. În plus, e chiar adevărat. Sînt extrem de măgulit că Imperiul recunoaşte meritele unuia dintre cei mai loiali fii ai săi.

– Din păcate, acest mare slujitor al ţării nu mai este. Ţara însă continuă să existe.

– Nu pun la îndoială.

– Vă mulţumesc pentru înţelegere, lord Carnarvon. Atîta maturitate mă umple de admiraţie.

– Şi pe mine. Datorez asta, fără îndoială, călătoriilor mele.

Emisarul se scărpină la baza gîtului, cu multă distincţie.

– Aţi pomenit unul dintre motivele vizitei mele. Date fiind noua dumneavoastră poziţie şi responsabilităţile pe care le veţi îndeplini la vremea cuvenită, ar fi mai bine...

– Să fiu sedentar? Nu vă bizuiţi prea tare pe asta.

– Nimeni nu vă cere acest lucru.

Intrigat, aristocratul deveni interesat de urmarea unei astfel de discuţii.

– Tatăl dumneavoastră era unul dintre stîlpii societăţii. Adept al ordinii şi al moralei, el încuraja iniţiativele guvernului şi participa în chipul cel mai hotărît la desăvîrşirea destinului ţării. Nădăjduiesc că nu-i veţi trăda memoria şi că-i veţi continua opera.

– Dacă guvernul nu-mi trădează încrederea, ce motiv aş avea, ca urmaş al familiei Carnarvon, să schimb direcţia?

Emisarul îşi reţinu un suspin de uşurare.

– Sînteţi foarte diferit de tatăl dumneavoastră, lordul Carnarvon. El nu-şi iubea decît domeniul, viaţa de ţară din Anglia şi Londra. Dumneavoastră aveţi, în schimb, un gust accentuat pentru tot ce este exotic. După informaţiile pe care le deţinem, aţi făcut de mai multe ori ocolul lumii şi aţi întîlnit personalităţi... diverse.

– Am fost oare urmărit?

– Observat, cînd şi cînd, ca orice om de rangul dumneavoastră.

– Şi la ce concluzie aţi ajuns?

– Că sînteţi un om curajos, lucid şi capabil să ieşiţi din situaţiile cele mai scabroase.

– Prea multe complimente anunţă un dezastru.

– De vreme ce plănuiţi să plecaţi din nou în ţinuturi îndepărtate, aşa cum, de altfel, ne aşteptam, aţi accepta să aduceţi servicii Angliei?

– Ciudată propunere, într-adevăr.

– Destinaţia o puteţi alege după plac; nu avem intenţia să v-o impunem noi. Autorităţile ar fi măgulite să vă cunoască părerea despre ţările pe care le străbateţi. Preţioasele dumneavostră informaţii le-ar putea ajuta în menţinerea păcii. Opinii ca ale dumneavoastră sînt de neocolit.

– Sub acest aspect, sînt de acord cu dumneavoastră. Cît despre celelalte, sînt oare liber să hotărăsc?

Emisarul îşi drese glasul.

– Bineînţeles, lord Carnarvon, bineînţeles... Cum am putea să vă punem la îndoială patriotismul?

– Aveţi un tact impecabil. Să vă conduc!

– Imperiul Britanic poate conta pe dumneavoastră?

– „Măsură pentru măsură“, spunea Shakespeare.

CAPITOLUL 15

O bănuială îngrozitoare puse stăpînire pe Carter: oare mumia lui Tutankhamon nu se pierduse printre cele din „lotul“ Abd el-Rassul? Îl tot întrebă pe Naville, pînă scoase de la el adevărul. Ascunzătoarea regală nu era decît un cavou modest, cu plafonul jos. Mumiile, ascunse la repezeală, fuseseră înfășurate fără prea mare grijă. Unele dintre ele și-au schimbat de mai multe ori locul. Adevărat că strădania salvatorilor a fost încununată de un real succes: cei mai iluștri dintre faraoni au scăpat de la distrugere. Dar relatarea așa-zisei descoperiri arheologice îi dăduse fiori. În numai două zile, funcționarii Agenției pentru Antichități goliseră mormîntul fără să fi făcut măsurători, fără să fi notat poziția în care au fost găsite prețioasele rămășițe, duse în prea mare grabă pe un vapor. Poate că, pe parcursul acestei manevre greu de înțeles, unele însemne s-au pierdut, poate că identitățile s-au încurcat între ele.

Dar Naville înțelese că încăpățînarea lui Carter avea să iasă învingătoare: îi îngădui să stea o săptămînă la Cairo și-i dădu o scrisoare de recomandare.

*

Cei care porecleau Muzeul Național din Cairo „Peștera lui Ali-Baba“ nu se înșelau. Aici erau adunate toate comorile scoase din pămîntul Egiptului, sarcofage, statui, figurine funerare, pietre de mormînt și atîtea alte obiecte ce ar fi meritat, fiecare, un

studiu amănunțit. Străbătînd galeriile înțesate de praf, Carter putu admira capodoperă după capodoperă. De cîți ani ar fi nevoie pentru a fi puse în valoare, pentru a li se oferi un loc demn de frumusețea lor? Desigur, arheologi străini ca Mariette, care se sufoca în micul său muzeu din Boulaq, ar fi fost fericiți să dispună de atîta spațiu; patru milenii de istorie meritau însă ceva mai măreț.

Spirit înflăcărat, Carter reuși totuși să-și țină limba cînd se prezentă singurului administrator de serviciu din dimineața aceea. Fu primit cu amabilitate după ce aduse la cunoștință recomandarea pe care i-o dăduse Naville, șeful său.

– Doriți să cercetați mumiile descoperite la Deir el-Bahari... Nimic mai ușor. Sînt într-o sală deschisă publicului.

– Mi-ar plăcea să fiu singur.

– Ah... Vă pot autoriza să rămîneți după închidere. Să spunem... o oră?

– E prea puțin.

– Aș putea cunoaște și eu motivul demersului dumneavoastră?

– Mă tem să nu se fi produs confuzii și încurcături.

Funcționarul înălță brațele spre cer.

– Nu sînteți primul! Împrejurările în care au fost găsite au fost cam... agitate. Mumiile au fost atent cercetate de numeroși savanți cuprinși de aceeași grijă. Puteți fi sigur însă că toate au fost identificate cu cea mai mare certitudine.

– Tutankhamon se numără oare printre cei salvați?

– Nu cunosc nici un faraon cu acest nume.

– Aveți la îndemînă rapoartele despre săpăturile din Valea Regilor?

– Carnete și jurnale ținute de arheologi, din secolul al XVIII-lea... Au fost peste cincizeci. Valea nu mai are nici un secret – faptul e dincolo de orice îndoială.

– Nu sînt de acord cu dumneavoastră.

– Atunci vă înșelați. Uitați că hoții de meserie din Gurnah au fost o concurență dură pentru săpători și savanți. Nici una

dintre comori nu le-a scăpat. Totuşi, dacă doriţi să vedeţi arhivele noastre...

– Chiar asta doresc.

*

Carter devoră arhivele muzeului şi luă notiţe din rapoartele despre săpături, fără a obţine nici cel mai mic indiciu despre faraonul „său" ori despre locul unde ar fi odihnit acesta. Nici o ştire, nici un zvon, ca şi cum n-ar fi existat niciodată. Această tăcere îl cam neliniştea; dar îl şi încuraja să spere.

Colegi aflaţi în trecere prin Cairo erau miraţi să-l vadă la lucru în muzeu zi şi noapte. Invitat la cină, refuză scurt propunerea; apă, o turtă de făină şi cîteva fructe îi erau de-ajuns. Descoperi adevărata hrană: cercetarea documentelor cărora nimeni nu le dăduse atenţia cuvenită.

Şi, în dimineaţa ultimei zile a stagiului său la Cairo, eforturile îi fură răsplătite: un arheolog necunoscut lăsase în manuscris un studiu despre un sigiliu de necropolă regală pe care era reprezentat şacalul Anubis, deasupra a nouă personaje îngenuncheate şi legate de picioare. În Egiptul faraonic era astfel simbolizat triumful cunoaşterii asupra forţelor Răului. Legate fedeleş, în neputinţă de-a se mişca, cele nouă personaje mulţumeau pentru iertare zeului menit să le deschidă porţile spre lumea de dincolo şi să-i îndrume pe iniţiaţi către lumină. Sigiliul era aplicat la intrarea mormintelor din Valea Regilor şi niciunde în altă parte. Va avea vreodată norocul să-l atingă cu mîna sa?

Cu imaginea sigiliului întipărită pentru totdeauna în memorie, Carter îşi continuă lectura, punîndu-şi întrebări despre un fenomen curios: intrarea în anumite morminte rămăsese la vedere, marcată de un portal impresionant; în alte cazuri, pentru a nu fi accesibilă, intrarea în cavouri era îngropată sub movile ori rambleuri. Din această ultimă categorie, dacă ar exista, ar putea face parte şi mormîntul pierdut al lui Tutankhamon; fără doar şi poate că, pentru a-l scoate la iveală, ar fi trebuit urnite tone de nisip.

Studiul mai avea o anexă: un capăt de papirus relata atacul lui Seth asupra fratelui său Osiris, după care urma o sinistră serie de blesteme la adresa profanatorilor de morminte regale.

Carter traduse și retraduse hieroglifele; temîndu-se să nu-și facă iluzii deșarte, el ceru părerea a doi restauratori și a unui atașat științific german, aflați într-un stagiu la muzeu. Toți trei îi confirmară interpretarea. După cota papirusului, era foarte posibil să găsească un alt fragment și să obțină astfel continuarea textului.

Carter trebuia să se întoarcă la Teba pentru a-și relua munca, dar era prea stîrnit. Obținu autorizația de a-și continua cercetările în arhivele muzeului, acolo unde zăceau în adormire atîtea opere admirabile, din care unele nu aveau să mai iasă vreodată din bezna uitării.

Dar, binecuvîntat iarăși de zeii Egiptului, după mai multe încercări nereușite, găsi cea de-a doua parte a papirusului, notată cu aceeași cotă la care fusese adăugat un „bis". Faptul că cele două fragmente fuseseră separate putea părea destul de ciudat; de fapt, acest gen de incident era frecvent în muzeu. În mijlocul atîtor comori, cine ar da atenție unor asemenea modeste vestigii?

Textul se putea descifra fără prea mare bătaie de cap:

> Eu singur am supravegheat construirea mormîntului Majestății Sale, departe de privirile și de urechile oamenilor. Nimeni n-a văzut, nimeni n-a știut. Am vegheat cu grijă la împlinirea celei mai perfecte dintre lucrări, mai presus de cele ale strămoșilor și despre care se va vorbi multă vreme după ce eu nu voi mai fi.

Exaltarea lui Carter ajunsese la culme. Poate că era vorba chiar despre actul oficial referitor la construirea mormîntului lui Tutankhamon, în așa fel încît, printr-o îngrămădire de blocuri de piatră, dar, mai ales, prin păstrarea timp de secole a secretului, el să nu poată fi găsit.

Mai rămăseseră doar cîteva hieroglife de descifrat: numele regelui și al maestrului constructor.

Tremurînd, cu fruntea plină de sudoare, Carter închise ochii şi încercă să-şi controleze respiraţia. Emoţia pe care o resimţea i se păru nedemnă de un savant. Supărat pe sine, înfruntă realitatea.

Dezamăgirea fu sfîşietoare.

Maestrul constructor se numea Ineni, iar faraonul, Tutmes I, primul monarh care a ales Valea Regilor pentru a-şi feri locaşul pentru vecie de jefuitori. Suveranul inaugurase astfel o tradiţie continuată de urmaşii săi din dinastiile a XVIII-a, a XIX-a şi a XX-a. Datorită lui Tutmes, locul acela sălbatic de pe malul vestic era chemat la o faimă universală.

Tutankhamon însă rămînea inaccesibil.

CAPITOLUL 16

– Englezii sînt nişte monştri! strigă Raifa cu ochii plini de mînie.

Howard Carter îi luă cu blîndeţe mîinile.

– Nu toţi.

– Ba da, toţi!

– Şi eu?

– Tu nu mai eşti decît pe jumătate englez. Eu cu jumătatea ta egipteană vorbesc.

Aşezaţi pe marginea canalului, priveau cum se scăldau bivolii; alături de ei, copii dezbrăcaţi înotau şi se distrau sărind în apă de pe spinarea lor.

Abas al II-lea Hilmi tocmai venise la putere în Egipt, urmînd în fruntea ţării tatălui său, cadiul, *khedive*-ul Tawfic. Acest prăpădit de conţopist îndatorase Egiptul în aşa grad, încît îl pusese sub controlul puterilor străine şi, în mod special, al Angliei care, fără nici o dificultate, îndepărtase Franţa, mereu pregătită de discuţii, dar incapabilă să acţioneze. Favorabil naţionaliştilor, Abas al II-lea Hilmi o pornise pe calea emancipării; consulul general al Angliei se grăbi să frîngă din rădăcină aceste veleităţi, spre marea pagubă a Raifei şi a egiptenilor convinşi că pămîntul lor trebuia eliberat de jugul străin.

– Egiptul are nevoie de noi, Raifa. Tu ştii bine asta.

– Refuz să înţeleg aşa ceva şi îţi interzic să susţii o astfel de poziţie.

Indignarea îi şedea bine. Howard n-avea, desigur, chef să discute politică. Dar era încîntat să o privească, fie blîndă, fie furioasă. La o lună după reîntoarcerea sa la Deir el-Bahari, cînd Naville îl amenințase cu concedierea dacă mai pleca de pe şantier, Raifa evadase din satul său, profitînd de absența fratelui ei, ocupat să strîngă impozite în zone aflate la mai mare depărtare. Timp de o săptămînă, s-au întîlnit şi dimineața, şi seara, la umbra unui palmier ascuns într-un desiş de sicomori sau într-o colibă din trestie de la marginea cîmpului. În tot acest timp, Raifa nu încetă să-i arate ce ar fi fost dacă *khedive*-ul Tawfic n-ar fi avut nefericita idee de-a muri.

– Englezii trebuie alungați. Aceşti invadatori sînt vinovați de sărăcia poporului meu.

– Turcii au ruinat Egiptul, îi aminti Carter iritat.

– Europa ne-a schimbat felul de viață. N-ar fi trebuit să acceptăm niciodată săparea Canalului Suez.

– Anglia s-a opus.

– Din teama de-a nu pierde controlul asupra drumului spre Indii. Puțin îi păsa ei de un popor la ananghie... Numai interesele ei economice contau.

– Exagerezi, Raifa. Deschis spre Europa, Egiptul a început o revoluție agricolă; supraviețuirea țării nu mai depinde de recoltă pentru că, iată, are un sistem de irigații permanent.

– A-i sili pe țărani la o muncă fără încetare, a-i transforma în sclavi... Acesta e progresul? Din cauza acestui nemaipomenit sistem de irigații, parazitul care transmite *bilharziasis*-ul, febra melcilor, a proliferat în canalele în care cei de la țară se scaldă, îşi spală rufele şi vasele. Altădată, apa asta era curată; azi, e aducătoare de moarte! Viermele atacă ficatul şi splina, sleieşte tot trupul; apoi, victima urinează sînge şi urmează agonia. De ce ar trebui să-i iubim pe cei care ne-au inoculat otrava?

– De ce mă iubeşti?

Brutalitatea acestei întrebări o înspăimîntă; el o regretă imediat. O şi vedea ridicîndu-se, fugind şi dispărînd pentru totdeauna. Newberry, Petrie şi Naville îi atrăseseră atenția că e prea impulsiv, fără a reuşi însă să-l schimbe.

Dar Raifa nu-şi retrase mîinile.

– Iartă-mă.

– Ce greşeală ai făcut tu, Howard?

– N-ar fi trebuit să fiu aşa de agresiv.

– Regretele şi părerile de rău nu prea ţi se potrivesc. Eşti cumva nesincer cu mine?

Era să greşească din nou, dar zîmbetul ei îl dezarmă.

– Nimeni nu m-a bulversat în felul ăsta pînă acum.

– Nimeni nu a fost îndrăgostit de tine în felul ăsta, pînă acum.

Degetele li se încrucişară; el nu ştiu ce să zică, nici ce să facă. Cum să-şi declare dragostea unei tinere femei arabe, ce trebuia să facă? În faţa unei *lady*, instinctul i-ar fi dictat poate comportamentul potrivit. Aici, la malul Nilului, sub soarele de toamnă, la o zvîrlitură de băţ de o pereche de bivoli ce se scălda, ştiinţa sa de arheolog nu-i era de nici un ajutor.

– Mi-ar plăcea să-ţi desenez portretul.

– Coranul interzice asta. Ar trebui să port vălul. Păstrează-mă în inimă, dar nu-mi fura trăsăturile într-o copie ţeapănă.

– Ar fi doar o imagine a ta.

– Nu vreau. Ar fi un duh rău.

S-au plimbat toată după-amiaza. Raifa evoca neîncetat memoria tatălui său, un cultivator mort foarte de tînăr. Howard îi descrise cum e la ţară în Norfolk.

Cînd soarele coborî la asfinţit, se opriră lîngă un puţ. Raifa îşi turnă pe tălpile picioarelor pline de praf un borcan cu apă şi văzu că urma de henna începuse să se şteargă. De teamă să nu-şi piardă puritatea şi să devină prada spiritelor rătăcitoare, l-a dus cu ea la un pîlc de case, unde chemă o bătrînă să-i aducă preţioasa pastă. Printre frunzele ovale de henna, un copăcel înrudit cu lemnul-cîinesc, creşteau inflorescenţe asemenea celor de liliac. Pentru a înfrumuseţa şi a oferi protecţie magică, inflorescenţele acestui arbust erau zdrobite şi transformate într-o pudră fină.

Stînd ghemuită, cu pulpele aduse spre ea, Raifa își vopsi unghiile de la picioare. Privind-o, Howard avu sentimentul că fură cîteva clipe din intimitatea ei.

Își îndreptă privirile aiurea.

Speriată, ea se ridică și se lipi de peretele casei de chirpici. Într-un nor de praf și în zgomotul încălțărilor din lemn, Gamal își opri calul între ea și Carter. Avea la brîu un bici din piele de hipopotam.

– V-am interzis s-o revedeți pe sora mea.

– Raifa este o femeie liberă.

– Cîine de englez! Chiar crezi că ți-e permis s-o compromiți?

Calul se cabră; Carter nu se mișcă din loc.

– O respect pe sora ta. Ne face plăcere să stăm de vorbă.

Gamal apucă biciul și izbi cu el de cîteva ori.

– După corecția pe care ți-o voi aplica, îți va pieri cheful să vorbești.

– Doar un laș biciuiește un om dezarmat. Hai să ne luptăm cu brațele goale, dacă ai curaj.

Gamal aruncă biciul și sări de pe cal.

Mai înalt și mai spătos decît Carter, arabul n-avea habar că un micuț provincial englez se perfecționează în arta boxului chiar de la vîrsta la care începe să facă primii pași. Howard învățase regulile pe pielea lui și exersase destule lovituri, chiar dintre cele mai puțin permise. Gamal îl atacă doar cu puterea disprețului său; greșeala sa. O înfruntare bine condusă nu durează prea mult: două upercuturi, unul în bărbie, altul în capul pieptului, îl lăsară amețit, cu un genunchi în pămînt.

Carter îi întinse mîna.

– Cearta asta este stupidă. Hai să fim prieteni.

Gamal scuipă.

– Ura Profetului să cadă asupra ta!

Încovoiat de durere, Gamal încălecă pe cal și o luă la sănătoasa.

Raifa izbucni în hohote de plîns.

CAPITOLUL 17

Carnarvon citi din nou articolul din Times dedicat Sudanului. Observatori mai bine informaţi preziceau grave tulburări şi aminteau de incursiunile fulger ale lui Kitchener, unicul militar britanic capabil să restabileacă acolo o pace durabilă. Contele n-ar fi putut explica de ce acest zvon de cizme îl deranja acum mai mult decît de obicei. Deşi se apăra, era pradă unor viziuni premonitorii. „Sudan" şi „sînge" nu mai puteau fi înţelese independent.

La începutul minunatei veri a anului 1895, asemenea gînduri erau de-a dreptul indecente. Peste cîteva ore, un bogat aristocrat de douăzeci şi nouă de ani îşi va sărbători ziua de naştere luînd de soţie pe Almina Wombwell, tînără şi delicată ca un model de Greuze. Ziua de 26 iunie avea să rămînă, într-adevăr, memorabilă, căci, după o somptuoasă ceremonie la biserica St. Margaret's şi apoi la catedrala Westminster, urma un banchet dintre cele mai convenţionale, la Lansdowne House. Almina, fragedă şi graţioasă în vaporoasa ei rochie roz, împodobită cu smaralde şi diamante, părea tuturor o jertfă oferită aventurierului în sfîrşit cuminţit.

„Iată vîrsta raţiunii" – se şoptea în anturajul lui Carnarvon, deşi nu toţi erau încîntaţi de această uniune. El, nobil, bogat şi cultivat; ea, inteligentă, blîndă şi frumoasă. O pereche ideală destinată unei reuşite sigure, încununate cu vreo doi-trei copii, care să-i facă fericiţi pe părinţii lor.

Pe de-o parte, contele preţuia această situaţie; pe de altă parte, însă, o detesta. Lipsit de grija zilei de mîine, spre deosebire

de mulţi alţi bărbaţi, ar fi trebuit să simtă gustul unei fericiri fără cusur. Pornirea pe care-o avea către nemărginit nu-i dădea însă pace. Almina nu avea nici o atracţie pentru călătorii. Castelul din Highclere era un univers ce putea umple o viaţă întreagă. Îşi dorea o fată şi un băiat, să-i crească în linişte, să le dea o educaţie tradiţională şi să îngrijească de soţul ei, un om cu totul ieşit din comun.

Fără ca ea să-i fi mărturisit, Carnarvon ştia că logodnica sa avea intenţia să-i schimbe firea, să-l elibereze de senzaţia de gol şi de inutilitate care îl deprima adesea, aruncîndu-l în fundul iadului; să devină tată de familie ar fi fost momentul decisiv al acestei eliberări.

Rămăsese cu nostalgia timpului în care Porchey se lăsa în voia fanteziei sale, petrecea două-trei luni pe mare în aşteptarea unei furtuni, stătea de vorbă cu tîlhari într-un bar deocheat de la capătul lumii şi se pierdea în necunoscut. A alege să rătăceşti prin lume nu era oare ceva de la sine înţeles? Avînd însă în vedere circumstanţele, Porchey dispăruse, lăsîndu-i locul lui George Herbert, cel de-al cincilea conte de Carnarvon.

Valetul îi aduse un smoching.

– Domnul conte ar trebui să aibă grijă de oră. Ar fi regretabil ca domnul conte să întîrzie.

– Regretabil pentru cine?

Valetul făcu o plecăciune şi se retrase.

– Regretabil, repetă Carnarvon visător. Şi dacă nu sînt făcut pentru căsătorie?

Momentele de tandreţe petrecute alături de Almina îi reveneau în memorie. Era sincer îndrăgostit de ea şi nu se însura din obligaţie. Îi venea totuşi să fugă, să sară pe puntea primului vas ce i-ar fi ieşit în cale şi să-şi ia adio de la Anglia.

Sufletul tatălui său prinse a-i vorbi.

Fuga aceasta, tipică pentru Porchey, era nedemnă de un Carnarvon. Deznădejdea pe care-o încerca nu era oare o consecinţă a egoismului său, a ataşamentului său exclusiv faţă de propria persoană, de propriile frici şi plăceri? O soţie şi copii:

iată ce anume îl va scoate din neantul în care se scufunda cu atîta nesaţ.

Iată cum, obligat să se ocupe de soarta altora şi de prosperitatea moşiei sale, lordul Carnarvon nimerise pe calea cea bună.

Ceea ce urma, e drept, nu presupunea nimic spectaculos; ar fi preferat nunta cu Almina pe creasta unui val, pe înălţimile unui vulcan sau în Lumea Nouă, pe fundul unei văi pierdute, cu indieni despuiaţi ca martori.

Supus tuturor acestor dorinţe, contele ducea o bătălie de onoare. Astfel că, în cele din urmă, lăsă de-o parte smochingul, se vîrî într-o vestă albastră, din jerseu, şi îşi puse pe cap o pălărie de pai.

În pragul odăii, stupefiat, valetul mormăi cîteva cuvinte neclare.

– Ce-i prietene, ţi-ai pierdut graiul? Dacă ţi se pare ceva nelalocul său, fii sincer!

– Pă... pălăria domnului conte stă strîmb.

Carnarvon se cercetă într-o oglindă.

– Aşa e. Mă faci să mă gîndesc să-ţi măresc leafa. Fără observaţia ta de bun-simţ, aş fi provocat un scandal.

*

Toţi ai casei aşteptau cu nerăbdare fericitul eveniment; soţia lordului Carnarvon va naşte cu siguranţă un băiat. De la primele dureri, medicul şi moaşele veniră într-un suflet la castelul Highclere.

Aflat în bibliotecă, contele citea o lucrare de André Chevrillon intitulată *Pămînturi moarte.* Întors dintr-o călătorie în Egipt, iată ce scria acesta despre Valea Regilor: „Alţi faraoni dorm încă în măruntaiele muntelui, în adîncul templelor-cavouri care, din ziua cînd porţile le-au fost ferecate, n-au mai fost tulburate de mînă de om. Ei îşi dorm somnul în paza zeilor“. Un efect literar remarcabil, dar o absurditate din punct de vedere arheologic. Se ştia de mult că acest sinistru loc îşi dăduse la iveală toate mumiile şi toate comorile, găsite fie de hoţi, fie de

egiptologi. Acest Chevrillon, ca atîția alți francezi, are un suflet prea romantic.

Pașii medicului răsunară pe culoar.

Carnarvon se opri din lectură.

– Felicitări, domnule conte: aveți un băiat.

– Se va numi Henry, va avea o viață lungă și va fi cel de-al șaselea conte Carnarvon.

– Să v-audă Dumnezeu!

Imediat ce își îmbrățișă soția și fiul, Carnarvon plecă la Londra. Era așteptat la Foreign Office , la banca sa și în alte două locuri din capitală. Lăsînd la o parte aceste întîlniri de o dezolantă banalitate, petrecu mai multe ore într-un hangar de la marginea de nord a orașului, în compania unei echipe de mecanici. Abia se putea auzi vorbind, atît de asurzitor era zgomotul motorului.

Dar neajunsul nu-l atinse cîtuși de puțin pe contele care tocmai descoperea o nouă pasiune: automobilul.

CAPITOLUL 18

În timp ce generalul Kitchener, după ce-l bătuse la Ondurman pe califul Abdullah, reuşea să recucerească Sudanul, silindu-l pe comandantul francez Marchand să-l cedeze Angliei, Carter reflecta asupra planurilor mormintelor din Valea Regilor. Ce aveau ele comun? O poartă de acces, un culoar ce se afunda în pămînt, o anticameră şi sala sarcofagului; uneori, mai era un puţ în care se strîngea apa de ploaie, pentru a simboliza oceanul primordial şi mormîntul lui Osiris. Pe pereţi, reliefuri şi picturi evocau etapele revenirii la viaţă a faraonului şi metamorfoza sufletului acestuia.

Din păcate, dimensiunile acestor morminte erau foarte diferite, mergînd de la cîţiva metri pînă la mai bine de o sută, aşa că era imposibil să prevezi dimensiunile mormîntului lui Tutankhamon. În plus, se ştia că două erau elementele ce asigurau nemurirea faraonului: un templu şi un mormînt; iar templul lui Tutankhamon dispăruse.

Vinerea era zi de odihnă în Egipt, nu şi pentru Howard Carter. Eliberat pentru cîteva ore de munca lui de la Deir el-Bahari, folosea acest prea scurt răstimp la completarea arhivelor Văii Regilor, hotărît să parcurgă şi să arhiveze tot ceea ce fusese scris ori declarat.

Primăvara dădea în mugur. Portocalii, caprifoiul şi iasomia se deschideau, ca şi cîmpurile de lucernă şi năut. Era mai cald, umbra scădea, pulberile îşi reluau stăpînirea asupra locului. Cam fără chef, Carter lăsă hîrtiile şi făcu o plimbare de-a lungul Nilului.

N-o revăzuse pe Raifa de cinci luni; ar fi pus-o în pericol dacă ar fi încercat să-i vorbească. Cu gîndul necontenit la ea, abia reuşea să-şi alunge din minte ideea de a o răpi de sub autoritatea fratelui ei.

Deodată, ea apăru lîngă el. N-o recunoscu imediat, căci purta o rochie de un albastru-viu şi avea părul prins într-un văl alb, ce-i acoperea fruntea. Gesturile o trădară, înainte de a fi rostit un cuvînt.

– Raifa... De ce-ai riscat atît?

– Fratele meu a fost avansat; a fost numit la Assuan. Howard, astăzi este întîia zi de primăvară şi sărbătoarea de Cham en-nessim, „parfumul brizei". Nici că se putea moment mai potrivit pentru a ne revedea; dacă accepţi să uiţi de munca ta.

– La un subiect atît de serios trebuie să mă gîndesc bine.

Zîmbetul ei îi însenină sufletul.

– Ţi-am adus un turban şi o galabieh.

– Portul acesta mi se pare prea puţin britanic.

– Ne va fi mai uşor să ne amestecăm în mulţime şi să trecem neobservaţi. Şi apoi... vreau să ştiu dacă un anume Howard Carter ar dori să-şi schimbe înfăţişarea pentru a-mi dovedi sentimentele sale.

Din fericire, pe ţărm nu era nici o oglindă şi el n-avu cum să se vadă aşa împopoţonat.

De Cham en-nessim tot oraşul era în sărbătoare; oamenii invadau cîmpurile, familii întregi o porneau la drum şi prînzeau la malul Nilului. Copiii purtau cu mîndrie costumaşe noi, în culori vii; intrau în case cu porţile larg deschise şi, împărţind ouă colorate, primeau în schimb porumbei, peşte sărat sau portocale. Vînzătorii de iasomie şi de trandafiri erau asaltaţi; în aer plutea un parfum de logodnă.

Raifa era o zînă. Aproape că-l făcu să uite de Valea Regilor. Pierdut în mulţimea aceea voioasă, fericit ca un copil, Howard Carter renunţă la neîncrederea lui obişnuită şi se lăsă purtat de cel mai fermecător dintre ghizi. Ea îi aminti că această ţară

fusese, într-un trecut îndepărtat, un loc de sărbătoare și bucurie, unde fiecare își putea găsi plăcerea de-a trăi după plac.

Cînd orășenii începură să se întoarcă pe la casele lor, Raifa nu-i dădu voie să plece și îl duse cu ea în satul său unde, prin întunericul ce tocmai se lăsa, se vedea răzbătînd lumina cîtorva felinare. Sfîrșiți de oboseală, copiii dormeau. Intrară în casa inundată de liniște.

– Așteaptă-mă aici, îi ceru ea, lăsîndu-l singur într-o încăpere cochet amenajată, cu pereți albi și verzi.

Carter simți deodată un nod în gît. Îl adusese la ea acasă, ceea ce, în lumea ei, însemna o gravă abatere de la morală. Cum să iasă din această capcană? Neputînd găsi o ieșire, continuă să aștepte.

Ea îl luă prin surprindere.

Fără văl, cu picioarele goale, îmbrăcată cu o fustă ce-i ajungea la glezne și cu un bolero auriu ce-i lăsa pîntecul dezvelit, ea ținea în mîna dreaptă o tamburină, darabouka, în formă de vază, cu fundul îmbrăcat în piele. Mirosind a iasomie, aprinsă de o dorință stăpînită, ea își lăsa tinerețea și frumusețea să vorbească, arătîndu-i lui Howard un dans din buric, moștenire a unei arte rafinate venite, cîndva, pe drumul mătăsii. Cu mișcări foarte lente, aproape imperceptibile la început, ea se mișca în cerc, în jurul unei axe invizibile; avîntat și suplu, corpul Raifei interpreta subtile variațiuni. Gleznele accelerau ritmul, sînii se trezeau la viață, șoldurile fremătau.

În timp ce el nu mai știa încotro să privească, privirile ei nu-l părăseau nici o clipă. Ațîțat de ceea ce vedea, nu reuși totuși să-și mărturisească patima. Raifa își desfăcu boleroul, lăsă să-i cadă bucățica de stofă și se apropie de el cu mers ispititor. Dădu drumul tamburinei, îi apucă mîna și îl trase spre ea.

Ar fi trebuit s-o respingă, să-i arate că era o nebunie, că nu accepta această aventură fără viitor... Dar Raifa, cu pielea ei parfumată, cu dorința ei mistuitoare, îl subjuga. Mîinile lui îi făcură fusta să lunece de pe șolduri; stîngaci, el se crispă un moment. Cu o răsucire a corpului, ea îi veni în ajutor. Goală,

continua să danseze și să-l atragă în miezul unui vîrtej de sărutări și de mîngîieri. Înecat în pletele ei negre, îmbătat de apa ochilor ei, îi dărui o dragoste ca apele crescătoare ale Nilului luînd cu asalt malurile.

CAPITOLUL 19

În dimineața zilei de 9 martie 1898, Howard Carter fu smuls din brațele Raifei de o veste ce făcu zarvă prin fiece sat străbătut, pînă ajunsese pe buzele tuturor. Cu voce agitată, vestitorul satului explica mulțimii de gură-cască cum un arheolog francez, Victor Loret, tocmai descoperise în Valea Regilor un mormînt intact, conținînd sarcofagul unui rege necunoscut.

Prin fereastra deschisă peste care cădea o perdea, Carter nu pierdea un cuvînt. Zîmbitoare în lumina soarelui, tînăra sa iubită avea gînduri curajoase.

– Unde pleci, Howard? Abia s-a făcut ziuă.

– Soarele e deja sus, Raifa. Am dormit mult.

– Dormit?

El o sărută cu tandrețe.

– Îmi dai voie să vizitez o mumie?

*

Departe de Raifa, jovialitatea îl părăsi pe Carter. Știrea îl tulburase puternic; cînd același Loret dăduse, la 12 februarie, peste sarcofagul gol al lui Tutmes al III-lea, un Napoleon al Egiptului, Carter avusese un presentiment. După ce dobîndise dreptul să facă săpături în Valea Regilor, acest francez părea să aibă norocul de partea sa... Nu pusese cumva Loret mîna pe mormîntul lui Tutankhamon?

Cînd Carter ajunse la locul descoperirii, unde vreo zece dintre paznici ridicau garda, Loret plecase deja spre Luxor.

Englezul ar fi dorit să-l întrebe despre natura exactă a minunățiilor pe care le scosese din adîncuri; în absența acestuia, n-avea decît să-i convingă pe cerberi să-l lase în peștera cu comori.

Cum era cunoscut de fiecare dintre ei, sarcina se dovedi ușoară și obținu repede permisiunea acestora. Trecînd printr-o deschizătură făcută în ușa zidită, cale de acces spre un mormînt regal, înaintă luminîndu-și drumul cu o torță. Fără puțina lumină pe care o dădea aceasta, ar fi căzut într-un puț larg și adînc. Fu nevoit să urce din nou la suprafață și să ceară o scară; aruncînd-o de-a curmezișul hăului ce se căsca acolo, obținu o punte, noroc ce-i permise să treacă de obstacol. Cu pași grăbiți, se îndreptă nerăbdător spre sala sarcofagului.

Acesta era la locul său.

Se apropie de el cu respect, temător la întîlnirea cu faraonul care-l obseda din ziua în care pusese piciorul pe pămîntul zeilor.

Înăuntrul sarcofagului odihnea un rege. Avea pe cap un buchet de flori; la picioare, o cunună de frunze. Era prima oară cînd un cercetător readucea privirii muritorilor un monarh egiptean în chiar locul în care, grație ritualurilor, acesta își trăia eternitatea.

Și acest cercetător era altcineva decît Howard Carter.

Cu ochii închiși, cu respirația scurtă, căuta să se concentreze; inutil să mai amîne clipa în care ar trebui să descifreze inscripțiile și să afle numele faraonului. Niciodată nu dăduse înapoi în fața realității; pentru că visul i se spulbera, vru, cel puțin, să-i aducă un omagiu lui Tutankhamon.

Apropie torța de hieroglife pentru a citi cartușele ce conțineau cuvîntul fatal, ca pe o sentință. Citi însă „Amon"... și nu „Tutankhamon"! Această mumie, acest sarcofag, acest mormînt aparțineau deci lui Amenhotep al II-lea suveran care își datora celebritatea performanțelor sale la tragerea cu arcul și la canotaj.

Înseninat, vesel ca un puști care cîștigase la jocuri, Carter rămase minute îndelungi așezat pe jos în mormîntul acela prăfuit; înfrîngerea sa se transforma în victorie. Descoperirea lui

Loret dovedea că în măruntaiele văii se mai ascundeau încă morminte intacte. Carter simţea, ştia că, printre ele, era şi mormîntul lui Tutankhamon.

Torţa îi arătă intrarea unei încăperi; înăuntru, nouă mumii regale. Neliniştea puse iarăşi stăpînire pe el. Să fi fost, oare, regele căutat de el, unul dintre ocupanţii acestei noi ascunzători?

Citi numele fiecăreia dintre aceste venerabile mumii. Din fericire, Tutankhamon lipsea la apel.

*

Pentru că munca sa la Deir el-Bahari avansase mult, Carter îşi ocupa timpul liber cercetînd neobosit şantierul de la Deir el-Medineh, aproape de Valea Regilor. Acolo, într-un sătuc, trăiseră meşterii care, în cea mai mare taină, construiseră şi împodobiseră în vechime mormintele regale. Comunitatea lor se bucurase de un sistem juridic special, prin care depindea direct de vizir, prim- ministrul faraonului.

Ce mai rămăsese din Deir el-Medineh? Un templu, fundaţiile caselor cu încrengătura străzilor şi mormintele pietrarilor, ale pictorilor şi ale desenatorilor. Dintr-o groapă enormă, fuseseră aduse la lumină mii de fragmente din tăbliţe de lut folosite cîndva de ucenici drept ciorne la învăţarea scrisului.

Traversînd piaţa centrală a satului, aproape de fîntîna unde veneau femeile să caute apă, Carter se duse cu gîndul la agitaţia care domnise în aceste locuri cu trei mii cinci sute de ani în urmă, cînd meşteşugarii plecau pe drumul de creastă ce ducea în Valea Regilor, din această oază de linişte, înconjurată de pustietate şi întinsuri aride în care mişunau şacalii. La jumătatea drumului, lucrători în cariere de piatră, cioplitori, pictori, sculptori şi desenatori făceau un popas în colibe rudimentare, înainte de-a se întoarce acasă, aici, la Deir el-Medineh, în arabă „locul adevărului".

În locul de popas din vechime, faleze verticale foarte înalte, stînci, nisip, un amfiteatru de linişte făceau ca totul să pară solemn, auster. În aerul călduţ parcă plutea încă entuziasmul

constructorilor de odinioară. Departe de oamenii timpului său, Carter se simţea mai apropiat de aceste fiinţe ale trecutului, al căror suflet supravieţuia în perfecţiunea operelor lor. Unul dintre ei lucrase şi mormîntul lui Tutankhamon. Era oare posibil să fi gravat şi un text ori să fi lăsat vreun indiciu care să-i arate drumul? Iată de ce, de mai multe luni, Carter examina fiecare perete şi fiecare piatră din vechiul sălaş de constructori.

În timp ce ieşea din cavoul meşterului Sennedjem care, pe peretele pictat, se afla împreună cu soţia sa, la seceriş, în paradisul de dincolo, se ciocni de un omuleţ corpolent, chel şi mustăcios, cu mîinile durdulii şi cu privirea aspră, îndărătul ochelarilor cu lentile rotunde. Îmbrăcat după moda europeană, avea distincţia unui om de vază.

– Howard Carter?

– Nu am onoarea să vă cunosc.

– Gaston Maspero, directorul noii Agenţii pentru Antichităţi.

Carter lăsă creionul şi caietul de desen. Îl cunoscu astfel, pe neaşteptate, pe acest papă al egiptologiei, descoperitorul *Textelor Piramidelor*, cercetătorul de la Abydos, Saqqara, de la Karnak şi Edfu, detectivul care adusese la lumină tainiţele de la Deir el-Bahari, autorul cărţii Istoria veche a popoarelor din Orientul clasic. Mai pe scurt, acest profesor la Collège de France era, încă de la vîrsta de douăzeci şi şapte de ani, eruditul în faţa căruia se înclinau egiptologii din lumea întreagă.

După ce condusese timp îndelungat o misiune permanentă la Cairo, Maspero părăsise o vreme Egiptul, pentru a-şi desăvîrşi cariera. În ce-l privea, Carter n-ar fi plecat niciodată.

– V-aţi întors, aşadar... Pentru multă vreme?

– Avantajul celor cincizeci şi trei de ani ai mei, domnule Carter, şi al celor patruzeci de ani de egiptologie, constă în cunoaşterea oamenilor şi a terenului. Am astăzi puteri care, altădată, îmi erau refuzate. Dar nu pe ele m-aş bizui...

– Felicitări pentru numire, domnule director.

Cu mîinile încrucişate la spate, bine proptit pe picioare, Carter aducea probabil cu un învăţăcel gata să primească verdictul juriului.

Maspero își scoase ochelarii și le șterse lentilele cu o batistă moale.

– Cu toate acestea, situația nu este deloc ușoară: Kitchener și Anglia au pus mîna pe Sudan, în timp ce Mustafa Kamil și Partidul Național cereau plecarea englezilor.

– O simplă provocare fără viitor.

– Egiptul numără astăzi șapte milioane de locuitori față de numai trei milioane în 1820. Femeile nasc tot mai mulți copii pentru a-i trimite să muncească pe plantațiile de bumbac. Mîine vor deveni patrioți, militanți pentru independență.

– Sînteți supărat pe Anglia?

– Dimpotrivă! Ca să nu-ți ascund nimic, consulul general britanic, lordul Cromer, este cel care mi-a oferit un sprijin puternic pentru a obține nominalizarea.

– Asta înseamnă că Loret...

– Predecesorul meu, deși francez, era doar arheolog. Sigur, s-a agitat mult și a făcut unele descoperiri demne de interes.

– N-a descoperit el, de curînd, mormîntul lui Tutmes I, cel mai vechi din Valea Regilor?

Maspero respinse ideea cu o mișcare a mîinii.

– Loret sapă de mîntuială, nu face niciodată fotografii și abia de mîzgălește cîteva notițe indescifrabile. Dar mai grav este, Carter, că „mormintele Loret“ sînt deschise oricui. Se circulă prea mult pe acolo... Prea mult. Anumite obiecte ar fi dispărut prin tranzacții ilicite; arheologi englezi și germani au pomenit deja de „trafic“ și l-au criticat aspru pe Loret în fața autorităților. Iată de ce am fost chemat eu. Fiind recunoscută starea mea morală și financiară, iau din nou situația în mîinile mele chiar dacă Loret este, cu siguranță, acuzat pe nedrept.

– „Situația“... Vreți să spuneți... toate șantierele, toate siturile?

– Toate. Împărțite în cinci districte administrative, vor fi gestionate cu cea mai mare grijă de cinci inspectori generali, care-i vor sprijini pe inspectorii locali și pe paznicii al căror număr este deja în creștere. Societățile științifice, institutele și particularii înstăriți vor obține permise de săpături dacă le

dau eu aprobare, de comun acord cu un comitet consultativ internațional.

– Consultativ...

– Ai simț pentru nuanțe. Puterea executivă, singura care contează, sînt eu. A venit timpul să fie restabilită ordinea în această harababură. Ce vîrstă ai, Carter?

– Douăzeci și șase de ani.

– De cît timp ești în Egipt?

– Curînd se împlinesc nouă ani.

– Vorbești araba?

– Mai multe dialecte.

Maspero, satisfăcut în sfîrșit de luciul lentilelor sale, își puse din nou ochelarii.

– Informațile pe care le am sînt deci întemeiate. Se mai spune și că zona Tebei nu ar mai avea secrete pentru dumneata.

– În această privință, zvonurile sînt exagerate. Mi-ar fi plăcut să fie așa.

– Pe deasupra, și modest... O să te vindeci... Domnule Carter, ești numit inspector general pentru Egiptul de Sus și Nubia, cu sarcina de a te ocupa de monumente. Vei avea sediul administrativ la Luxor. Bineînțeles, aștept de la dumneata rapoarte periodice.

Gaston Maspero dădu să plece, dar se opri și se întoarse.

– Ah, era să uit... Un om de însemnătatea dumitale trebuie să umble mult mai bine îmbrăcat. Ai neplăcuta tendință de a-ți însuși portul local. Îndreaptă-ți degrabă ținuta, căci vei prelua funcția chiar de astăzi.

CAPITOLUL 20

Lordul Carnarvon era cel mai fericit dintre bărbaţi. La treizeci şi patru de ani, era un aristocrat cu stare, sărbătorit şi răsfăţat, în curînd, tatăl unui al doilea copil. Priceput în plasamente financiare, îşi vedea conturile bancare crescînd încontinuu şi nu avea grija vieţii de zi cu zi. Cui voia să-l asculte, îi spunea că viaţa era un sport în care cel mai descurcăreţ cîştiga dacă ştia să privească un tablou de maestru ca pe un cal de curse; a scoate un bronz antic din bîrlogul unui anticar i se părea o provocare asemenea unei vînători de vulpi, organizate după cerinţele tradiţiei.

Membru al Jockey Club, Carnarvon petrecea zile întregi ocupîndu-se de unul dintre grajdurile cele mai dichisite din Anglia; cîştigător al multor curse, începuse să se sature de atîta succes. Conştiinţa sa îşi reintra în drepturi: căci era fericit doar pe dinafară. I se mai întîmpla să alunece în cîte o pasiune, dar imediat ce aceasta slăbea în intensitate ori pierdea din substanţă, era din nou invadat de plictis.

Automobilul, viteza, aerul tare biciuindu-i obrajii, kilometrii înghiţiţi sub roţi, frumoasele linii drepte după care apăsa pe acceleraţie, curbele în care se vedea toată măiestria pilotului... acestea erau noile sale pasiuni. Primele maşini de mare putere şi le cumpărase din Franţa, înainte ca interesul pentru ele să fi apărut în Anglia. În timpul primei sale călătorii cu automobilul, pusese un om cu un drapel roşu să meargă pe jos înaintea lui. În acest an, primul din secolul al XX-lea, mecanica progresa rapid şi proprietarul de la Highclere se vedea silit să-şi schimbe des

maşina. Plăcîndu-i să rişte, dar fără a face vreodată imprudenţe, contele se folosea de serviciile unui şofer profesionist, Edward Trotman, împărţind cu el conducerea vehiculelor; cînd se simţea obosit, Carnarvon evita să se afle la volan.

În dimineaţa aceea, mergînd pe drumul spre Schwalbach, în Germania, unde urma să-şi întîlnească soţia, aristocratul se simţea în formă. Aşezat lîngă el, şoferul său era chinuit de o puternică durere de cap.

– Aerul bun te va vindeca, Edward. Nici un microb nu-i rezistă.

– Să v-audă Dumnezeu, domnule conte! Îmi curg ochii şi nu mă simţeam în stare să conduc. Dar şi dumneavoastră v-aţi culcat totuşi foarte tîrziu.

– Recepţia a fost un calvar. Un profesor vienez a prezentat teoriile unui anume Freud, autorul unei cărţi recent apărute, despre interpretarea viselor. Nu e doar o aiureală, ci e de-a dreptul periculoasă; dacă, din prostie ori din naivitate, sînt şi universitari care dau apă la moară unor astfel de teorii, ele vor răspîndi o ciumă de care lumea nu va scăpa prea uşor. Acest Freud este cel mai îngrozitor coşmar.

– Aveţi grijă, domnule conte! Drumul e plin de curbe.

– Că bine zici, Edward, mi-e teamă de viraje. Din cauza lor s-au întîmplat toate accidentele anunţate astăzi. Ştii ce mi-a propus un miliardar turc? Să cumpăr plantaţii de bumbac în Egipt! Se pare că proprietarii de terenuri fac avere, formînd domenii întinse, în detrimentul micilor producători rurali, reduşi la mizerie sau obligaţi să-şi părăsească micul petic de pămînt şi să se îngrămădească la Cairo. Epoca asta îşi cam pierde capul, trăim deasupra unui cazan cu fierturi vrăjitoreşti. Pînă la urmă, capacul ne va sări în figură.

Edward Trotman strănută. Răceala îl împiedica să gîndească, astfel că nu reuşea să aibă nici o viziune planetară. Carnarvon se concentra la volan; din cauza ceţii şi a averselor, şoseaua era alunecoasă. Nu-şi putea abate gîndul de la o recentă discuţie cu noul trimis al guvernului britanic: nu i s-a mai cerut să fie agent voluntar de informaţii, ci, nici mai mult, nici mai puţin decît un

specialist oficial în problemele Orientului – început al unei cariere politice care l-ar fi dus foarte departe; diplomaţia avea nevoie de personalităţi de talia sa. Iată o nouă pasiune pentru ziua cînd automobilul va începe să i se pară plicticos.

Carnarvon trecu în prea mare viteză pe lîngă coada unui măgar. Edward Trotman zbură de pe locul său şi se agăţă de braţul contelui, pentru a-şi regăsi echilibrul.

– Iertaţi-mă, domnule conte.

– Eu trebuie să-ţi cer iertare, Edward. O las mai încet.

O succesiune de curbe îl obligă pe şofer să fie mai prudent. În sfîrşit, drumul continua în linie dreaptă, permiţîndu-i să se folosească de toată forţa motorului.

– Maşina asta se tîrăşte. Ar trebui...

Carnarvon nu-şi termină fraza. Două căruţe trase de boi ieşiseră de pe un drum de ţară şi-i tăiară calea, fără să ia seama la vehiculul care venea spre ele. Nemaiavînd timp să frîneze, contele trase brusc de volan, ieşi de pe şosea şi urcă pe un tăpşan. Un cauciuc explodă. Trotman avu norocul să fie aruncat din maşină, în timp ce aceasta, căzînd pieziş într-o groapă cu noroi, se răsturnă peste Carnarvon.

Edward Trotman scăpă datorită paltonului gros ce amortiză şocul căderii; fără a se mai gîndi la eventuale răni, sări în ajutorul stăpînului său. Văzu cu disperare că acesta avea capul înfundat în noroi; el singur nu avea destulă putere să mişte maşina şi să-l salveze pe conte de la moartea prin sufocare în mîzga aceea.

Trotman o luă la fugă urlînd. Cei vinovaţi de producerea accidentului rămăseseră împietriţi în mijlocul drumului.

– Veniţi repede! Am nevoie de ajutor.

Dezmeticindu-se, doi dintre ei o luară la sănătoasa.

– Dacă plecaţi, veţi fi acuzaţi de ucidere!

Nemţii nu înţelegeau ce spune, dar tonul ameninţător al englezului îi convinse să-l urmeze.

Chipul lui Carnarvon era greu de recunoscut. Luînd o găleată din mîinile unui ţăran, Trotman vărsă puţină apă pe nasul şi pe buzele rănitului, îndepărtînd noroiul. Îi puse apoi pe nemţi să împingă maşina la o parte. Aceştia cam strîmbau din nas;

Trotman se înfurie, îl apucă pe unul dintre ei de guler şi-l sili să-l ajute. Cel de-al doilea rămase să privească în timp ce al treilea, dîndu-şi seama de gravitatea situaţiei, plecă să caute ajutor.

Vehiculul era greu; mai întîi, nici nu se clinti. Sub ameninţările englezului dezlănţuit, nemţii îşi adunară forţele şi, în sfîrşit, carcasa metalică se mişcă din loc.

– Împingeţi, pe toţi sfinţii!

Carnarvon fusese scos, în sfîrşit, dar nu mai respira. Apucîndu-l de subsuori, Trotman îl scoase de sub linţoliu.

– Spuneţi ceva, domnule conte... Spuneţi ceva, vă implor!

Şoferul îl aşeză pe conte întins pe tăpşan.

– Mai daţi-mi apă...*Wasser, bitte!*

Trotman turnă conţinutul găleţii peste faţa lui Carnarvon. Lichidul rece îi provocă o reacţie: pleoapele i se deschiseră, buzele îi tremurară şi contele îşi recăpătă cunoştinţa.

– Sînteţi în viaţă, în viaţă!

Privirea părea pierdută. Cu o voce stinsă, Carnarvon izbuti să-i pună o întrebare care îl uimi din cale-afară pe şoferul său.

– Am omorît pe cineva?

Trotman n-avu cînd să-i răspundă: contele intrase în comă.

CAPITOLUL 21

Costum în dungi la două rînduri, papion la gît, batistă albă la piept, pălărie cu boruri largi și panglică neagră, țigaretă, pantofi din piele albă: Howard Carter intrase în pielea unui adevărat inspector de antichități, răspunzînd exigențelor de ținută exterioară ale celei mai bune tradiții britanice, dar și pretențiilor mereu elegantului Gaston Maspero.

Cu o astfel de ținută, își impunea ușor autoritatea pe șantierele aflate în răspunderea sa.

Promovarea îi adusese numai bucurii. Alergă de la Edfu la Kawm Umbu, de la Abu Simbel la Luxor, de la El-Kab la Hermonthis. Cum să nu rămîi fermecat avînd acces neîngrădit într-un număr nesfîrșit de temple, pline de basoreliefuri și de statui ce trebuiau conservate, cum să nu-ți vină să dai la o parte chiar mîine tone de nisip pentru a scoate la lumină noi monumente? Dar gîndul îi zbura mereu în Valea Regilor, ce intrase de-acum sub controlul său. Nu-i putea dedica, din păcate, cea mai mare parte a timpului; Maspero, pe care Valea nu-l interesa deloc, considerînd că nu mai ascunde nimic, n-ar fi acceptat niciodată acolo noi săpături.

Aducînd ca argument descoperirile lui Loret, Carter reuși totuși să-și convingă șeful să întreprindă o vizită de rutină la fața locului.

– Mormîntul reginei Hatshepsut: așa că-i pasionant?

– Interesant, dar gol. Un mormînt fără obiecte și fără comori... ca o fostă frumusețe, ofilită și fără nuri.

– Sînt convins că încă se mai ascund aici multe minunății.

– Visuri, Carter! Valea nu mai este decît un loc secătuit.

– Mi-ar plăcea să inițiez o mare campanie de săpături.

– Agenția pentru Antichități este săracă, obiectă Maspero. Bugetul meu e restrîns. Sumele disponibile sînt destinate întreținerii monumentelor deja descoperite.

– Sînt sigur...

– Destul. Dacă ai chef să faci săpături, îmbogățește-te mai întîi. Angajează vreo sută de muncitori și cheltuie mai multe mii de lire sterline. Îți poți permite?

Iritat, Carter își mușcă buzele.

– Singura mea avere este leafa pe care mi-o dați.

– Atunci, învață cel puțin s-o drămuiești și uită de locul ăsta sinistru. Valea a murit, Carter; nu te îngropa acolo.

*

La Luxor, diminețile au parfum de cafea și de iasomie. Muntele roz de pe malul vestic și lumea zeilor se amestecă, într-o liniște plină de lumină, cu fapturile omenești.

Cînd se mai ridică, soarele zilei îl găsi pe Carter lîngă o mică moschee, în jurul căreia creștea trestie și hibiscus. Înăuntrul ei, un bătrîn citea din Coran. Păsările sorbeau apă dintr-o troacă așezată lîngă intrarea împodobită cu marmură și mozaicuri.

Îmbrăcată ca o europeancă, Raifa se opri la un metru de iubitul său.

– De ce mi-ai dat întîlnire aici?

– Sînteți foarte impunător, domnule inspector. V-aș fi preferat într-o ținută mai modestă, dar mă voi obișnui și așa.

– Nu depinde de mine.

– Ai de cînd să mă sacrifici noilor tale însărcinări?

– Raifa...

S-o prindă și s-o strîngă în brațe... în plină stradă, nu se putea.

– E nevoie să mă chinui așa?

– Nu meriți? Fratele meu trăiește la Qena, tu ai fost promovat... Iată că, deși sîntem liberi, și tu, și eu nu ne mai

întînim. Dacă munca este pentru tine o amantă, Howard, o voi alunga. Eu te iubesc şi vreau să ne căsătorim.

Cererea nu-l luă prin surprindere. Se temuse de ea, dar o şi aştepta, în acelaşi timp.

– Tu aparţii Egiptului, eu sînt englez...

– Ar fi o soluţie: converteşte-te la islam. Priveşte această moschee: aici găseşti linişte şi seninătate.

– E adevărat, dar...

– Nu vei avea decît cinci obligaţii de îndeplinit: jurămîntul de credinţă în Dumnezeul unic, rugăciunile zilnice, milostenia, postul şi pelerinajul la Mecca. Vrei, Howard?

Ochii ei străluceau de o speranţă nebunească.

– Trebuie să mă gîndesc.

– Înţeleg, Howard. Dumnezeu e mare, slăvită să-I fie desăvîrşirea, că El te va lumina.

– Îmi doresc mult.

*

Gaston Maspero izbi cu pumnul în biroul său.

– Este un adevărat scandal, domnule Carter! Vreau adevărul.

– Nu sînteţi mulţumit de rapoartele mele, domnule director?

– Sînt foarte exacte, concise şi din ce în ce mai valoroase. În ritmul ăsta, vei ajunge curînd cel mai bun dintre inspectorii mei.

– Nu vă voi dezamăgi.

– Cu condiţia să pui capăt năzbîtiilor pe care le faci!

– Mi-am închinat viaţa muncii mele.

– Sper să fie aşa, Carter! Eşti un tînăr plin de ardoare... Viaţa în singurătate ar fi o greşeală. La Luxor poţi găsi europence încîntătoare.

– Munca mea...

Maspero se înroşi la faţă.

– Nu te împiedică să o frecventezi pe o anume Raifa!

La fel de îmbujorat ca şi interlocutorul său, Carter nu dădu înapoi din faţa acestui asalt.

– Cine m-a trădat?

– Toată lumea ştie, Carter! În micuţa lume europeană de la Luxor, ai ajuns de rîs şi de ruşine... Cu atît mai mult cu cît nefastul dumitale proiect te va duce direct în braţele pierzaniei.

– La ce vă referiţi?

– Nu te face că nu ştii! „Logodnica" dumitale spune peste tot că te-ai hotărît să te converteşti la islam.

Drept, privindu-l fix, Carter îi ţinu piept.

– Numai aşa este posibilă căsătoria.

– Nu va fi nici o căsătorie. Convertirea ar fi cea mai mare greşeală. Musulmanii nu te vor accepta, iar europenii te vor respinge şi ei. Femeia aceasta va fi silită să te părăsească, iar dumneata îţi vei pierde slujba, dar, mai ales, vocaţia. Ascultă-mă, Howard: religiile fac omul să putrezească. Am fost alungat din Şcoala Normală Superioară pentru că luasem poziţie în favoarea lui Sainte-Beuve, a libertăţii de gîndire şi de conştiinţă. Ulterior, am fost reintegrat, dar n-am abandonat lupta pentru emanciparea cunoaşterii de povara sufocantă a prejudecăţilor de tot felul. Nu te lăsa pradă unei nebunii de tinereţe!

– Raifa doreşte să ne oficializăm legătura. Ea m-a iniţiat în cunoaşterea acestei ţări, a limbii sale, a obiceiurilor. În mare parte, îi datorez reuşita mea.

– Romantic incorigibil! Reuşita cuiva nu se datorează decît talentului şi capacităţii sale de-a folosi eficient împrejurările. Încep acum să te cunosc, băiete. Nimeni nu-ţi va fi vreodată recunoscător că ai reuşit în viaţă. Pentru caracterul integru şi gustul dumitale supărător pentru dreptate, vei fi doar invidiat şi duşmănit.

– Mektoub.

Această dovadă de asimilare a fatalismului musulman nu-l amuză pe Maspero.

– Aventura s-a terminat.

– Nu cred, domnule director. A trăda iubirea unei femei e o laşitate pe care nu mi-aş putea-o asuma.

Prin lentilele sale rotunde, Maspero îl privi cu răceală.

– Prima calitate a unui om de știință este să se încline în fața realității. Dumneata nu știi un lucru important: fratele Raifei s-a întors la Luxor. Sora lui a făcut să-mi parvină o scrisoare în care îmi cere să intervin într-o privință cît se poate de clară: să încetezi de-a o mai căuta. Altminteri, fratele ei va depune plîngere.

– Vreau să văd acest document.

Maspero i-l întinse.

– Textul acesta a fost scris sub amenințare... E limpede!

– Puțin îmi pasă, de vreme ce pune capăt acestei legături nepotrivite. Și acum, inspectore Carter, întoarce-te pe șantier. Monumentele au nevoie de dumneata. Ele vor dăinui mult mai mult decît egipteanca.

CAPITOLUL 22

– Vreau adevărul, ceru lordul Carnarvon.

Chirurgul avu o ezitare.

– Sînteţi salvat, domnule conte, asta contează!

– Nu. Nu cred să-mi fi pierdut sîngele rece şi-ţi recomand şi dumitale să ţi-l păstrezi.

Carnarvon retrăia clipa în care, în hanul cel mai apropiat de locul accidentului, deschisese din nou ochii. Erau de faţă soţia sa, şoferul şi mai mulţi medici. Avea, din păcate, probleme cu vederea; cîteva minute mai tîrziu, a simţit un văl negru acoperindu-i ochii.

– Am orbit definitiv?

– Nu cred, domnule conte.

– Rănile?

– Arsuri la picioare, fracturi de maxilar, toracele înfundat, diferite comoţii şi contuzii.

– E grav?

– Destul.

– Cînd voi putea merge din nou?

– În trei, patru luni, dar... cu ajutorul unui baston.

– De alergat?

– N-o să mai fiţi în stare.

Carnarvon nu va mai naviga, nu se va mai avînta pe oceane în căutarea unei libertăţi imposibile.

– Simt o durere îngrozitoare în braţe.

– Sînt dislocate. Le veţi putea folosi din nou, totuşi...

– Mai departe?

– Vor fi necesare mai multe operații. Veți avea nevoie de curaj și de multă răbdare, domnule conte.

*

Parcul de la Highclere înverzea în soarele palid de primăvară. Carnarvon încerca să joace golf și prelungea în fiecare zi durata plimbărilor. De cînd își recăpătase vederea, se simțea mult mai în stare să-și înfrunte chinurile. Enervat de propria slăbiciune, se întoarse spre castel.

Almina îl aștepta în prag.

– Nu te da bătut, dragul meu! Trebuie să trăiești. Pentru mine, pentru fiul tău și pentru fiica ta, care tocmai a venit pe lume.

– M-am săturat.

– Restabilirea va fi de durată. Doctorul a...

– Un mincinos, ca toți doctorii. Restabilirea mea nu se va încheia niciodată; voi suferi pînă la sfîrșitul zilelor mele.

Almina își privi cu tandrețe soțul și-i sărută mîinile.

– Fără îndoială că ai dreptate. Pentru mine, asta nu schimbă nimic.

– Să iubești un infirm... este, oare, cu putință?

– Tu nu ești un infirm.

– Afecțiunea ta nu poate schimba realitatea. Mă deplasez cu dificultate, efortul mă obosește peste măsură. Viața mea din trecut îmi pare un întreg șir de absurdități, iar viitor nu mai am. Nu ți se pare cam trist bilanțul?

– Un bilanț greșit, domnule conte. Experiența pe care ai dobîndit-o este de neînlocuit, familia ta te adoră, iar primele fotografii făcute dovedesc un real talent.

Carnarvon se înveseli.

– Chiar sînt reușite?

– Vino să vezi cu ochii tăi.

Cît putu de repede, Carnarvon se duse în încăperea obscurizată, amenajată într-o aripă a castelului. Fotografia, noua sa pasiune, cerea o migală de care se credea incapabil; după

cîteva încercări mediocre, nu prea-i mai venise să continue. Ultima serie i se păru însă reușită: claritate, încadrare, selecție, totul era menit să imortalizeze parcul de la Highclere.

– Vom face deci fotografii, șopti el.

*

Sumedenie de scrisori veneau din toată lumea; organisme oficiale și cercuri de amatori îl felicitau pentru fotografiile făcute și-i duceau faima în întreaga Anglie; nu va trece multă vreme și Carnarvon va fi recunoscut ca un fotograf de talent.

– Aveți o vizită, domnule conte.

Carnarvon avu un moment de șovăire; n-ar fi trebuit să accepte această întîlnire. Așezat pe scaunul lui Napoleon I, își primi vizitatorul în bibliotecă. Bărbatul în costum negru îl salută pe castelan.

– Mai găsește timp Londra să se gîndească la un aristocrat infirm?

– Vă însănătoșiți văzînd cu ochii, domnule conte, necazurile dumneavoastră țin de trecut. Mulți dintre membrii guvernului așteaptă să vă faceți intrarea în politică.

Carnarvon se ridică și începu să recite vreo cincizeci de versuri din Macbeth. Interlocutorul său nu schiță nici un gest.

– Îl prețuiesc pe Shakespeare, dar...

– M-ați ascultat cu atenție?

– Sper că da.

– În acest caz, v-ați dat seama.

– Nu înțeleg.

Carnarvon întoarse spatele emisarului guvernamental.

– Discreția de care dați dovadă vă face cinste, dar nu servește la nimic. Sechelele rănii pe care am suferit-o la maxilar îmi provoacă un defect de vorbire pe care numai apropiații mei îl pot suporta. Vă închipuiți cum ar fi ca, rostind un discurs, să stîrnesc rîsete? Zeflemiștii n-ar pierde ocazia să facă glume pe seama mea, iar cariera mea ar înceta înainte să înceapă.

– Vă înşelaţi, domnule conte. Defectul de vorbire nu e decît rodul închipuirii dumneavoastră.

– Un om debil nu trebuie flatat.

– Dumneavoastră nu sînteţi un om debil. Curajul de care aţi dat dovadă a stîrnit admiraţia tuturor. Cu experienţa dumneavoastră, aţi putea deveni un lider de primă mărime.

– Cu adversitatea mă împac, nu însă şi cu ridicolul.

– Daţi-mi voie să vă prezint planul pe care prietenii mei şi cu mine l-am pregătit în vederea alegerii dumneavoastră.

– Degeaba: nu doresc nici un mandat.

– E absurd! Doar n-aveţi de gînd să vă îngropaţi aici şi...

– Soarta mea nu priveşte guvernul Majestăţii Sale. Întîlnirea noastră a luat sfîrşit.

*

A fost inutil şi a devenit încă şi mai inutil... Pe Carnarvon îl obseda acest gînd, pe care nici sentimentele sale pentru copii, nici dragostea soţiei sale, nici devotamentul cîinilor şi al servitorilor nu i-l puteau alunga. Suferind de dureri de cap insuportabile, n-avea parte de linişte decît în crîngul din mijlocul domeniului său, sub cedrii de Liban. Îi venea atît de greu să se concentreze, încît trebuia să se întrerupă de multe ori din citit sau din fotografiat. În timpul meselor, interminabile tăceri... Se pierdea în gînduri şi nu se angaja în discuţie cu nimeni.

La treizeci şi patru de ani, strălucitorul conte Carnarvon era un om sfîrşit. Orice ajutor primit îi mărea dispreţul de sine. Să depindă de tandreţea alor săi sau de o simplă cîrjă, îl omora cu zile; dacă n-ar fi fost de părere că sinuciderea e dovada unei îngrozitoare lipse de gust, ar fi făcut-o de mult.

Cei mai buni terapeuţi i-au fost totuşi cîinii săi. Fideli fără limite în orice moment, prieteni încercaţi pe termen lung, atenţi la cele mai mici gesturi ale sale, ei n-aveau nevoie decît de prezenţa lui şi de lungile plimbări alături de el; pentru ei învăţă lordul Carnarvon să-şi îndure suferinţele şi să nu mai simtă păreri de rău pentru sănătatea pierdută. Viaţa îi deveni mai

puţin cenuşie, iar disperarea, tot mai inconsistentă. Că orizontul i se îngustase, nu putea nega. Dar aventurierul din el simţea că o nouă poartă se va deschide din ceruri, că drumuri noi i se vor aşterne la picioare. De el depindea ca momentul să-l prindă pregătit.

CAPITOLUL 23

La Gurnah, biroul lui Carter nu era nici mare, nici luxos, dar pentru el însemna o reușită remarcabilă, precum și posibilitatea de a întocmi un plan de cercetare pe mai mulți ani, în care era inclusă și scumpa sa vale.

Instalat în capătul unei încăperi pătrate, în care tronau două ventilatoare, primea puțină lume căci, nesuportîndu-i pe cei care ar fi venit să se milogească, prefera compania lucrărilor de erudiție. Cei trei subordonați ai săi, provenind din satul alăturat, aveau misiunea de a-i ține departe pe oaspeții nedoriți. Așa se făcea că banchetele dispuse de-a lungul a doi pereți rămîneau, cel mai adesea, neocupate.

Cu o hartă și un creion, era atît de ușor să sapi în Valea Regilor! Carter se gîndea să încerce în zece locuri diferite și vedea deja cum sute de muncitori, îngînînd cîntece vesele, anunțau parcă marea descoperire. Îi lipseau însă miile de lire sterline, fără de care n-ar fi putut deschide nici un șantier.

– Doi dintre compatrioții dumneavoastră doresc să vă vadă, domnule inspector.

– Cum se numesc?

– Refuză să-și dea numele și pretind că dețin informații ce v-ar putea interesa în cel mai înalt grad.

Împins de curiozitate, fu de acord să-i primească. Cei doi englezi erau oameni în floarea vîrstei, cu trăsăturile feței foarte asemănătore și cam lipsite de finețe: ar fi jurat că erau frați.

– Locuim la Luxor, vorbi cel dintîi, iar valea ne stîrnește interesul, drept pentru care vă cerem autorizație să facem săpături.

– Vorbeați despre ceva informații...

– Autorizația, mai întîi.

– Sînteți arheologi?

Celălalt făcu un pas înainte.

– Am lucrat amîndoi cu Loret; ar trebui să vă fie de-ajuns.

– Nu vă gîndiți cumva la un trafic cu antichități?

– Nu este împotriva legii.

– În prezent, este. Ca inspector al acestei regiuni, nu voi tolera, iar cei care se vor deda la asemenea practici vor fi deferiți justiției.

Cei doi bărbați se priviră scurt și dădură să plece.

– Nu vă grăbiți așa, domnilor! Informațiile?

– Ne-am înșelat, noi nu...

– Ori vorbiți, ori veți fi acuzați.

Amenințarea îi făcu să stea locului.

– Vă ajut eu, domnilor: îmi închipui că, din moment ce doriți permis pentru săpături, cunoașteți deja locul primei lovituri de tîrnăcop. Presupun că Loret a depistat intrarea unui mormînt. Aflînd însă că este destituit, a preferat s-o mascheze.

Nici unul, nici celălalt nu negă. Carter ghicise totul.

– Iată o hartă a văii. Arătați-mi locul și dispăreți.

*

Aduși de o oarecare presimțire, numeroși muncitori se adunaseră la intrarea în vale; printr-un instinct ancestral, se mobilizau de fiecare dată la apropierea unui eveniment.

– Cine e șeful pazei? întrebă Carter.

Tăind rîndurile, *reis*-ul ieși în față.

– Ahmed Girigar! Ai avansat în grad.

– Ca și dumneavoastră, domnule Carter. Sînt bucuros că pot lucra cu dumneavoastră.

– Și eu.

– Cînd începem?

– Imediat. Am nevoie de oameni cu experiență.

Ahmed Girigar îi alese pe cei mai buni; împărți calm ordine și fu ascultat pe loc.

Se îndreptară amîndoi spre faleză. Carter o luase înainte, grăbit să ajungă la mormîntul nou descoperit.

Munca decursese rapid și ușor; cîteva blocuri mari, pietriș, nisip... și cavitatea propriu-zisă! Avea, la intrare, o scară destul de largă, excelent păstrată. Nici o inscripție nu menționa numele proprietarului. De îndată ce, urmat de Ahmed Girigar, făcu primii pași pe coridorul drept și înalt, pricepu că mormîntul fusese profanat. De formă ovală, încăperea funerară era o operă remarcabilă, deși sarcofagul, lipsit de texte, nu era terminat.

Se așeză în genunchi și culese o rozetă.

– Privește, Ahmed! Provine dintr-un pandantiv din aur, încrustat cu pietre prețioase: zeițele pe care le-am pictat la Deir el-Bahari purtau unele la fel.

Ca atîtea altele, acest mormînt conținuse poate averi fabuloase; acum nu mai erau decît cîteva rămășițe, cu numele unui dregător al Tebei, Sennefer și al soției acestuia. Carter dădu ultimei lor locuințe numărul 42.

*

Cei doi erudiți degustau porumbei fripți, într-un restaurant tipic din Luxor; unul era francez, celălalt, englez. Pentru amîndoi, egiptologia pe teren nu era decît o etapă; cariera lor mergea către un post de profesor la Paris și altul la Londra, departe de țara aceasta, pe care n-o iubeau.

– Ați citit ultimul număr din revista Agenției pentru Antichități? întrebă francezul.

– Acest Carter, deși este compatriotul meu, începe să mă exaspereze.

– Nu numai pe dumneavoastră. Supără întreaga comunitate științifică. Ce idee... Să publici monografia mormîntului 42, unde nu-i nici urmă de tezaur!

– Dacă nu-l oprește nimeni, va ajunge să scrie rapoarte despre mormintele profanate și despre fiecare găvan din Valea Regilor: îi face de rîs pe înaintașii săi și își trimite colegii pe căi greșite. Planuri, relevee, schițe! Ca și cum n-am avea alte preocupări... Acest Carter ar vrea să ne strivească sub povara unei munci inutile. Ambiția, caracterul lui răzbunător și excesiv sînt consecințe ale originii sale modeste.

– Nu-i vom permite s-o ia razna, dragă colega.

– Sînt fericit să lansez acest pact dintre doi oameni de bine ca noi: Carter ori va renunța, ori va pleca.

*

Carter își dădu seama că stînjenea tabieturile unei cete de leneși și de incapabili, pentru care Egiptul și egiptologia nu erau decît un fel, cam snob, de petrecere a timpului. Dar cine căuta adevărul timpurilor trecute trebuia să se consacre acestei activități atît cît se consacra observațiilor legate de prezent, cît și modului de a prefigura viitorul.

La o lună după ce fusese descoperit mormîntul 42, Ahmed Girigar îi solicită o întrevedere, departe de urechile curioșilor. După ce își încuie biroul, Carter îl ajunse din urmă într-o vale aridă unde, în timpul ploilor, pe furtună, se forma un torent.

– Patru muncitori care lucrau pentru Loret au recunoscut o tentativă de furt.

– Din ce mormînt?

– Dintr-unul necunoscut, pe care francezul l-a închis la loc, dar și din cel cu numărul 42. Cei patru încercau să pătrundă acolo, cînd au fost întîmpinați de un affrit – un spirit foarte agresiv, care-i înșfăca de gît, împiedicîndu-i să respire.

– Au spus unde se află mormîntul?

– Vă conduc acolo.

Reis-ul îl conduse pe Carter la mica văgăună ce adăpostea mormîntul lui Ramses al XI-lea; îi arătă o surpătură în nisip în care se adunase spărtură de piatră.

– Adu muncitori și hai să ne-apucăm de săpat.

La mai mult de patru metri sub ruine, ieşi la iveală gura un puţ; în adîncul său, o uşă neatinsă!

Ahmed Girigar văzu entuziasmul lui Howard Carter.

– Nu vă bucuraţi prea repede. Loret a intrat deja aici.

Intrigat, Carter se lăsă să alunece înăuntru; pe plafon, cuiburi subterane de viespi, cum apar numai în morminte tebane de multă vreme profanate.

Două sicrie din lemn, acoperite cu răşină albă, şi un al treilea, tot alb, avînd în interior cîte o mumie, aparţineau unor cîntăreţi din templul din Karnak. În rest, cîteva fîşii de pînză, frunze de mimoză, de lotus şi persea. De Tutankhamon, nici urmă!

CAPITOLUL 24

– Domnule inspector, veniți repede! E ceva foarte grav!

Gaffir-ul era năucit; în mormîntul lui Sethi I, cel mai frumos și mai mare din toată valea, tocmai se prăbușise o coloană. Carter se duse la fața locului să constate pagubele și să ia măsuri de urgență. Încă o dată, fu orbit de frumusețea acestei Capele Sixtine a Egiptului antic: splendide picturi ce păreau recente, hieroglife perfect executate, care povesteau la nesfîrșit primejdioasa călătorie a soarelui în lumea subpămînteană, divinități care îl ajutau pe faraon să renască. Carter venea deseori să se reculeagă în fața reprezentării lui Nut, zeița Cerului, înfățișată ca o femeie uriașă, avînd corpul acoperit cu stele; ea înghițea, seara, astrul zilei, pe care îl aducea, apoi, pe lume, în fiecare dimineață.

Carter n-avu timp să examineze aceste inegalabile fresce. Trebui să sprijine partea surpată a bolții mormîntului cu pari de lemn, să oprească accesul publicului și să-l alarmeze în mare grabă pe Maspero.

Sătul de oraș, directorul agenției își instalase cartierul general pe un vapor cu numele *Miriam*. Putea, astfel, să se deplaseze cu ușurință de la un sit la altul, pe Nil, cum făcuseră și oamenii Antichității. Maspero, al cărui mic birou era sufocat de un morman de dosare, era negru de supărare.

– Ce se petrece în vale, Carter? Se aude că mormîntul lui Sethi I este pe jumătate distrus.

– Asta e o exagerare, dar pagubele au fost totuși însemnate: o coloană s-a prăbușit. Lucrările de restaurare au început deja.

– Şi turiştii?

– Nu mai au acces.

Tolănit, Maspero se legăna în fotoliul său.

– Ah, turiştii! Ce specie... Două mii de persoane pe an în vale, o adevărată invazie. Dar ce zic eu? O întreagă colonie instalată la Luxor, din decembrie pînă în aprilie: toţi flecari şi agitaţi, veniţi aici să stea la soare şi să distrugă monumentele!

Directorul agenţiei luă o atitudine mai falnică şi îşi privi cu superioritate colaboratorul.

– Asta e părerea dumitale, Carter? Îţi aparţin, oare, aceste cuvinte?

– În literă, ca şi în spirit. Aceşti oameni nu sînt buni decît să se fudulească prin hoteluri de lux, să flirteze şi să schimbe cărţi de vizită; merg din recepţie în recepţie, joacă tenis şi bridge, inventează mereu noi distracţii. Şi, din păcate, în programul lor, figurează obligatoriu un picnic. Unde? În Valea Regilor, după o binemeritată vizită la morminte. E clar că nu le acordă, de fapt, nici cel mai mic interes, iar respect, cu atît mai puţin. Ghizii lor ignoranţi înnegresc pereţii cu fumul torţelor ieftine. Şi, mai ales, fiecare găseşte amuzant să atingă reliefurile. Dacă vreţi să salvaţi aceste nepreţuite comori, se impun măsuri drastice, domnule director.

– Doar nu pui la îndoială intenţiile mele?

– Trebuie acţionat fără compromis!

– „Trebuie acţionat"... Uşor de zis! Îţi închipui că poate fi interzis accesul turiştilor în vale?

– De ce nu, pe durata săpăturilor?

– Săpăturile s-au încheiat deja, Carter.

– Descoperirea mormîntului 42 şi a celui al cîntăreţilor templului lui Amon, ce va purta numărul 44 pe lista mea, nu dovedeşte oare contrariul?

Argumentul îl făcu pe Maspero să şovăie; îşi regăsi însă repede siguranţa.

– Cavouri profanate, refolosite, lipsite de mobilier şi de obiecte de valori... Sînt rezultate prea modeste, ce nu mai pot stîrni decît pe cineva pasionat ca dumneata! Vîră-ţi în cap că

sute de jefuitori au trecut pe acolo și că n-au lăsat decît firimituri. Ce-mi propui, în legătură cu cele mai vizitate morminte din vale?

– Să construim pereți, pentru a feri intrările de căderile de piatră și de apele torențiale, să trasăm drumuri pentru a dirija valurile de vizitatori, iar, pentru a-i împiedica să atingă pereții, să montăm în morminte balustrade.

Maspero deschise un dosar.

– Da... Se poate. Bugetul ne permite.

– Dar asta nu e tot; rămîne esențialul.

– Esențialul va mai aștepta: nu am alți bani.

– Cu toate acestea, trebuie luptat cu negrul de fum.

– Cum?

– Folosind curent electric pentru iluminat în mormintele principale.

– Curent electric! Din ce sursă?

– Un generator instalat în vale.

Nervos, Maspero își rupse creionul.

– Ești prea revoluționar, Carter. Lasă-mă să lucrez în liniște.

– Îmi veți aproba cererile, domnule director?

– Nu insista, nu insista!

*

De cum se răspîndi vestea, sosiră turiști cu duiumul: datorită iluminatului electric, puteau fi, în sfîrșit, admirate toate basoreliefurile. Carter nu ținuse departe masa de curioși, dar eliminarea torțelor și montarea de balustrade asigurau conservarea monumentelor. Pentru cîteva ceasuri, fu nevoit să se transforme într-un paznic de temniță și să-i calmeze pe cîțiva compatrioți exaltați care urlau de satisfacție văzînd cu ochii lor progresul în Valea Regilor.

Odată cu lăsarea nopții, în vale cobora și liniștea. Așezat pe o movilă ce domina mormintele regale, Carter se bucura, în sfîrșit, de singurătate și de momente de grație, trăind impresia că intră în legătură cu sufletele faraonilor triumfători în fața morții.

Paznicii nu se aventurau în beznele văii locuite de demoni. Forțele Răului le suceau mințile și îi lăsau orbi și muți. Oameni simpli, gardienii mormintelor tocmiți de Carter nu cunoșteau formulele hieroglifice cu ajutorul cărora ar fi putut înfrunta lighioanele malefice. Uneori, o bufniță ori un liliac îl atingea ușor pe Carter; o vulpe cobora cu repeziciune un povîrniș al văii în căutarea prăzii.

Speranțele de a găsi un nou mormînt creșteau. În absența inscripțiilor, Carter știa că nici un călător grec sau roman nu vizitase mormintele 42 și 44, sigilate încă din Antichitate; în consecință, era posibil ca sub nisipuri să se mai ascundă încă importante vestigii. Se făcuseră săpături în grabă, se obținuseră rezultate spectaculoase, ca apoi să se considere, fără vreun temei, că valea nu mai avea nimic de spus umanității.

Privind cu atenție peisajul plin de măreție, englezul își dădu seama că aproape totul fusese schimbat: metri întregi de vase de lut ciobite, stînci răsturnate și drumuri amenajate de constructori, enorme movile de pămînt rezultate în urma săpăturilor moderne... Și aceste faleze imense, această piramidă ce domina totul, oare nu mîna omului le tăiase în piatră?

Cîte tone ar fi trebuit mutate din loc pentru a aduce la lumină portalul unui mormînt regal neprofanat, care nu exista, poate, decît în imaginația sa? Această îndoială îl făcea pe Carter să sufere. Nu era încă demn de Valea Regilor.

CAPITOLUL 25

Golf, fotografii, plimbări cu soția și copiii, lungi sieste și după-amieze de lectură în biblioteca de la Highclere... Viața la castel a lordului Carnarvon era mai apăsătoare cu fiecare zi. Contrar afirmațiilor medicilor, sechelele de pe urma accidentului nu dispăreau. Avea dureri de maxilar și de spate, tîra un picior și avea parte de multe nopți albe.

Lady Almina rămînea blîndă și răbdătoare, deși starea de spirit a soțului său se înrăutățea vădit; nu mai făcea glume, nu se mai juca cu fiul și cu fiica sa, rămînea tăcut ore în șir.

Tînăra femeie profită de o rază de soare ce străbătea prin parc, pentru a-și deschide inima în fața iubitului ei soț.

– Ești într-o închisoare, dragul meu.

– Încep să mă urăsc, Almina.

– Din cauza rănilor?

– Un bărbat debil nu mai merită să trăiască.

– Spui absurdități.

– Sînt infirm.

– Ești încăpățînat.

– Să fim serioși... Ai putea să spui că mai sînt în stare să comand un iaht, să conduc o mașină de curse sau măcar să dobor un luptător de bîlci?

– Acest gen de isprăvi nu prezintă nici un interes; se găsesc atîția, mai mult sau mai puțin mediocri, să le facă. A fi al cincilea conte de Carnarvon este, în schimb, o misiune fascinantă pe lume, nu crezi?

Carnarvon privi la soare pînă cînd, aproape, orbi.

– Ţi-ai restabilit complet vederea, iar această vindecare ar trebui să te încurajeze să lupţi. Şi apoi, cei din familia Carnarvon au înfruntat mereu obstacolele cu un curaj remarcabil şi apreciat ca atare. Faci, oare, excepţie de la regulă?

George Herbert lăsă capul în jos. Emoţionată, soţia lui veni lîngă el.

– Te-am rănit, dragule, iartă-mă!

– Nu, ai dreptate: mă port ca un laş.

– Nu fi nedrept cu tine şi află că te admir.

Lordul Carnarvon se întoarse spre soţia lui.

– Fără tine, aş fi renunţat de mult.

– Dacă prezenţa mea îţi poate grăbi vindecarea, nu ezita să te foloseşti de ea.

– Am nevoie de singurătate, Almina; aşa îmi găsesc forţa.

– Voi ţine seama de asta, dragule, numai dacă-mi promiţi că-ţi vei îmbunătăţi scorul la golf.

*

În pofida durerilor, prea puternice cîteodată, Carnarvon îşi impuse să ducă el crosele de golf şi să parcurgă distanţele lungi de pe teren. Urmînd cu rigurozitate această penitenţă, reuşi să-şi alunge gîndurile negre. Dobîndirea chiar şi a celui mai neînsemnat progres în felul de a se mişca, i se părea un scop înălţător; plăcerea pe care i-o oferea jocul şi performanţele obţinute dădură savoare efortului la care se supunea.

Cînd îl văzu pe emisarul guvernamental venind către el, nu îşi putu stăpîni surpriza.

– Felicitări, lord Carnarvon! Încet-încet, deveniţi un excelent jucător de golf.

– Prea multă nervozitate în angajare şi lipsă de precizie în aruncare. Nu disper, însă.

– O zi atît de agreabilă îndeamnă negreşit la proiecte de viitor.

– Eu am renunţat la ale mele.

– Îngăduiţi-mi să nu fiu de acord cu dumneavoastră. Chiar dacă renunţaţi la o carieră politică strălucitoare, există şi alte mijloace de-a vă servi ţara. N-am putea evoca amintirile pe care le aveţi din Orient?

– Cred că mai mult v-ar conveni analizele mele politice.

– Înainte de-a lua decizii, Ministerul de Externe îşi consultă cei mai buni experţi. Însuşi ministrul ar dori să ia masa cu dumneavoastră.

Înainte de accident, Carnarvon ar fi răspuns cu o remarcă ironică; acum însă, această invitaţie îl amuza.

*

Cînd soţul său fu de acord să conducă o vînătoare de vulpi şi o autoriză să organizeze un mare dejun la Highclere, Almina ştiu că al cincilea conte de Carnarvon îşi regăsise vocaţia şi dorinţa de-a trăi în înalta societate a timpului său. Deşi se încăpăţînă să nu poarte smoching şi apăru în vesta lui preferată din jerseu albastru, lord Carnarvon îşi alese cu abilitate cele mai potrivite cuvinte, deşi, cu năravul său cunoscut, făcu o groază de observaţii usturătoare.

– Dacă n-aţi fi fost unul dintre aristocraţii cei mai bogaţi din regat, îl întrebă o baroană, cine v-ar fi plăcut să fiţi?

Carnarvon nu stătu mult pe gînduri.

– Cineva ca Schliemann.

– Pictor sau jocheu?

– Nici una, nici alta. Arheolog.

– Ce meserie grosolană! Praf, căldură şi sudoare... Ce a descoperit la urma urmei acest Schliemann de care vorbiţi?

– Troia.

– Oraşul lui Homer, aşa-i?

– Dacă vreţi...

– Aţi fi în stare să daţi la iveală un oraş întreg, plin de aur şi ascuns în nisipuri?

– Cu riscul de a vă dezamăgi, baroană, mă tem că nu. Întrebarea dumneavoastră n-a fost decît un joc, iar răspunsul meu, un vis.

*

Soţul său întîrzia la masă. După un răstimp, *lady* Almina se nelinişti. Şi, pentru că valetul de cameră al lordului Carnarvon avea seara sa liberă, trebui să se ducă ea însăşi la bibliotecă.

– Ai uitat de masă?

– Mă tem că da.

– Cine-i de vină pentru asta?

– Voluminoasa carte a unui francez despre Egiptul antic.

– Cum se numeşte acest intrus?

– Gaston Maspero.

– Te gîndeşti să-l inviţi la Highclere?

– Trăieşte în Egipt.

– Ce îngrozitor! Trebuie să fie insuportabil... Iarna, mai e cum mai e, dar celelalte anotimpuri sînt caniculare. Ce constituţie trebuie, oare, să ai, ca să poţi îndura o astfel de climă inumană?

– Nu ştiu, Almina. Nu cunosc Egiptul.

– Bine, dar ai făcut de mai multe ori înconjurul lumii.

Carnarvon închise volumul şi se ridică.

– Un duh rău m-a ţinut departe de ţara asta magică.

– „Duh rău“, „magie“... Devii, oare, superstiţios?

Contele îi oferi soţiei sale braţul. Porniră fără grabă către sufragerie.

– Lumea aceasta e mai tenebroasă decît pare; e străbătută de forţe misterioase pe care ochii noştri nu le pot vedea. Egiptenii le luau în serios cum fac astăzi oamenii de ştiinţă.

– Lucrarea asta e o calamitate! Nu doar că te-a făcut să întîrzii, dar îți mai dă și gînduri ciudate. Uită-l pe acest Maspero, lasă Egiptul și duhurile sale și vino să gustăm somonul pregătit de bucătarul tău.

Contele își îndeplini obligațiile, dar mintea lui era în altă parte.

CAPITOLUL 26

– Carter, spuse hotărît Maspero, avem de făcut o importantă operațiune, ce-i va aduce Agenției de Antichități o binemeritată reputație. Noul muzeu din Cairo va aduna toate colecțiile existente în Egipt; pentru realizarea unui catalog general, trebuie să facem inventarul tuturor obiectelor, de la cea mai mică figurină, pînă la cea mai mare.

– Un program ambițios, magistral.

– Sînt fericit că recunoști. Catalogul, iată esențialul!

În fond însă, Carter nu împărtășea această părere; într-o țară ca Egiptul, cel mai important era să sapi și să descoperi. Gaston Maspero ținea însă cu dinții de crezul său... contabil.

– Ca inspector al regiunii Tebei, îți încredințez două misiuni prioritare: prima va consta în aducerea la muzeul din Cairo a mumiilor regale găsite în mormîntul lui Amenhotep II.

– Vor face deci parte din colecție.

Remarca îl irită pe director…

– Cum adică… Te nemulțumește decizia mea?

– A doua misiune?

– Un rege autentic are, pe piața de antichități, o valoare inestimabilă; pentru că Amenhotep al II-lea odihnea în sarcofagul său original, vei avea grijă să-l așezi la loc. Turiștii vor putea admira astfel un adevărat faraon, în adevăratul său mormînt.

Luat pe nepregătite, Carter bălmăji:

– Dar... îmi oferiți o imensă bucurie!

Mai degrabă morocănos, Maspero se cufundă într-unul din dosare.

– Grăbește-te! Chiar și mumiile urăsc să aștepte.

*

Înhumarea lui Amenhotep al II-lea, regele cu braț viguros și de o vitejie incomparabilă, fu un moment de fericire pentru tînărul arheolog Howard Carter. Afară, cerul de un albastru delicat era străbătut de o lumină blîndă, ce îndemna la o pioasă reculegere. Ajutat de Ahmed Girigar și de cîțiva paznici, Carter se deplasă în tăcere pe drumul străbătut de alaiul mortuar al acestui faraon, acum trei mii cinci sute de ani.

Oamenii locului purtau cu precauție și cu respect pe unul dintre strămoșii lor, o ființă apropiată și totuși depărtată, om și zeu în același timp. În mersul lor, făceau să se ridice un praf subțire, pe care vîntul dinspre nord îl lua cu sine. Pînă ajunseră în fața mormîntului, nu rostiră nici un cuvînt; poate că paznicii rosteau în gînd rugăciunile musulmane. Carter se gîndea la ritualul deschiderii gurii, menit să-l readucă la viață pe cel mort, redîndu-i exercițiul cuvîntului.

Rămînînd tăcută, procesiunea dispăru în noaptea mormîntului; toți încetiniră mersul, iar ochii li se obișnuiră treptat cu întunericul. Carter îngăduise folosirea unei singure torțe, fabricate, după modelul antic, dintr-o țesătură îmbibată cu ulei de susan, astfel încît să nu afume.

La depunerea sicriului în sarcofagul ce-i aparținea, Carter își reținu cu greu lacrimile; celebrarea acestor funeralii în afara timpului îi dădu sentimentul că săvîrșea un act de dreptate.

Tîrziu după încheierea ceremoniei, singur, în penumbră, visă la măreția unor timpuri în care moartea era aducătoare de lumină.

*

La mică distanță de templul din Luxor, o reședință de prestigiu adăpostea unul dintre ultimele haremuri ale Egiptului.

Locuit altădată de femei lascive, obiect al întregii atenții a potentatului local, stabilimentul se deteriora văzînd cu ochii; picturile din logii se cojeau și stucaturile erau coșcovite.

Howard împinse poarta cu ferecături ruginite, convins că se va lovi de un eunuc înarmat cu un retevei în loc de hanger. Înăuntru însă, erau tolăniți vreo zece nefericiți care fumau hașiș. Un miros îngrozitor de ceapă prăjită era dovada că aceste gazde de ocazie se ocupau și cu gătitul.

De ce Raifa îi dăduse întîlnire în acest loc deplorabil? Citi din nou biletul pe care i-l adusese un puști: nu încăpea nici o îndoială. Încercă să-i ia la întrebări pe locatari. Îndobitociți de drogul impur, localnicii nu-i răspunseră. Neplăcut impresionat, Carter tocmai făcea cale-ntoarsă cînd, în ușă, apăru Raifa.

Ochii verzi ca apa, blîndețea chipului și eleganța staturii îl prinseră iar în plasa farmecelor pe care ea știa atît de bine s-o întindă. Haremul decăzut se transformă pe dată într-un palat fermecat, poleit cu fir de aur.

– Vino, spuse ea, apucîndu-l de mînă.

Urcară aproape în fugă la primul etaj.

Îl duse într-o încăpere drapată cu catifea roșie, în care trona un pat cu baldachin, luminat de o rază de soare ce trecea prin grilajul balconului.

– Aici nu ne va deranja nimeni. Gamal nu cunoaște locul ăsta.

– Te iubesc, Raifa.

– Dovedește-o, Howard.

Provocarea ei cerea o replică imediată și Raifa nu avu mult de așteptat.

*

La ordinul lui Maspero, Carter fu silit să inspecteze sudul regiunii Tebei, pentru a găsi acolo cu tot dinadinsul vestigii

arheologice. Munca aceasta meticuloasă îl ţinu o vreme departe de vale şi de Raifa.

Dar, la numai o lună de cînd fusese însărcinat cu această misiune, Carter primi la fel de neaşteptat o telegramă: directorul agenţiei îi cerea să lase totul baltă şi să se întoarcă la Luxor.

Maspero îl primi pe vaporul său, uitînd să-l salute ca de obicei.

– Situaţia e gravă: mormîntul lui Amenhotep a fost profanat, intrarea a fost spartă şi mumia – martirizată.

Pe Carter, indignarea îl lăsă fără grai.

– Primele jafuri ale secolului al douăzecilea... E absurd! Cine să fi fost atît de nemernic să profaneze rămăşiţe atît de venerabile? Am chemat poliţia, bineînţeles. Ancheta a fost tot atît de rapidă pe cît de dezamăgitoare: paznicul n-a văzut nimic; nici un martor, nici un zvon, nici o pistă. Ocupă-te de mumie, Howard, şi vezi ce mai poţi îndrepta.

– Vinovatul...

– Uită-l pe vinovat, nu-l vom identifica niciodată. Sîntem şi aşa îndeajuns de ridicoli.

Acest episod absurd şi dramatic îi permitea lui Carter să se reîntoarcă în vale. Înainte chiar de a se întoarce, luă decizia să facă o nouă anchetă.

Venirea primăverii îi alunga pe turiştii care se temeau de căldura ce invada cu repeziciune centrul zonei muntoase. Rarii vizitatori se înghesuiau la intrarea în mormîntul prădat, ca şi cum s-ar fi aşteptat să vadă o piesă de teatru. Ajutat de Ahmed Girigar, Carter îi îndepărtă pentru a cerceta în voie locul faptei.

Poarta de fier ridicată acolo de agenţie fusese forţată cu un instrument uşor de identificat: un şperaclu.

– Cine are aşa ceva, la Gurnah?

– Fierarul, răspunse *reis*-ul.

L-au luat la întrebări pe meşterul care afirma că fusese victima unui furt, dar care minţea, pretinzînd că nu ştie cine este vinovatul. Carter se întoarse la mormînt şi, sub privirile mirate ale lui Ahmed Girigar, luă mulaje în ipsos de pe urmele de paşi considerate suspecte.

– Cunoşti pe cineva care le-ar putea identifica?

– Ştiu un proprietar de cămile care bate din tinereţe drumurile deşertului şi care, între două călătorii, face popas la Gurnah; urmele, fie de animal, fie de om, sînt distracţia sa preferată.

Expertul arab nu-l dezamăgi. Diagnosticul era categoric: dacă voia să-l verifice, era de-ajuns să treacă prin faţa casei unde locuiau membrii clanului Abd el-Rassul. Carter nu se sfii, iar investigaţiile lui semănară nelinişte printre membrii temutului clan de jefuitori. Fu invitat înăuntru, să-i arate mulajele şefului bandei.

– Ce vrea să însemne asta, domnule Carter?

– Asta e dovada că erai în fruntea bandei de hoţi care a profanat mormîntul lui Amenhotep al II-lea. De aceea tac toţi martorii localnici, inclusiv complicele vostru, unul dintre paznicii egipteni.

Chipul lui Abd el-Rassul se crispă.

– Nu insistaţi. Nu veţi ajunge nicăieri.

Chiar în acea zi, după rugăciunea de seară, Carter veni din nou cu o ceată de poliţişti care făcu o percheziţie minuţioasă, al cărei rezultat îi depăşi toate aşteptările: coliere, figurine funerare, faşe de mumii, fragmente de basorelief decupate cu fierăstrăul, toate provenind din mai multe morminte, dovedeau vinovăţia membrilor clanului.

Abd el-Rassul nu negă.

*

Procesul avu loc cîteva zile mai tîrziu. Curtea de Justiţie din Luxor era plină ochi. Carter se înfăţişă ca martor. Preşedintele completului îi adresă numeroase întrebări, iar el făcu o descriere amănunţită a etapelor anchetei prin care-i descoperise pe vinovaţi.

– Unde sînt dovezile, domnule Carter?

– În mîinile poliţiei, domnule preşedinte.

– Vă înşelaţi.

– Am fost martor, domnule preşedinte... În pivniţa lui Abd el-Rassul s-au găsit o mulţime de piese arheologice.

– Inexact. Procesul-verbal nu pomeneşte de aşa ceva.

– Domnule preşedinte...

– Din cauza lipsei de probe, Curtea îl declară pe Abd el-Rassul nevinovat.

*

Maspero şi Carter hotărîră să reaşeze corpul lui Amenhotep al II-lea în sarcofagul său; privind de deasupra, vizitatorii vor putea să-l vadă pe faraon în postura sa hieratică, gata de călătoria în lumea cealaltă.

– Nu fi dezamăgit, Carter! Nimeni n-a putut aduce clanul după gratii şi nici nu va putea vreodată.

– Nu pot suporta nedreptatea.

– Adoptă o strategie mai bună.

– Ce vreţi să spuneţi?

– Cînd nu poţi doborî un duşman, e mai bine să te aliezi cu el.

CAPITOLUL 27

Highclere devenea unul dintre centrele vieţii culturale britanice. În 1902, cînd *Pelléas* de Claude Debussy revoluţiona muzica, de ciudă că nu se vindeca mai repede şi incapabil de a mai porni în lumea largă, lordul Carnarvon invita la masa sa artişti, scriitori şi istorici. Soţia sa insista să ofere ospitalitate unor oameni politici, specialişti în finanţe şi altor oameni importanţi, dornici să ţină piept spiritului incisiv al stăpînului locului. La un astfel de prilej, un colonel în retragere, mare amator de iepuri şi expert militar, se porni să facă apologia cuceririlor britanice.

– Noi, englezii, sîntem garanţii păcii mondiale. Cînd nu ne batem pentru păstrarea ei, construim. În Egipt...

– Am ridicat o piramidă nouă? se informă Carnarvon.

– Mai mult decît atît. Un baraj.

– La Assuan, nu-i aşa?

– Datorită acestei lucrări de artă, fericirea populaţiei este asigurată.

– Nu sînt atît de sigur, colonele.

Indignat, colonelul lăsă furculiţa din mînă.

– Cum puteţi pune la îndoială?

– Integrînd Egiptul în ritmul natural al inundaţiilor, cu sistem permanent de irigaţii, nu facem decît să modificăm brusc obiceiuri străvechi, înlocuindu-le cu tehnici insuficient înţelese şi prost folosite.

– Progresul, lord Carnarvon, progresul!

– Credeți, într-adevăr, că specia umană e pe cale de-a progresa? Vă închipuiți, oare, că sordidele cartiere londoneze sînt mai presus de templele lumii antice sau că ar exista, în ziua de azi, gînditori superiori lui Platon, Lao-Tzî, Buddha ori maestrului inițiat căruia i se datorează marea piramidă?

Colonelul își aranjă gulerul scrobit al cămășii.

– Aveți păreri cam... revoluționare.

Lady Almina schimbă subiectul conversației, aducînd vorba despre ultima reprezentație a spectacolului *Visul unei nopți de vară.* Desigur, nici o surpriză: Royal Shakespeare Company se dovedise la înălțimea reputației sale.

După plecarea oaspeților, rămasă singură cu soțul ei în fața căminului din salonul mare, *lady* Almina crezu de cuviință să intervină.

– N-ai mers, oare, prea departe?

– Lumea este absurdă, draga mea. Și Anglia e în delir.

– Oare nu se află ea în inima unui extraordinar imperiu, care garantează echilibrul popoarelor?

– Nu pe termen lung.

– Ce înțelegi prin asta?

– Viitorul mă interesează tot atît cît și trecutul. Pe parcursul nesfîrșitei mele convalescențe, am avut tot timpul să citesc presa și studiile specialiștilor. Imperiul se dezbină, Almina; ca mîine, nu va mai exista. Coloniile își vor cere independența.

– Armata noastră îi va reduce la tăcere pe cei care vor instiga la nesupunere.

– Va încerca, vai, din păcate.

– Din păcate...

– Ar fi o prostie să te opui unui fluviu care crește oră de oră, cînd mai bine ar fi să-l canalizezi. Dar oamenii politici britanici nu se gîndesc decît la interesul lor de moment. Și, ca de obicei, își vor da seama de realitate cînd va fi prea tîrziu.

Carnarvon puse un buștean pe foc. Flăcările din cămin își urmau neobosite baletul.

– Ce gînduri negre îți trec prin minte, dragul meu! Cred că te deprimă.

– Dimpotrivă.

– Doar... n-ai de gînd să devii liderul vreunui partid de opoziție?

Contele își îmbrățișă soția cu duioșie.

– Anglia este o insuliță care se crede continent. Cunoști foarte bine repulsia pe care mi-o inspiră lucrurile mici și știi că nu m-aș agita fără motiv.

– Nu-mi dai deloc motive să cred asta. Ai vreun plan...

– ... Nebunesc? Încă nu. Starea mea fizică nu-mi permite să mă gîndesc la ocolul lumii de unul singur, dar nici nu pot rămîne imobil ca o apă stătătoare.

– De ce vorbești așa? Gîndește-te la copii, la moșie, la mine.

– Sînt fericit și nefericit, Almina, asta-i drama mea. Te iubesc, îmi iubesc fiul și fiica, iubesc acest pămînt strămoșesc, dar mai trăiește în mine o dragoste pe care n-o pot numi și care mă va sufoca dacă nu-i voi putea da glas.

– Ești atît de greu de mulțumit, dragul meu!

– Ai dreptate. Și pentru mine e o sarcină supraomenească.

Almina se strînse la pieptul soțului ei, cu toată căldura.

– Jură-mi că nu vei părăsi Highclere.

– Niciodată un Carnarvon nu s-a făcut vinovat de sperjur.

Almina își reținu lacrimile. Împotriva unui dușman declarat putea lupta, fie că era o amantă ori o ambiție oarecare, dar nu și împotriva prezenței invizibile care-i rodea sufletul lui George Herbert. Simțea, ca și el, că evenimente imprevizibile urmau să le tulbure existența pașnică de care ea se legase din toate puterile.

Îi adormi într-un tîrziu, în brațe.

Lordul Carnarvon rămase treaz, cu gîndul la orizonturile de neatins pe care blestematul de accident îl făcuse să le piardă pentru totdeauna. Se lăsase purtat de confortul vieții de familie, fără gînduri ascunse, cu dorința de a da la o parte aventura; lucid, își dădea acum seama că greșise. Calea cea adevărată, singurul răspuns pe care-l aștepta de la viață, continua să-i scape: oare ce destin îl aștepta?

CAPITOLUL 28

– Refuz.

Maspero se înroşi de furie.

– N-ai cum să refuzi, Carter! Eu conduc această agenţie, eu hotărăsc!

– În calitate de inspector al regiunii Tebei, cred că am şi eu un cuvînt de spus.

– Tu trebuie să-mi execuţi ordinele şi nimic altceva.

Cu vestă de tweed, pantalon din jerseu, cămaşă scrobită şi papion în picăţele, Carter avea destulă prestanţă pentru a-i rezista lui Maspero, chiar într-o conversaţie particulară. La douăzeci şi nouă de ani, Carter era deja o personalitate în Luxor şi nu-şi mai putea îngădui să reacţioneze ca un puşti speriat.

– Chiar şi atunci cînd nu aveţi dreptate, maestre?

Cu răceală, directorul agenţiei se ridică, dădu roată biroului şi se opri în faţa lui.

– Fă-te înţeles, Carter!

– Ca om de ştiinţă, sînteţi de părere că a mai săpa în Valea Regilor nu are nici un rost.

– Da.

– De ce i-aţi acordat, atunci, autorizaţie lui Theodore Davis, un amator fără experienţă?

– Pentru că acest domn are o importantă calitate: e bogat. Agenţia nu va cheltui nimic; dimpotrivă, ea va primi în schimb o sumă de bani, plus partea sa din eventualele descoperiri.

– Banii... banii sînt, prin urmare, singurul criteriu? Dacă acest individ ar scormoni pînă ar distruge situl și l-ar face impropriu oricăror cercetări științifice, unde ar fi cîștigul?

– N-ai nici un temei pentru astfel de presupoziții. Ceea ce te supără, de fapt, Carter, este că vorbim despre un american: ca orice englez, și dumneata urăști Statele Unite. Eu am însă urgentă nevoie să asigur finanțarea agenției.

– Cu prețul distrugerii văii?

– Nu, desigur. Doar ești inspector, iar valea se află în răspunderea dumitale.

– Ce vreți să spuneți?

– Că veți participa la săpăturile lui Davis.

– Nici vorbă!

– Lasă prostiile, Carter.

– Un profesionist nu se poate lăsa la voia unui amator, nu-i așa?

– Nu despre asta este vorba, ci despre colaborare.

– Și mai rău. Eu, unul, nu sînt dispus să colaborez cu dușmanul văii. Permiteți să mă retrag.

*

Închis în biroul său, Carter plînse de furie. Nu numai că pierdea valea, dar ea mai și cădea în mîinile unui avocat american gata să-și bucure bătrînețile sîcîind umbrele faraonilor. Carter avea experiență, se simțea pregătit să cerceteze cu dragoste și grijă acest pămînt sacru și iată că un intrus îi fura idealul, chiar cu sprijinul autorităților!

Nici Raifa nu izbutise să-i aducă alinare. Incapabil să-și uite de necaz, ca iubit fusese jalnic. Cu un gest de neiertat, trîntise ușa camerei și, fără îndoială că, abandonînd-o goală și hohotind de plîns, în haremul părăsit, rupsese relația dintre ei.

Viața lui se ducea de rîpă.

Doar Ahmed Girigar mai putea intra la el. Îi aducea apă, fructe și turte de făină, din care stăpînul deposedat al văii ciugulea, fără poftă.

Un vizitator reuşi, cu toate acestea, să forțeze intrarea.

– Profesore Newberry!

– Sînt fericit să te revăd, Howard.

– Să lăsăm amabilitățile: Maspero vă trimite la mine?

– E ridicol să te încăpățînezi așa, Howard. Egiptul are nevoie de tine.

– Agenția are însă nevoie de Davis.

– Eu îl cunosc și aș dori să vă întîlniți. Trebuie doar să știi că nu este un om prea comunicativ. Fă-mi onoarea de a accepta. Controlîndu-i activitățile, vei putea salva valea. De dragul acestui ideal, în zilele noastre merită să-ți calci pe mîndrie.

– Merit, oare, această nedreptate?

– Nu mai contează. Luptă cu armele tale.

*

Educația proastă a americanilor nu era chiar o poveste; Theodore Davis îi strînse lui Carter mîna cu destulă brutalitate, plin de trufia vînătorului hotărît să-şi doboare prada de la primul foc de armă.

– Dumneata trebuie să fii savantul. Cel puțin, așa arăți.

Om de talie mijlocie, Theodore Davis lăsa o impresie de fragilitate. Nu pleca nicăieri fără baston. Gîtul şi-l acoperea cu un fular alb și purta mereu o pălărie cu boruri largi. Pantalonii săi de călărie în stilul polo, cu panglicile de la moletieră desfăcute, îl făceau să semene cu un călăreț în dificultate de a mai încăleca. O mustață stufoasă, în furculiță, îi ascundea partea de jos a feței; în spatele lentilelor rotunde ale ochelarilor săi de mici dimensiuni, privirea îi era agresivă.

– Am șaizeci și cinci de ani și nu doresc să devin arheolog, domnule Carter.

– În acest caz, nu văd cum v-ați putea atașa prea mult de Valea Regilor.

– Dreptul mă plictisește. Îmi plac, în schimb, săpăturile. Am de gînd să aduc la lumină cît mai multe morminte pline de statui, sarcofage, mumii și tot felul de obiecte nemaivăzute. Voi avea

nevoie de ajutorul dumitale. Află că obișnuiesc să fiu ascultat și că urăsc să stau de vorbă cu subordonații.

Lui Newberry i se păru că este momentul să intervină.

– Howard Carter nu este tocmai subordonatul dumitale, dragă Davis. Termenul de asistent ar fi mai potrivit. Agenția pentru Antichități ține să se alăture generoasei dumitale inițiative.

– Generoasă, nu și risipitoare! Am vărsat deja contribuția și vreau să văd rezultatul. E rîndul dumitale, Carter. Cît voi locui într-un vapor pe Nil pune să mi se ridice o casă chiar lîngă sit. Astfel voi avea parte de răcoare și voi face plimbări după plac.

– Aveți un plan de săpături, domnule?

– Plan? La ce bun! Descurcă-te... Pînă la primele rezultate, voi merge să mă odihnesc la Assuan. Am auzit că orașul este o atracție.

*

La sfîrșitul iernii lui 1902, Carter era în fruntea unei echipe de vreo șaizeci de oameni care săpau pentru Theodore Davis. Profitînd de abundența mîinii de lucru, Carter lărgi de ambele părți drumul ce ducea în Valea Regilor, prea îngust pînă atunci în raport cu numărul tot mai mare de turiști. Howard începu apoi propriile săpături pe o distanță de vreo sută de metri, între mormintele lui Ramses al IV-lea și Ramses al II-lea.

Șansa îi surîse; descoperi acolo, deteriorat de infiltrarea apei, mormîntul unui cuplu. Găsi pe fundul acestuia vase funerare și o casetă pictată în galben, conținînd un veșmînt de război, din piele. Anunțat, potrivit înțelegerii, concesionarul Davis, întors de la Assuan, dădu peste Maspero. Directorul agenției îi cerea obiectele descoperite pentru a le trimite la Cairo. Davis refuză. Considera că, după reguli, acestea reveneau celui care plătise pentru săpături și intenționa să le doneze unui muzeu american. Maspero tună și fulgeră, Davis umblă la portofel. Nu avea, oare, agenția nevoie de bani?

Odihnit, americanul făcu un plan de săpături aberant, cu desăvîrşire lipsit de metodă; încercă să conducă personal lucrul echipei, dădu ordine fără nici o noimă, se agită în toate felurile, reuşind numai să-şi înngrească de praf costumul. Ca o umbră protectoare şi discretă, Carter era în preajma lui; nici el şi nici *reis*-ul, Ahmed Girigar, nu-i arătară împotrivire. Davis acţiona prost, dar inofensiv. Cu temperaturile ei ridicate, primăvara îi spulberă însă tot entuziasmul.

*

Maspero nu-şi crezu ochilor. Reciti pentru a treia oară raportul confidenţial întocmit de Carter, legat de vara pe care acesta tocmai o petrecuse în Anglia.

– E un vis, Carter?

– Nu, domnule director. Doamna Goff ne alocă fonduri pentru restaurarea mormîntului lui Sethi al II-lea, iar industriaşul Robert Mond, pentru cel al lui Sethi I.

– Doi îndrăgostiţi de arta egipteană?

– Am reuşit să-i conving de valoarea muncii pe care o facem.

– Iată-te şi diplomat! Eu ţi-am adus curent electric la Abu-Simbel.

*

Dezamăgit de rezultatele obţinute – un mic mormînt cu două mumii de femeie şi cîteva raţe mumificate – Davis îşi stabili cartierul de iarnă la Assuan.

La începutul lunii ianuarie 1903, Carter întreprinse o lungă plimbare călare în zona sitului de la Deir el-Bahari. Deodată, picioarele de dinainte ale calului său se înfundară în nisip şi călăreţul se rostogoli din şa. Nici calul, nici arheologul nu păţiră nimic; cel din urmă, însă, nu avea ochi decît pentru adîncitura aceea miraculoasă care, imediat, fu lărgită de echipa de săpători.

Cam la o sută cincizeci de metri de intrarea în coridor, o ușă sigilată. În partea opusă, un cavou conținînd doar un sicriu gol, din lemn, și un bloc de piatră învelit într-o pînză. Carter îndepărtă cu grijă țesătura care acoperea o statuie de dimensiuni mari a lui Montuhotep al II-lea, avînd un veșmînt alb și purtînd coroana roșie. Locașul de veci al faraonului cu chip sever primi imediat numele de Bab el-Hosan, „mormîntul calului".

În absența lui Davis, Carter încercă o stratagemă.

Ahmed Girigar îi semnalase existența a două puțuri pline cu lucruri fără mare valoare, unelte și obiecte de veselă pe care era gravat numele lui Tutmes al IV-lea. Prezența acestui depozit de fundație era o dovadă că mormîntul regelui trebuia să fie pe-aproape, deși nu figura în releveul său, singurul complet întocmit vreodată. O decopertare sistematică a împrejurimilor trebuia să dea rezultate.

Pe 18 ianuarie 1903, săpătorii dădură la iveală marginile largi și o intrare. În ciuda pornirii de a merge mai departe, Carter respectă dreptul concesionarului: americanul trebuia să intre primul. În zadar încercă să-l găsească; plecat în excursie, acesta parcă intrase în pămînt. Nimeni nu știa unde acostase vaporul lui Davis. Considerînd că-și respectase obligațiile contractuale, Carter coborî să vadă mormîntul.

Lărgimea coridorului tăiat în piatră cu mare meșteșug prevestea minuni. Calitatea picturilor confirmă această primă impresie care, vai!, se tranformă curînd în dezamăgire: mii de fragmente zăceau împrăștiate pe jos. Printre bucăți de porțelan albastru se zărea o coardă folosită de hoți. Carter trecu de puț, înaintă în masa aceea de resturi și se opri îngrozit în fața unui copil cu carnea întunecată, stînd, țeapăn, în picioare. Nu se smulsese din somnul său de veci; nu era un spectru răzbunător, ci o nefericită mumie, desfăcută din bandajele sale și aruncată de perete. Tulburat, Carter avu un sentiment de ură împotriva profanatorilor care îl martirizaseră pe micul prinț.

*

Deschiderea oficială a mormîntului lui Tutmes al IV-lea avu loc pe 3 februarie 1903, în prezența lui Maspero; muncitorii lui Carter ținură în frîu o mulțime de curioși. Davis se umfla în pene.

– Iată primul mormînt descoperit de mine, domnule Maspero.

– Felicitări!

– Încrederea dumitale era justificată; eram sigur că voi obține rezultate. Apropo... unde este Carter?

– Chiar în spatele dumitale.

– Bine, bine... E totul pregătit pentru vizită?

– Am cerut să fie așezate scînduri pe deasupra puzderiei de fragmente de obiecte, dar înaintarea riscă să fie dificilă din cauza prafului.

– Asta e neplăcut. Alte probleme?

– Sufletul rătăcitor al unui mic prinț, căruia jefuitorii i-au tulburat somnul de pe urmă.

Davis păru încurcat.

– Carter glumește, spuse Maspero. Mumiile nu au nici o putere malefică.

Americanul îi aruncă englezului o privire ucigașă.

CAPITOLUL 29

– E oare înțelept? Așa o călătorie lungă!

– Obligatoriu, *lady* Almina. Contele de Carnarvon se va restabili mai repede dacă își va petrece iernile într-un climat cald și uscat. Egiptul va însemna pentru el o adevărată cură de reîntinerire. Trebuie să evite orice risc de bronșită. Altfel, problemele respiratorii se vor agrava și nu voi mai fi răspunzător de starea sănătății sale.

Lady Almina se lăsă convinsă. Pînă atunci, ea reușise să reprime dorința de a călători a soțului ei. Dar pentru că în joc era însăși supraviețuirea lui, nu avea să-l împiedice să plece.

O ploaie rece cădea peste Highclere; pe ramurile înalte ale cedrilor, se așternuse, din ajun, zăpada. În holul castelului, lordul Carnarvon își număra bagajele. Constată amuzat că soția sa îl echipase ca pentru o expediție ce ar fi urmat să dureze ani de zile.

Ascunsă după o draperie, *lady* Almina își privi soțul. În contrast cu mustața impecabilă, părul de un blond roșiatic era nepieptănat. Deși tinerețea îi părăsise chipul semeț, lăsase totuși lumina unei anume bucurii. Aventura, amanta lordului, își făcea iar apariția, împodobită cu mii de atracții pe care nu le aveau nici soția cea mai iubitoare, nici doi copii mici, nici cel mai frumos domeniu din Anglia.

Carnarvon își strînse cordonul paltonului. Cînd își îmbrățișă soția, ea simți că sufletul contelui era deja pe pămîntul faraonilor.

*

Inaugurat în 1895, Bristol era una dintre cele mai frumoase reşedinţe din Cairo pentru străini. Rezultat al unui amestec de stiluri, hotelul avea intrare somptuoasă, colonadă şi toate înfloriturile victoriene pentru a corespunde exigenţelor britanice de confort şi eleganţă. De la începutul sejurului său, Carnarvon trăia un vis demn de O mie şi una de nopţi; durerile îi cedaseră, vederea i se îmbunătăţea, forţele îi creşteau considerabil. Gusta aerul şi soarele ca pe nişte delicatese, se plimba ore întregi pe străzile din Cairo, fie pe jos, fie în trăsură.

Total împotriva firii sale, contele ţinea Ramadanul de cînd răsărea soarele, pînă cînd apunea. Pentru amuzament, se abţinea de la mîncare, de la fumat, nu se certa, nu ocăra pe nimeni, nu minţea şi nu invidia pe aproapele său. Această asceză îi desprindea sufletul de materie, înălţîndu-l. După o practică mai lungă, contele nu fu dezamăgit: începu să simtă din nou poftă de viaţă. Aştepta cu nerăbdare *iftar*-ul, momentul de ridicare a postului, cînd magazinele închideau foarte devreme şi străzile se goleau, timp în care se aprindeau luminările în sutele de moschei ale oraşului. Pe cupole şi minarete erau lumini în formă de triunghi, de romb sau de semilună.

Carnarvon se opri în faţa unei bucătării în aer liber, aprinse o ţigară, bău un suc de caise şi se delectă cu orez cu bucăţi de carne, salată şi turte de făină umplute cu năut. Pe la orele două dimineaţa, înainte de-a se întoarce la hotel, unde dormea pînă foarte tîrziu, ignorîndu-i pe toboşarii care trezeau populaţia pentru ca aceasta să se hrănească înainte de ivirea zorilor, contele nu-şi refuza nici vata de zahăr şi nici produsele de patiserie cu fistic.

Cu două zile înainte de sfîrşitul Ramadanului, o englezoaică în vîrstă îl abordă pe conte în holul hotelului Bristol.

– Nu cumva sînteţi al cincilea conte de Carnarvon?

– Am această onoare.

– Ah! Am încă o memorie bună... L-am cunoscut foarte bine pe tatăl dumneavoastră şi găsesc că-i semănaţi foarte mult. Ce ţară ciudată, nu-i aşa? Peluze foarte puţine, ameninţate de

uscăciune, o dramatică lipsă de ploaie şi nici urmă de ceaţă. Cunoaşteţi Cairo?

– Sînt pentru prima dată aici.

– Veţi reveni an de an. Oraşul acesta, dragul meu, este un drog. Bineînţeles, s-a schimbat mult şi găzduieşte prea mulţi turişti... Dar de ce vă petreceţi iarna aici?

– Pentru a mă vindeca şi pentru a da un sens vieţii mele.

– Faceţi, atunci, săpături! Se pare că pămîntul ascunde minunăţii. Un bărbat tînăr trebuie să-şi fixeze şi să urmărească un scop, chiar şi în timpul său liber. Un englez care nu face nimic e un trădător de ţară.

*

Să sapi, să scormoneşti pămîntul, să aduci la lumină comori uitate... Ideea îi trecuse prin cap lui Carnarvon încă din copilărie, dar nu reuşise s-o formuleze clar. Bătrîna doamnă nu era, oare, o deghizare a însuşi destinului său? Cuvintele ei îl obsedau. Abandonă străzile în veşnică sărbătoare, alergă prin ministere şi administraţii pentru a se informa despre regimul săpăturilor. Îşi dădu iute seama că doar banul conta; de pildă, un american bogat, Theodore Davis obţinuse concesionarea Văii Regilor, deşi nu avea nici un fel de experienţă arheologică.

În restaurantul hotelului Bristol, contele tocmai degusta un păstrăv de Nil, cînd un bărbos uriaş se aşeză în faţa lui, fără a-i cere permisiunea. Redingota neagră, pantalonul de culoare roşie şi cizmele cu pinteni îi dădeau un aer agresiv.

– Mă tem că faci o greşeală, îl preveni contele.

– Sînteţi lordul Carnarvon, iar eu mă numesc Demostene. Astăzi, cel puţin. În meseria mea, e mai prudent să-ţi schimbi numele.

– Ai avea ceva împotrivă dacă aş pune să fii dat afară?

– Vreţi să faceţi săpături? Asta nu ajută la nimic.

Demostene avea o faţă galbenă şi flască; mîinile îi tremurau, iar privirile i se pierdeau cîteodată în gol. Carnarvon cunoştea

aceste simptome, căci le văzuse prin barurile rău famate: omul se droga cu haşiş.

– Dacă doriţi să achiziţionaţi rarităţi, adresaţi-vă lui Demostene.

– Eşti expert în arheologie?

Uriaşul îşi reprimă un rîs gros.

– Am fost preot anglican la Cairo, vînzător de vin de contrabandă la Alexandria... Acum vînd mumii. Exemplare în stare bună, provenind din morminte autentice. Scump, dar merită...

– Poate. De unde le „pescuieşti"?

– Uşurel, prinţule! Sursele mele nu se discută. Am putea însă discuta preţuri.

– Sigur că da, dar nu aici.

– Unde?

– La cel mai apropiat post de poliţie.

Cu buzele devenite dintr-odată palide, Demostene se ridică.

– Nu ne-am întîlnit niciodată. Nu încercaţi să-mi faceţi necazuri. Aici sîntem în Egipt, nu în Anglia. Viaţa nu are acelaşi preţ.

– Mumii autentice... se mai găsesc?

Cu paşi mari, uriaşul traversă sala restaurantului. În trecere, îl îmbrînci pe şeful ospătarilor, care tocmai îi aducea lui Carnarvon o budincă.

– Dacă-mi permiteţi un sfat, milord: ar fi bine să vă feriţi de acest personaj. E un grec corupt, hoţ şi, totodată, informator al poliţiei, poate chiar şi criminal.

– Al doilea semn al destinului pe ziua de azi. Ca şi bătrîna englezoaică, grecul merită totuşi eterna mea recunoştinţă.

Şeful ospătarilor îi servi budinca. Existau împrejurări cînd era mai bine să te limitezi la a-ţi respecta cu stricteţe îndatoririle.

Lordul Carnarvon respinse desertul, dar rămase la masă, pînă după miezul nopţii, privind fix în flacăra unei lumînări. ... Îl îmbătă gîndul că viaţa lui ieşea din neant, pentru a dobîndi, în sfîrşit, un sens.

CAPITOLUL 30

În anul 1903, atît specialiştii, cît şi turiştii nu vorbeau decît despre descoperirea unei tainiţe într-una din curţile templului din Karnak. Arhitectul francez Legrain aprecia că i-ar fi trebuit mai mulţi ani să aducă la suprafaţă miile de obiecte de cult ascunse cu atîta pioşenie. Acest succes îi întări lui Davis ideea că o descoperire spectaculoasă era iminentă.

Îl chemă pe Carter pe vaporul său, aflat la Luxor. Enervat, mergea de colo-colo, ciocănind în podea cu tocurile cizmelor.

– Importante, Carter, sînt reginele Egiptului. Dacă mormintele faraonilor au fost jefuite, poate că mormintele soţiilor lor au fost cruţate.

– Cereţi atunci concesionarea Văii Reginelor.

– E prea decăzută. Eu vorbesc despre soţiile de faraoni îngropate în Valea Regilor. Există, nu?

Carter dădu din cap.

– Sînt fascinat de falnica Hatshepsut. Se spune că mormîntul ei nu a fost niciodată cercetat cu atenţie. Adevărat?

Englezul încuviinţă din nou.

– Intră acolo, Carter! Sînt sigur că vei afla o comoară.

Americanul subestimase dificultatea acestei lucrări; cu echipa lui de muncitori, Carter coborî o sută nouăzeci de metri sub stîncă şi străbătu, prin praf şi întuneric, un culoar interminabil. Prin cantitatea mare de resturi ce înfundau drumul îngust, răzbiră ajutîndu-se de teslă. Efortul se dovedi egal cu dezamăgirea: în încăperea funerară devastată îl aşteptau două sarcofage goale, unul destinat reginei, celălalt, tatălui acesteia, Tutmes I.

Datorită punerii în funcţiune a unei pompe de aer, Davis putu să coboare în mormîntul prădat. Îl reîntîlni pe Carter, care picta o acuarelă pentru a imortaliza întocmai aspectul de ruină al acelui loc sacru.

– Este totuşi o performanţă frumoasă, remarcă Davis. Voi publica imagini din mormînt şi voi arăta cît aţi fost de curajos.

Îşi strînseră mîinile în stil american.

Esenţialul era, pentru Carter, să aibă la dispoziţie o echipă din ce în ce mai calificată şi pe care s-o alcătuiască după criteriile sale. Chiar dacă Tutankhamon continua să-i scape.

*

– Vreau să mă mărit, zise Raifa. După nesfîrşite discuţii cu fratele meu, l-am dat pe brazdă; nimeni nu poate lupta împotriva dragostei.

– Mi-e teamă că da, obiectă Carter.

– Am muncit şi am tot ce-mi trebuie ca dotă: mobile, obiecte de menaj şi aşternuturi; n-ai avea de ce să-ţi fie ruşine cu mine. Dacă ai fi fost sărac, mi-ai fi oferit o dotă de douăzeci şi cinci de piaştri, dar tu eşti o persoană respectată, Howard! Îmi poţi oferi o dotă substanţială.

– Cît despre asta...

Ea îi puse un deget la gură.

– În ajunul căsătoriei noastre, fratele meu, care va juca rolul tatălui, îţi va cere protecţia. După ce faci jurămînt, el mă va încredinţa ţie, viitorul meu soţ, şi vom sta aşezaţi pe două tronuri. În faţa noastră, o grădină întreagă de flori, gustări, carne friptă, mirodenii... Vreau o mulţime de cîntăreţi şi de dansatori! Va fi cea mai frumoasă căsătorie celebrată vreodată la Luxor, despre care se va mai vorbi şi peste o mie de ani.

Se ghemui la pieptul lui. Odaia din haremul dezafectat părea un palat în care doi iubiţi se lăsau purtaţi de visul lor nebunesc, într-un pat de trandafiri.

– Eşti sigură că l-ai convins pe Gamal?

– Ce contează Gamal?

– Adu-ţi aminte că va juca rolul tatălui tău.

– Îl va juca. Nimeni nu poate rezista unei femei îndrăgostite. Nici chiar tu, Howard Carter.

– Bine cîntărit...

Nedumerirea de pe figura lui o înfurie.

– Vreau să fii sincer cu mine.

– Totul e bine cîntărit, ai dreptate.

*

La Mena House, un fost pavilion de vînătoare al *khedivului* Ismail, transformat în hotel de lux la festivităţile de inaugurare a Canalului Suez în 1869, trăgeau cele mai bogate familii din Cairo, precum şi alţi oaspeţi de marcă. Dar britanicii îl ridicaseră la rang de colonie, căci supuşii Majestăţii Sale aveau la dispoziţie chiar în hotel un medic, un duhovnic, o dădacă, toţi britanici, fără a mai socoti o bibliotecă însumînd şase sute de volume.

În acea seară de primăvară, Carter fusese invitat la Mena House pentru a-şi sărbători triumful. Faima inspectorului ajunsese la Cairo, unde înalta societate organiza un dineu în onoarea sa; micul desenator din Norfolk devenea un arheolog recunoscut şi invidiat, dorit la masa lor de oamenii cei mai de vază. Făcută tot atît de rapid pe cît de riguros ştiinţific, excavarea mormîntului reginei Hatshepsut şi a celui al faraonului Merenptah făceau din Carter cel mai bun cercetător în activitate.

Era mîndru şi trist în acelaşi timp. Mîndru de rezultatele obţinute în munca sa şi de etapele parcurse, mîndru de-a se dedica meseriei pe care-o adora; trist însă în faţa timpului irosit cu mondenităţi într-un moment magic, cînd dialogul său cu valea abia se înfiripa şi toate eforturile sale erau îndreptate spre căutarea lui Tutankhamon.

Înainte de-a ajunge la Mena House, care se afla chiar la poalele platoului de la Giseh, Carter urcă spre marea piramidă. Cu cîteva fraze scurte îi alungă pe negustorii de false antichităţi şi pe beduinii care năpădeau să-şi închirieze măgăruşii ori

cămilele. Ridicîndu-și privirile spre vîrful fabulosului monument, îi reveni în minte pagina pe care Newberry i-o citise din Chateaubriand:

> Nu conștiința propriei nimicnicii l-a determinat pe om să ridice un asemenea mormînt, ci instinctul nemuririi: mormîntul acesta nu este o graniță la capătul unei vieți trecătoare, ci semnul care marchează intrarea într-o viață fără de sfîrșit; este un fel de poartă ridicată la hotarele veșniciei.

Călcîndu-și pe inimă, părăsi marea piramidă pentru un dineu monden. Fu rugat toată seara să-și povestească peripețiile și compătimit pentru cît praf de istorie a înghițit.

Un avocat britanic ridică un pahar de șampanie.

– În cinstea noului nostru Arhimede! Dar ai cunoștință, oare, despre cea mai fabuloasă dintre descoperiri?

– Nu... În ce loc?

– La Luxor, dragul meu... În absența dumitale!

Deși se simțea îngrijorat, Carter își luă o mină liniștită.

– Ei bine, nu sînt atît de nemilos încît să te las să te perpelești. E vorba despre un mormînt.

Carter își mototoli nervos șervetul în mînă.

– În Valea Regilor?

– Exact.

La masă, toți amuțiră dintr-odată.

– Să fie vorba despre un mormînt regal? articulă Carter.

– Asta nu știu, dar e cert că n-a fost niciodată deschis.

– Se știe... ce-i înăuntru?

– Se știe.

Avocatul continuă cu afectare.

– Se știe, datorită celor trei cămile albe care au ieșit de acolo încărcate cu grămezi de aur și de bijuterii.

Aici, asistența izbucni în rîs.

Palid la față, Carter lăsă din mîini tacîmurile și se ridică.

– Iertați-mă că plec atît de devreme. Prostia îmi taie cheful.

*

Somnoroasă, Raifa se trezi lîngă Carter, care îi mîngîia părul şi o săruta pe gît.

– Cînd ne vom căsători, Howard?

– Curînd.

– Mîine?

– Mai sînt unele amănunte de pus la punct.

– Şi dota?

– Maspero. Trebuie să-i vorbesc.

*

Gaston Maspero era binedispus; sorbea dintr-o ceaşcă de cafea şi mînca o turtă caldă, umplută cu fasole şi ceapă.

– Mă bucur să te văd, Carter. N-am dormit din pricina dumitale.

– Pot afla şi eu motivul?

– Calitatea muncii dumitale. Eşti cel mai strălucit dintre inspectorii mei şi tot ceea ce dăruieşti dumneata agenţiei este într-adevăr remarcabil. Reuşita aceasta o datorezi muncii încordate şi excelentei dumitale pregătiri: buna cunoaştere a terenului, utilizarea limbii arabe, harul de a conduce echipele de muncitori, un ascuţit simţ artistic.

– Atîtea complimente chiar că-mi dau de gîndit.

– Ce ascund ele? O promovare, dragul meu Howard! La treizeci de ani, ai toate atuurile să ocupi un post-cheie: inspector-şef pentru Egiptul de Jos şi Egiptul Mijlociu. Ale tale sînt piramidele!

CAPITOLUL 31

După șase luni de muncă susținută în situl piramidei în trepte de la Saqquara, Carter își îngădui, în sfîrșit, o seară de odihnă. Oare cîte hectare mai avea de răscolit în imensa necropolă unde Maspero descoperise primele piramide cu încăperi secrete acoperite cu hieroglife?

Din modesta clădire a Inspectoratului pentru Antichități, unde se instalase, Howard Carter se bucura de o priveliște fără egal; de-o parte, deșertul și monumentele ridicate eternității; de cealaltă, plantația de palmieri a vechiului Memfis. Adeseori, îi venea greu să se smulgă din visare pentru a înfrunta din nou complicațiile vieții cotidiene; era însă conștient de misiunea sa și ținea să o îndeplinească fără ezitare, chiar dacă acum suferea, departe de draga sa vale.

În preziua plecării sale spre nord, Raifa i se aruncase de gît, plîngînd. Nu încercase să o consoleze. Știau, și unul, și celălalt, că despărțirea lor avea să dureze; bineînțeles, în timpul zilelor sale libere, Carter se întorcea la Luxor, dar nu-i putea promite că se vor căsători. La capătul puterilor, ea îi jură credință; el îi refuză jurămîntul, dar ea nu consimți să revină asupra lui.

La Saqquara, un sit dominat de piramida în trepte a lui Djeser, primul monument în piatră ridicat veșniciei pe pămînt egiptean, îi prindea bine să fie singur. De mai bine de cinci milenii, faraoni și nobili se odihneau aici, formînd o comunitate nevăzută, dar a cărei prezență se făcea simțită, clipă de clipă.

Așezat pe un scaun la adăpost de bătaia vîntului, Carter se gîndea la Raifa, la felul ei blînd de a i se dărui, cînd văzu un paznic venind în fugă.

– Trebuie să veniți numaidecît, domnule inspector.

– Ce se întîmplă?

– Francezii... vor să viziteze Serapeum.

– Amintește-le că situl este închis.

– Refuză.

– Cum refuză?

– Cred că... și-au ieșit din fire.

Intrigat, grăbi pasul spre Serapeum, un ansamblu de galerii subterane, în care se aflau enormele sarcofage ale taurilor sacri. La intrare, doi paznici se certau cu un grup de turiști cam piliți. Unul dintre aceștia, un bărbat la vreo cincizeci de ani, își jignea interlocutorul, numindu-l „arab murdar" și „fiu de cățea". Un paznic îl împinse cît colo, înainte să poată interveni cineva. Urmă o încăierare generală, căreia Carter îi puse capăt cu mari eforturi.

– Cine ești dumneata? îl întrebă o brunetă agresivă, cu părul despletit.

– Howard Carter, inspector al Agenției pentru Antichități.

– Mă bucur că întîlnesc, în sfîrșit, pe unul dintre responsabili! Voiam să vizităm Serapeum, cînd maimuțele astea au sărit pe noi. Ne-au cerut chiar să le plătim bilete la intrare.

– Doamnă, vă rog să fiți corectă. Acești paznici sînt subordonații mei și îmi urmează instrucțiunile. La această oră, nu aveți ce căuta aici.

– De cine-ți bați tu joc? Sîntem europeni, iar prietenul nostru a fost atacat cu sălbăticie! Cerem să fie arestați acești sălbatici!

Un mustăcios, roșu de furie, lătră ca o potaie:

– Eu am plătit și-mi vreau banii înapoi! Acolo, jos, e întuneric beznă și nici măcar nu ni s-a dat lumină!

– Mergeți acasă și faceți toți cîte un duș rece.

– Nu vei scăpa așa ușor, Carter! Vom depune plîngere.

*

Maspero păru foarte jenat.

– Au depus plîngere împotriva dumitale, Carter. Au fost loviţi şi răniţi... E grav.

– E, mai ales, neadevărat. Unul dintre paznicii mei, insultat într-un mod incalificabil, a reacţionat firesc.

– Firesc? Să ia la pumni un turist francez?

– Un beţiv periculos, care abia dacă a fost împins. Voi depune mărturie în apărarea echipei mele.

– E total inutil. Duşmanii dumitale au obţinut deja sprijinul consulului general al Franţei, care cere rezolvarea de urgenţă a situaţiei.

– Mi-e teamă că nu înţeleg.

– E simplu, Carter. Mulţumită intervenţiei mele, nu vom avea proces. Va fi suficient să prezinţi scuze consulului şi grupului de turişti şi să-l concediezi pe paznic.

– Nici nu se pune problema. Drept ar fi ca beţivanii aceia să-i ceară paznicului scuze.

– Nu despre dreptate este vorba, ci despre diplomaţie! Nu te încăpăţîna şi nu-mi îngreuna situaţia.

– N-am de gînd să mă înjosesc în faţa unor mincinoşi.

– N-o lua şi dumneata aşa, pentru Dumnezeu! Îţi cer doar cîteva cuvinte, nimic altceva.

– Îmi cereţi prea mult, domnule director.

– Nu fi căpos! Lucrurile s-ar putea complica.

– Nu greşesc cu nimic. Dreptatea va triumfa.

*

Pentru că Maspero nu reuşise să-l facă pe Howard Carter să cedeze, turiştii care făcuseră plîngere cerură o audienţă la înaltul comisar britanic, lordul Cromerum, un om foarte puternic în Egipt. Acesta dădu crezare minciunilor şi luă atitudine împotriva lui Carter. Tînărul arheolog nu era deloc bine văzut în clasa de sus a societăţii.

Cînd Maspero îl chemă din nou, era foarte întunecat.

– Am primit instrucţiuni categorice: concedierea imediată a paznicului şi scuzele dumitale. În cîteva minute, lordul Cromer va fi aici pentru a le primi.

– Îi voi putea spune adevărul.

– Nu va fi dispus să te asculte; are o părere deja formată.

– Atunci e un imbecil.

– Carter! Dumneata nu realizezi gravitatea situaţiei. Trebuie să cedezi, altfel...

– Altfel?

– Voi fi silit să-ţi primesc demisia.

Carter era năucit.

– Dumneavoastră, Gaston Maspero, nu veţi fi în stare de o asemenea ticăloşie!

– Cîteva fraze, Howard, doar cîteva fraze de împăcare şi toată această situaţie absurdă va fi dată uitării.

Lordul Cromer năvăli în biroul directorului agenţiei. Fără a-i arunca cea mai mică privire lui Carter, îl luă la întrebări pe Maspero.

– E-n regulă?

– Aproape, domnule înalt comisar.

– Carter să-şi formuleze imediat scuzele în scris pentru a fi trimise persoanelor în cauză.

În birou, se lăsă o linişte grea. Lordul Cromer o suportă doar treizeci şi şapte de secunde.

– Vă bateţi joc de autoritatea pe care o reprezint, domnule Maspero?

– Howard Carter este gata să-şi recunoască greşelile, dar nedreptatea...

– Opinia mea se bazează pe fapte, nu pe sentimente. Orice discuţie e de prisos. Iar Carter ori cedează, ori renunţă la slujbă.

Lordul Cromer nu auzi însă glasul lui Howard Carter; cînd uşa de deschise, tresări.

CAPITOLUL 32

Odată cu gerul iernii, dispoziţia lui Carnarvon suferea o schimbare. De obicei morocănos, începea acum să fluiere uşor, citind ori plimbîndu-se, să facă glume la masă, să se joace mai mult cu copiii. Ceaţa încărcată de chiciură şi ploaia îl bucurau în cel mai înalt grad. Durerile îi dispărură şi, în pofida sfaturilor medicului său, practica mersul pe jos prin parcul castelului mai multe ore pe zi.

La întoarcerea sa dintr-o astfel de escapadă, soţia sa nu-şi mai putu ascunde îngrijorarea.

– Baia e fierbinte. Grăbeşte-te, să nu se răcească.

– Mulţumesc pentru grijă, draga mea. Localnicii spun că va fi o iarnă aspră.

– De ce atîta risc? Frigul şi umezeala nu-ţi fac bine.

Contele îşi plecă ochii.

– Am să-ţi fac o mărturisire foarte delicată, Almina.

– De obicei, nu eşti aşa prudent.

– Am motive serioase să procedez cu precauţie.

– Nici nu îndrăznesc să pricep...

Carnavon se întoarse cu spatele.

– M-am îndrăgostit. Nebuneşte.

Lady Almina închise ochii.

– Dumnezeu mă supune la o teribilă încercare. Fie. Cum o cheamă?

– Nu mai este chiar tînără.

– E, măcar, dintr-o familie nobilă?

– Regală.

– Dar... Cum o cheamă?
– Egiptul faraonic.
– N-aveai dreptul să glumeşti astfel!
– E foarte serios, draga mea. La sfatul excelentului meu medic, mîine plec la Cairo.

*

La acest sfîrşit de an 1904, lordul Carnarvon regăsi cu drag străduţele aglomerate şi plăcut mirositoare din Cairo. Aşteptase cu mare nerăbdare să întîmpine zile care să-i lumineze existenţa. Depărtarea îi îngăduia să se sustragă nenumăratelor manifestări ale sezonului monden de la Londra şi, de asemenea, să evite reprezentaţiile cu *Madame Butterfly* de Puccini, un muzician lacrimogen şi flecar, pe care nu-l stima defel.

Contele ar fi dorit să fixeze un termen programului de săpături, dar îi lipsea experienţa în domeniu; avu deci nevoie de serviciile înaltului comisar. Datorită înţelegerii dintre Franţa şi Anglia, ce se puseseră de acord asupra împărţirii Africii de Nord şi a Orientului Apropiat, un înalt comisar englez devenise adevăratul stăpîn al Egiptului (Franţei, îi revenea, mai ales, Marocul, pe care-l ocupa nestingherită, iar Angliei, Egiptul). Atîta doar, că postul de director al Agenţiei pentru Antichităţi urma să aparţină, ca şi pînă acum, unui francez.

Aşa că lordul Carnarvon îşi stabili o întîlnire cu Gaston Maspero.

– Mi-aş dori să capăt autorizaţie pentru săpături.

Maspero îşi şterse ochelarii rotunzi; coşmarul reîncepea. Trebuia să se încline, încă o dată, în faţa unui amator bogat, al cărui principal argument ştiinţific era dimensiunea contului său bancar.

– Nimic mai simplu. Trebuie doar să semnaţi un formular.
– Ce obligaţii îmi revin?
– Să faceţi săpături pe un teren aparţinînd statului egiptean, unde nu se află construcţii, la distanţă de cîmpurile cultivate, liber de impozit, care să nu aparţină unei zone militare şi să nu

fie de utilitate publică. Dacă faceţi o descoperire importantă, cum ar fi un mormînt, aveţi obligaţia să anunţaţi agenţia.

– Îmi este permis să pătrund acolo primul?

– Cu condiţia să fiţi însoţit de un inspector. Aveţi la dispoziţie doi ani pentru întocmirea unui raport de activitate.

– Cu mumiile ce se întîmplă?

– Ele rămîn proprietatea statului egiptean, ca şi sarcofagele. Cît priveşte celelalte obiecte, se procedează la o justă împărţire.

– Ce înţelegeţi prin „justă"?

Maspero îşi reţinu cu greu o izbucnire de mînie. Sigur, o clauză din contract menţiona că obiectele găsite într-un mormînt neprofanat nu se vor împărţi între autorul săpăturilor şi Stat; cum nu se mai descoperiseră însă morminte intacte, în caz de miracol, clauza ar fi fost inaplicabilă.

– Ei bine... Ţinînd cont de însemnătatea şi valoarea obiectelor, se va proceda la o înţelegere ca între gentlemeni.

– Nimic mai just, fu de acord Carnarvon.

– Uitam esenţialul: săpăturile se vor face pe cheltuiala dumneavoastră, cu asumarea tuturor riscurilor şi a pericolelor.

– Perfect.

– Încă un amănunt: ce loc aţi ales?

Contele fu luat pe nepregătite.

– N-o să mă credeţi, dar nu m-am gîndit niciodată la asta. Este a doua mea iarnă în Egipt şi nu cunosc decît Cairo. Aţi putea să-mi recomandaţi un loc corespunzător?

Maspero era consternat.

– Peste tot, domnule conte. În ţara aceasta ar trebui săpat peste tot... Luxor este o zonă atrăgătoare şi mult apreciată de compatrioţii dumneavoastră; mai sînt însă şi zone necercetate pînă cum.

*

Carnarvon găsi de bun-simţ să urmeze sfatul lui Maspero. Hoinări prin vechea Tebă, se lăsă, ca fiecare vizitator, redus la dimensiuni de liliputan în sala cu uriaşe coloane a templului din

Karnak, gustă din lumina de la Luxor, se plimbă pe Nil cu barca, medită sub salcîmul de la Ramesseum, își făcu, la Medinet-Habu, o idee despre măreția faraonilor, se minună de sute de ori admirînd picturile mormintelor. Egiptul pătrundea în el, îi modela sufletul, îi trezea o nouă sensibilitate. Înainte să deschidă un șantier anume, vru să se îmbibe de toată această frumusețe omniprezentă, care înfrunta timpul și oferea spiritului o hrană neasemuită.

Tocmai sorbea dintr-un ceai cu mentă într-o cafenea de pe malul de vest al Nilului, cînd un bărbos uriaș îl salută, scoțîndu-și pălăria albă.

– Domnul Demostene... Ce surpriză!

– Pot să iau loc?

– Văd c-ai învățat să te porți.

Cu vesta lui neagră, cu pantalonii de culoare roșie și cizmele înalte, traficantul de antichități nu putea trece neobservat.

– Sînteți un om de cuvînt, domnule conte, de vreme ce nu mi-ați făcut necazuri.

– Am o datorie la tine.

– Dar nu v-am împrumutat nici un ban.

– O datorie morală.

– Ah... Mă lipsesc. Vreți să cumpărați mumii?

– Să le găsesc.

– Unde?

– În adîncurile pămîntului.

– Să săpați? Ce glumă! Bani pierduți. Am tot ce vă trebuie și încă la un preț bun; țara asta e putredă.

– Anglia o va însănătoși.

– Ba deloc. După noua lege, localurile insalubre și periculoase trebuie închise... Altfel spus, faliment general! Manufacturile locale și atelierele meșteșugărești sînt terminate; pătrunderea trusturilor internaționale va provoca în rîndul egiptenilor o nemulțumire care nu va duce la nimic bun. Traficul, Excelență, iată viitorul! Profitați de vacanță cum se cuvine; Egiptul nu va aparține mereu Angliei. Iertați-mă: sînt așteptat.

Demostene, din ce în ce mai gras, se ridică greu ca un pahiderm și se îndepărtă mergînd legănat. Nebun? Vizionar? Oricum, nimeni, la Foreign Office, nu-i împărtășea punctul de vedere; diplomații de carieră nu-și petreceau, oare, timpul, amăgindu-se?

CAPITOLUL 33

Abătut, stînd printre cerşetori adormiţi, Howard Carter nu mai era inspector al Agenţiei pentru Antichităţi. Lordul Cromer îi ceruse capul şi îl obţinuse, silindu-l pe Maspero să-l concedieze. După cincisprezece ani de muncă asiduă, dintr-odată, era dat afară. Fără slujbă, fără leafă, fără economii, incapabil să-şi caute altceva de lucru, Carter era răvăşit. Pierderea postului îl îndepărta pentru totdeauna de Valea Regilor şi de Tutankhamon. Visul i se spulbera şi viaţa lui nu mai avea nici un rost. Nu regreta totuşi atitudinea pe care o avusese; nedreptatea era cel mai mare dintre rele şi n-ar fi tolerat-o niciodată.

Un bărbat de talie mijlocie, îmbrăcat occidental, cu faţa rotundă, împodobită de o mustaţă mică, se opri în faţa lui.

– Nu sînteţi Howard Carter?

– Nu mai sînt nimic.

– Numele meu e Ahmed Ziuar... Mi-aţi fost îndrumător la Saqqara. Îmi cunoaşteţi ţara mai bine decît mine, ca şi cum aţi iubi-o mai mult. Sînt la curent cu cele petrecute. Îngăduiţi-mi să vă admir, domnule Carter.

Neîncrezător, englezul privi în sus.

– Unde vă gîndiţi să locuiţi, la Cairo?

– Nu ştiu.

– Nu sînt decît un mic funcţionar, dar am o cămăruţă liberă; mi-ar face o mare plăcere să v-o ofer. V-aţi putea odihni, v-aţi reface forţele şi v-aţi pregăti pentru viitor. Cînd Dumnezeu închide o uşă, deschide alta nouă.

Carter se ridică. În fața unui om deosebit, n-avea dreptul să se poarte nedemn.

*

Instalat în colțul unei străduțe, Carter privea la forfota din oraș: sacagiul, vînzătorul de turte de făină, o mamă de familie cu un coș așezat pe creștet și cu un copil mic în brațe, măgărușul încărcat cu lucernă. Încercînd să uite de sine, așeza pe pînză aceste scene fără importanță, prețioase mărturii ale unei existențe monotone și asigurate. Copii și o mulțime de gură-cască se îmbulzeau în jurul lui, privindu-l cum pictează; un european îi oferi ceva bani. Reticent mai întîi, acceptă, în cele din urmă. Devenit pictor peisagist, cîștiga suma necesară chiriei pentru cămăruța pe care-o ocupa într-un cartier sărac; după o zi petrecută în vuietul necurmat al orașului, odăița aflată la ultimul etaj al unui imobil în paragină era pentru el o oază de liniște. Trezit deseori, noaptea, de lătratul cîinilor, ședea întins pe pat, cu ochii deschiși, cu gîndul la timpul minunat cît lucrase pe cele mai mari situri arheologice.

Învins de nostalgie, se reîntoarse la Saqqara, pictă piramida în trepte, deșertul, cele mai frumoase scene din mormintele Vechiului Regat; turiștii îi apreciau tablourile și acuarelele. Nemulțumit doar cu vînzarea acestor lucrări neînsemnate, el îi îndruma pe vizitatori să vadă locuri aflate altădată sub protecția sa. Reputația lui crescu și deveni curînd un mentor apreciat al celor mai pretențioși cumpărători.

Din artă și ciubuc, nu deveni, firește, milionar; învăța să se mulțumească cu puțin și își ascundea sărăcia sub o aparență fără cusur. Adesea, îi scria Raifei scrisori pe care le rupea, nesuportînd ideea de a-i mărturisi adevărul. Voia ca ea să păstreze în minte imaginea unui Carter fericit și respectat.

Pe măsură ce treceau lunile, o nouă activitate prindea contur. Cumpărători mai mult sau mai puțin naivi îi cereau să expertizeze statuete sau fragmente de basoreliefuri procurate din bazar; cele mai multe erau falsuri, dar se găseau și din cele autentice.

Faima lui Carter se extinse; ajunsese să fie consultat chiar în timpul tocmelilor.

Își petrecu o bună parte din timpul său liber la poalele piramidei în trepte, fascinat de austeritatea acestei mume a întregii arhitecturi egiptene. Numeroasele schițe făcute nu-l mulțumeau însă pe deplin. Cum să redea elanul acelor enorme trepte din piatră, care urcau luînd cu asalt cerul?

Auzi pași pe nisip. Un turist se apropie și rămase nemișcat în spatele lui.

– Talentul dumitale e nedezmințit, Howard.

Vocea lui Gaston Maspero îl înfioră.

– Ce mai faceți, domnule director?

– Am auzit că supraviețuiești cu succes.

– Ați fost bine informat. Agenția cum se descurcă?

– Fără dumneata, bate pasul pe loc. E la cheremul amatorilor.

– Ca, de pildă, Theodore Davis?

– Echipa lui e mîndră de ultima descoperire: un mormînt intact.

Penelul îi tremură în mînă.

– Vreo comoară?

– Un foarte frumos mobilier funerar: sipete, scaune, vase și două sicrie destul de mari, conținînd mumiile bine păstrate ale părinților reginei Tiyi.

Regina Tiyi, soția lui Amenhotep al III-lea și mamă a regelui eretic, Akhenaton... Toți aceștia îl cunoscuseră pe tînărul Tutankhamon, a cărui umbră îi dădea iar tîrcoale. Tiyi era, poate, mama acestui rege.

– Davis vrea să publice, dar nu se pricepe deloc. De aceea, mi-a cerut să-l ajut. Am acceptat, dar am nevoie de un desenator. Ai fi de acord să faci tu asta, Howard?

*

Davis și echipa lui, din care făcea parte, mai cu seamă, un tînăr arheolog pe nume Burton, locuiau într-o căsuță la capătul

de vest al Văii Regilor. Construită din lemn și din piatră, la adăpostul falezei, casa scăpa vederii vizitatorilor. Patru cămăruțe, o sufragerie, un depozit pentru obiectele descoperite, o cameră obscură, un birou și o bucătărie alcătuiau această locuință vegheată în permanență de un paznic. Americanul îl primi pe Carter într-una din cămăruțele ca o chilie de călugăr, lipsită de apă și de curent electric; îmbrăcat în negru, acesta îi păru un înger exterminator.

– Revenirea dumitale la Luxor mi se datorează. Îți cer, în schimb, cea mai deplină discreție. Vei realiza desenele, firește, însă nu vei avea nici un fel de amestec în săpături. Nu mai ești inspector, iar eu am format o echipă competentă, care nu mai are nevoie de nici un sfat. În plus, nu vreau nici o bătaie de cap; autoritățile britanice n-ar încuviința prezența dumitale aici. Închide-te în biroul pe care Maspero ți-l pune la dispoziție și mulțumește-te să reproduci cu fidelitate obiectele pe care ți le vor aduce colaboratorii mei. Comentarii?

– Nici unul.

*

Iarna lui 1906 fu asemenea celorlalte: blîndă, liniștită și însorită. Carter nu cîștiga cine știe ce; cîteva expertize în tranzacții cu obiecte, mai mult sau mai puțin licite, îi aduceau un venit suficient. Principala sa activitate, neplătită, era să deseneze somptuoasele mobile din lemn pe care Davis le descoperise în mormîntul socrilor lui Amenhotep III. Nu se așteptase ca acești mari demnitari, de origine modestă, să fie prezenți în valea destinată faraonilor. Această anomalie îl încuraja să creadă că egiptenii dăduseră o mare importanță epocii de dinaintea venirii la putere a lui Tutankhamon. Oare de ce îi ascunseseră domnia și îi mascaseră cu atîta grijă mormîntul?

Cînd nopțile deveniră răcoroase, învelit într-o pătură de lînă, citea din scrierile științifice pe care Maspero i le lăsase la dispoziție. Adeseori, îi venea să turbeze: arheologii lucrau prost, iar istoricii își verificau rar sursele, mulțumindu-se să copieze

alte scrieri, pentru dobîndirea de posturi universitare, împărțite pe criteriul kilogramelor de hîrtie tipărită și al relațiilor. Competența, curajul, cinstea? Virtuți prostești, care nu duceau decît la mediocritate, pe scara socială.

Cineva bătu la ușă.

– E deschis.

Încîntătoare, ea își făcu apariția. Cu ochii fardați, cu buzele strălucind, rujate ușor, cu părul negru căzîndu-i pe umeri în falduri, rămase nemișcată în prag.

– Mă primești?

– Raifa...

Fu incapabil să facă o mișcare. Fără a înceta să-l privească în ochi, ea păși în încăpere.

– Așa-i că arăt bine?

El o prinse în brațe și o strînse mai-mai să-i taie răsuflarea.

– Nu mai sînt nimic, Raifa. Mi-am pierdut postul de inspector și sînt sărac.

– Puțin îmi pasă... De-ai ști ce puțin îmi pasă!

– Gamal n-ar accepta niciodată un cerșetor ca soț al surorii sale.

– Mă voi mulțumi să-ți fiu iubită... Te iubesc, Howard.

Mîngîierile luară locul cuvintelor. Din cauza vanității lui, cîte ore de dragoste nu pierduseră?

*

Muncitorul se aplecă, smulse o piatră voluminoasă, desprinse o grămadă de pietricele și scobi ușor cu mîna. La poalele unei stînci, într-o adîncitură, zărise parcă lumina unui fulger. Razele soarelui se reflectau într-o suprafață lucioasă. Aplecîndu-se, i se păru că vede, între două fragmente de calcar, o dungă albastră; dezgropînd-o, văzu că era buza unei cupe lăcuite, odinioară acoperite cu aur.

Muncitorul își chemă șeful, care îi dădu de veste lui Theodore Davis. Americanul privi obiectul cu dispreț.

– Asta nu merită o fotografie. Duceţi-i-o lui Carter; îi va face el un desen, după care o vom trimite muzeului din Cairo. Trebuie să le oferim şi lor cîte ceva, din cînd în cînd.

*

Părăsind grupul de turişti în care se amestecase, Carter se opri să cerceteze locul în care cupa de porţelan albastru ieşise din pămînt. După el, cupa trebuie să fi conţinut cocoloaşe de natron, folosite ca substanţă de purificare în timpul ritualului de deschidere a gurii, menit să readucă o mumie la viaţă; altfel spus, era folosită la funeraliile regale. Din primul moment, avu convingerea că se găsea în faţa unei tainiţe. Un preot avusese grijă să ferească sub o stîncă preţiosul obiect.

De trei zile, încerca în zadar s-o deseneze; prea tare îi tremurau mîinile. Pe cupă, era un text: „Zeul cel perfect e dătător de viaţă"; adică soarele, coşul şi scarabeul urmat de trei semne de plural, se citeau astfel: „Lumina divină este stăpîna absolută a transformărilor". Aceste cîteva semne, fără importanţă în ochii lui Davis, îl tulburară pe Carter atît de mult, încît îi pieri somnul: nu alcătuiau ele numele de încoronare al lui Tutankhamon?

În acest moment, convingerea lui devenea un adevăr ştiinţific. Obiectul acesta micuţ dovedea că funeraliile misteriosului faraon avuseseră loc în vale şi că mumia sa era undeva acolo, învelită de nisipuri.

CAPITOLUL 34

Lordul Carnarvon luă parte la cocktailul de inaugurare a noului hotel din Luxor, Winter Palace. Construit în inima orășelului, lîngă Nil, acesta își înălța semeț fațada galbenă, care separa culoarea verde a palmierilor de albul moscheilor și al caselor din vecinătate; contelui nu-i plăcu această îngrămădire de stuc și ipsos într-o carcasă metalică. Luxorul cădea pradă negustorilor și hoardelor năuce; cu ghidul *Baedeker* în mînă, turiștii invadaseră prăvăliile pline de scarabei falși, de evantaie și de pălării. Grupuri întregi debarcau în viteză din vapoare navlosite de Agenția Cook, parcurgeau templele la pas forțat și, la un sunet de fluier ori de clopot, urcau din nou la bord, unde se îmbrăcau pentru masă.

Carnarvon, poreclit Lordy, își puse o vestă de căpitan de iaht, cu nasturi de aramă care-i dădea un aspect belicos în contradicție cu bunăvoința pe care le-o arăta localnicilor. Ocolindu-i pe europeni, el fu, în schimb, invitatul tuturor autorităților locale.

Învăță să cunoască Egiptul din interior și să se descurce repede în arabă; înainte de a-și începe săpăturile în toată regula, aceste preliminarii i se părură obligatorii.

– Dacă totuși mai doriți o concesionare, îi spuse Maspero, am eu una să vă propun: un sit neexplorat, pe înălțimile colinei de la Sheikh Abd el-Gurnah. Cu puțin noroc, ați putea descoperi un mic mormînt; nu uitați însă să-mi dați imediat de știre.

– Noroc aș avea, îi răspunse Carnarvon. Cînd pot începe?

– De săptămîna viitoare, dacă doriți.

– E clar. Contramandez o întîlnire şi plec pe malul de vest al Nilului.

*

Funcţionarul de la Foreign Office care lucra la Luxor „sub acoperire“, ca negustor de grîne, nu trăgea nici un folos din asta, ba mai avu şi prilej să se mînie, întrucît contele, deşi nu refuzase să-i transmită impresiile sale despre Egipt, nu acceptase, cu nici un chip, să intre în solda sa.

Sheikh Abd el-Gurnah nu se străduia să-i placă lui Lordy: soarele înţepător, praful, vîntul slab şi zîmbetele amuzate ale sătenilor n-aveau cum să-l încînte prea mult. Cînd să înceapă săpăturile, aristocratul descoperi că nu era uşor s-o facă pe arheologul. De ce acest loc mai degrabă decît altul? Luîndu-se după instinct, ordonă celor doi muncitori ai săi să dea la o parte o piatră mare şi plată şi să înfigă hîrleţul în povîrnişul coastei. Cînd aceştia obosiră, îi înlocui el. Folosind unealta aceea, îşi cam rupea spatele; îşi atrăgea, în schimb, simpatia celor doi. După ce împărţiră pîinea, ceapa şi roşiile, începură să lucreze mai cu spor.

În plus, Lordy mai avea un aliat de valoare: o femelă fox-terier, Susie, care nu acceptase să-şi părăsească stăpînul; pentru a nu-i trăda sentimentele, Carnarvon o luase cu el în Egipt, bizuindu-se, mai mult sau mai puţin, pe flerul ei, pe capacitatea acesteia de-a lua urma prăzii, pînă la vizuină. Cu urechile pleoştite pe lîngă fălci, Susie îşi pierduse însă orice agresivitate şi nu-i plăcea nimic mai mult decît să stea lipită de picioarele lui Lordy, pe cînd acesta se odihnea, la adăpost de praf, într-un şezlong. Foarte geloasă, nu permitea nimănui să se apropie fără consimţămîntul ei.

Puţin înainte de apusul soarelui, felahii dădură peste ceva ce părea să fie gura unui puţ funerar. La fel de porniţi ca şi contele, rezistară cu greu pornirii de-a coborî mai în adîncime. Începînd cu dimineaţa zilei următoare, la faţa locului sosi un delegat al

Agenţiei pentru Antichităţi; ca şi Carnarvon, acesta constată cu tristeţe că puţul, neterminat, nu era decît o adîncitură goală.

Cum însă destinul îi făcuse cu ochiul, contele nu se descurajă; timp de şase săptămîni căută insistent în locul în care avusese primul succes. Puţul era legat de un mormînt şi, în ciuda norilor de nisip, a transpiraţiei abundente şi a unei oarecare lipse de supleţe, contele se lăsă să alunece în deschizătură. Un muncitor îi dădu o făclie la lumina căreia apăru un sicriu: înăuntru era o mumie de pisică. Susie îşi manifestă cu moderaţie dezaprobarea.

Carnarvon fu nevoit să accepte că isprava sa era prea măruntă; sute de feline mumificate zăceau înghesuite în depozitele muzeelor. Deşi nespectaculoase, aceste începuturi îl ambiţionară totuşi să-şi continue cercetările, pe platoul ce se întindea în faţa templului de la Deir el-Bahari: săpături ici-colo, o căldură tot mai copleşitoare şi nici un rezultat.

*

– Iată şi cea de-a patra iarnă pe care o petreci în Egipt, dragul meu... Nu te-ai săturat?

– Dimpotrivă, Almina.

– Ce te atrage acolo?

– O muncă de cea mai mare importanţă.

– Săpăturile astea de amator?

– Amator... Ai dreptate. Trebuie să se sfîrşească odată cu acest obicei ridicol.

Soţia lordului Carnarvon îl prinse de braţ.

– Să însemne asta că renunţi la călătorie şi rămîi cu noi la Highclere?

– Înseamnă că voi deveni un profesionist.

*

– Sînteţi mulţumit de ce faceţi ca arheolog, domnule conte?

– Cîtuşi de puţin, domnule Maspero.

Directorul Agenţiei pentru Antichităţi încruntă din sprîncene. De cîteva luni, se tot adunau necazuri; inspectorii cei noi nu se puteau compara cu Carter, iar traficul cu antichităţi era pe cale să înflorească din nou.

– Cred că m-aţi supraestimat. Cît sînt eu de conte de Carnarvon, nu am pregătirea şi, cu atît mai puţin, tehnica necesară pentru a obţine rezultate. Să dezgrop mumii de pisici nu mi-e de-ajuns; vreau neapărat să lucrez în modul cel mai serios.

– Echipa de muncitori...

– Sînt ascultat, nimic de zis. Cum însă ordinele mele nu se bizuie pe cunoştinţe, eforturile echipei nu duc la nimic. Încercaţi să nu vă gîndiţi la titlurile şi la averea mea şi oferiţi-mi sprijinul de care am nevoie.

Maspero îşi scoase ochelarii, îi şterse fără grabă şi mîzgăli un nume pe sugativa de care tocmai se folosise. Avea o reţinere să-l pronunţe. Carnarvon căzuse, oare, într-o patimă reală sau nu era decît un fluture agitîndu-se în căutarea unei distracţii noi?

– Cunosc un egiptolog care v-ar putea fi de folos.

– Un om cu experienţă?

– Peste cincisprezece ani de muncă în Egipt. Vorbeşte araba, ştie să conducă echipa şi cunoaşte bine obiceiurile locului.

– Cum se numeşte această perlă rară?

– Howard Carter.

– Sînt totuşi intrigat: de ce un băiat de talent ca el nu este colaborator direct al agenţiei?

– A fost şi m-am felicitat pentru asta. Pe Carter îl aştepta o carieră mare, dar caracterul său integru şi lipsa de diplomaţie l-au condus la excese regretabile.

– A fost concediat?

– Din constrîngere, sub presiunea împrejurărilor, căci refuza să se supună unei obligaţii administrative.

– De ce fel?

– Să prezinte scuze unor turişti francezi care i-au bruscat pe paznicii unui mormînt, dar au beneficiat de sprijinul înaltului comisar britanic.

– Acest Carter al dumitale mi se pare mai curînd simpatic. Am vreo şansă să-i fiu pe plac?

– Nu vă pot garanta.

– Cum trăieşte?

– Rău. Vinde ceva pînze, face expertize şi colaborează la gloria muncii ştiinţifice. Să nu-l consideraţi, cu toate acestea, o pradă uşoară.

– Unde locuieşte?

– La Luxor. Doriţi să-l întîlniţi?

– Chiar astăzi.

CAPITOLUL 35

Puţin după orele optsprezece, Carter intră în holul hotelului Luxor. Maspero insistase mult să-l determine să iasă din bîrlogul său şi să răspundă invitaţiei unui anume lord Carnarvon. După spusele directorului agenţiei, acest aristocrat bogat avea nevoie de ajutorul lui; Carter nu credea o vorbă. Încă unul dintre acei amatori cu pretenţii, lacomi să strîngă statuete şi mumii, dornici să obţină avizul unui specialist în legătură cu ultimele lor achiziţii. Carnarvon nu făcea, probabil, mai multe parale decît Theodore Davis, care se dovedea tot mai incompetent, de vreme ce persevera să scormonească în Valea Regilor fără pic de logică.

Un bărbat fragil, aproape descărnat, îmbrăcat într-un costum albastru, veni în întîmpinarea arheologului.

– Domnul Carter, presupun? Sînt contele de Carnarvon.

Alături de aristocrat, un terier alb cu negru, mai degrabă ostil.

Carter înclină puţin capul. Cu un aer obosit, interlocutorul său şedea rezemat în baston; avea mîna dreaptă în buzunarul vestei boţite şi vorbea cu oarecare dificultate. În partea de jos a feţei se vedea urma unei răni mai vechi.

– Nu doriţi să ne-aşezăm undeva?

– Îmi face plăcere să mă aflu compania dumneavoastră, dar aş dori ca discuţia noastră să fie cît mai scurtă cu putinţă. Am mult de lucru.

– Mulţumesc pentru minutele sacrificate din preţiosul dumitale timp, domnule Carter. Nădăjduiesc că nu vă voi dezamăgi.

Hotelul Luxor era o enclavă englezească în care turiştii aveau medic şi infirmieră de la Londra şi unde puteau juca biliard după ce, cu fundul lipit de o şa, evident britanică, făceau un tur cu bicicleta.

Servitorul aduse două pahare cu vin de Porto şi un bol cu apă pentru Susie.

– Eşti cel mai bun arheolog al generaţiei dumitale, domnule Carter, şi cunoşti cel mai bine Egiptul. Mi se pare o nedreptate să te văd privat de munca de teren.

– Oare nu nedreptatea conduce lumea?

– Eşti prea pesimist.

– Cred că Maspero v-a spus povestea mea.

– Talentul trebuie răsplătit. Ai fi de acord să lucrezi cu mine?

– Nu cred.

Carnarvon îşi păstră calmul.

– Să-ţi mărturisesc, mai bine, că sînt infirm, domnule Carter. Înainte de accidentul de automobil, străbăteam mările şi nu dădeam înapoi din faţa nici unei provocări. Acum însă, sînt incapabil să mă descurc singur.

– V-ar trebui cineva să vă ducă valiza? În acest caz, nu cred că sînt cel mai potrivit.

– Eşti cam prea rigid.

– Din ce în ce mai mult.

– Vrei totuşi să m-asculţi?

– Nu fac expertize gratuit.

– Eu nu sînt un turist. Egiptul a devenit pentru mine o pasiune care îmi luminează viaţa. Vin aici în fiecare iarnă şi, de fiecare dată, sînt tot mai îndrăgostit de ţara asta.

– Mă bucur pentru dumneavoastră.

– Nu-i destul. Am convingerea că multe comori zac încă sub pămînt.

– Asta era... V-ar amuza să săpăm gropi?

– Am făcut şi săpături, dar îmi trebuie un profesionist. Am nevoie de dumneata, Howard Carter.

– Ce scop aveţi, mai exact?

– Să am cea mai frumoasă colecţie personală de antichităţi egiptene. Castelul meu de la Highclere este demn să ofere adăpost unor capodopere ieşite din pămîntul ăsta fără egal. Vreau tot ce e mai bun şi mai frumos.

– Ar trebui o investiţie enormă.

– E mai uşor să obţii bani decît o statuie autentică. I-am luat la periat pe toţi negustorii şi n-am găsit decît falsuri sau nimicuri. Şi, cum este împotriva principiilor mele să jefuiesc muzeul din Cairo, nu-mi rămîne decît să obţin o concesiune.

– În ce loc?

– Pe malul vestic. Sheikh Abd el-Gurnah, Deir el-Bahari... un fiasco.

Carter zîmbi.

– Doar o simplă lipsă de tehnică, domnule conte. Malul pe care sălăşluiesc morţii este sălbatic, nemilos. Trebuie să-l îmblînzeşti, să-i vorbeşti pe limba sa şi să nu-i tulburi seninătatea.

– Iată-te mistic de-a binelea!

– Dacă nu înţelegeţi atîta lucru, reîntoarceţi-vă în Anglia. Egiptul e o lume veche şi ascunsă. Noi sîntem intruşi, prea grăbiţi şi prea neştiutori. Cît despre colecţie, mai bine renunţaţi.

Carter se ridică.

– Nu guşti un pic de porto? E un soi excelent.

– Viaţa pe şantier nu e chiar un răsfăţ. M-am ales cu o boală de stomac şi nu beau alcool înainte de masă.

– În această privinţă, semănăm. Şi mie mi-a interzis medicul să beau. Ai vrea să stăm de vorbă pe malul Nilului? O să mă ierţi că mă deplasez atît de încet, dar am un picior mai leneş.

Lordul Carnarvon deja se ridicase, iar Susie încuviinţă plimbarea.

Merseră de-a lungul fluviului-zeu.

– Îţi cunosc pasiunea, domnule Carter.

Asaltul îl luă pe neaşteptate.

– Aţi făcut cercetări în privinţa mea?

– Nu angajez prea uşor un colaborator. Colegul dumitale, Georges Legrain, tocmai a scos la lumină un document care ar

trebui să te intereseze: o piatră funerară al cărei text se datorează regelui Tutankhamon. Acest monarh necunoscut spune că, după erezie, s-a întors la Teba unde, pentru a readuce fericirea şi prosperitatea, a restabilit cultele tradiţionale.

Se lăsă o lungă tăcere. Descoperirea lui Legrain venea să confirme definitiv existenţa faraonului Tutankhamon, pe care mulţi egiptologi continuau să o nege. Fusese totuşi un monarh puternic, capabil să conducă şi să se facă ascultat.

– Mormîntul lui Tutankhamon... este obsesia dumitale, domnule Carter. La Luxor, toată lumea ştie, dar toţi te iau în rîs.

– Şi dumneavoastră le ţineţi isonul?

– Primeşte să lucrezi cu mine: vei putea căuta astfel mormîntul la care visezi, dar şi obiecte frumoase pentru colecţia mea.

– Un plan nerealist.

– De ce?

– Pentru că mormîntul pe care-l caut stă ascuns în Valea Regilor, iar concesiunea i-a fost acordată lui Theodore Davis.

– O simplă ipoteză, dragul meu. Tutankhamon al dumitale se ascunde, poate, altundeva. Fără îndoială că din acest motiv nu s-a dat, pînă acum, de urma ultimului lui sălaş.

Carter se temu să audă aceste cuvinte.

– Viaţa n-are sens decît dacă e orientată spre imposibil. Dumneata cauţi un rege dispărut; eu, capodopere adînc îngropate. Dacă ne-am uni fanteziile, am deveni, poate, în sfîrşit, rezonabili.

Fluviul dormita; în întunericul de pe malul vestic, culmea de vest a muntelui veghea asupra întregii văi.

– Mă întorc la pictura mea. Altceva nu mă mai interesează.

– Ce mai omuleţ caraghios eşti şi dumneata, Carter! Theodore Davis este un american pretenţios şi autoritar. Crezi că sînt ca el, dar te înşeli.

– Dumneavoastră sînteţi bogat, iar eu, sărac.

– Dumneata eşti savant, iar eu, un necunoscător. Eu mă voi ocupa de costuri, dumneata, de săpături.

– Davis a angajat un tînăr arheolog, care trebuie să asculte de capriciile patronului său.

– E absurd să compari un miliardar din Lumea Nouă şi un conte britanic crescut în cea mai pură tradiţie. Îţi repet: dumneata, şi nimeni altcineva, vei fi cel care va conduce întreaga echipă. La rîndul meu, pretind rezultate.

Carter clătină din cap.

– Nu mai cred în miracole. Acuarelele mele îmi sînt de-ajuns.

Carnarvon îşi înfipse bastonul în calea lui Carter, împiedicîndu-l să facă vreun pas. Susie se aşeză între ei doi.

– Refuzul dumitale e semn că n-ai nici o încredere în propriile mijloace.

Arheologul roşi puternic.

– Cunosc malul vestic mai bine ca oricine; a devenit patria mea.

– Dovedeşte-o!

Pe vremea cînd se jucau la ţară, Carter şi micii lui prieteni de atunci vedeau în aristocraţi nişte mincinoşi şi nişte exploatatori. Îşi jurase să nu devină niciodată sluga vreunui mare senior.

– Îmi staţi în cale, lord Carnarvon.

– Te rog să te întrerupi din stupidul dumitale dialog interior şi să-ţi împlineşti vocaţia.

„Te rog“... Stăpînul domeniului de la Highclere îl ruga, pe el, Howard Carter, pictor şi arheolog licenţiat, exilat şi fără avere!

– Cu o fire ca a dumitale, viaţa trebuie să fie în fiecare zi o luptă. Îmi place asta, domnule Carter. Continuă să fii intransigent cu propria persoană şi fără concesii; altfel, mă plictiseşti. Director al operaţiunii Carnarvon: îţi place titlul ăsta?

Să sape iar, să nu mai fie copleşit de povara grijilor materiale, să demonstreze că metodele sale erau cele bune, să pornească în căutarea lui Tutankhamon... Tentat să dea un răspuns, Carter îşi muşcă buzele. Susie se îndepărtă o clipă de stăpînul ei şi adulmecă pulpa dreaptă a lui Carter. Contele zîmbi.

– Ar mai fi o chestiune, cu adevărat esenţială, continuă Carnarvon. Dispun de o armă care lipseşte multora. Fără ea, eşti condamnat la disperare. Sînt gata să ţi-o ofer.

– Ce armă?

– Norocul.

CAPITOLUL 36

Plafoanele de cedru erau împodobite cu sute de motive ce transpuneau pe lemn versete din Coran; la munca de o finețe deosebită participaseră vreo zece sculptori, îngropați la datorie mai bine de cincizeci de ani.

– Îți place locuința mea, domnule Carter?

– O admir.

Bucuros de compliment, Ahmed Bey Kamal își lipi ochiul drept de luneta astronomică ce-i permitea să observe îndeaproape răsăritul lunii, de Ramadan.

– Casa asta veche e un loc prielnic meditației. De aceea am adunat aici cărți și documente moștenite din familie.

Ahmed Bey Kamal era un mare erudit, cu purtări modeste însă. Își petrecea timpul cu studierea unor documente rare; puțin vorbăreț, cu greu ți-ar fi deschis ușa casei sale.

– De ce-ai venit în mijlocul singurătății mele, domnule Carter?

Britanicul avu o ezitare; erau situații în care sinceritatea se confunda lesne cu grosolănia. Dar el nu știa să mintă.

– Gura lumii spune că sînteți pe punctul de-a publica o lucrare extraordinară.

– Care se va numi: *Cartea perlelor ascunse în pămînt și a prețiosului secret despre indicii, tainițe, descoperiri și comori.* Gura lumii mi-ar spune că ești jefuitor de morminte.

Carter se ridică, jignit.

– Sînt arheolog și năzuiesc să-l readuc la viață pe un faraon uitat: e o crimă?

Tonul lui Ahmed Bey Kamal se mai îndulci.

– Ce vrei să afli?

– Dacă în carte se vorbeşte despre existenţa unui mormînt regal care să fi fost ascuns cu multă grijă.

Eruditul îşi consultă manuscrisul.

– Tradiţia pomeneşte despre un mormînt ascuns în munţi. Cine va ajunge în locurile acelea va trebui să facă fumigaţii şi să caute în pămînt. Va descoperi acolo o placă de care stă prins un mîner rotund din bronz; ridicîndu-l, va coborî într-un tunel subteran, unde va trece prin trei uşi. Ultima dintre ele îi va deschide o încăpere mare, cu douăsprezece dulapuri pline cu piese de argint, arme şi obiecte de preţ. În faţa dulapului celui mai înalt e aşezată o piatră preţioasă, limpede ca lumina unei lămpi; lîngă ea se află o cheie. Cine o va folosi pentru a deschide dulapul, va simţi o bucurie cerească: în faţa lui va apărea un rege întins pe un pat de abanos, împodobit cu aur şi incrustat cu mărgele şi al cărui corp se va arăta înconjurat de toate bogăţiile Egiptului.

Lui Carter începură să-i tremure mîinile.

– Manuscrisul e şi mai precis?

– Mă tem că nu.

– Nici un indiciu geografic? Nici un nume de faraon?

Ahmed Bey Kamal dădu din cap că nu.

*

Carter îşi instală cartierul general pe un loc plan, situat la o răscruce de drumuri, la douăzeci de minute de mers de Valea Regilor. Construită din cărămidă, în formă pătrată, modesta locuinţă se deschidea spre situl de la Dra Abul el-Naga. Morminte şi temple construite în deşert păstrau încă memoria serbărilor dispărute; ţăranii aveau grijă de linia de demarcaţie a ogoarelor lor ca de o graniţă sacră.

Arheologul se trezi devreme. Dînd uşa la o parte, o piesă autentică provenind dintr-un conac englezesc şi înzestrată cu o broască de Suffolk, în care avea deplină încredere, ieşi din

camera cu plafonul boltit în formă de cupolă. După ce se hrăni cu fructe uscate, cu ceai, cu pîine şi cu un răsărit de soare de care nu se mai sătura, Carter se duse pînă la Deir el-Bahari, locul ales pentru primele „săpături Carnarvon".

În dimineaţa celei de-a zecea zile de muncă, iată că începea din nou litania molcomă a cărăuşilor de moloz. Din ordinul lui Carter, ei săpau şi degajau locul, apoi duceau resturile la oarecare distanţă de şantier. Carnarvon sosi pe la mijlocul dimineţii; rezemat în baston, cu mîna dreaptă în buzunarul costumului său gri, rămase o vreme să privească la forfota de pe şantier. Cu o rigoare militară, Carter îi prezentă pe scurt rezultatele zilei precedente.

– Ţara asta nu va duce niciodată lipsă de praf.

– Nici de morminte, lord Carnarvon. Cred că ne apropiem.

– Un mormînt, deja?

– Doar aşteptaţi rezultate.

– Am învăţat să am răbdare, dar, recunosc, sînt foarte uimit.

– Nu fiţi prea optimist. Intrarea tocmai a fost degajată. Vă pot ruga să intraţi, ca proprietar, într-un mormînt neatins?

În cavou erau mai multe sarcofage; unul dintre ele, de un alb strălucitor, era acoperit cu un văl. La picioare, o cunună de flori. Carnarvon o ridică emoţionat.

– Asta înseamnă că mortului i-a reuşit reînvierea, lămuri Carter.

– Încep şi eu s-o reuşesc pe a mea.

*

Călare pe măgar, Carter intră în Valea Regilor, în galop. Anul 1907 începea destul de rău, căci echipa lui Theodore Davis se lăuda că ar fi adus la lumină un mormînt cu totul deosebit. De cîte ori circulau astfel de noutăţi, Carter alerga imediat la faţa locului.

În hainele sale pline de praf, Davis îl aştepta în faţa intrării. Înfipt pe picioarele sale scurte, cu mustăţile lui irezistibile, îl apostrofă cu năduf pe intrus.

– De la mic la mare, toată lumea știe, Carter, că dumneata nu mai ești inspector al agenției. Prezența dumitale aici nu este necesară. Ori nu știi că Weigall ți-a luat locul?

– E un incapabil. Cui îi aparține acest cavou?

Chipul rotund al americanului se lumină de un zîmbet.

– Iubesc reginele, iar ele mă iubesc pe mine. Privește, dragă prietene!

Cam agitat, fostul avocat îndepărtă resturile de piatră și se aplecă să intre într-un coridor unde zăceau panouri din lemn, învelite în aur fin.

– Piesele aceste sînt foarte deteriorate; ar trebui imediat restaurate. Altminteri, se va alege praful de ele.

– Să mergem înainte, Carter. E tot mai interesant.

Pe jos, în camera funerară, se găsea un sicriu de aur. Incrustat cu pietre semiprețioase, nu mai lăsa să se deslușească nici un chip. Cineva, demult, avusese grijă să nu poată fi recunoscută identitatea defunctului.

– Este regina Tiyi, soția regală a lui Amenhotep al III-lea și mama lui Akhenaton cel eretic! Cea mai frumoasă descoperire făcută vreodată în vale!

– Nu te pripi, domnule Davis! Trebuie notată poziția obiectelor, trebuie fotografiat totul, fără a se neglija nici un detaliu...

– Eu sînt patronul, iar acest mormînt îmi aparține. Pleacă!

*

Carter atribui mormîntului numărul 55. În pofida sfaturilor sale, Davis conduse săpăturile într-un chip dezastruos. Nici un raport arheologic, nici o încercare de restaurare și, culmea culmilor, înainte de-a fotografia, se făcu și o oarecare „curățenie“! Un vandalism oficial, pe care împăciuitorul Maspero și inspectorii său uitară să-l sancționeze.

Cînd un mic hoț de la Gurnah îi propuse un vas plin cu foițe de aur și o parte a colierului din aur al mumiei, Carter înțelese

că își luase o revanșă satisfăcătoare. El cumpără obiectele la un preț bun și se duse la Davis, care tocmai își făcea siesta.

– Mă scoți din sărite, Carter!

Englezul depuse prețioasele relicve la picioarele americanului.

– Sînt de vînzare.

– De unde le scoți?

– Oameni din echipa dumitale te fură și sustrag obiecte din morminte. Am adus înapoi astfel de bunuri furate.

Davis aprinse o țigară și se arse la degetul arătător, uitînd să sufle în chibrit.

– Ți le... răscumpăr!

– Nu îndrăzneam să sper. Contribuția e bine-venită.

Cînd se întoarse să plece, americanul încercă să-l rețină.

– Contez pe discreția dumitale.

– De ce?

– Reputația mea... a echipei mele...

Carter se întoarse și își privi interlocutorul drept în ochi.

– Vreau adevărul. Cine se află în sarcofag?

Davis strînse din pumni.

– Experții se contrazic. După unii, e vorba de un corp de bărbat, după alții, de femeie... Eu sînt sigur că este regina Tiyi.

Carter îl prinse pe Davis de reverele vestei sale.

– Există vreo dovadă, una singură, că ar fi vorba despre Tutankhamon?

– Dă-mi drumul, pentru Dumnezeu! Nu, îți jur că nu!

Carter slăbi strînsoarea.

– Vei păstra tăcere? îl întrebă americanul cu o voce spartă.

– Te disprețuiesc, Davis.

*

Carnarvon își scutură de praf costumul și luă o atitudine afectată.

– Arăt cum trebuie?

– Perfect, domnule conte, aprecie Carter. Cînd va începe să vă fie prea cald, să-mi dați de știre.

– Se prea poate să nu apuc. Dacă mă prăbușesc, să știi că am leșinat. Susie va da alarma.

Instalat la șevalet, englezul schița portretul patronului său, la situl de la Deir el-Bahari, alături de cel de-al doilea mormînt pe care tocmai îl descoperise pentru castelan. Nu era, după părerea lui Carnarvon, decît un staul, unde un mic proprietar de pămînt își ținea măgărușul la umbră. Începutul era însă promițător.

CAPITOLUL 37

Carnarvon şi Carter cinau împreună la hotelul Luxor. Toamna lui 1907 era blîndă şi luminoasă.

– Friptura de porumbel e cam tare, dragul meu Howard, iar tu n-ai poftă de mîncare. Valea Regilor îţi cade greu la stomac?

– Davis este un iconoclast.

– Reputaţia lui e tot mai mare. Cîte un mormînt nou în fiecare an e un rezultat bun.

Carter îşi înfipse cuţitul în porumbelul fript din farfurie. În ritmul ăsta, se temea ca nu cumva americanul să dea, din întîmplare, peste mormîntul lui Tutankhamon şi să-l masacreze cu obişnuita sa dezinvoltură.

– Davis strînge tot felul de nimicuri şi nu are nici un respect pentru arta egipteană; dacă va merge tot aşa, va sfîrşi prin a distruge situl.

– De ce nu cerem pentru noi concesiunea văii?

– Maspero nu va fi niciodată de acord. Davis plăteşte prea bine şi obţine rezultate excelente.

– Mereu obsesia acestui Tutankhamon... Ce înseamnă, de fapt, numele lui?

– „Simbol viu al zeului ascuns."

– „Viu", asta dă curaj; „ascuns" nu sună prea bine. Cît a domnit?

– Nouă sau zece ani.

– A fost căsătorit?

– Da, cu o fiică a lui Akhenaton.

– Copii a avut?

– Probabil că nu.

– Fapte mai importante?

– Nimic cunoscut, cu excepția stelei descoperite de Legrain anul acesta. Tutankhamon se prezintă ca un monarh puternic, drept și mărinimos.

– Clasicele laude... De ce a dispărut din istorie?

Carter se poticni în această problemă fără soluție.

– Sînt sigur că odihnește în Valea Regilor.

– Fără să te abat de la idealul tău, dragul meu Howard, mi-ar plăcea să te gîndești mai mult la cercetările noastre comune. Sînt nerăbdător să văd cîteva statui frumoase pe culoarele de la Highclere.

*

În timp ce arheologul său conducea lucrările, contele de Carnarvon se întîlnea, într-un salon de la Winter Palace, cu un personaj tacticos, venit de la Londra ca turist. Apartenența sa la Foreign Office, atît de ostentativ afișată de obicei, nu-i era cunoscută de această dată decît interlocutorului său. Întrevederea îi fusese solicitată din motive întemeiate: într-un sat din deltă, ofițeri englezi veniți să tragă după porumbei se înșelaseră asupra țintei și împușcaseră o localnică în vîrstă. Incidentul provocase o răzmeriță, urmată de o aspră represiune. De obicei, calmul se reinstala cu repeziciune; de astă dată însă, reacțiile populare erau mai vehemente, iar relațiile dintre guvernul egiptean și administrația britanică se înveninau. Mustafa Kamil, un jurnalist de formație franceză, deci anarhist, se înhămase la reorganizarea unui Partid Național ce predica evacuarea trupelor engleze. Murise însă înainte să provoace o nouă agitație.

Evocarea acestor evenimente nu-l lăsa indiferent pe Carnarvon. Cît despre Susie, ea își arăta colții.

– Drame ca aceasta anunță tulburări mai grave, profeți el.

– Lord Cromer, înaltul nostru comisar a restabilit, cu toate acestea, ordinea.

– Cu o violență de neacceptat, care va naște violență.

– Sînteți de părere că intervenția lui...

– Cromer e un om mărginit și nu înțelege nimic din progresul acestei țări. Plecarea lui ar fi o veste excelentă.

– Ipoteza a fost deja discutată mai sus. Ca expert...

– O susțin cu căldură.

– Și ce credeți că e bine să urmeze?

– S-o lăsăm mai moale.

– Indulgența nu e o politică bună.

– Represiunea, nici atît.

Tulburat, emisarul își scurtă vacanța. Situația se dovedea mai periculoasă decît își imaginase.

*

Colaboratorii lui Theodore Davis îl chemară pe patronul lor. Dezgropînd o criptă plină ochi cu noroi uscat de pe urma ploilor torențiale ce se abăteau uneori peste vale, scoseseră din tunelul săpat o figurină lipsită de inscripții și un sipet din lemn spart, din care se cuvenea ca americanul să scoată foițele de aur pe care le conținea.

Davis cam făcu nazuri. Un mormînt minuscul, un tezaur modest... Punînd laolaltă bucăți din foițele de aur, văzu cum se recompune imaginea unui faraon în carul său, apoi același rege care, încurajat de soția sa, zdrobea cu măciuca țeasta unui libian.

– Mediocru, hotărî el. Hieroglifele ce spun?

Nimeni nu era în stare să le descifreze.

– I-am putea cere ajutor lui Carter, propuse unul dintre colaboratori.

Davis n-avu ezitări și cum, păstrînd bune raporturi cu el, îi promisese englezului să-l informeze despre cele mai importante descoperiri, socoti că trebuie să-l anunțe fără întîrziere. În plus, acesta îi va traduce textul.

Howard Carter veni în fugă. Cercetînd foiţele de aur, văzu imediat că era o lucrare din timpul dinastiei a XVIII-a. Cînd citi numele faraonului războinic şi vînător, vocea i se sugrumă.

– Tutankhamon...

*

Pentru a zecea oară, Carter îi explică lui Carnarvon că statueta, sipetul din lemn şi foiţele de aur fuseseră furate din mormîntul lui Tutankhamon, înainte de-a fi fost depuse într-o criptă dezafectată, căreia arheologul îi dădu numărul 58.

– Tutankhamon şi soţia sa, sub ochii mei, în toată splendoarea, strălucitori... De data asta, nu am nici o îndoială! Regele este în vale. Iar Davis, acest incapabil, este tot mai aproape de a-l descoperi!

– Nu vreau să te clintesc din convingerile tale Howard, dar aceste mici obiecte de aur sînt dovada că un mormînt regal a fost mai curînd jefuit decît păstrat intact. După mine, acest semn anunţă un dezastru.

– Dumneavoastră... înclinaţi să credeţi asta?

– Mă tem că am dreptate.

– Eu refuz să gîndesc aşa.

În zilele ce au urmat acestei discuţii brusc întrerupte, Carter lucră cu atîta ardoare, încît îşi epuiză muncitorii. Încărcau şi descărcau moloz, în zadar. După un început promiţător, operaţiunea se împotmolea. Pe cînd se apucase să sape la baza unei coline, unde grămezi de resturi de calcar lăsau speranţa că s-ar ascunde un mormînt, Carter dădu nas în nas cu un Theodore Davis zeflemitor. Cu pălăria îndesată pe cap, cu fularul alb, în contrast cu hainele negre, americanul se clătina pe picioare de parcă ar fi fost beat. Carter îşi potrivi cravata, pregătit să-l înfrunte. Davis se amuza să deseneze cu bastonul cercuri pe nisip.

– Eşti un tip şic, Howard. Fiindcă ţi-ai ţinut gura, îmi ţin şi eu angajamentele.

– Un mormînt nou?

Americanul rînji sarcastic.

– Excelentă intuiție.

Pe fruntea lui Carter se prelinse un strop de sudoare.

– Intact?

– Mai mult sau mai puțin.

– Un rege?

– Chiar el.

Davis scoase din buzunar o bucată de material pe care era scris: „Tutankhamon, an 6“. Puțin cîte puțin, faraonul misterios ieșea din umbră.

– De unde ai bucata asta de țesătură?

Americanul își ținea bastonul ridicat, de parcă ar fi fost un dirijor cu bagheta lui.

– Tot n-ai înțeles? Din mormîntul lui Tutankhamon, evident!

– Imposibil, urlă Carter străpuns pînă în suflet.

– Vino, dragă colega! Trebuie să vii să vezi cu ochii tăi. Vino, vino să vizităm faimosul dumitale mormînt. Merg eu înainte.

CAPITOLUL 38

Vioi dintr-odată, ca în vremea tinereţii sale, Davis îl conduse pe Carter pînă la colina de sub mormîntul lui Sethi I. La intrarea noii „sale“ descoperiri, lucrătorii asigurau paza.

La fel de nervos pe cît de intrigat, englezul abia se abţinea să nu plîngă de disperare.

– Intră, Howard, să vezi şi tu.

Carter înaintă. Acceptînd invitaţia americanului, el devenea un garant al succesului acestuia. Ce văzu însă acolo îl făcu să se îndoiască.

– Dar... este o simplă ascunzătoare!

– Aparent, replică Davis. Procedează mai ştiinţific, dragă colega!

Carter păşi în micuţa încăpere săpată în stîncă; n-avea mai mult de un metru lăţime, iar înălţimea abia dacă ajungea la doi metri. Pe jos, vase de ceramică şi cîţiva saci printre ele.

– Nu este un mormînt regal, zise Carter uşurat.

– Bineînţeles că este! Uită-te la dopul acestui urcior.

Englezul citi hieroglifele: pe modestul obiect era înscris numele lui Tutankhamon.

– Să tragem împreună concluzia, propuse Davis: am descoperit mormîntul acestui rege neînsemnat şi am rezolvat astfel o veche enigmă.

Carter se aprinse.

– E stupid să crezi aşa ceva! E doar o ascunzătoare, Davis, şi nimic mai mult. Nici un mormînt regal nu arată aşa.

– Calmează-te și recunoaște-te înfrînt. Nu e fairplay-ul o specialitate britanică?

– Unde vezi tu sigiliul necropolei regale? Unde e sarcofagul? Dacă o ții întruna cu prostiile astea, și cei mai inculți egiptologi îți vor rîde în nas. Lasă-mă să cercetez conținutul acestor urcioare.

Davis nu-i dădu voie să le atingă.

– Nici vorbă! Vino mîine la recepția pe care o organizez la cartierul meu general și vei putea, în sfîrșit, admira tezaurul lui Tutankhamon.

De douăzeci de ani nu mai rîsese Davis cu atîta bună dispoziție.

*

În încăperile cartierului general al lui Davis, mare curățenie! Se făcuse ordine în birou, în magazinul de antichități, bucătăria și sufrageria fuseseră spălate cu multă apă, căci prețiosul lichid nu fusese defel precupețit. Echipa lui Davis, din care nu lipsea nimeni, se strînsese ciopor în fața gheretei paznicului.

Americanul fuma țigară după țigară, fîțîindu-se încoace și încolo. Cu un bobîrnac, îndepărta mereu scrumul care cădea pe costumul său negru. Succesorul lordului Cromer, *sir* Eldon Gorst, consul general al Angliei, întîrziase deja o jumătate de oră.

Howard Carter rămase retras; zări primul trăsura care urca încet drumul. Theodore Davis se repezi în întîmpinarea stăpînului oficial al Egiptului. Cu sprijinul acestuia, avea să devină arheologul cel mai celebru și va putea să ducă în Statele Unite cele mai frumoase piese din cîte smulsese el deșertului.

Davis îi prezentă ilustrului vizitator pe membrii echipei sale și, evitîndu-l pe Carter, trecu la elogiul unui personaj pe care britanicul îl întîlnea acum întîia oară.

Herbert E. Winlock, restaurator adjunct la departamentul de egiptologie de la Metropolitan Museum of Art din New York, nu făcea nici un secret din faptul că venise în Egipt pentru

a negocia cumpărarea de antichităţi. Aproape chel, mic de înălţime, cu privirea foarte vie, era într-o permanentă mişcare; unii dintre colegii săi îl comparau cu un gnom şi se temeau de spiritul lui critic şi de replicile lui usturătoare. Binedispus, Winlock avu cuvinte de laudă pentru excelentele relaţii dintre ţara sa şi Anglia şi îşi exprimă speranţa ca dejunul pregătit să fie pe placul oaspetelui.

Discutînd subiecte dintre cele mai banale, Davis, Winlock şi consulul general fură aşezaţi la masa de onoare amenajată în exteriorul casei, în timp ce Carter, fără poftă de mîncare, ronţăia ceva alături de membrii echipei americane. De cum se sfîrşi agapa, Davis puse să fie aduse urcioarele şi sacii găsiţi printre ele în mormîntul lui Tutankhamon, despre care îi vorbise lui *sir* Eldon Gorst în termeni care să-i dea de înţeles că era o descoperire de tot interesul.

Americanul se lansă într-un discurs încîlcit, în care se lăuda că el era cel dintîi care dezvăluia un tezaur antic în faţa unei personalităţi oficiale care, prin cultura sa, va şti să aprecieze evenimentul la justa lui valoare.

Davis scoase dopul primului urcior, sigilat cu nămol uscat şi cu bucăţi de papirus; scoase din el o mască micuţă, care fusese vopsită în galben pentru a imita aurul. Se auziră cîteva aplauze. Încurajat, Davis goli un al doilea urcior; acesta nu conţinea decît fîşii de pînză. Americanul trecu repede la un al treilea, din care scoase fragmente de oase de păsări şi de alte animale mici. Continuă să caute, jenat, accelerîndu-şi ritmul. Dar prada se dovedi săracă: resturi vegetale, bucăţi de ceramică, şiraguri de flori, cîrpe şi natron. Nici o bijuterie din aur.

– Arheologia este o artă, aprecie consulul general. Ea duce uneori la succes, alteori la nereuşită. Fără îndoială că veţi fi mai norocos altă dată, domnule Davis. Din această vizită, voi reţine totuşi un lucru: a fost o masă bună.

Trăsura dispăruse deja într-un nor de praf, cînd americanul îşi aruncă pe jos pălăria şi o călcă în picioare.

*

Soarele apunea deasupra cartierului general din care Davis şi echipa sa dezertaseră. Herbert E. Winlock studia neînsemnata comoară faţă de care *sir* Eldon Gorst se arătase, de altfel, dispreţuitor.

– Vă gîndiţi să cumpăraţi aceste resturi? întrebă Carter.

– Eu nu-ţi sînt duşman şi îţi apreciez munca. Lui Davis îi place să fie în centrul atenţiei. Totuşi, aceste biete obiecte ne spun o poveste. Dumneata chiar o poţi înţelege.

Mirat, Carter se aşeză în genunchi alături de Winlock.

– Priveşte cu atenţie... Aceste bandaje trebuie că au fost tăiate în timpul împachetării mumiei regale. Cu aceste cîrpe, un preot a şters corpul. Natronul era folosit la mumificare. În timpul ceremoniei, pentru alungarea prin magie a forţelor întunericului, era obiceiul să se spargă vase.

– Înmormîntarea lui Tutankhamon... iată dovada.

– Asta e şi părerea mea. Inscripţiile păstrate fac posibilă identificarea.

– Şi restul?

Winlock se gîndi puţin şi cîntări în palmă cîteva oase.

– N-ar putea fi vorba de urmele unui festin? În timpul banchetului funebru, participanţii mîncau carne de pasăre.

Carter privi cu atenţie guleraşele de flori, ramurile de salcîm şi albăstrelele.

– Ritualul prevedea obligatoriu folosirea de ornamente vegetale...

– Văd aici şi ultimul dintre obiectele necesare.

Winlock îi arătă o măturică din trestie.

– La încheierea banchetului funebru, un preot a folosit acest obiect pentru a şterge urma paşilor celor invitaţi, lăsînd mormîntul în seama liniştii eterne.

Apusul picta pe creştetul colinelor din Valea Regilor nimburi roşii-portocalii.

– Carter, sîntem în faţa unei descoperiri unice: resturile ultimului festin dat în onoarea acestui Tutankhamon al dumitale.

Le voi duce cu mine la New York şi voi face dovada că ipoteza noastră se susţine.

– Aţi spus... „a noastră"?

– Bătrîne, rămîi pe poziţii! Acum ştim sigur că Tutankhamon a fost îngropat în Valea Regilor.

CAPITOLUL 39

Howard Carter răsfoi lucrarea lui Davis, izbucni în rîs şi o zvîrli pe fereastra camerei din hotelul în care lordul Carnarvon îl invitase la ceai.

– Nu sînt de acord cu gestul tău, Howard: poţi lovi o persoană nevinovată. În plus, o carte merită mai mult respect.

– Asta nu e carte, ci o însăilătură de idioţenii! I-aţi văzut titlul? Mormîntul lui Tutankhamon! Americanul ăsta imbecil se încăpăţînează! Şi asta nu e tot: a obţinut şi colaborarea lui Maspero!

Carnarvon muşcă dintr-o brioşă bunicică.

– Directorul agenţiei s-a mulţumit să redacteze o însemnare despre viaţa lui Tutankhamon, adică ceva despre care nu se ştie nimic.

– Vreau totuşi să-l întîlnesc şi să-i spun cum gîndesc eu.

– Ţi s-a răcit ceaiul.

– Minciuna este insuportabilă.

– Omenirea aşijderea, Howard. Ar trebui să mai laşi de la tine, ca să nu ieşi chiar în pierdere. Duşmanul dumitale este în culmea gloriei. Maspero trebuie să aprecieze că, din 1903, Davis a descoperit cincisprezece morminte.

– Era acesta un motiv suficient pentru a deschide la Muzeul din Cairo o sală „Theodore Davis"?

– Trebuia să expună undeva obiectele descoperite. În loc să-l supărăm pe bunul nostru Maspero şi să trîntim uşi, n-ar fi mai bine să ne gîndim la viitorul campaniei noastre de săpături?

Carter îşi duse la gură ceaşca de ceai.

– Trebuie să înțelegi, Howard, că Davis este un uriaș cu picioare de lut. Gorst nu i-a apreciat cîtuși de puțin acea neizbutită punere în scenă. Nu pui în mișcare un consul general ca să-i arăți o mască de ipsos și cîteva cîrpe vechi. Dacă americanul nu continuă să scoată la iveală măcar un mormînt pe an, riscă să-și piardă tot creditul.

*

În mediile științifice, Carter nu era luat în seamă, iar Davis era detestat. Acestuia din urmă i se reproșau, printre altele, caracterul pripit al publicațiilor sale, precum și ridicolul ultimei sale cărți; era evident că nu putea fi vorba despre un mormînt regal, nici măcar al misteriosului Tutankhamon. Potrivit opiniei generale, americanul întrecuse măsura.

Carter își conducea cu entuziasm propria echipă. Nici un rezultat de marcă nu-i răsplătea însă eforturile. Dezgropase doar o tabletă din lemn, pe care se afla un text ce relata despre războiul de eliberare dus de regele Kamose împotriva hicsoșilor, invadatori asiatici care, la sfîrșitul perioadei Regatului Mijlociu, ocupaseră Egiptul. Valoarea istorică a acestei modeste relicve pe care Carter o numi „tableta Carnarvon" îl alină o vreme pe stăpînul de la Highclere. Acesta își împărțea timpul între scurte șederi pe șantier și întrevederi mai lungi cu personalități egiptene. Puțin cîte puțin, Lordy devenea un personaj cheie al țării; toți îi apreciau simțul pentru diplomație, capacitatea de a asculta și cunoașterea temeinică a dosarelor. Foreign Office, care incomoda altădată independența de gîndire al celui de-al cincilea conte de Carnarvon, beneficia acum de luciditatea și de felul său deschis de a fi.

Faptul că un observator de calitatea sa păstra un ochi ațintit asupra activităților consulului general era privit cu satisfacție de unii dintre membrii guvernului Majestății Sale; înalții funcționari activi în străinătate se comportau deseori ca niște despoți.

Rețeaua de iscoade a lui Carter funcționa de minune. Mai toți paznicii din Valea Regilor pe care-i cunoștea, fără excepție,

de multă vreme, îl ajutară să urmărească pas cu pas săpăturile unui Davis din ce în ce mai agitat. Americanul nu-şi revenea de pe urma dezastruoasei sale prestaţii; concediase, ca represalii, mai mulţi dintre membrii echipei sale şi săpa cu încrîncenare, lîngă orice ridicătură de pămînt. Putea dovedi, o dată în plus, că era cel mai bun şi că numai el era capabil să descopere noi morminte.

Era sfîrşit de februarie 1908, cînd un *gaffir*, abia mai răsuflînd de cît alergase, îl anunţă pe Carter că echipa lui Davis era pe punctul de a intra într-un mormînt neprofanat. Părăsindu-şi în mare grabă propriul şantier, englezul ajunse repede în vale.

Cu ţigara în gură, Davis îl privi dispreţuitor.

– Ai şi apărut, Carter! Fii mulţumit: de data asta, e chiar blestematul de regişor pe care-l cauţi.

Americanul ceru să fie aduse foiţele de aur descoperite în mormînt. Carter putu să citească numele lui Tutankhamon şi al urmaşului acestuia, Ay, ale cărui rămăşiţe fuseseră identificate.

– Asta nu dovedeşte nimic.

– Vom vedea!

A fost nevoie de trei zile pentru a îndepărta resturile de piatră ce umpleau încăperea largă a mormîntului, la care se ajungea printr-o scară. Pe măsură ce muncitorii evacuau molozul, Davis scotea la lumina zilei picturi murale în culori perfect păstrate; strălucirea şi prospeţimea lor te făceau să crezi că abia fuseseră terminate. Dar americanul avea ochi pentru un singur lucru: numele faraonului căruia îi aparţinea locul, fără a adăposti însă vreun tezaur. Nu despre Tutankhamon era vorba, ci despre Horemheb.

*

Carter nu-şi mai încăpea în piele de bucurie.

Horemheb, comandantul şef al armatei în timpul domniei lui Akhenaton, continuase să deţină acest post şi după venirea la putere a lui Tutankhamon. Păstrîndu-şi puterea şi în timpul

scurtei domnii, de doi ani, a bătrînului nobil de curte Ay, stăpînitor peste Cele Două Regate, Horemheb a urcat, în cele din urmă, pe tron. El nu a distrus nici mormîntul lui Ay, nici pe cel al lui Akhenaton, numerotat cu 55. De ce să se fi răzbunat, atunci, orbește, pe Tutankhamon? Numai dacă tînărul rege nu se făcuse cumva vinovat de vreo nelegiuire care să justifice ștergerea numelui său și distrugerea monumentelor sale.

Davis îi dădea întruna cu minciunile lui gogonate. Pe lîngă faptul că nu scria niciodată un raport științific despre săpăturile sale, nu le permitea nici colaboratorilor săi să publice așa ceva. Tot mai multe voci se ridicau împotriva metodelor hazardate folosite de american.

Iarna lui 1909 începuse rău pentru Carnarvon. Cedînd cererilor lui Carter, convins că situl de la Deir el-Bahari este deja epuizat, acceptase să deschidă un șantier în delta Nilului de unde, cîteodată, apăreau la lumină statui splendide. Eșec dureros și zile pierdute, pe o vreme rece și umedă, în ținuturi în care templele fuseseră demontate piatră cu piatră; cînd veni timpul frumos, echipa încercase să lucreze lîngă Saïs, dar o invazie de cobre o făcu să renunțe.

Pe cînd Carnarvon, după numeroase întrevederi cu oameni politici din Cairo și din Alexandria, se reîntorcea în Anglia, Carter revenea la Luxor. Nu primise nici un mesaj de la Davis, semn că, pentru prima oară, americanul avusese un sezon de săpături fără rezultate. Părăsind centrul Văii Regilor, Davis cercetase în zadar prin rîpele și falezele de la marginea ei vestică, pentru a se pierde apoi în văi și vîlcele la fel de sterile.

Înciudat, cu o mină sumbră, Theodore Davis spunea anturajului său că Valea Regilor nu mai ascundea decît gorgane de nisip.

*

Lady Carnarvon privea cu teamă apropierea sfîrșitului de toamnă 1910. Curînd, George Herbert va pune să i se strîngă bagajele.

– Ţi-a plăcut concertul?

– Groaznic! Cu a sa *Pasăre de foc*, acest domn Stravinski face o gălăgie care nu are nici o legătură cu muzica. Şi acum mai simt cum îmi ţiuie urechile.

– Pari obosit.

– Umezeala mă şubrezeşte. Ar fi timpul să plec iar în Egipt.

– Fiica ta se va plînge din nou că lipseşti atît de mult.

– Evelyn este sensibilă şi inteligentă. Ea înţelege motivele mele profunde.

– Nu sînt atît de sigură.

– Ai să vezi... Într-o zi, ea va împărtăşi dragostea mea pentru Egipt.

Lady Carnarvon abandonă lupta. Nimeni nu era atît de încăpăţînat ca soţul său.

*

Carter îşi aştepta patronul pe peronul gării din Luxor. După licărul ochilor, contele ştiu că arheologul său obţinuse un mare succes. De multă vreme, cei doi bărbaţi învăţaseră să ocolească banalităţile şi să se înţeleagă dintr-o privire. Susie îşi arăta bucuria, lingînd mîinile lui Carter.

– Un mormînt?

– Al întemeietorului Văii Regilor, domnule conte. M-am adîncit în studiul papirusului Abbott şi am certitudinea că mormîntul lui Amenhotep I este în mîinile noastre. Ar fi o descoperire extraordinară.

– Pe Tutankhamon l-ai uitat?

– Vom pătrunde în două morminte neprofanate.

– Eşti optimist! Dar ce te ţine-n loc?

– Am legături cu iscoade... greu de controlat.

Carnarvon ridică din sprîncene.

– Jefuitori, cu alte cuvinte. Ai grijă de tine, Howard. Susie s-a obişnuit în compania ta şi nu i-ar plăcea să te piardă.

CAPITOLUL 40

Încăperea din fund a cafenelei era plină de fum şi duhnea a usturoi. Carnarvon se aşeză la o masă pe care doi clienţi îşi abandonaseră ceştile de cafea. Cu vesta sa din jerseu albastru şi cu pantalonii şifonaţi, nu prea semăna a turist plin de bani. Comandă un ceai cu mentă, pe care n-avea nici un gînd să-l bea, şi aşteptă să apară Demostene.

Uriaşul bărbos purta aceeaşi pălărie albă, aceeaşi redingotă neagră şi aceiaşi pantaloni de culoare roşie. Un chelner îi aduse numaidecît un lichior din seminţe de cînepă şi blocă separeul cu un rînd de scaune.

– Iată-ne liniştiţi, lord Carnarvon.

– De ce vrei să mă vezi aşa urgent?

Demostene trase un gît din leacul său favorit; mîinile îi tremurau. Pleoapele umflate îi accentuau aspectul bolnăvicios.

– Pentru că sînteţi în pericol de moarte.

– Neplăcută veste! E o bănuială sau o certitudine?

– Incomodaţi, domnule conte. Sînt persoane de vază în Egipt care nu vă apreciază intervenţiile, iar englezii cu interese financiare aici, încă şi mai puţin.

– Mereu sîntem trădaţi de-ai noştri, dragul meu Demostene. Ai mirosit ceva intenţii mai... clare?

– Nu, nimic decît zvonuri. Pentru asta, merit un bacşiş.

– Fără îndoială.

Un teanc de lire sterline trecu dintr-o mînă în alta.

– Dacă îmi aduci informaţii complete, comisionul tău va fi mai consistent.

– Cu neputinţă, domnule conte. Ţin prea mult la pîrlita mea de piele. V-am avertizat pentru că-mi sînteţi simpatic. Acum, e rîndul dumneavoastră să aveţi grijă.

Demostene îşi goli paharul şi ieşi din cafenea împleticindu-se.

*

La aceeaşi oră, într-o casă de pămînt din Gurnah, Howard Carter îşi lua cafeaua cu unul dintre *gaffir*-ii din Valea Regilor pe care Davis îi angajase pentru supravegherea ultimului şantier.

În vîrstă de vreo cincizeci de ani, bărbatul era unul dintre cei mai redutabili hoţi, iar clanul său, Abd el-Rassul, îi oferea o protecţie eficientă. Datorită acestui sprijin, *gaffir*-ul putea să scoată la vînzare piese frumuşele, trecute cu vederea de arheologi.

– Unde să fie Davis?

– Caută zone încă necercetate în vale.

– Cu succes?

– Parcă turbează pe zi ce trece. Zice că Dumnezeu i-a luat norocul. V-ar interesa aceste pietre?

Gaffir-ul despături o batistă mare. Erau camee de sardonix şi cornalină; pe una se vedea o scenă de jubileu înfăţişîndu-i pe Amenhotep al III-lea, tatăl sau bunicul lui Tutankhamon, şi pe soţia lui, Tiyi, sub forma unui sfinx înaripat.

Pentru Carter, asta era partea cea mai grea: tocmeala ar fi putut dura ceasuri întregi.

*

Carnarvon examină micul tezaur adus de Carter; avea o adevărată plăcere să ţină în palmă aceste giuvaiere străvechi, să le cîntărească, să le atingă încetişor cu vîrful degetelor.

– Felicitări, Howard! Din tezaurul lui Amenhotep I?

– Din păcate, nu. Dar tot de undeva din vale.

Contele încruntă din sprîncene.

– Mi se pare că nu avem dreptul de-a săpa acolo.

– Dar nu e interzis să cumperi.

– Davis îngăduie aşa ceva?

– Davis e foarte deprimat: de doi ani, nici o descoperire, publicaţii proaste, plus o echipă care se destramă. Cred că e pe punctul de-a abandona.

Carnarvon îşi răsuci mustaţa.

– Dacă te-nţeleg eu bine, a început operaţiunea „Valea Regilor“?

Carter zîmbi.

– Idealul este singurul foc ce nu se stinge vreodată. Daţi-mi mijloacele de a-l atinge şi voi face din dumneavoastră un om împlinit.

– Ciudate cuvinte, Howard. Miliardarul, nu sînt cumva eu?

– Uitaţi că Tutankhamon şi comorile sale vor fi curînd în mîinile mele.

– Dar faimosul mormînt al lui Amenhotep I?

– Sînt pe urmele lui.

*

Theodore Davis năvăli în biroul în care Maspero stătea de vorbă cu lordul Carnarvon. Egiptologul francez se ridică în picioare.

– Ce înseamnă asta, domnule Davis?

– De ce se află aici contele de Carnarvon?

– Întîlnirile mele mă privesc doar pe mine.

– Ascultă, Maspero: Carnarvon vrea să obţină concesionarea Văii Regilor şi să-mi ia şantierul!

– Şi dacă ar fi aşa? Sînteţi un om avansat în vîrstă şi obosit, domnule Davis. După atîţia ani petrecuţi în vale, entuziasmul v-a abandonat.

Chipul rotund al lui Theodore Davis se făcu roşu de mînie.

– Prin intermediarul dumneavoastră acţionează de fapt blestematul de Carter... El vrea valea, dar nu e destul de bogat s-o cumpere. Vă asigur că n-o va obţine.

Maspero încercă să fie împăciuitor.

– Ce importanță mai are? Tot nu mai e nimic de găsit acolo. Săpăturile dumneavoastră au dovedit-o o dată pentru totdeauna.

– Nu contează. Carter tot nu se va atinge de nici o pietricică din vale.

– De ce atîta ură? întrebă Carnarvon.

Pe Davis, întrebarea îl luă prin surprindere. Își aprinse o țigară, pășind neliniștit de-a lungul și de-a latul încăperii.

– Pentru că... Pentru că e Howard Carter!

– Nu-i suficient, fu de părere Maspero.

– Încrîncenat să meargă pe urmele unui rege neînsemnat, să caute un mormînt inexistent, Carter strică sistemul, încalcă obiceiurile. Tipul ăsta e imposibil... Își închipuie că valea este a lui dintotdeauna. Ar trebui să consulte un psihiatru.

– Şi dacă ar avea dreptate? sugeră Carnarvon.

Descumpănit, americanul lovi cu pumnul în biroul lui Maspero.

– Cît trăiesc eu, Carter nu va da nici măcar o lovitură de tîrnăcop în vale! Nu aveți dreptul să-mi retrageți concesiunea, domnule Maspero.

– Așa e, dar...

– Nici unul dintre mormintele descoperite de mine nu a fost definitiv cercetat. Deci, o iau de la capăt. Doriți știință? Veți avea știință! Voi studia mormintele mele, metru cu metru. În felul acesta, Carter va înțelege că nu voi pleca niciodată de pe aceste locuri.

Davis ieși din birou, trîntind ușa.

– Regret sincer, zise Maspero. Mă așteptam la mai multă înțelegere.

– Ce-i de făcut?

– Nimic, din păcate. Valea îi aparține lui Davis.

CAPITOLUL 41

Carnarvon se privi în oglinda enormă. Aşezat într-un fololiu confortabil, cu pieptul acoperit de un şervet mare, alb, îl văzu pe bărbier aplecîndu-se spre obrazul său stîng, acoperindu-i-l cu spumă şi ridicînd un brici englezesc pe care-l ascuţise frecîndu-l de o bucată groasă de piele.

– Ibrahim e bolnav?

– O răceală, domnule conte. Eu îi ţin locul.

Bărbierul avea mînă sigură. Lama lunecă pe obraz şi spuma fu aruncată într-un recipient, şi el de fabricaţie englezească.

– Aerul e puţin cam rece în această dimineaţă.

– Dar nu eşti obligat să faci conversaţie, prietene.

Bărbierul întinse spuma pe obrazul drept.

– Nu sînt sigur că egiptenilor le convine numirea lordului Kitchener în funcţia de consul general. E un om dur, care nu va înţelege aspiraţiile poporului nostru.

– Eşti specialist în politica internaţională?

Lama se opri pe gît.

– Ar fi bine să mă ascultaţi, domnule conte.

– De ce?

– Pentru că acest brici este o armă de temut, iar dumneavoastră sînteţi fără apărare.

– Pistolul pe care-l ţin îndreptat spre abdomenul tău, dovedeşte contrariul.

– Voi fi mai rapid decît dumneavoastră.

– Rămîne de văzut. Te ascult.

Lama nu se urni. Bărbierul îşi coborî vocea.

– Pentru că sînteţi un prieten al Egiptului, domnule conte, sfătuiţi-l pe Kitchener să nu ia măsuri de represiune împotriva luptătorilor pentru independenţă.

– Dumneata îmi atribui puteri pe care nu le am.

– Cu toate acestea, încercaţi. Vă bucuraţi de o influenţă considerabilă. Dacă luptaţi alături de noi, vom evita o baie de sînge. Dacă nu...

Lama îi crestă pielea.

– Ai grijă, prietene. O iei razna.

Egipteanul ridică lama.

– Cine te trimite?

– Poporul, domnule conte. Nu uitaţi asta.

Falsul bărbier plecă.

Carnarvon îşi smulse şervetul de la gît şi îşi trecu palma peste obrajii perfect bărbieriţi. Dacă astfel de patrioţi vor continua să-l deranjeze, chiar că va trebui să facă rost de o armă de foc pe care, de data asta, doar o simulase cu degetul mare şi cu arătătorul mîinii drepte.

*

În 1912, anul în care a naufragiat *Titanicul*, Egiptul devenea colonie engleză. Vechiul pămînt al faraonilor aparţinea, de acum, Marii Britanii. Operaţiunea avusese loc fără crize aparente, mulţumită cîtorva oameni de dialog, printre care şi al cincilea conte de Carnarvon.

Howard Carter avea alte preocupări. Era în faza de finisare a unei cărţi pe care o semna împreună cu patronul său, *Cinci ani de cercetări la Teba*. Această carte le arăta specialiştilor că din colaborarea sa cu miliardarul britanic a rezultat o lucrare serioasă, deşi poate puţin spectaculoasă. Carter îi oferi volumul lui Maspero cu o legitimă mîndrie.

– Excelent, Howard! Sînt fericit să te văd din nou pe poziţii. Îmi lipseşti.

– Din cauza furturilor?

– Exact.

– Mormintele sînt jefuite, hoții dezmembrează basoreliefuri, desfac statui în bucăți pentru a fi transportate mai ușor... Bandele sînt tot mai active și mai organizate, iată jalnica realitate! Clienții sînt mulți și bogați.

– Știu! tună Maspero. Dumneata, dumneata ai fi putut fi o piedică în calea acestui trafic! În jurul meu nu e decît corupție și delăsare. De aceea m-am hotărît să impun o lege împotriva săpăturilor clandestine.

– Credeți în eficiența unei astfel de legi?

– Voi pune să fie păzite siturile și supravegheate lucrările pe șantiere. Măsurile cele mai simple dau adeseori rezultatele cele mai bune.

– Puteți conta pe ajutorul meu.

Cei doi bărbați își strînseră mîinile.

*

Pradă unei violente mînii, Theodore Davis își jigni colaboratorii, după care se izolă în odaia sa. Nimeni nu îndrăzni să intre în clădirea cartierului său general, unde, de vreo doi ani, domnea o atmosferă de priveghi.

Davis nu mai reușise să descopere morminte noi. Trebuia să se mulțumească să curețe cavouri de mult cunoscute și să se ocupe de chestiuni minore de arheologie. El, ilustrul comanditar, ajunsese de rîsul adversarilor și al colegilor săi; chiar membrii echipei sale începuseră să-l critice. În fiecare zi, izbucneau certuri despre tot și din nimic; epoca marilor succese trecuse de mult.

Ar fi putut însă cineva ca Theodore Davis să renunțe?

*

De vreo cincisprezece zile, Carter nu mai avea nici o știre despre vale. Numai turiștii mai bîntuiau prin celebrele ei situri, în care orice activitate arheologică părea să se fi stins. Iscoadele tăceau; el nu mai avea nici un contact cu *gaffir*-ii care

pretindeau că sînt în temă cu locul în care s-ar afla mormîntul lui Amenhotep I.

Carter lua masa cu Raifa la prietenul lor pictor. În pofida insistențelor sale, tînăra femeie refuza mereu să-i pozeze; a fi închisă în propriul portret i se părea ceva mai rău decît moartea. Raifa nu mai vorbea despre căsătorie. Se mulțumea cu fidelitatea iubitului ei, cu momentele de tandrețe pe care le fura din munca și din visul lui, cu o dragoste adevărată pe care timpul nu o schimba. Iarna, nici nu încerca să-l întîlnească; Carter îi era dedicat lui Carnarvon și muncea cu o îndîrjire și o constanță care îi cam speriau pe colegii săi. Cînd devenea insuportabil de cald, cercetările din teren trebuiau întrerupte în favoarea unor lucrări de inventariere și arhivare; devenea atunci mai accesibil, era din nou gata s-o întîlnească, să uite puțin de cărți, documente și rapoarte. Ea reușea să-l ducă în lungi plimbări în care, încet-încet, el ajungea să-și mărturisească amarul, îndoiala și speranța.

Astfel, existența lor se scurgea în ritmul apelor Nilului, pasiunea lor se împletea tot mai strîns sub oblăduirea duhurilor de pe malul de vest.

– Pari neliniștit.

– Oarecum obosit, Raifa.

– Nu te cred.

– Ai dreptate, sînt neliniștit.

– De ce te temi?

– Valea mă sfidează. Este aici, la îndemîna mea și, cu toate astea, mă refuză. Ea știe totuși că o cunosc mai bine ca oricine. E, oare, moartă, Raifa? Să nu mai aibă chiar nici un secret?

Stăpînul casei îi întrerupse.

– Un bărbat întreabă de tine, Howard. Spune că e ceva urgent și important.

– Vreun localnic din Gurna?

– Nu, un european.

Carter se scuză față de Raifa. Vizitatorul neașteptat nu era altul decît Theodore Davis; cu pălăria trasă pînă la jumătatea frunții, cu un sacou negru, uzat, cu veșnicii pantaloni de

călărie şi cu panglicile de la moletieră pline de praf, aproape că inspira milă.

– Iartă-mă că te deranjez... Aş vrea să-ţi vorbesc.

Carter nu era obişnuit cu astfel de menajamente.

– Să mergem spre colină. Acolo nu vom fi deranjaţi.

Soarele era sus pe cer; aerul tare le îmbujora obrajii. Nisipul, pietrişul şi resturile de calcar se auzeau scîrţîind sub paşii lor.

– Am şaptezeci şi cinci de ani, sînt bolnav, Carter, bolnav şi obosit. Valea m-a stors. Poate că se răzbună pentru că i-am dezvăluit toate tainele.

– Ştii bine că nu-i aşa.

– Ştii bine că aşa e, Carter. Au fost descoperite toate mormintele regale.

– Nu şi cel al lui Tutankhamon.

– O simplă tainiţă de rege neînsemnat... Cum o dovedesc foiţele de aur. În ciuda rivalităţii noastre, te stimez şi pot să-ţi spun, fără nici un gînd ascuns, că nu am motive să-mi revizuiesc convingerile. Tutankhamon a fost înhumat în chiar modestul cavou pe care l-am decoperit eu. Jefuitorii vor fi distrus ulterior sarcofagul şi mumia. Nu are rost să persişti într-o căutare absurdă; talentul dumitale merită ceva mai mult. Sînt cincizeci de situri necercetate care te aşteaptă – oriunde, dar nu în vale!

– Am o întîlnire cu Tutankhamon şi mă voi ţine de cuvînt.

– Cum vrei. Eu... eu mă retrag.

Carter se opri în loc, uluit.

– Am luat hotărîrea să părăsesc Egiptul şi să renunţ la concesiune. La vîrsta mea, e mai potrivit să mă odihnesc.

Carter îşi reţinea cu greu bucuria.

– Valea... valea e liberă?

– Ai puţină răbdare. Sînt de îndeplinit cîteva formalităţi. Dar, în curînd, va fi liberă.

Englezul închise ochii.

– E... e fabulos!

– Nu te bucura prea repede. E posibil, pe de o parte, să nu fii dumneata la rînd, iar, pe de altă parte, nu veți găsi acolo decît o carcasă golită. Valea și-a epuizat toate comorile.

– Imposibil!

– Consideră-te prevenit.

CAPITOLUL 42

– Lordul Carnarvon nu vă poate primi, spuse infirmiera englezoaică plină de țîfnă.

– E bolnav? întrebă Carter.

– Vă rog, domnule! Cu ce drept...

– Cu dreptul principalului său colaborator.

Infirmiera ridică din umeri.

– Vizitele sînt interzise.

– Nu și pentru mine. Fii bună și anunță-mă.

– Nici nu poate fi vorba.

Exasperat, Carter împinse la o parte cerberul, deschise ușa camerei și se fixă în fața patului în care odihnea Carnarvon. Susie veghea la căpătîiul său.

– Ieșiți imediat! urlă infirmiera.

Arzînd de febră, cu fața descompusă, contele se ridică.

– Calmează-te, domnișoară. Doctorul Carter era așteptat.

Înțepată, ea renunță să se mai opună.

– Am o știre formidabilă!

– Mormîntul lui Amenhotep I, în sfîrșit?

– Și mai bine. Toată Valea Regilor! Davis renunță. Acum e a noastră!

Cu brațele atîrnîndu-i, Carnarvon își lăsă capul pe spate.

– Mă tem că și eu trebuie să renunț.

– Ce aveți?

– O infecție ciudată. Medicii nu înțeleg nimic.

– Lasă-mă pe mine.

Două ore mai tîrziu, Carter era înapoi, însoţit de Raifa. Infirmiera le aruncă o privire neîncrezătoare, dar nu mai îndrăzni să intervină.

Carnarvon se simţea prea slăbit pentru a se opune. Raifa îi dădu să bea apa peste care suflase un derviş, îi frecă fruntea cu ierburi plăcut mirositoare şi îi puse pe piept o amuletă pe care era înscris un verset din Coran. Ea închise apoi obloanele, trase perdelele şi, fără un cuvînt, ieşi din odaie.

*

După al doilea chebap mîncat cu poftă, Contele goli o halbă de bere neagră. Susie savură şi ea o friptură de oaie.

– Îmi revine pofta de mîncare, dragă Howard. Vindecătoarea dumitale e într-adevăr remarcabilă.

– Iertaţi-mi nerăbdarea... Ce aţi rezolvat la întrevederea dumneavoastră cu Maspero?

– Nimic.

– Cum nimic?

– Dorinţele lui Davis nu s-au împlinit. Oficial, el păstrează concesiunea, chiar fără intenţia de-a mai face săpături în vale.

– Şi totuşi, să-i fi făcut Davis mărturisiri lui Maspero?

– Dumitale şi numai dumitale. Directorul agenţiei este convins că ai visat.

– Vă jur că...

– N-are rost, Howard. Davis ţi-a dat false speranţe.

– Mi s-a părut sincer.

– Dumneata eşti un mare arheolog, dar nu te pricepi la natura umană. Adversarul dumitale ţi-a întins o momeală.

– Sînt convins de contrariu. Davis e epuizat. Nu mai e dispus să lupte cu valea.

– Să sperăm că ai dreptate.

*

În perioada 1913–1914, Carnarvon a fost ocupat cu treburi la Cairo; urmărea îndeaproape evoluția politică a Egiptului, care, printr-o lege organică, dispunea de o adunare legislativă formată din șaizeci de membri aleși și douăzeci și trei numiți de guvern. Sigur, aceasta avea o singură putere: să creeze noi impozite directe. Era un pas către independența al cărei campion, Zaghlul, nu se ferea să-și afirme convingerile. Dorind să evite confruntările directe, Carnarvon își sporise legăturile confidențiale și încuraja contactele între responsabilii celor două părți. La început, Anglia s-a arătat înțelegătoare și conciliantă, dar, în 1914, situația s-a degradat. Autoritățile britanice și-au înăsprit atitudinea. Prezenței militare străine i s-au adăugat mai multe contingente de soldați; cazarmele au fost modernizate.

Populația a început să protesteze. Conflictele dintre națiunile europene nu o interesau, dar soldații străini înarmați pînă-n dinți erau prezenți în instituțiile publice din marile orașe și defilau într-o țară supusă.

Carter rămînea indiferent la tulburările ce se anunțau. În primăvara lui 1914, se duse la cartierul general al lui Theodore Davis, pentru a-l întîlni pe singurul dintre asistenții acestuia care mai era acolo.

Henry Burton era un englez de treizeci și cinci de ani. Îmbrăcat impecabil, în costume pe care croitorul său din Londra i le expedia pe adresa „H. Burton, Mormintele regale, Luxor“, avea o figură severă; nimeni nu-l auzise rîzînd ori glumind. Meticulos, chiar maniac, ținea foarte mult ca părul să-i stea bine lipit de cap, iar batista de la veston să fie mereu de un alb imaculat.

Se prezentară unul altuia cu răceală.

– Howard Carter, arheologul lordului Carnarvon.

– Henry Burton, fotograful lui Theodore Davis. Încercați să veniți înăuntru.

Pe pereți, fotografii cu sfinxul, cu piramide, cu morminte și cu peisaje englezești, în care se vedeau peluze verzi hrănite de o ploaie abundentă.

– Casa e cam în dezordine. N-am avut timp pentru menaj.

– Iertați-mă că vă vizitez așa, pe neașteptate. Am acționat la primul impuls.

– Vă înțeleg. Doriți să vă arăt atelierul meu fotografic?

– Cu plăcere.

Carter admiră materialul expus acolo. Burton era, fără nici o îndoială, cel mai bun profesionist care lucra în Egipt.

– Vă pot invita la dejun, domnule Carter? Tocmai am primit cîrnați de Oxford, un iepure cu ciuperci și bere nemțească.

În timpul mesei, atmosfera fu mai cordială.

Nu fără mîndrie, Burton îl informă că fotografiile sale fuseseră publicate în *Illustrated London News* și că aștepta să însoțească expediția organizată de Metropolitan Museum din New York la Deir el-Bahari.

– Se va întoarce Davis în Egipt?

– Nu. S-a retras la reședința sa din Newport. De acolo mi-a trimis instrucțiuni: să fac săpături în zona dintre mormîntul lui Merenptah și cel al lui Ramses al VI-lea. Am lucrat o vreme în pierdere; nu dispun de oameni și nici de materialul necesar. Lupt în ariergardă... Operațiunea Davis s-a încheiat.

Carter își stăpîni cu mare greutate entuziasmul. Davis nu-l mințise.

– Ați citit ultimele numere din *Daily Mail* și *Westminster Gazette?* Se anunță un dezastru, dragă prietene. În bătrîna noastră Europă, tensiunile sînt în creștere. Sper ca guvernele să dovedească atîta înțelepciune, încît să se evite conflictele sîngeroase.

– Mesajul lui Davis... era ultimul?

– Fără îndoială.

Atenția celor doi fu atrasă de un zgomot ciudat. La început, crezură că li s-a părut; apoi, și-au dat seama ce se întîmpla: ploaia, o ploaie torențială, în rafale, se abătea asupra Văii Regilor cu o violență nemaivăzută. Curînd se formară viituri puternice, antrenînd noroaie și pietrișuri. În mai puțin de o oră, mormîntul lui Ramses al II-lea și cel al lui Ramses al III-lea fură inundate.

– Nu voi mai avea timp să le curăţ, spuse Burton, abătut. Locul ăsta e blestemat.

*

Carter stătea la intrarea în vale, dus pe gînduri, cînd apărură doi bărbaţi cu un aer întunecat. Unul din ei, Mohamed Abd el-Gaffir, era o iscoadă care pretindea a cunoaşte locul unde s-ar afla mormîntul lui Amenhotep I. Se opri la un metru de arheolog şi îi arătă într-o lădiţă fragmente dintr-un vas de alabastru.

– Vînd, spuse el cu voce gravă.

– De unde ai comoara asta?

Jefuitorul se încruntă; Carter avea să-i vină în ajutor.

– Mormîntul pe care mi l-ai promis?

Abd el-Gaffir lăsă ochii în jos.

– E vreun puţ pe-acolo?

– Da, în mijloc.

– Adînc?

– Foarte adînc.

Carter simţi o mare bucurie: nu putea fi vorba decît despre un mormînt regal!

– Du-mă acolo!

– Trebuie să plăteşti.

– Vei fi răsplătit.

– O sumă pentru vase şi alta pentru mormînt.

– Ne-am înţeles.

După o scurtă negociere, preţurile fură stabilite, apoi Abd el-Gaffir îl duse pe Carter pe o potecă abruptă, în spate la Dra Abul el-Naga. Cavoul fusese săpat într-o vîlcea întunecoasă şi izolată, ceva mai retrasă decît Valea Regilor. Intrarea era mascată de un bloc de piatră; cu mare dificultate, arheologul şi însoţitorul său o mişcară totuşi din loc. Efortul îl mai calmă pe Carter, înfierbîntat la ideea de a pătrunde în mormîntul neatins al lui Amenhotep I, întemeietorul Văii Regilor.

Îndată ce văzu mormîntul la lumina torței, Carter își reproșă naivitatea. Pe jos zăceau mii de fragmente de vase din ceramică și alabastru; pînă să facă bani de pe urma mumiei, Abd el-Gaffir și acoliții săi se dedaseră la un jaf în toată regula. Rapacitatea acestor vulturi nu-l iertase nici pe Amenhotep I.

Înciudat, Carter cumpără pentru Carnarvon cele mai frumoase piese pe care Abd el-Gaffir le avea asupra lui și-i trimise patronului său un raport în care insistă asupra importanței arheologice a descoperirii. Apoi anunță că lordul Carnarvon descoperise locul secret al mormîntului unui ilustru faraon.

CAPITOLUL 43

În întregime chel, cu mustața albă, mătăhălos, cu privirea aspră și cu mîinile sale durdulii, Maspero nu-și ascundea lehamitea.

– După aproape șaizeci și opt de ani de cînd se țin în aer, aripile mele încep să obosească, dragul meu Howard. Văd apropiindu-se clipa în care voi fi nevoit să mi le strîng. Cu acest sentiment al sfîrșitului inevitabil, mă străduiesc să închei, dacă nu tot ce am avut în gînd să fac, măcar aproape tot ce-am început cîndva. Zilele au, din nefericire, numai cîte douăzeci și patru de ore, iar povara administrativă mi le scurtează într-atît încît mi-e foarte greu să găsesc, cînd și cînd, cele cîteva ore de care aș avea nevoie pentru a duce totul la bun sfîrșit. Cu multe dintre proiectele mele se va întîmpla probabil ceea ce e omenesc să se întîmple; osteneală multă și prea puțin folos. Mă pot mîngîia cu gîndul că niciodată n-am descurajat o vocație adevărată printr-o rigiditate pedantă, vanitoasă ori nelalocul ei.

– În acest caz, încurajați-mi și mie vocația.

– Ce mai dorești, Carter?

– Valea.

– Valea, mereu valea!

Maspero se ridică și privi pe fereastra vaporului său tras la mal în apropiere de muzeu; adunase pe el cărți, documente administrative și însemnări făcute în anii cînd se aflase, ca stăpîn necontestat, în fruntea Agenției pentru Antichități. Era biroul lui preferat; îi dădea impresia că e mereu în călătorie, că nu este captivul respectabilei sale condiții de erudit copleșit de onoruri.

– Davis este deținătorul concesiunii.

– El renunță, eu mi-o doresc.

– De ce, Carter?

– Pentru că e viața mea. Cred în ea.

– Ei poftim... Credința, acum! Eu mi-am pierdut-o... La început, am crezut cu-adevărat în unitatea dumnezeului egiptean, în caracterul său imaterial, în perfecțiunea învățăturii pe care o dădeau preoții săi: totul era soare pentru mine. Acum, am devenit sceptic: fapte și numai fapte, iar religiile, pe picior de egalitate!

– Regret că nu vă împărtășesc dezamăgirea: credința mea în Egipt e neschimbată.

– Sînteți încă tînăr. Veți renunța, cu timpul, la iluzii.

– Nu voi scăpa niciodată de chemarea văii.

Maspero luă un caiet și i-l flutură lui Carter în față.

– Însemnările mele sînt foarte clare! Nisipurile văii au fost răscolite în toate direcțiile. Nici un singur mormînt regal nu lipsește.

– Mormîntul lui Tutankhamon...

– O închipuire!

– Chiar de-ar fi să dau la o parte tone de pămînt și moloz, tot îl voi găsi.

– N-ai nici o dovadă că există.

– Bineînțeles că am: o cupă de porțelan cu numele regelui, o foiță de aur cu efigia sa și o bucată din pînza sa funerară.

– Reluarea săpăturilor în vale ar fi o pierdere de timp și de bani; Carnarvon te-a scos din infern, sînt de acord, dar oferta dumitale de colaborare e lipsită de obiect.

– Este prietenul meu. El are nevoie de mine, și eu, de el. Mai multe zone ale văii, îngropate sub straturi mai vechi sau mai noi, nu au fost cercetate pînă acum.

– Acolo nu vei descoperi decît mici obiecte fără valoare, ce nu vor corespunde exigențelor lui Carnarvon. Concluzia lui Davis e categorică: valea nu mai are nici un secret.

– Doar un absent: Tutankhamon. De ce să negăm un lucru evident? În succesiunea regilor, el este singura verigă lipsă.

– Un rege neînsemnat, fără putere şi fără mormînt... Iată adevărul.

– Dar chiar dumneavoastră aţi scris contrariul. Daţi-mi concesiunea şi nu veţi regreta.

– Regret deja. Ai fi meritat mai mult decît o simplă obsesie. Hîrtiile sînt pe birou, la stînga dumitale.

Carter strînse la piept preţioasele documente; el devenea, în această lună de iunie 1914, proprietarul oficial al Văii Regilor. La patruzeci şi unu de ani, îşi realiza cel mai nebunesc vis.

– Mă întorc în Franţa, spuse Maspero. Nu ne vom mai revedea.

*

Carter intră în clădirea cartierului general al lui Theodore Davis, rămasă nelocuită de ceva vreme, căci Burton intrase în echipa americană de la Deir el-Bahari: dormitoarele, biroul, sufrageria... totul era pustiu. Fotograful, care-şi luase clişeele, lăsînd pereţii goi, nu uitase aici decît un calendar. Pînă la sfîrşitul lunii iunie, fiecare zi era încercuită.

Vara fierbinte nu-l incomoda pe Carter. Bineînţeles, trebuia să aştepte cîteva săptămîni pînă la primirea autorizaţiei oficiale de a săpa oriunde ar fi dorit; printre *gaffiri* însă, numele noului stăpîn al acelor locuri era deja cunoscut.

O seară de iulie; lumina amurgului mîngîia fruntea Raifei, rezemată de umărul lui Carter. Se iubiseră cu ardoarea unei pasiuni mereu renăscute, împotriva căreia în zadar lupta fratele egiptencei.

– Aş vrea un copil, Howard.

– Mă aşteaptă valea.

– Cum poţi să compari acest morman de pietre moarte cu fiinţa care se va naşte din dragostea noastră?

– Pietrele acestea nu sînt moarte... Ele freamătă de o altfel de viaţă, căreia timpul nu-i poate veni de hac.

– Situl ăsta te aduce la nebunie.

– Aici e destinul meu. Nu am dreptul să fug.

– Nu iubești decît aceste morminte, acești regi dispăruți, această liniște care mă-nspăimîntă...

O strînse mai tare în brațe; se înfierbîntară și unul, și altul. Raifa nu se mai opunea, nu-i mai cerea lui Carter altceva decît pe el însuși. Ar fi trebuit să-l părăsească, să ia de soț un bărbat de un neam cu ea și să-i nască mai mulți fii. Dar acest englez, venit de pe altă planetă, continua s-o fascineze. La fel de pretențios cu sine ca și cu alții, respingînd orice compromisuri sau josnicii, pornit, cu prețul vieții, în urmărirea celui mai fără de noimă dintre idealuri, iubitul ei era un predestinat, una dintre acele ființe chemate să îndeplinească pe acest pămînt un rol peste puterile lor. Carter nu putea să nu urmeze ce-i fusese scris dinainte; dacă s-ar fi abătut, fie și cu un singur pas, s-ar fi sfărîmat ca o floare uscată. Asta era viața lui și nu putea fi altfel. Cum să lupte ea, Raifa, împotriva unei amante tinere ca soarele în zorii zilei, numită Valea Regilor și a cărei măreție dura de trei milenii?

*

Consilierii militari britanici privirä cu subînțeles. Colonelul care prezida adunarea le ghici gîndurile.

– Domnilor! Contele de Carnarvon este un consilier voluntar. Nu are alt țel decît măreția Angliei.

– În acest caz, protestă un tînăr ofițer, de ce să ne îngroape în rapoarte atît de deplasate? Parcă am citi profețiile unui iluminat!

Contele nu-și pierdu nici un moment calmul.

– Se-mplinește un an de cînd vă tot previn. Războiul va izbucni, iar Egiptul nu va rămîne pe dinafară. Ieri, moștenitorul tronului Austriei a fost asasinat la Sarajevo. Mă așteptam la un astfel de incident. Balcanii vor lua foc și va veni apoi rîndul marilor puteri.

Izbucniră proteste, însoțite de strigăte: „Ridicol!“, „Rușinos!“, „Stupid!“. Colonelul crezu de cuviință să pună capăt acestor manifestări lipsite de nuanțe.

– Pesimismul e un sfetnic rău, lord Carnarvon. Vă mulțumim totuși pentru colaborare.

*

La 28 iulie 1914, Austria declara război Serbiei.

Nemaiavînd răbdare, Carter luă trenul de Cairo. Carnarvon îl putu primi abia pe 1 august, ziua în care Germania declara război Rusiei. Deși contele părea foarte îngrijorat, Carter reuși să-l convingă să se întîlnească cu Maspero și să-i smulgă ultimul formular care le-ar fi permis, în sfîrșit, să sape nestingheriți. Entuziasmul său îl făcu pe Carnarvon să se hotărască. Valea Regilor avea cu totul alt farmec decît fronturile de luptă unde tinerii Europei aveau să se măcelărească din cauza politicienilor orbiți de vanitate și de prostie.

Maspero era de o paloare cadaverică.

– Sînt bolnav, domnilor. Franța mă va însănătoși. Și eu, care credeam cu tărie că nu ne voi mai revedea, Carter. Mîine voi părăsi acest birou, precum și Agenția pentru Antichități a Egiptului.

– Vă vom duce dorul, spuse Carnarvon mișcat. Înainte de-a pleca, ne-ați putea semna și ultimul document de care mai avem nevoie?

Gaston Maspero se așeză la biroul său.

– La capătul a patruzeci de ani petrecuți la conducerea acestei agenții, în timpul celui de-al doilea mandat al meu, am pus capăt rivalității franco-britanice în ce privește antichitățile. Cum să refuz încoronarea acestei minunate opere? Prin urmare, vă rog să intrați în posesia ultimului act oficial emis de mîna mea.

Savantul redactă, pe o coală albă, un contract între agenție și lordul Carnarvon; timp de zece ani, aristocratul, care îi încredința lui Carter rolul de conducător științific al șantierelor, putea să facă cercetări în Valea Regilor după cum credea de cuviință. În caz că s-ar fi descoperit morminte regale intacte, ele ar fi rămas proprietatea statului egiptean. Contele ar fi putut

păstra totuşi opere a căror valoare s-ar fi ridicat la nivelul sumelor cheltuite în scopul descoperii lor.

*

În seara zilei de 13 august, Carnarvon întîlni un Carter înfocat, care tocmai sfîrşise de redactat planul său de lucru. Pentru a curăţa grămezile de nisip, de pietre şi de resturi risipite prin toate părţile neumblate ale văii, avea nevoie de cel puţin trei sute de oameni.

Contele citi cu atenţie.

– Prea tîrziu, Howard.

Carter se făcu palid la faţă.

– Dar nici măcar n-am început...

– Prietene, nenorocirea se abate asupra lumii. Anglia a declarat astăzi război Austriei.

CAPITOLUL 44

Carnarvon urmase sfaturile lui Kitchener, care îl rugase să plece cît mai repede din Egipt și să se întoarcă la Highclere, pentru a-și transforma castelul într-un spital de campanie. Întors pe pămînturile sale, contele înțelese că două sute cincizeci și trei de persoane depindeau, mai mult sau mai puțin, direct de el; prima lui datorie era să le asigure existența. *Lady* Almina, fericită să-și regăsească soțul, dar plină de neliniști pentru viitor, se temea de o posibilă lipsă a hranei, motiv pentru care contele porunci să nu se culeagă recolta de cartofi, să se lase grîul în hambare, iar pajiștile să fie arate. Întocmi el însuși un plan de raționalizare și le vorbi solemn oamenilor, astfel încît să prevină orice hoție, sub pedeapsa de excludere definitivă de pe domeniu.

La sosirea primilor ofițeri răniți pe cîmpul de luptă, Highclere era pregătit să-i primească. Carnarvon se gîndea însă la Egipt, la visul nebunesc al lui Carter, la valea care iar le scăpa, pentru a cîta oară? Dar își alungă aceste trăiri pentru a se concentra asupra unui singur obiectiv: lupta împotriva barbariei germane, care amenința întreaga Europă.

Taxiul opri la peronul conacului Highclere. *Lady* Almina făcu o încercare de a-și reține soțul.

– E curată nebunie, dragul meu. Renunță la plecare, te implor!

– Vreau să lupt.

– Te afli într-o stare fizică proastă și-n plus ai depășit vîrsta la care puteai fi recrutat. Armata nu poate accepta serviciile tale.

– Am întîlnire la Ministerul de Război. Pentru că știu limba franceză, voi fi un excelent ofițer de legătură. Prietenul meu, generalul Maxwell, mă va duce pe front.

– Uiți oare de fiul și de fiica ta?

– Nici un moment. Ei n-ar admite niciodată ca tatăl lor să fi refuzat să lupte.

Carnarvon își sărută soția și luă loc pe bancheta din spate a automobilului.

Nu departe de Londra, simți o durere violentă în abdomen. Cu fruntea plină de sudoare și buzele crispate, încercă să-i țină piept. Durerea fu însă mai puternică. Înciudat, furios pe el însuși, îi ceru șoferului să-l ducă înapoi la Highclere, unde soția îl primi cu cea mai profundă tandrețe. Hotărît să plece din nou, cît mai repede, contele se resemnă la cîteva zile de odihnă.

O săptămînă mai tîrziu, simți din nou aceeași durere, dar mult mai violentă. Pentru că soldații răniți fuseseră transferați, castelul era pustiu. După simptome, Almina recunoștea o criză de apendicită acută. Reuși să obțină o mașină și, cu ajutorul unui servitor, merse împreună cu soțul său în capitală. La spital, se stabili că era peritonită. Aproape inconștient, Carnarvon fu imediat dus în sala de operație.

– Nu știu dacă soțul dumneavoastră va supraviețui, îi spuse chirurgul.

*

– Vă numiți Howard Carter?

– Exact.

Ofițerul superior nu prea înghiți atitudinea mîndră a acestui personaj îmbrăcat într-un pardesiu și niște pantaloni de jerseu. Avea alura unui aristocrat prea obișnuit să trăiască departe de lume.

– Nu mai aveți vîrsta la care să plecați pe front și să luptați, domnule Carter, totuși puteți să vă serviți țara.

– La ordinele dumneavoastră.

– Sînteţi numit mesager al regelui pentru Orientul Mijlociu. Foreign Office o să vă încredinţeze diverse misiuni.

– Cum doriţi.

– Nu aşa răspunde un soldat.

– Sînt arheolog.

Ofiţerul superior făcu o menţiune pe coloana rezervată administraţiei militare: „Spirit independent; înclinaţie spre indisciplină. De supravegheat".

*

La 18 decembrie 1914, Anglia decretă că Egiptul nu mai era un stat vasal Turciei, aliata Germaniei, ci protectorat britanic. Pe 19, kedivul Abbas al II-lea Hilmi, cu tendinţe naţionaliste prea pronunţate, fu demis şi înlocuit cu Husayn, care, în pofida titlului sforăitor de sultan, se supunea ordinelor înaltului comisar britanic. Cairo devenea o importantă bază operaţională pentru Antanta, iar efortul de război avea să fie impus fără menajamente populaţiei. În caz de nevoie, avea să fie aplicată legea marţială.

Convocat la orele opt şi jumătate, Carter sosi puţin după unsprezece. Ofiţerul superior îl apostrofă cu asprime.

– Este intolerabil, domnule Carter! Nu v-aţi îndeplinit nici una dintre misiunile care v-au fost încredinţate şi vă bateţi joc de autorităţi!

– Instrucţiunile pe care le primesc sînt absurde.

– Cum îndrăzniţi...

– Funcţionarii care le distribuie stau închişi în birourile lor şi uită să-şi scoată nasul pe fereastră.

– Disciplina şi supunerea sînt cele mai importante virtuţi ale unui soldat. Ordinele nu se comentează. Aştept scuze.

– Asumaţi-vă, mai degrabă, greşelile. Abia după aceea, îmi voi îndeplini misiunea aşa cum trebuie şi cum înţeleg.

Ofiţerul superior se ridică.

– Carter, eşti revocat.

*

După cîteva luni de la începutul conflictului, nu se întrevedea încă un învingător. În Europa, începea un război de tranşee, în care soldaţii mureau în condiţii absolut cumplite. În Orient, turcii închiseseră strîmtorile.

Recîştigîndu-şi libertatea de mişcare, Carter se întorsese la Luxor, unde îşi împărţea timpul între Raifa şi mormintele regale. Veselul Egipt căzuse în tristeţe şi nelinişte; majoritatea şantierelor erau închise, mulţi dintre arheologii tineri cădeau pe cîmpul de onoare, departe de soarele Egiptului de Sus şi de pietrele sale luminoase.

Carter petrecea în vale ore întregi de singurătate, această vale care era a lui, dar pe care n-o putea săpa cu mîinile goale. Descurajarea puse stăpînire pe el. Fără sprijinul lui Carnarvon, fără entuziasmul lui contagios, Carter se simţea părăsit. De ce destinul se arăta atît de crud? Cînd să guste din fructul rîvnit atîta amar de ani, acesta îi era refuzat dintr-odată.

Unii ziceau că războiul va dura zece ani, poate mai mult, că Egiptul va fi cotropit de hoarde de turci şi de nemţi, că monumentele vor fi distruse, iar mormintele vor servi de antrepozite pentru muniţie.

Într-o dimineaţă rece de decembrie, Carter se gîndi să renunţe. Îi scrisese o lungă scrisoare lui Carnarvon, pentru a-l face să înţeleagă că valea îi respingea în continuare. Cu inima strînsă ca într-o menghină, intră pentru a mia oară în mormîntul imens al lui Sethi I şi se lăsă captivat de scenele rituale şi de textele ezoterice de pe pereţi. Pe măsură ce privirile i se aşterneau pe şirurile de hieroglife, zei şi zeiţe îl întîmpinau, rostind cuvintele vieţii. Carter se asemăna soarelui ce cobora în lumea cealaltă şi înfrunta misterele plaiurilor ascunse, ale camerelor secrete, cu speranţa de a renaşte. În drumul său spre apus, soarele traversa douăsprezece ţinuturi înspăimîntătoare, în care domneau întunericul, duhurile rele şi şarpele cel hotărît să distrugă lumina. Călătorul trecea de porţi şi ajungea deasupra unor puţuri adînci, din care urca energia primelor vîrste. Citi pe pereţi *Cartea zilei* şi *Cartea nopţii*, şi rosti formulele sacre pentru deschiderea gurii.

Pătrunse apoi în sala aurită în care, reînviate în sarcofag, tronau sufletul soarelui şi spiritul faraonului, trimisul său. Din păcate, sarcofagul lui Sethi I fusese mutat. Aflat acum în Anglia, lăsase în urmă un gol dureros. Carter jură să nu strice niciodată vreun mormînt, furîndu-i inima, această piatră de regenerare pe care Egiptul o numise nu sicriu, ci „dătător de viaţă". Ridicîndu-şi privirile, Carter admiră reprezentările zeiţei cerului, a astrelor, a planetelor şi a decanilor. Cine învingea moartea revenea în lumina din care se iscase şi se confunda cu începuturile universului.

Tulburat, Carter îi scrise lui Carnarvon:

> Un studiu superficial al mitologiei şi religiei egiptene ne-ar putea da impresia că am făcut progrese. Dar, avînd capacitatea de-a le admira şi de a le înţelege arta, ne pierdem sentimentul de superioritate. Nici o persoană înzestrată cu sensibilitate nu va nega că arta egipteană a întrupat esenţa pe care, cu tot progresul, rămînem incapabili de a o regăsi. Egiptul este orizontul eternităţii, iar valea îi deţine secretul. De aceea, trebuie să continuăm. Rămîn aici şi vă aştept.

CAPITOLUL 45

Lordul Carnarvon devora ziare şi telegrame. Situaţia evolua spre rău. Submarinele germane izolaseră Anglia. Ofensivele aliaţilor, prost organizate, nu duceau la nici o reuşită de proporţii. În noianul de veşti proaste, scrisoarea lui Howard Carter adusese puţină lumină. Valea... Contele visa la ea. Era un paradis acum inaccesibil, dar numai ea putea stinge deşertăciunile, nebunia muritorilor, prin simpla atingere a atîtor recipiente pline de eternitate.

– Dragul meu! Mi-ai promis că nu te ridici din pat.

Supărată, *lady* Almina îşi rugă soţul să rămînă culcat.

– Mi-ar prinde bine să-mi fac de lucru.

– Cine suferă de pleurezie are nevoie, mai ales, de odihnă şi de căldură.

– Eu nu sînt bolnav.

– De ce nu vrei să înţelegi că trebuie să te-ngrijeşti?

Valetul de cameră le întrerupse discuţia.

– Un mesaj urgent, domnule conte.

– De unde?

– De la minister.

Carnarvon citi documentul. Doborît, se lăsă moale într-un fotoliu.

– Ce se petrece? întrebă soţia.

– Turcii şi nemţii au atacat Canalul Suez. Mîine, vor invada Egiptul.

*

Howard Carter făcu inventarul obiectelor descoperite în mormîntul lui Amenhotep al III-lea şi curăţă în întregime interiorul acestuia. Aici, ca de altfel peste tot, Davis lucrase de mîntuială. Sistematic şi meticulos, Carter găsi în faţa mormîntului cinci depozite de fundaţie neatinse. În gropi săpate în calcar, erau îngrămădite sute de unelte în miniatură, amestecate cu nisip şi acoperite cu pietre. Inscripţiile nu-l menţionau pe Amenhotep al III-lea, ci pe tatăl acestuia, Tutmes al IV-lea, transformat în prag şi fundaţie pentru mormîntul fiului său.

Bubuiturile atacului germano-turc împotriva Canalului Suez abia de-i ajungeau la urechi. Nedînd crezare unei victorii a acestora, nu fu mirat să afle că trupele britanice respinseseră atacul invadatorului şi continuau luptele în Sinai şi în Palestina.

Comunicaţiile maritime fuseseră întrerupte, vînzările în pierdere şi scăderea preţului bumbacului înglodau Egiptul în mizerie, dar Carter se izolă cu totul în Valea Regilor. Hotărîse că aceasta era, de-acum înainte, singura lui preocupare şi raţiune de a fi.

La sfîrşitul lui februarie 1915, dezgropă puţinele rămăşite ale mobilierului funerar al reginei Tiyi, ilustra soţie a lui Amenhotep al III-lea, poate şi mama lui Tutankhamon. Pe cînd ţinea în mîinile sale două figurine de alabastru cu efigia reginei, Carter primi vestea morţii lui Theodore Davis, mai vechi admirator al falnicei suverane. Americanul nu a mai trăit mult după plecarea sa din vale. Mai tiranică decît cea mai geloasă dintre amante, Valea Regilor le cerea iubiţilor săi o fidelitate absolută.

Howard Carter absenta din lumea înconjurătoare. În timp ce ţările Europei se asmuţeau unele împotriva altora, el le scria tuturor custozilor de muzee în scopul de a întocmi un catalog al obiectelor descoperite în mormintele regale, aduna lucrări şi articole dedicate văii, citea impresiile de călătorie ale primilor exploratori şi studia hărţi vechi.

Nu se mai sătura să afle despre tot ce se întîmplase vreodată pe acest sit; punea întrebări locuitorilor din Gurnah, stătea

de vorbă cu hoţii, citea cu aviditate maldăre de rapoarte despre săpături. Completa zilnic o enormă hartă a Văii Regilor pe care erau marcate toate mormintele descoperite. Respira deja în ritmul văii, intrase în rezonanţă cu cele mai neînsemnate vibraţii ale pietrelor ei sacre, le vorbea şi le asculta glasul.

Carter era mort pentru el însuşi; căsătorit din dragoste cu misterul, se oferise pe sine ca ofrandă.

*

La începutul primăverii lui 1916, lordul Carnarvon, ales preşedinte la Clubul Fotografilor Britanici, nutrea o nouă speranţă: aceea de-a merge în sfîrşit pe front, în funcţia de consilier la statul-major al Aviaţiei Regale, în cadrul departamentului de fotografiere aeriană. Desigur, n-avea să lupte cu arma în mînă, dar, semnalînd prezenţa duşmanului în teritoriu, putea sprijini înaintarea aliaţilor în timpul cumplitei bătălii de la Verdun, prin care francezii, cu preţul a zeci de mii de morţi, reuşeau să oprească ofensiva germană.

Deşi populaţia suferea tot mai mult de privaţiuni, Egiptul, a cărui monedă fusese legată de lira sterlină, părea să fie ocolit de haos. Războiul mondial, cel mai barbar şi mai distrugător purtat vreodată în istoria omenirii, trebuia scurtat cu orice preţ. Carnarvon era gata să-şi dea viaţa pentru a salva miile de tineri trimişi la moarte.

Însă, din nou, sănătatea i se dovedi prea şubredă. După numai trei zile de front, fu nevoit să se întoarcă la Highclere. Deprimat, pe marginea disperării, fu înconjurat de dragostea soţiei şi a copiilor săi. O nouă scrisoare de la Carter îl consolă cu adevărat: prietenul său din depărtări tocmai făcuse o descoperire.

*

În Luxorul pustiit, golit de turişti şi de oficialităţi, cel mai neînsemnat eveniment lua proporţii uriaşe. Zvonuri puneau pe

jar imaginaţia tuturor. Se auzise despre descoperirea unui fabulos tezaur într-o zonă aridă din apropierea văii. Dacă amatorii se mulţumeau cu închipuiri, jefuitorii de meserie voiau certitudini şi, mai ales, voiau să pună mîna pe bogăţii.

După ce, sub ameninţarea torturii, le-au făcut pe iscoade să vorbească, două bande rivale sosiră în acelaşi timp la locul cu pricina. Crîncenă, încăierarea se lăsă cu vărsare de sînge. De spaimă ca acest conflict să nu degenereze şi să se extindă pe malul vestic, oficialităţile îl alertară pe Carter. Fără a şovăi nici un moment, englezul înrolă vreo zece muncitori care scăpaseră de recrutare şi, cu toate că se înnopta, nu amînă expediţia. Trebuiră să înainteze pe un teren dificil pentru a ajunge într-o rîpă, pe fundul unei mici văi, la mai bine de o sută de metri altitudine, între doi pereţi abrupţi.

Carter se căţără pe o frînghie ce spînzura în deschizătura rîpei. Încordîndu-şi auzul, desluşi nişte zgomote uşor de interpretat: hoţii erau la treabă. Englezul hotărî să nu pună în pericol viaţa însoţitorilor săi, tăie frînghia de care se folosiseră jefuitorii, punînd în locul ei alta, cu ajutorul căreia coborî în rapel. Ajuns pe fundul cavoului, la şaptezeci de metri sub intrare, merse pe un culoar ce cobora şi se ciocni de opt bărbaţi înarmaţi, care-l priviră înmărmuriţi.

– Aveţi de ales, le vorbi el în arabă. Sau urcaţi pe frînghia pe care am venit eu şi dispăreţi imediat, sau rămîneţi şi muriţi aici.

După un moment de ezitare, jefuitorii, cunoscînd reputaţia lui Carter şi ştiindu-l că nu dădea înapoi din faţa nimănui, urcară, unul după altul, fără a-şi mai lua torţele.

Rămas singur, arheologul avu în fine timp să mediteze la surprinzătoarea aşezare a acestui mormînt atît de bine ascuns; fără îndoială că avea să ducă la aflarea comorii atît de rîvnite de hoţii din Gurnah. Carter înaintă pe un coridor lung de şaisprezece metri, care ducea într-o încăpere pătrată. Se întoarse în unghi drept şi-o luă pe un al doilea coridor, abrupt, care ducea la o încăpere funerară plină de moloz. Jefuitorii săpaseră un tunel spre ea, în care Carter pătrunse printr-o săritură.

Tutankhamon... Să fie oare aceasta numele înscris pe sarcofag, cum sperase de-atîtea ori?

*

Pentru curăţarea mormîntului a fost nevoie de douăzeci de zile. Carter pusese să se monteze un sistem de scripeţi şi un cablu pe care coborî pînă în cavou. Nici un tezaur, nici un obiect de preţ, ci doar un sarcofag din gresie dedicat lui „Hatshepsut, stăpînitoare peste tot ţinutul, fiică de rege, sora regelui, soţia Zeului, mare soaţă a regelui, stăpîna celor două ţări". Tocmai descoperise un alt mormînt al reginei Hatshepsut, pregătit pentru falnica doamnă, înainte ca ea să fi devenit faraon.

Tutankhamon rămînea inaccesibil, dar valea continua să vorbească.

CAPITOLUL 46

La 13 iunie 1916, la doi ani după plecarea sa din Egipt, Gaston Maspero prezida şedinţa Academiei pentru Inscripţii şi Literatură, al cărei secretar permanent era. Dar gîndul său era la anii minunaţi petrecuţi în Egipt, la monumente, la reorganizarea Agenţiei pentru Antichităţi. Bîntuit de amintirea fiului său căzut pe cîmpul de luptă, Maspero îşi amintea şi de cel mai independent dintre arheologi, de acel Howard Carter, obsedat încă din adolescenţă de un vis imposibil. De cîte ori însă nu-şi dezvăluise Egiptul misterele în faţa unor supravieţuitori făcuţi din asemenea aluat?

Brusc, îl părăsiră puterile.

– Dragii mei confraţi, spuse el cu voce tremurătoare, vă rog să mă scuzaţi... Nu mă simt prea bine...

Cîteva clipe mai tîrziu, Gaston Maspero era mort.

*

În toamna lui 1917, lordul Carnarvon se întremă cît să facă din nou plimbări prin parcul de la Highclere. Citind ziarele la poala cedrilor săi de Liban, lordul avu intuiţia că aliaţii vor cîştiga războiul acesta interminabil. La sfîrşitul lui 1916, ofensiva germană se soldase cu un eşec la Verdun. Trei sute şaizeci de mii de oameni muriseră pe frontul francez şi aproape tot atîţia de partea adversă.

Cînd, la 6 aprilie 1917, Statele Unite declaraseră război Germaniei, contele nu se mai îndoia de victoria lor finală.

Deşi scăpase de sub ameninţarea duşmanului, Egiptul era în suferinţă. La scurt timp după aceea, forţele englezeşti cantonate pe străvechiul pămînt al faraonilor au pornit ofensiva şi au cucerit Ierusalimul şi Bagdadul. Economia de război aducea însă poporul de jos la disperare; o inflaţie enormă îl silea să îndure privaţiuni tot mai mari. Pentru a o militariza, englezii puseseră mîna pe producţie, provocînd un sentiment de revoltă pe care militarii nu-l apreciară la justa măsură; din cauza războiului şi a sărăciei, trebuiau să se aştepte la cele mai violente mişcări, în această ţară în care decesele erau mai numeroase decît naşterile.

Totuşi, hotărîrea lui Carnarvon era luată. În pofida sfaturilor şi a avertismentelor, contele îl încuraja pe Carter să înceapă campania de săpături al cărei plan i-l propusese încă din august 1914.

*

În timp ce Europa, îngrijorată şi fascinată, asista la prăbuşirea imperiului ţarist şi la revoluţia bolşevică, Howard Carter, nepăsător la tot ce se-ntîmpla altundeva decît în Valea Regilor, traversa Nilul şi debarca pe malul de vest. La adăpostul culmilor – de culoare roz la răsărit, albastru-aurii la amiază, ezitînd între portocaliu şi roşu în amurg – Carter se lansa în aventura pe care-o aşteptase cu o dorinţă necontenit mai arzătoare: inaugurarea primei sale campanii de săpături.

Arheologul urcă spre locuinţa de şantier amenajată în vîrful unei coline care domina Nilul, pe direcţia văii. În apropiere se afla o fîntînă dezafectată. După ce sui treptele unei scări placate cu marmura locului, deschise uşa cu o cheie de lemn. Înăuntru se vedeau o pendulă englezească, un pian, o mulţime de perne, rogojini, covoare, o lampă cu petrol, un cuptor de pămînt pentru copt pîine şi o cadă de baie din metal; pe scurt, confortul necesar unui gentleman aflat departe de casă. Toate trebuiau reparate desigur; cel mai urgent, cîteva găuri în acoperiş. Era însă ceva care lui Carter îi făcea trebuinţă înainte de toate: un *reis*, un şef de echipă curajos şi priceput.

La auzul unei bătăi în uşă, Carter deschise.

– Tu... Ahmed Girigar, prietenul meu!

– Am supravieţuit şi sînt gata să lucrez cu dumneavoastră.

– Norocul îmi surîde din nou.

– Viaţa aici trebuie bine organizată. Veţi avea nevoie de un secretar, de un rîndaş, de un bucătar, de un uşier, de un om care să care apa, de un...

– Nu, Ahmed. Nu am nevoie de ajutor.

– Nu e bine deloc. Dacă nu voi reuşi să vă schimb părerea, voi avea eu grijă de dumneavoastră. Ar fi zadarnic să mă descurajaţi: sînt tot atît de încăpăţînat ca dumneavoastră.

Cei doi bărbaţi se îmbrăţişară.

– Începînd din această seară, aranjaţi-vă hainele cu grijă şi, mai ales, nu le puneţi pe dos! Duhurile nopţii ar putea intra în ele şi v-ar împiedica să vă treziţi.

*

– *E'shams, effendi!* Soarele, domnule!

Ahmed Girigar îi aduse lui Carter cafeaua şi pipa, pentru a-l face să înceapă ziua cu bine. Arheologul era atît de nerăbdător, încît îşi înghiţi în mare viteză micul dejun. După ce se dichisi la repezeală, plecă în vale călare pe un măgar. La prima sa apariţie în faţa muncitorilor, noul stăpîn al sitului avusese grijă la ţinută: costum de lînă la două rînduri, papion cu picăţele, bastistă albă la veston, pălărie cu boruri largi şi ţigaretă. Ahmed Girigar se arătă la înălţimea faimei sale; o lungă procesiune de cărăuşi de coşuri aştepta ordine la intrarea în vale. Cîntau şi vorbeau tare, şi încă nu-şi scoseseră cămăşile lungi.

– M-am înţeles cu ei pentru şase zile de lucru pe săptămînă, spuse *reis*-ul. Vineri, odihnă. Unde doriţi să săpăm?

Carter se gîndea la planul abandonat pe care-l găsise în clădirea cartierului general al lui Davis, transformată în depozit de antichităţi; datorită însemnărilor făcute de echipa condusă de american, el putu aduce îmbunătăţiri planului său, îndelung gîndit, şi luă o hotărîre: să deschidă un şantier acolo unde Davis

se oprise cu cercetările, adică în triunghiul format de mormintele faraonilor Ramses al II-lea, Merenptah și Ramses al VI-lea. Era convins că, în munții de resturi adunate în timpul săpăturilor anterioare, va găsi multe obiecte pentru colecția privată a lui Carnarvon și poate și indicii despre mormîntul lui Tutankhamon.

Atras de argumentele lui Carter, lordul Carnarvon îi dădu încuviințarea. Faptul că cea mai frumoasă și cea mai nebunească aventură a vieții lui putea începe aici, pe aceste pămînturi îndepărtate, sub privirea solară a zeilor, îl făcea pe Carnarvon să se simtă iarăși puternic. În toată furtuna suferințelor lui, orizontul se limpezea.

O emoție puternică puse stăpînire pe Carter cînd văzu urnindu-se șirul acela lung de muncitori, acum aproape dezbrăcați, unii umplînd coșurile cu moloz, iar alții golindu-le. Un cărăuș de apă mergea din om în om, cu burduful pe umăr. În ritmul încet al lucrului, sub supravegherea *reis*-ul din cuvîntul căruia nu ieșea nimeni, se auzeau cîntece. Cu picioarele goale și transpirînd din tot corpul, acești oameni cîștigau abia cîțiva bănuți pe zi și se credeau bine plătiți; cei mai experimentați dintre ei se ajutau cu tîrnăcoapele la urcușurile mai grele. Din partea Agenției pentru Antichități, încă orfane după moartea lui Maspero, Carter obținuse un vagonet deschis cu basculă, asemănător celor de mină; utilajul era împins de muncitori pe șine demontabile. Minuscula cale ferată putea fi ușor deplasată, după cum o cereau săpăturile, și înlesnea evacuarea resturilor în afara zonei de interes, într-un teritoriu deja cercetat. Resturi, deșeuri, bucăți mari de piatră... iată ce îl înspăimînta pe Carter. Predecesorii săi nu făcuseră decît să sape orbește și în grabă, fără a se îngriji să curețe valea, acoperită acum de mormane de pămînt și pietriș.

În prima lună, munca decurse în condiții grele: frig pătrunzător în zorii zilei, căldură sufocantă la amiază, praf lipit de veșminte și de piele. Un calcul aproximativ n-avu însă darul de a-l descuraja pe Carter. Mai multe sute de mii de metri cubi de nisip și moloz trebuiau deplasate, pentru a reuși ceva ce nici un arheolog nu încercase pînă atunci: să dea de stîncă, de planșeul

mineral al văii, pentru a fi astfel sigur că nu i-a scăpat nici o intrare de mormînt.

Imediat ce vreun obiect vechi se vedea ieşind din nisip, Carter îi nota descrierea pe cea dintîi listă de inventar pe care un arheolog s-a gîndit vreodată să o întocmească într-un fel atît de exact. Bucăţile de calcar sau lut, folosite drept ciorne de către cei care se pregăteau să devină scribi ori pietrari de inscripţii, nu conţineau însă vreun indiciu despre Tutankhamon.

La începutul lui 1918, şantierul arăta perfect organizat; lui Ahmed Girigar i se citea însă pe figură o anume îngrijorare. Carter ceru să-i explice.

– Unii muncitori vor să întrerupă lucrul.

– De ce?

– Prea sînteţi mereu prezent... De obicei, arheologii nu vin atît de des şi nu stau atîta timp pe teren.

– Se vor obişnui cu asta. Altceva?

– Obiectele... În mod obişnuit, iau şi ei o parte pentru a o vinde. Colegii dumneavoastră închideau ochii.

– Eu n-o să-i închid. Să se lase de furat.

– Va trebui să cădem la-nvoială.

– Imposibil, Ahmed.

– În acest caz, oferiţi-le o plată mai bună.

– Stabileşte tu o sumă şi dă-le vestea cea bună.

CAPITOLUL 47

Carter cerceta emoţionat planul străvechi al unui mormînt, trasat chiar de mîna maestrului constructor. Hieroglifele vorbeau despre „locaşul de aur" unde odihnea corpul de lumină al faraonului; însufleţită de culorile frescelor şi de prezenţa eneadei divine, camera mortuară adăpostea un sarcofag protejat de mai multe racle. Ce comori fuseseră cîndva acolo era greu de imaginat, căci toate mormintele din vale fuseseră profanate.

Toate, cu excepţia unuia singur.

Carter îi întrebase pe toţi vînzătorii de antichităţi, de la hoţii mărunţi din Gurnah, pînă la anticarii cu prăvăliile la stradă. Nu era pusă în circulaţie nici o piesă de inventar funerar legată de Tutankhamon; prin urmare, mormîntul acestui faraon nu fusese jefuit.

Arheologul dormea tot mai puţin. Se gîndea mereu la munca din ziua următoare, la o mai bună amplasare a ţăruşilor şi a corzilor, încerca să înţeleagă cum se proceda în Antichitate, cînd dimensiunile monumentelor şi distanţele dintre ele respectau proporţii sacre. În fiecare zi trebuia să înveţe să gîndească aidoma unui arhitect egiptean, să trăiască asemenea lui, prin sufletul pietrei.

De pe terasa locuinţei sale de şantier, Carter observă, pe cînd soarele scăpăta, un personaj ciudat urcînd poteca. Pentru uriaşul bărbos, era un efort vădit. Ultimele raze făceau culoarea roşie a pantalonilor săi mai strălucitoare. Cu sinistra sa redingotă neagră, arăta ca un prădător în urmărirea victimei sale. Gîfîind, se opri la cîţiva metri de Carter.

– Aş dori să vă vorbesc.

– Te-am întîlnit cîndva la Luxor... Cine eşti dumneata?

– Demostene, negustor de antichităţi.

Carter îl invită pe vizitator să ia loc.

– De băut?

– O tărie.

– Regret, nu am decît apă.

– Păcat.

– Am treabă, domnule Demostene. Mi-ai putea spune motivul pentru care mă vizitezi?

– E atîta linişte şi pace aici... Nu s-ar zice că sînteţi în primejdie.

Carter îşi aranjă la gît papionul.

– Ameninţări?

Uriaşul negă rezervat.

– Mai degrabă informaţii confidenţiale. Dumneavoastră n-aveţi decît prieteni.

– Mă miră ce aud.

– Eu vă sînt prieten. Puteţi avea încredere în mine.

– Despre ce primejdie vorbeşti dumneata?

Demostene păru cam încurcat.

– Sînteţi o piedică în calea comercianţilor mai mici sau mai mari. Echipa dumneavoastră de muncitori devine incoruptibilă, *reis*-ul aprobă tot ce faceţi, iar valea e interzisă negoţului. E o situaţie cam complicată, domnule Carter. Dacă am cădea de acord, aţi fi scutit de multe neplăceri.

– Nu înţeleg poziţia dumitale... Vrei cumva să fii angajat la curăţarea monumentelor?

Sprîncenele lui Demostene se încruntară.

– Nu-mi veţi scăpa aşa, cu una, cu două, domnule Carter. Trebuie să-mi vindeţi obiecte. În schimb, voi reduce concurenţa la tăcere.

– Etica profesională îmi interzice asta.

– În arheologie nu a existat niciodată etică. Totul se vinde şi se cumpără.

– În afară de mine, dragă domnule. Fiţi bun şi faceţi cale-ntoarsă cît mai repede. Deşi nu boxăm în aceeaşi categorie, aş miza, mai degrabă, pe rapiditatea şi precizia loviturilor mele.

Demostene se dădu înapoi.

– Greşiţi, domnule Carter. În ziua de azi, cu integritatea nu ajungi niciunde.

– Nu e nevoie să speri pentru a acţiona, nici să reuşeşti pentru a fi perseverent.

– Veţi fi strivit.

*

Muncitorii se prosternau spre Mecca, plecîndu-şi chipul la pămînt şi pronunţînd cuvintele rituale: „Dumnezeu e mare, lăudată fie-i perfecţiunea". Aruncară apoi o privire peste umăr pentru a-i venera pe îngerii căzuţi.

Un bărbat bine făcut, fin şi elegant, cu chipul de o frumuseţe clasică, pe care părul îl încadra de minune, cu mustaţa şi barba albe, aştepta încheierea rugăciunii pentru ca, traversînd şantierul, să meargă să-l salute pe Howard Carter.

– Te felicit pentru toleranţa dumitale.

– Mă tem că nu ne-am cunoscut.

– Eu te cunosc bine, domnule Carter. Ilustrul meu predecesor, Gaston Maspero, mi-a vorbit adesea despre dumneata.

Carter îşi adună gîndurile. Bărbatul acesta cu ochi vii, înfundaţi în orbite, era deci noul director al Agenţiei pentru Antichităţi, Pierre Lacau, despre care ştia că fusese numit recent. Circulau deja multe pe seama lui: suflet condamnat de iezuiţi, îndrăgostit de administraţie şi de reglementări, erudit cu o memorie de excepţie, el citea textele cele mai pretenţioase cu o uşurinţă dezarmantă. Molcom şi meticulos, de un calm iremediabil, nu semăna deloc cu Maspero care, ţinînd cont de experienţa şi de cunoştinţele lui, l-a desemnat totuşi succesor al său.

După răceala pe care i-o arăta încă de pe acum, Carter înţelese totodată că Lacau va fi pentru el un adversar de temut.

– Am aflat că v-aţi lansat într-o mare campanie.

– După cum puteţi vedea, domnule director.

– Ce v-aţi propus?

– Să fac valea să vorbească.

– Sînteţi convins de existenţa unui mormînt neprofanat?

– Ar fi unele indicii.

– În caz că apare ceva, trebuie să mă anunţaţi imediat.

– O elementară politeţe.

– Obligaţie profesională, dragă colega. Poziţia mea este... foarte delicată.

– De ce?

– Maspero era un om generos, prea generos... Nu vă contest autorizaţia, dar vremurile se schimbă şi am datoria să veghez asupra bogăţiilor provenite din pămînt egiptean.

– Fiţi mai exact.

– Ei bine... mi se pare o erezie ca piesele istorice să fie împărţite. Obiectele găsite într-un mormînt regal, intact ori devastat, n-ar fi normal să revină agenţiei?

– Lordul Carnarvon a investit foarte mulţi bani în săpăturile pe care le conduc. I-au fost promise opere de artă, drept compensaţie.

– Desigur, desigur... Dar aceste penibile obiceiuri trebuie să înceteze. Chiar şi piesele la dublu vor rămîne în Egipt.

– Şi ce intenţionaţi să-i oferiţi contelui?

– Ei bine... faima, domnule Carter, faima înseamnă deja foarte mult.

– Mă tem că nu va fi deloc mulţumit de asemenea reglementări.

– Da, dar ele vor intra curînd în vigoare. Am încredere că le veţi aplica întocmai.

– Şi dacă nu?

Pierre Lacau îl străpunse cu privirile.

– Egiptologii n-au o părere prea bună despre dumneata, domnule Carter. Cred că eşti prea independent, chiar revoluţionar... Iar felul în care evoluezi dumneata e mai degrabă haotic.

Nimeni nu-ţi pune la îndoială competenţa, deşi proiectele dumitale par cam... extravagante.

– E ceva în cariera mea care să vă pună pe gînduri?

– Deţin liste şi redactez fişe, foarte multe liste şi foarte multe fişe. E singura metodă ştiinţifică ce permite să fii informat.

– Nu mi-aţi fi acordat niciodată concesiunea, nu-i aşa?

– Gaston Maspero s-a arătat prea îngăduitor cu arheologii străini. Asta e… Acum însă, vor trebui impuse cu toată fermitatea reglementări noi. Sînt convins că vom avea o colaborare fructuoasă. Pe curînd, domnule Carter.

CAPITOLUL 48

Carnarvon reacţiona foarte atent la rapoartele pe care i le trimitea Carter. Avînd în vedere că Agenţia pentru Antichităţi, condusă obligatoriu de un francez, încerca să revină asupra unui lucru deja stabilit, era momentul să găsească un sprijin. Astfel că se întîlni la Londra cu directorul de la Metropolitan Museum şi discută cu el despre viitorul colecţiei sale private. Datorită averii, a cunoştinţelor despre Egipt şi a marilor sale proiecte, contele trecea drept unul dintre cei mai mari colecţionari ai veacului. Îi destăinui americanului că el şi Carter începuseră să adune un adevărat tezaur, provenind din săpăturile deja făcute şi din negocierile cu negustorii de antichităţi din zona Tebei. Ei nu doreau cîtuşi de puţin să-şi însuşească aceste extraordinare obiecte dintre care, cele mai frumoase, nu proveneau de la faraoni, ci aparţinuseră unor prinţese de la curte. Făcu, de asemenea, propunerea ca, în cea mai deplină discreţie, Metropolitan Museum să-i devină cumpărător. Mai trebuia convins Carter, dar exista cineva parcă menit să îndeplinească o astfel de sarcină: Herbert Winlock.

*

La sfîrşitul lunii ianuarie 1918, ca şi cum războiul s-ar fi încheiat, un număr destul de mare de turişti vizitau din nou vechea Tebă. Cu toate acestea, armata germană nu se lăsa şi erau voci care prevesteau noi ofensive distrugătoare.

Howard Carter făcuse progrese. La est de mormîntul lui Ramses al VI-lea, o săpătură adîncă de vreo nouă metri era dovada nestăvilitei activități a echipei sale care, cu prețul unor eforturi considerabile, atinsese, în fine, patul de stîncă. Pentru prima oară, solul văii putea fi văzut așa cum fusese la origini. Tunînd și fulgerînd la adresa curioșilor care se plecau acolo cu riscul de a-și frînge gîtul, Carter puse să fie construite în jurul gropii mici panouri de protecție. La trei metri și jumătate sub nivelul intrării în mormîntul lui Ramses al VI-lea, urmă o misterioasă descoperire: dale de piatră acoperite cu trestie și ramuri de palmier dintre cele care proveneau, fără nici o îndoială, de la casele meșterilor, sumar construite pe stînci în incinta șantierului. Arheologul dezgropă cîteva fragmente de inscripții, dintre care unul data din timpul domniei lui Ramses al II-lea, mărgele de sticlă, fragmente de foițe de aur și un vas conținînd corpul deshidratat al unui șarpe, considerat protector al căminului.

Toate acestea dovedeau că meșterii de odinioară lucraseră la construirea unui mormînt, care neapărat se ascundea undeva mai jos, și că, odată cercetate locuințele lor, săpăturile meritau continuate.

Pe cînd se pregăteau să înceapă noua etapă a acestei aventuri, Carter primi vizita unui funcționar al Agenției pentru Antichități. Avînd în vedere afluența turiștilor și regresul economic, era rugat să nu oprească accesul la mormîntul lui Ramses al VI-lea, unul dintre cele mai frumoase și mai vizitate din toată valea.

Cum se apropia anotimpul cald, iar muncitorii erau sleiți... Carter fu de acord să întrerupă săpăturile.

*

– Sînt fericit să te revăd, Howard.

– Și eu la fel, Herbert.

Winlock şi Carter dejunară în locuinţa de pe malul de vest, de unde englezul privea cu o bucurie nesfîrşită siturile văii. I se păreau magice, căzuse sub farmecul lor pentru totdeauna.

– Îţi convine propunerea mea, Howard?

– Am primit instrucţiunile lordului Carnarvon şi mă voi conforma.

– Ei, iată-te ascultător... Am impresia că personalitatea lui Lacau nu ţi-a plăcut cine ştie ce şi că între Anglia şi Franţa un conflict e pe care de-a reîncepe.

– Nu se va întîmpla din vina mea.

– Metropolitan Museum este hotărît să cumpere cele mai frumoase obiecte din colecţia pe care o strîngi pentru lordul Carnarvon.

– Toate sînt uluitor de frumoase.

– Atunci le cumpărăm pe toate. Contele a vorbit despre coliere, brăţări, cupe, scarabei, oglinzi...

– Le vei putea cerceta în voie.

– Pînă cînd aceste obiecte vor fi expuse la Metropolitan Museum, am ordin să negociez direct cu dumneata şi să păstrez secretul.

Cei doi bărbaţi îşi pecetluiră înţelegerea închinînd un pahar.

– Şi Tutankhamon?

– Nici o pistă serioasă, din păcate! Intuiesc însă că e undeva foarte aproape.

*

La 21 martie 1918, germanii lansară o formidabilă ofensivă în Picardia. Mulţumit că, prin vînzarea treptată către americani a colecţiei sale, îi asigurase lui Carter finanţarea săpăturilor, Carnarvon putu să-şi pună la îndoială optimismul cînd văzu cum inamicul înainta rapid în Flandra şi pe rîul Marna. Era în joc soarta războiului.

*

În locuința sa de șantier, păzită zi și noapte de oameni de încredere pentru care Ahmed Girigar garantase, Carter desfășurase la vedere harta Văii Regilor. O privea ore în șir, își verifica iar și iar însemnările, se asigura că marcase corect locurile unde avuseseră loc săpături oricît de neînsemnate. Cum să eviți crunta realitate? Trebuia să sape pînă și în cel mai mic colț, să nu lase nici un centimetru de pămînt necercetat, adică să împartă valea pe zone și să nu treacă nici una cu vederea.

Pentru a evita prădăciunile, Carter veghea asupra văii cu dragostea unui tată. Venind în control pe neașteptate, se asigura personal că paznicii își făceau datoria. Tocmai fusese expulzat un american care, cu un vas de gudron în mînă, își scria de zor numele pe pereții unui mormînt. Vandalul, și toți cei ca el, ar fi meritat închisoarea; deteriorarea unui monument sacru era altădată socotită cea mai gravă dintre crime.

Primăvara își făcu apariția, iar blînda Raifa, cu răbdarea femeilor orientale, încerca să-și recîștige iubitul. Chiar dacă pasiunea acestuia nu i se părea cu nimic știrbită, îl găsea mai îndepărtat ca niciodată, aproape inaccesibil. Femeia începuse să se îndoiască de frumusețea ei; avea mai multă grijă să se fardeze, aplica toate artificiile seducției, drăgăstoasă ca o logodnică eternă, ca paradisul. Carter o adora, dar mintea lui zbura în altă parte. Ea își dădu seama că valea, rivala ei cea mai de temut, furase inima iubitului ei și jură că nu se va lăsa pînă nu-l va scăpa de mrejele ei absurde. Cum ar fi putut un bărbat să fie îndrăgostit de pietre, de nisip ori de morminte?

*

Carter căuta un loc pentru noi săpături, cînd îl văzu venind în fugă pe Ahmed Girigar. De obicei, *reis*-ul era ponderat; probabil că se-ntîmplase însă ceva grav.

– Veniți repede.

– Ce-i?

– Un necaz, la dumneavoastră... Nu cunosc amănunte.

Alergară amîndoi pînă la locuința de șantier. În prag, unul din cei doi paznici ștergea sîngele care curgea din capul colegului său.

– Am surprins un hoț, spuse acesta. Intrase prin spate. Ne-am bătut, dar a reușit să fugă.

– L-ai recunoscut? întrebă Carter.

– Nu.

– Unde era?

– În camera mare. Începuse să înfășoare harta.

– Îți mulțumesc pentru curaj.

– *Malech*, răspunse, fatalist, paznicul. Fie ca Dumnezeu să ne apere de rău.

Încordat, Carter inventarie pagubele. Nu fusese furat nimic, iar harta era neatinsă.

– Plătesc eu îngrijirile necesare celui rănit și vreau un paznic în plus în spatele casei, îi spuse el *reis*-ului.

– Cine să fie făptașul?

– E ușor de ghicit. Acest document nu-i poate interesa decît pe scumpii mei colegi. Vor să mă intimideze și să mă împiedice să continui.

– De ce sălășluiește ura în inimile oamenilor?

– *Malech*, fu răspunsul lui Carter.

CAPITOLUL 49

La Gurnah, clanurile și familiile se țineau reciproc sub observație. Satul avea propriile legi și propria ierarhie. Cînd își primea fiecare partea, domnea calmul. În caz de conflict, șefii bandelor procedau la o justiție sumară. Astfel că, în mod obișnuit, nimănui nu-i dădea prin gînd să miște-n front. Or, bătrînul Mahmud, care abia de-și putea hrăni soția, tocmai își luase o a doua sau, altfel spus, făcuse avere și nimeni nu știa cum. Unul dintre informatorii poliției, amintindu-și că Mahmud lucrase într-o echipă de muncitori din Valea Regilor, crezu de cuviință să-și anunțe superiorii care, la rîndul lor, îl informară pe Carter. Sursa bogăției lui Mahmud nu putea fi decît jaful și, ceea ce era mai de neiertat, un jaf de care profitase de unul singur.

Însoțit de un polițist, Carter îi făcu bătrînului o vizită. Și, cum acesta refuza să răspundă la întrebări, anchetatorii hotărîră s-o supună unui interogatoriu pe noua lui soție, care lucra la cîmp. Îngrozită, aceasta fugi, dar, pe cînd încerca să ajungă la debarcader, funcționarul puse mîna pe ea. Timp de douăzeci de minute, ea urlă isteric; cînd se mai calmă, Carter îi vorbi cu blîndețe.

– Ești soția lui Mahmud?

– Da, da.

– De ce nu lași jos coșul ăsta?

– E al meu.

– Aș vrea să văd ce ai în el.

– Nu, e al meu!

Obligat să intervină, polițistul îi smulse prețiosul obiect. În el găsi o mică figurină funerară din lemn. Carter o cercetă cu atenție.

– E autentică. Cine ți-a dat-o?

– Mahmud.

– Ți-a cerut s-o vinzi?

– Da.

– Unde a găsit-o Mahmud?

– Nu știu.

Carter și polițistul o duseră pe femeie înapoi la Gurnah; soțul ei se închisese într-o muțenie din care părea că nu mai iese. Arheologul recurse la cea din urmă armă: avea să-l ducă în fața mudirului, guvernatorul provinciei. Reputația magistratului îi teroriza pe toți locuitorii. Nu se spunea oare că, pentru a stîrpi bandele de hoți, punea să se astupe cu vreascuri grotele în care se ascundeau și le punea foc? Decît tortura, mulți dintre ei preferau să moară sufocați.

Cînd intră la guvernator, Mahmud tremura tot. Crezu, mai întîi, că teribilul personaj nu se afla acolo. În capătul acelei încăperi mari, trona o cadă de baie din care ieșeau rotocoale de abur. Brusc, ieși la suprafață un cap șiroind de apă.

Cînd ochii negri se fixară asupra lui Mahmud, bătrînul dădu un țipăt de groază.

– Ești un hoț, spuse mudirul, și voi pune să ți se taie mîinile.

Mahmud se aruncă în genunchi.

– Nu, fie-vă milă!

– Dacă vrei să scapi de pedeapsă, spune-mi unde se află mormîntul pe care l-ai jefuit!

Cu capul plecat, bătrînul începu să turuie cu nemiluita.

*

Carter și Ahmed Girgiar urcară spre valea aceea pierdută. „Mormînt neprofanat, le dezvăluise mudirul, plin de bogății.“ De aceea, arheologul se gîndi să nu anunțe pe nimeni înainte

de-a verifica personal. La timp de noapte, înarmați cu frînghii, cei doi escaladară stînca aceea șerpuită, pe care o recunoscură după descrierea foarte exactă făcută de bătrîn.

Observară o lespede ce acoperea o deschizătură în stîncă; Girigar o dădu la o parte. Carter apucă frînghia și începu să coboare; tunelul îngust, cioplit cam grosolan, dădea într-o încăpere minusculă din care țîșniră lilieci. Pe pereții abia dezveliți, nici o urmă de inscripție sau de pictură; sărmana scobitură nu adăpostise niciodată vestigii antice. Furios, Carter urcă înapoi.

– Mahmud și-a bătut joc de noi.

Ahmed Giriar părea îngrijorat.

– Se văd umbre, pe aici... Să nu ne întoarcem pe același drum.

Un zgomot de armă răbufni și glonțul îi trecu lui Carter pe lîngă urechea dreaptă. Scoțîndu-și pistolul din poala cămășii, *reis*-ul trase în presupusul agresor, acoperind retragerea lui Carter.

*

Arheologul îi cunoștea pe vinovați. Greșise cînd nu luase în seamă avertismentul lui Demostene și căzuse într-o cursă întinsă cu multă dibăcie; bătrînul Mahmud își jucase perfect rolul. Cum să nu-i fi crezut mărturisirile? Era clar: jefuitorii de meserie erau în stare să pună la cale un atentat și mai diabolic ori și mai brutal. Pentru a pune capăt amenințărilor, nu era decît o soluție: să ia legătura cu șeful bandei. Carter ceru audiență la mai-marele clanului Abd el-Rassul.

Acesta îl primi la fel de solemn ca și prima oară; redutabilul personaj îi oferi friptură de oaie, curmale și lapte proaspăt. În timpul mesei, Carter se limită la subiecte nevinovate, ca pescuitul în apele Nilului ori greutățile întîmpinate de milenii, la irigații. Știa că era politicos să aștepte ca, trăgînd din narghilea, gazda să facă primul pas.

– Prezența dumneavoastră mă onorează, domnule Carter. Doar sînteți, acum, stăpînul văii.

– Un loc care atrage atenția multora.

– Familia mea îl frecventează de mai multe generații. Avem un drept de proprietate.

– Trecutul e trecut.

– Cine nu respectă trecutul se arată nedemn de prezent.

– Rolul meu este să apăr valea de jefuitori.

– Vi-l îndepliniți foarte bine.

– Prea bine, după gustul dumitale?

– Îmi cunoașteți bine gusturile.

– N-am devenit, oare... supărător?

– După unii, da.

– Şi nu sînt, oare, ei de părere că ar fi cazul să scape de cel care le-aduce supărare?

– Se prea poate.

– Dumneata n-ai fi prea mirat să dispar.

– Viața și moartea sînt în mîinile lui Allah.

– Adeseori, mîinile oamenilor iau locul mîinilor lui Dumnezeu.

– Cînd vrea soarta.

– Ar fi cam neplăcut să te întreb dacă dumneata ești adevăratul autor al tentativei de asasinat la adresa mea.

– Într-adevăr.

– Află că mai bine mor decît să renunț.

– De ce atîta încăpățînare, domnule Carter?

– Pentru că Valea Regilor este destinul meu. Acolo m-a atins mîna lui Dumnezeu. S-o părăsesc, aş deveni un nimeni.

Abd el-Rassul păru zguduit de atîta hotărîre.

– Dacă mă împiedicați să cumpăr și să vînd, domnule Carter, cum să-mi hrănesc familia?

– După cum cred cei mai mulți, pămîntul văii este de-acum secătuit de comori. Iar cu vestigii arheologice nu vei cîştiga cine ştie ce.

– Vă întreb direct: aveți de gînd să vă extindeți pe tot malul de vest?

– De acum înainte, mă interesează numai valea.

– Să cădem la înțelegere: oamenii mei nu se vor amesteca și nimeni nu va îndrăzni să vă atace. În schimb, dumneavoastră nu veți acționa în afara zonei stabilite și nu veți mai chema poliția.

– Așa să fie.

– Martor să ne fie Dumnezeu.

CAPITOLUL 50

În ultima săptămînă de septembrie 1918, aliaţii lansară ofensive în acelaşi timp în Champagne, Argonne, pe Somme şi în Flandra. De astă dată, Carnarvon era convins că trupele germane nu vor mai face faţă şi că războiul îngrozitor, în timpul căruia muriseră mai bine de opt milioane de oameni, se va sfîrşi curînd.

Din nefericire, sănătatea contelui nu se îmbunătăţea; nu se simţea în stare să îndure vicisitudinile unei călătorii lungi. Ce departe era Egiptul! Carnarvon urmărea zilnic mersul evenimentelor din acea societate rurală, slăbită şi înfometată, pierdută pe harta lumii. Cînd, la 30 octombrie 1918, Turcia capitulă, mişcarea naţionalistă începu să se organizeze. În discuţiile sale cu emisarul de la Foreign Office, care nu pridideа să-l consulte, contele atrase atenţia asupra puterii acestei mişcări; cu prudenţă, Londra începu să se dezică de cîţiva înalţi funcţionari britanici cam inflexibili. Vechii rezidenţi cu mînă de fier aveau şira spinării prea ţeapănă pentru a pregăti viitorul.

După armistiţiul semnat la 11 noiembrie la Rethondes, Egiptul puse mare accent pe fidelitatea dovedită faţă de aliaţi. Sultanul Fuad nu-şi ascunse ambiţia ca, în urma unor negocieri cu Anglia, să obţină rapid independenţa ţării sale. Saad Zaghlul luă conducerea unei delegaţii a mişcării patrioţilor, Wadf, care-i ceru înaltului comisar britanic aprobarea să plece la Londra pentru a cere eliberarea Egiptului. În loc de răspuns, Zaghlul fu deportat în Malta.

Carnarvon, care se angajase şi în lupta împotriva epidemiei mondiale de gripă, critică această decizie şi îşi înmulţi avertismentele. Marele Război stricase o ordine internaţională pe care unii o crezuseră de nezdruncinat şi schimbase în profunzime mentalitatea oamenilor. Ce avea să se întîmple, oare, cu Egiptul?

*

– Trebuie să cădem la-nvoială, zise Ahmed Girigar.

Carter nu-şi ascunse furia.

– Învoială... în ce sens? Muncitorii mei sînt cel mai bine plătiţi din Egipt!

– Nu este doar o chestiune de bani.

– Eu îi respect pe aceşti oameni, Ahmed. Mă port, oare, ca un tiran faţă de ei?

– Sînteţi exigent, însă drept.

– Atunci, de ce să întrerupă lucrul?

– Ţara e pradă tulburărilor de tot felul. Compatrioţii mei vor independenţa.

– Eu nu fac politică... iar valea, nici atît.

– Represiunea n-a făcut să dispară aspiraţiile poporului, le-a separat, numai. Au izbucnit revolte ici-colo, s-a dat curs unei campanii de nesupunere civilă.

– Dar ce legătură are cu mine toată această agitaţie?

– Uitaţi că sînteţi străin şi englez.

– Ce mă sfătuieşti?

– Opriviţi-vă cîtva timp. Cînd situaţia se va linişti, vom pune iarăşi echipa la lucru.

– Şi dacă nu se linişteşte?

– Dumnezeu ştie.

*

Haşişul abia de-l mai potoli pe Demostene. Cum de nu-i reuşise planul? Fără stîngăcia trăgătorilor, Carter n-ar mai fi fost

în viață, iar traficul ar fi fost reluat, ca în vremurile bune. Negustorul n-ar fi renunțat așa de ușor să-l ucidă pe englez, dar ordinele clanului Abd el-Rassul erau categorice: Valea Regilor devenea un domeniu rezervat acestuia. Nu-i interzicea însă nimeni să încerce să-i strice reputația.

Demostene nu i se va adresa direct lui Lacau, directorul agenției, care ar fi refuzat să aibă de-a face cu un individ atît de dubios. Plănuia să se infiltreze și să cîștige încrederea subalternilor acestuia. Umbriți de personalitatea lui Carter, inspectorii locali erau cei mai vulnerabili; să-l vadă lăsînd totul baltă ar fi fost o mare satisfacție, împărtășită și de egiptologii, nu puțini, complexați de independența și puterea de muncă a colegului lor. Oare, nu din cauza unor astfel de posedați erau adevărații savanți învinuiți că rămîn șoareci de bibliotecă, în loc să guste munca de teren?

Demostene își alese ca armă veninul invidiei. Luni de-a rîndul va răspîndi zvonuri false, mai întîi fără prea mare importanță, apoi din ce în ce mai compromițătoare. Primul care i-a căzut în plasă a fost un inspector egiptean între două vîrste, a cărui carieră stagna de multă vreme într-o zonă nesemnificativă din Egiptul de Sus.

Grecul îi strecură funcționarului în buzunar un plic plin de bancnote.

– De ce faceți asta?

– Documentația dumneavoastră despre mumii mi-a fost de mare preț.

– Simple articole...

– În Luxor sîntem, în general, prost informați...

– E totuși faimosul Carter!

– Curios arheolog, într-adevăr.

– Curios? Imposibil, vrei să spui! Exigențele lui științifice sînt de nesuportat. Dacă ar trebui înregistrată oficial și cea mai măruntă piesă ieșită din nisip, unde am ajunge?

– El mai are și alte preocupări.

– Ce fel?

– Nu sînt decît zvonuri, șopti grecul, dar se spune că vinde obiecte în folosul său, fără știrea lui Carnarvon.

– Aveți dovezi?

– Nu sînt decît zvonuri, repetă grecul.

*

Raifa nu se lăsa pradă iluziilor. Howard o însoțea în atîtea plimbări la țară, numai pentru că amenințările de revoltă populară îl determinaseră să oprească lucrările în vale; cînd tulburările se vor stinge, el se va întoarce la adevărata lui dragoste.

Deportarea lui Saad Zaghlul calmase în bună parte spiritele naționaliste. Demonstrația de forță arăta clar că, de îndată ce veleitățile de independență ar deveni prea vizibile, Anglia va reacționa cu cea mai mare fermitate. Nu la Cairo se năștea noua ordine mondială, ci la Washington, la Londra și la Paris. Așa că Egiptul avea să se supună unor hotărîri ce i se impuneau din afară, chiar dacă asta dobora și cele mai înflăcărate inimi, cum era inima Raifei.

Vara lui 1919 îi potoli cu fierbințeala sa și pe ultimii protestatari; a scăpa de povara dominației valorilor europene și de sub administrația engleză părea mai mult ca niciodată o utopie. Desigur, continuau cîrtelile, tentația de a țese comploturi nu dispăruse, dar revoluția era amînată pentru o vreme.

– Cînd vei relua săpăturile?

– La toamnă. Toată agitația asta m-a făcut să pierd timp prețios.

– E vorba de furia unui popor, Howard!

– Raifa, nu sînt orb. Știu asta. Înțelege și tu lupta mea, cum și eu o înțeleg pe a ta. Concesiunea mea nu durează la nesfîrșit și trebuie să fac valea să vorbească.

– De ce, Howard?

– E în adîncul meu un foc, o poruncă pe care n-o pot nesocoti. Valea mă cheamă fără încetare, iar eu nu reușesc încă să-i tălmăcesc graiul.

– Mă sperii.

– Sîntem, oare, vreodată liberi să ne alegem cursul vieţii?

– Unii, da. Tu eşti însă în slujba unei forţe căreia nimic nu-i poate sta împotrivă.

Se aşezară la umbra palmierilor, lîngă o fîntînă.

– Nu-mi refuza ajutorul, Howard. Uneori, te simt atît de singur! Dacă lupţi cu nevăzutul, îţi poţi risipi forţele în zadar…

– Un faraon doarme în negurile uitării. Mi se pare, cîteodată, că-i aud vocea. Nevăzutul... Da, ai dreptate, nevăzutul mă atrage, mă cheamă dincolo de ruine, în inima ascunsă a muntelui. Voi răzbi prin întuneric, îţi promit.

Raifei nu-i trebuia nicidecum această promisiune. Dar se strînse învinsă de gîtul lui Carter, gustînd alături de el dulceaţa sfîrşitului zilei.

CAPITOLUL 51

Potrivit dorinţei soţului ei, *lady* Almina organizase un dejun cu *treis*prezece invitaţi. Sufrageria era luminată doar cu flacără de lumînare. Ea nu cunoştea pe nici unul dintre oaspeţii despre care credea că au o înfăţişare mai curînd bizară: femei în vîrstă, cu veşminte împodobite cu broderii, şi bărbaţi solemni, cu barbă. Unul purta turban. Cînd se aşezară, ocupîndu-şi fiecare locul la masă, după cum stabilise chiar contele, *lady* Almina îndrăzni să-şi întrebe soţul, cu voce joasă:

– Cine sînt aceste... persoane?

– Cei mai buni clarvăzători din Londra, Almina.

– Vizionari, la Highclere? Dar pentru ce...

Carnarvon apăsă cu degetul arătător pe buzele soţiei sale.

– Să ne reculegem, draga mea. Începe o treabă serioasă.

În timpul mesei, elita clarvăzătorilor britanici se comporta binişor; contele observă chiar o înclinaţie spre gurmanderie la aproape toţi cei prezenţi. Obişnuit să-i citească pe oameni din priviri, urmărind simple gesturi şi atitudini necenzurate, contele identifică imediat doi şarlatani, mai mulţi dezechilibraţi şi un nebun. Îl intrigă însă o femeiuscă brunetă, care nu se sfiise să-şi ia o asemănare cu regina Victoria şi care mînca puţin, vorbea şi mai puţin şi privea încontinuu în flacăra unei lumînări, pe punctul de-a se hipnotiza.

După ce masa fu strînsă, lordul Carnarvon întinse pe ea un plan al Văii Regilor şi o coală pe care Carter notase cu hieroglife toate numele lui Tutankhamon.

– Concentrați-vă, prieteni, și chemați spiritele! Regele ale cărui nume le vedeți scrise aici este îngropat în acest sit? Dacă da, puteți preciza locul?

O liniște apăsătoare se lăsă peste întreaga adunare. Cîțiva închiseră ochii, unii făcură gestul rugăciunii, pe cînd alții meditau asupra unui glob de cristal sau asupra cărților de tarot. Sosia reginei Victoria continua să fixeze flacăra lumînării.

– Acest monarh e un atlant, vorbi bărbatul cu turban. Corpul său e dispărut sub ape.

Contele Carnarvon îl situase deja în categoria șarlatanilor, așa că viziunea acestuia nu-l deranjă prea mult; urmară și alte revelații de același soi, fără nici o legătură cu valea ori cu domnia lui Tutankhamon.

Deodată, luă cuvîntul femeiușca aceea brună; avea o voce gravă, care-i urca de undeva din pîntec.

– Un faraon... un faraon mort de tînăr... E numai strălucire în jurul lui... Sufletul i se ascunde, ne scapă... O ușă sigilată... Nimeni nu trebuie s-o deschidă, nimeni nu trebuie să intre! Acolo e secretul, marele secret!

Clarvăzătoarea leșină și căzu pe parchet. În aceeași clipă, majordomul pătrunse în sufragerie.

– Domnule conte... Un furt tocmai a avut loc în bibliotecă!

Carnarvon lăsă clarvăzătorii și se grăbi spre locul tărășeniei. Văzu imediat că răufăcătorul vizase colecția sa de obiecte egiptene. Ocolindu-le pe cele mai de preț, nu luase decît o foiță de aur care pomenea despre Tutankhamon.

Lady Almina se strînse înspăimîntată lîngă soțul ei.

– Un furt la noi, e groaznic! Dar cine...

– Ori e spiritul faraonului, ori un specialist sadea.

După informații de ultimă oră, o oarecare indiscreție ar fi făcut ca British Museum să ia cunoștință de înțelegerea secretă dintre conte și americani. Furia egiptologilor care disprețuiau munca lui Carnarvon și a lui Carter, taxat de fanatic și visător, să fi luat, oare, această formă brutală? Obișnuit cu perfidia Albionului și cu nenumăratele ei manifestări, stăpînul de la Highclere vedea aici o ipoteză plauzibilă. Preferă totuși să

creadă că sufletul lui Tutankhamon se revolta la ideea de-a fi tulburat din somnul său și, în felul acesta, îi trimitea un serios avertisment.

Ce putea fi mai incitant?

*

Emisarul de la Foreign Office lăudă calitatea vinului de Porto.

– Un soi aparte, ţinu să precizeze lordul Carnarvon.

– Remarcabil.

– Vizita dumitale, prietene, înseamnă că ultimele mele analize au fost luate în considerare.

– Chiar au făcut ceva vîlvă.

– Plăcută sau neplăcută?

– Cîţiva dintre responsabilii serviciilor noastre secrete au fost auziţi scrîşnind din dinţi. Pentru ei, Egiptul e departe de a-şi dobîndi independenţa.

– Ca de obicei, se înşală. Dacă n-ar fi fost mereu aşa, Anglia ar fi păstrat stăpînirea asupra lumii.

– Iată o părere aproape subversivă. Oare ştiţi că aveţi foarte mulţi duşmani?

– Foarte mulţi duşmani englezi, dar foarte mulţi prieteni egipteni, şi aceştia vor avea ultimul cuvînt, crede-mă.

– Nu uitaţi, cu toate acestea, că sînteţi de naţionalitate engleză, lord Carnarvon, şi că trebuie să apăraţi interesele propriei ţări înaintea celor ale unui popor îndepărtat, cu tradiţii atît de diferite de ale noastre.

– E o ameninţare voalată?

– Noi vă preţuim spiritul critic, precum şi sinceritatea, dar nu dorim să depăşiţi limita rezonabilului.

– Unde s-ar situa aceasta?

– Pentru dumneavoastră, e de-ajuns să fiţi doar prudent.

– Zis şi făcut: găseşte-mi imediat un mijloc de transport pentru Egipt.

Emisarul se cutremură.

– Plecați din nou?

– Războiul s-a sfîrșit și sănătatea mea e ceva mai bună. Uiți oare că am obținut concesiunea Văii Regilor?

– Excelentă acoperire, ce vă va permite reluarea legăturilor cu numeroase personalități egiptene.

– Acoperire? Nu, dragul meu, mai mult decît atît...

– Ce vreți să spuneți?

– Cine s-ar încumeta să vorbească despre vocație cu un înalt funcționar?

*

Carter se fîțîia încoace și-ncolo pe cheiul portului din Alexandria. Vaporul ce venea din Anglia tocmai fusese anunțat; la bordul său, lordul Carnarvon revenea, după atîția ani de absență, pe pămîntul faraonilor. Din cauza veștilor proaste transmise prin radio, Carter era mai nervos decît de obicei. Nava nu semăna deloc cu un pachebot de croazieră; era un vapor pentru transportul trupelor, dotat cu un dispozitiv de depistare a minelor, dar lipsit de orice confort. Cabine înguste fuseseră amenajate în grabă, fără să fi fost timp pentru o curățenie în toată regula ori pentru o indispensabilă dezinfecție. În timpul traversării Mediteranei, mulți dintre călători se îmbolnăviseră grav și se vorbea chiar despre două decese. Cunoscînd starea precară a sănătății contelui, Carter avea deci toate motivele să cadă pradă neliniștii.

Din cauza vremii îngrozitoare de pe Mediterana, vaporul avusese întîrziere și, o zi întreagă, autoritățile portuare se temuseră chiar de un naufragiu. Cîntecul sirenelor de pe toate ambarcațiunile din radă anunța acum, în sfîrșit, sosirea! Remorcherul intră în acțiune și, curînd, primii pasageri debarcară.

În îmbulzeală, Carter îl căută zadarnic pe Carnarvon. Familiile se regăseau laolaltă, părinții își îmbrățișau copiii, femeile își întîmpinau soții; bucuria izbucnea de pretutindeni, nestăvilit. Trecuse aproape o oră; expresie a speranței suspendate

peste neant, pasarela oferea cea mai tristă priveliște. Prin urmare, contele nu supraviețuise, iar nava asta mică și deteriorată era cel mai sinistru dintre sicrie. Ori, poate, prietenul său zăcea în cabină, incapabil să se ridice la viața mîntuitoare? În clipa în care Carter se hotărî să urce la bord, îl zări pe lordul Carnarvon.

Foarte fragil, cu mersul nesigur, purta pe chip urmele unei oboseli profunde. Cu mîna dreaptă, își ridică pălăria cu boruri largi de sub care părul blond-roșcat flutură o clipă în aer. Lordul Carnarvon avea întotdeauna o eleganță naturală, care făcea din el un personaj unic; sub carapacea de aristocrat scorțos, pulsau generozitatea și pasiunea. Susie alergă spre Carter, care o mîngîie cu duioșie.

În afara bucuriei pe care i-o provoca această revedere, un alt sentiment puse stăpînire pe Carter.

Carnarvon nu era singur.

La brațul său pășea o tînără splendidă.

CAPITOLUL 52

Perechea coborî uşor pasarela pachebotului improvizat. O pălărie neagră în formă de clopot ascundea părul tinerei cu un chip radios, abia ieşit din copilărie; taiorul ei gri, cu revere mari, sobru şi greu, avea totuşi un decolteu ce lăsa să se ghicească forme încîntătoare. Fusta ei lungă şi ciorapii negri contribuiau la o nota generală excesiv de serioasă.

– Încîntat să te revăd, Howard. Iat-o pe fiica mea, *lady* Evelyn.

Carter o privi, atras de ochii ei mari şi negri. Cum de putea o femeie să fie în acelaşi timp atît de frumoasă, de proaspătă, de timidă şi de atrăgătoare?

– Ei bine, Howard, nu cumva valea te-a făcut să-ţi pierzi graiul?

– Iertaţi-mă... Emoţia.

– Încîntată să te cunosc, domnule Carter. La Highclere, tatăl meu nu vorbeşte decît despre dumneata şi despre regele acela misterios al cărui nume l-am şi uitat.

– Pentru o bună cunoaştere a acestei omeniri, călătoriile sînt absolut necesare. De aceea m-am hotărît s-o iau pe Eve cu mine, iar Susie a fost de acord.

– Nu eu am fost aceea care a insistat, punînd serios la încercare proverbiala dumitale răbdare?

– E o chestiune prea delicată pentru a o lămuri acum, pe loc.

Între tată şi fiică era o veselă complicitate. Carter se simţea puţin cam stingherit, nu găsea nimic de spus. În timp ce hamalii

se ocupau de bagaje, el se grăbi să dea amănunte despre ultimele sale lucrări în vale.

– *Lady* Evelyn ar dori să vadă siturile cele mai frumoase din ţinut?

– Mi-e cald, mărturisi ea, dar cum altfel să mă îmbrac? Am citit că femeile poartă veşminte care le acoperă cu totul şi un văl care le ascunde chipul.

– Doar femeile de la ţară, din cine ştie ce colţuri mai retrase, procedează astfel. La oraş, îmbrăcămintea de stil european nu mai şochează pe nimeni.

– Minunat! Am făcut bine atunci că mi-am ticsit bagajele.

– Eu am avut cu totul alte opţiuni, mărturisi contele. După toţi aceşti ani de privaţiune, m-am gîndit că nici măcar un arheolog exigent precum Howard Carter nu s-ar arăta dispreţuitor faţă de cîteva simple plăceri. Locuinţa noastră de pe şantier va fi, în curînd, dotată cu vin franţuzesc, coniac, bere englezească, tabac şi cafea din cea mai bună. Pentru a înfrunta misterul trebuie să prinzi puteri.

*

De la Cairo la Medinet el-Fayyúm, lordul Carnarvon şi fiica sa au beneficiat de un automobil condus de un şofer cînd şovăitor, cînd îndrăzneţ. Apoi, contele a ales o trăsură în bună stare, avînd cai bine îngrijiţi.

– Unde mă duci? întrebă ea, pierdută într-o mulţime asurzitoare.

– În paradis.

De îndată ce ieşi din oraş, unde canalele, devenite cloacă de dejecţii, răspîndeau un miros pestilenţial, trăsura o apucă pe un drum de ţară mărginit de mici grădini. Tînăra era uimită de bogăţia peisajului în care defilau lămîi, curmali, leandri; surpriza îi fu încă şi mai mare la vederea lacului Karun, o imensă rezervă de apă amenajată de faraoni şi căreia oaza de la Fayyúm îi datora fertilitatea solului ei.

– Odinioară, spuse lordul Carnarvon, lacul era de două ori mai mare, iar vegetația, cu mult mai bogată; în anumite perioade ale anului, nobilii veneau aici să vîneze într-o rezervație.

– Paradisul... ai dreptate, tată, trebuie să semene acestui colț de lume.

Luară masa de prînz la malul lacului, în care se pescuiau pești miraculoși. Cu vădită plăcere, Susie gustă și ea dintr-un păstrăv. Brusc, *lady* Evelyn încetă să mestece.

– Acolo, lîngă bărcuță, e un bărbat care se scaldă!

Carnarvon privi într-acolo.

– Așa e.

– Bine, dar e gol!

– N-am ce să-i dau să se acopere. Ori îți schimbi locul, ori înfrunți această fatalitate.

– Credeam că musulmanii interzic nuditatea, chiar și atunci cînd e vorba de scăldat.

– Pentru femei, da, nu și pentru bărbați. Mai ales în această zonă unde persistă vechi obiceiuri păgîne. Pe vremea faraonilor, oamenii înotau goi și, pe cîmp, lucrau la fel.

– A constata cum dăinuie tradiția face parte din pregătirea unui viitor arheolog, nu-i așa? Atunci, nu-mi voi schimba locul, tată.

Contele își duse fiica să vadă situri nefrecventate de turiști, precum templul de la Medinet Maadi, admirabil vestigiu al unei mari cetăți înghițite de nisipuri, ori sanctuarul ptolemaic de la Kasr Karun, cu piatra caldă și aurie. Hoinăriră pe malul lacului Fayyúm, se odihniră la umbra palmierilor și mai mulți săteni îi primiră în locuințele lor, oferindu-le turte și ceai cu mentă.

– Domnul Carter părea supărat să te vadă plecînd, spuse ea.

– E bună observația. El dorea să-ți arate cît mai repede valea. De fapt... valea lui.

– Cînd plecăm?

– Imediat. Am vrut doar să te pregătesc pentru acest șoc, făcîndu-te să guști din minunățiile acestei țări. Valea este însă o altfel de lume, ostilă, feroce, dar plină de măreție.

– S-ar zice că-ți inspiră teamă.

– Puţin, recunosc. Valea nu vorbeşte decît despre moarte şi veşnicie, în cuvinte atît de puternice, încît îţi poate lua sufletul prizonier.

La cîţiva kilometri nord de Medinet el-Fayyúm, trăsura le fu oprită de ţărani înarmaţi cu furci; începură un dialog aprins cu vizitiul. Carnarvon, care vorbea prost araba, dar înţelegea multe cuvinte, pricepu despre ce era vorba.

– O revoltă. Militanţii pentru independenţă au molestat poliţişti şi plănuiesc să-i atace şi pe străini.

Lady Evelyn se apucă strîns de braţul tatălui ei.

Vizitiul îi propuse contelui să continue drumul pe altă rută, chiar să meargă mai departe pe jos, de va fi nevoie; mînia populară se făcea simţită în mai multe locuri dens populate. Paradisul se colora în sînge.

*

Lordul Carnarvon fu primit de un colaborator apropiat al mareşalului Allenby, înaltul comisar ce guverna, de fapt, în Egipt.

– Nu veţi mai putea ţine multă vreme sub control mişcările populaţiei, avertiză contele.

– Nu fiţi atît de pesimist.

– Luaţi-o mai încet sau ţara întreagă va fi luată de pîrjol.

– Ce propuneţi?

– Eliberaţi-l pe Zaghlul.

– Nici să nu vă gîndiţi.

– Aţi făcut din el un martir. Discursurile adepţilor săi sînt tot mai virulente.

– Dacă iese din închisoare, nu-l vom mai putea opri.

– Dimpotrivă, se va epuiza între ai săi.

– Un pariu periculos.

– E singura ieşire. Zaghlul e mult mai de temut în închisoare. Şi nu e asta singura noastră grijă.

Deja contrariat, funcţionarul deveni şi mai rezervat.

– Fiţi mai explicit.

– Datoria de război a Egiptului rămîne considerabilă. Țările care au pierdut războiul – Germania, Austria și Ungaria – nu mai contribuie cu garanții. Din cauza revoluției, Rusia, și ea, s-a retras. N-au mai rămas decît italienii, francezii și cu noi să finanțăm efortul de reconstrucție. Dacă nu mă înșel, nici acest trio nu va dura prea mult. Se va alege un învingător.

– Secret de stat, lord Carnarvon.

– Secretul lui Polichinelle. Dacă Anglia nu vrea să se acopere de ridicol, trebuie să restabilească mai întîi pacea.

*

Cam dezumflat și fără chef, Carter se simțea singur. Cu treburi la Cairo, Carnarvon și fiica lui nu arătau nici un interes muncii sale. Calmul precar așternut peste Egiptul de Sus făcuse totuși posibilă reluarea săpăturilor în jurul mormîntului lui Ramses al IV-lea și, ulterior, în fața celui al lui Tutmes al III-lea. Primele încercări nu oferiseră însă nici o pistă interesantă.

După o săptămînă ce-i adusese numai dezamăgiri, Carter se plimba la Luxor, de-a lungul Nilului, cînd fu abordat de unul dintre cei mai cunoscuți negustori de pe malul de vest, unul dintre aceia implicați în traficul cu antichități. Era un tînăr manierat, membru al clanului Abd el-Rassul.

– V-am promis un lot de scarabei.

– Așa-i.

– Acum nu-mi mai este frică să fiu denunțat, căci ați promis că nu chemați poliția.

– Cu condiția ca nici un obiect să nu provină din Valea Regilor.

– Blestemat fie acela care nu-și ține cuvîntul dat.

– Unde-ți sînt scarabeii?

– Nu-i mai am. Un alt cumpărător mi-a propus un preț mai bun. Ca să-i cumpărați, va trebui să-mi plătiți dublu.

– Cine și-a permis...

– Nu vă supărați, domnule Carter, așa e comerțul. Aștept răspuns pînă mîine.

Uluit, Carter merse pe urmele negustorului, ţinîndu-se la ceva distanţă. Cine oare se distra făcînd să crească astfel preţurile şi intervenea în relaţii de mult stabilite, singurele prin care puteau fi salvate anumite obiecte?

Negustorul intră în Winter Palace de unde, cîteva minute mai tîrziu, ieşi însoţit de un american pe care Carter îl recunoscu imediat: Herbert Winlock! Englezul continuă să spioneze şi aşteptă momentul potrivit pentru a-şi interpela prietenul.

– Iartă-mi impoliteţea, Herbert, dar e adevărat că acest individ ţi-a oferit un lot de scarabei?

– Da, dar...

– Ei aparţin lordului Carnarvon.

Amuzat, americanul stătu puţin pe gînduri.

– Altfel spus, găinarul ăsta încearcă să întrerupă circuitul stabilit şi să ne ridice unul împotriva celuilalt.

– Mă tem că da.

– Îl voi trimite înapoi la dumneata. Metropolitan Museum s-a obligat să nu intervină cu nimic în tranzacţiile patronului dumitale, cu condiţia ca partea cea mai mare a colecţiei să ne revină nouă. Cred că n-ai de ce te plînge, nu?

– Comisionul pe care-l primeşte Carnarvon îmi asigură şi mie, pentru o vreme, traiul.

– Cu atît mai bine. N-ai nici o grijă. Regula jocului nu se schimbă. De la dumneata la mine, mi se pare amuzant să-i bat pe englezi pe teren propriu şi să las în umbră British Museum.

Winlock avu un acces de pudoare.

– Scuză-mă... am uitat că eşti englez.

Carter nu obiectă. Oare, mai era englez?

*

Carnarvon nu-şi savură triumful cum s-ar fi cuvenit. Punerea în libertate a liderului militant pentru independenţă mai domolise spiritele; Zaghlul era din nou liber să-şi rostească discursurile vehemente, iar vorbele lui treceau înaintea faptelor. La ieşirea sa din biroul înaltului comisar, unde fusese energic încurajat să

continue să-şi facă datoria de a consilia, contele simţi cum îl părăseau picioarele. Inima îşi accelerase bătăile şi respira cu greutate. Soldatul de planton îi veni în ajutor. Susie lătră.

– Chemaţi-o pe fiica mea, repede...

*

Pe vaporul ce-avea să-i ducă înapoi, Evelyn îşi îngrijea tatăl care urma să fie supus, în Anglia, unei intervenţii chirurgicale. Lupta cu deznădejdea ce ameninţa să pună stăpînire pe lordul Carnarvon.

– Carter trebuie să fie descumpănit, rosti el. Veneam să-i aduc sprijinul meu, şi noi nici măcar n-am ajuns la Luxor.

– Partida s-a încheiat cu remiză. Imediat ce te pui pe picioare, venim înapoi. Şi pentru mine Egiptul este la fel de fascinant.

CAPITOLUL 53

Toată luna ianuarie 1920, Carter dădu la o parte grămezile de resturi ce acopereau împrejurimile mormîntului lui Merenptah, fiul şi urmaşul lui Ramses al II-lea. Datorită utilajului cu vagoneţi pe şine deplasabile, munca pe şantier înainta repede. În faţa intrării mormîntului lui Ramses al IV-lea, Carter descoperi cinci depozite de fundaţie ce conţineau unelte în miniatură, mărgele, bucăţi de porţelan şi patru gropi mari, astupate. După aspect, s-ar fi zis că erau tainiţe dar, din păcate, erau goale.

Carter bătea pasul pe loc. Nu-i lipseau nici mîna de lucru, nici materialele, aşa că nu putea decît să se învinovăţească pe sine. Atîtea eforturi depuse doar pentru a reînnoi speranţa... Cu toată perseverenţa şi cu spiritul său metodic, era încă departe de performanţele lui Theodore Davis. Cînd şi cînd, se lăsa cuprins de deznădejde. Oare n-ar fi trebuit să ajungă şi el la părerea mai tuturor colegilor săi egiptologi, că valea era secătuită de averile ei?

Agravarea stării de sănătate a contelui îi amplifica lui Carter sentimentul eşecului; parcă totul se coaliza împotriva lui. Oare Carnarvon însuşi mai credea într-o mare izbîndă? Nici măcar nu se ostenise s-o aducă la Luxor pe fiica sa.

O telegramă primită pe 24 ianuarie îl făcu pe Howard Carter să regrete că s-a îndoit de patronul său: Carnarvon îşi anunţa sosirea la jumătatea lunii februarie. Arheologul îl chemă imediat pe Ahmed Girigar şi-i ceru să dubleze ritmul de lucru; pentru degajarea intrărilor în mormîntul lui Ramses al II-lea, unde

se puteau ascunde obiecte de preț, li se promitea muncitorilor o primă specială. În felul acesta, Carter nu l-ar fi așteptat pe conte cu mîinile goale.

*

De cum păși pe pămîntul faraonilor, *lady* Almina simți repulsie pentru Egipt. „Cea mai frumoasă țară din lume", după cum se exprima soțul său, nu i se părea decît o uriașă aglomerare de muște, sub soarele pîrjolitor, unde vîntul, dacă sufla vreodată, nu făcea decît să ridice nori de praf și să provoace migrene. Ce farmec puteau să aibă aceste întinderi nesfîrșite, în care palmieri subțiratici luptau cu uscăciunea, aceste pustiuri de foc atît de neprielnice, grădinițele sărăcăcioase și prost întreținute, și ce era de înțeles la oamenii aceștia murdari și leneși, care își petreceau timpul culcați și trăgînd din narghilea?

Pe măsură ce cobora spre sudul țării, *lady* Almina se adîncea în depresie, își lua gîndul de la ploaie ori vîlcele pline de verdeață. Strînsă în taiorul ei de lînă, nu mai contenea să se plîngă.

– Trebuie neapărat să ajungem la Luxor?

– Din fericire, da.

– Din fericire! Și tu, și fiica ta ce ați găsit la colțul acesta de lume și la sălbaticii care trăiesc aici?

– Știai că ei ne consideră pe noi analfabeți?

Lady Almina tresări.

– Doamne, cu ce drept?

– După ei, noi facem totul pe dos: pășim încălțați prin locurile sfinte, ne scoatem pălăriile înăuntrul casei și, mai ales, scriem în sensul rău, de la stînga la dreapta, cînd orice om învățat scrie de la dreapta la stînga.

– Îmi par atît de absurde toate încît prefer să tac.

*

Zona de intrare în Valea Regilor o înspăimîntă pe soţia lordului Carnarvon. Haosul stîncilor, abruptul necruţător al falezelor strivite de lumină, precum şi liniştea aceea minerală o făcură să creadă că ieşea din lumea celor vii pentru a pătrunde pe un tărîm fără doar şi poate ostil, unde nu era loc pentru ea.

Cînd Howard Carter îi veni în întîmpinare, se gîndi că e un demon apărut dintr-unul din mormintele săpate în stîncă; se linişti la vederea costumului impecabil, la două rînduri, a papionului cu picăţele şi a staturii personajului. În sfîrşit, un compatriot, o picătură de civilizaţie britanică în toată această pustietate apăsătoare.

După obicei, avură loc, mai întîi, saluturile şi prezentările. *Lady* Evelyn păstră o atitudine uşor rezervată. Apoi, cu Susie înaintea lui, Carter îi conduse pe cei trei Carnarvon la mormîntul lui Sethi I. O sfătui pe *lady* Almina să împrumute de la un muncitor casca greoaie, colonială, prevăzută şi cu un văl, dar ea refuză sec. Îmbrăcată într-un costum elegant din piele lăcuită şi plină de bijuterii, ea mergea greu din cauza tocurilor înalte. *Lady* Evelyn, care îşi prevenise mama că era vorba despre o excursie în deşert, şi nu o petrecere la iarbă verde, purta un pulover decoltat, o fustă cadrilată şi o umbrelă.

Carter le vorbi cu entuziasm despre călătoria soarelui în lumea cealaltă şi despre transformările lui succesive de la o moarte aparentă la o nouă viaţă. Uluită şi contrariată, *lady* Almina rămînea în defensivă. O bună creştină şi o aristocrată născută în ţara celui mai desăvîrşit rafinament nu putea simţi admiraţie pentru operele barbare ale unei religii de mult apuse.

Locuinţa de şantier o contrarie.

– Cum de puteţi trăi în acest decor respingător, domnule Carter? Locuinţa aceasta nu este demnă de un gentleman!

– Iată de ce trebuie să-i aducem îmbunătăţiri, spuse cu o voce blîndă *lady* Evelyn. Mîine vor sosi bagajele pline cu covoare, plase contra ţînţarilor, perdele şi lămpi cu gaz. M-am gîndit chiar şi la o măturică pentru îndepărtarea prafului din morminte.

– Şederea noastră aici va fi cu atît mai plăcută, spuse contele, cu cît trufandalele au fost deja expediate.

– „Şederea noastră“! se revoltă *lady* Almina; doar n-ai de gînd să mă obligi să locuiesc aici?

– Bineînţeles că nu, draga mea. Ai un apartament rezervat în cel mai bun hotel din Luxor. Cît despre mine, abia aştept să rămîn pentru cîteva nopţi în această casă.

Lady Evelyn nu îndrăzni să-şi mărturisească dorinţa; cît i-ar fi plăcut şi ei să rămînă în vale! Moştenise de la tatăl ei gustul pentru aventură şi pentru situaţii neaşteptate. Iar cînd se mai adăuga şi un parfum de mister, *lady* Evelyn simţea imboldul patimii de a porni în căutarea lui. Descoperea copleşitorul miracol de a fi, la douăzeci de ani, proprietara celui mai faimos şi mai rîvnit dintre siturile Orientului.

*

Howard Carter îşi controlă dunga pantalonilor, strînse nodul papionului, ajustă un fir de păr ce-i ieşise rebel din mustaţa corect conturată, apoi coborî spre şantier, unde îl aştepta o grea încercare. În această dimineaţă de martie, trebuia să-i arate lui Carnarvon rezultatul uriaşelor lucrări de curăţare, care-l costaseră atît de scump pe conte. În schimbul banilor, îi putea oferi o singură certitudine: acolo unde săpăturile fuseseră dirijate cu toată grija, nu se mai ascundea nici un mormînt şi nici nu aveau a se aştepta la statui, coliere de aur, figurine funerare. Ce să-i arate, aşadar, lordului Carnarvon, dacă nu tunele în stîncă, resturi de unelte abandonate de constructori şi fundaţiile căsuţelor unde aceştia locuiseră cîndva? Spaţiul triunghiular delimitat de mormintele lui Ramses al VI-lea, Ramses al II-lea şi Merenptah, de la care aşteptase atît de mult Carter, era lipsit de măreţe vestigii. Într-un cuvînt, prima lui sarcină – îmbogăţirea colecţiei private a contelui – nu fusese îndeplinită.

La insistenţele fiicei sale, *lady* Almina acceptase să se îmbrace mai subţire; fără a renunţa la taiorul de culoare închisă

și la fusta gri foarte sobră, ea consimțise totuși să înlocuiască lîna cu bumbacul. La Luxor, se lăsa, uneori, în voia soarelui și dădea chiar frîu liber plăcerii de-a se plimba cu barca pe Nil însă, ulterior, își reproșa asemenea de slăbiciuni. Alături de ea, *lady* Evelyn era vizibil în elementul ei: pălăria cu floricele, rochia albă, colierul de perle îi accentuau prospețimea vîrstei.

Rezemat în bastonul său, contele se uită la ceas.

– E timpul, Howard. Arată-ne ce ai descoperit.

Peste doar cîteva clipe, Carter avea să înfrunte rușinea. Va încerca să demonstreze pe larg valoarea științifică a săpăturilor făcute, în nădejdea că pe membrii familiei Carnarvon avea să-i apuce repede căscatul de plictiseală. La cîțiva pași de ultima groapă săpată de echipa sa, Ahmed Girigar îi șopti ceva la ureche lui Carter.

– Ești sigur?

– Sînt.

Ceva mai destins, Carter își conduse oaspeții de-a lungul șantierului. Cele două femei fură uimite de amploarea lucrărilor, contele însă nu scoase un cuvînt. După o jumătate de oră de explicații tehnice, el îl întrerupse pe arheolog.

– Acești munți de stîncă trebuie că ascund obiecte extraordinare. Sîntem nerăbdători să le admirăm.

Carter îi conduse în apropierea unei gropi adînci, în jurul căreia Ahmed Girigar postase mai mulți paznici.

– Vom trăi împreună un moment deosebit, după atîtea eforturi, anunță el cu mîndrie. Acolo, în adînc, este o tainiță. Lord Carnarvon, ați dori să coborîți cel dintîi, să fiți cel care aduce comoara la suprafață?

– Privilegiul acesta îmi revine mie, declară *lady* Almina, spre stupefacția generală. Doar n-am făcut degeaba această lungă călătorie. De vreme ce investim o avere în această regiune, mie îmi revine întîietatea în evaluarea descoperirilor.

Cu mult curaj, *lady* Almina începu coborîrea spre tainiță. Surprins de inițiativa ei, Carter încercă stîngaci să o ajute. Ea fu însă mai rapidă decît el și, alunecînd de cîteva ori, își atinse, în cele din urmă, scopul.

– Cum să fac?

– Încercați... cu mîna.

Fără nici o reținere, aristocrata își afundă mîinile în pămîntul acela venerabil, un amestec de nisip și spărtură de stîncă. Foarte repede, ea scoase la iveală gîtul unui vas. Copleșită de bucurie, ea trase vasul din pămînt și îl agită în aer cu o emoție care cuceri asistența.

– Un vas de alabastru! Ce splendoare!

Carter culese din mîinile ei capodopera. Fără să mai aștepte încuviințare, *lady* Almina căută din nou. Se dovedi că tainița conține t*reis*prezece vase superbe, cu numele lui Ramses al II-lea și al fiului său Merenptah. Astfel, destinul salvase reputația lui Howard Carter. Carnarvon avea acum cele mai frumoase piese descoperite în vale, de cînd finanța el săpăturile.

CAPITOLUL 54

Pierre Lacau nu reuşea să se concentreze asupra hieroglifelor pe care încerca să le traducă; prea multe griji nu-i dădeau pace. La 5 aprilie, Societatea Naţiunilor autorizase Marea Britanie să ocupe Palestina; influenţa englezilor în Orientul Apropiat avea să crească. Cît mai aveau pînă să pună mîna şi pe Agenţia egipteană pentru Antichităţi?

Din păcate, cel mai celebru şi mai activ explorator se întîmpla să fie tocmai acest Carter, englezul care, pentru a cîta oară, izbutise iarăşi să intre în atenţia tuturor. Nu descoperise el, într-un colţ uitat din Valea Regilor, *treis*prezece vase de alabastru? Şi, lucru nemaivăzut, departe de-a se împăuna cu isprava sa, el se mulţumise doar să le fotografieze, să indice locul în care au fost găsite şi să le descrie în propriul catalog de arheologie, lăsîndu-i lordului Carnarvon întreaga glorie a acestei descoperiri.

Eruditul francez se simţea învestit cu o misiune sacră: aceea de a-şi duce mai departe rolul de director al agenţiei, pentru apărarea intereselor ştiinţei, dar şi pe ale ţării sale. Astfel că, după o perioadă de expectativă care i-ar fi putut atrage bănuiala de incapacitate de reacţie, trecu la ofensivă.

– Lordul Carnarvon a sosit, îl anunţă secretarul său.

– Să intre.

Pierre Lacau se ridică pentru a-l saluta pe aristocrat.

– Vă mulţumesc pentru prezenţa dumneavoastră la această întîlnire, domnule conte.

– E un privilegiu să vă cunosc, domnule director. Doar sînteţi unul dintre oamenii cei mai puternici din această ţară.

– Un umil funcţionar care încearcă să conserve un patrimoniu inestimabil, nimic mai mult.

Li se serviră cafele.

– Succesul dumneavoastră face mare vîlvă.

– Sînt cîteva piese frumoase, sînt de acord.

– Am auzit chiar termenul de „capodopere".

– Priviţi desenele lui Howard Carter.

Lacau admiră talentul artistului, dar şi frumuseţea vaselor.

– E, aşadar, adevărat ce s-a zvonit. Într-un fel, este minunat; altminteri însă, apar unele probleme.

– Ce vă îngrijorează?

– Aceste splendori aparţin patrimoniului egiptean.

– Contractul încheiat cu Agenţia pentru Antichităţi e foarte clar: finanţez săpăturile, descoperirile îmi aparţin.

– Textul este prea vag, aprecie Lacau, drept pentru care am întreprins o profundă reformă juridică.

– O lege nu poate fi aplicată retroactiv, domnule director.

– Desigur, desigur... O luptă cu argumente avocăţeşti n-ar fi chiar pe gustul meu. Totuşi...

Lui Carnarvon, francezul i se păru periculos. Vocea lui calmă şi atitudinea curtenitoare ascundeau o voinţă de fier şi o încăpăţînare rară; în plus, acest personaj elegant, cu trăsăturile sale fine, cu falnica sa barbă albă, nu făcea nici un efort pentru a fi o fiinţă vicleană.

– V-aţi gîndit, prin urmare, la un schimb?

– Eu nu mă ocup cu comerţul... Împărţirea ar fi soluţia perfectă.

– În ce sens?

– Şapte dintre vase pentru muzeu, şase pentru dumneavoastră. Alegerea vă aparţine. Cele împodobite cu un cap de ibis vor aduce prestigiu colecţiei dumneavoastră; astfel ar fi împăcată şi etica profesională.

– Domnule director, nu-mi rămîne decît să-mi exprim speranța că această înțelegere va deveni o garanție a bunelor relații dintre noi.

– Cum altfel, domnule conte?

*

Carnarvon petrecu o vară liniștită la Highclere. Starea sănătății se îmbunătățea simțitor; soția și fiica sa discutau adesea despre scurta lor ședere în Egipt și pregăteau deja următoarea expediție. Însoțit de credincioasa Susie, în timpul lungilor sale plimbări, contele medita la evoluția situației politice din Egipt, tot mai favorabilă planurilor sale din Valea Regilor. Consfințind frontierele unei Turcii dezmembrate, tratatul de la Lausanne eliberase pentru totdeauna Egiptul de influența otomană. În pofida unor tulburări trecătoare, societatea căpăta o formă nouă; înființarea Băncii Misr permitea economiei să se refacă. O burghezie mijlocie europenizată în mare parte era sincer dornică să beneficieze de avîntul tinerei economii. Evident, aspirațiile la independență politică nu dispăruseră; păreau însă mai puțin agresive ori, poate, mocneau sub efectul prosperității.

– Ești adîncit în visuri, tată?

– Nu ți se poate ascunde nimic, Eve.

– Îmi place acest diminutiv.

– Ai grijă, evocă o ispititoare.

– Jură-mi că mă iei cu tine în iarna asta!

– Doar mi-am dat cuvîntul.

– Egiptul e atît de frumos... Și valea! Acum îți înțeleg dorul și pasiunea.

– Mă faci atît de fericit...

– Ce crezi, va descoperi, oare, Carter mormîntul la care visează de atîta vreme?

– El așa crede. E tot ce contează.

*

Odată cu primele zile de toamnă, căldura începu să scadă. Howard Carter plecă la Cairo să-l întîlnească pe Arthur Lucas, directorul laboratorului de stat pentru analiză, căruia îi încredințase o parte din conținutul vaselor. Chimist experimentat, Lucas avea o pasiune pentru tehnicile de conservare și de restaurare a antichităților. Cu fața ovală, mustața deasă și neagră, și sprîncene stufoase, Lucas n-ar fi renunțat niciodată la sobrietatea pentru care gulerul scrobit și de un alb imaculat era cea mai bună dovadă.

Încet și meticulos, Lucas studiase cu mare plăcere materialul vechi de trei milenii.

– La ce concluzii ați ajuns? îl întrebă Carter.

– Vasele conțineau un amestec de cuarț, calcar, bitum, rășină și sodă caustică.

– Și urme de uleiuri?

– Într-adevăr.

Carter fu dezamăgit. Potrivit inscripțiilor, vasele fuseseră folosite la păstrarea uleiurilor sacre și deci nu aparțineau unei recuzite funerare ce ar fi putut fi un indiciu clar pentru un mormînt aflat în apropiere.

– Veți continua totuși cercetările?

– Voi curăța toată valea, dacă trebuie.

– Aș vrea să fiu de ajutor. Dacă e nevoie de chimie, apelați cu încredere.

*

După descoperire, Ahmed Girigar și echipa de muncitori își reluară lucrul. Prezent în fiecare zi pe teren, Carter insufla tuturor din energia sa, din credința sa în izbîndă. După curățarea ruinelor de locuințe pentru meșteri, el deschise un nou șantier în rîpa de lîngă mormîntul lui Tutmes al III-lea; și aici, pentru a ajunge la stratul corespunzător celei de-a optsprezecea dinastii, epoca în care valea fusese aleasă pentru

înmormîntarea faraonilor, fu nevoie să disloce resturile provenite din săpăturile lui Davis.

Carter își îmbogățea harta încontinuu; preciză poziția mormintelor mici, îndreptă greșelile predecesorilor săi, schiță planuri exacte. Privind mereu harta, reflecta asupra posibilităților pe care le vor fi avut constructorii pentru a amplasa „mormîntul lipsă“. Prins în această investigație, i se mai întîmpla și lui Carter să uite de obligația de-a aduce la lumină obiecte demne de o colecție de calitate. Unica descoperire notabilă fu un lot de vase funerare provenind din mormîntul 42, primul din vale, pe care-l explorase tot el cu mai mulți ani în urmă.

Carnarvon veni din nou, împreună cu soția și cu fiica sa, dar miracolul nu se repetă. De astă dată, Carter n-avu să le prezinte nici un obiect. Singura surpriză făcută contelui fu aceea de-a amenaja ca sufragerie partea de sus a mormîntului lui Ramses al XI-lea, unde celebrară cu multă șampanie banchetul de Crăciun. Încîntat să-și vadă fiica fericită și pe soția sa mai împăcată, Carnarvon nu-i reproșă nimic în legătură cu rezultatele slabe ale săpăturilor. Așa se face că, de Crăciun, așezați la o masă lungă, participară cu toții, prin bunăvoința unui faraon primitor, la o sărbătoare în afara timpului.

După plecarea oaspeților, Carter stinse lumina și își umplu plămînii cu aerul rece al nopții. Mergea cu pas rar, vorbind cu valea pe care o iubea atît și care îi refuza ultimul său secret.

La cîțiva pași, o siluetă apăru din întuneric.

– Raifa!

– Nici nu mai știi că exist, Howard.

– Raifa...

– Să nu minți. Am văzut-o, am văzut și felul în care o priveai.

– *Lady* Evelyn este fiica lui Carnarvon. Nu am dreptul...

– Dragostea nu cunoaște interdicții. Nici eu nu aveam dreptul. Dar ea are douăzeci de ani, iar eu, mai bine de patruzeci... Să fie altul adevărul?

Raifa dădu să plece.

– Nu pleca...

– N-ai să mă reţii, Howard. Valea a cîştigat; ea a atras-o aici pe această fată, ca să ne despartă pentru totdeauna.

CAPITOLUL 55

Profund zguduit de sfîrşitul legăturii sale cu Raifa, Carter se îngropă în muncă. Asiduitatea sa îi stoarse de vlagă pînă şi pe cei mai rezistenţi dintre lucrătorii şantierului. În mijlocul văii, el cercetă zona dintre dezolantul mormînt 55 şi cel al lui Ramses al IX-lea. Reuşi să atingă şi în acest punct patul stîncos. Un vas funerar i-a fost unica răsplată.

Fără să se lase descurajat, săpă şi în cealaltă parte a mormîntului 55, dar trebui să se mulţumească doar cu o tainiţă modestă: cîteva rozete din bronz şi bucăţi de jad roşu folosit la colorarea papirusurilor. Îşi duse apoi echipa în vîlceaua unde, în jurul mormîntului lui Tutmes al III-lea, curăţase deja tone de resturi. Se folosi din nou de instalaţia cu vagoneţi pe şine deplasabile.

Degeaba însă: valea rămînea mută.

*

Carnarvon şi Carter admirau apusul de soare, adăpostiţi sub streaşina locuinţei de şantier.

– Iar nimic, Howard?

– Nimic important, e adevărat. Sînt convins însă că, deşi pare cel mai ingrat dintre situri, valea ne va oferi unul dintre secretele ei, care ne va răsplăti însutit pentru toţi anii de muncă fără rezultat.

– Am încredere în dumneata, dar mă ajunge tot mai des îndoiala. Ce plan de săpături ai în momentul de faţă?

– Să ajung la patul de stîncă de la baza marilor morminte. Cele din epoca lui Ramses au fost săpate mai sus decît mormintele din timpul celei de-a optsprezecea dinastii, căreia îi aparține Tutankhamon. E nevoie să coborîm nu numai sub spațiile curățate, dar și sub nivelul mormîntului lui Ramses II și al urmașilor acestuia.

– O lucrare de proporții uriașe!

– Nu pentru asta m-ați ales?

Contele zîmbi.

– Fii mulțumit să pătrunzi misterele văii, Howard, nu și pe ale mele.

Carnarvon se ridică și coborî poteca cu pas molcom, sprijinindu-se în baston.

Adeseori, Carter se întreba dacă aristocratul îl considera un adevărat prieten sau doar îi dădea iluzia că i-ar fi acordat un astfel de privilegiu. Nu-l întrista faptul că valea îl punea iar la încercare; după ce viața sa nu fusese decît un șir nesfîrșit de provocări, credea că merită ca, măcar o dată, lordul Carnarvon să-și fi deschis sincer inima.

Din ultima rază de soare ce se stingea în vale, se ivi o femeie cu părul negru și rochia albă, strălucitoare.

– Nu voiam să plec din Luxor fără să-mi iau rămas-bun, spuse *lady* Evelyn.

– Sînteți prea amabilă.

– E prea multă singurătate aici.

– Sînt faraoni peste tot în jurul meu.

– Nu e prea tăcut graiul lor?

– Recunosc că n-au glasul la fel de blînd ca al dumneavoastră.

– Îmi faceți curte, domnule Carter?

– În privința asta, cred că sînt cel mai neîndemînatic dintre bărbați.

– Nu tocmai...

– Vă veți întoarce?

– Cu certitudine.

Rochia albă se roti și dispăru în lumina amurgului.

*

Pierre Lacau închise dosarul. După îndelungi chinuri, stabilise în agenţie reguli administrative stricte şi irevocabile, fără a ţine cont de interese private ori de alte susceptibilităţi. Faţă de lordul Carnarvon, era dispus doar la o atitudine rece şi hotărîtă.

– Regret, domnule director: nu am nici un tezaur de împărţit. Am avut un sezon prost.

– Ar trebui să schimbaţi arheologul.

– Howard Carter mă mulţumeşte pe deplin.

– Are limba ascuţită, critică agenţia şi mă consideră pe mine, directorul ei, mediocru şi incompetent ca egiptolog.

– Bîrfe răuvoitoare.

– Poate că e adevărat, de vreme ce îmi tot ajung la ureche.

– Ne-am întîlnit cumva să discutăm despre Carter?

Drept răspuns, Lacau deschise dosarul.

– În vechea lor formă, autorizaţiile de săpături sînt documente depăşite. De acum înainte, ele vor include o obligaţie ce va trebui respectată întocmai: prezenţa permanentă, pe fiecare şantier, a unui inspector al agenţiei care va supraveghea efectiv lucrările şi va interveni în caz de nevoie.

– Nu vă temeţi că astfel s-ar isca... fricţiuni?

– Mă voi face că nu văd.

– Asta-i tot?

– S-a schimbat şi modul de împărţire a obiectelor descoperite în timpul săpăturilor.

Mîinile lui Carnarvon se crispară pe baston.

– În ce fel?

– Împărţirea lor pe din două, ca pînă acum, nu mai e valabilă. Agenţia va achiziţiona totalitatea pieselor arheologice descoperite sau a unei părţi din ele, după cum dictează interesele sau nevoile Muzeului Naţional din Cairo.

– Lovitură de forţă... Aşa s-ar numi?

– Necesitate ştiinţifică.

– Prin urmare, ar fi bine să mă supun.

– Vă sfătuiesc cu toată căldura. Ar mai fi încă un aspect, decisiv, domnule conte: concesiunea dumneavoastră expiră în

aprilie 1923, după care Valea Regilor va reveni Agenției pentru Antichități.

– Nu este prea corect. Domnul Maspero îmi lăsase un răgaz mai mare.

– Dumnezeu să-l odihnească. Nu mai e de mult la conducerea agenției. Vă întoarceți în Anglia, mi se pare? Îngăduiți-mi, în acest caz, să vă urez călătorie plăcută.

*

La începutul toamnei lui 1921, lordul Carnarvon asculta, la un radio-receptor enorm care-i strica decorul bibliotecii, primele emisiuni de știri. În lume, lucrurile mergeau rău: China autorizase crearea unui partid comunist, iar Germania, a unuia național-socialist animat de un anume Hitler, sîngeroase confruntări zguduiau Rusia, iar liniștea Marii Britanii era tulburată de grevele minerilor. Pe conte îl îngrijora din nou situația din Egipt; climatul devenise insurecționar și autoritățile britanice acceptaseră dialogul cu militanții pentru independență, dar încercarea de negociere se încheiase neașteptat de repede, căci înaltul comisar nu era dispus la nici o concesie. Folosit ca țap ispășitor, Zaghlul fu pentru a doua oară deportat, de astă dată tocmai în insulele Seychelles.

Peluzele verzi de la Highclere luceau însă nedezmințit în soarele de toamnă. Prin fereastra bibliotecii, al cincilea conte de Carnarvon contempla cu încîntare un peisaj neschimbat de mai multe generații. Cel mai barbar dintre războaie devastase Europa, societățile cele mai stabile deveniseră șovăitoare, însă Highclere rămînea neschimbat, o piatră de hotar de nestrămutat.

După cină, *lady* Almina rămase alături de soțul său, în fața căminului din salonul mare, în care ardea un foc strașnic de lemne.

– Te îngrijorează ceva, draga mea?

– Contabilii noștri nu ne dau vești bune. Cursul lirei a scăzut, inflația crește, iar cheltuielile noastre se măresc și ele. Întreținerea celor 15 000 de hectare care ne înconjoară și a unui

personal atît de numeros va deveni în curînd un fel de joc de noroc cu soarta. Dacă vrem să ne păstrăm stilul de viață, va trebui să facem economii.

– În ce domeniu?

– Cu personalul casei, imposibil; cu grădinarii, la fel; echipajele de vînătoare sînt absolut necesare. N-ar mai rămîne decît...

– ... Decît săpăturile mele din Egipt.

– Dau rezultate modeste, recunoaște. Prin vînzarea colecției, nu vei putea recupera sumele investite. Te rog să te gîndești la asta.

*

Carter simți regretul de-a nu fi rămas angajat pe un post stabil în administrația de stat; așa, ar fi putut să exploreze o viață întreagă, fără să depindă de rezultatele obținute. Dar își dădu seama că asta nu era o soluție, întrucît ierarhia administrativă nu i-ar fi permis să facă cercetări în Valea Regilor. Carnarvon era singurul care-i oferea șansa reală de a-și realiza visul.

Carter se duse la întîlnirea pe care i-o fixase Herbert Winlock. Într-unul din saloanele de la Winter Palace urma să aibă loc ultima tranzacție prin care Metropolitan Museum devenea proprietarul celor mai frumoase obiecte din colecția lui Carnarvon. Spre marea pagubă a Agenției pentru Antichități și a lui British Museum, mai bine de două sute de piese aveau să fie expuse în curînd la New York; coliere, brățări, inele și cupe urmau să stea mărturie pentru arta neîntrecută a bijutierilor din vremea Noului Regat.

Suma de bani pe care lordul Carnarvon avea s-o primească în schimbul obiectelor i-ar fi compensat în bună parte cheltuielile cu săpăturile din vale; iar în ce privește comisionul lui Carter, acesta i-ar fi permis să-și ducă restul zilelor într-un sat din Egiptul de Sus, departe de civilizația artificială a Europei, cu care nu se mai identifica de mult.

Binedispus, Winlock pricepu că englezul era deprimat.

– Concesiunea lui Carnarvon expiră în primăvara lui 1923, iar eu sînt încă departe de a-mi fi încheiat cercetările, Winlock.

– Să știi că la New York am cercetat îndeaproape modestele obiecte neglijate de Davis și descoperite de dumneata... Ipoteza dumitale se confirmă. Prezența sigiliilor intendentului necropolei regale și a numelui lui Tutankhamon sînt dovada de netăgăduit că acolo, în vale, au avut loc înmormîntarea și banchetul funerar al acestui faraon. Pot chiar să afirm că numărul participanților a fost de opt, că purtau cununi de flori și că au avut parte de o masă copioasă, avînd în meniu carne de rață și de oaie. Au băut bere și vin și s-au îngrijit de îngroparea resturilor acestui festin deosebit, ca și a vaselor folosite.

Ochii lui Carter se aprinseră.

– Nu am dreptul să ezit. Precis, Tutankhamon este undeva aici, aproape. De ce oare a fost însă atît de bine ascuns?

CAPITOLUL 56

Demostene nu-şi găsea liniştea. Din cauza lui Carter, comerţul cu antichităţi era din ce în ce mai slab. Mormintele Egiptului faraonic erau jefuite în continuare, fireşte, dar nu se mai găsea nimic care să fi provenit din Valea Regilor. Amatorii plăteau întotdeauna mai scump pentru obiecte, chiar modeste, dacă ele proveneau din celebrul sit. Grecul vizita cu asiduitate inspectori ai agenţiei; între două peşcheşuri, aceştia aplecau urechea la zvonurile vehiculate de interlocutorul aşa de generos, încît făcea ca salariul lor de mizerie să devină mai acceptabil. Ştiau cu toţii că englezul era duşmănit de directorul Lacau şi că, lucrînd fără odihnă, era un exemplu rău pentru ceilalţi. Aveau nevoie să scape de el, mai ales că egiptologii începuseră să-l ia în rîs pe „nebunul Văii" care urnea tone întregi de nisip şi de piatră în căutarea unui mormînt pe care Davis îl descoperise de mult.

În faţa a trei tineri lupi ai agenţiei care îşi îndesară în buzunare cîte un plic, compensaţie pentru cheltuielile de deplasare, Demostene dădu cărţile pe faţă.

– Domnilor, am neplăcuta îndatorire de a vă aduce la cunoştinţă că Howard Carter este un om corupt. În baza unei înţelegeri secrete cu americanii, le vinde acestora piese inestimabile. E drept, cu bani mulţi.

– Obiecte furate? întrebă inspectorul mai mare în funcţie.

– Bineînţeles.

– Proprietarul lor oficial fiind contele de Carnarvon?

– Exact.

– În acest caz, nu putem face nimic.

– Dar e un furt, o crimă împotriva patrimoniului egiptean!

– Este o afacere între Carnarvon şi cumpărătorii săi.

– Şi asta nu e tot, insistă grecul. Carter este folosit de colecţionari ca expert. Înainte de a le pune la dispoziţie preţioasele sale păreri, le pretinde sume mari de bani. A fost plătit regeşte chiar de către miliardarul Kalust Gulbenkian, cel mai bogat vînzător de petrol din regiune. Domnilor, Carter s-a îmbogăţit pe seama Egiptului!

– Ai dovezi?

– Buna mea credinţă nu-i de-ajuns?

– În orice caz, Carter nu este un slujbaş al agenţiei. El îşi cîştigă viaţa cum poate. Trebuie să dovedim o greşeală profesională clară, de pildă o agresiune asupra sitului, o distrugere sistematică a vestigiilor.

Demostene comandă un lichior din seminţe de cînepă. Avea nevoie să se ameţească, într-un paradis artificial, cît mai departe de Luxor şi de Carter.

*

Carter îl convocă pe *reis*, plus patruzeci de bărbaţi şi o sută douăzeci de băieţi. Luna februarie era hotărîtoare. El ceru acestei numeroase echipe să-şi concentreze eforturile pe un amplasament situat în partea estică a mormîntului lui Siptah, un faraon de la sfîrşitul dinastiei a nouăsprezecea. Cum această zonă nu fusese cercetată de Davis, se puteau aştepta la surprize plăcute.

Pe toată durata lunii februarie 1922, munca încordată a oamenilor sub conducerea lui Ahmed Girigar a reuşit minuni pentru că fiecare muncitor punea suflet în munca sa. Enorme cantităţi de resturi, de nisip şi pietriş au fost decopertate şi apoi deversate într-o rîpă din apropierea mormîntului lui Tutmes al III-lea. Prin abnegaţia echipei, într-un timp scurt, Carter atinse din nou stratul cel mai vechi al văii, în care spera să descopere mormîntul lui Tutankhamon.

O telegramă îi anunţă sosirea iminentă a lui Carnarvon.

Cînd contele păşi pe şantier, Carter îi observă aerul preocupat. El aruncă o privire discretă asupra excavaţiilor.

– Bună lucrare, Howard.

– Echipa s-a comportat admirabil. Merită o recompensă.

– O va primi. Ceva rezultate?

Arheologul mai avea puţin să plîngă.

– Nimic. Absolut nimic. Nici mormînt, nici vreun obiect de preţ.

– Am noutăţi serioase, Carter. Mîine, 21 februarie, Egiptul va fi recunoscut ca stat suveran şi independent.

– Anglia renunţă...

– Nu chiar. Înaltul comisar britanic rămîne adevăratul stăpîn al ţării şi armata noastră va fi în continuare prezentă pe teritoriul Egiptului. Guvernul Majestăţii Sale va apăra ţara de orice agresiune din afară, îi va apăra interesele în exterior, îi va asigura securitatea căilor de comunicaţie şi va controla Sudanul.

– Povestea cu statul suveran... este deci o mascaradă.

– Nu e chiar aşa. Egiptul se va bucura de mai multă demnitate, iar Anglia va trata această ţară cu un plus de menajamente.

Despre rolul jucat de el în aceste negocieri, Carnarvon preferă să nu vorbească.

– Rezultatele pe şantier par nesemnificative, spuse cu emoţie Carter, însă cunoştinţele noastre despre vale au sporit considerabil. Planurile mormintelor regale din timpul dinastiei a optsprezecea nu mai au pentru mine nici un secret şi încep să înţeleg cum lucrau meşterii lui Ramses. Ultimele săpături au dat la iveală lucruri uimitoare. Doriţi să vi le descriu în amănunt?

Contele îi răspunse cam fără entuziasm:

– Te urmez, Howard.

*

La 15 martie 1922, Fuad I renunţă la titlul de sultan şi, cu acordul autorităţilor britanice, se proclamă rege al Egiptului. În

modesta sufragerie a locuinţei sale de şantier, Carter îi oferi lui Carnarvon o masă regească: frunze de viţă umplute, chifteluţe din carne de miel condimentate, peşte de la Marea Roşie, pepene galben şi produse de patiserie egipteană.

Aristocratul nu lungi vorba.

– Mai putem spera într-o mare descoperire?

– Sînt convins.

– Bilanţul nu arată prea bine. Lăsînd la o parte tranzacţiile comerciale fără nici o legătură cu valea, n-am scos din pămînt decît vreo cîteva vase.

– Winlock a demonstrat că mormîntul lui Tutankhamon ar putea fi pe-aproape.

– Te cred, Howard. Dar n-avem, oare, de-a face cu un mormînt de mici dimensiuni, pe măsura domniei unui rege fără însemnătate şi, în plus, jefuit deja de multă vreme?

– Jefuit, cu siguranţă nu: unele obiecte ar fi circulat la negustorii de antichităţi.

– De acord. Dar chiar intact, mormîntul n-ar trebui să conţină mare lucru; urmărirea acestei himere ar însemna noi campanii de săpături şi încă luni întregi de muncă înverşunată?

– Cîtă vreme mai există un deget de pămînt necercetat, trebuie să perseverăm. Mi-aţi promis că-mi veţi oferi norocul de care am nevoie, domnule conte!

– Îmi pare rău să constat că nu pot. Fortuna s-a dovedit a-mi fi o iubită infidelă care, poate, m-a şi părăsit.

– Am trecut împreună prin cele mai disperate încercări. De data asta, succesul e aproape, o simt!

– Concesiunea se apropie de limită.

– Lacau nu va îndrăzni să vă refuze o prelungire.

– Nu te amăgi: te urăşte de moarte.

– Se va îneca în propriul venin. Toţi aceşti ani în aparenţă neproductivi mi-au fost, într-un fel, necesari. Echipa mea lucrează într-o armonie perfectă şi sfîrşitul tuturor căutărilor noastre se apropie.

– N-ar trebui, oare, să-mi propui un alt sit?

– Să nu trădăm valea.

Hotărît lucru, Carnarvon nu putea influenţa cu nimic hotărîrea lui Carter.

– Cum doreşti... Încă un sezon... În ce loc vei alege să cauţi?

Carter medită îndelung.

– Oricît de absurd vi se va părea, mă gîndesc să sap sub fundaţia locuinţelor pentru meşteri, aproape de mormîntul lui Ramses al VI-lea.

– Dar zona aceea e deja curăţată.

– Din cauza turiştilor şi a vizitelor oficiale, nu mi-am dus cercetările pînă la capăt. De astă dată voi opri accesul la mormînt şi voi afla dacă aceste străvechi locuinţe de şantier nu ascund un depozit de fundaţie care ne-ar oferi cheia întregii enigme.

*

Pe 9 mai 1922, Carter îşi aniversă de unul singur cei patruzeci şi nouă de ani împliniţi. După ce bău o sticlă de şampanie, porni să hoinărească prin vale. Depăna în mers atîtea amintiri: descoperirea mormîntului fondatorului Văii Regilor, Amenhotep I, şi pe cel al reginei Hatshepsut, speranţele şi neîmplinirile din dragostea sa pentru Raifa, ataşamentul lui Ahmed Girigar şi ciudata prietenie a lui George Herbert, conte de Carnarvon, atît de distant şi de apropiat în acelaşi timp. Se simţea fără vlagă, un om sfîrşit pe care viitorul său nu-l mai privea.

În mai puţin de un an, va fi nevoit să-şi concedieze muncitorii şi să închidă şantierul. Lacau şi egiptologii lui scorţoşi aveau să triumfe, iar valea urma să fie abandonată turiştilor. Vîntul îngheţat al ratării îl înfrigură de moarte.

CAPITOLUL 57

Privind parcul de la Highclere împodobit în culorile verii, Carnarvon şedea apatic într-un şezlong.

Căldura de august învăluia cedrii lui de Liban cu vîrfurile deschise spre lumină. Îngrijindu-şi soţul cu multă duioşie, *lady* Almina cerea tot mai des părerea medicilor. Contele nici măcar n-o mai plimba pe Susie; simţindu-l bolnav, căţeluşa îşi petrecea o bună parte din timp la picioarele stăpînului ei.

În vreme ce fiul şi moştenitorul lordului Carnarvon era ocupat numai cu sporturi demne de un aristocrat britanic, *lady* Evelyn nu-şi scăpa din ochi tatăl. Atît de vorbăreţ cu ea altădată, acesta trecea acum prin lungi tăceri şi absenţe; nici lecturile din marile tomuri de arheologie nu mai izbuteau să-l însenineze. De multe ori i se-ntîmplase să adoarmă, lăsînd cartea să cadă în iarbă. Aflat într-o stare de epuizare vecină cu agonia, nu se găsea nici un leac să-l înzdrăvenească. Rugăciunile soţiei, graţia blîndă a fiicei nu puteau domoli suferinţa contelui care refuza sistematic orice vizită.

Fiica sa îi aduse o ceaşcă de ceai.

– Eve...

– Da, tată.

– Stai aici, lîngă mine. Te simt nedumerită, aproape revoltată. Spectacolul pe care ţi-l ofer nu e prea demn de un tată.

– Nu-ţi face atîtea griji. Treci printr-o perioadă mai grea.

– La şaizeci de ani, iată-mă un bătrîn neputincios.

– Un bolnav care se va simţi însă cu mult mai bine după ce va accepta să spună ce anume îl frămîntă.

Cu ochii la fiica sa, Carnarvon își îndreptă ținuta.

– Mă cunoști mai bine decît mine însumi.

– De ce te temi? Ca să te macini în felul ăsta, trebuie că o grea povară îți apasă sufletul.

– Mai mult decît îți poți închipui.

– Ei bine, spune! O ființă ca tine nu poate continua să se învăluie în regrete.

– Ai dreptate.

Ea îl sărută pe frunte.

– Trimite-i o telegramă lui Carter, îi porunci el, și spune-i să vină aici.

*

Fiul unui modest pictor animalier pătrunse cu teamă pe domeniul patronului său; prin dimensiunile și splendoarea sa, Highclere îl făcea să se simtă strivit. Viața austeră din vale îl făcuse să-și piardă gustul pentru peluze perfect tunse, pentru dealuri înverzite, pentru pădurile de stejari și de fagi. Lui Carter, om de la țară cu dragoste de pămînt, i-ar fi plăcut să aibă peticul lui de pămînt roditor. Dar orbitoarea bogăție a contelui îl reduse la modesta sa condiție: un valet în serviciul unui mare senior.

Un moment, se gîndi să se întoarcă din drum; își aminti însă că adevăratul său stăpîn, cel care îi hotăra destinul, era un faraon pierdut, al cărui glas de-abia se mai auzea prin timp. Strîngînd la piept o servietă plină cu documente, Carter îl urmă pe servitorul care îl conduse în bibliotecă.

Izbucni chiar atunci o furtună de o violență nemaivăzută; luminile se stinseră brusc. Înconjurat de cărțile ce-l făceau să se simtă în siguranță, Carter rămase nemișcat în întuneric. Cu o lumînare în mînă, *lady* Evelyn apăru din întuneric.

– Domnule Carter, ce plăcere să vă întîlnesc... deși abia vă văd!

Vioaie, ea aprinse lumînări și încăperea se scăldă dintr-odată într-o lumină blîndă.

– Vă place Highclere?

– Cine n-ar fi subjugat?

– Acest castel mi-a legănat copilăria. Dacă doriţi, am să vă dezvălui cîteva dintre secretele sale.

– Iertaţi-mi nerăbdarea: cum se mai simte tatăl dumneavoastră? Telegrama...

Chipul tinerei se acoperi de tristeţe.

– Mă duc să-l anunţ.

Carnarvon apăru cîteva minute mai tîrziu, tras la faţă, cu mîinile vîrîte sub un pled ce-l învelea pînă pe picioare. Stătea într-un scaun cu rotile împins de fiica sa.

– Bună seara, Howard. Mi-a fost rău în dimineaţa asta şi mă mişc cu destulă greutate. Evelyn îmi cere să mă menajez.

– Dacă vizita mea este nepotrivită...

– Eu te-am chemat aici. Avem de discutat lucruri serioase. Evelyn, lasă-ne, te rog, singuri şi cere să ni se aducă vin de Porto.

Împotriva voinţei sale, tînăra părăsi încăperea.

– Ceva nou, Howard?

– Nimic de reţinut. M-am pregătit pentru sezonul următor şi am convocat echipa, ca de obicei.

Contele îşi lăsă capul pe spate.

– M-am cam săturat, mi-e lehamite... iar Egiptul nu mai este o ţară prea sigură. Violenţa e tot mai mare. În curînd, străinii vor fi alungaţi şi „poporul" va prelua puterea. Ar trebui să-mi aleg un alt loc pentru la iarnă.

Carter rămase tăcut în aşteptarea continuării unui discurs care însă se opri aici. Atunci izbucni.

– Nu lordul Carnarvon este cel care vorbeşte astfel, zise el. Aşa cum l-am cunoscut eu, el n-ar fi dat niciodată înapoi din faţa vreunui pericol şi niciodată nu s-ar fi temut de o ţară pe care o iubeşte mai mult decît pe oricare alta.

Îndrăzneala servitorului avea, oare, să provoace furia stăpînului? Lui Carter nu-i mai păsa.

– Să mă ierţi că te-am rănit, Howard. Lacau m-a descurajat. Noul regulament pe care vrea să-l aplice este o catastrofă.

– Mă ocup eu de Lacau.

– Dumneata nu știi de ce e în stare administrația. Ar fi capabilă să ne ia totul.

– Lacau se teme de dumneavoastră și de Anglia. Dacă îi arătăm colții, va da înapoi.

– Nu sînt sigur de asta... Ce rezultate am folosi ca argument? Pe parcursul celor cinci sezoane de săpături, ai curățat peste două sute de mii de tone de resturi, iar eu am investit peste douăzeci de mii de lire pentru niște scobituri în nisip și cîteva urcioare. Să fim sinceri: am dat-o în bară.

– Mă credeți incompetent?

– Dimpotrivă, ești cel mai bun arheolog din generația dumitale. Dacă n-ai descoperit nimic în această vale blestemată înseamnă că nu mai e nimic de găsit acolo. Ce voi lăsa după mine? Grămezi de pietrișuri și cratere... Mîine, numele de Carnarvon va fi luat în rîs. Sînt foarte bogat, Howard, dar războiul a mișcat întreaga lume și a schimbat regulile economiei. Altădată, banii aceștia n-ar fi contat. Astăzi însă, ca fiecare, trebuie să-mi țin bugetul sub control. Averea mea nu este inepuizabilă; însă trebuie să fii un lord englez, prietene, pentru a avea atîta răbdare și a pierde atîția bani de dragul de a muta, într-un nor de praf, resturile săpăturilor.

– Sînt uimit de atîtea precauții. Vreți să spuneți că renunațați de a mai cere prelungirea concesiunii?

– Da, renunț. Sănătatea mea și grija pentru prosperitatea familiei mele îmi interzic acest lucru.

– Și dacă viitorul sezon de săpături demonstrează că...

– Nu va mai fi un viitor sezon, Howard.

– Nu-i cu putință! Mă înjunghiați pe la spate.

– Nu vreau asta cu nici un chip.

– Atunci, dați-mi o ultimă șansă.

– Nu insista!

Carter își deschise servieta, scoase din ea un plan al Văii Regilor și îl desfășură pe suprafața întinsă a unei mese.

– Priviți. Am notat aici așezarea exactă a tuturor descoperirilor făcute în vale, de la cea mai modestă figurină, pînă la

cel mai somptuos mormînt. N-am arătat nimănui acest plan, dar mă face să cred că singura zonă cu adevărat necercetată se află lîngă mormîntul lui Ramses al VI-lea. Abia de am atins această parte centrală a sitului; nu există alt loc în care să se ascundă mormîntul lui Tutankhamon.

– Mi-ai vorbit atît de mult despre asta, Howard... Visul a devenit un coşmar.

– Acordaţi-mi acest de pe urmă sezon de săpături.

Carnarvon clătină negativ din cap.

– Acordaţi-mi cel puţin sprijinul dumneavoastră.

– În ce sens?

– Voi finanţa eu însumi lucrările.

– Dumneata, Howard?

– Datorită dumneavoastră, am cîştigat ceva bani. Îi voi cheltui pînă la ultimul şi pînă la cea din urmă oră de lucru pe care le-o voi putea plăti muncitorilor. Chiar dacă n-aş avea nici măcar o lună la dispoziţie, voi demonstra că am dreptate. Tot ce vă cer este să rămîneţi în calitatea de comanditar oficial, pentru ca Lacau să nu-mi pună beţe în roate.

– Primesc, cu o condiţie.

– Care?

– Eu, şi nimeni altcineva, voi finanţa lucrările ultimului nostru sezon de săpături.

CAPITOLUL 58

Carter sosi la Luxor pe 2 octombrie 1922, animat de cea mai teribilă ambiție. Îl chemă de îndată pe Ahmed Girigar și-i explică planul său: reluarea intensivă a lucrărilor în partea de nord-est a mormîntului lui Ramses al VI-lea.

Reis-ul se arătă oarecum mirat: în acest caz se impuneau interzicerea accesului vizitatorilor și, totodată, demontarea unor prețioase exponate din sit, anume străvechile locuințe de șantier, datînd din epoca faraonilor Ramses.

Cînd tocmai pleca, Ahmed Girigar auzi un ciripit.

– E o pasăre în încăpere?

Carter se strecură printre lăzile pline de sticle cu vin, cu prăjituri uscate și conserve, cumpărate de la marea băcănie londoneză Fortnum and Mason și reveni cu o colivie în care se zbătea un canar. Tare se mai minună *reis*-ul!

– Pasărea de aur! Vă va aduce fericire.

– Simțeam nevoia să-i aud vocea.

– Pasărea de aur vorbește limba cerului. Ea ne va fi călăuză.

Fiecare muncitor din echipă aflase deja că este ultimul sezon de săpături sub conducerea lui Howard Carter, patron pretențios, dar înțelegător, căruia îi păsa de soarta oamenilor și a familiilor acestora. Mîine, cine știe, poate că vor trebui să accepte iarăși jugul unui străin rece și distant, care se va mulțumi cel mult să inspecteze lucrările, cînd și cînd, numai pentru a se lăuda ori pentru a se gudura pe lîngă unii oaspeți mai de vază.

Atent, Carter împărți instrucțiuni precise. Imediat ce accesul la mormîntul lui Ramses al VI-lea fu oprit, se trecu la

îndepărtarea grămezilor de resturi care acopereau zona de explorat. La 1 noiembrie, Carter fotografie locuințele meșterilor, verifică planurile ridicate anterior, apoi porunci să fie demolate pentru a se putea pătrunde mai în adîncime. Ahmed Girigar îl informă că fundațiile acestor antice construcții rudimentare se aflau la cel puțin un metru de peretele stîncos de la bază. Pentru curățarea locului erau necesare trei-patru zile.

*

La intrarea casei sale izolate, un bărbat întunecat îl aștepta pe Carter. Îl recunoscu cu greu, într-atît era de îmbătrînit.

– Dumneata ești Gamal, fratele Raifei.

– Sora mea a murit.

– Cum s-a întîmplat?

– N-are importanță. A vrut să fiți de față la înmormîntare. Nu pot trece peste ultima ei dorință.

Gamal se răsuci pe călcîie și porni cu pas măsurat. Carter merse după el.

Îmbăiat în apă caldă, corpul Raifei fusese învelit într-un giulgiu alb, în timp ce bocitoarele îngînau un cîntec monoton. Cu gleznele legate, cu urechile și nările înfundate cu scamă de bumbac, Raifa pleca pe ultimul drum, însoțită de rugăciunea coranică: „Ai lui Dumnezeu sîntem cu toții și la El ne întoarcem“. În urma sicriului acoperit cu țesături încărcate, erau doar bărbați. La cimitir se citi un fragment din Coran:

Doi îngeri vor veni spre tine și-ți vor pune întrebări. La întrebarea „Cine e Stăpînul tău?“ răspunde: „Allah este Stăpînul meu“. La întrebarea „Cine este Profetul tău?“ răspunde: „Mohamed este Profetul meu“.

După datină, în capătul gropii fu făcută o gaură prin care cei vii puteau vorbi cu moarta.

Atîția ani de tinerețe și de fericire fură îngropați sub lopețile de pămînt.

*

În seara de 3 noiembrie 1922, se termină demolarea locuințelor-muzeu. Acum se putea săpa pentru a intra într-un sector necercetat pînă atunci. În noaptea aceea, Carter era nedormit, abătut; se trezise de mai multe ori bîntuit de chipul blînd al Raifei. În zori, canarul cîntă cu glasul său cel mai frumos, ca și cum ar fi oficiat aducerea pe lume a soarelui celui nou.

Ajuns pe șantier, Howard Carter simți o oarecare indispoziție a cărei cauză o pricepu repede: liniștea neobișnuită. De obicei, muncitorilor le turuia gura; lucrînd, ei flecăreau despre o grămadă de lucruri și cîntau în timp ce mînuiau uneltele. În această dimineață de 4 noiembrie, toată lumea era tăcută. Carter se îndreptă către *reis*.

– Un accident?

Ahmed Girigar nu-i răspunse. Făcu semn cărăușului de apă să se apropie.

– Vorbește!

Omul tremura tot.

– Loveam la întîmplare, cu bastonul, acolo, în nisip... Deodată, s-a izbit de ceva dur. Mirat, am bătut din nou. Am desprins cu mîinile un bloc de piatră. Cred... cred că are o mare vechime! Mi-a fost teamă și l-am ascuns în nisip.

– Arată-mi în ce loc! îi ceru Carter.

Stînd îngenuncheat, Carter mișcă și el blocul din locul său.

– Văd o treaptă... Poate e o scară săpată în stîncă.

Cu greu, admise totuși că era prea devreme să se entuziasmeze. Puse muncitorii să lucreze cu schimbul, ziua întreagă. Curînd ieși la iveală o scară, cam la vreo patru metri sub intrarea în mormîntul lui Ramses al VI-lea; forma și dimensiunea treptelor, ca și felul în care erau tăiate erau asemenea celor din hipogeele de pe vremea dinastiei a optsprezecea, epoca lui Tutankhamon. Cu toate acestea, nu dădură de nici o confirmare:

nici un depozit de fundaţie, nici un obiect cît de mic purtînd numele vreunui faraon.

Noaptea de 4 spre 5 noiembrie a fost scurtă. Întins pe pat, Carter se silea să ţină ochii închişi, pentru a se odihni cît de puţin. Încerca să-şi alunge din minte speranţe şi ipoteze. Dar era greu să se rezume strict la realitate: în fond, adusese la lumină o scară ce ducea la un mormînt.

Ziua de lucru începu foarte devreme, într-un climat agitat; muncitorii nu cîntau şi vorbeau foarte puţin. Simţeau deja că erau parte dintr-o aventură extraordinară, despre care ar fi dorit să ştie mai mult; n-a fost nevoie să le dea cineva vreun imbold. Legenda se răspîndea deja: mormîntul acesta aparţinea păsării de aur al cărei suflet îndrumase căutarea şi mîinile oamenilor.

Pe măsură ce şirul acela de trepte tot ieşea din pămînt, Carter era din ce în ce mai nestăpînit. De zeci de ori, se abţinuse în ultimul moment să nu se amestece printre muncitori cu hîrleţul în mînă pentru a grăbi lucrarea. Orele treceau chinuitor de încet; să fi fost doar un cavou neterminat ori o simplă cavitate părăsită fără a fi servit la ceva? De atîtea ori se întîmplase ca valea să-şi rîdă de el, atrăgîndu-l într-una dintre capcanele sale! Cum să uite că valea nu oferise niciodată un mormînt neatins?

Soarele era la zenit cînd, în sfîrşit, cu un tremur în picioare, Carter putu să coboare treptele scării degajate de muncitorii săi. După mai bine de trei milenii, era poate primul muritor care făcea din nou acest gest. Ca şi cum o teamă sfîntă ar fi pus stăpînire pe toţi, peste şantier domnea o linişte desăvîrşită.

La nivelul celei de-a douăsprezecea trepte, Carter întrerupse săpăturile: apăruse partea superioară a unei intrări pe care vru s-o cerceteze imediat. Pe blocurile de piatră, mortarul purta urmele mai multor sigilii.

– Prin urmare, era adevărat, şopti el. Am avut dreptate să nu-mi pierd credinţa în vale.

Carter recunoscu imaginea lui Anubis deasupra celor nouă duşmani ai Egiptului, legaţi cu lanţuri şi în imposibilitate de a mai face rău: sigiliul necropolei regale pe care, de atîţia ani, sperase s-o aducă la lumină.

Pentru a-l cunoaşte pe proprietarul mormîntului, nu-i mai rămînea decît să identifice numele faraonului.

Dezamăgirea îi fu cruntă.

Nu găsi acolo decît sigiliile intendentului necropolei regale, unele aplicate pe verticală, altele de-a curmezişul, pe locul închiderii definitive a intrării, ceea ce însemna că mormîntul aparţinea unui mare demnitar, considerat demn de a se odihni printre regi. Întrezărit o clipă, iată că Tutankhamon dispărea din nou.

Chiar dacă, după îngustime, nu putea fi un mormînt regal, poarta zidită lăsa o speranţă că el nu fusese profanat. Şi totuşi, nu se ascundea oare aici taina vreunui iscusit meşter de lucrări din acea epocă de glorie în care Egiptul strălucea în vîlvătaia a o mie de lumini? Şi de ce oare răposatul fusese atît de bine ascuns? Ori să fie vorba numai despre o tainiţă cu obiecte mai mult sau mai puţin preţioase...

Scăpînd de prima emoţie, Carter examină, centimetru cu centimetru, partea de sus a porţii; pe porţiunile unde mortarul se cojise, se vedea o ramă din lemn, un lintou. Era oare intrarea într-un depozit ascuns, într-o criptă oarecare sau numai poarta de acces către un culoar ce cobora mai departe? Carter lărgi o crăpătură între perete şi rama de lemn, şi obţinu o deschizătură suficient de mare ca să poată vedea, la lumina unei lămpi electrice, ce se afla de partea cealaltă a porţii sigilate.

Vedea un culoar, dar acesta era plin de pietre şi de moloz. Nemulţumindu-se doar să ascundă mormîntul sub locuinţele destinate meşterilor, constructorii îşi luaseră şi incredibile precauţii în mascarea intrării. Să dărîme pe loc această poartă şi să golească culoarul de moloz? Îşi reprimă însă pornirea aceasta prostească; Carnarvon ar fi trebuit să-i fie alături. A nu-i oferi această bucurie ar fi fost cea mai josnică trădare.

Carter urcă înapoi cele douăsprezece trepte şi îi ceru *reis*-ului să acopere din nou locul cu pămînt şi să pună pază ziua şi noaptea.

– Păreţi tulburat... Doriţi să vă însoţesc pînă acasă?

– Mulţumesc, Ahmed. Prefer să fiu singur.

Se lăsa noaptea. Lumina lunii țesea valea într-un văl de argint. Entuziasmați, muncitorii se împrăștiară convinși că îndărătul misterioase porți se ascundea un tezaur imens. În pofida recomandărilor *reis*-ului, nici unul nu avea să-și țină gura prea multă vreme.

Carter încălecă pe un măgar; cu nervii întinși, simțise nevoia să meargă prin vale, la timp de noapte, fără nici o țintă. Începea o așteptare insuportabilă. Peste cît timp, oare, Carnarvon va coborî el însuși pe scara aceea? Și ce miracol îi putea promite Carter? Desigur, nu un mormînt regal, dar cu siguranță unul foarte vechi, datînd din vremea dinastiei lui Amenhotep I și a lui Tutmes. Însă, dacă l-ar fi chemat pe conte doar pentru a vedea o tainiță jefuită și devastată, n-ar fi pus el capăt astfel, fără nici o amînare, campaniei pe care tocmai o desfășura? Nu, o luase razna... Intrarea sigilată și înfundarea culoarului nu erau, oare, dovada că misteriosul mormînt era neatins?

Măgarul rătăcea în lumina lunii, în timp ce Carter urzea, în creierul lui înfierbîntat, visurile cele mai nebunești, trecînd de la speranță la cea mai neagră disperare.

CAPITOLUL 59

Însoţit de Susie, Carnarvon se întorcea din plimbarea-i obişnuită prin parcul de la Highclere. Cu părul vîlvoi, *lady* Evelyn îi alerga în întîmpinare, fluturînd o hîrtie.

– Tată, repede! O telegramă de la Howard Carter!

Contele nu s-ar fi crezut în stare de o emoţie atît de puternică. Se pomeni alergînd şi el, pînă cînd îi căzu în braţe iubitoarei sale fiice.

– Citeşte, citeşte repede!

– O ştiu pe dinafară: „În sfîrşit, o minunată descoperire în vale. Splendid mormînt cu sigilii intacte. Acoperit la loc în aşteptarea dumneavoastră. Felicitări".

– „Felicitări", repetă Carnarvon tulburat din cale-afară.

– Cînd plecăm?

– Cît mai curînd posibil, Eve. Carter e un vrăjitor, nu trebuie lăsat să aştepte.

– Ce fericită sînt!

– Şi eu... Mai ales că e o fericire nesperată!

– O fi Tutankhamon?

– Carter nu-i pomeneşte numele.

– Din prudenţă...

– Să nu ne mai punem o mie de întrebări. Răspunsurile se află în Egipt.

*

O cină tristă ca un priveghi. *Lady* Almina primise vestea ca pe o nenorocire. Pentru ea, Egiptul era o pagină întoarsă.

– În starea ta, nu ai voie să faci o călătorie atît de obositoare.

– Ai citit cu atenţie telegrama lui Carter?

– Acest Carter al tău este un visător. Încearcă să-ţi ia ochii pentru a-şi păstra finanţarea.

– Nu e stilul lui.

– Nu eşti oare cel mai fericit dintre oameni aici, la Highclere? Ai toată liniştea să te consacri ocupaţiilor tale preferate, lecturii, vînătorilor, poţi vedea cum cresc copiii care te admiră, fără a mai vorbi despre sentimentele pe care ţi le port.

– Sînt conştient de fericirea mea, Almina, dar Carter are nevoie de mine acum.

– Nu se poate descurca şi singur?

– E vorba despre un mormînt neprofanat.

– De cîte ori nu mi-ai spus că aşa ceva este cu neputinţă?

– Eu mă înşelam şi Carter avea dreptate.

– Am o presimţire rea. Te rog să ţii seama de asta.

– Mi-e teamă că bagajele mele nu sînt gata.

*

Pe 6 noiembrie, Carter supraveghea reîngroparea treptelor sub un strat protector de pămînt. După patruzeci şi opt de ore de la începutul acestei stranii lucrări, nu se mai cunoştea nimic. Blocuri mari desprinse din locuinţele destinate meşterilor din epoca faraonilor Ramses fuseseră rostogolite în faţa scării astfel disimulate. Carter se întrebă dacă nu cumva visase; doar prezenţa permanentă a paznicilor înarmaţi mai putea indica existenţa unor vestigii demne de tot interesul.

Pe 7 noiembrie, Ahmed Girigar îl scutură să-l trezească.

– Ce se întîmplă?

– Cineva vrea să vă vorbească. Pretinde că e ceva important.

Carter se îmbrăcă în grabă. Vizitatorul îl aştepta afară, cu carnetul şi cu creionul în mînă.

– Sînt ziarist. Se pare că tocmai aţi descoperit un tezaur fabulos. Daţi-mi exclusivitatea şi voi scrie despre asta pe prima pagină.

– Cine ţi-a spus poveştile astea?

– Numai despre asta se vorbeşte la Luxor.

Carter se întoarse spre *reis*.

– Ahmed, condu-l înapoi pe acest domn.

– Dar... trebuie să informaţi presa!

– Nu insistaţi.

Statura şi privirea *reis*-lui îl făcură pe ziarist să se răzgîndească.

– Vă previn că presa va veni din nou, şi încă în forţă, domnule Carter!

Abia plecă acesta, cînd unul dintre muncitorii din echipă aduse un sac de pînză plin cu scrisori şi mesaje. Într-adevăr, la Luxor se aflase totul: arheologul era felicitat, primea propuneri de participare la explorări, era ameninţat, i se puneau o mie de întrebări.

Howard Carter se prăbuşi într-un fotoliu.

– Mă simt pierdut, Ahmed. Vîrtejul mă ia pe sus.

– Sînteţi prea singur. Aveţi nevoie de sprijin.

– Carnarvon nu va sosi decît peste vreo douăzeci de zile... Dacă nebunia asta ia amploare, cum am să rezist? Nu sînt pregătit să lupt cu astfel de valuri!

– Cunosc pe cineva puternic care vă va ajuta cu mînă forte. Luaţi legătura cu el chiar astăzi.

*

Arthur Callender, fost director al Căilor Ferate Egiptene, se retrăsese la pensie, la Armant, într-un loc liniştit, situat la douăzeci şi patru de kilometri sud de Luxor. Inginer de prestigiu, el participase la săpături arheologice ca om bun la toate şi, de mai multe ori în drumul său, se intersectase cu Howard Carter, pe care îl stima. La apelul disperat al acestuia, răspunse numaidecît.

Mare, vînjos, cu umerii largi și cu aspectul său greoi, Callender te ducea cu gîndul la un elefant. Îmbrăcat prost, gurmand, nu se enerva niciodată și știa să se facă plăcut de către cei din jurul său. Nici o însărcinare de ordin tehnic nu-l înspăimînta; curentul electric n-avea nici un secret pentru el și știa să mînuiască orice unealtă. Construirea unei case, transportul lăzilor, evaluarea cantității și a naturii materialelor necesare pe un șantier erau pentru el joacă de copii.

Carter și Callender se îmbrățișară.

– Cum îți pot fi de folos, Howard?

– Nu mă întrebi de ce te-am chemat?

– Contează prea puțin. A servi e a servi.

– Un mormînt, Arthur. Un mormînt din vremea dinastiei a optsprezecea.

– Ți se cuvenea.

– Se prea poate să fie gol.

– La persoanele distinse, vînătoarea se încheie cu zîmbet.

– Trebuie să plec la Luxor să-l întîmpin pe Carnarvon și pe fiica lui, care tocmai mi-au telegrafiat. Muncitorii mei sînt cinstiți, dar vor avea de suportat presiuni și...

– Am înțeles. Voi sta de veghe la mormînt ca la căpătîiul unei ființe dragi. Du-te liniștit, Howard!

Pe una dintre pietrele mari așezate la locul descoperirii, Carter pictă blazonul celui de-al cincilea conte de Carnarvon. Astfel, identitatea proprietarului nu va scăpa nimănui.

*

Cît a stat la Cairo, Carter a cumpărat material pentru instalații electrice și a depus la Agenția pentru Antichități o cerere de autorizare a iluminatului prin conectare la instalația de la mormîntul lui Ramses al VI-lea. Lacau nu-i putea refuza acest mijloc de-a înlesni săpăturile.

În vale, vigilența lui Callender îi descuraja pe curioși și pe eventualii jefuitori. În plus, șeful clanului Abd el-Rassul potoli

multe patimi reamintind că între el și Carter exista un pact de neagresiune.

Demostene intră însă în joc. Înnebunit de furie la ideea de a-l vedea pe Carter învingător, interveni pe lîngă un șeic din regiune, bine cunoscut pentru xenofobia sa. Vraci și fabricant de talismane, personajul se bucura de o mare faimă. Era temut mai ales de cei umili.

Urmat de o cohortă de discipoli, el se prezentă la locul unde fusese descoperit mormîntul. Arthur Callender își lăsă deoparte sandviciul cu felii de castravete și îi ținu piept fanaticului fără a-și pleca privirile. Îngroziți, muncitorii lui Carter rămaseră deoparte. *Reis*-ul le atrase atenția să nu cumva să-și ia tălpășița.

– Locul acesta e blestemat, dezvălui șeicul. În mormîntul acesta sălășluiesc duhuri rele. Nu-i este îngăduit nimănui să deschidă poarta pe care demonii din vechime au pecetluit-o! Iar de nu, profanatorii fi-vor pedepsiți și puteri diavolești se vor arunca asupra lumii, puteri pe care nici un vrăjitor nu va ști să le distrugă.

– Aveți de gînd să rămîneți aici? întrebă Callender cu brațele încrucișate la piept.

– Bineînțeles că nu, răspunse mirat șeicul.

– Cu atît mai bine, fiindcă este vorba despre un sit arheologic interzis publicului, drept pentru care mă văd silit să vă cer să plecați neîntîrziat.

– Obraznicule! Vei pieri și tu ca și ceilalți!

– Mai bine să mori cu liniștea-n suflet decît cu ura pe buze.

– Blestemat fie acest mormînt și blestemați fie cei care vor pătrunde înăuntru.

Gălăgioasa cohortă se îndepărtă. Callender se așeză la loc și continuă să-și mănînce sandviciul cu înghițituri zdravene.

*

Callender ocupa singur locuința de șantier a lui Carter; între două ture de pază, își îngăduia acolo cîte un scurt răgaz. Nu avea încredere decît în Ahmed Girigar și în cîțiva din apropiații

acestuia, pe care fanatismul şeicului nu-i impresiona. Pentru a se asigura că ordinele îi erau îndeplinite, apărea totuşi pe neaşteptate, atît în timpul zilei, cît şi noaptea.

Canarul era cel mai bun prieten al său. Imediat ce intra Callender, pasărea îl întîmpina cu vesele triluri. Inginerul nu uita să-şi împartă bunătăţile cu el. În seara aceea, simţi că se întîmplase ceva neobişnuit; uşa scîrţîi, dar pasărea rămase tăcută. Ciulind urechea, auzi un zvîcnet de aripi. În încăperea în care se afla colivia aurită se petrecea o dramă. O cobră înghiţea canarul.

Callender ucise şarpele, dar prada acestuia murise. Îngropă trist pasărea lîngă casă.

De a doua zi, se vorbea deja că blestemul şeicului făcuse prima sa victimă. Faraonul, al cărui suflet intrase în corpul şarpelui, se răzbunase astfel pe pasărea de aur care trădase secretul mormîntului său.

CAPITOLUL 60

Carter fierbea de nerăbdare şi blestema încetineala vapoarelor. În vale îl aştepta un mormînt neprofanat, iar el se plimba pe peronul gării din Luxor!

Bucuria reţinută a lui Carnarvon şi zîmbetul de pe chipul fiicei sale, entuziasmată la ideea de a trăi aventura cea mai fabuloasă, făcură să se şteargă dintr-odată amintirea zilelor pierdute. Traversarea Canalului Mînecii, apoi drumul pe calea ferată, pe teritoriul Franţei, o nouă traversare, de la Marsilia la Alexandria, din nou cu trenul, la Cairo şi, de acolo, la Luxor, nu însemnau, pentru contele de Carnarvon, sfîrşitul încercărilor prin care îi era dat să treacă. După ce primi salutul guvernatorului provinciei, venit să-l întîmpine, mai trebui să prindă bacul care traversa Nilul, să sară apoi în spatele unui măgar şi să-şi urmeze drumul spre Valea Regilor, în ritmul impus de urecheat.

Cu pălărie gri cu margini albe, într-un mantou gros cu două rînduri de nasturi şi fular de lînă, obosit şi înfrigurat, Carnarvon nu reuşea să se încălzească. Fiica lui, veselă, purta un compleu bej-deschis, un guler de blană, amintind de iernile europene, şi fustă, foarte cuminte, cu nasturi pe o parte, obligatorie pentru ţinuta unei tinere din *establishment*. Susie, care alerga pe lîngă măgar, nu scăpa nimic din spectacolul etalat sub ochii ei scăpărători.

Cu cît înaintau, tot mai mulţi gură-cască se strîngeau să-i vadă. *Lady* Evelyn primea cu încîntare florile care i se ofereau. Băieţi cîntau la tamburină şi fetiţe dansau, scoţînd chiote în semn de bun venit.

– Dacă n-ar fi azi 23 noiembrie 1922 şi dacă nu m-aş numi Carnarvon aş putea crede că se repetă intrarea lui Hristos în Ierusalim. Micuţa ta descoperire pare să facă multă vîlvă, dragă Howard.

Carter o privi pe fiica lui Carnarvon. Fusese mereu drăguţă, dar acum era frumoasă de-a binelea. Tînăra fată devenise o femeie cochetă, cu privirea vie şi pătrunzătoare.

– Fiţi sincer cu noi, îi pretinse ea cu un aer îndărătnic. Care este numele regelui îngropat în acest mormînt?

– Nu-l cunosc.

– Dumneata chiar te-ai oprit dinaintea acelei intrări?

Carter roşi.

– Pe onoarea mea, vă jur!

– Nici nu bănuiam altceva, spuse ea rîzînd. Sînteţi cu-adevărat un om deosebit. Eu nu m-aş fi putut stăpîni.

Măgarii îşi înteţiră mersul şi pătrunseră în vale. Anunţat printr-o telegramă, Callender începuse lucrările de degajare a treptelor. *Lady* Evelyn sări din şa şi ajunse pe şantier cea dintîi.

– Cînd reluăm săpăturile?

– De îndată ce veţi dori, răspunse Carter.

– Puţină odihnă ar fi bine-venită, zise Carnarvon. Ne-aşteaptă zile grele.

*

În dimineaţa zilei de 24 noiembrie, Carter privea gînditor treptele. Oare unde duceau? Se aşeză pe o piatră şi, cu un gest maşinal, îşi lăsă mîna în nisip. Arsura îi smulse un ţipăt de durere; se aplecă şi văzu micul scorpion negru care tocmai îl înţepase. Fără să intre în panică, în chemă pe Ahmed Girigar.

– Specia asta nu înţeapă mortal, dar rana trebuie imediat dezinfectată.

Cea mai bună vindecătoare din Gurnah aduse ierburi, o alifie şi îi pansă încheietura umflată a mîinii. Durerea şi febra erau însă suportabile. Dar exista oare vreo otravă în stare să-l împiedice pe Carter să conducă lucrările? Un moment se gîndi că şi Raifa

cunoştea leacuri străvechi împotriva veninului de scorpion. Ştia de la ea că timp de o lună va avea dureri, uneori foarte violente şi apoi, tot restul vieţii, la fiecare lună plină urma să simtă din nou arsura muşcăturii. Viaţa nu-i era însă în pericol şi, cîtă vreme nu-l vor lăsa puterile, va continua să muncească.

Pînă la sosirea lui Carnarvon şi a fiicei sale, pe la începutul după-amiezii, Carter se odihni pentru a-şi reface forţele; după ce-şi ascunse încheietura bandajată a mîinii stîngi în mîneca vestonului, el îşi potrivi papionul la gît şi o ajută pe *lady* Evelyn să coboare de pe măgar. Deşi avea ameţeli, reuşi să le disimuleze cu grijă.

– Ei... degajăm intrarea? întrebă, cu nerăbdare, tînăra femeie.

– Să nu mai pierdem nici o clipă.

Callender îşi isprăvise treaba. Se puteau vedea acum cele şaisprezece trepte. Carter îi invită pe Carnarvon şi pe fiica lui să le coboare.

– Sînt multe urme de peceţi aici! exclamă ea.

– E însemnul intendentului necropolei, o lămuri Carter.

Dar Carnarvon puse un genunchi în pămînt.

– Aici jos se văd unele diferite.

Carter se apropie curios. În partea de jos a uşii, văzu inscripţii hieroglifice foarte clare. Un cartuş regal repetat de mai multe ori.

Carter crezu că-i va sta inima-n loc. Se dădu, palid, un pas înapoi.

– Domnule Carter... Vă simţiţi rău?

Arheologul nu fu în stare să răspundă. Arătă cu degetul spre cartuşe.

– Acolo... pe poartă...

– Ce scrie, Howard?

– Tutankhamon.

*

Doar extazul sfinţilor mai putea fi aidoma cu bucuria aceea inefabilă ce puse stăpînire pe întreaga lui fiinţă, aducîndu-l într-o stare cu neputinţă de descris, prins între pămînt şi cer. În sfîrşit, Tutankhamon! Iată-l revenind pe rege din adîncul timpurilor. Sălaşul său pentru eternitate renăştea în vale, ca o inimă a ei, regăsită.

Carnarvon nu se desprinse de braţul lui Carter.

– Un coniac?

– Nu... Trebuie să rămîn lucid. Vreau să văd din nou intrarea asta.

Se temea să nu se fi-nşelat şi să fi citit un alt nume, însă regele îngropat în acest loc straniu era chiar Tutankhamon.

– Fabulos, Howard, spuse Callender din inimă.

– Bravo, domnule Carter! *Lady* Evelyn era, toată, numai entuziasm. Dă-mi voie să te sărut!

Şi nu mai aşteptă încuviinţare.

– Iată cel mai frumos semn de recunoştinţă, observă contele. Ai devenit deja un om celebru şi adulat, Howard.

– Paternitatea descoperirii vă aparţine.

– Nu am de gînd să-mi neg participarea, dar asistăm la împlinirea visului dumitale, Howard.

– E visul nostru.

Carnarvon păru că stă un pic pe gînduri.

– De fapt, nu greşeşti cu nimic spunînd astfel.

Carter se aplecă din nou să vadă sigiliile.

– Se mai află vreun rege în acelaşi mormînt?

– E cu mult mai grav.

Carter se făcu alb ca varul. Carnarvon îi văzu tulburarea.

– Ce se întîmplă?

– Mormîntul a fost profanat.

CAPITOLUL 61

– De ce ești atît de sigur?

– Unul dintre sigiliile necropolei a fost aplicat peste un fel de rost. După sigilare, această ușă a fost deschisă din nou și resigilată.

Contele nu se descurajă așa ușor.

– Evenimentul s-a produs înaintea epocii Ramses, cînd deasupra acestui mormînt au fost construite locuințele pentru meșteri, care l-au ascuns și l-au salvat.

– Așa ar fi normal, fu de acord Carter. Inventarul funerar poate că s-a păstrat.

O neliniște mocnită puse stăpînire pe ei. Oare intraseră hoți în mormînt?

Ahmed Girigar îi dădu de știre lui Carter: printre resturile aflate în partea de jos a scării, găsise un scarabeu. Arheologului nu-i veni să-și creadă ochilor: acesta avea gravat numele lui Tutmes al III-lea. Nedumerit, Carter cercetă pînă și cel mai mic fragment, ajutat imediat de *lady* Evelyn, care avu mînă bună să găsească mai multe inscripții.

Ea i le arătă lui Carter, care nu mai știa ce să creadă: din nou descifră numele lui Tutankhamon, dar alte cartușe semnalau prezența predecesorilor acestuia, Akhenaton ereticul și Semenkhkarê. Pe un alt fragment se putu citi numele lui Amenhotep al III-lea, tatăl lui Akhenaton.

– Cinci faraoni, șopti Carter.

– Ce părere ai de asta?

– Nu anunță nimic bun.

Callender aduna fragmente de vase de lut și de cutii de lemn ce conținuseră bijuterii și veșminte regale, unele aparținînd lui Tutankhamon, iar altele lui Akhenaton. La vederea acestei priveliști, Carter se descurajă.

– De ce atîta pesimism, Howard?

– Mă tem ca acest cavou să nu fie decît o simplă tainiță, de mult jefuită. Rămășițele găsite dovedesc că mumiile acestor faraoni au fost aduse de preoți în această ascunzătoare, pentru a fi puse la adăpost de jaf și, ca urmare a unei noi tentative de furt, ele au fost apoi strămutate în altă parte.

– Ar mai fi o posibilitate: silit să revină la Teba, Tutankhamon a ascuns aici comorile pe care le luase cu el din capitala eretică el-Amarna.

Se putea și așa. Carter însă știa că multe papirusuri relatau despre numeroase profanări de morminte. Şi-i imagina pe hoți discutînd pe șoptite, mergînd prin beznă, atacînd gărzile și pătrunzînd în mormînt în căutarea aurului. Acești răufăcători n-aveau nici un respect pentru mumie; îi smulgeau colierele, podoabele și amuletele, îi scoteau masca și dădeau foc bandajelor. Luau vase, piese de mobilier și statui, iar apoi își împărțeau prada. În urma lor, sălașul sacru era pustiit și aruncat în haos. Carter se temea că asta va descoperi de partea cealaltă a ușii sigilate.

– O vom deschide mîine, hotărî Carnarvon.

– De ce abia mîine? întrebă nerăbdătoare *lady* Evelyn.

– Din cauza regulamentului Agenției pentru Antichități.

Prea doborît de dezamăgirea ce urmase primei euforii, Carter nu se opuse.

*

Lacau îl trimisese în vale pe cel mai sinistru dintre inspectorii săi, uscățivul și rigidul Rex Engelbach, omul pe care nimeni nu-l auzise vreodată rîzînd. Pe 25 noiembrie dimineața,

inspectorul veni să cerceteze locul. Vederea treptelor nu-i produse nici o emoție.

– În josul scării este o intrare de mormînt?

– Așa se pare, răspunse Carter.

– În acest caz, este nevoie de un grilaj din fier.

– Îl vom pune, dar mai întîi am vrea să intrăm, totuși.

– Nu uitați că, la momentul deschiderii, trebuie să fie de față și un inspector al agenției. Pierre Lacau ține foarte mult la asta. Orice abatere e sancționată cu asprime.

– În ce vă privește, interveni Carter iritat, să nu uitați că descoperitorul are dreptul să intre cel dintîi.

Rex Engelbach își ridică gulerul.

– Într-adevăr, așa se prevede în autorizația de săpături. Rețineți că nu mi se pare potrivit. Un amator dînd buzna este periculos.

– Eu nu sînt un amator și muncesc în această vale de mai multă vreme decît dumneata.

Temîndu-se de o încăierare, Carnarvon interveni.

– Ei bine, rămîneți pe loc. Domnul Carter va proceda la deschiderea mormîntului.

Nepăsătoare la conflictele administrative, *lady* Evelyn era deja în fața intrării. Carnarvon o fotografie și luă mai multe cadre de pe sigilii.

– După cum vedeți, îi spuse Carter lui Engelbach, aici lucrăm așa cum trebuie. Eu însumi am desenat, pînă la ultimul detaliu, tot ce am găsit pe parcursul descoperirilor și tot ce vom publica despre ele va fi pe cît de exact, pe atît de complet.

– Să sperăm.

– Trebuie să vă arăt un fapt esențial.

Carnarvon și fiica sa merseră ceva mai departe. Carter îi arătă lui Engelbach partea superioară stîngă a intrării.

– Ce este așa deosebit?

– Stratul de mortar. Acoperă o deschizătură ce va fi servit ca loc de trecere pentru hoți.

– E doar o ipoteză.

– Este o certitudine de netăgăduit. Aveţi grijă să consemnaţi în procesul-verbal că acest mormînt a fost profanat în Antichitate.

Engelbach îşi făcu însemnări într-un carnet. Carnarvon schimbă un zîmbet complice cu Carter. Pentru Lacau şi administraţia sa, diferenţa dintre „mormînt intact“ şi „mormînt neprofanat“ ar fi avut, poate, mare importanţă.

– Natura exactă a mormîntului?

– Dacă doriţi să aflaţi, domnule Engelbach, trebuie să intraţi.

– Va dura mult?

– Uşa nu este prea largă.

– Bine, să mergem.

Muncitorii îndepărtară blocurile de piatră, unul cîte unul. Carter îşi dădu seama că avea în faţă intrarea într-o galerie în pantă, cu o înălţime de doi metri, la fel de largă precum scara. Pentru a înainta, trebuiau curăţate grămezile de pietre şi de pămînt care blocau trecerea; în aceste resturi se ascundeau vestigii demne de interes: cioburi de lut, dopuri de urcioare, vase de alabastru şi potire pictate. Carter cercetă un burduf ce conţinuse apa necesară tencuirii uşii sau preparării mortarului. Pe nici unul dintre aceste obiecte nu era menţionat numele lui Tutankhamon ori al vreunuia dintre predecesorilor săi.

– Urme de furt, îşi dădu cu părerea Carnarvon. Hoţii şi-au deschis o trecere prin aceste grămezi şi au lăsat în urma lor o parte din pradă.

Engelbach îşi însemna tot timpul cîte ceva. La lăsarea întunericului, coridorul fusese degajat pe o lungime de aproape nouă metri.

– Nu se vede o a doua intrare, observă inspectorul agenţiei. Nici o şansă, Carter: ai dat peste o ascunzătoare prădată şi închisă din nou.

*

Pe data de 26 noiembrie, Rex Engelbach nu se mai duse pe șantier, considerînd că nu prezintă vreun interes. Cuprins de febră, Carter nu se mai gîndi la mîna sa rănită. Faptul că se vedea scăpat de funcționarul acela mărginit îi dădea aripi. Sub imboldul său, muncitorii dovediră o energie ieșită din comun și continuară să curețe locul cu precauție; peste încă un metru, ieși la iveală partea inferioară a unei a doua intrări, ce fu imediat degajată.

De astă dată, adevărul avea să fie decis. Intrarea acestui mormînt era, oare, o poartă către infern ori către paradis? Carter își aminti că, în urmă cu o sută de ani, la 14 septembrie, Champollion descoperise, într-un moment de iluminare, secretul hieroglifelor. Dacă egiptologul britanic deschidea primul mormînt regal intact, pășea, pe urmele lui Champollion, în legendă.

– Vom trece la desfundarea acestei intrări? întrebă *lady* Evelyn.

– Poate că e periculos. Dacă aerul n-a fost primenit de treizeci și patru de secole, cum putem ști că nu e toxic?

– Puțin îmi pasă de riscuri. Trăind un asemenea moment, uiți de orice teamă.

Carter îl întrebă pe Carnarvon din priviri. Contele nu arătă nici o împotrivire. Fiica lui era la fel de încăpățînată ca el.

– Există totuși un mijloc de-a verifica dacă sînt emanții nocive: flacăra unei lumînări. În caz că se stinge, ieșim din mormînt în cea mai mare viteză.

Sugrumat de emoție, Carter practică o mică deschizătură în colțul din stînga, sus. Încercă prin orificiu cu o bară de fier pe care i-o întindea Callender și care nu se lovi de nimic. Asta însemna că, de partea cealaltă, nu era nici un blocaj. Apropie apoi lumînarea aprinsă. Flacăra pîlpîi preț de cîteva clipe, dar nu se stinse.

– Țineți lumînarea, îl rugă el pe conte. Voi lărgi deschizătura.

Carter privi tremurînd. Avea sentimentul că intră de viu pe tărîmul celălalt.

În primul moment, nu văzu nimic; continuînd să pîlpîie, flacăra lumina pe o mică distanță. Apoi, ochii i se obișnuiră cu întunericul; puțin cîte puțin, din bezna aceea adîncă se iveau forme.

Carnarvon deveni la fel de nerăbdător ca și fiica sa.

– Se vede ceva?

– Da, minunății!

CAPITOLUL 62

– Animale stranii, statui, aur… Peste tot, strălucirea aurului!

Carnarvon privi la rîndul său, năucit. Cînd fu rîndul său, *lady* Evelyn rămase şi ea fără grai, ca şi cei doi bărbaţi. Callender rămase cu gura căscată. Aventura se transforma în miracol.

Carter astupă la loc orificiul, în mod superficial. Cei patru ieşiră din mormînt fără să scoată o vorbă. Callender aşeză un grilaj din lemn peste intrarea exterioară şi-i ceru *reis*-ului să asigure paza pe timpul nopţii. Ahmed Girigar nu puse nici o întrebare. Cei trei bărbaţi şi *lady* Evelyn încălecară pe măgari şi plecară către locuinţa de şantier fără să schimbe un cuvînt; Susie îi însoţi în tăcere.

Callender îşi turnă de patru ori coniac. Alcoolul îi dezlegă lui Carnarvon limba.

– Zeci, poate chiar sute de capodopere… Valea e darnică azi, Howard.

– E cea mai minunată zi din viaţa noastră, ziua minunilor… Şi cînd te gîndeşti că Davis s-a oprit la mai puţin de doi metri de acest mormînt! Dar are un plan pe care nu-l înţeleg; nu seamănă cu nici un altul.

– Are mai multe încăperi? întrebă *lady* Evelyn.

– Am observat amorsa unui loc de trecere în zidul dinspre nord. O uşă zidită, probabil.

– Nici sarcofag, nici mumie, constată Callender.

– E, prin urmare, o tainiţă, trase Carter concluzia.

– Locul de trecere din zid nu duce totuşi la o încăpere funerară? obiectă Carnarvon. Dacă uşa zidită e intactă, Tutankhamon odihneşte încă în sarcofagul său.

– Să golim anticamera, să cercetăm mormîntul în întregime... Ne-ar trebui multă răbdare pînă la întîlnirea cu faraonul... dacă acesta există.

Lady Evelyn se ridică brusc.

– Să ne întoarcem la mormînt.

– Doar nu vreţi să spuneţi...

– Ba da. Trebuie acţionat chiar în această noapte.

– Dacă Agenţia pentru Antichităţi ar afla, ne-ar retrage autorizaţia.

– *Reis*-ul nu ne va trăda, punctă Callender. E un tip extraordinar. Să-l punem la curent.

– Trebuie să-i scriem un mesaj lui Engelbach, crezu de cuviinţă Carnarvon. Îl informăm despre degajarea celei de-a doua intrări şi-i transmitem că-l vom aştepta mîine-dimineaţă pe şantier.

– Anunţîndu-l din seara aceasta, n-am risca să-l vedem sosind pe neaşteptate? se nelinişti tînăra femeie.

– Nu. Biroul agenţiei se închide la orele şaptesprezece. Engelbach nu va găsi mesajul decît mîine.

– Ei bine, domnilor, să ne înarmăm cu lămpi. Eu merg înainte.

*

Ahmed Girigar legă măgarii de un ţăruş şi se aşeză din nou la pîndă în faţa grilajului din lemn, pe care-l închise la loc după trecerea celor patru. El urma să stea de pază afară, în tovărăşia lui Susie.

Carter şovăi să forţeze intrarea în încăperea închisă, pecetluită de preoţi în epoca de măreţie a Egiptului. Oare acesta n-ar fi fost un gest nebunesc?

– Ar trebui lărgit orificiul, constată Carnarvon.

– Mai bine am renunţa, crezu Carter.

Lady Evelyn veni mai aproape de arheolog şi-l prinse de mînă.

– Dumneata hotărăşti, bineînţeles... Dar nu ne face să suferim.

Zîmbetul ei, în penumbră, era cel al unei zeiţe egiptene.

Carter lărgi spărtura.

– Mi-ar plăcea să intru prima. Dacă ne aşteaptă vreo primejdie, voi fi prima care s-o înfrunte.

– *Lady* Evelyn...

– Nu-mi voi schimba această hotărîre, domnule Carter. Arheologul trebuie, cu orice preţ, să supravieţuiască, pentru a întocmi un raport ştiinţific.

Carnarvon îşi ajută fiica. Carter se descurcă singur, apoi întinse mîna după conte, pe care Callender îl împingea cît putea el de uşor. Cu o lampă electrică, *lady* Evelyn le lumina drumul.

– M-am blocat aici, se plînse Callender, mult mai solid decît însoţitorii săi.

Carter îl trase. Zidăria se sfărîmă şi prietenul său putu să se strecoare înăuntru.

Strînşi unul în altul, cu inima bătînd să le sară din piept, ei îndreptară lumina lămpilor asupra comorii.

Îngrămădirea aceea de obiecte depăşea pînă şi imaginaţia cea mai bogată: paturi funerare aurite, statui regale din lemn negru, sipete pictate şi încrustate, vase de alabastru, jilţuri, toiege, piese demontate dintr-un car de ceremonie... Privirile treceau de la capodoperă la alta.

În aerul pe care ei îl respirau pentru prima oară după mai bine de trei milenii, plutea o mireasmă uşoară.

Lady Evelyn dădu un ţipăt.

– Acolo, un şarpe!

În timp ce ea se adăpostea în braţele lui Carter, Callender îi sări în ajutor.

– E chiar un şarpe, însă unul din lemn aurit.

Depăşind emoţia, arheologul măsură încăperea: opt metri în lungime, trei metri şi şaizeci de centimetri în lăţime, doi metri şi

douăzeci de centimetri în înălțime. În acest spațiu restrîns era îngrămădit cel mai fabulos tezaur descoperit vreodată în Egipt.

– Ce dezordine! observă Carnarvon. Obiecte înghesuite unele în altele… Doar să nu fi fost hoți surprinși în plină activitate.

– O dezordine calculată, îl corectă Carter. Priviți pe jos.

Pe pămînt erau bucăți de țesături și flori uscate peste care nu călcase nimeni. Ultimii care pășiseră pe acest pămînt sacru avuseseră grijă să nu distrugă nimic.

– Ceea ce ni se oferă acum, nu e numai un tezaur de obiecte, ci chiar sufletul Egiptului. Nările noastre s-au umplut de parfumul veșniciei.

Tulburat, Carnarvon se opri în fața a trei paturi destinate reînvierii, unul cu cap de leu – încarnare a vigilenței, altul cu un cap de vacă – evocare a mumei cerești și ultimul avînd cap de hipopotam – simbol al matricei renașterii. Umbra acestor capete se profila pe perete ca și cum ele ar fi revenit la viață.

Lady Evelyn nu cuteză să deschidă zecile de sipete din lemn prețios și cutiile în formă de ou; un decor reprezentîndu-l pe Tutankhamon în carul său, victorios împotriva dușmanilor puși pe fugă, o încîntă la culme.

Carter înlătură capacul lădiței închinate gloriei tînărului rege: înăuntrul ei erau încălțări și veșminte împodobite cu mărgele colorate.

– A purtat aceste veșminte și a încălțat aceste sandale, constată ea cu emoție.

Carnarvon admiră un tron a cărui spetează era consacrată lui Tutankhamon și tinerei sale soții; cu fața spre rege, regina își mărturisea sentimentele, cu brațul întins către el, într-un gest de o duioșie și de o distincție inegalabile.

– Este cel mai frumos relief din toată arta egipteană, șopti Carter.

– Ce fericit trebuie să fiți, spuse *lady* Evelyn, atît de aproape de el, încît mai că-l atingea.

Momentele de grație nu se opreau aici; numeroase obiecte nemaivăzute în cărți ori prin muzee atraseră ochiul egiptologului.

– Veniți să vedeți aici, zise Callender, care, în pofida dimensiunilor sale, se mișca fără să atingă nimic. În colțul de sud-vest al acestei anticamere există o deschizătură.

– Dacă e prea îngustă, trec eu prima!

Cu o lampă electrică în mînă, *lady* Evelyn trecu fără preget. Ea îl chemă imediat pe Carter care, printr-o săritură, pătrunse într-o încăpere mică, de formă pătrată, săpată, ca și anticamera, în peretele stîncii. Și aceasta era plină de obiecte magnifice, paturi aurite, scaune de aur, vase de alabastru; și aici domnea o mare dezordine, ca și cum peste toate ar fi trecut o vijelie, modificînd ordinea inițială.

Carter se simțea strivit. Studierea a tot ce se găsea în anticameră și în anexa acesteia însemna ani de inventariere și de cercetări. Ar trebui să înțeleagă de ce singurul mormînt intact din vale fusese conceput în acest fel. Mormînt... Era oare cuvîntul potrivit? Din toate acestea, oare nu lipsea însuși Tutankhamon?

Întors în anticameră, Carter se îndreptă spre amorsa de trecere pe care i se păruse c-o vede pe peretele nordic ; trebui să înfrunte privirile a două statui din lemn negru, care-l reprezentau pe rege ca păzitorul propriului mormînt. În sinea sa, le rugă să-l ierte că pătrunsese aici și le promise că, de va găsi sarcofagul, va respecta duhul și corpul faraonului. Carter era acum convins că se afla într-un mormînt regal, și nu într-o tainiță, oricît de prodigioasă. Era însă uimit de planul nefiresc al criptei, fără nimic în comun cu mormintele deja cunoscute. De obicei, un coridor mai mult sau mai puțin lung, avînd de o parte și de cealaltă abside, ducea într-o cameră mortuară. Oare camera respectivă era ascunsă dincolo de unul dintre pereții anticamerei?

Un mortar de altă culoare decît cea a peretelui dovedea existența unui loc de trecere; acolo erau aplicate mai multe sigilii ale starostelui necropolei, semn că, la ieșirea lor din sala secretă, preoții închiseseră la loc spărtura.

– Doriți să mergem mai departe, domnule conte?

– Bineînțeles, răspunse *lady* Evelyn în locul tatălui său.

Cu ajutorul lui Callender, Carter rupse cîteva dintre peceți. În lumina lămpii, nu apărea decît un fel de coridor îngust, un tunel care fără îndoială că ducea într-o altă încăpere. Fu nevoit să îndepărteze alte blocuri de piatră și să elibereze partea de jos a locului de trecere, pentru a se putea strecura înăuntru. Carnarvon, fiica sa și Callender își ținură răsuflarea.

Deodată, Carter se făcu nevăzut, ca și cum s-ar fi prăbușit într-un hău.

– Domnule Howard! Unde sînteți?

Capul arheologului apăru din nou.

– Totul e bine... Podeaua încăperii este cu aproximativ un metru mai jos decît anticamera. Diferența de nivel m-a luat pe nepregătite.

– Ce se vede?

– Deocamdată nimic... Să-mi iau lampa.

Tăcerea nu dură prea mult.

– Dumnezeule! Un perete din aur!

Lady Evelyn coborî și ea prin deschizătură. În lumina, mai puternică acum, a celor două lămpi, apăru o raclă enormă, care ocupa aproape în întregime încăperea funerară în care intraseră, ceva mai mică decît anticamera mormîntului, dar mai mare decît anexa ei.

– Camera mortuară... Acum chiar că am găsit-o, în sfîrșit!

Carnarvon coborî și el; dimensiunile lui Callender îl opriră să facă același lucru. El și Carter hotărîră să nu mai desigileze și alte blocuri. Închiderea la loc a spărturii nu trebuia să le răpească prea mult timp.

Fascinat, contele își trecu mîna peste racla gigantică, ale cărei uși erau închise cu un zăvor.

– El odihnește acolo, înăuntru, sînt sigur de asta. Pentru prima oară, vom găsi aici adormit un faraon în sarcofagul său din aur!

Carter trase încet zăvorul.

Prin uşa deschisă, se văzu un sicriu acoperit cu un giulgiu de in, presărat cu rozete de aur.

– Este aici, şopti Carter cu voce sugrumată. E chiar aici, de atunci.

Închise uşile raclei şi, cu mîini tremurătoare, trase zăvorul la loc.

– Cu neputinţă de continuat în noaptea asta, fără riscul de-a distruge aceste minuni.

Ghemuită, *lady* Evelyn îşi îndreptă lampa spre un loc de trecere săpat în colţul de nord-est al camerei mortuare.

– Altă încăpere, aici... De necrezut!

Carter şi Carnarvon se căţărară pe urma tinerei femei; un extraordinar relicvariu aurit le fură privirile. La cele patru colţuri, patru zeiţe din aur îşi întindeau braţele în semn de protecţie; aveau chipuri perfecte şi trupuri atît de admirabile, încît vizitatorii avură chiar un sentiment de pioşenie.

– Trebuie să plecăm, se rugă Carter. Trebuie să ajungem acasă înainte de-a se lumina de ziuă.

– Este cea mai mare descoperire a tuturor timpurilor, murmură Carnarvon. Sînt aici destule obiecte pentru a umple toate etajele consacrate Egiptului la British Museum.

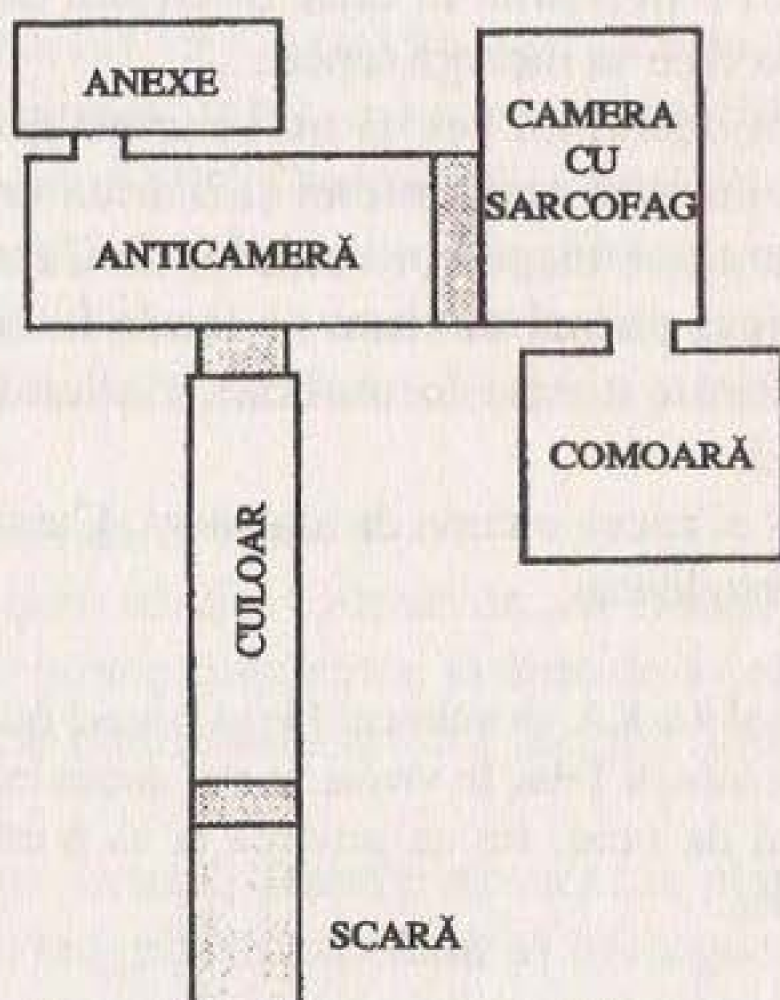
Cu părere de rău, ieşiră din această nouă încăpere, a tezaurului, în care trona o magnifică statuie a şacalului Anubis, stînd întins pe acoperişul unei racle. De-a lungul pereţilor, lăzi, vase, torţe, coşuri, modele de bărci, bijuterii alcătuiau un decor de o frumuseţe orbitoare.

Aproape buimaci, se întoarseră în camera mortuară şi, de acolo, în anticameră. Callender puse la loc blocurile de piatră, iar Carter mască locul de trecere cu capacul unui coş şi cu cîteva fire de trestie.

Ahmed Girigar nu-i întrebă absolut nimic. Patru umbre încălecară pe măgari, cu Susie alergînd înainte spre casă, şi dispărură pe tăcute în noaptea ce înghiţea totul.

CAPITOLUL 63

Carter nu reuşi să mai închidă ochii nici o clipă. Încerca să se convingă că nu visase şi că mormîntul lui Tutankhamon exista aievea. Pentru a fi sigur, privi planul pe care-l schiţase la repezeală.

Un ansamblu de patru încăperi potrivite ca dimensiuni alcătuia singurul mormînt neatins din Valea Regilor. Deşi nu semăna cu nici un alt mormînt, nu-i lipsea nici unul dintre elementele esenţiale. Nu era un sălaş încropit pe fugă, ci un univers temeinic închegat, în care se găseau toate obiectele

rituale necesare supraviețuirii regelui. Tutankhamon oferea astfel calea perfectă oricui ar fi dorit să pătrundă înțelesul credințelor vechi egiptene, misterul fundamental al revenirii la viață.

Dimineața devreme, Carter îl trezi pe Callender și îi ceru să pregătească instalația electrică de racordat la generatorul principal al văii. Întunericul din mormîntul lui Tutankhamon trebuia biruit cu totul. El însuși avea să ridice sigiliile de pe cea de-a doua ușă, înainte de-a o demola. Însoțit de fiica sa, Carnarvon fotografie tot ce se putea; nici ei nu-și găsiseră somnul. Cu toții se temeau de revenirea lui Rex Engelbach.

Către prînz, unul dintre subordonații acestuia, Ibrahim Effendi, se prezentă la intrarea mormîntului. Carter îi veni în întîmpinare.

– Domnul Engelbach mi-a transmis mesajul dumneavoastră. Alte îndatoriri l-au reținut în oraș. Și eu sînt destul de ocupat. Dac-am putea face să meargă repede...

Omul era destul de sec și mai curînd distant. Carter îl duse pînă la intrarea anticamerei și îi arătă urmele lăsate de hoți. Îl prezentă pe inspector contelui de Carnarvon și fiicei sale, care avură numai cuvinte de laudă la adresa agenției. Odată îndeplinite aceste formalități, Callender trecu la demontarea ușii.

Pe pragul ei zăcea o cupă de alabastru. Carter o ridică și citi inscripția hieroglifică:

> Fie ca al tău KA să trăiască! Fie să petreci milioane de ani, tu, cel care iubești Teba, în vreme ce stai așezat cu fața întoarsă spre vîntul de nord, fie ca privirea ta să poată contempla preafericirea.

– Ultima ofrandă, crezu *lady* Evelyn. Cea a soției sale, la părăsirea mormîntului.

Pe jos erau moloz, fragmente de vase de lut și resturi vegetale printre care Ibrahim Effendi înainta prudent, mirîndu-se de mulțimea obiectelor din prima încăpere: arme, toiege, coșuri, vase, sceptre, trompete, sipete, jilțuri atrăgeau pe rînd

privirile. Carter, care cerceta cu o lampă puternică fiecare perete, găsi un loc de trecere deschis în colţul de sud-est al anticamerei. Inspectorul consemnă existenţa unei anexe cu mai multe obiecte decît în încăperea principală. Carter îi arătă că unele dintre lăzi şi dintre coşuri fuseseră deschise şi că locul trebuia considerat ca fiind jefuit în Antichitate.

– Curioşi aceşti hoţi, obiectă inspectorul. Se vede că n-au luat mare lucru. Priviţi aceste inele din aur învelite într-o eşarfă: ce poate fi mai uşor de furat?

– Concluzia se impune de la sine, spuse Carter: hoţii au fost surprinşi asupra faptului. Preoţii au reaşezat apoi totul în grabă.

Inspectorul păru mulţumit de această explicaţie. Carter păstră pentru sine o altă ipoteză, care excludea furtul: în intenţia de a salva tezaurul lui Tutankhamon, acesta fusese mutat dintr-un alt mormînt, într-o oarecare grabă chiar. Tulburări politice? Procedeu magic? Dorinţa de a păstra un mesaj ezoteric considerat esenţial? Probabil, cîte ceva din toate acestea.

Ibrahim Effendi băgă de seamă capacul coşului şi firele de trestie. Le dădu la o parte şi dădu la iveală o porţiune deteriorată a peretului.

– Mai există o încăpere.

– În mod sigur, admise Carnarvon. Ar fi însă imprudent să distrugem acest perete despărţitor, înainte de-a goli anticamera.

– Cum vedeţi continuarea acestor lucrări? îl întrebă funcţionarul pe Carter.

– E o muncă uriaşă. Trebuie să ridicăm planuri, să fotografiem totul, avînd grijă ca prin *flash*-ul cu magneziu să nu dăm foc şi abia apoi să scoatem obiectele fără a le distruge. Fără îndoială, unele vor trebui restaurate chiar înainte de-a fi aduse la suprafaţă. Colaboratorul meu, Callender, se va ocupa de construirea unui grilaj din fier, care va feri mormîntul de lăcomia oamenilor. În plus, un paznic va rămîne pe timpul nopţii pe culoarul din interior.

– Perfect. Din două-n două zile, un inspector al agenției va veni să constate cum avansează lucrările. Directorul nostru ține foarte mult la legalitate.

– Ca și noi, aprobă lordul Carnarvon.

*

Primul val de invadatori se năpusti asupra văii chiar în acea după-amiază. La Luxor nu se mai vorbea decît despre fabuloasa descoperire făcută de Carnarvon și de Carter; egiptologii se îmbulzeau pe malul vestic, crezîndu-se îndreptățiți să arunce o privire asupra mormîntului pe care un arheolog, mai mult amator, avusese nesocotința să-l readucă la lumină.

Cu o hotărîre de neclintit, Howard Carter refuză să deschidă grilajul. Urletul haitei de cîini, pe care îi tot auzise lătrînd de-a lungul întregii sale cariere, nu-i stîrnea teamă.

– Nu este mormîntul lu Tutankhamon, ci al lui Horemheb! avansă ideea un erudit britanic.

– Inexact. Informați-vă mai corect: acela se află tot în vale, dar în altă parte.

– Nu este oare o ascunzătoare pentru obiecte regale? sugeră un savant francez.

– Nu.

– Se crede c-ar fi vorba despre obiecte mesopotamiene, afirmă un german, și nu despre un mormînt egiptean.

– Este vorba despre arta faraonică cea mai pură și mai desăvîrșită, în stilul dinastiei a optsprezecea.

– Arătați-ne capodoperele!

– Lordul Carnarvon a hotărît să-și ia răgazul necesar. De vreme ce ne aflăm în prezența celui mai fabulos tezaur descoperit vreodată, îi datorăm un total respect.

– Doar n-aveți de gînd să ne lăsați să așteptăm? protestă francezul.

– La nevoie, şi cîţiva ani. Domnilor, vă rog să mă scuzaţi. Mă bucură nespus compania dumneavoastră, dar aceea a lui Tutankhamon mă captivează întru totul.

*

Chiar în acea seară, guvernatorul provinciei luă masa la Winter Palace cu lordul Carnarvon şi cu fiica acestuia.

– Egiptul este mîndru de dumneavoastră, domnule conte. Howard Carter, arhelogul dumneavoastră, este un om foarte eficient. Din păcate, nu e o prezenţă prea agreabilă. Colegii se plîng de atitudinea lui.

– Şi el se plînge de-a lor, de ani de zile. Succesul atrage invidia celorlalţi, domnule guvernator.

– Aşa e... dar n-am putea accelera puţin lucrările? De obicei, nu se iau chiar atîtea precauţii.

– E adevărat, Belzoni dezgropa un mormînt în zece zile, uneori chiar în zece ore... dar Tutankhamon cere să fim cu mare grijă.

– Sper totuşi că domnul Carter nu ţine să inventarieze obiectele unul cîte unul...

– Bineînţeles că da, răpunse *lady* Evelyn. Nici o presiune nu l-ar determina să facă altfel.

– Ştiinţa e în aşteptarea unei publicări urgente...

– Ştiinţa va accepta să meargă în ritmul cercetărilor.

– Cred că n-ar trebui reeditată trista experienţă cu mormîntul 55, spuse afabil Carnarvon. Dezgropat în mare viteză, acesta a fost devastat chiar de către specialişti.

– Desigur, desigur... Dar şi un an de lucru ar fi deja cam mult pentru...

– Tutankhamon va hotărî, spuse *lady* Evelyn cu un zîmbet fermecător.

Carnarvon aprecie că s-a jucat destul cu nervii oaspetelui său.

– Vă asigur, domnule guvernator, că vom organiza inaugurarea oficială a mormîntului, așa încît dumneavoastră înșivă și oamenii cei mai de vază să puteți admira tezaurul.

– Ah... Ce idee minunată! Ați stabilit o dată?

– 29 noiembrie v-ar conveni?

– Admirabil.

Atmosfera deveni sincer destinsă. Guvernatorul primi asigurări că va fi printre primii care vor contempla comorile încă interzise oamenilor de știință chiar. Carnarvon evită să-i spună că invitațiile erau deja trimise și că omisese să ceară aprobarea Agenției pentru Antichități.

*

Știrea se răspîndi ca fulgerul în tot Egiptul. Lipsiți de informații precise, ziariștii erau siliți să brodeze și să dea frîu liber imaginației, căci Carnarvon refuza orice întîlnire cu presa înainte de inagurarea oficială, ce se anunța a fi un eveniment național.

La 28 noiembrie se răspîndi un zvon: în Valea Regilor ar fi aterizat trei avioane. Numeroși martori l-ar fi văzut pe Carter transportînd el însuși lăzi uriașe pentru a le umple. Încărcate cu tezaurul lui Tutankhamon, avioanele și-ar fi luat zborul într-o direcție necunoscută, iar ticălosul de arheolog ar fi dispărut.

– Valea este o regiune plină de miraculoase posibilități, le declară Carter celor douăzeci de reporteri sosiți să verifice, dar nu poate servi drept pistă de aterizare pentru avioane: prea multe locuri scobite și prea multe ridicături de nisip!

CAPITOLUL 64

Lady Allenby, ca reprezentant al înaltului comisar britanic reţinut la Cairo, guvernatorul provinciei şi mai-marele poliţiei locale erau în fruntea personalităţilor care, la 29 noiembrie, se înghesuiau în faţa căii de acces către mormînt. Dintre notabilităţi, unii observaseră absenţa lui Pierre Lacau ori a vreunui însărcinat cu lucrări de arheologie din partea Ministerului Lucrărilor Publice. Lordul Carnarvon se purta de parcă mormîntul i-ar fi aparţinut. Dar cine, oare, în clipe ca acelea, s-ar fi gîndit să-i reproşeze?

Carter era cam agitat. El, care detesta mondenităţile, se vedea obligat să ofere explicaţii acestor personaje guralive şi indisciplinate, care nu se gîndeau decît la respectarea privilegiului lor: acela de a fi primii care să vadă aurul faraonului misterios. În timp ce el îi conducea pe coridorul în pantă, Carnarvon se ocupa de presa pe care-o redusese la esenţial: numai Arthur Merton de la Times fusese autorizat să viziteze mormîntul şi să scrie un articol.

– Colegii mei egipteni sînt nemulţumiţi, mărturisi acesta. Iar Bradstreet, corespondentul de la *New York Times*, este furios şi ameninţă cu represalii.

– Americanii sînt mereu susceptibili. Dumneata fă-ţi treaba şi nu te ocupa de rest!

Încîntat, Merton scrise un reportaj de primă pagină, epocal. Articolul exclusiv din *Times*, consacrat celei mai senzaţionale descoperiri a secolului, făcu rapid înconjurul lumii. Tutankhamon deveni o vedetă foarte mediatizată:

publicaţii cotidiene şi săptămînale îi dedicau tot atîtea articole cît unui monarh în exerciţiu.

Carnarvon era mai curînd mulţumit de strategia sa. Concentrînd informaţia, dădu o lovitură de maestru; o dispersie i-ar fi diminuat efectul. Că ziariştii se băteau între ei şi-l curtau pe Merton era o mîngîiere pentru el; n-avea însă cum să-l evite pe adversarul care, în această după-amiază de 30 noiembrie, se îndrepta încet către intrarea mormîntului.

– Frumoasă descoperire, zise Pierre Lacau.

– E meritul lui Carter.

– Se aude că micuţa ceremonie de ieri a decurs bine.

– Carter i-a cucerit pe toţi.

– În calitate de director al Agenţiei pentru Antichităţi, mi-ar fi plăcut să fiu de faţă.

– O regretabilă eroare la redactarea invitaţiilor ne-a răpit această bucurie.

– Eroarea s-a produs şi în cazul Ministerului Lucrărilor Publice.

– Un regretabil efect de antrenare.

– Intenţionaţi să-mi interziceţi intrarea în mormînt?

Contele se prefăcu indignat.

– Nici să nu vă treacă prin cap aşa ceva! Îngăduiţi-mi să vă-nsoţesc. Carter va fi încîntat să vă revadă.

Cei doi bărbaţi nu-şi strînseră mîinile. Carter, care începuse să alcătuiască inventarul, nu se întrerupse din lucru. Lacau nu se arătă emoţionat la vederea operelor unice care umpleau anticamera. Carnarvon îi spuse că mormîntul fusese din nefericire jefuit şi că încăperea aceea comunica cu încă două, din care una era inaccesibilă.

– Cînd veţi străpunge peretele?

– Nu mai devreme de februarie viitor. Trebuie să mă întorc la Londra, iar Carter doreşte să înainteze sistematic cu maximum de precauţii.

– Cu atît mai bine. Aveţi foarte mult noroc.

– Oare nu noi l-am căutat?

– Tot ce se află aici are o valoare excepţională. Vă consider deopotrivă răspunzători de protejarea acestor obiecte.

– Sînt fericit să v-aud spunînd asta, îi replică ironic Carter.

*

Cu dosul palmei, Carter împinse la o parte maldărul de telegrame şi scrisori adunate pe masa sa de lucru.

– Au înnebunit... Nici nu ştiam că am o sută de veri primari, toţi gata să vină să mă ajute şi, mai ales, să împartă cu mine comoara!

– Articolul din Times, revîndut întregii prese din lume, a făcut peste tot senzaţie, îi spuse Carnarvon. Tutankhamon a devenit cea mai mare vedetă internaţională, iar dumneata, vrei, nu vrei, eşti impresarul ei.

Aşezat într-un şezlong, contele sorbea dintr-un pahar cu bere; începea să fie amuzat.

– Eu sînt arheolog şi vreau linişte!

– Calmează-te, Howard! Agitaţia se va potoli de la sine.

– Au trecut deja zece zile şi nu dă semne că s-ar linişti! Felicitările mai mult sau mai puţin ipocrite mai treacă-meargă... Dar cum să fii de acord cu ameninţările, cu blestemele, cu sfaturile prosteşti şi zeflemelele de doi bani? Mii de persoane îmi cer să le expediez un strop de aur, ca să-l păstreze ca pe moaşte!

– Preţul faimei, dragul meu. De la omul cel mai bogat de pe pămînt se poate cere totul.

– Nimeni nu-l va jecmăni pe Tutankhamon.

– Ce faraon! El, despre care nu se ştie nimic, pune în umbră capetele încoronate ce conduc lumea de azi, conferinţele internaţionale, dezbaterile despre distrugerile provocate de război şi chiar concursurile de crichet: după atîtea secole de tăcere, Marele Necunoscut iese la rampă, cu voce tunătoare.

– Ştiţi că sîntem acuzaţi de-a fi trezit duhurile rele adormite în mormînt? Din cauza lor, adică a noastră, comit soldaţii belgieni atrocităţi în Congo!

– La cît ai făcut lumea întreagă să viseze, n-ar trebui să-ţi pese de cîteva coşmaruri, Howard!

– Nu mai pot ieşi de aici fără să fiu hărţuit de ziarişti. Vor să afle totul despre Tutankhamon.

– Ce le răspunzi?

– Că a murit şi că este îngropat în Valea Regilor.

– Nu cred că-i amuză.

– Nu-i mai suport! Mi-am dus viaţa în slujba Vechiului Egipt, prin cele mai retrase şi mai neprielnice locuri, mişcînd din loc tone de nisip, învăţînd lecţia răbdării şi a singurătăţii. Nu sînt o paiaţă, ci un om de ştiinţă. Scăpaţi-mă de aceşti paraziţi!

– Fii tare, Howard! Din nefericire, acesta nu-i decît începutul epidemiei de publicitate.

*

În decembrie 1922, hoardele de ziarişti năvăliră pe lîngă savanţi, negustori şi, mai ales, turişti. Mormîntul lui Tutankhamon era un popas la modă, absolut obligatoriu pentru toţi; erau datori să-i contemple intrarea şi să o forţeze cu toate tertipurile imaginabile. În zarva, iureşul şi tot praful pe care-l stîrneau, toţi voiau să discute cu Carter, să-i pună întrebări, să afle ce mai ieşise la iveală.

De cum se lumina de ziuă, turiştii americani soseau în şarete sau călare pe măgari şi se înşirau pe parapetul pe care Carter pusese să fie construit de jur împrejurul mormîntului. Îşi spuneau că în curînd avea să se producă un eveniment cu totul excepţional, ca de pildă apariţia unei statui din aur sau chiar a mumiei; unii vorbeau fără oprire, alţii citeau pentru a fi văzuţi că o fac şi toţi se fotografiau lîngă mormînt. Cînd ieşea să ia puţin aer, Carter era apostrofat şi mulţimea devenea, aproape instantaneu, isterică. De cîteva ori, arheologul crezuse că parapetul va ceda.

În acea dimineaţă de decembrie, un telegrafist obţinuse autorizaţia de a trece de pază şi de a pătrunde pe coridor, unde îl aştepta Carter.

– Un mesaj pentru mine?

– Da şi nu.

– Adică?

– Sînt un turist. Agenţia mi-a făgăduit că voi vizita mormîntul. Am făcut rost de uniformă şi iată-mă!

Carter îl înşfăcă pe caraghios de gulerul hainei şi-l împinse afară din mormînt. Abia se achitase de această datorie, cînd îşi făcu apariţia un grup de oficiali. Carter trebui să le examineze recomandările din partea unor diplomaţi şi a unor funcţionari ai Muzeului din Cairo şi să se asigure că nu erau falsuri. Timp de o jumătate de oră, le prezentă, ca atîtor altora, capodoperele aflate în anticameră.

La ieşire, unul dintre aceşti privilegiaţi îi şopti la ureche soţiei sale: „La urma urmelor, nu e mare lucru de văzut“. Înfuriat, Carter închise grilajul din lemn, părăsi valea, traversă Nilul şi se năpusti în biroul Agenţiei pentru Antichităţi, în care Ibrahim Effendi sorbea dintr-o cafea.

– Mormîntul lui Tutankhamon nu se mai vizitează!

Funcţionarul se ridică buimăcit.

– Domnule Carter! Este de-a dreptul imposibil! El atrage mii de turişti, hotelierii şi comercianţii sînt încîntaţi!

– Am de gînd să-l zidesc şi să dispar pînă se termină toată nebunia asta.

– Veţi fi considerat un om egoist şi lipsit de maniere.

– Merită, oare, un cercetător aceste critici, numai pentru că nu doreşte să fie deranjat din munca sa? Zece vizite într-o zi înseamnă cinci ore de lucru pierdute. De ce aceşti veşnic privilegiaţi să se bucure de mai multe drepturi decît alţii, cînd ei îşi bat joc şi de Tutankhamon, şi de mormîntul său, ca şi de tot Egiptul? Vin aici doar din curiozitate şi din snobism. Tot ce contează e să se fălească, aşadar, cu relaţiile lor, lăudîndu-se că au reuşit astfel să smulgă un permis de trecere.

– Prin meseria dumneavoastră...

– Hai să vorbim despre meseria mea! Arheologia este un amuzament al miliardarilor: iată ce se-aude de peste tot. Oare cîţi „arheologi“ şi-au bătătorit mîinile lucrînd pe un şantier? Ei

lasă, de obicei, treaba pe mîinile unor tocmiţi cu ziua ori a incapabililor! Eu am datoria să protejez tazaurul lui Tutankhamon şi-l voi apăra. Nu pot accepta ca nişte imbecili să comită stricăciuni în anticameră, răsturnînd obiecte pe jos. De acum înainte nu voi mai ţine cont de recomandări: vizitele le voi autoriza numai eu.

Carter plecă trîntind uşa. Funcţionarul se gîndi că totuşi cercetătorul avea un dar înnăscut de a-şi atrage numeroase duşmănii.

CAPITOLUL 65

În seara de 2 decembrie, Carter, Carnarvon și *lady* Evelyn cinară într-un salon privat de la Winter Palace. Într-o rochie decoltată de culoare turcoaz, tînăra femeie strălucea de frumusețe. Contele părea să fie într-o excelentă dispoziție. Carter era însă obosit și îngrijorat.

– O informație să mori de rîs, Howard: am fost contactat de Budge, custodele colecțiilor egiptene de la British Museum care este, dintr-odată, de părere că dumneata și cu mine sîntem mari arheologi.

– Vrea să obțină obiecte.

– Pari să nu crezi în sinceritatea lui.

– British Museum nu va căpăta nimic!

– E și părerea mea. După ce te vezi dat la o parte atîta vreme, e firesc să devii puțin ranchiunos.

Lady Evelyn își exprimă și ea îngrijorarea.

– S-ar zice că sînteți la capătul puterilor, domnule Carter.

– Sînt foarte neliniștit.

– Din ce motiv?

– Studiul acestui mormînt și al comorii sale mă depășește. Nu numai că va dura și va costa destul pentru a-l goli, dar aș mai avea nevoie și de experți.

Carnarvon se temuse de aceste cuvinte.

– Durează și costă, repetă el.

– Doar n-ai să renunți, tată!

– Dacă renunțăm la concesiune în favoarea agenției, spuse Carter, vă pierdeți orice drept asupra obiectelor.

– Ce soluţie îmi propui?

– Să formăm o echipă.

– Excelent, făcu *lady* Evelyn.

– V-aţi ales deja colaboratorii, anticipă Carnarvon.

– Prietenul meu Winlock m-a ajutat foarte mult.

– Metropolitan Museum! La asta te gîndeşti?

– Un partener credincios şi devotat, nu-i aşa?

– Şi echipa?

– Harry Burton, cel mai bun fotograf din lume în domeniul arheologiei; Arthur Mace, nepotul lui Petrie, specialist în restaurări şi împachetări de obiecte, şi doi desenatori. Profesorul Breasted se va apleca asupra inscripţiilor, ca şi lingvistul Gardiner. Callender va fi în continuare alături de mine, iar chimistul Lucas nu va întîrzia nici el să ni se alăture.

Carter îşi aprinse o ţigară.

– Bine lucrat, Howard. Mă uimeşti din zi în zi mai mult. Nici nu m-aş fi gîndit că dumneata poţi fi şi un îndrumător de oameni, în stare să formeze cea mai bună echipă a momentului. Un amănunt totuşi mă preocupă: cît mă va costa asta?

Carter zîmbi.

– Nimic.

Obişnuit de multă vreme cu fumatul, Carnarvon fu totuşi pe punctul de-a se îneca cu fumul de ţigară.

– Poftim?

– Descoperirea noastră l-a entuziasmat pe Lythgoe, unul dintre directorii de la Metropolitan Museum. Îşi lasă gratuit personalul la dispoziţia noastră.

– Ce speră?

– I-ar plăcea să vă întîlnească şi să negocieze... pe o altă temă.

– Mă simt uşurat... M-am speriat, pentru o clipă. Unde se află acum domnul Lythgoe?

– La Londra. E de părere că discuţiile nu trebuie să aibă loc în Egipt.

– Are dreptate. Zidește mormîntul, pune-l sub pază și adună-i cît mai repede pe membrii acestei echipe. Vom pleca la Londra pe 4 decembrie.

– Atît de curînd? protestă *lady* Evelyn.

– N-avem de ales. Howard este un tip nemilos. Ne vom întoarce de-ndată ce va fi posibil.

Carter înțelese că tristețea pe care-o citea în ochii lui *lady* Evelyn îi era adresată lui.

– Excelentă idee, fotograful ăsta! reluă Carnarvon.

– Vă cunosc înclinația pentru această artă însă...

– Nu m-ai jignit: deși sînt foarte talentat, am ratat aproape toate peliculele! Dumneata, Howard, să nu uiți să pictezi. Tutankhamon este un subiect inepuizabil. Va veni o vreme cînd va fi bătaie pe pînzele dumitale și vei deveni miliardar.

– Voi avea în vedere sfatul dumneavoastră.

Oare ea se gîndea la acel „va veni o vreme“? se întrebă Carter.

*

La 4 decembrie, contele și fiica sa părăseau Luxorul, îndreptîndu-se spre Cairo. Carter îi însoțea; îi propusese lui Carnarvon o listă de cumpărături absolut necesare. Scara ce ducea la mormînt fusese zidită pînă la treapta cea mai de sus. Situl era păzit de soldați egipteni, la care se adăugau oamenii de încredere ai *reis*-ului. Turiștii însă n-aveau ochi decît pentru un uriaș înarmat cu o pușcă, așezat pe un bloc de piatră pe care fusese pictat blazonul lordului Carnarvon. Callender ar fi tras în oricine ar fi încercat să pătrundă în zona interzisă. Nici arșita și nici glumele proaste nu-l făceau să se abată de la misiunea sa; datorită lui, Carter putu să plece liniștit.

La Cairo, Carnarvon se cază la Shepheard, un hotel construit în cea mai pură tradiție londoneză; acolo erau găzduiți în fiecare iarnă turiști englezi de cea mai bună condiție. Ei își luau cu plăcere micul dejun și ceaiul în grădinile separate cu grilaje de strada centrală, curată și bine marcată. Cochete, doamnele își

urmau netulburat obiceiul de a-şi etala toaletele la intrarea fastuoasă, decorată cu palmieri.

Carter era visător. În timpul călătoriei, contele pomenise două mari proiecte: primul, o serie de cărţi despre mormînt, înţelegînd o ediţie populară, destinată marelui public şi o ediţie ştiinţiifică, de mai mare amploare; al doilea, un film uşor, de divertisment. Carter se împotrivi; el nu era nici scriitor, nici regizor.

Contele îl sfătui să lucreze cu specialişti şi să nu-şi neglijeze nici interesul personal, evaluînd beneficiile pe care le-ar obţine. Dacă descoperitorii mormîntului nu s-ar gîndi şi la aspectul comercial al tezaurului găsit, atunci se vor găsi alţii care să fructifice acest avantaj.

– Am o întîlnire plicticoasă la hotel, Howard. N-ai vrea dumneata să-i arăţi fiicei mele oraşul vechi? Susie s-ar dovedi total incompetentă.

– Mi-ar plăcea să mă ocup neîntîrziat de cumpărături.

Lady Evelyn consideră că e momentul să intervină.

– Luaţi-mă şi pe mine! Am o poftă nebună să colind bazarurile.

– Mă tem că astfel de locuri...

– Mă voi simţi apărată.

*

Emisarul în exerciţiu al guvernului britanic era la fel de lugubru ca şi cei de dinainte. Talia mijlocie, ochii lipsiţi de strălucire şi costumul gri îl făceau să fie tot atît de agreabil precum smogul.

– Sîntem din cale-afară de miraţi, lord Carnarvon!

– Vă înţeleg. Nu apare cîte un Tutankhamon la fiecare sfîrşit de săptămînă.

– Nu mă refer la epopeea dumneavoastră arheologică; aceasta, sub aspect tehnic, nu ne interesează, ci la tăcerea de neînţeles pe care aţi adoptat-o de cînd v-aţi întors din Egipt.

– Cu toate acestea, motivul e simplu.

– Ați fi atît de amabil să mi-l spuneți?

– Tutankhamon.

– Poftim?

– Epopeea mea este și o aventură spirituală. Așa se face că politica mă interesează mai puțin. Cîtă vreme te gîndești la nemurirea unui faraon, preocupările omenești ți se par derizorii.

– Să nu vă pierdeți bunele obiceiuri, domnule conte!

– Dimpotrivă, prietene, dimpotrivă!

*

Carter avea nevoie de un grilaj din fier, de produse chimice, de material fotografic, de lăzi de diferite dimensiuni, de treizeci și două de baloturi de material de vătuire, care însumau vreo doi kilometri, și cam tot atîta stambă și fașă. Mai intenționa să cumpere un automobil și cîteva mărunțișuri.

Khan el-Khalili, cel mai mare bazar din Orient, își întindea cele zece mii de dughene pe o rețea de străduțe întortocheate și întunecate, unde se vindeau aur, argint, pietre prețioase, condimente, antichități false și autentice, mobile, covoare, puști, pumnale și orice produs al industriei vechi ori moderne. Ce nu era la vedere în aceste prăvălii se putea obține prin complicate tocmeli.

Lady Evelyn aprecie abilitatea lui Carter în această privință, admiră apoi arzătoarele pentru arome, se îmbătă de mirosul de lotus și de iasomie, și achiziționă două ouă de struț pentru colecția sa.

Cînd avu siguranța că mărfurile comandate de el vor fi livrate la Luxor în cel mai scurt timp, Carter o duse pe tînăra femeie la citadelă. De pe metereze, se deschidea întreaga perspectivă a metropolei Cairo. Din acest punct, mizeria cartierelor sărace nu-ți mai sărea în ochi; deasupra unui amalgam de clădiri înghesuite unele în altele, își ridicau capul minarete, turnuri și cîteva cruci creștine. În depărtare, se profilau piramidele de la Giseh, Abusir și Saqqara.

– N-am nici un chef să mă întorc în Anglia. Nu l-aţi putea convinge pe tatăl meu...

– O singură fiinţă are într-adevăr putere asupra lui: dumneavoastră, *lady* Evelyn.

– Am oare dreptul să-l las singur?

– Ar fi o trădare.

– Şi cea mai iubitoare dintre fiice, nu trebuie ca, într-o bună zi, să-şi părăsească părinţii?

Carter nu îndrăzni să-i răspundă. În sclipirile amurgului, luminile oraşului se amestecau cu felinarele galbene şi roşii ale cafenelelor.

– Nu-mi cereţi să descifrez destinul... Cu mai mulţi ani în urmă, am fost nevoit să întrerup o campanie de săpături la numai cîţiva metri de scara ce duce la mormîntul lui Tutankhamon. De ce oare soarta mi-a hărăzit atîta îndoială, efort şi suferinţă? Poate pentru că în anul marii descoperiri, dumneavoastră, *lady* Evelyn, trebuia să împliniţi douăzeci de ani.

Tînăra se simţi mişcată la vederea expresiei chinuite a lui Howard Carter. Nu avea nimic din trăsăturile unui seducător, ba chiar, lipsit de farmec, avea şi purtări cam aspre; în seara aceea însă speranţa într-o fericire de neatins îi îmblînzea chipul.

Nici unul din ei nu strică liniştea înserării. Din Cairo, muma întregii lumi civilizate, aşteptau un nou răsărit.

CAPITOLUL 66

Prietenia, o valoare sacră de altfel, devenea uneori o povară; misiunea pe care i-o încredinţase Carnarvon îi displăcea lui Carter în cel mai înalt grad: să se întîlnească cu directorul Agenţiei pentru Antichităţi şi să obţină anumite asigurări.

În ajun, vaporul plecase luîndu-i pe conte şi pe *lady* Evelyn înapoi în Anglia; anumite gesturi şi priviri îl făcură pe Carter să spere că ea nu-i va respinge sentimentele. N-avusese însă curajul să-i adreseze marea întrebare, de teamă să nu pună capăt visului.

Venind în întîmpinarea dorinţei lordului Carnarvon, Pierre Lacau acceptase să-l primească pe Carter, fără ceremonie, cît mai departe de biroul său; întîlnirea nu era înregistrată nici în agenda oficială a directorului. Cei doi se întîlniră, aşadar, ca din întîmplare, la sfîrşitul după-amiezii, în curtea plină de nisip a muzeului Bulaq, unde Mariette amenajase primul corp de clădire anume dedicat civilizaţiei faraonice.

Chiar în dimineaţa acelei zile, Carter primise o telegramă de la Ahmed Girigar:

> Îmi îngădui s-o informez pe Excelenţa Sa că totul merge bine şi că ordinele sale sînt urmate potrivit instrucţiunilor. Toţi cei de-aici salutăm respectabila dumneavoastră persoană şi pe toţi membrii familiei lordului Carnarvon.

Acest text scurt îl linişti şi îl mişcă pînă la lacrimi; un asemenea devotament îi dădea curaj.

Rece, elegant, Lacau îşi privi interlocutorul cu un aer de superioritate amestecat cu dispreţ.

– Necazuri, domnule Carter?

– Nici unul.

– De ce atîta mister?

– Lordul Carnarvon este preocupat de felul în care se vor împărţi obiectele.

– Ah, împărţirea!

Era, într-adevăr, de discutat.

– Ce intenţii aveţi?

Carter ştia că este prea direct, chiar brutal, dar tonul pe care îi vorbi Lacau îi displăcu profund.

– Voi proceda după cum s-a stabilit. Pentru că lordul Carnarvon preia asupra sa cheltuielile unei munci care se anunţă îndelungată şi costisitoare, va primi obiecte de valoare.

– Permiteţi să vă amintesc că mormîntul a fost jefuit.

– Inspectorii mei au reţinut acest lucru. E totuşi o chestiune care ar necesita o discuţie ştiinţifică.

Lacau nu spuse că întregul conţinut al unui mormînt neprofanat ar trebui să revină muzeului; zîmbetul abia schiţat trăda, cu toate acestea, convingerea că avea un as în mînecă.

– Aţi putea să vă angajaţi în scris?

– Nu este nevoie, domnule Carter. Cuvîntul meu îi va fi de-ajuns lordului Carnarvon. Poate fi liniştit: un anumit număr de capodopere va lua drumul colecţiei sale private.

Stingherit, Carter simţea însă cum reacţiile sale erau urmărite ca o pradă.

– V-aţi format echipa? întrebă mieros Lacau.

– Mă întorc la Luxor pentru a o coordona.

– Aveţi mare grijă de Tutankhamon.

Decît zece minute de conversaţie cu Lacau, Carter ar fi preferat o mie de ore de muncă într-un mormînt supraîncălzit; putea totuşi să-l anunţe pe Carnarvon că negocierea pe care i-o încredinţase avusese loc.

*

Pe 16 decembrie, Carter redeschise mormîntul şi pe 17 montă grilajul din fier la intrarea în anticameră. Materialul comandat la Cairo sosise din ajun; Callender făcu o verificare amănunţită a acestuia şi se declară mulţumit. De-acum, putea începe adevărata muncă.

Pe 18, echipa se reuni pentru prima dată. Carter împărţi teancurile de lenjerie de corp; din cauza căldurii din interiorul mormîntului, ele trebuiau foarte des schimbate.

– Vă mulţumesc pentru colaborare, domnilor. Vă propun să dăm o raită la faţa locului.

Breasted epigrafistul, Burton fotograful, Mace specialistul în restaurare şi cei doi desenatori de la Metropolitan Museum îl urmară pe Carter. Se îndreptară în şir spre coridorul în pantă. Grilajul era acoperit cu o ţesătură albă.

– O fantomă britanică? întrebă Burton.

În timp ce Carter dădu la o parte vălul şi împinse grilajul, din interiorul anticamerei Callender aprinse lumina. Privirile celor din echipă căzură mai întîi asupra statuilor celor doi paznici ai pragului vieţii, apoi asupra tronului de aur; măreţia acestui spectacol, somptuoasa lui irealitate îi transpuseră brusc pe intruşii veniţi din secolul al douăzecilea în epoca de glorie a unui tînăr faraon al cărui suflet regăsit strălucea cu sclipirea aurului solar. Cu lacrimi în ochi, toţi îl felicitară pe Carter şi-i mulţumiră pentru cel mai frumos cadou din viaţa lor. Breasted îi strînse atît de tare mîna, încît englezul cu greu se putu elibera.

– După părerea mea, declară Burton, care încerca să-şi domine emoţia prin ironie, afacerea Tutankhamon riscă să fie una fără de sfîrşit.

*

Carnarvon nu ştia cum să se mai împartă. După o primire triumfală la sosirea în Anglia, fusese, pe 22 decembrie, la Buckingham Palace, unde regele George V îl primi în audienţă. Strălucitor şi vesel, Carnarvon îl cuceri pe suveran înainte de-a fermeca opinia publică, lacomă să afle amănunte şi anecdote.

Într-o conferinţă ce împînzise toată Londra, contele, în pofida uşorului său defect de vorbire, avu mare succes cu povestea celor şaisprezece ani de căutări, de îndoieli şi de speranţe zădărnicite, ce se scurseseră pînă la extraordinara descoperire. Numeroase personalităţi veniseră să-l felicite: aristocraţi, oameni politici, actori, bancheri şi chiar celebrul jocheu Denoghull.

În ajunul Crăciunului, în pofida oboselii, Carnarvon se duse la Burlington Hotel. Albert Lythgoe, directorul de la Metropolitan, îl primi cu căldură.

– Ce victorie, domnule conte! Vizita dumneavoastră mă lasă fără grai.

– Era prevăzută, dragă prietene.

– Aţi dori puţină şampanie?

– Nu pot să refuz cel mai vesel dintre vinuri.

Agitat, Lythgoe răsturnă una din cupe. Vorbea cu repeziciune, lăuda meritele lui Carter, sărbătorea curajul lui Carnarvon.

– Ne aşteaptă o sarcină grea, mărturisi aristocratul. Obiectele sînt atît de multe... Mă tem că doar un an nu-i de-ajuns.

– Echipa de la Metropolitan va fi la dispoziţia dumneavoastră atîta vreme cît va fi necesar.

– Vă sînt recunoscător pentru asta. Mai rămîne, desigur, o chestiune delicată: cum vor fi împărţite obiectele.

– Credeţi că muzeul meu...

– Egiptul e iubitor de dreptate, ca şi mine. Ajutorul pe care mi-l daţi e atît de preţios, încît merită să fie recompensat.

Lythgoe l-ar fi îmbrăţişat pe conte, dacă eticheta n-ar fi interzis o manifestare atît de excentrică.

– Ce atitudine are Lacau?

– El nu contestă dreptul meu de-a primi o parte din obiecte.

– Să n-aveţi încredere în el, îl sfătui Lythgoe. Fără o confirmare scrisă îşi poate schimba oricînd punctul de vedere.

– Cum să-l convingem?

– Procedînd dumneavoastră înşivă la restaurarea obiectelor; Agenţia pentru Antichităţi nu e în stare. Cu cît salvaţi mai multe obiecte, cu atît Lacau vă va atribui mai multe.

– Nu-mi rămîne decît să vă urez un Crăciun fericit.

Pe cînd străbătea Londra prin noaptea rece, contele se gîndi la festa pe care avea să i-o joace principalului muzeu al țării sale, British Museum, care se arătase atît de disprețuitor la adresa lui Carter. Lordul Carnarvon nu-i iubea prea mult nici pe americani, dar, în împrejurările date, aceasta era singura soluție. Binedispus, îngînînd un refren cunoscut, lordul Carnarvon urcă în mașina care-l duse la Highclere, să petreacă în familie Crăciunul. Mai ales Eve va fi încîntată să afle că aventura continua.

CAPITOLUL 67

La 25 decembrie, Carter hotărî să aducă la lumină primul obiect. De parcă ar fi presimţit nenorocirea, mobilele prinseră să scîrţîie ciudat.

– Din nou fantoma, spuse fotograful.

Lui Callender, gluma nu i se păru amuzantă. Carter le ceru colaboratorilor să se deplaseze cu cea mai mare prudenţă pe aleea micuţă deschisă în centrul anticamerei. Orice mişcare bruscă ar fi putut duce la prăbuşirea mai multora dintre obiectele acoperite cu un strat subţire de praf de culoare roz, pe care arheologul îl îndepărtă cu apă călduţă.

Mace apucă o pereche de sandale. Abia le atinsese, că le şi dădu drumul de parcă ar fi ţinut o bombă pe cale de-a exploda.

– Nu le putem scoate de aici înainte de-a le recondiţiona. Altfel, s-ar transforma în pulbere.

Americanul folosi parafină, pe care-o lăsă să se-ntărească timp de două ore. Apoi pulveriză buchetele funebre cu celuloid. Carter înţelese că fiecare tip de obiect ridica probleme de conservare specifice, că deplasînd unul singur risca să le deterioreze pe celelalte şi că multe dintre ele trebuiau restaurate pe loc, chiar în spaţiul minuscul al anticamerei. Şi Callender păru speriat de o astfel de întreprindere uriaşă, pentru care s-ar fi cerut mîini de zînă.

– Orice neglijenţă din partea noastră s-ar dovedi criminală, zise Carter. Trebuie să transmitem lumii acest tezaur şi să dovedim că sîntem la înălţimea şansei pe care o avem.

– Uneori e bine să fii doar fotograf, remarcă Burton.

– Nu folosiţi o lumină prea puternică.

– O penumbră mi-ar fi de-ajuns... Dar vă propun o soluţie mai bună: două proiectoare portabile. Ele ar da o lumină uniformă, superioară *flash*-ului, şi aş putea prelungi timpul de expunere.

După-amiaza, Carter se lovi de o altă problemă: abundenţa de mărgele de pe coliere şi brăţări. Deşi firele putreziseră, el refuză să sacrifice fie şi una singură, puse să se deseneze originalele cu exactitate şi, mînuind el însuşi acul, înşiră din nou mărgelele, în ordinea stabilită de meşter.

În jurul intrării spre mormînt, mulţimea era tot mai numeroasă. În aplauzele ei susţinute, Mace şi Callender scoteau obiectele, unul cîte unul. Lumea ajunsese să se-mbrîncească pentru a nu pierde nimic din spectacolul care se prelungea.

Ducînd un colier mare ce scînteia în razele soarelui, Carter observă un tînăr arab. Reuşise să se strecoare în primul rînd şi părea fascinat. Arheologul îl chemă la el; Callender îi permise să se apropie.

– Îmi aminteşti de cineva... Cum te cheamă, băiete?

– Hussein Abd el-Rassul.

Unul dintre fiii şefului clanului! Puternicul personaj îşi respectase promisiunile; iată de ce Carter ţinu să-i mulţumească într-un mod neaşteptat. Îi puse lui Hussein colierul la gît, iar Burton imortaliză momentul. Pe cămaşa albă se putea vedea un scarabeu care ţinea soarele cu piciorușele din faţă.

– Cînd pelicula va fi developată, îţi voi dărui fotografia.

– O voi păstra ca amintire toată viaţa, promise Hussein, şi o voi arăta oricui va trece pragul casei mele .

*

Soldaţi din regiune, funcţionari ai Agenţiei pentru Antichităţi şi oameni de încredere ai lui Ahmed Girigar continuau să stea de pază zi şi noapte în faţa grilajului exterior. Unele ziare anunţau ca sigură sosirea unor bande de gangsteri hotărîţi să pună mîna pe tezaurul lui Tutankhamon; încălcînd ordinele lui

Abd el-Rassul, bandiţii locali consimţiră să le vină în ajutor. Carter nu ignora astfel de ameninţări şi lua mereu măsuri de siguranţă; patru lanţuri cu lacăt închideau grilajul din lemn de la intrare, iar accesul în anticameră era oprit de grilajul din fier, cîntărind o tonă şi jumătate. Orice obiect putea fi transportat numai cu aprobarea lui Carter.

– Aşa nu se mai poate, se plînse Burton. Avem urgentă nevoie de un laborator şi de un loc pentru depozitare.

– Camera pentru developări nu-ţi este de-ajuns?

– Mormîntul 55 este lîngă Tutankhamon, însă e prea strîmt. Cine atribuie spaţii?

– Agenţia pentru Antichităţi. Mă ocup eu, răspunse Carter.

Din nou trebuia înfruntat Rex Engelbach; cu un aer tacticos, acesta respinse ideea. Dar, cînd îşi termină peroraţia, Carter trecu la asalt.

– Dacă nu ne veţi acorda un spaţiu mai mare, nu ne vom putea continua munca. Veţi purta întreaga răspundere a acestui eşec.

Agasat, Engelbach acceptă să trateze.

– Unde aţi dori să staţi?

– Mormîntul lui Sethi al II-lea ar fi convenabil. E cam îngust, dar e adînc şi, cum e puţin vizitat, vom priva doar cîţiva specialişti.

– E prea departe de mormîntul lui Tutankhamon. N-ar fi mai bine dacă s-ar construi un hangar mai în apropiere?

– Turiştii l-ar lua cu asalt. Sînt de acord că traseul de parcurs ar fi destul de lung, dar am putea amenaja o scurtătură pe care s-o interzicem persoanelor neautorizate. Securitatea ar fi uşor de asigurat. M-am gîndit deja la un grilaj din fier.

Engelbach ezita.

– Falezele din jurul acestui mormînt îl apără de soare, continuă Carter, şi-l menţin răcoros chiar şi vara. În plus, spaţiul din faţa intrării este bine curăţat. Vom instala acolo un studio fotografic în aer liber şi un atelier de tîmplărie.

Engelbach se dădu bătut.

*

Fiecare obiect fu așezat pe un pat de cîlți într-o targă, apoi legat cu bandaj. Un convoi impresionant pleca în fiecare zi de la mormîntul lui Tutankhamon și se îndrepta spre cel al lui Sethi al II-lea. Polițiști înarmați și gardieni dotați cu bîte îi supravegheau pe cărăuși și-i țineau la distanță pe curioșii care nu mai terminau de fotografiat, erau agitați, scoteau țipete și-i îmbrînceau pe ziariștii care mîzgăleau însemnări. Iritat, Carter regreta că, într-o singură iarnă, se consuma mai multă peliculă decît în toată istoria fotografiei; la cel mai mic gest, aparatele se și declanșau.

De la sosirea prețiosului transport la mormîntul lui Sethi al II-lea, echipa lui Carter acționa rapid și precis. Numerotare, măsurare, relevee de inscripții, desene, fotografii: pentru fiecare obiect se întocmea o fișă de identitate, indispensabilă studiilor viitoare. Apoi, înainte de-a fi ambalată pentru transfer la Muzeul din Cairo, orice piesă era depozitată în adîncul cavoului lui Sethi al II-lea.

Tocmai se pregăteau să dea drumul unui nou transport, cînd soarele se făcu nevăzut. Carter își ridică privirea; nori mari și negri pătau cerul. Callender intră în panică.

– O furtună... Dacă răbufnește, s-a terminat cu paturile funerare! Nu vom avea timp să le punem la adăpost.

Un fulger brăzdă norii; căzură cîțiva stropi de ploaie. Se temeau că, dacă ar fi început să plouă torențial, în nici cinci minute valea toată s-ar fi transformat într-un rîu, iar mormîntul ar fi fost inundat de ape. Nici un grilaj n-ar fi stăvilit o asemenea catastrofă.

Carter închise ochii.

Nu-i mai rămînea decît să se roage: îi veni în minte o invocare a zeului Amon, stăpînul vînturilor. Un suflu puternic nu reuși să-l răstoarne pe arheolog, dar, la capătul unei bătălii scurte, alungă norii și împrăștie furtuna.

– Acolo sus, cineva ne ocrotește, trase concluzia Callender.

*

Visul continua. Întins pe pat, Carter citea pentru a doua oară scrisoarea pe care o primise de la *lady* Evelyn. O epistolă lungă, cu un scris rotunjit și afectuos... Tînăra femeie își amintea de expediția nocturnă la mormînt, își exprima recunoștința față de arheolog, descria în amănunt întreaga aventură. Urările ei de fericire cu prilejul Anului Nou lăsau să se întrevadă sentimente sincere și profunde.

Ea, o aristocrată; el, un plebeu... O poveste imposibilă! Va îndrăzni oare să-și mărturisească sentimentele față de lordul Carnarvon? Sigur că nu. Prieten sau proprietar la Highclere, ce importanță mai avea? Carter trebuia să renunțe la fericire, pentru că se născuse într-o familie săracă, nu frecventase cursururile nici unui mare colegiu și nu avea decît cultura îngustă a unui arheolog format pe teren și detestat de confrații săi.

Simțea în el o revoltă împotriva convențiilor și a nedreptății ce condamnau omenirea să nu mai iasă dintr-o luptă de castă pe cît de artificială, pe atît de crudă. De data asta însă, el, unul, nu va renunța.

CAPITOLUL 68

În jurul lui Demostene, se adunase cea mai mare parte a negustorilor de antichităţi din Luxor. Toţi erau duşmani neîmpăcaţi ai lui Carter, acuzat că ruinează un comerţ altădată înfloritor. Descoperirea tezaurului lui Tutankhamon agrava şi mai mult situaţia; nu ieşise din şantier nici măcar un obiect, iar amatorii nu mai erau cu gîndul decît la inaccesibilele minunăţii! Trebuia găsită o soluţie imediat.

– Şi dacă Howard Carter ar comite o greşeală profesională? propuse un libanez.

– Renunţă la ipoteza asta, îl sfătui Demostene. E prea cu băgare de seamă.

– Dar chiar a descoperit mormîntul? întrebă un sirian. Să se termine cu această legendă!

– Din nefericire, ea a devenit realitate.

– Dar există legi, chiar şi în ţara asta! Cui îi aparţine acest tezaur? Doar nu lui Carter?!

– Nu uitaţi de lordul Carnarvon. Nu urmăreşte decît să-şi îmbogăţească propria colecţie şi se amuză pe seama funcţionarilor Agenţiei pentru Antichităţi, pe care noi i-am fi putut cumpăra fără prea multă osteneală.

– Împotriva lui Carnarvon nu putem face nimic, zise vameşul traficanţilor. Pe Carter trebuie să-l terminăm.

– Contaţi pe mine, spuse Demostene.

– Dacă izbuteşti, ţi-a pus Dumnezeu mîna în cap.

*

Howard Carter era cufundat în munca sa; trata piesele cele mai modeste ca pe marile capodopere. Burton îi adoptase și el ritmul infernal și developa mai mult de cincizeci de fotografii pe zi. Mace restaura, conserva, îngrijea, ambala. Callender meșterea lăzi cît era ziua de lungă.

Seara, în timp ce colaboratorii săi se odihneau, Carter își clasa însemnările, făcea fișe, aducea la zi jurnalul de cercetător, punea în ordine negative și pregătea ziua următoare, astfel încît să nu piardă timp; prea multe ore se pierduseră cu vizite inutile. Doar noaptea se putea bucura de puțină liniște în vale.

De cum se iveau zorii, turiștii și corespondenții de presă dădeau buzna, cu speranța de-a vedea defilînd vreo capodoperă; îndată ce vreunul dintre membrii echipei lui Carter scotea la lumină un obiect, izbucneau comentariile. Circulau mesaje expediate de adepți ai științelor oculte, care implorau să se verse pe pragul mormîntului lapte, vin și miere, pentru a potoli furia duhurilor rele. Acest tărăboi, în stare să urce pînă la cer, punea nervii lui Carter la grea încercare.

Și la Luxor era mare agitație; orășelul gemea de turiști dezamăgiți de-a nu fi pătruns în mormînt și de ziariști care, după întreceri pe cai ori pe măgari, se îmbrînceau să ajungă la telegraf cu „noutăți". După o asemenea zi, noaptea ce urma nu era mai puțin agitată; în saloanele marilor hoteluri, după ce se dansa vals și polca, se vorbea pînă în zori despre tonele de aur sustrase în mare taină din mormînt.

Carter refuza toate invitațiile la astfel de petreceri, unde prostia n-avea limite. Singura sa distracție era, o dată pe săptămînă, să cineze singur la Winter Palace. Acolo îl abordă nelipsitul Demostene, proaspăt ras și îmbrăcat în smoching.

– Te-ai îmbogățit?

Grecul se așeză.

– Eu nu; dumneata, da.

– Nu te amăgi. Tezaurul lui Tutankhamon nu-i de vînzare.

– Nu încă. Sute și sute de obiecte... Nici n-ar încăpea toate într-un muzeu. După ce lordul Carnarvon și Agenția pentru Antichități își vor fi luat partea, tot va mai rămîne cîte ceva.

Carter gusta dintr-o tocăniță de vită; lîngă farfurie se afla un carnet din care recitea însemnările.

– Ce rămîne, îl îmbie Demostene, aș cumpăra eu. Profiturile ar fi enorme. Dacă ai ști ce clienți am! Șaptezeci la sută pentru dumneata, restul pentru mine... fără a mai pune la socoteală acest mic avans.

Grecul împinse spre Carter un plic burdușit cu lire sterline. Arheologul își așeză furculița chiar peste el; o picătură de sos se prelinse și lăsă o pată pe plic.

– Ia seama, Demostene. Îți murdărești avutul.

Furios, grecul vîrî plicul înapoi în buzunar.

– Totul se cumpără, Carter! Iar eu ofer un preț bun.

– Îți pierzi timpul. Tezaurul lui Tutankhamon e mai valoros decît toți banii de pe pămînt, pentru că ascunde o taină. Această taină nu se poate cumpăra cu bani.

– M-ai ruinat, Carter. O să plătești!

*

Redingota neagră, pantalonii de culoare roșie și pălăria îi dădură curaj lui Demostene să meargă direct la șeic pentru *zâr*, ceremonia magică în care preotul deșertului se folosea de forțe de temut. Grecul își spuse numele paznicului de la poarta unei case joase și murdare. Îndoit de șale, Demostene pătrunse într-o încăpere plină de fum și se așeză pe o banchetă, alături de o femeie învelită într-un șal negru. Înainte de-a sacrifica o oaie, șeicul îngînă formule stranii, întunecate; apoi se stropi tot cu sînge și se roti în loc, chemînd duhurile pustiei.

Femeia își ridică șalul, apucă un cuțit și își făcu zgîrieturi lungi pe antebrațe. Fără să pară că simte cea mai mică durere, își tăie vîrful arătătorului de la mîna stîngă. Îngrozit, Demostene o porni către poartă, dar incantația șeicului îl țintui pe loc.

– O, duhuri ale întunericului, ieșiți din hrube, ucideți pe jefuitorii și profanatorii care îndrăznesc să-i tulbure odihna lui Tutankhamon!

Grecul se clătină pe picioare. N-avea aer. Duse mîna la inimă și se prăbuși.

*

Carter ciuli urechile. De data asta nu se înșela; era zgomotul unui motor. Văzu în depărtare un nor de praf ce înainta odată cu automobilul. Conducînd încet, la volan era lordul Carnarvon; drumul nu era chiar potrivit pentru deplasări cu viteză, iar el căuta s-o scutească de prea multă zdruncinătură pe *lady* Evelyn, care ședea alături de el. Într-o jumătate de oră, vehiculul parcurse distanța de la debarcader pînă la intrarea în vale.

Toată echipa se strînsese să-i întîmpine pe oaspeți. Foarte emoționat, contele îl îmbrățișă pe Carter, care surprinse la *lady* Evelyn o privire drăgăstoasă și furișă. Burton le ceru să pozeze pentru o fotografie de grup, cu Susie în prim-plan.

Nerăbdător, Carnarvon merse cu pas grăbit pînă la mormîntul lui Sethi al II-lea.

– De mult mi-am dorit să văd acest loc... Magnific, domnilor!

Contele admiră în voie operele restaurate, mult mai strălucitoare acum decît în penumbra mormîntului. Mace îi arătă mai multe toiege bogat ornamentate și veșminte rituale împodobite cu sute de rozete de aur.

– Formidabilă muncă! Merită să fie răsplătită.

Carnarvon destupă sticla rece de Dom Pérignon pe care o adusese; Burton umplu paharele. Toți erau mîndri și fericiți.

*

– Sînt atît de obosit, Carter!

Carnarvon se întinsese pe un șezlong din ramuri de palmieri. Susie îi moțăia la picioare. Cît ținuse cocktailul improvizat, contele glumise și răspîndise o energie proaspătă asupra micii comunități științifice.

– Sînteți, cu toate acestea, într-o formă excelentă.

– Aparență înșelătoare.

– Călătoria l-a secătuit de puteri, interveni *lady* Evelyn.

– Vederea acestor comori mă face iar tînăr, spuse contele.

Cu o pălărie cu boruri largi îndesată pe frunte, Carnarvon admira apusul de soare. De pe terasa locuinței de șantier, înălțimile văii erau acum tăcute, roz, se topeau în discul de foc ce cobora spre lumea de dincolo.

– Tutankhamon n-a murit, Howard. El a traversat lumea subpămînteană și reapare la timpul său, nu al nostru. De aceea, nu oricine trebuie să aibă acces la mormîntul lui. Sînt asaltat de ziariști din lumea întreagă; de ce nu am acorda o exclusivitate definitivă pentru *Times?*

– Excelentă idee! Corespondentul său la Cairo, Arthur Merton, este un prieten și un bun cunoscător al arheologiei. El va face o relatare corectă a aventurii noastre.

– Contractul va aduce o sumă frumușică și va acoperi o parte din cheltuieli. A avea de-a face cu un singur ziarist ar însemna pentru noi atîta energie economisită!

Lady Evelyn privea un set de fotografii executate de Burton.

– Sînteți convins, domnule Carter, că acesta este mormîntul lui Tutankhamon? Nu e, oare, vorba despre un fel de ascunzătoare? Ramses I, care n-a domnit decît doi ani, a fost gratificat cu un mormînt mult mai vast decît Tutankhamon, care a stat pe tron cel puțin șase ani.

– Nu încetez să mă gîndesc la natura exactă a descoperirii noastre, mărturisi Carter. E cu mult mai mult decît un mormînt egiptean. Meșterul a vrut ca așezarea acestui mormînt să rămînă misterul văii. De pe vremea Noului Regat, sub ultimii faraoni cu numele de Ramses, urma sa a dispărut din arhive; ascunsă sub locuințele meșterilor, cripta a devenit inaccesibilă hoților. De ce? Pentru că Tutankhamon era legătura dintre cultul solar strămoșesc al egiptenilor și religia zeului unic Amon. În el se concentra întreaga înțelepciune a Egiptului, ce trebuia păstrată cu orice preț; micul rege era un mare faraon.

CAPITOLUL 69

Pierre Lacau îşi pierdu proverbialul său sînge rece. Rupse exemplarul din *Morning Post* în mii de bucăţi şi le aruncă la coş. Primele atacuri împotriva lui Carnarvon şi a lui Carter îl amuzaseră. Aflînd despre existenţa unui contract de exclusivitate cu *Times*, ziariştii se dezlănţuiseră, acuzîndu-i pe conte şi pe arheologul acestuia că prostituează ştiinţa şi că se bălăcesc în mercantilismul cel mai sordid. Şi, la urma urmei, ce credeau ei? Că mormîntul lui Tutankhamon era proprietatea lor personală?

Ediţia de Cairo a *Morning Post* îl identificase pe adevăratul responsabil al acestei situaţii: directorul Agenţiei pentru Antichităţi! Lui Lacau i se reproşa că refuză orice informaţie presei, ca şi cum ar fi fost şi el servitorul lui Carnarvon. Ziarele egiptene căzură în cursă: de ce funcţionarul francez îi cînta în strună aristocratului britanic? Ar fi putut foarte bine să nu recunoască exclusivitatea ziarului *Times* şi să permită accesul tuturor ziariştilor la mormînt.

Prins pe picior greşit, Lacau nu era pregătit pentru publicitate; din cauza acestei blestemate descoperiri, avea să îndure şi el asaltul miilor de turişti, celebri sau anonimi, care pretindeau cu acelaş arţag un permis de vizitare. Directorul plecă de îndată la Luxor, pentru a-l întîlni acolo pe Carter. Îl găsi pe şantier, ocupat cu împachetarea unui colier.

– Situaţia devine de netolerat.

– Munca e tot ce contează. Lăsaţi-i pe invidioşi să latre.

– Ar trebui să fiţi mai amabil cu ziariştii egipteni.

– Un contract e un contract. Să se adreseze celor de la *Times*.

– Refuzul accesului vizitatorilor la mormînt provoacă o vie nemulţumire.

– Puţin îmi pasă. N-am nici un minut de pierdut cu fleacuri de acest fel.

– Cînd o personalitate vă prezintă un permis guvernamental, încetaţi să-i refuzaţi accesul!

– Nici gînd. Altfel, mormîntul se va umple de turişti şi nu-l vom mai putea inventaria.

Lacau se simţea prins într-o menghină.

– Pretind să fie totuşi rezervată o zi pentru vizitatorii agreaţi de agenţie; ziarişti egipteni şi străini se vor alătura acestora. Numai aşa poate fi oprită campania de presă îndreptată împotriva dumitale şi a mea.

– Cu neputinţă.

– Am stabilit data de 26 ianuarie.

*

Lacau aşteptă în zadar acordul scris al lui Carter. Îl trimise pe Rex Engelbach care, stăpîn pe prerogativele sale administrative, interveni autoritar şi vehement.

– Directorul a stabilit o zi oficială de vizitare. Îţi convine, domnule Carter?

– Nu.

– Încăpăţînarea dumitale este inacceptabilă!

– Mondenităţile nu mă interesează.

– Agenţia pentru Antichităţi...

– Agenţia pentru Antichităţi nu poate impune prezenţa profanilor.

– Ai senzaţia că lucrezi într-un spaţiu sacru?

– Aţi început să înţelegeţi.

Engelbach îşi pierdu răbdarea.

– Nenorocita dumitale de uşă blindată duce la disperare o lume întreagă! Te comporţi ca un tiran care ţine pentru sine

comori ce nu-i aparţin... Dacă o ţii tot aşa, iau în calcul armele de foc şi trec la război!

– De ce nu cu dinamită? Ar fi mai rapid.

– Voi reflecta.

Palid la faţă, Engelbach se întoarse pe călcîie.

*

Carter îl pofti pe Carnarvon să intre în anticamera mormîntului; cum făceau de obicei, îşi încetiniră pasul şi îşi coborîră vocile. În apropierea lor, faraonul veghea.

Se opriră în faţa unei cutii cu numărul 43.

– Asta e?

– Da.

– Eşti sigur că e vorba despre papirusuri?

– N-am ridicat decît o dată capacul. Onoarea de a verifica vă aparţine.

Mîna lui Carnarvon tremura. Să descoperi papirusuri însemna să ridici un văl de pe misterioasa domnie a lui Tutankhamon, să descifrezi una dintre etapele cele mai întunecate ale istoriei, în fine, să înţelegi de ce era unic acest mormînt.

Contele scoase un prim rulou pe care începu să-l desfacă apoi cu mare grijă.

– Nu e decît in, Howard... O simplă fişie de pînză de in.

Carter examină şi restul cutiei.

– Într-adevăr, rulouri din pînză de in... Sînt totuşi sigur că, în acest mormînt, au fost ascunse papirusuri. Dacă nu într-o lădiţă, atunci cu siguranţă în interiorul unei statui. În vale, ştiu mai multe cazuri asemănătoare.

– Vom avea oare timpul şi mijloacele de a deschide toate statuile fără a le aduce stricăciuni?

– De ce pesimismul acesta, Carter?

– Sîntem atacaţi din toate părţile.

– Vezi-ţi liniştit de treaba dumitale! Îţi stau alături. Şi aminteşte-ţi: eu am noroc.

*

Entuziasmul echipei era în creştere; fiecare zi aducea lotul ei de minuni: un tron avînd pe mijlocul spetezei duhul eternităţii, care ţinea snopul de trestii al timpului nesfîrşit, un pat ritual cu un leu la căpătîi, pe care Tutankhamon fusese întins în timpul serbărilor regenerării, un sipet din lemn de cedru incrustat cu fildeş şi acoperit cu un text în care se spunea că ochii, gura şi urechile regelui se vor deschide din nou, într-o altă lume în care suveranul, mîngîiat de o adiere răcoroasă, va gusta din bucate zeieşti.

Carnarvon trăia momente înălţătoare; mintea şi inima lui se eliberau de orice nelinişti. Se surprindea uneori mulţumindu-i lui Tutankhamon pentru că-i lăsase acest dar în care nu mai spera. Fiica sa îi împărtăşea bucuria. Lordul nu mai vorbea despre durerile sale, îşi uitase suferinţele, ţopăia ca un puştan, de la mormînt la laborator şi invers. Eve adoptase ritmul de muncă susţinut al lui Carter şi, alături de el, învăţa să descifreze hieroglifele, să facă o descriere la înregistrarea unui obiect şi să-i evalueze starea. De nedespărţit, Carter şi *lady* Evelyn făceau să domnească pe şantier o bucurie tinerească.

Carnarvon se odihnea la intrarea laboratorului, cînd îl zări pe Pierre Lacau, cu silueta sa elegantă şi fragilă; un corp străin acestei văi.

– Fac apel la simţul dumneavoastră de răspundere, domnule conte.

– De ce nu?

– Credeţi-mă, nu-i de glumit. Din pricina încăpăţînării lui Carter, sînt ameninţat şi eu însumi.

– Vedeţi bine că-mi pare rău. Howard este un om de ştiinţă fără darul diplomaţiei, sînt de acord. Dar nimeni nu-i pune la îndoială vocaţia, priceperea şi moralitatea.

– Într-adevăr, nimeni... Dar măcar lăsaţi-i pe ziariştii egipteni să aibă acces la mormînt. Au pornit împotriva noastră o campanie din ce în ce mai sălbatică.

– Nu fiţi atît de sensibil la critici, domnule Lacau! Contractul semnat cu *Times* îmi interzice orice derogare.

– De vreme ce nu vreţi să ne înţelegem, mă văd nevoit să folosesc alte metode. Veţi primi chiar astăzi o somaţie din partea Ministerului Lucrărilor Publice, de care depind cercetările arheologice.

Lacau se ţinu de cuvînt. Scrisoarea oficială avea un ton mai degrabă blînd. Consilierul juridic al ministerului le recomanda lui Carter şi lui Carnarvon o atitudine mai conciliantă, astfel încît să-şi apere interesele şi să nu se angajeze într-un conflict păgubos pentru toţi cercetătorii dornici să exploreze pămîntul egiptean. Printre linii, se strecurau şi ameninţări, dar o singură concluzie reieşea din scrisoare: echipa trebuia să ia măsurile necesare pentru a apăra interesul general.

CAPITOLUL 70

Carter tocmai își lua cafeaua de dimineață, cînd *reis*-ul îi anunță o vizită incredibilă.

– Ce nume ai spus?

– Arthur Weigall.

Carter lăsă ceașca și ieși pe pavajul din fața locuinței sale de pe șantier. Niciodată nu va tolera prezența acestui bandit sub același acoperiș. Fost inspector al Agenției pentru Antichități, bănuit de furt și silit să demisioneze, Weigall îndrăznea să mai vină în Egipt?

Îmbrăcat elegant, cu un veston în dungi și pantaloni gri, vizitatorul era un bărbat destul de bine, la fel de țeapăn ca și gulerul cămașii sale scrobite. Pe cap avea o cască în stil colonial. Buzele subțiri și privirea pătrunzătoare exprimau o agresivitate ascunsă.

Cunoscînd firea irascibilă a gazdei sale și prejudecățile pe care le avea față de el, Arthur Weigall nu pierdu timpul cu formule de politețe.

– Sînt nevinovat și vreau să te ajut. Am venit să-ți vorbesc ca un prieten bine intenționat. Ascultă-mă cel puțin cîteva clipe, te rog din suflet!

Expresia feței lui Weigall se schimba întruna; ai fi zis că în el se luptau mai multe personalități.

– Fii scurt!

– Ești în pericol, Howard, în mare pericol. Egiptul nu mai este o colonie liniștită. Arătînd dispreț presei autohtone, ai lovit în opinia publică. Ești acuzat de furt și lumea a început

să te urască. Tutankhamon nu-ți aparține; militanții pentru independență îl consideră ca pe unul de-ai lor, pe care tu l-ai întemnițat.

– Bați cîmpii.

– Dumneata ești pe-alături. Revino cu picioarele pe pămînt și declară presei egiptene că-i dai dreptate să se plîngă și că regreți atitudinea ta de pînă acum.

– N-am decît o morală: fără regrete, fără remușcări.

– Nu te încăpățîna, Howard, nu te mai afli într-o țară supusă. În timp ce dumneata ai rămas în vremea dinastiei a optsprezecea, alături de faraonul preaiubit, lumea s-a schimbat. Nu te bizui prea tare pe protecția lui Carnarvon. E un om slab și bolnav. Și apoi...

– Apoi?

– Umblă vorba despre un blestem ce i-ar ajunge pe toți profanatorii mormîntului lui Tutankhamon.

– Prostii.

– Amintește-ți teribilul avertisment al marelui demnitar Ursou: „Cel care, pătrunzînd în necropolă, îmi va profana mormîntul, va fi un om urît de lumină; pe altarul lui Osiris, el nu va putea primi apă, va muri de sete pe lumea cealaltă și nu va putea să-și lase avutul copiilor săi".

– Nimic din toate astea n-are legătură cu mine, obiectă Carter. Ursou trăia în vremea lui Amenhotep al II-lea, și nu sub domnia lui Tutankhamon; eu nu profanez un mormînt, ci îl scap de la jaf și distrugere. Și, în sfîrșit, eu nu am copii.

– Greșești că nu iei în serios acest avertisment. Atît de mult aș vrea să te fac să înțelegi...

– Pleacă!

– Nu intra în camera secretă, Carter, altfel blestemul va cădea asupra ta!

*

După o discuție îndelungată, dusă pe alocuri pe un ton ceva mai ridicat, Carnarvon obținu acordul lui Carter. La data stabilită

de Lacau, 26 ianuarie, toţi ziariştii egipteni şi străini au putut vizita anticamera şi au fost nevoiţi să constate că activitatea echipei lui Carter era remarcabilă.

Această concesie însă nu-i stăvili patosul răzbunător lui Bradstreet, corespondentul ziarelor *New York Times* şi *Morning Post*. Faptul că *Times* se bucura de exclusivitate i se părea o sfidare inadmisibilă. Jurnalistul continua să alimenteze o virulentă campanie de opinie împotriva echipei de negustori fără scrupule care-l ţineau ostatic pe Tutankhamon; Carter era înfăţişat ca un monstru orgolios şi egoist, care nu transmitea nici o informaţie serioasă, voind să păstreze totul pentru el, în timp ce patronul său, Carnarvon, era transformat într-un afacerist interesat numai şi numai de profit, dispus la orice i-ar fi adus avantaje. Cei doi jefuitori se arătau cu mult mai eficienţi decît bandele de hoţi din Gurnah. De ce capodoperele îngrămădite în anticameră nu era deja expuse, de ce la mormînt nu era încă permis accesul turiştilor? Pentru că Howard Carter, ca un avar care strînge la piept un sac de aur, tergiversa golirea mormîntului şi inventa mii de hărţuieli administrative ce împiedicau Agenţia pentru Antichităţi să-şi exercite prerogativele.

*

Lady Evelyn îl ajuta pe Carter să răspundă unei corespondenţe din ce în ce mai bogate.

– Vreţi să vedeţi ultimul articol al pramatiei de Bradstreet?

– Nu.

– Mai bine. Păstraţi-vă energia pentru ceva cu adevărat important. Ce facem cu cele o sută de cereri de autografe primite astăzi?

– Mă voi sfătui cu Mace şi Burton. Tatăl dumneavoastră şi cu mine am hotărît să ţinem seamă de cei care ne încurajează şi înţeleg dificultăţile misiunii noastre.

– Mai avem un vînzător de semniţe britanic care ar dori să cultive grîu egiptean, dacă îi trimitem din grăunţele găsite în mormînt.

– Nu înainte de-a le examina noi înşine.

– Am aici o cerere din partea unui croitor parizian care vrea eşantioane de ţesături pentru lansarea unei linii Tutankhamon.

– Răspundeţi-le cum doriţi, *lady* Evelyn.

– Se vor descurca şi fără noi. Ah... a treia scrisoare de la un producător de conserve care doreşte alimente mumificate.

Carter îşi prinse capul în mîini.

– Nu mai pot...

Ea se ridică, se apropie de el şi-i tamponă partea de sus a frunţii cu o batistă îmbibată cu apă de colonie.

– Trebuie să rezistaţi, domnule Howard. Dacă acum cedaţi, vulturii se vor năpusti asupra lui Tutankhamon şi astfel se va irosi opera unei vieţi întregi.

– Fără dumneavoastră...

– Nu mai spuneţi nimic.

*

Luna februarie fu neobişnuit de caldă. Dese furtuni de nisip iritau ochii şi creau dificultăţi la mers. Membrii echipei aveau nevoie să-şi schimbe lenjeria de corp de mai multe ori pe zi; renunţînd la complicaţiile vestimentare obişnuite în călătorii, *lady* Evelyn adoptase o ţinută mai sportivă şi îşi amenajase, în capătul mormîntului lui Sethi al II-lea, un salonaş privat. Ea avea grijă să nu-i deranjeze pe specialiştii în restaurare şi împachetare angajaţi într-o luptă cu timpul; munca lor trebuia încheiată înainte de aprilie, cînd zăduful ar fi împiedicat cu totul îndeplinirea acestei sarcini deja istovitoare.

Pentru echipă, scoaterea marilor paturi rituale fusese un imens succes: un moment neasemuit păstrat pentru totdeauna în memoria spectatorilor topiţi într-o masă compactă în jurul mormîntului ori pe traseul spre laborator. Cînd capul de leu apăru în capătul scării mormîntului, un murmur de admiraţie străbătu mulţimea; cu ochii săi gravi şi şagalnici în acelaşi timp, animalul iscodea sufletele, era viu şi dominator. Devenise un simbol al trecutului şi al viitorului, făcînd să dispară miile de ani

ce despărţeau închiderea mormîntului de redeschiderea sa. Apoi, martorii urmăriră mişcările încete ale lui Callender, care aşeza capodoperele în lăzi mari, vătuite.

Curioşii ocupaseră cele mai bune locuri încă de la ora şase dimineaţa; nimeni nu a fost dezamăgit. În ziua aceea fuseseră scoase tronul de aur al cărui decor evoca dragostea lui Tutankhamon pentru tînăra sa soţie şi un bust al regelui atît de veridic, încît unii crezură că suveranul în persoană se deşteptase din somnul său de veci. Pînă şi cei mai sceptici simţiră că se întîmpla un eveniment cu adevărat unic; nu mai conta că se pricepeau sau nu la arta egipteană, la Tutankhamon ori la istoria faraonilor. Prizonieră pînă atunci în adîncul tenebrelor, o forţă se prăvălea ca un val peste lumea oamenilor, un val fermecat, ce lăsa în urma sa o energie în stare să mişte conştiinţele.

*

Carnarvon susţinu, în sfîrşit, o conferinţă de presă. Ziariştii se îngrămădiră în cel mai mare salon din Winter Palace; în pofida serviciului de ordine şi a obligaţiei de a prezenta o invitaţie la intrare, un număr mare de persoane forţaseră intrarea.

Cu un autentic simţ al punerii în scenă, contele aşteptă, pentru a lua cuvîntul, stingerea acelui vacarm.

– Mulţumită unor eforturi demne de poporul egiptean, domnul Carter şi echipa sa urmează cu stricteţe programul pe care ni l-am impus, în scopul de-a face cunoscut lumii întregi prodigiosul tezaur al lui Tutankhamon. Nădăjduiesc că rezultatele obţinute vor reduce la tăcere gurile rele şi pe cei roşi de invidie. Obiectele descoperite în anticameră, dintre care multe au fost deja restaurate în laboratorul nostru din Valea Regilor, vor fi transferate la muzeul din Cairo, la începutul acestei primăveri. Agenţia pentru Antichităţi urmează să ia asupra sa organizarea unei expoziţii demne de aceste piese unice.

Cîţiva invitaţi zîmbiră ironic; incompetenţa celor mai mulţi dintre slujbaşii agenţiei era deja mult prea cunoscută. Carnarvon arunca o piatră enormă în grădina lui Pierre Lacau.

– Mormîntul va fi deschis publicului? întrebă cu duritate Bradstreet.

– Cu siguranță, nu.

– Din ce motiv?

– Cel mai bun cu putință: cercetările n-au luat sfîrșit.

Un fior de emoție însufleți adunarea; condeiele stăteau gata s-o ia la fugă pe hîrtie. Convins că nu va obține nici un răspuns precis, Bradstreet scoase vîrful sabiei.

– La ce dată veți străpunge zidul încăperii secrete?

– Sînteți bine informat, recunoscu contele cu jumătate de zîmbet.

– Deci, cînd va fi?

– Vom deschide intrarea zidită la 17 februarie, în prezența reginei Belgiei.

CAPITOLUL 71

Pentru un rege mort, o regină vie, pentru un faraon adulat, o suverană populară: prin această nemaipomenită formă de publicitate, lordul Carnarvon îi reduse la tăcere pe detractorii săi. Începînd cu 15 februarie, Luxor deveni capitala lumii: toate marile capitale erau cu ochii ațintiți asupra acestui orășel din Egiptul de Sus, de unde curgeau zilnic sute de telegrame și depeșe referitoare la Valea Regilor. Căile Ferate Egiptene triplară numărul trenurilor dinspre Cairo; hotelurile erau pline ochi de lorzi, de *lady*, de duci, de ducese și chiar de rajahi, care nu voiau să scape miracolul atît de așteptat: descoperirea unei cripte de faraon neprofanate.

Drumul ce ducea spre Valea Regilor arăta acum diferit. În loc de nisip, piatră și multă liniște, un convoi de automobile se înșira printre două rînduri de soldați ai armatei egiptene, în uniforme de ceremonie, formînd garda de onoare pentru vizitatorii de mare rang.

Carter bombănea. Acest aflux de turiști, fie ei miliardari, oameni cu faimă și influență, îl abătea de la munca sa și era un pericol pentru siguranța obiectelor. Cîți lorzi grosolani și cîte ducese împopoțonate nu împiedicase el să răstoarne un vas de alabastru ori să calce mărgelele în picioare! Numai *lady* Evelyn îi dădea puterea de a-și juca rolul impus.

Regina Belgiei și fiul său, prințul Léopold, sosiră la Luxor chiar pe 16 februarie, ziua în care moartea tragică a canarului fu divulgată. Ziarele exploataseră din plin subiectul; se găsiră și unii care să susțină că încăperea funerară mișuna de cobre

care-i atacau pe profanatori. Bradstreet făcea ironii: faimoasa încăpere, atîta vreme inaccesibilă, n-ar fi fost decît un loc pustiit sau ar fi conținut, cel mult, un sarcofag jefuit.

Pe 17, la prînz, anticamera fu degajată; nu se mai aflau acolo decît cele două statui ale regelui, reprezentat cu pielea neagră, care încadrau trecerea spre camera mortuară. Carter contemplă, nu fără regret, încăperea goală; simți năruindu-se o parte din viața sa. Poate că ar fi trebuit să se mulțumească doar să-și fi întipărit în minte momentul în care văzuse pentru prima oară toate minunățiile din acea încăpere și să fi rezidit apoi mormîntul.

La ora 14, începu ceremonia oficială. În loc de douăzeci, cum se așteptase, locașul din urmă al lui Tutankhamon fu invadat de un număr de două ori mai mare de persoane. *Lady* Evelyn, lordul Carnarvon și Carter erau concurați în eleganță clasică de oaspeții lor; înaltul comisar englez, lordul Allenby, și cele mai înalte autorități egiptene răspunseseră invitației contelui, ca și Lacau și Engelbach. Acesta din urmă semănă pînă în ultima clipă îndoiala, amintind de trista aventură a lui Davis, cel care, odinioară, îl chemase pe guvernatorul provinciei fără a izbuti să-i arate altceva decît urcioare goale.

Pretextînd că e bolnavă, regina Belgiei hotărî, în cele din urmă, să își decline participarea. Carter, Carnarvon și *lady* Evelyn schimbară în cîteva rînduri priviri complice, în timp ce cameramanii și fotografii imortalizau pe peliculă strălucitoarea asistență ce se înghesuia la intrarea mormîntului. Carter deschise grilajul din fier; pentru a suporta mai ușor căldura din anticameră, îi sfătui pe bărbați să-și scoată vestoanele.

– E prea întuneric, se plînse un fost ministru egiptean.

– N-aveți nici o grijă, spuse Carnarvon, nu vom fi înghițiți în măruntaiele pămîntului. Vom avea parte de un fel de concert; Carter ne va cînta ceva inedit.

Cu coatele rezemate de parapet, spășit, Arthur Weigall privea cum acești privilegiați dispăreau pe coridor.

– Contele nu contenește cu gluma, observă ziaristul de lîngă el.

– Cu această stare de spirit, nu-i mai dau de trăit nici şase săptămîni. Blestemul faronilor...

– Glumiţi, presupun.

Jenat, Weigall se îndepărtă. Un alt ziarist îi luă locul. Ca şi colegii săi, era gata să-şi petreacă toată după-amiaza în soare, cu speranţa de-a fi primul care să obţină informaţii despre camera secretă. Pe acest subiect, deja circulau destule zvonuri; din sursă sigură, se vorbea, de pildă, despre două mumii care, un sfert de ceas mai tîrziu, deveniseră opt.

Echipa arheologului instalase scaune şi o barieră între spectatori şi intrarea zidită, în faţa căreia fusese ridicată o platformă ce-i permitea lui Carter să efectueze străpungerea peretelui, fără riscul de a distruge statuile negre protejate, pentru orice eventualitate, de casete mari din lemn.

Cînd urcă pe estradă, Carter simţi fiorul de emoţie ce-i făcea să vibreze pe spectatorii aflaţi dincolo de barieră. Deşi îi tremura mîna, dădu o primă lovitură în zidul luminat de reflectoare.

După ce fu degajată rama din lemn care indica prezenţa unei intrări, el îndepărtă ipsosul şi pietrişul de deasupra şi străpunse zidul pe o mică suprafaţă.

– O lampă, îi ceru el lui Callender.

Carter lumină prin deschizătură camera secretă. Numai el putea vedea ce se afla de partea cealaltă a zidului. Toţi cei de faţă îşi ţinură răsuflarea.

– Văd un perete... Un perete din aur şi porţelan!

Callender îi întinse o rangă şi-l ajută să desprindă sigiliile de pe pietrele mai mari, astfel încît orificiul să poată fi lărgit. Cu mişcări repezite, Carter îşi pierdu răbdarea, lovindu-se de blocuri de formă neregulată, cu dimensiuni şi greutate diferite. Ţinu însă să le desprindă pe fiecare cu mîna lui, trecîndu-i-le apoi lui Callender care, la rîndul său, le dădea unui muncitor care le scotea din anticameră. Mace veghea ca nu cumva peretele despărţitor să se prăbuşească în camera secretă şi să-i distrugă comorile; Carter strecură o saltea prin deschizătură şi trecu dincolo de zid. Carnarvon trecu după el.

Asistența era în așteptarea unei declarații, dar Carter tocmai călca peste mărgelele desprinse dintr-un colier. În ciuda faptului că oaspeții își manifestau tot mai mult nerăbdarea, el le culese una cîte una și, pînă nu le strînse pe toate, refuză să înainteze. Lacau se bucură de privilegiul de-a fi al treilea cercetător care pătrunse dincolo; era extaziat în fața marii racle funerare ai cărei pereți păreau a fi din aur; Carter nu-l alungă și cei trei bărbați înaintară cu prudență, pentru că pe jos era plin de piese simbolice: vîsle descîntate pentru a ajuta luntrea regală să înainteze mai repede în apele cerurilor, obiecte rituale folosite la funeralii, buchete de Persea, urcioare cu vin, o goarnă de luptă din argint, pieile lui Anubis înfășurate în jurul unei prăjini, pentru a evoca moartea și revenirea la viață.

Lacau rămase fără grai. Inscripțiile și scenele pictate pe pereții enormei racle ce ocupa aproape întreaga încăpere ofereau un repertoriu inedit; de cîți ani de studiu ar fi fost nevoie pentru a le descifra? Pereții erau încărcați de picturi care reprezentau ritualul deschiderii gurii mumiei regale, după ce aceasta va fi fost chemată la necropolă de către îmbunații ei zei protectori. Cîntărirea justă a inimii fusese favorabilă regelui; spiritul lui Tutankhamon pășise în nemurire drept și cu toată seninătatea.

Carter trase zăvoarele și deschise ușile dincolo de care apăru o a doua raclă. La intrare, din nou o ușă pe care fusese aplicat sigiliul sacru.

– E intact, observă Lacau. Și acest văl rărit de curgerea vremii și îngălbenit de tot... Nimeni nu l-a mai ridicat de la înmormîntarea regelui!

Rămaseră tăcuți o vreme. Cine să cuteze să rupă sigiliul?

Privirea lui Lacau se opri apoi pe ușa joasă care dădea spre cea din urmă încăpere a mormîntului, tezaurul.

În camera unde intraseră, Carter mai observă o cărămidă de pămînt în care fusese înfiptă o torță din trestie. Culcat ca un sfinx pe cavoul faraonului și învelit într-o țesătură de in, zeul-cîine Anubis privea la intrus. În dreptul intrării, pe peretele cel mai îndepărtat, patru zeițe din aur își întindeau brațele în semn de ocrotire a lăzii cu vasele funerare ce conțineau organele regelui.

Erau atît de naturale și de vii, era atîta seninătate pe chipul lor, încît Carter abia îndrăzni să le privească.

Lăzi, bărci în miniatură, bijuterii, materiale pentru scris, un evantai din pene de struț, statuete... Privirea se rătăcea. Cînd Lacau ieși năucit, intră în locul său *lady* Evelyn. Descifrînd hieroglifele înscrise pe diferite obiecte, Carter identifică numele apropiaților monarhului, în special pe cel al ministrului finanțelor și supraintendent al necropolei regale, Maya. Deci el fusese cel care ordonase săparea mormîntului în acest loc, iar, după ce condusese funeraliile, impusese păstrarea cu desăvîrșire a secretului. Carter devenea un fel de continuator al credinciosului Maya.

Tulburat, dădu să iasă din camera mortuară, cînd observă o lampă cu fitil, pe al cărei soclu din lut se putea citi o inscripție.

– Ce scrie? întrebă *lady* Evelyn.

– E un text care apără mormîntul de orice profanare și păstrează camera secretă neatinsă.

La revenirea lor în anticameră, nici Carter, nici Carnarvon nu fură în stare să rostească vreun cuvînt; se mulțumiră să ridice brațele către cer. Personalitățile prezente trecură pe rînd pragul Sfintei Sfintelor; mulți se dezlipiră cu greu de lumea fascinantă ce li se deschidea în fața ochilor. Tuturor li se înmuiară picioarele, toți se simțiră striviți de atîta frumusețe. Urmară declarațiile pline de gravitate ale unor martori convinși că luaseră parte la mistere a căror natură le rămînea necunoscută.

La mai bine de trei ore de la începerea acestui straniu ceremonial, Carter și Carnarvon ieșiră ultimii, transpirați, plini de praf și cu părul zbîrlit; abia răsăriseră primele stele și răcoarea înțepa pielea. Carter puse un șal pe umerii lui *lady* Evelyn.

– Valea nu mai e aceeași, spuse ea. Priviți... N-am mai văzut pînă acum o astfel de lumină.

– Niciodată n-am iubit-o atît de mult... Cu adevărat ne dăruiește imposibilul.

CAPITOLUL 72

La Luxor, Tutankhamon devenise stăpîn absolut. Nu era conversație în care să nu fie evocat, nici prăvălie care să nu-și boteze mărfurile de tot felul cu augustul său nume; bucătarii inventaseră „supele Tutankhamon“ sau „fripturile lui Tut“, în timp ce organizatorii de chermeze atrăgeau mulțimea la „balul Tutankhamon“.

Bradstreet, care intenționa să scrie un articol ironic pe tema bolii diplomatice a reginei Belgiei, o lăsă mai moale aflînd că suverana, repede înzdrăvenită, fusese totuși pe malul de vest al Nilului, în data de 18 februarie. Fără îndoială, populara regină preferase îmbulzelii de la inaugurarea oficială a mormîntului această vizită separată pe care nimeni, evident, nu îndrăznise să i-o refuze.

Callender îi rezervă o surpriză; perfecționînd instalația electrică și punînd becuri mascate, crease o ambianță plăcută și caldă, numai bună să descoperi toate minunățiile din sala tezaurului. Tulburat, egiptologul Jean Capart, care o însoțea pe regină, aplaudă.

– Cum aș putea ține în loc această clipă efemeră? Trăiesc cea mai frumoasă zi din viața mea!

Foarte entuziasmat, îl sărută pe Carter pe amîndoi obrajii.

– Sînteți un geniu și un binefăcător al omenirii.

Fără să se umfle în pene, Howard Carter era fericit că primește un semn de sinceră afecțiune din partea unui coleg. Tutankhamon chiar că săvîrșea miracole.

Regina era îmbrăcată cu o rochie albă şi purta pe umeri o etolă de vulpe argintie; purta o pălărie albă cu boruri largi şi avea chipul acoperit cu voaletă. Sosirea ei nu trecuse neobservată, pentru că avea o suită formată din nu mai puţin de şapte automobile, însoţite de o cohortă de trăsuri cu cai şi de alte vehicule trase de măgari. Puţina populaţie de pe malul de vest, mereu fericită să participe la o sărbătoare, îşi manifesta zgomotos bucuria; chiar guvernatorul provinciei dăduse exemplu, întîmpinînd-o pe suverană la debarcader, cu muzică de fanfară.

Majestatea Sa chiar avea gripă căci, în pofida căldurii, dîrdîia. Nu era mai puţin adevărat că vizitarea mormîntului o pasiona; îi puse multe întrebări lui Carter care, vrăjit de atenţia regală, deschise în onoarea suveranei sipete la care nu se mai umblase de la moartea lui Tutankhamon. Într-unul dintre ele se afla un şarpe din lemn aurit, la vederea căruia vizitatorii avură o tresărire, într-atît părea de viu.

La conferinţa de presă susţinută chiar în acea seară, regina Belgiei nu mai conteni cu elogii la adresa lui Carnarvon şi a lui Carter; fericită de a se afla la Luxor, mai fericită încă de a fi văzut capodopere de o frumuseţe ce-ţi tăia răsuflarea, ea insistă asupra recunoştinţei pe care lumea întreagă o datora contelui şi arheologului său.

*

– Eşti neliniştit?

– Da, Howard. Este al treilea vizitator care leşină la ieşirea de la mormînt.

– Căldura.

– Lumea vorbeşte despre un blestem rostit de un şeic.

– Chiar credeţi în aşa ceva?

– Eu nu, răspunse Carnarvon; şi nici nu cred că asta îi va face pe oameni să renunţe la a mai lua cu asalt mormîntul. *Times* e un aliat de valoare; relatînd zilnic despre operaţiunile noastre, îi face pe adversari să tacă.

– Mai puţin pe Bradstreet şi *New York Times!* El pretinde că neînţelegerile dintre noi şi guvernul egiptean nu fac decît să sporească.

– Dar Ministerul Lucrărilor Publice vine să dezmintă, calificînd drept „ridicole“ alegaţiile lui Bradstreet şi felicitîndu-se pentru relaţiile cordiale pe care le are cu noi. Iar noi am primit chiar un mesaj de la regele Fuad:

> Îmi face o deosebită plăcere să vă adresez expresia celor mai calde felicitări la ceasul în care anii îndelungaţi de muncă vă sînt încununaţi de succes.

Duşmanii sînt înfrînţi, Howard; nici măcar Lacau nu ne mai poate pune beţe-n roate. Iar tu, Carter, devenit erou internaţional, eşti acum invulnerabil.

*

Între 20 şi 25 februarie, mii de turişti luară cu asalt malul vestic şi se năpustiră spre mormîntul lui Tutankhamon; nici măcar furtuna de nisip nu-i făcu pe curioşi să dea înapoi. Viaţa de noapte din Luxor era la fel de animată ca într-o mare capitală; numeroşi americani, nepăsători faţă de minunile arheologiei egiptene, dornici de curse de cai şi de cămile, pariau pe sume mari, beau cu nemiluita şi îşi pierdeau nopţile pe vase de croazieră ce străbăteau Nilul.

Carter alungă doi bărbaţi ameţiţi şi intră în salonul de la Winter Palace, unde Carnarvon lua ceaiul împreună cu un reprezentant al Metropolitan Museum; contele presimţi că se întîmplase ceva rău.

– Asta nu poate continua. Turiştii ăştia sînt mai nesuferiţi decît muştele.

– Guvernul egiptean ne-a cerut permisiunea să deschidă mormîntul pentru public şi...

– A fost o greşeală; cetele astea de exaltaţi sînt un pericol.

– Un accident?

– Un obez a rămas blocat în camera funerară, în spațiul dintre perete și raclă; peretele pictat s-a zgîriat. Se vor produce și alte distrugeri, dacă nu închidem mormîntul; eu nu mai răspund pentru nimic.

*

La fel de îngrijorat, Carnarvon ceru o întîlnire de urgență cu un reprezentant al ministerului. Însetat de singurătate, Carter făcea însemnări în jurnalul său de cercetări, cînd ușa încăperii se deschise încetișor.

– Pot să vă deranjez?

În prag, *lady* Evelyn avea un zîmbet care l-ar fi dezarmat și pe cel mai nemilos satrap; Carter trebui să lase stiloul din mînă.

– Vă rog.

Soarele apunea pe vale. Stînca se colora în ocru, liniștea se întindea peste locașurile de veci.

– Tatăl meu e tare nedumerit.

– Îmi pare rău. Nu prea sîntem de acord asupra atitudinii pe care trebuie s-o avem față de autorități; concesiile vor duce la adevărate catastrofe.

Lady Evelyn se apropie de Carter; își puse mîna dreaptă pe umărul lui. Înlemnit, acesta abia mai îndrăznea să respire.

– Și totuși, de ce sînteți așa de refractar?

– Eu...

– De fapt, îmi place un asemenea caracter, Howard. Sînteți unic și imposibil. Așadar, credeți cu tărie că, în lumea asta, absolutul poate fi un reper, iar rectitudinea, singurul comportament de urmat.

– Recunosc.

Ea îl sărută pe frunte; Carter se agăță de masa sa de lucru ca un naufragiat de epavă.

– Oare eu vă par suficient de intransigentă?

– Mi-ar plăcea să vă spun...

Se ridică încet, temîndu-se ca ea să nu-l silească să rămînă așezat; dar ea, dintr-odată inaccesibilă, făcu un pas înapoi.

– Nu vreau să te pierd, Evelyn.

Făcu un pas către ea, iar aceasta nu se mai retrase.

– Nu știu cum...

– Nu spune nimic, Howard. Nu de cuvinte am nevoie.

O cuprinse în brațe. *Lady* Evelyn, Evelyn, Eve, o femeie îndrăgostită, fericirea.

*

La orele șase dimineața, Carter încă nu se sculase. Cu ochii deschiși, încerca să-și fixeze în memorie fiecare moment al acelei nopți sublime în care, pentru prima dată după treizeci și trei de ani, nu visase Valea Regilor.

Ușa locuinței de șantier se deschise cu zgomot.

– Carter, ești aici?

Arheologul se ridică pe o parte.

– Răspunde, Carter!

– Sînt în camera mea, domnule conte.

Tras la față, Carnarvon tuna și fulgera.

– Eve mi-a spus totul.

– A avut dreptate.

– Îți interzic să o revezi.

– De ce?

– Nu aparții aceleiași lumi.

– Ea, o aristocrată, iar eu, un plebeu!

– Exact.

– Dacă vă cer mîna ei, mă refuzați?

– Sînt obligat s-o fac.

– Ce lege vă silește?

– Morala și tradiția.

Carter se ridică și se îmbrăcă.

– Nici dumneavoastră nu credeți în ele! Firea dumneavoastră, felul în care trăiți nu se potrivesc acestui conformism.

– Cred în ele numai pentru fiica mea și voi lupta împotriva nesăbuinței voastre.

– E o nesăbuință că mă iubește!?

– Înţelege, Howard!

– Refuz. Văd cum lumea s-a schimbat... În ziua de azi, un plebeu poate lua de soţie pe fiica unui conte.

– Nu te amăgi: e evident că singura dumitale dragoste e Valea Regilor. Iată adevăratul motiv al refuzului meu. Trebuie să te apăr împotriva dumitale.

– Sentimentele mele nu le hotărîţi dumneavoastră.

– Uit-o pe Evelyn!

– Niciodată. Eu n-am încurajat-o nici o clipă, dar mă simt incapabil s-o resping.

Carnarvon nu-şi mai stăpîni furia.

– Încearcă din răsputeri! Ea are douăzeci şi doi de ani, iar dumneata, cincizeci! Este monstruos, Carter!

Arheologul îşi potrivi papionul.

– Nu vă înjosiţi să staţi de vorbă cu un monstru. Ieşiţi de aici!

– Îţi dai seama ce înseamnă asta?

– Contele îl concediază pe plebeu. Colaborarea noastră s-a terminat.

CAPITOLUL 73

Detronînd dansurile mai domoale, *ragtime*-ul pusese stăpînire pe sala de bal de la Winter Palace; tinerii din înalta societate engleză și americană se dedau acestei noi distracții și înnodau pe întrecute idile.

Într-un salon alăturat, Carter își luase de băut.

Se simțea din nou singur, părăsit de toată lumea. Cînd aproape să se-mplinească, visul său deveni un coșmar; pentru a deschide raclele din camera mortuară și pentru a descoperi ultimul secret, Carnarvon va angaja acum un alt arheolog. Ce viitor putea să-i ofere unei fiice de conte un egiptolog în șomaj?

Carter își umplu paharul. O mînă făcu gestul de a-l opri.

– Nu te distruge, Howard!

Lordul Carnarvon se așeză în fața lui Carter.

– Îți cer scuze.

– Dumneavoastră...

– Ai auzit bine. Ești singurul meu prieten. Să mă cert cu tine ar fi cea mai mare prostie. Orice s-ar întîmpla, oricare ți-ar fi sentimentele față de mine, afecțiunea mea pentru dumneata va rămîne constantă. M-am purtat ca un idiot... Minciuna, enervarea, tumultul succesului? Nu-s decît biete explicații, recunosc.

– Mi se par foarte plauzibile. A bea de unul singur este o erezie. Serviți, vă rog, o cupă de șampanie?

– Bucuros.

*

Sprijinit de Carnarvon, Carter avu cîştig de cauză după nouă zile de vizite intense: Agenţia pentru Antichităţi şi guvernul egiptean acceptară că închiderea mormîntului era o condiţie indispensabilă pentru salvarea acestuia. Cînd cei doi bărbaţi contemplară anticamera golită de toate obiectele, fură cuprinşi de amărăciune.

– Pereţi de un galben posomorît, pămînt pe jos, nici măcar o urmă de ornament... Ce tristeţe! Sîntem nişte profanatori.

– Nu cred, Howard. Tutankhamon simte că-l respectăm.

– De ce ne-ar ierta că i-am răvăşit mormîntul?

– Pentru că noi vom transmite lumii mesajul său. Abia acum Vechiul Egipt începe să vorbească. N-ai spus dumneata că, pentru Egipt, superstiţia şi idolatria nu însemnau nimic şi că adevăratele sale valori erau cunoaşterea, fidelitatea faţă de Regula Universală şi caracterul sacru al vieţii de fiecare zi? Civilizaţia noastră e mizerabilă, Howard; ipocrizia, corupţia şi mediocritatea sînt singurii ei idoli. Un război mondial şi milioane de morţi... Iată bilanţul faimosului nostru progres. De nu vom regăsi credinţa vechilor egipteni, sîntem sortiţi nimicniciei.

Carter nu-şi dezlipea privirea de pe cele două statui negre, paznicii pragului vieţii, care vegheau la intrarea în camera funerară. Aurul de pe acoperămîntul capului şi lumina din ochii lor purificau sufletul.

– Trăim într-o epocă dominată de un materialism cinic; ea distruge pe oricine nu acceptă caracterul ei meschin. Tutankhamon este un miracol, unica lucire de speranţă.

*

Marele grilaj din fier se închise din nou peste anticameră. Zeci de muncitori, printre care numeroşi copii, umpleau coridorul trecînd din mînă în mînă sute de coşuri cu nisip şi fragmente de piatră. *Reis*-ul era într-un permanent du-te-vino de-a lungul acelui lanţ de făpturi omeneşti, ocupat să închidă accesul spre mormînt. La căderea nopţii, Callender aprinse

reflectoarele. Munca avea să continue pînă în zori. Pe 26 februarie, la orele 5.30, sălaşul pentru eternitate al lui Tutankhamon a fost din nou sigilat.

– Odihnească-se în pace, spuse Carter în şoaptă.

– Nimeni nu-i va putea goli mormîntul, constată Carnarvon.

– E chiar neverosimil! În mod normal, arheologii scot din pămînt, iar noi îngropăm la loc. Fără îndoială, e pentru prima oară în istorie că exploratorii acoperă de bunăvoie situl în care lucrează.

– Uneori, mă gîndesc chiar să nu-i mai tulburăm vreodată liniştea.

– Ne-am înţeles să mergi pînă la capăt, Howard. Acest rege îţi bîntuie visele încă din adolescenţă. Să nu ratezi ocazia de a-l întîlni; după atîta aşteptare, e un gest de elementară politeţe.

Soldaţi şi paznici ai Agenţiei pentru Antichităţi luară poziţie în jurul parapetului ce marca amplasamentul mormîntului; pentru supravegherea acestora, Carter îi ceru *reis*-ului să-şi folosească oamenii săi de credinţă. Cui i-ar fi trecut prin minte că această groapă plină de resturi ţinea la adăpost singura criptă intactă din Valea Regilor?

*

Carnarvon îi strînse mîna lui Pierre Lacau.

– La Cairo, căldura e mai uşor de suportat decît la Luxor. Doriţi un ceai cu mentă, domnule conte?

– Cu plăcere.

– Sînt onorat că mă vizitaţi. La curtea regelui Egiptului, toată lumea vă susţine. Toate personalităţile importante ale acestei ţări vă recunosc drept erou naţional...

– Îmi rămîn, din fericire, cîţiva duşmani. Fără ei, m-aş culca pe lauri.

– Militanţii pentru independenţă? Nu sînt un pericol.

– Nu v-amăgiţi, domnule Lacau! Nu vor sta cu mîinile în sîn. Cum înţelegeţi să fie împărţite obiectele?

Directorul Agenţiei pentru Antichităţi se temea de această întrebare. Carnarvon profita de valul de notorietate pentru a forţa regulamentul agenţiei şi pentru a obţine bogăţii necuvenite; cu mînie în suflet, Lacau vedea deja risipindu-se cea mai fabuloasă colecţie a tuturor timpurilor.

– Împarţirea... Ar trebui să stăm de vorbă.

– Sînteţi împotriva acestei idei?

– Întrebarea dumneavoastră mă pune în încurcătură. Vechile proceduri sînt uneori prea puţin riguroase... Dacă tezaurul lui Tutankhamon ar fi adunat la Muzeul din Cairo, nu credeţi...

– Propuneţi o listă. O vom discuta cum doriţi.

Lacau îl privi ieşind şi, fără să-şi dea seama, rupse creionul pe care-l strîngea în mîna dreaptă.

*

Vîntul dinspre deşert nu se potolea; în ciuda căldurii şi a prafului, echipa lui Carter îşi continua munca de laborator. Restaurarea bijuteriilor, a veşmintelor, a obiectelor din lemn sau a vaselor de lut cerea multă răbdare şi migală. Plin de zel, Carnarvon se interesa de cel mai mic detaliu şi-l întreba pe fiecare specialist despre tehnica sa; toţi vedeau însă că e irascibil şi că oboseala îi măcina chipul.

În timpul pauzei de prînz, Carter se hotărî să-i vorbească.

– N-am revăzut-o pe *lady* Evelyn.

– Eşti liber, Howard, şi ea la fel.

– Chiar m-aţi iertat?

– N-ai comis nici o greşeală.

– În ultima vreme aveţi un aer aşa pierdut.

– E stupid, dar am dureri de dinţi. Doi sparţi, unul căzut. Îmbătrînesc şi-mi fac griji şi pentru Susie. Din cauza sănătăţii, a trebuit s-o las la Higheclere. Îmi lipseşte... Învăţase atît de bine să aibă grijă de mine şi de tezaurul nostru! Şi fiţuica asta de ziar egiptean, *Al-Ahrâm*, ce scandal! Să mă acuze pe mine că am vrut să-l scot pe Tutankhamon din mormîntul său şi să-i duc în secret mumia în Anglia! M-am săturat de calomniile astea

ridicole... Am răspuns totuşi că, dacă regele s-ar odihni într-un sarcofag ce ar fi găsit în camerele încă sigilate, aş lua măsuri ca el să rămînă acolo şi să nu fie mutat la Muzeul din Cairo. Eu nu împărtăşesc pasiunea bolnăvicioasă a amatorilor de mumii expuse în vitrine. Dar ziariştii egipteni nu mă cred! Ei consideră că Tutankhamon este strămoşul lor şi că unui lord britanic n-ar trebui să-i pese de el.

– Treceţi peste aceste neghiobii.

– Nu izbutesc. Anglia nu mai stăpîneşte lumea, Howard, nu mai este garantul păcii şi al civilizaţiei. Dumneata şi cu mine trebuie totuşi să fim păzitorii acestui rege, care a devenit fratele nostru. Ar fi fantastic să-i putem vedea chipul.

Carnarvon tresări şi îşi pipăi obrazul.

– Un ţînţar... Înţepătura lui doare.

Pe piele, o mărgică de sînge; contele o şterse cu batista sa blazonată.

– Trebuie să mă întorc la Cairo.

– Lacau?

– E cam ascuns, cum s-ar zice. Am sentimentul că acţionează din umbră să ne încurce treburile şi să mă împiedice să-mi sporesc colecţia; cît mai e timp, trebuie să am o discuţie cu el. La sfîrşitul acestei luni, antichităţile vor fi împărţite în mod echitabil; îţi imaginezi la Highclere vreuna dintre capodoperele descoperite de noi?

Visător, lordul Carnarvon îşi înfundă pălăria pe cap şi părăsi laboratorul, sprijinindu-se în baston. Dispăru, plutind ca o umbră în vîrtejul de praf alb şi ocru ce se aşternea peste rănile Văii Regilor.

CAPITOLUL 74

Bolnav, Lacau nu-l putu primi pe lordul Carnarvon. *Lady* Evelyn se aştepta ca tatăl ei să-şi arate nemulţumirea profundă, dar contele, stors de puteri, se întoarse la hotelul Continental, unde îşi petrecu ziua dormind.

A doua zi părea uşor refăcut. Sărutîndu-l, fiica sa observă că avea gîtul umflat, iar el îi simţi îngrijorarea.

– Ganglioni... Mă dor. În aceste ultime săptămîni, valea m-a secătuit de vlagă.

Frizerul îşi făcu apariţia. Carnarvon se gîndi la unul dintre episoadele aventurii sale egiptene, cînd unul dintre colegii acestuia se gîndise să-i ia gîtul; de data asta, briciul alunecă uşor pe pielea bogat unsă cu spumă.

Carnarvon dădu un ţipăt de durere. Frizerul se trase înapoi cu spaimă.

– Iertaţi-mă... V-am rănit!

Contele îşi duse o mînă la obraz; sîngele picura din locul în care îl înţepase ţînţarul.

– Ieşi!

Plouat, acesta o şterse din loc. Contele se bărbieri singur mai departe; cînd se ridică, îl apucă ameţeala, se prinse cu mîinile de un scaun şi reuşi să ajungă la patul în care se şi prăvăli.

Puţin înainte de amiază, *lady* Evelyn îl găsi lat, incapabil să facă o mişcare. Îngrozită, ea chemă imediat un medic, care constată o congestie pulmonară şi-i prescrise antiinflamatoare. În pofida îngrijirilor primite, temperatura crescu peste patruzeci de grade.

– Cred că e grav, Eve.

– Nu-ţi face gînduri negre, tată! Rămîn aici cu tine.

– Ar fi bine să le trimiţi o telegramă mamei şi fratelui tău. Să vină cît se poate de repede.

– Voi avea grijă.

Lady Evelyn îi scrise şi lui Howard Carter. Ea nu-şi ascunse temerile şi îi promise veşti în fiecare zi.

Chiar în acea seară, tînăra femeie fu luată cu asalt de ziarişti; n-avu încotro şi trebui să recunoască totuşi că tatăl ei era ţintuit la pat şi că, fără îndoială, vor trece cîteva săptămîni pînă să-şi revină.

La căpătîiul lui se adunară mai mulţi specialişti. Foarte rezervaţi, ei constatară o infecţie generalizată şi o otrăvire a sîngelui; unul dintre ei, contrazis de colegii săi, era convins că bolnavul înghiţise o substanţă toxică.

Zilnic apărea cîte o relatare despre evoluţia stării lui de sănătate în presa egipteană, pe care Carter o citea, pentru prima dată, cu aviditate. Comunicatele insistau asupra excelentei stări psihice a pacientului, asupra curajului şi lucidităţii sale. Febra nu dispărea, dar lupta cu răul lua o întorsătură favorabilă.

O mie şi una de hărţuieli administrative îl reţineau pe Carter la Luxor, unde Engelbach şi zbirii săi ţineau să verifice lucrările de restaurare la fiecare două zile. Era totuşi pregătit să plece la Cairo, imediat ce *lady* Evelyn i-ar fi cerut-o.

În ultima săptămînă din martie, contele îi ceru fiicei sale să-i vorbească despre cercetările descrise de Carter în scrisorile sale; echipa mergea înainte, convinsă că lordul Carnarvon va şti să-i aprecieze munca.

– Eşti fericită, Eve?

– Atîta vreme cît eşti bolnav, cuvîntul „fericire“ nu există pentru mine.

– Gîndeşte-te mai mult la tine... Nu un moşneag îţi va oferi ţie fericirea.

– Tu mi-ai dăruit totul. Cum aş putea uita plimbările noastre în parcul de la Highclere sub clar de lună, lecţiile de lectură din bibliotecă, partidele de vîntătoare în care aveam grijă să ratăm

vînatul? Şi apoi Egiptul, Egiptul dumitale! Lumea de apoi adusă pe pămînt, un faraon readus la viaţă într-o izbucnire de aur, veşnicia însăşi, la doi paşi... Pe toate acestea tu mi le-ai oferit.

– Ar fi cazul să mă cam laşi deoparte.

– Ideea asta nu e demnă de lordul Carnarvon.

– Ai să te măriţi cu Howard?

– Refuz să-ţi răspund.

– De ce?

– Dumneata continuă să trăieşti şi vei afla.

La începutul lui aprilie, ea îi aduse tatălui său o scrisoare semnată de Lacau şi de ministrul Lucrărilor Publice; aceştia erau de acord să nu schimbe nimic din regimul juridic, înainte de sfîrşitul anului 1924. Această luare de poziţie însemna că lordul Carnarvon, ca furnizor de fonduri, urma să-şi însuşească legal un anumit număr de piese din tezaur.

– Eşti mulţumit?

– Prea tîrziu, Eve.

– Bineînţeles că nu! Te vei vindeca.

– Am auzit chemarea şi mă pregătesc.

– Nu...

– Vreau să fiu îngropat pe vîrful dealului ce străjuieşte domeniul de la Highclere. Acolo, în curînd va fi primăvară... Singura muzică de doliu va fi cîntecul ciocîrliilor. Ceremonia să fie simplă şi scurtă... Doar familia, vechii mei servitori, ţăranii care lucrează pe domeniu, Susie... Nici un om politic sau vreo oficialitate.

– Howard Carter?

– Pentru el, nu voi fi mort. Să nu părăsească valea pînă ce nu vor fi gata lucrările de restaurare. Tezaurul lui Tutankhamon este mai important decît un bătrîn aristocrat pe moarte.

Lady Evelyn izbucni în lacrimi.

– Dar n-ai dreptul să pleci aşa!

– Moartea este o glumă de un gust îndoielnic... dar n-am făcut-o eu.

Carnarvon intră în comă. *Lady* Evelyn nu îndrăzni să-l anunţe pe Carter; contele dorea să-i lase singurului său prieten imaginea unei fiinţe puternice şi senine.

Contele nu-şi recunoscu nici soţia, nici fiul, ofiţer în armata Indiilor, pentru care fusese schimbat itinerariul unui vapor; ochii săi priveau deja spre un alt univers, în care siluetele omeneşti erau apariţii lipsite de consistenţă.

Pe 5 aprilie 1923, cu un sfert de oră înainte de două, lordul Carnarvon îşi dădu sufletul.

În clipa morţii sale, toate luminile din Cairo se stinseră, deşi curentul electric era distribuit de şase centrale diferite. Minute întregi, tehnicienii încercară în zadar să descopere cauza defecţiunii; peste tot erau aprinse lumînări şi lămpi cu petrol sau cu ulei.

La Highclere, Susie, căţeluşa preferată a celui de-al cincilea conte de Carnarvon, scoase un urlet prelung şi se prăpădi exact în momentul în care stăpînul său se îndrepta spre cărările celeilalte lumi, pe care ea avea să-l conducă fără greş.

CAPITOLUL 75

Misterul nu se risipeşte doar fiindcă se instalează rutina; nici una dintre puterile de odinioară nu părăsise valea în care sufletele regilor continuau să trăiască. Trecutul şi prezentul se uneau pe urmele lui Anubis, stăpînul morţii.

Cum să mai trăiască acum Carter fără Carnarvon, prietenul şi fratele său, care n-a supravieţuit decît şase luni de la descoperirea mormîntului lui Tutankhamon şi căruia nu-i va fi dat să vadă nici sarcofagul, nici mumia, presupunînd că aceasta ar fi intactă?

Arheologul citea întruna blestematul acela de certificat de deces, redactat în limba franceză, unde se menţiona că Henry George Stanhope, conte de Carnarvon, născut la 22 iunie 1866, în etate de cincizeci şi şapte de ani, venind de la Londra, murise de pneumonie, după opt zile de boală.

Carnarvon, un om drept, un aventurier care îşi ascundea entuziasmul sub eleganţă, un cuceritor fără violenţă... Fără el, zilele vor fi mohorîte şi reci, chiar sub soarele arzător al Egiptului. O clipă, Carter vru să închidă laboratorul şi să lase pentru totdeauna valea şi mormîntul pradă prafului şi tăcerii; dar Carnarvon nu-i permitea această laşitate. În mai puţin de o lună, toate obiectele din anticameră aveau să fie pregătite pentru o lungă călătorie. Trebuia să uite de tristeţe, de oboseală, de gustul amar al singurătăţii.

*

„O nouă victimă a blestemului faraonilor“: mai multe ziare publicară pe prima pagină această ştire de senzaţie, care făcu repede înconjurul lumii. Cerîndu-i-se părerea ca specialist în spiritism, *sir* Conan Doyle declară că Tutankhamon se răzbunase probabil pe cel mai important dintre profanatorii mormîntului său. Organe de presă de obicei serioase abuzau acum de referiri la un text inscripţionat pe pereţii mormîntului: nu conţinea acesta o ameninţare cu moartea la adresa oricui ar fi îndrăznit să se atingă de tezaur? Se mai amintea că egiptenii erau magi de temut şi că puteau face ca profanatorii de morminte să fie loviţi peste veac de cele mai mari nenorociri. Medicii se ridicară însă împotriva acestor nerozii; cei mai mulţi au lansat ipoteza existenţei unor germeni patogeni la originea infecţiei generalizate căreia îi căzuse victimă contele de Carnarvon. N-ar fi trebuit, oare, ca mormîntul să fi fost mai întîi dezinfectat?

Decesul mai multor turişti declanşă un nou val de panică; erau, la urma urmei, persoane bolnave şi vîrstnice, dar toate vizitaseră mormîntul. Un grup de vreo zece politicieni americani ceru de îndată examinarea amănunţită a tuturor mumiilor existente în muzee; oare nu se făceau ele răspunzătoare şi de atîtea epidemii şi decese inexplicabile? Proprietarii de antichităţi egiptene din Anglia le donară cu un entuziasm subit la British Museum, descotorosindu-se astfel de nişte obiecte vădit malefice.

Carter acceptă să apară în faţa unei cete de ziarişti, care-l asaltară cu întrebări.

– Staţi bine cu sănătatea?

– Deşi moartea lordului Carnarvon m-a afectat profund, am o sănătate excelentă.

– Dar durerile de stomac?

– Au încetat de vreo zece ani.

– Veţi mai avea curajul să coborîţi din nou în mormînt?

– Îndată ce se va putea.

– Sînteţi acuzat de profanare.

– Nimeni nu respectă mai mult decît mine memoria lui Tutankhamon. Dorinţa mea cea mai scumpă este să-l întîlnesc,

să-i dau tot respectul cuvenit și să-i garantez siguranța absolută a mumiei sale, dacă ea există, firește, pentru a fi venerată încă secole de-a rîndul.

– Textele egiptene nu interzic pătrunderea într-un mormînt?

– Blestemele sînt pentru profanul lipsit de respect și cer grijă și iubire pentru ființa care sălășluiește în mormînt în așteptarea revenirii la viață, pentru ca numele ei să dăinuie. Nu trebuie să treci niciodată prin fața unui mormînt fără să citești inscripțiile. Tutankhamon ne aștepta, domnilor, aveam obligația să ne prezentăm la această întîlnire.

*

Carter se gîndea la suferința lui Evelyn. Ea fusese de față la agonia tatălui ei, martoră la dispariția ființei atît de dragi și care-i deschisese toate cărările vieții. Se simțea incapabil să-i scrie o scrisoare de consolare, în cuvinte goale de orice sens. Condamnată, ca și el, să rămînă departe de ce îi era drag, către ce zări se va îndreapta oare dragostea ei?

Carter lucra la restaurarea unui colier, cînd un înalt funcționar egiptean, însoțit de Engelbach se prezentă la intrarea laboratorului. Callender îi opri din drum și îi rugă să aștepte pînă ce arheologul va isprăvi de lucrat. Înșiruirea mărgelelor nu se putea face la repezeală.

O oră mai tîrziu, cele două personaje erau la capătul răbdării; Carter le ieși, în sfîrșit, în întîmpinare.

– Vreau să vizitez mormîntul, declară sec egipteanul.

– În ce calitate?

– Am o autorizație din partea agenției.

– Nu mă interesează.

– Ce vrei să spuneți?

– Că pînă la următoarea campanie de săpături, mormîntul este închis.

– Cine a hotărît astfel?

– Chiar eu.

– Mormîntul acesta aparţine Egiptului, nu e proprietatea dumitale!

– Eu răspund de salvarea lui.

– Te sfătuiesc să mă laşi să intru, domnule Carter.

– Iar eu te sfătuiesc să-ţi iei tălpăşiţa.

Engelbach puse gaz pe foc.

– Howard Carter se crede mai presus de legi... Asta nu poate rămîne aşa!

– Dacă agenţia ar angaja mai puţini incapabili, moştenirea faraonilor ar fi mai bine păstrată.

– Să plecăm, propuse Engelbach. Vom lămuri această situaţie mai sus.

– Vom obţine demiterea dumitale, făgădui înaltul funcţionar.

– Nici o şansă, răspunse Carter zîmbind. Eu nu ţin de administraţie.

*

Peste mormîntul lui George Herbert, al cincilea conte de Carnarvon, fu aruncată şi ultima lopată de pămînt. De-acolo, de pe vîrful dealului de la Beacon Hill, avea să vegheze pentru totdeauna peste domeniul său de la Highclere, unde cedrii săi de Liban îşi ridicau vîrfurile în soarele primăvăratic.

După cum dorise contele, funeraliile fuseseră îndeplinite în simplitatea cea mai desăvîrşită. Nu fuseseră de faţă decît rude, prieteni apropiaţi, mai puţin Howard Carter, silit să continue, în Egipt, misiunea pe care Carnarvon o voia dusă pînă la capăt. Susie dormea alături de stăpînul ei, pe care nu-l părăsise nici în viaţă, nici în moarte.

Ciocîrlii cîntau, fericite că urcă spre cer. Concertul era atît de duios şi de fermecător, încît mai alina tristeţea despărţirii; *Lady* Evelyn se gîndea la pasărea cu cap de om pe care i-o arătase Carter pe pereţii mormîntului. Oare sufletul tatălui său nu ieşise din corp pentru a se alătura acestui dans cosmic ce-l va purta în zbor de pe pămîntul său de baştină către Egiptul lui Tutankhamon?

*

La ceasul în care prietenul său era înmormîntat, Carter depuse la intrarea mormîntului lui Tutankhamon o cunună de laur și o ramură de salcîm. Un șoim trecu în zbor peste cerul albastru al Văii Regilor, a cărei lumină veșnic pură punea în inferioritate izbîndele și neîmplinirile întregii omeniri.

Chiar dacă lordul Carnarvon odihnea acum la Highclere, pe domeniul strămoșilor săi, pînă în ceasul său din urmă, el peregrinase pe aceste locuri în care își văzuse visul cu ochii. Merita, așadar, cununa muritorilor care trăiesc în adevăr, a celor aleși, în stare să meargă fără preget și fără abatere pe calea propriei metamorfoze.

Fără Carnarvon, călătoria nu mai însemna decît chin și încercare; viitorul se anunța întunecat. Singura lumină era prezența unui faraon căzut în uitare, ale cărui puteri magice dăduseră ființă unei prietenii veșnice.

CAPITOLUL 76

La 19 aprilie 1923, regele Fuad, comandatul suprem al armatei, cedă presiunilor politice şi promulgă o Constituţie. Suveranul lua asupra sa puterea executivă, iar parlamentul, pe cea legislativă. Mişcarea pentru independenţă Wadf organiză o grevă a micilor comercianţi şi cîteva marşuri paşnice; bucurîndu-se de mare susţinere populară, mişcarea obţinu o majoritate netă în noul parlament şi era hotărîtă să guverneze atît împotriva regelui, cît şi a Angliei. Fuad, care îi schimba cu multă uşurinţă pe miniştrii săi dacă aceştia se arătau împotriva lui, începea să creadă că un parlament aşa neobrăzat şi inutil trebuia dizolvat. Dar partidul Wadf şi prim-ministrul, Zaghlul, provenit din rîndurile mişcării, se pricepură să întreţină şi să propage idealul naţionalist, cu toate că făceau afaceri cu bancherii străini şi cu marii proprietari latifundiari, ostili oricărei reforme.

În mormîntul-laborator al lui Sethi al II-lea, echipa lui Carter se credea la adăpost de toată tevatura; cu toate acestea, un poliţist cu grad mare, într-o superbă uniformă albă şi încărcat de decoraţii, îl convocă pe arheolog la sediul său din Gurnah. În spatele unui birou enorm, funcţionarul răsfoia un teanc de rapoarte.

– Sînteţi în afara reglementărilor legale, domnule Carter.

– Cum aşa?

– Faptele sînt aici.

– Care fapte?

– Pe şantierul dumneavoastră, securitatea lucrătorilor egipteni nu este asigurată.

– Nu-i adevărat.

– Am dovezi.

– Vreau să le văd.

Polițistul scoase din teanc o foaie de hîrtie.

– Iată-le: boli, accidente, atentate!

Carter citi darea aceea de seamă.

– E fals totul.

– Îndrăzniți să puneți la îndoială aceste înscrisuri oficiale?

– Bineînțeles. *Reis*-ul Ahmed Girigar va aduce mărturii în favoarea mea, la fel ca toți muncitorii. Cer o confruntare imediată.

– Dacă spuneți adevărul, poate că nu e neapărat nevoie.

– Țin foarte mult la asta.

– Voi raporta superiorilor mei.

Polițistul își propti dosarele sub brațul drept, se ridică, ieși din birou și urcă într-un vehicul tras de cai. Pe cînd acesta dispărea într-un nor de praf, Carter își șterse fruntea cu batista.

*

Pe 13 mai 1923, pe o căldură de treizeci și șapte de grade la umbră, Carter și echipa sa împachetară tezaurul anticamerei în lînă și pînzeturi, și așezară obiectele bine protejate împotriva lovirii în treizeci și patru de lăzi. Pe chei aștepta un vapor cu aburi, special închiriat de Agenția pentru Antichități.

– Aproape zece kilometri de la laborator pînă la Nil, constată Callender. Cum vom proceda cu transportul?

– M-am gîndit la hamali, răspunse Carter.

– Imposibil. E prea cald și e prea departe.

– Camioane, atunci.

– Nu vă sfătuiesc; drumul e rău. E plin de curbe și de pietre... Riscăm să se spargă din obiecte.

– Nu rămîne decît o soluție: calea ferată.

– O muncă de termite!

– N-avem de ales.

A doua zi, la orele cinci de dimineaţă, Callender conducea montarea primelor şine de cale ferată livrate de agenţie. Segmentele drepte şi curbe acopereau o distanţă de treizeci de metri. Cînd ceru şi restul de material, funcţionarii mărturisiră că aduseseră toate şinele comandate de agenţie.

La orele opt, Carter văzu dezastrul. Izbucnirea sa de furie împotriva agenţiei nu făcu însă nici o impresie asupra reprezentanţilor acesteia; fuseseră întocmai respectate ordinele lui Lacau şi funcţionarii de teren nu putea fi pasibili de vreo sancţiune. Văzîndu-şi prietenul pe punctul de a ceda nervos, Callender trecu la fapte. Ajutat de cîţiva muncitori, el încărcă lăzile în vagoane, le împinse pînă la extremitatea căii ferate, demontă apoi şinele şi le aşeză în partea dinainte.

– Nimic mai simplu, hotărî el. Procedînd aşa de cîteva sute de ori, vom ajunge la malul Nilului.

Cu o abnegaţie şi un curaj care-l mişcară pe Carter, vreo cincizeci de muncitori îndepliniră cu bine această misiune. *Reis*-ul Ahmed Girigar îi stimula să-şi ritmeze eforturile cu cîntece şi le dădea mereu să bea oamenilor săi. Callender stropea încontinuu şinele înfierbîntate şi supraveghea lăzile. Pe 17 mai, la amiază, un convoi se vedea ieşind din vale; Carter se gîndi la procesiunea lentă prin care, cu trei mii de ani în urmă, aceste capodopere luau drumul spre mormîntul regelui.

– Nu putem continua coborîrea azi, se plînse Callender. Drumul devine prea dificil şi muncitorii sînt sleiţi.

Carter se năpusti în drum, smulse zeci de pietre şi încercă să mişte singur şinele.

– Nu te încăpăţîna, Howard!

– Nu ne putem opri aici!

– Dar e nevoie de un răgaz pentru odihnă.

– Şi paza?

– O vom asigura noi, împreună cu *reis*-ul.

Lăzile fură descărcate şi depozitate la marginea unei albii de torent. Carter nu închise ochii toată noaptea. Dis-de-dimineaţă, *reis*-ul şi oamenii săi îşi regăsiră energia; făcură o chestiune de onoare din depăşirea piedicii ce le stătea în cale. Reîncepură

baletul acela infernal. Cu nervii întinși, Carter se temea de accidente și de răniri. Deși era zorit, el le recomanda muncitorilor să nu se grăbească atunci cînd manevrau șinele, pe care canicula le făcea din ce în ce mai grele.

Soldați trimiși de guvernatorul provinciei îi țineau la distanță pe curioși și pe nedoriți, dar nici unul nu s-ar fi gîndit să dea o mînă de ajutor.

În sfîrșit, ajunseră la Nil.

– Nivelul apelor e scăzut, iar malul e prea abrupt, constată Callender cu părere de rău.

Era clar că abia acum urma partea cea mai periculoasă a drumului.

Șinele fură montate pe o pantă plină de hopuri; sub greutatea vagoanelor, se curbau periculos.

– Prindeți-le! urlă Carter.

Cei cincizeci de muncitori încetiniră viteza primului vagon, căci lăzile legate între ele păreau gata să se răstoarne. Carter încercă să le împingă la loc.

– Dă-te la o parte! îi ordonă Callender. Ai putea fi strivit!

Carter nu-l ascultă. Într-o rafală de scrîșnete metalice, vagoneții se opriră la capătul șinelor ce dădeau în apă. Nu căzuse nici o ladă. Carter, Callender, Ahmed Girigar și muncitorii chiuiră victorioși.

– Pe toți sfinții, Howard, nu credeam să le mai văd întregi!

– Tutankhamon ne ocrotește.

– Acum, devii mistic?

– Încă un efort, bătrîne! Trebuie să cărăm lăzile pînă la vapor.

Vaporul era însă o barjă dintre cele mai hîrbuite.

Fără împotriviri, cu apa pînă la brîu, cărăușii intrară în Nil și mutară cu bine lăzile pe acea ambarcațiune trasă de un remorcher. Carter îl îmbrățișă pe *reis* și își felicită oamenii cu un entuziasm pe care nici unul dintre ei n-avea să-l uite vreodată. Despre această peripeție avea să se vorbească ani în șir în familiile lor .

Aşezat în partea din faţă a şlepului, Carter respiră adînc. Carnarvon ar fi fost mîndru de el.

*

Pe 27 mai, Pierre Lacau îl întîmpină pe Carter la un debarcader aflat la un kilometru şi jumătate de Muzeul Naţional din Cairo. Îngrijorat, directorul Agenţiei pentru Antichităţi lăsă formulele introductive şi intră direct în subiect.

– Sînt întregi toate piesele?

– Da, echipa mea a reuşit imposibilul, în pofida lipsei dumitale de colaborare.

Lacau nu muşcă provocarea.

– Să deschidem o ladă.

Carter încuviinţă. Lacau văzu acolo toiege şi picioare de jilţuri înfăşurate în bandaje groase.

– Încă una.

Se vădi că nici sipetele fragile, împachetate în straturi groase de pînză, nu fuseseră deteriorate în urma lungii lor călătorii.

– Sînteţi mulţumit, domnule director?

Lacau mormăi ceva ce aducea a mulţumiri.

– Munca dumitale de restaurare a decurs destul de lent, Carter; despachetarea va dura şi ea destul. Publicul este totuşi nerăbdător să admire aceste capodopere. Din păcate, nu le vom putea expune mai devreme de şase luni.

– Vă înşelaţi.

Lacau înălţă din umeri.

– Adică?

– Toate aceste piese au fost inventariate şi descrise. Oamenilor dumneavoastră nu le revine nici o îndatorire ştiinţifică. În plus, Callender şi cu mine le-am împachetat şi le-am aşezat astfel încît va fi suficient să scoateţi obiectele în ordinea numerotării lăzilor. În sfîrşit, restaurarea s-a făcut aşa de minuţios, încît laboratorul dumnevoastră nu mai are de ce interveni.

– În cît timp le vom putea expune, după părerea dumitale?

Carter se gîndi puţin.

– Dacă oamenii care despachetează sînt competenţi... într-o săptămînă!

– Imposibil!

O săptămînă mai tîrziu, vizitatori încîntaţi se extaziau în faţa celor şase vitrine ale celei dintîi expoziţii cu obiecte din tezaurul lui Tutankhamon. La porţile muzeului se înghesuiau mii de curioşi, dar nici unul n-a plecat dezamăgit. Regele readus la viaţă îşi merita faima.

CAPITOLUL 77

În acea lună mai a anului 1923, termometrul trecea de cincizeci de grade Celsius, însă rîvna lui Carter nu scădea cu nimic. Nedînd atenție oboselii, se concentra asupra unei probleme grave: cum să înlăture, ca pe foile de ceapă, raclele paralelipipedice din lemn aurit, pentru a găsi în miezul lor sarcofagul regal.

Preocupat să elimine şi cel mai mic risc, Carter le ceru părerea colaboratorilor săi. Pe cînd discuta cu cei din echipă despre ce procedee să folosească, o scrisoare de la *lady* Evelyn îl luă pe nepregătite. Arheologul trebuia să ajungă de urgență la Highclere, unde urma să fie abordat delicatul subiect al moştenirii lordului Carnarvon.

Această convocare îl aruncă în cea mai neagră nelinişte. Oare soția defunctului său protector hotărîse să sisteze finanțarea cercetărilor?

*

Ziariştii englezi îl asaltară încă din momentul coborîrii sale de pe vapor cînd, trebuind să completeze un formular, scrise în dreptul ocupației principale: „pictor". Carter încercă să-i evite, dar haita îl încolțea din toate părțile. Singura soluție fu să răspundă la întrebări.

– Ați fost atins de blestemul lui Tutankhamon?

– Sînt urmărit de binecuvîntările sale.

– Vă temeți de fantoma faraonului?

– Sîntem cei mai buni prieteni din lume.

– Aţi devenit miliardar?

– Încă nu. N-am avut prea mult timp să mă ocup de asta.

– Cercetările nu decurg prea în pripă?

– Pierre Lacau este de părere că ar merge prea încet.

– Vă considerați un jefuitor de morminte?

– Tutankhamon este fratele meu, în spirit. Recuperîndu-i mormîntul, aduc la lumină mesajul său.

– Pe cînd deschiderea sarcofagului?

– Dacă sînt lăsat să lucrez în liniște, peste o lună și ceva.

*

Carter se reculese la mormîntul prietenului său. Lumina verii de la Highclere era o negare a morţii; cedrii bătrîni, senini și falnici, atingeau cerul.

– El n-a plecat din vale. În fiecare zi îi simt, în jurul meu, prezența.

– Nu ne va părăsi, promise *lady* Evelyn. Să mergem, mama se va nelinişti.

Blîndă și fermă totodată, *lady* Almina nu arătă nici o aversiune împotriva arheologului; cu toate acestea, el se temea să nu-l acuze că ar avea vreo vină în legătură cu moartea soțului ei.

– Datorită dumitale, domnule Carter, George Herbert a cunoscut adevărata fericire pe acest pămînt. Paradisul după care tînjea atît se numea Tutankhamon. Este motivul pentru care vă voi veni în ajutor.

Carter își reţinu lacrimile. Întărit de sprijinul ei, putea continua să lupte.

– Cel mai urgent este să refacem concesiunea în numele dumneavoastră.

– E greu?

– Lacau se va opune, dar va fi silit să cedeze.

– Ţi se pare utilă prelungirea contractului de exclusivitate cu Times?

– Pentru cel puţin un an. Altfel, presa va invada mormîntul. Ar mai fi nevoie, de asemenea, să ne păstrăm o totală independenţă, posibilitatea de-a refuza amestecul turiştilor şi al inspectorilor Agenţiei pentru Antichităţi.

– Aceste probleme te privesc, domnule Carter. Acum eşti consilierul meu arheologic, singurul abilitat să continue opera soţului meu.

*

Vara se scurgea încet; grădinarii udau peluzele la căderea întunericului, colinele împădurite se aureau în soare, terasa din marmură albă veghea asupra domeniului din care stăpînul – în sfîrşit! – nu va mai lipsi niciodată. *Lady* Almina nu putea fi nicicum refuzată şi Carter primi să rămînă peste vară la Highclere, alături de Evelyn. Era un dar nesperat.

Pe 5 august, primise cea mai emoţionantă dintre scrisori: Ahmed Girigar şi muncitorii săi îi transmiteau urări de sănătate, cu speranţa revederii în curînd, îl informau că nu avusese loc nici un incident pe şantier, unde *reis*-ul asigura respectarea întocmai a măsurilor de securitate. În timpul unui picnic la marginea pădurii de fagi, Carter citi şi reciti pentru *lady* Evelyn această scrisoare.

– Ce oameni de ispravă! Deci lumea nu e plină doar de invidioşi şi de egoişti!

– Ai devenit pesimist, Howard?

– Puţin mai lucid.

– Nu fi amar!

– Ştiu că sînt unii care ar vrea să mă împiedice să-mi duc aventura la bun sfîrşit şi ar fi în stare să se folosească de cele mai josnice mijloace pentru a mă distruge. Unii mă duşmănesc pe faţă, alţii acţionează din umbră; chiar neavînd interese comune, se vor uni împotriva mea.

– Te gîndeşti la... blestemul acela?

– În mormintele egiptene, nu există nici o forţă demonică. Ele păstrează, dimpotrivă, urmele celei mai fabuloase comori: secretul nemuririi. Pînă acum, el nu ne-a fost oferit decît pe frînturi.

Tînăra femeie îşi rezemă capul de umărul lui Carter; o rază de soare lunecînd prin frunziş îi străluci în păr.

– Oare trebuie să rişti atît de mult, Howard?

– În vale, niciodată n-a mai fost deschis un mormînt regal intact. Aş înfrînge moartea, dacă aş reuşi să fac asta.

– Un vis nebunesc...

– Tutankhamon este foarte aproape, Eve, nu mai este un vis. Nu el răspîndeşte blestemul, ci cohorta asta de invidioşi. Iar tatăl tău nu mai este aici să-mi fie de-ajutor. Sînt dezarmat fără el.

– Ai încredere în tine. Eşti cu mult mai puternic decît ai crede.

Un stol de gîşte sălbatice trecu peste pădure; într-o mişcare perfect coordonată, micuţa comunitate de păsări călătoare pleca în căutare de noi pămînturi primitoare, cunoscute numai de conducătorul lor.

– Vara se va sfîrşi curînd.

– I-ai vorbit mamei tale?

– Toată familia se opune căsătoriei noastre. Dacă facem acest pas, va înceta finanţarea cercetărilor.

– Este ultimul lor cuvînt?

– Nici nu vor să audă. În familia mea eşti recunoscut ca prieten şi continuator al operei tatălui meu şi nimic mai mult.

– Atunci de ce au fost de acord cu prezenţa mea la Highclere?

– Pentru că le-am cerut eu. Dar ce contează ei: sînt gata să te urmez, Howard.

– Ar fi o nebunie. O fiică de conte şi un aventurier... În Anglia, asta e clar o mezalianţă. Pictor şi arheolog nu sînt titluri de nobleţe.

– Să nu ne mai sinchisim atunci de căsătorie!

Se ridică şi, năvalnică, îl luă de mînă, obligîndu-l s-o urmeze în pădure. Un vînt uşor înfiora frunzişul. Cînd soarele apunea, lumina sfîrşitului zilei arunca stropi de aur pe rochia albă, lăsată deasupra unei tufe de păducel.

CAPITOLUL 78

Munca sa de arheolog, sarcinile administrative, relaţiile cu presa, problema repartizării obiectelor, organizarea de vizite oficiale, tratativele comerciale, lupta cu zvonurile şi tentativele de dezvăluire prematură, iată cîte îl aşteptau pe Carter la întoarcerea sa la Cairo, pe 8 octombrie 1923, în frumuseţea senină a toamnei egiptene, în care şi cele mai dărăpănate maghernite deveneau seducătoare. Lipsa lui Carnarvon îl făcea nervos şi neliniştit. Nu se simţea în stare să înfrunte de unul singur monştrii cu nenumărate chipuri, dar n-avea încotro. În septembrie, Aubrey Herbert, fratele lui Carnarvon, murise subit la Londra. Atmosfera devenise irespirabilă în contextul unui şir de morţi surprinzătoare, ca şi cum ar fi fost dovada definitivă a unui blestem al cărui autor nu putea fi decît Tutankhamon.

Drumul crucii începea pentru Carter la sediul Agenţiei pentru Antichităţi din Cairo unde, altădată, contele îl folosea pe Lacau după bunul său plac.

Însă, contrar temerilor lui Carter, directorul îl primi cu o oarecare amabilitate.

– Echipa dumitale s-a mobilizat din nou?

– De la Triest am călătorit împreună.

– *Lady* Almina şi-a exprimat vreo dorinţă?

– Ar dori reînnoirea concesiunii mormîntului în numele său.

– O cerere îndreptăţită. Să îndrăznesc să cred că dumneata eşti confirmat ca expert?

– *Lady* Almina a hotărît.

– Cu-atît mai bine. Cine nu v-ar recunoaște competența?

– În această calitate, aș dori să discutăm împreună problema vizitatorilor. Îmi fac munca imposibilă. Cea mai bună soluție ar fi ca, pînă la demontarea raclelor, să nu intre nimeni în mormîntul lui Tutankhamon.

Pierre Lacau strîmbă din nas.

– Este extrem de complicat. Privește aici!

Îi arătă două teancuri enorme de scrisori, ce acopereau mai tot biroul.

– Am aici cererile oficiale ale personalităților egiptene; sosesc întruna. Aceste notabilități consideră că mormîntul aparține țării lor și că nimeni n-ar trebui să le stea în cale.

– Totuși, e cu neputință.

– Cu lordul Carnarvon mă puteam înțelege. Dumneata mă pui într-o situație stînjenitoare. Ce-ar trebui să le răspund?

– Că eu sînt singurul abilitat să eliberez o autorizație de vizitare.

Lacau își notă ceva.

– Exclusivitatea acordată ziarului *Times* nu se apropie oare de termen?

– Toată vara, numeroase publicații au încheiat acorduri cu *Times*. Fiindcă își păstrează o poziție privilegiată, pe corespondentul său, Arthur Merton, l-am cooptat în echipa mea.

– Omul nu e cumva cam... superficial?

– Este un excelent arheolog amator. Va transmite evenimentele de la fața locului.

– Mă tem ca ziarele egiptene să nu rămînă codașe.

– Ele vor dispune în continuare de un avantaj deloc neglijabil: un comunicat gratuit. Sînt singurii care nu vor plăti informațiile oficiale.

– Bine, bine... Dosarul va fi gata mîine.

*

Carter era grăbit să se întoarcă în vale, să se răsfețe cu splendoarea ei sălbatică și să depășească și ultima piedică ce-l

mai despărțea de Tutankhamon. Cairo era prea mare, prea zgomotos; nu iubise niciodată orașele în care oamenii deveneau furnici ori paiațe dezmembrate, rupte și de cer, și de pămînt. Mortea lui Carnarvon lăsase în viața lui Carter un gol ireversibil. Va putea oare, fără el, să-l înduplece pe Lacau?

Urcă la citadelă și rămase pe gînduri, cu fața întoarsă către deșertul spre care capitala înainta, în extindere continuă. Cît iubea această priveliște supremă, plină de chemări spre adevărul etern, pe care nici o nelegiuire a muritorilor nu-l putea întina! În bătaia puternică a vîntului și în tăria stîncilor regăsea sufletul blînd al nomazilor, tîlcul traiului lor rătăcitor luat veșnic de la capăt. După ce va descoperi secretul revenirii faraonului la viață, se va stabili împreună cu Eve aici, în Egipt.

*

Trăsăturile fine de pe chipul lui Lacau se estompaseră cu totul. Era inexpresiv și ținea crispate mîinile întinse peste un dosar roșu.

– N-am vești prea bune, Carter.

– De ce?

– Ți-am susținut dosarul cum am putut, dar sînt membri ai agenției care vin cu argumente de care nu pot să nu țin seamă. La poziția pe care o am, trebuie să cumpănesc bine și să iau în calcul toate opiniile. Trebuie să mă înțelegi, compromisul și calea de mijloc sînt singurele atitudini rezonabile.

– Ați putea fi mai limpede?

– Angajarea lui Merton este aproape ilegală, iar faptul că refuzi accesul vizitatorilor și că desconsideri presa autohtonă ar putea duce la declanșarea unei campanii de opinie cît se poate de supărătoare împotriva dumitale.

– Dar nu înțeleg, cine pe cine desconsideră? Gratuitatea informației nu-i oare un avantaj pentru presa locală?

Lacau deschise cu mișcări lente dosarul cel roșu.

– Nu va fi greu să fii acuzat de dispreț față de Egipt și de faptul că ți-ai însușit mormîntul ca pe o proprietate pesonală.

– Eu, să dispreţuiesc Egiptul, unde trăiesc de la vîrsta de şaptesprezece ani? Egiptul e adevărata mea ţară, domnule director. I-am dăruit anii şi sufletul meu.

– Eu te cred, cu toate că astfel de declaraţii îmi par exagerate... Inflexibilitatea dumitale în chestiunea vizitatorilor este şi ea e foarte rău văzută.

– Sînt snobi cărora nu le pasă de mormînt nici cît negru sub unghie. Singurul lor scop este să se laude pe la serate mondene că l-ar fi văzut pe Tutankhamon! Chiar îmi veţi cere să-mi amîn lucrările ştiinţifice din cauza unei cete de pierde-vară? Semnaţi concesiunea şi să terminăm odată! Vreau să mă întorc în vale cît mai repede.

Lacau atinse uşor dosarul cu vîrful degetelor.

– Vom vedea, Carter, vom vedea... Mă voi adresa ministrului.

*

Abdel Hamid Soliman Paşa, ministru al Lucrărilor Publice, gusta din plin viaţa, era mare iubitor de banchete şi oricînd amator de sieste prelungite; pe scara socială avansase lesne, fără a se poticni, tocmai datorită firii sale plăcute şi perseverente. Ura cu desăvîrşire conflictele, avea un spirit înnăscut al diplomaţiei şi obişnuia să rezolve problemele flatîndu-şi pînă la saturaţie adversarii. Independenţa Egiptului îi apărea ca un vis primejdios, ce avea să ducă ţara la ruină; ştia totuşi să menajeze sensibilităţile naţionaliştilor şi să pretindă că împărtăşeşte unele din concepţiile lor.

Pierre Lacau se înclină în faţa ministrului.

– Despre ce chestiune delicată doriţi să-mi vorbiţi, domnule director?

– Despre concesiunea Carnarvon.

– O credeam rezolvată.

– Din păcate, nu e, domnule ministru! Howard Carter este o persoană încăpăţînată, care nu înţelege să se supună cerinţelor legitime ale agenţiei.

– Competenţa sa e totuşi recunoscută.

– Eu nu neg... dar ar trebui să se arate mai puţin inflexibil faţă de presa egipteană şi să permită accesul la mormînt al notabilităţilor.

– Domnul Carter este supus britanic, dacă nu mă-nşel?

– Într-adevăr.

– Comunitatea engleză din Cairo este un element esenţial în echilibrul ţării.

– Desigur, dar...

– A face presiuni asupra lui Carter ar însemna să-l supărăm pe înaltul comisar şi să ne atragem o serie de neplăceri în plan diplomatic.

– Şi exclusivitatea acordată ziarului *Times?* Este o jignire la adresa Egiptului.

– Nu exageraţi, domnule director! Un aranjament comercial, atîta tot. Cît despre vizitatori, n-ar putea să mai aibă puţină răbdare? Acest conflict mi se pare artificial şi de-a dreptul inutil.

Înfrînt, Lacau nu mai încercă să-l convingă pe ministru că avea dreptate.

– Ce-mi sugeraţi, domnule ministru?

– Semnaţi actul de concesiune şi autorizaţi-l pe Carter să-şi vadă de treabă. Pentru mine, domnule director, această chestiune este închisă.

CAPITOLUL 79

Pe 18 octombrie, muncitorii trecură la înlăturarea tonelor de rambleuri ce protejaseră mormîntul în timpul absenței lui Carter. Sub conducerea *reis*-ului Ahmed Girigar, toți munceau cu sîrg pentru a curăța intrarea în cel mult o săptămînă. În pofida căldurii, lanțul de cărăuși își făcea treaba, cîntînd în ritmul constant al lucrului.

Emoționat, Carter se îndreptă iar spre coridorul în pantă, descuie grilajul și pătrunse în anticamera mormîntului, cu senzația că îl avea alături pe lordul Carnarvon. Sarcofagul trebuia să se afle dincolo de ușile marii racle funerare. Callender, aflat și el de față, îndrăzni să-i spună sincer:

– Nu sîntem pregătiți, Howard. Agenția nu a procurat lămpile promise și nu avem nici materialul necesar pentru conservarea panourilor fiecărei racle aurite pe care o vom demonta.

– Dar eu am plătit facturile în avans și am insistat asupra datelor de livrare și a importanței lămpilor pentru lucrările mele!

Mînia lui Carter era cu atît mai mare cu cît, în jurul mormîntului, iluminatul public funcționa de minune. Protestele sale pe lîngă inspectorul local n-au avut ca rezultat decît redactarea de inutile plîngeri și rapoarte despre respectiva neglijență; oricum, lămpile nu aveau cum să fie instalate înainte de sfîrșitul lunii.

La ieșirea din inspectorat, Carter dădu nas în nas cu Bradstreet. Ziaristul cu statură atletică își părăsise biroul din

Cairo, imediat ce auzise despre reluarea săpăturilor. Masiv şi arţăgos, cu vene îngroşate la tîmple, l-ar fi mîncat dintr-o înghiţitură pe arheolog.

– Hei, Carter, ceva nou?

– N-am ce să-ţi spun.

– Tare m-aş mira! Îl ai în faţa ta pe corespondentul de la *New York Times* şi *Daily Mail* din Londra, pentru a nu mai vorbi despre *Egyptian Mail* din Cairo. Am misiunea de-a informa lumea întreagă şi nu cred că vei fugi de mine ca un hoţ.

– Ia legătura cu reprezentantul acreditat de la Times.

– Aşa nu se mai poate! Toţi ziariştii trebuie să se bucure de aceleaşi drepturi.

– Nu asta a fost şi dorinţa lordului Carnarvon.

– Dar a murit.

– Pentru mine nu.

– Te somez să rupi contractul de exclusivitate cu *Times*.

– Eşti un bun jucător de polo, aşa-i?

Bradstreet încruntă din sprîncene.

– Da, dar nu văd...

– Eu sînt expert în lupta liberă.

Venele ziaristului dădeau să pocnească; cu faţa roşie, părea un taur furios.

– Te voi distruge, Carter! Ai din ce în ce mai mulţi duşmani, nu-mi rămîne decît să-i adun laolaltă.

*

– Nu voi răspunde invitaţiei, spuse Carter furios.

Callender îşi privi prietenul abătut. În pofida umerilor săi largi şi a înfăţişării sale masive, împărtăşea toată disperarea lui Carter.

– E mai bine să cedezi, îi sugeră el cu părere de rău.

– E o capcană! Lacau mă cheamă la Cairo să despachetez lăzi şi să particip la expunerea obiectelor... Ce glumă sinistră!

Vrea să mă reţină în capitală pentru a dovedi că îmi neglijez munca de şantier.

– Dacă nu te arăţi cooperant, te va izola încă şi mai mult. O primejdie de care îţi dai seama este o primejdie înfrîntă. Lupta nu te-a speriat niciodată.

Carter îl îmbrăţişă pe Callender.

– Îţi mulţumesc, prietene. Mă voi bate.

*

În biroul lui Lacau erau de faţă ministrul Lucrărilor Publice şi mai mulţi înalţi funcţionari egipteni şi englezi. Mormîntul lui Tutakhamon devenea o problemă de stat; Carter era în poziţia unui acuzat aflat în faţa unui tribunal hotărît să-i demonstreze că greşeşte.

– Unde sînt lăzile de despachetat? întrebă arheologul zîmbind.

Lacau se întoarse către ministru şi, la privirea aprobatoare a acestuia, i se adresă lui Carter cu blîndeţe amestecată cu autoritate.

– Cu acordul celor mai înalte autorităţi, vă cerem să permiteţi guvernului să publice seară de seară cîte un buletin informativ oficial despre mersul lucrărilor ce se desfăşoară pe şantier.

– Refuz. Dreptul de publicare trebuie să-i fie rezervat echipei mele şi mie personal. Divulgarea în pripă a unor informaţii neverificate ar aduce muncii noastre cel mai mare prejudiciu.

Lacau îl privi din nou pe ministru.

– Motive întemeiate, admise acesta. Aţi fi de acord să invitaţi un reprezentant al presei să viziteze zilnic mormîntul?

– Bineînţeles.

– Exploatarea comercială a sitului este totuşi o ruşine, reluă Lacau.

Carter deveni vehement.

– Acordul de exclusivitate încheiat cu *Times* are rostul de a mă ţine la adăpost de o haită de ziarişti curioşi. Şi apoi, banii astfel obţinuţi servesc la finanţarea lucrărilor pe şantier. Scopul nu poate fi decît protejarea fabuloaselor comori pe care Carnarvon şi cu mine le-am descoperit. Din acest motiv cer sprijinul total şi necondiţionat al guvernului şi al Agenţiei pentru Antichităţi. Fără hărţuielile presei, fără vizitatori şi fără şicane administrative: iată ce vă cer, convins că toţi cei prezenţi aici veţi lua apărarea sacrului, nu a profanului.

*

Zilele treceau una cîte una. Carter încercă de multe ori să vorbească la telefon cu ministrul, dar i se pretexta că este fie plecat, fie în şedinţă; totuşi, la capătul unei săptămîni de refuzuri mascate, arheologul mai făcu o ultimă încercare şi reuşi să dea de importantul personaj. Tonul conversaţiei se păstră cordial, dar tensionat; explicîndu-i că Lacau dorea reluarea negocierii în ansamblu a concesiunii şi asigurîndu-l că neînţelegerile aveau să fie în curînd aplanate, ministrul îi dădu lui Carter mai degrabă motive de îngrijorare. Îi mai spuse că, între timp, putea să se întoarcă la Luxor să-şi reia activitatea.

Arheologul nu se lăsă rugat.

*

Callender aduse un plic voluminos, purtînd ştampila Agenţei pentru Antichităţi. Carter îl desfăcu nerăbdător şi recunoscu scrisul fin şi repezit al lui Lacau, care, punct cu punct, accepta toate condiţiile arheologului.

– Am cîştigat? întrebă Callender.

Carter tocmai se pregătea să-i răspundă că rezultatul îi întrecea aşteptările, cînd privirile îi căzură pe ultimele rînduri:

Bineînţeles, măsurile pe care le doriţi adoptate nu pot avea decît un caracter provizoriu, ele putînd suferi modificări în funcţie de rezultatele obţinute.

Carter lăsă să-i scape din mîini documentul.

– Eşec total.

– Şi ce vrei să faci?

– Să-mi văd de treabă mai departe. Acum, singurul meu stăpîn este Tutankhamon.

*

Conflictul luă amploare chiar de a doua zi. Lacau trimisese o a doua scrisoare, mai puţin agreabilă, în care îi reproşa lui Carter că îşi aroga atribuţii ce reveneau Agenţiei pentru Antichităţi. Aceasta, şi nu un arheolog privat, avea obligaţia să reglementeze vizitarea unui sit aflat în proprietatea statului. Directorul agenţiei îşi formula dispoziţiile: să se treacă la demontarea raclelor aurite, cu evitarea distrugerii ornamentelor, pentru a degaja sarcofagul presupus a se afla acolo. Carter şi echipa sa trebuiau să se supună neîntîrziat ordinelor şi să se limiteze strict la domeniul arheologiei.

Presa egipteană lansă un atac în toată regula împotriva englezului acuzat de comportament colonialist, deşi Egiptul primise cu generozitate să-l găzduiască; Tutankhamon era faraon, şi nu rege al Marii Britanii. Contractul de exclusivitate cu Times era o insultă la adresa partidului naţionalist şi a poporului egiptean. În răspunsul la aceste critici, Carter insistă asupra diferenţei dintre egiptenii moderni, cei mai mulţi descendenţi ai invadatorilor arabi şi adepţi ai islamului din secolul al şaselea după Hristos, şi vechii egipteni, ostili oricăror dogme. Această stîngăcie îi atrase o nouă scădere de popularitate şi ura a numeroşi predicatori musulmani. Deşi spunea adevărul

istoric, membrii echipei sale reuşiră să-l determine pe Carter să renunţe la replică.

– Ce lume mai e şi asta, îl întrebă el pe Callender, în care doar mincinoşii şi intriganţii sînt acceptaţi? Nici măcar acest pămînt sacru nu reuşeşte să modeleze conştiinţe. Unde să mergi pentru a putea respira liber?

– În mormîntul lui Tutankhamon. În mormîntul tău.

CAPITOLUL 80

Cum să demontezi raclele fără a le produce nici o stricăciune? Problema îl obseda pe Carter. În măruntaiele mormîntului se simțea la adăpost, ca într-un sanctuar, liber și neobosit; nici unul dintre colaboratorii săi nu putea ține ritmul de lucru cu el. Dată fiind fragilitatea sculpturilor în lemn de pe panourile din care erau confecționate raclele și nevoia de-a proteja stratul de aur ce le acoperea, Carter se gîndi înainte de a începe delicata intervenție la mai multe variante de lucru. Îi desprinse, la început, pe cei doi paznici aflați de o parte și de cealaltă a intrării în camera mortuară. Înfășurați în bandaje, regii cu pielea neagră au fost așezați provizoriu pe două scaune; li se vedeau numai ochii, ca și cum ar fi fost ultima zvîcnire de viață a două corpuri mari, rănite.

După ce se consultă cu membrii echipei sale, Carter îi ceru lui Callender să construiască o schelă din lemn în jurul raclei; se strecură anevoie între plafonul încăperii mortuare și muchia de sus a raclei paralelipipedice. Se lovi de nenumărate ori, își răni mîinile și trebui să adopte cele mai chinuitoare poziții. În pofida temperaturii ridicate și a îngustimii locului, Carter înainta centimetru cu centimetru, cu teama ca nu cumva vreun panou scăpat din penele de lemn vechi de treizeci de secole să se prăbușească peste ceilalți. Își alungă din fața ochilor imaginea de coșmar a panoului spart în mii de bucățele de nereconstituit.

După zece zile de eforturi, secțiunea cea mai grea a plafonului raclei fu detașată și ridicată. Ajutat de un tînăr, Carter

strecură pe sub scîndurile plafonului cilindri din lemn, care le făceau să alunece. Cînd panoul fu rezemat de peretele capitonat al încăperii, nici arheologul şi nici colaboratorii săi nu se grăbiră să strige de bucurie; ce era mai greu abia urma.

Odată plafonul îndepărtat, Carter putu admira giulgiul de in care acoperea cea de-a doua raclă. Îl chemă pe Merton, corespondentul de la *Times*. Jurnalistul intră parcă în transă.

– Arca Alianţei... Ea este, fără îndoială!

Merton plecă şi, o oră mai tîrziu, se întoarse cu o Biblie. Citi pasajele din Ieşirea în care era vorba despre preţioasa relicvă a vechilor evrei. Imaginaţia i se înfierbîntase vădit.

– Iată secretul lui Tutankhamon! Fusese în Israel şi venise de-acolo cu Arca. E comoara cea mai de preţ care a existat vreodată în pămîntul acestei văi. De-aceea mormîntul a fost atît de bine ascuns.

Carter rămase sceptic; ridică în sfîrşit vălul care se destrămă sub greutatea rozetelor din bronz aurit.

– În curînd, spuse el cu voce scăzută, vom deschide uşile sigilate ale celei de-a doua racle din lemn aurit.

*

Cu obişnuita sa atenţie pentru detalii, Lacau cerceta „dosarul Carter". Funcţionar plin de zel, cu respect pentru regulamentul agenţiei ca pentru Sfînta Scriptură, francezul suporta din ce în ce mai greu independenţa acestui ins, care refuza să se încadreze într-o ierarhie administrativă. Pretenţiile englezului erau lipsite de bun-simţ. Cum să-l faci pe Carter să se încline, cum să-l obligi să se tîrască în genunchi? Desigur, ziaristul Bradstreet şi colegii săi egipteni duceau o adevărată luptă de denigrare a lui Carter, acreditînd imaginea unui tip odios, mercantil şi demn de tot dispreţul; dar arheologul nu se sinchisea deloc de părerea celorlalţi şi continua să meargă pe drumul său, cu neştirbită înverşunare. În plus, de cînd începuse lucrul în interiorul mormîntului, se simţea mai întărit.

Pentru a-l doborî, cîteva răni superficiale nu erau de ajuns, ci trebuia lovit chiar în inimă.

Lacau tocmai găsise punctul slab al adversarului său.

Nu-i mai rămînea decît să pună la punct, cu toată prudența, o strategie cu lovituri ascunse. Măcinîndu-i nervii pe îndelete și afectîndu-i vocația, l-ar fi silit să comită, pînă la urmă, greșeala fatală.

*

Din cale-afară de indignat, Carter îi adună pe membrii echipei sale în laborator.

– Am primit în această dimineață cea mai revoltătoare cerere din toată istoria arheologiei egiptene: sînt somat de către directorul agenției să-i comunic lista cu membrii echipei mele, ca și cum n-ar cunoaște-o deja și ca și cum n-aș fi eu singurul răspunzător pentru colaboratorii mei, în cadrul concesiunii ce mi-a fost acordată.

Merton, ziaristul de la *Times*, luă cuvîntul.

– Eu sînt cel vizat. Bradstreet a făcut sesizări mai sus. Vrea să arate că un ziarist nu are ce căuta într-o echipă de arheologi.

– Dar ești mai competent decît majoritatea inspectorilor agenției.

– Dacă mi-o ceri, Howard, eu sînt gata să demisionez.

– Ești un prieten și un colaborator de încredere. Vei rămîne alături de noi.

– Teme-te de Lacau! Este un iezuit deprins cu cele mai viclene tertipuri.

– Nu are nici un drept asupra acestui mormînt și o știe foarte bine. Războiul lui de uzură nu-i va aduce decît dezamăgiri. Nu uita că ministrul este de partea noastră.

Chipul încruntat al lui Callender nu se destinse, dar el nu îndrăzni totuși să-i răspundă că miniștrii nu era veșnici și că, de multă vreme, își pierduse încrederea în dreptate și în legi.

– Îi vei trimite lista? întrebă Merton.

– Carnarvon n-ar fi acceptat, iar eu, nici atît. Pentru că Lacau va fi oricum aici pe 13 decembrie, voi discuta atunci cu el.

*

Lacau voi să vadă mormîntul și laboratorul. Numai *reis*-ul Ahmed Girigar era prezent acolo. Foarte nemulțumit, directorul agenției urcă pînă la locuința lui Carter unde, învelit într-o pătură, arheologul sorbea dintr-un grog.

– Regret că nu v-am putut întîmpina mai ceremonios, dar o răceală mă obligă să rămîn la pat.

Pus la patru ace, cu mîinile încrucișate la spate, Pierre Lacau își îndulci vocea, într-un fel care contrasta puternic cu atitudinea sa rigidă.

– Pretențiile dumitale nu au justificare, domnule Carter. Doar guvernul, și nu dumneata, este cel abilitat să emită autorizații de acces în mormîntul lui Tutankhamon, înregistrate potrivit normelor și prezentate sub forma unui document scris.

– Eu fac săpături aici, nu guvernul.

– Statul are obligația să controleze săpăturile.

– Este vorba despre concesiunea mea. Sînt singurul ei stăpîn. Arată-mi că nu e așa!

– Nu ai dreptul să-l folosești pe Merton, care este ziarist, și nu arheolog.

– Alegerea colaboratorilor mei e o chestiune care mă privește întru totul. Agenția n-are nici un drept de-a interveni în această privință.

– Dacă nu demisionează, vei avea mari neplăceri.

– Nu va demisiona. Obiecțiile sînt neîntemeiate, domnule director. Amenințîndu-mă, nu faceți decît să vă pierdeți timpul.

– Ministrul va hotărî.

– A hotărît deja.

– Vom mai vedea. Dumneata știi ce se vorbește la Cairo?

Carter luă o înghițitură din băutura fierbinte.

– Spuneți-mi, dacă știți. Văd că bîrfele vă pasionează.

Lacau ocoli privirea interlocutorului său.

– Unii cred că lordul Carnarvon era un spion și un om de afaceri căruia nu-i păsa defel de știință și de arheologie, iar dumneata i-ai călcat pe urme. Numai în această lumină, comportamentul dumitale capătă o noimă.

Carter se ridică și ieși de sub pătrură.

– E o mîrșăvie. Contele iubea cu ardoare Egiptul. Explorarea acestui mormînt devenise rațiunea lui de a fi. Cît despre mine, acesta este scopul vieții mele.

– Să zicem... Dar această pasiune nu-ți justifică aroganța.

– Vreau doar să lucrez în liniște.

– Te-ai gîndit la împărțirea obiectelor?

– Problema aceasta este deja rezolvată.

– Nu-i așa de sigur. Mai avem una încă și mai gravă.

Din cauza febrei, Carter avea frisoane.

– Concesiunea nu durează o veșnicie, îi aminti Lacau. Trebuie să verific, dar mi se pare că nu mai are mult pînă la termen. Reînnoirea ei depinde de Agenția pentru Antichități, ale cărei cerințe sînt tot mai exigente față de calitatea lucrărilor și de planificarea lor judicioasă. Un savant ca dumneata ar trebui să fie de acord cu asemenea cerință. Ai grijă de sănătate, Carter! Vom discuta din nou cînd te vei înzdrăveni. Nădăjduiesc că Tutankhamon nu te va îmbolnăvi chiar de tot.

CAPITOLUL 81

Cu nervii întinşi, pe 15 decembrie, Carter intra în biroul ministrului Lucrărilor Publice, gata să dea totul pe faţă, întregul adevăr, pentru a pune capăt tuturor persecuţiilor. Soliman Paşa nu părea însă la fel de deschis ca de obicei. Un dosar stufos cu sigla Agenţiei pentru Antichităţi trona pe biroul său.

– Mulţumit de rezultatele de pînă acum, domnule Carter?

– Directorul agenţiei readuce neîncetat în discuţie cererile mele.

– Îşi face datoria. Campania de presă dusă împotriva dumitale este foarte neplăcută, cu atît mai mult cu cît unii ziarişti încep să mă critice pe faţă. Ca ministru, ar trebui să mă situez deasupra acestui conflict.

Carter se făcu palid.

– Prezenţa lui Arthur Merton este foarte nepotrivită, continuă Soliman Paşa. După informaţiile pe care le am, el nu este un om de ştiinţă. Faptul că dumneata ai acreditat un ziarist de la *Times* mi se pare o regretabilă eroare.

– Garantez pentru competenţa lui.

– Nu pot accepta acest argument. În Egipt nimeni nu acceptă girul dumneavoastră. Sînteţi un om paşnic, domnule Carter. Puneţi capăt neîntîrziat prezenţei acestui Merton în echipa dumneavoastră ştiinţifică şi totul va reveni la normal. Merton vă va putea vizita în rînd cu alţi corespondenţi de presă, oricînd veţi fixa o astfel de întîlnire.

– E un ultimatum?

– Să nu folosim cuvinte mari! E vorba despre cel mai simplu compromis.

– Îmi permiteți să am obiecții?

– Să nu mai pierdem timpul cu fleacuri. Eu însumi am tăiat numele lui Merton de pe lista cu membrii echipei dumitale.

– E o procedură legală?

Întrebarea îl ofensă pe ministrul care deveni tăios.

– E dorința mea, domnule Carter!

– Să cedez ar însemna ca nici o echipă de arheologi să nu mai poată lucra liber în Egipt.

– Nu complicați situația.

– Voi discuta propunerea dumneavoastră cu membrii echipei mele.

– Să nu mergi prea departe, domnule Carter.

– Nici dumneavoastră, domnule ministru.

*

Reîntors la Luxor, Carter îi adună pe colaboratorii săi la mormîntul lui Sethi al II-lea. Nu le ascunse nimic din gravitatea situației și le aduse la cunoștință cuvintele ministrului Lucrărilor Publice. Nedorind să ia o decizie brutală care ar fi putut dăuna cercetărilor, îi consultă pe toți, pe rînd. Toți erau de acord că omul politic își depășea atribuțiile. Lăsîndu-se manipulat de membrii grupării pentru independență și de francezul aflat la conducerea Agenției pentru Antichități, ministrul se angaja, poate fără voie, într-o luptă surdă împotriva intereselor Angliei și a Statelor Unite. Mai mult, a renunța acum la drepturile sale de concesionare ar fi însemnat pentru Carter să pună în pericol independența de opinie și de acțiune, atît de necesară unei arheologii cu adevărat științifice.

În fața unanimității echipei sale, Carter îi scrise ministrului o scrisoare în care refuză concedierea lui Merton și menționă că, în cazul în care asupra lui ca lider s-ar fi exercitat presiuni administrative, specialiștii de la Metropolitan Museum vor părăsi Valea Regilor și că Times era pregătit să relateze pe larg

despre toate acestea, cu ecouri în toată presa internaţională. În finalul scrisorii, îşi exprimă totuşi convingerea că Soliman Paşa îşi va revizui atitudinea, subliniind şi că regretă această neînţelegere precum şi că-i fusese cu neputinţă să accepte restricţiile cerute.

Ministrul nu-i trimise nici un răspuns.

*

Interiorul mormîntului semăna cu o sală de operaţie. Brancarde din lemn, tărgi împletite din trestie, kilometri de faşă, pachete cu vată şi lumină electrică, toate acestea aveau mai multă legătură cu imaginea de gheaţă a unei săli de intervenţii chirurgicale decît cu atmosfera magică a unui mormînt faraonic. Afară, paznicii şi soldaţii abia mai izbuteau să-i ţină la distanţă pe turiştii care agitau la vedere bilete de acces la mormîntul cel mai vestit din întreaga lume; le cumpărau de la conducătorii de măgari sau de la negustorii de false antichităţi şi îşi manifestau cu vehemenţă nemulţumirea de a nu le putea folosi.

Convins că, de-acum încolo, necazurile se vor ţine departe, pe 3 ianuarie 1924, Carter rupse sigiliul celei de-a doua racle funerare. Sub privirile lui Callender şi a altor membri ai echipei, el dădu la o parte uşile aurite.

– Mai multă lumină, ceru el.

Callender aduse două lămpi mari. În lumina lor, apărură uşile duble ale unei noi racle aurite.

– Încă una! exclamă fotograful Burton. Oare cîte învelişuri mai sînt?

Şi cea de-a treia raclă era intactă, aşa cum fusese sigilată cu treizeci de secole în urmă. Cu respiraţia tăiată, Carter îi deschise uşile şi dădu la iveală o a patra raclă, avînd doi şoimi cu aripile desfăcute în chip de paznici ai pragului vieţii. Hieroglifele evocau cuvintele lui Tutankhamon: „Eu sînt veşnicia: am văzut ziua de ieri şi cunosc ziua de mîine". Cu toate insistenţele colegilor săi, Carter refuză să meargă mai departe.

– Poate că acesta este ultimul obstacol, fu de părere Callender.

– Fără îndoială... Dar avem oare dreptul...

– Gîndește-te la Carnarvon. I-ai fi refuzat o asemenea bucurie?

Carter rupse sigiliul. Ultimele uși duble se mișcară încet. În fasciculul de lumină nu mai apărură uși din aur, ci brațul zeiței Neftis, „suverana templului“, care veghea asupra unui admirabil sarcofag din cuarțit. Ce priveliște minunată și de neuitat era această femeie nepămînteană care, dulce și blîndă, avea rolul de a-i îndepărta pe intruși. Carter și asistenții săi fură cuprinși de o teamă plină de respect în fața acestei reprezentări sacre, ce rezistase intactă peste timp.

– Un sarcofag faraonic neprofanat, spuse Carter în șoaptă, sugrumat de emoție. Singurul din Valea Regilor.

Simți prezența lordului Carnarvon în preajmă; din lumea de dincolo, contele participa la momentul victoriei.

Carter închise la loc, cu religiozitate, ușile celei de-a patra racle aurite.

*

Arheologul reciti textul telegramei pe care urma să i-o trimită lui Lacau:

> În urma cercetărilor efectuate, am constatat că în cea de-a patra raclă se găsește un sarcofag impresionant. Un sarcofag neprofanat! Salutările mele.

Abia fusese expediat acest mesaj, că extraordinara veste se și răspîndi în toată țara. Mii de turiști și de curioși alergară în Valea Regilor. De cum ieși din mormînt, Carter fu luat cu asalt de fotografi și de ziariști; cu toată protecția acordată de colaboratorii săi, nu putu evita să răspundă la întrebările unui Bradstreet extrem de agitat, care îi bară trecerea.

– Sînteți sigur că sarcofagul este închis?

– Sînt sigur.

– Credeţi că veţi găsi acolo ceva unic?

– Ceva dincolo de orice imaginaţie.

– De ce nu-l deschideţi imediat?

– Trebuie mai întîi să fotografiez în amănunt pereţii capelelor funerare şi să inventariez obiectele rituale găsite între aceştia. Orice grabă ar fi o crimă.

– Se spune că în momentul ridicării capacului acestui sarcofag se vor degaja gaze mortale.

– Sînt gata să-mi asum acest risc.

– Mumia este oare învelită în aur?

– Tot ce se poate.

– Cînd vom putea afla acest lucru?

– Nu-mi dau seama. În etapa care urmează, vor fi demontate ultimele două racle. Acum, permiteţi-mi să mă retrag.

*

La ordinul lui Carter, mormîntul fu închis la loc. După clipele de exaltare, simţea nevoia de linişte şi de singurătate; în acest timp echipa avea să se ocupe de obiectele ce trebuiau inventariate şi restaurate. Ciripitul de pasăre ce venea din depărtare îi aduse aminte de canarul său, de pasărea de aur care îl călăuzise prin cîntec spre cea mai uluitoare dintre descoperiri. Privi enorma hartă a Văii Regilor, pe care îşi notase toate descoperirile de pînă atunci. Cu scrisul său fin şi rapid, însemnă abia acum locul în care descoperise mormîntul lui Tutankhamon.

Carter se pregătea să cineze singur, cînd Ahmed Girigar, şeful serviciului său de pază, îi anunţă sosirea unui emisar din partea ministerului Lucrărilor Publice. În ciuda oboselii, îl primi pe funcţionarul îmbrăcat după moda europeană.

Trimisul refuză să ia loc.

– Ministrul vă trimite felicitările sale, dar este extrem de nemulţumit de felul în care aţi procedat la deschiderea ultimei

racle. Ar fi trebuit să fie de față și un reprezentant al Agenției pentru Antichități.

– L-am chemat pe domnul Engelbach, dar era prins cu lucruri mai importante. Vă rog să fiți convins că sarcofagul n-a suferit din cauza absenței sale.

– În plus, surse guvernamentale vă acuză că, în momentul deschiderii ultimei racle, ați permis accesul unui corespondent al ziarului Times, ceea ce contravine normelor deontologice.

– Informație inexactă. De față se aflau doar membrii echipei mele.

– Îmi îngădui să notez aceste explicații și să vă dau la semnat procesul-verbal ce va fi înaintat ministrului.

Carter citi textul scris de funcționar, constată că răspunsurile sale nu fuseseră deformate și semnă documentul.

– Eu m-aș teme de complicații, încheie emisarul.

– Fiți liniștit. Totul e în regulă.

Era clar că Bradstreet și Lacau continuau să-l submineze. Clipa dezvelirii sarcofagului apropiindu-se, cei doi deveneau tot mai veninoși. Chiar dacă ministrul Lucrărilor Publice părea să le țină partea, aceștia nu reușeau decît să-l enerveze pe Carter, fără să-l abată de la țelul lui.

– Mai aveți o vizită, îi spuse Ahmed Girigar.

– A, nu! Mai tîrziu.

– Ar fi bine să vă primiți oaspetele. Vine de foarte departe.

Intrigat, Carter încuviință totuși.

Într-o rochie vaporoasă, luminoasă și transparentă, *lady* Evelyn păși către el.

CAPITOLUL 82

– Cînd ai venit?

– Chiar acum.

– Stai mai mult la Luxor?

– N-ai nevoie de o asistentă? Se aude vorbindu-se despre descoperirea unei comori fabuloase.

Ca şi cum i-ar fi fost teamă să nu risipească un miraj, Carter o cuprinse cu duioşie în braţe.

– Dar mama ta...

– În memoria tatălui meu, a fost de acord să-mi petrec iarna în Egipt şi să-ţi urmăresc munca.

– Tatăl tău este mereu alături de mine, Eve. Nimeni nu-l poate înlocui.

– Ăsta e şi motivul pentru care nu ne vom putea căsători niciodată, Howard. Părerea celorlalţi ar conta mai puţin, dar el nu şi-a dat consimţămîntul...

– Dar dacă ar trimite un semn de-acolo, din ceruri?

– Fie să te audă sufletul lui!

– Tremuri.

– Mă tem că am răcit.

El îi acoperi umerii cu un pled de lînă. Privirile tinerei femei căzură pe harta cea mare a Văii Regilor.

– Ai reuşit, Howard! Ce fericit trebuie să fie tata!

– Să nu ne bucurăm prea devreme. Mai sînt cazuri de sarcofage neprofanate şi totuşi goale.

– Nu şi acum...Tutankhamon e viu, simt asta!

– Viu? Poate vrei să spui...

Îl privi cu toată dragostea pe care o femeie știe s-o ofere celui ales.

– Un faraon poate muri?

Peste Valea Regilor se lăsa noaptea. Carter stinse luminarea; Eve renunță la pledul de lînă. În depărtare, Nilul ducea pe undele sale bucuriile unei zile deja apuse.

*

Sosise ceasul demontării și evacuării raclelor, panou cu panou; fără să-i pese de căldură, Carter încerca să nu se grăbească și să nu facă mișcări bruște. Degajarea sarcofagului implica respectarea cu strictețe a măsurilor de protecție, astfel încît aceste opere inestimabile să nu aibă nimic de suferit. Observă în treacăt că dulgherii egipteni montaseră panourile într-un chip ciudat: față de punctele cardinale și de indicațiile codificate, ordinea acestora era inversată. Fără îndoială că fuseseră siliți să lucreze în mare grabă; prima lor grijă trebuie să fi fost să ascundă cît mai repede mormîntul.

Pe cînd Carter își vedea calm de munca sa, hoarde de turiști luau cu asalt, în valuri, hotelurile din Luxor. Cum se întîmpla ca una și aceeași cameră să fie rezervată de patru sau de cinci ori, încăierările între oameni civilizați se țineau lanț; învingător ieșea, ca de obicei, cine dădea un bacșiș mai mare. Ceilalți trebuiau să se mulțumească de-a fi găzduiți în pensiuni de familie sau, mai rău, în camere închiriate pe la localnici. Prăvăliași, negustori ambulanți, proprietari de calești, cu toții se închinau la Tutankhamon, care le sporea afacerile.

Cel mai mare falsificator din oraș obținu o întrevedere cu Carter și îl rugă să intervină pentru el; cu metode tradiționale, el fabrica imitații foarte fidele după scarabeii lui Tutankhamon, spre satisfacția autentică a numeroși colecționari. Or, de cînd se aflase despre descoperirea unui mormînt neprofanat, concurența fără scrupule invadase piața cu produse de o calitate mediocră. Arheologul își exprimă regretul că nu putea acorda falsurilor de bună calitate un certificat de

proveniență și, cu aerul cel mai serios, îl sfătui pe comerciantul căzut victimă concurenței neloiale să se adreseze Agenției pentru Antichități.

La sfîrșitul unei astfel de zile de hărțuială, Carter ieșea din laborator, cînd *lady* Evelyn îi aduse un ziar local. Într-un interviu, Lacau își mărturisea intențiile.

– Numai vorbe, doar vorbe.

– Nu, Howard: e o amenințare directă. Directorul agenției susține că ar exista un proiect de hotărîre de guvern prin care ar urma să ți se suspende orice activitate, iar turiștii ar fi din nou autorizați să ne viziteze sanctuarul.

– Prostii. Mai sînt și alte declarații de același fel?

– Te consideră vinovat de producerea unor disensiuni la nivelul agenției și în activitatea guvernului chiar. După părerea lui Lacau, atitudinea ta aduce atingere suveranității statului și ideii de domeniu public.

– Altfel spus, refuză să împartă obiectele, așa cum a fost înțelegerea cu tatăl tău! Acest Lacau este un adevărat șarpe veninos... Cu toate acestea, el știe că nu gustul pentru cîștig, ci dorința mea de dreptate mă face să acționez. El încearcă să lipsească familia ta de bunurile ce i se cuvin pentru a fi finanțat atîția ani săpăturile. Vi se încalcă drepturi legitime. N-o să îngădui acest lucru.

– Fii prudent, Howard!

– Mai întîi trebuie să arăt că sînt de neclintit.

Carter organiză o întrevedere cu egiptologi de renume, cum ar fi maestrul său, Newberry, filologul englez Gardiner, colegul său american Breasted și Albert Lythgoe, reprezentantul lui Metropolitan Museum. În numele științei, Carter și cei patru specialiști întocmiră o scrisoare foarte critică la adresa lui Pierre Lacau și a Agenției pentru Antichități, din cauza căreia înaintarea lucrărilor era compromisă. Mormîntul lui Tutankhamon, se spunea acolo, nu aparține Egiptului, ci lumii întregi; Howard Carter și echipa sa își îndeplineau misiunea cu o dăruire și o seriozitate pe care nimeni nu le punea la îndoială. De ce, în loc să se acorde prioritate salvării tezaurului, cercetătorii erau mereu

tulburați din munca lor cu cereri de vizitare? Guvernul egiptean nu alocase nici un sfanț acestor cercetări; toate sumele investite fuseseră avansate de lordul Carnarvon. Lacau lăsa mult de dorit în felul în care își îndeplinea obligațiile cu purtările sale de birocrat chițibușar. Se cuvenea ca el să-și recunoască greșelile și să sprijine, în sfîrșit, eforturile depuse de Carter. Ca o măsură de prevedere, copii ale acestei scrisori fură trimise înaltului comisar britanic și mai multor instituții științifice din străinătate.

*

Carter ridică paharul de șampanie; *Lady* Evelyn și colaboratorii lui făcură același gest.

– Lacau nici măcar n-a îndrăznit să dea o replică.

– Trebuie să fim atenți, recomandă Callender. N-am nici o îndoială că pune la cale un complot din umbră.

– Prea tîrziu.

– Ca unul școlit de iezuiți, zise Burton, franțuzul este oricînd în stare să inventeze o nouă stratagemă, pe care nimeni să n-o fi prevăzut.

– Eu sînt mai optimist, spuse Carter. Nu cred că Lacau ne va mai face necazuri. Acum drumul spre sarcofag e deschis.

Neliniștită totuși, *lady* Evelyn se mulțumi să soarbă din delicioasa băutură. Nu voia să strice buna dispoziție a arheologului cu temerile sale.

– Ai îndoieli? o întrebă în șoaptă.

– Nu în seara asta.

– Mîine, voi ridica pentru tine vălul de pe cel mai desăvîrșit și tainic loc al morții.

*

Carter părea contrariat; tocmai observase o urmă de fisură pe capacul sarcofagului. O reparație făcută chiar în epocă; o porțiune din ipsos pictat imita granitul, pentru a masca

defecțiunea. În fiecare colț, zeițe cu brațele și aripile întinse ocroteau sufletul regelui, oferindu-i viața veșnică.

Carter duse mîna la gît.

– Howard, ce ai?

– O durere trecătoare...

– Ce se întîmplă?

– O crăpătură în capac... Poate însemna că sarcofagul a fost profanat.

Tînăra femeie observă rana ce brăzda capacul sicriului din piatră.

– Nu, e cu neputință. Nici nu te gîndi.

– De ce ești atît de încrezătoare?

– Așa simt în adîncul ființei mele; înnăditura asta e făcută de mîna unui lucrător al faraonului.

Lady Evelyn îi dădu întreaga siguranță de care avea nevoie. În timp ce Carter atingea capacul cu vîrful degetelor, Callender cobora în fugă pe coridorul în pantă și, cu răsuflarea întretăiată, spuse:

– O catastrofă... Trebuie să pleci de urgență la Cairo.

CAPITOLUL 83

Neliniştit, Carter trecu pragul biroului noului ministru al Lucrărilor Publice, Morcos Bey Hanna. Insensibil la evenimentele politice, arheologul înţelegea, în sfîrşit, că venirea la putere a naţionalistului Saad Zaghlul aducea schimbări în atitudinea oficialilor egipteni faţă de străini.

Noul ministru era un bărbat solid, cu o frunte îngustă şi cu un aer belicos; trecu peste obişnuitele formule de politeţe.

– Eşti englez, domnule Carter?

– Întocmai, domnule ministru.

– Nu-mi plac englezii. Fiindcă ceream independenţa ţării mele, m-au aruncat în închisoare pentru patru ani; poporul a făcut din mine un erou. Acum ţin să-i mulţumesc pentru încredere şi să-i dovedesc că nu mi-am schimbat idealurile. Dumneata ai un ideal?

– Mormîntul lui Tutankhamon.

– Nu cunosc nimic din arheologie; pietrele vechi mă plictisesc. Mă interesează mai degrabă oamenii. Pe dumneata nu?

– Încă din adolescenţă m-au pasionat faraonii. Credeţi-mă, Tutankhamon este un tovarăş în viaţă care merită toate sacrificiile.

Morcos Bey Hanna îşi aprinse o ţigară.

– Ar fi mai bine să nu stai aşa, picior peste picior. În ţara mea, este o poziţie ireverenţioasă în prezenţa unui superior.

Furibund, stăpînindu-şi anevoie nervii, Carter se conformă. Dar hotărî să nu mai cedeze nici o palmă.

– De ce te-am chemat aici? Desigur! Afacerea Tutankhamon... Prea multe conflicte cu administraţia, mult prea multe. Aceste probleme îmi displac profund. Un arheolog ar trebui să tacă şi să asculte.

– Cu condiţia să i se permită să lucreze în linişte şi să-şi ducă la capăt cercetările.

Ministrul se miră că acest străin îndrăznea să-l înfrunte.

– Pierre Lacau, spuse el, mi-a transmis documentele dosarului. După părerea lui, autorizaţia dumitale de săpături nu-ţi dă nici un drept de proprietate asupra mormîntului, considerat neprofanat, şi încă mai puţin asupra tezaurului pe care acesta îl conţine.

– Acordurile încheiate cu lordul Carnarvon...

– Nu un lord englez face legea în Egipt! Ajungi la o înţelegere cu agenţia şi nu mă mai deranja.

– Pierre Lacau are un comportament abuziv.

– Şi dumneata la fel, domnule Carter! Oare nu dumneata ai semnat un contract de exclusivitate cu *Times*, în dispreţul întregii prese egiptene, care ar fi avut totuşi un drept de prioritate la informaţii?

– Lordul Carnarvon aprecia, pe bună dreptate, că prezenţa zi de zi a zeci de ziarişti ar fi fost o piedică în calea cercetărilor.

– Recunosc ipocrizia britanică! Să vorbim despre munca dumitale... Te sfătuiesc serios să te supui ordinelor primite şi să nu părăseşti teritoriul Egiptului.

Ofensat, Carter se ridică.

– Daţi-mi voie să nu înţeleg.

– Şi totuşi, e simplu: ca angajat al ministerului meu, trebuie să fii un funcţionar devotat.

– Eu sînt în serviciul soţiei răposatului conte de Carnarvon şi proprietar al concesiunii.

Morcos Bey Hanna apăsă pe o sonerie. Pe uşa ce se deschise în stînga sa apăru Pierre Lacau, cu braţele încărcate de dosare. Cu o înclinare din cap, acesta îl salută pe ministru.

– Am aici toate detaliile acestui conflict.

Carter se simţi prins în cursă. Tocmai cînd se gîndea să iasă vijelios din birou, ministrul avu o reacţie neaşteptată.

– Hîrţogăria asta îmi face lehamite; trecutul e trecut. Cînd vom avea o ceremonie de inaugurare a sarcofagului? Poimîine ar fi destul de potrivit.

– Imposibil, răspunse Carter.

– De ce?

– Pentru că nu cunosc exact numărul şi starea sicrielor pe care le conţine. Să le scot din cuva lor de piatră mi-ar putea lua şi cîteva luni.

Ministrul se întoarse spre Lacau.

– Ce părere aveţi, domnule director?

Lacau nu-şi îngădui să mintă.

– Howard Carter are dreptate în această privinţă.

Morcos Bey Hanna nu-şi ascunse dezamăgirea.

– Arheologia e cu adevărat insuportabilă. Anunţă-mă cînd vei fi gata.

Ministrul ieşi din birou, lăsîndu-i pe Carter şi pe Lacau faţă în faţă.

– Nu puteam face altfel, se scuză directorul agenţiei.

– Ar trebui să mai lăsaţi dosarele din braţe, îl sfătui Carter. Greutatea lor v-ar putea epuiza.

*

Pe 12 februarie 1924, la trei după-amiaza, Carter le ceru invitaţilor săi să se apropie de sarcofagul lui Tutankhamon. După ce se întrebase îndelung asupra a ceea ce intenţionau de fapt ministrul şi Lacau, urmase sfatul dat de *lady* Evelyn: să grăbească ritmul lucrărilor şi să mobilizeze mai multe

personalităţi pentru a lua parte la un moment cu totul excepţional: ridicarea capacului sarcofagului din piatră. Alături de membrii echipei, mai erau prezenţi subsecretarul de la Ministerul Lucrărilor Publice şi Pierre Lacau, al cărui costum negru dădea o notă funerară ceremoniei.

Callender verifică soliditatea troliurilor şi a frînghiilor scripetelui ridicat în camera mortuară, în locul raclelor demontate. Cu o privire, îi dădu de înţeles lui Carter că dispozitivul de ridicare era pregătit. Acesta dădu ordin să înceapă acţiunea; în liniştea cea mai adîncă, uriaşa lespede de piatră fu ridicată.

Carter îşi strecură capul sub capacul ce spînzura deasupra lui, cîntărind mai mult de o tonă. *Lady* Evelyn tocmai se pregătea să-l apuce pe arheolog de braţ şi să-l tragă înapoi, dar el deja dădea la o parte un giulgiu, înfăşurîndu-l cu mişcări de o încetineală extremă. Cu mîinile tremurînd şi cu fruntea scăldată de sudoare, el trebui să repete aceleaşi mişcări de cîteva ori. Cînd dădu peste ultimul văl, scoase un ţipăt de uimire.

Odihnindu-se, chipul sublim al lui Tutankhamon contempla senin eternitatea; figura era modelată din foiţe de aur, ochii din aragonit şi obsidian, sprîncenele şi pleoapele din lapislazuli. Pe piept, mîinile ţineau crucea fermecată a vieţii fără sfîrşit, atributul păstorului, şi stindardul agricultorului, ambele încrustate în porţelan albastru.

Lady Evelyn se aplecă, la rîndul ei, peste marginile sarcofagului; frumuseţea chipului de aur avea o splendoare mai presus de tot ce se văzuse vreodată în arta Egiptului faraonic. Tutankhamon nu era mort; prin puterea frumuseţii, în ochii lui din piatră pulsa viaţa. Cununa apărată de zeiţa-vultur, mumă a lumii, şi de zeiţa-cobră, simbol al forţei vitale, îl plasa pe faraon într-un univers sacru, din care omenirea era exclusă.

Invitaţii contemplară, pe rînd, chipul faraonului. Nici o şoaptă nu tulbură atmosfera sacră a întîlnirii cu Tutankhamon, faraonul ieşit din tenebre. Callender plînse. Deşi catolic practicant, Lacau încercă o emoţie aproape religioasă; efigia faraonului păgîn părea de o perfecţiune divină.

Unul cîte unul, abia se îndurară să iasă; ar fi rămas bucuroşi lîngă tînărul rege. Howard Carter urcă ultimul culoarul care-l duse înapoi la lumina zilei; imaginea făpturii regale îi rămase pentru totdeauna în minte.

– E viu, şopti el.

CAPITOLUL 84

Minute în şir, Carter fu incapabil să scoată o vorbă. Lacau şi subsecretarul de stat nu îndrăzniră să se retragă, înainte ca arheologul să-şi revină.

– Magnific, recunoscu Lacau.

– Ar fi indicat să permitem cîteva vizite, recomandă subsecretarul de stat, şi să organizăm o conferinţă de presă. Va fi ceva fabulos...

– Cum doriţi, încuviinţă Carter, aflat încă în stare de şoc.

– Cred că soţiile membrilor echipei ar trebui să viziteze cripta faraonului înaintea ziariştilor, propuse Callender.

– Evident, aprobă Carter. Merită această recompensă.

– Sigur că da, admise subsecretarul de stat. Avem însă nevoie de o derogare. E o problemă uşor de rezolvat. Îl sun pe ministru.

– Minunat, repetă Lacau, pierdut în visare.

Carter era copleşit. Pretextînd că vrea să verifice frînghiile, coborî din nou în mormînt. În realitate, voia să fie singur cu Tutankhamon şi să-i ceară secretul privirii pe care noaptea morţii nu reuşise să i-o stingă.

*

Atmosferă nu mai era tensionată. Carter primi felicitări din partea colaboratorilor lui şi a soţiilor acestora. În acea dimineaţă de februarie, conversaţiile erau animate de o atmosferă

înălţătoare. Fiecare era conştient că este participant direct la un eveniment istoric.

Reis-ul Ahmed Girigar îl văzu cel dintîi pe poştaşul care, cocoţat pe spatele unui măgar, se apropia de mormîntul lui Tutankhamon.

– Un plic urgent pentru domnul Carter! anunţă el cu o voce puternică.

Mirat, arheologul citi un mesaj semnat de Pierre Lacau, directorul Agenţiei pentru Antichităţi. După ce primise telegrama ministrului Lucrărilor Publice prin care acesta interzicea categoric accesul la mormînt al soţiilor colaboratorilor lui Carter, Lacau se vedea obligat să formuleze acest ordin în cel mai clar mod posibil. Deşi îşi exprima regretul pentru acest incident neplăcut, din respect faţă de deciziile ministeriale, directorul îl soma pe Carter să le pună în aplicare fără comentarii. Fără a avea o autorizaţie scrisă, nici o femeie nu va putea vizita mormîntul.

Carter strînse pumnii.

– Îmi pare rău, declară el. Ministrul le refuză soţiilor voastre posibilitatea de a-l vedea pe faraon.

Se auziră cîteva proteste, dar Callender şi Burton găsiră de cuviinţă să calmeze spiritele. În fond, scrisoarea lui Lacau era un document oficial; refuzul lui Carter de a-l lua în seamă ar fi făcut din el un infractor.

– Ar fi totuşi o laşitate să-i dăm ascultare.

El redactă un bilet scurt şi brutal, în care făcu referire la jignirea de neînchipuit adusă lui şi echipei sale; motiv pentru care ei refuzau să continue lucrul şi închideau mormîntul.

Nervos, Carter îi ceru lui Merton să publice în *Times* relatarea întocmai a faptelor şi să scoată în evidenţă rolul negativ jucat de Lacau; se îndreptă apoi cu paşi mari către mormîntul lui Sethi al II-lea unde, ajutat de Callender, montă la loc grilajul din fier, încuiat cu lacăt. Închise apoi şi grilajul care bloca accesul spre mormîntul lui Tutankhamon, îşi puse în buzunar singura legătură de chei, încălecă un măgar şi porni în direcţia debarcaderului. Nu-şi umflă plămînii cu briza Nilului, aşa cum

făcea de obicei. O trăsură îl duse în mare viteză la Winter Palace. Intră în mare grabă și își afișă biletul de răspuns către Lacau la avizierul din holul hotelului prin fața căruia se perindau sute de turiști și de personalități.

Cîteva ore mai tîrziu, scandalul devenise public; acuzațiile lui Carter și hotărîrea lui extraordinară deveniră curînd singurul subiect de conversație din tot orașul.

*

Carter continuă lupta și pe un alt front; el trimise o telegramă prim-ministrului, Zaghlul, pentru a-i solicita să intervină în favoarea sa. Acesta nu putea decît să condamne incalificabila atitudine a Agenției pentru Antichități. Pentru a dovedi că avea dreptate, arheologul se gîndea chiar să intenteze proces guvernului.

– Vom izbîndi, îi promise el lui *lady* Evelyn.

– Cei mai mulți dintre turiști nu sînt de acord cu inițiativa ta.

– Nu contează.

Răspunsul lui Zaghlul fu rapid și foarte sec.

– De necrezut! spuse Carter cu amărăciune. Zaghlul nu recunoaște faptele, ba, mai mult, îmi amintește că mormîntul nu e proprietatea mea și că nu am dreptul să abandonez lucrările.

Cînd citi misiva prim-ministrului, *lady* Evelyn remarcă, în pofida tonului ei rece, și ceva încurajator.

– Recunoaște totuși valoarea la scară mondială a descoperirilor tale.

– Politețuri... Își apără ministrul și mă dezaprobă pe mine.

– Lupta devine inegală, Howard.

– Nu e așa. Dreptatea este de partea mea.

*

Pierre Lacau încerca o mult așteptată satisfacție la citirea presei. Numai Times îi lua apărarea lui Carter și acuza guvernul

egiptean că trimisese poliţişti pentru a opri cu forţa vizita la mormînt a cîtorva doamne de cea mai bună condiţie. Celelalte ziare criticau în cor răspunsul arheologului, un megaloman, un om epuizat, aflat la capătul nervilor, un colonialist de cea mai joasă speţă. Ministrul Lucrărilor Publice răspîndise versiunea sa în ziarele egiptene. Acestea considerau că Howard Carter, uneltitor de intrigi şi grevist pe deasupra, nu mai merita să rămînă la conducerea şantierului. El încălca regulile acestei meserii şi aducea prejudicii cercetărilor.

Lacau jubila. Stîngaci şi naiv, Carter făcuse o greşeală fatală; victimă a unei perseverente tactici de hărţuire, el nu se ferise de capcanele ce-i erau scoase în cale. Ce mai rămînea, în ochii opiniei publice, din aventurierul plin de entuziasm, dacă nu imaginea unui tîlhar? Guvernul trebuia să-l distrugă şi să-şi afirme suveranitatea.

*

Descumpănit, Carter se simţea pus la colţ. Callender încerca zadaznic să-l consoleze. Glumele lui Burton nu-l mai amuzau. Doar *lady* Evelyn îl consola.

– Politicienii sînt oamenii cei mai demni de a fi dispreţuiţi. Minciună şi trădare: iată codul pe care îl aplică ei.

– Să nu-mi spui că nu ştiai, Howard!

Se retrăseseră în locuinţa de şantier, păzită de Ahmed Girigar şi de oamenii săi. Cîţiva turişti, înfuriaţi de faptul că mormîntul lui Tutankhamon fusese închis, încercaseră să pătrundă înăuntru, doar pentru a-l insulta.

Carter începu să bea peste măsură.

– Ce am făcut să merit toate acestea? Mai întîi, moartea lui Carnarvon, apoi toată această ostilitate...

– Ţine-te tare, Howard! Dacă te dai bătut, Lacau va triumfa, iar memoria tatălui meu va fi luată în răspăr.

Lady Evelyn era atentă cu el, iar Carter găsea în blîndeţea ei forţa de a rezista.

– Mă voi bate pînă la capăt, Eve.

*

Carter şi colaboratorii săi ţinură un adevărat consiliu de război. Toţi căzură de acord că ministrul Lucrărilor Publice şi directorul Agenţiei pentru Antichităţi îşi depăşiseră atribuţiile şi duceau o politică de intimidare. Dar, de-a lungul vieţii, Howard Carter nu dăduse niciodată înapoi din faţa primejdiei.

Sprijinul necondiţionat din partea echipei sale îi era vital. Întărit de această unanimitate de simţire, era hotărît să reziste pînă la capăt refuzînd orice concesie. Îşi jură că explorarea mormîntului se va face şi în continuare doar sub responsabilitatea lui.

În zorii zilei de 15 ianuarie, Howard Carter coborî pe drumeagul ce ducea spre vale. În faţa mormîntului lui Tutankhamon, făceau de pază militari. Crezu că măsurile obişnuite de securitate fuseseră suplimentate. Un ofiţer superior veni către el.

– Zonă interzisă, îi spuse acesta.

– Sînt Howard Carter.

– Aveţi o autorizaţie scrisă din partea Ministerului Lucrărilor Publice sau a Agenţiei pentru Antichităţi?

– Nu am nevoie.

– Am instrucţiuni categorice: mormîntul lui Tutankhamon şi cel al lui Sethi al II-lea, înregistrat cu numărul 15 şi folosit ca laborator, sînt închise şi nimeni nu este autorizat să intre.

– Vă bateţi joc de mine?

– Nu faceţi vreun gest necugetat, domnule. Altminteri, voi fi nevoit să folosesc forţa.

CAPITOLUL 85

Ca un animal rănit, Carter se ghemui în cel mai întunecat colţ al casei sale de şantier. Două zile nu mîncă nimic. *Lady* Evelyn se încăpăţînă să-l facă să înghită nişte ceai şi puţin orez. Arheologul citi şi reciti articolul din *Saturday Review*, în care ziaristul îşi făcea probleme legate de calitatea frînghiilor ce ţineau în aer capacul sarcofagului; dacă ar fi cedat, pierderile ar fi fost ireparabile.

– Trebuie să mă duc să verific.

– Imposibil, Howard. Soldaţii nu te vor lăsa să treci.

– Ministrul a primit scrisoarea mea de protest?

– Bineînţeles că a primit-o, dar nu va răspunde niciodată.

– Ce să fac, Eve? Eu voi muri de inimă rea, iar Tutankhamon va fi distrus!

– Răbdare şi rugăciune, Howard. Frînghiile pot ţine suspendat capacul, nici o grijă.

El o crezu. Privirea ei nu putea să mintă.

*

După o săptămînă de la închiderea mormîntului din iniţiativa oficialităţilor, opinia publică reproşa guvernului că era indiferent la soarta sarcofagului, cîtă vreme nu-l autoriza pe un alt arheolog în stare să ducă lucrările la bun sfîrşit. Dacă frînghiile aveau să cedeze, prăbuşirea capacului ar fi distrus sicriul din aur al faraonului.

Times insista asupra acţiunii improprii a autorităţilor; rigoarea lor era tardivă, iar exigenţa li se manifesta într-un moment cum nu se poate mai prost ales.

Ziariştii autohtoni îşi schimbară şi ei părerea destul de repede. Nu cumva Carter era victima, şi nu vinovatul? La sfatul lui *lady* Evelyn, arheologul acceptă să primească un ziarist egiptean: proaspăt ras, cu mustaţa bine tunsă, cu nodul papionului în poziţie ireproşabilă, Carter încercă să afişeze în ochii presei o expresie senină.

– Admiteţi că aţi greşit, domnule Carter?

– În afară de a fi crezut în dreptate, nu am comis nici o greşeală.

– Vă menţineţi criticile la adresa ministerului?

– Ministrul minte şi vorbeşte despre mine ca despre un duşman al acestei ţări şi al poporului egiptean. Egiptul e şi ţara mea. Pînă cînd sicriele cu rămăşiţele lui Tutankhamon nu vor fi fost degajate din sarcofag, refuz pur şi simplu să pun mormîntul la dispoziţia oricărui turist.

– Greşesc eu sau aţi afirmat că ministrul este mincinos?

– Acesta este cuvîntul exact.

– Care sînt cererile dumneavoastră?

– Ca dispozitivul de pază al poliţiei să fie retras de urgenţă şi cea mai mare aventură arheologică a tuturor timpurilor să continue. Doar echipa mea are competenţa necesară.

*

Lacau împături ziarul în care tocmai apăruse interviul lui Carter. Invitat la Consiliul de miniştri, directorul Agenţiei pentru Antichităţi făcu o expunere a situaţiei şi prezentă adunării în plen a guvernului principalele documente ale dosarului Tutankhamon.

Rechizitoriul pronunţat împotriva lui Carter fu zdrobitor: ministrul Lucrărilor Publice îl aprobă întocmai şi îşi exprimă părerea că, insultîndu-l, englezul insultase întreaga naţiune. Nici unul dintre colegii săi nu vorbi în apărarea arheologului.

– Să trecem la vot: sînteţi de acord că Howard Carter a rupt contractul său cu Egiptul, închizînd mormîntul fără autorizaţie şi neglijîndu-şi îndatoririle de egiptolog? întrebă prim-ministrul Zaghlul.

Miniştrii votară „da", în unanimitate.

– Sînteţi de acord cu acţiunea domnului Lacau şi a agenţiei sale?

Guvernul dădu acelaşi răspuns.

– În concluzie, spuse prim-ministrul, Howard Carter nu mai este autorizat să continue cercetările şi nu mai are acces la mormînt. Pe viitor, afacerea Tutakhamon va reveni guvernului însuşi.

*

La citirea comunicatului oficial, Carter rămase fără grai. Nu-i mai rămăsese nici o posibilitate de a se apăra. Zaghlul se folosise de cel mai demagogic argument: făcea cadou întregului popor, în cel mai scurt timp posibil, şansa de a vizita locul despre care se vorbea peste tot în lume, aflat chiar pe pămîntul strămoşesc.

Callender şi alţi membri ai echipei erau în stare de şoc; visul cel mai frumos cu putinţă se destrăma din pricina manevrelor politice şi a vanităţii funcţionarilor, nepăsători faţă de eforturile ştiinţei făcute atîţia ani la rînd. Carter încerca totuşi să susţină moralul oamenilor săi.

– Anglia nu ne va abandona.

– Te gîndeşti la înaltul comisar? întrebă Burton.

– Nu, răspunse *lady* Evelyn. El nu ţinea la tatăl meu şi nu e omul care să aibă destul curaj pentru a se opune pe faţă guvernului epiptean, riscîndu-şi postul şi cariera.

– Ce altă soluţie avem?

– Parlamentul britanic! I-am telegrafiat mamei să obţină sprijinul prietenilor politici ai tatălui meu. Guvernul nostru se va impune în faţa celui egiptean.

Entuziasmul tinerei femei îi molipsi pe toţi. Ciocnind cupe de şampanie, Carter relată cele mai emoţionante momente de pe parcursul întregii epopei.

În noaptea aceea fără stele, încrederea echipei renăscu.

*

Răsăritul soarelui aprindea cerul. Privind valea cu versanţii ei arizi săpaţi de torente, Eve şi Carter se încăpăţînau să creadă în imposibil. Strînşi unul într-altul pentru a înşela răcoarea dimineţii, savurau complicitatea tăcută a unui cuplu obişnuit să lupte cu toţi demonii şi să treacă peste piedici fără să le ţină şirul. Amîndoi ştiau că la capătul tuturor strădaniilor nu-i aştepta fericirea; despărţirea şi suferinţa aveau să le sfărîme inimile. Înainte de-a fi înghiţiţi de pustiul singurătăţii, gustau din beţia reculegerii în doi, contemplînd înălţimile.

– Asta-i dragostea, Eve?

– Cea mai violentă şi mai dureroasă.

– Cînd pleci?

– Curînd va fi primăvară. Mama aşteaptă să mă întorc la Highclere.

– Este aşa de important să-ţi respecţi rangul?

– Deşi nu cred în asta, da.

– Dacă aş putea să te opresc... Dar azi, eu nu mai sînt nimic.

– Tu eşti unul dintre aleşi, Howard. Drumul tău e scris în stele. Respiri eternitate, asemenea faraonului tău, Tutankhamon. Eu nu sînt decît un popas...

– Te îndoieşti de sentimentele mele?

– Nici o clipă. Dar nu eu sînt viitorul tău.

– De ce această sentinţă?

Ea zîmbi şi îl sărută.

– Eşti unic, Howard, pentru că tu nu te schimbi. Nici eu, nici altă femeie nu te-ar putea face să te abaţi din cale. Te iubesc, fiindcă te admir.

Parlamentul britanic torcea monoton: nici un subiect nu trebuia să-i tulbure liniştea. Prim-ministrul, Ramsey Mac Donald, fu dintr-odată interpelat în afacerea Tutankhamon.

– Este adevărat că domnul Carter este titular al concesiunii arheologice?

– Este în serviciul văduvei celui de-al cincilea conte de Carnarvon, care dispune, de fapt, de această concesiune.

– În conflictul dintre Howard Carter şi prim-ministrul egiptean, care este poziţia noastră?

– Guvernul Majestăţii Sale nu a acordat nici un privilegiu echipei de arheologi care lucrează în sit.

Prim-ministrul se prefăcu a nu observa protestele pe care declaraţia sa le stîrnea în sală. Un contestatar se înverşună şi îl rugă să fie mai explicit.

– Afacerea Tutankhamon nu e de competenţa noastră, spuse Ramsey Mac Donald. E o chestiune de ordin personal. Activităţile domnului Carter sînt supuse jurisdicţiei Egiptului, şi nu celei britanice. Nu vreau să mai aud vorbindu-se despre acest personaj şi consider chestiunea închisă.

CAPITOLUL 86

Reis-ul Ahmed Girigar își termina rugăciunea de dimineață, la cîțiva metri de mormîntul lui Tutankhamon, cînd văzu sosind un grup neobișnuit, alcătuit din soldați și polițiști. În fruntea lor era Pierre Lacau. Cămilele și caii înaintau la pas domol.

Reis-ul se postă în capătul drumului care ducea la mormîntul lui Tutankhamon. Încadrat de un ofițer superior și de un funcționar din Ministerul Lucrărilor Publice, Lacau se fixă la doi metri de el.

– Prietene, dă-ne voie să trecem.

– Domnul Carter m-a numit adjunctul său. Am sarcina de-a asigura paza șantierului.

– Șantierul nu-i mai aparține. Situl intră sub controlul direct al statului.

– Singurul meu patron este domnul Carter.

– Te înșeli. De-acum ești în serviciul guvernului.

– Aveți documente în acest sens?

Înaltul funcționar își ieși din fire.

– Conformează-te imediat ordinelor prim-ministrului!

– Arătați-mi un document oficial.

La un semn al ofițerului superior, doi soldați îndreptară armele spre *reis*. Acesta nu se clinti.

– Nu-mi pasă de amenințările voastre, spuse el cu voce hotărîtă, trageți și veți deveni asasini.

Lacau interveni.

– Trebuie să ne păstrăm calmul... Nu doresc nici un incident. *Reis*-ul este o persoană inteligentă și cu bun-simț. Își dă, cu

siguranță, seama că a te opune directivelor guvernamentale este o nebunie. Am convingerea că nu ne va sili să folosim împotriva lui forța.

Ahmed Girigar fu izbit de tonul lui glacial.

– Trebuie să-l anunț pe domnul Carter.

– Fă cum vrei.

Reis-ul se îndepărtă și alergă să-l prevină pe arheolog. Profitînd de ocazie, Lacau și grupul său de comando se îndreptară spre grilaj; după ce un lăcătuș tăie lanțurile, polițiștii năvăliră în interiorul cavoului. Directorul n-avea timp de pierdut.

– Coborîți capacul sarcofagului.

Ordinul fu executat de către soldați; Lacau se simțea învingător, dar și neliniștit în același timp. Scripeții scrîșniră, frînghiile se încălziră puțin, dar nu se rupseră; încet-încet, enorma lespede din piatră se urni. Directorul agenției urmări din priviri cum capacul cobora lent, iar cînd fu așezat la loc, pe sarcofag, gustă satisfacția de a fi unicul stăpîn al sitului.

La intrarea mormîntului, soldații îl opriră pe Howard Carter să pătrundă pe coridorul ce cobora spre criptă. Cînd dădu cu ochii de Lacau, izbucni.

– Ce-ai îndrăznit să faci?

– Datoria.

– Dacă s-a întîmplat ceva cu sarcofagul...

– Nu te mai frămînta, domnule Carter. Comorile lui Tutankhamon sînt acum sub protecția statului.

– Este o ilegalitate! *Lady* Carnarvon este proprietara concesiunii.

– Greșit. Pentru sezonul acesta, guvernul însuși a reziliat actul de concesiune, ceea ce înseamnă că prezența dumitale aici este o ilegalitate.

– Ești un monstru.

– Trebuie să mai afli că și laboratorul a fost rechiziționat și deci nu-ți mai este permis să-l folosești.

– Voi declanșa chiar acum o procedură judiciară împotriva guvernului egiptean.

– Faci din nou un pas greşit, dragă Carter. Egiptul s-a purtat foarte demn, în respectul legii şi al moralei. Nu te mai opune şi dă-mi răgazul să pregătesc un compromis.

– Îmi faci silă. Pretind să-ţi ceri scuze şi să redeschizi imediat mormîntul.

Lacau se întoarse şi pătrunse în coridor; Carter încercă să se ia după el, dar fu oprit de soldaţi. Furios la culme, ridică de jos o piatră şi o azvîrli către cer.

*

Printr-o savantă orchestraţie, presa egipteană relată faptele şi împrejurările într-o lumină favorabilă guvernului; era datoria lui să apere măreţia naţiunii împotriva unui aventurier străin, un venetic fără alt scop decît acela de-a se îmbogăţi pe seama poporului, unic proprietar legitim al mormîntului lui Tutankhamon.

Pe 6 martie 1924, un tren special aducea de la Cairo la Luxor o sută şaptezeci de invitaţi ai prim-ministrului Zaghlul, a cărui cotă de popularitate atinsese nivelul maxim. În timpul călătoriei, militanţii naţionalişti strigară sloganuri ostile la adresa Angliei şi a lui Howard Carter, care se retrăsese în locuinţa sa de şantier; deşi Zaghlul era indiferent faţă de antichităţile egiptene şi nici măcar nu se afla în tren, o mare de oameni îi scanda numele, în momentul sosirii garniturii în gara Luxor.

Nici unul dintre oficiali nu avea, de altfel, nici cea mai mică dorinţă să piardă timpul în Valea Regilor, unde ar fi suferit de căldură; însă pelerinajul era, din punct de vedere politic, obligatoriu. Cele o sută şaptezeci de personalităţi fură întîmpinate, pe grupuri, în mult prea îngusta cameră mortuară, de către un Lacau debordînd de amabilitate; capacul sarcofagului fusese ridicat şi rezemat de un perete. O lampă fixată asupra sicriului faraonului lumina reprezentarea generos aurită a tînărului său chip, de o frumuseţe proaspătă şi tulburătoare.

Spectacolul cu totul extraordinar îi emoționă pînă și pe cei mai insensibili politicieni, care îl felicitară pe Lacau.

*

Lady Carnarvon plăti generos și Carter angajă un avocat, pe F.M. Maxwell, pentru a deschide o procedură legală împotriva guvernului egiptean la tribunalul mixt din Cairo, alcătuit din autohtoni și din străini. Această jurisdicție, moștenită de la stăpînirea otomană, atrăgea nemulțumirile militanților pentru independență, care cereau desființarea ei. Ministrul Lucrărilor Publice, Morcos Bey Hanna, era printre principalii ei prigonitori.

Lady Evelyn îl încuraja pe Carter să lupte. Maxwell se bucura de o reputație excelentă și era un desăvîrșit cunoscător al dreptului egiptean. Posac din fire, om pe care nimic nu mai era în stare să-l miște, avocatul nu zîmbea niciodată. Pentru el, rigoarea legii era condiția esențială de supraviețuire a unei societăți, fie ea occidentală sau orientală. Era de părere că afacerea Tutankhamon se va întoarce fără doar și poate în favoarea lui Carter, victimă a unui tipic abuz oriental de putere; datorită relațiilor sale și unei bune instrumentări a dosarului, avocatul obținu rapid proces.

În ajun, *lady* Evelyn și Carter erau plini de speranță. Maxwell nu s-ar fi angajat așa, cu una, cu două; lupta, de obicei, pe teren sigur, iar adversarilor săi nu le acorda decît șanse infime.

– Lacau va ceda și la fel va face și guvernul egiptean... În fond, puțin îmi pasă. Tot ce-mi doresc este să mă ocup din nou de Tutankhamon.

– În astfel de clipe, îl simt pe tata alături de noi.

Callender le întrerupse discuția; după trăsăturile răvășite ale feței, Carter pricepu că trebuie să fi apărut o problemă neașteptată.

– Maxwell, avocatul tău...

– Spune!

Înlemnit de spaimă, Callender își găsea cu greu cuvintele.

– E un om intransigent, un înfocat susținător al pedepsei cu moartea.

– Şi ce ne pasă nouă?

– Ne pasă, pentru că, acum cîțiva ani, el a cerut-o împotriva unui trădător pe care Anglia voia să-l condamne la pedeapsa cea mai aspră. Din fericire, verdictul a fost dat cu mai multă clemență.

– De ce „din fericire“?

– Pentru că acuzatul nu era altul decît Morcos Bey Hanna, actualul ministru al Lucrărilor Publice și principalul nostru adversar.

*

Pledoaria lui Maxwell fu extrem de convingătoare. El îl înfățișă pe Carter ca pe un cercetător dezinteresat, cu singurul scop de a conserva în bune condiții tezaurul lui Tutankhamon. Nici o jurisdicție nu l-ar fi putut acuza de corupție, nici nu l-ar fi putut socoti un simplu executant; faptele arătau că el însuși condusese lucrările șantierului cu rigoare și profesionalism. Dosarul său juridic nu conținea nici o ambiguitate; anulînd contractul inițial și împiedicîndu-l pe Carter să lucreze mai departe, guvernul săvîrșea un abuz de putere.

Judecătorul moțăia; pentru el, afacerea era clară. Carter și *lady* Evelyn erau și ei de aceeași părere; în pofida temerilor sale, arheologul constată că ministrul Lucrărilor Publice nu reușise să împiedice cursul justiției. La încheierea pledoariei avocatului, judecătorul puse o întrebare care îl umplu de uimire.

– De ce domnul Carter a închis mormîntul înainte de-a fi alertat tribunalul?

Maxwell își dădu seama că magistratul nu-i ascultase demonstrația. Enervat, făcu apel la un argument esențial.

– Clientul meu dispunea de un drept legal asupra sitului și, procedînd astfel, nu încălca nici o prevedere legală. Cei care au acționat ca niște tîlhari au fost agenții guvernului.

Ofensa aduse tulburare în cadrul asistenţei. Foarte jenat, judecătorul vorbi cu oarecare şovăială:

– Nu credeţi că termenul este cam dur?

– Tîlhari, hoţi, jefuitori: iată adevărul. Intervenţia funcţionarilor, a soldaţilor şi a poliţiştilor a fost cît se poate de ilegală.

*

Presa egipteană îi atacă pe Carter şi pe avocatul său, acuzîndu-i că ar fi insultat Egiptul în modul cel mai nedemn cu putinţă; poporul întreg se simţea lovit, înjosit de către aceşti doi englezi, stîlpi ai colonialismului în agonie.

Morcos Bey Hanna reacţionă imediat şi cu brutalitate: Howard Carter nu va mai putea niciodată să-şi exercite meseria în Egipt şi Ministerul Lucrărilor Publice îi refuza orice fel de negociere. Carter putea să spună adio carierei sale de descoperitor al lui Tutankhamon.

CAPITOLUL 87

Morcos Bey Hanna se fîţîia de colo-colo în biroul său ministerial: patrula neîncetat prin faţa unei fotografii care-l înfăţişa în compania altor personalităţi egiptene, îmbrăcat în dezolantul veşmînt de deţinut.

– Iată-i pe tîlhari! Tîlhari deveniţi miniştri!

Ţinînd în mînă un dosar, Lacau aşteptă să treacă furtuna.

– Eu, un renegat şi un bandit! Eu, un ministru al guvernului pe care englezii ar vrea să-l vadă iarăşi după gratii... Nu ai şi dumneata aceeaşi părere?

– Maxwell va reveni la raţiune.

– Carter este un nebun periculos! Măcar ai găsit cine să-l înlocuiască pe şantier?

Lacau îşi răsfoi dosarul.

– Am luat legătura cu mai mulţi arheologi americani şi britanici; toţi au refuzat.

– În cadrul agenţiei dumitale nu există specialişti competenţi?

– Sarcina este prea delicată.

– Dar adjunctul dumitale, Engelbach?

– Este doar un bun lucrător de administraţie.

– Dar dumneavoastră, domnule director?

– Numeroasele mele îndatoriri nu mi-ar permite să petrec săptămîni întregi într-un cavou.

– Cine atunci?

– Nimeni nu-şi poate asuma riscul de a deteriora sicriul. Numai Carter ar putea să...

– Niciodată! Să plece cît mai repede din Egipt... ori să vină şi să-mi ceară scuze în genunchi.

*

În atitudinea unanimă a presei apăru curînd o fisură. Un ziar pretindea o ieşire din blocajul creat: oare nu era timpul să se pună capăt conflictelor şi cineva totuşi să se ocupe de răbdătorul Tutankhamon? Poziţia inflexibilă a ministrului Lucrărilor Publice nu punea oare în pericol cele mai fabuloase bogăţii pe care arheologia le descoperise vreodată?

Carter profită de această deschidere pentru a solicita o întîlnire cu înaltul comisar britanic, lordul Allenby, un personaj sobru şi glacial, care nu luase nici o poziţie în lupta împotriva compatriotului său.

– Ia loc, domnule Carter.

– Vă mulţumesc de primire. Sfaturile dumneavoastră îmi vor fi de mare preţ.

– Nu sînt deloc competent în materie de arheologie.

– Afacerea Tutankhamon trece de graniţele acestui domeniu.

– Din păcate. Ai dreptate... De cînd cu greva dumitale, ne confruntăm cu un fel de război.

– Nu din vina mea.

– Ar fi fost bine să eviţi conflictul. Îmi faci destule probleme.

Carter fu şocat.

– Eu? Mai degrabă ministrul Lucrărilor Publice!

– El ocupă o funcţie oficială, pentru care trebuie să avem respect.

– Refuzînd să-i atribuie cîteva obiecte care, aşa cum s-a stabilit prin contract, ar urma să compenseze sumele investite, el încearcă, de fapt, s-o fure pe *lady* Carnarvon.

– Acest subiect de litigiu comercial nu mă priveşte.

– Dar e parte din contractul meu. Agenţia pentru Antichităţi nu are nici un drept să-l anuleze.

– Este în interesul general să pui capăt acestui conflict, domnule Carter.

Stupefiat, Carter se ridică să plece.

– Nici să nu vă gîndiţi! Nu-l voi trăda pe Tutankhamon.

– Se pare că nu înţelegi: în orice moment există riscul ca această ţară să fie cuprinsă de febra luptei pentru independenţă. Faraonul dumitale devine o miză mai degrabă politică; lasă-l deci în seama egiptenilor.

– Ar însemna să-mi reneg vocaţia.

– E total nepotrivită cu imperativele politice ale momentului.

– Puţin îmi pasă!

– Faci o greşeală.

– Trebuie să mă ajutaţi.

– Ieşi afară!

Înaltul comisar apucă o călimară şi o aruncă înspre Carter, care găsi de cuviinţă să părăsească biroul.

*

– Anglia mă trădează.

Lady Evelyn nu-l contrazise pe Howard Carter. Mergeau pe malul rîpos, de-a lungul Nilului. Seara era blîndă. Dezorientat, arheologul se prinse de braţul tinerei femei şi îi istorisi amănunţit întrevederea sa cu înaltul comisar.

– Să ne întoarcem la Highclere, propuse ea.

– Prezența mea alături de tine ar fi compromițătoare. Cu nici un preț, nu vreau să-ți stau în cale. Ca și Cairo, Londra mă respinge. Cel mai bine ar fi să stai departe de un paria ca mine.

– Nu exagera, Howard.

– Situația e cum nu se poate mai rea. După ce i-am pierdut pe tatăl tău și pe Tutankhamon, acum vor să mă izgonească și din vale, din pămîntul pe care îl iubesc atît!

Lady Evelyn rămase locului.

– Ar mai urma să mă pierzi și pe mine, nu?

– Tare mă tem.

– Acum trebuie să plec la Highclere, dar mă voi întoarce.

– Nici tu, nici eu n-avem cum să știm dacă așa va fi.

*

Militanții pentru independență nu depuneau armele; Carter devenise oaia lor neagră și atacurile lor nu mai conteneau. Unul dintre ele luă o turnură deosebit de virulentă: arheologul era acuzat că ar fi furat din mormînt papirusuri în care ar fi fost vorba despre Exod. Se spunea că ele ar fi conținut adevăratele detalii ale episodului și că insistau pe comportamentul odios al evreilor în timpul plecării lor din Egipt.

Viceconsulul Marii Britanii îl chemă pe Carter și, foarte supărat, îl apostrofă vehement.

– Vreau aceste papirusuri. Simpla lor existență este o amenințare la adresa păcii! Pe lîngă naționalismul egiptean, noi, britanicii, avem responsabilități și în dezvoltarea coloniei evreiești în Palestina. Nici unul dintre aceste texte nu trebuie publicat vreodată.

– Nu există nici un risc, pentru că papirusurile cu pricina nu există.

– Nu s-au găsit ascunse în Arca Alianței, chiar în interiorul mormîntului?

– Acordați prea multă atenție celor mai fanteziste zvonuri.

– Mă consideri un imbecil, domnule Carter?

– Dacă acordați fie și cel mai mic credit acestei scorneli, da.

Viceconsulul îi deschise el însuși ușa biroului său.

– Înaltul comisar mă prevenise că ești un tip imposibil. Aș adăuga că ești de-a dreptul impertinent!

*

Cu mersul său legănat, Winlock se cățără pe treptele scării ce ducea la încăperea în care se claustrase Carter. În cartierul sărac unde, de bine-de rău, trăise cîndva din pictură, regăsea amintirile celei mai grele perioade din viața sa, mireasma bucătăriilor, țipetele copiilor, behăitul oilor.

Americanul dădu peste două femei în veșminte negre și lungi, se scuză în limba arabă și împinse ușa.

Carter picta; din penelul său lua naștere o străduță.

– Vești rele, Howard.

Vioi și numai zîmbet, în mod obișnuit, Winlock părea acum un om disperat; Carter își pregătea netulburat culorile.

– Autoritățile egiptene și cele engleze au căzut de acord: pentru tine, mormîntul lui Tutankhamon este definitiv închis. Metropolitan Museum însă nu te va abandona; am reușit să-i conving. Dar îți pun o condiție.

Carter se întoarse intrigat spre Winlock.

– Trebuie să pleci, Howard. Dacă mai rămîi în Egipt, ministrul te va purta prin tribunale și Anglia va sta cu mîinile în sîn.

– Să plec...

– Trebuie să stai departe de evenimente. De pildă, în Statele Unite nimeni nu te-ar deranja. Dimpotrivă, ești așteptat acolo ca un erou.

Carter își abandonă paleta și penelul.

– Este acest exil neapărat necesar?

– Rămînînd aici, vei face greșeală după greșeală. Ai dușmani prea puternici. N-ai protecția țării tale. Ești cu totul la mîna lor.

Arheologul se ridică, bîjbîi ca un om beat și se prinse cu mîinile de spătarul scaunului.

– Toată viața mea... toată viața mea este în acest mormînt.

CAPITOLUL 88

La sfîrşitul lunii martie 1924, Pierre Lacau, în fruntea unei comisii de experţi egipteni, preluă inventarul mormîntului lui Tutankhamon. Triumful directorului Agenţiei pentru Antichităţi fusese deplin: Carter părăsise Egiptul, sigur că nu mai avea să revină vreodată. Ministrul Lucrărilor Publice nu mai isprăvea cu laudele la adresa lui Lacau, mulţumită căruia ţara sa obţinuse o victorie de răsunet mondial. Cît despre militanţii pentru independenţă, ei făceau din Tutankhamon înainte-mergătorul cauzei lor; cu puterile conferite de pămîntul sfînt al patriei, faraonul îşi aruncase blestemul asupra colonialistului de Carter, izgonit acum pentru totdeauna de lîngă sacrele lui rămăşiţe.

Metodic şi meticulos, Lacau îşi fixă ca misiune întocmirea unui inventar al obiectelor descoperite pînă în momentul încetării săpăturilor. În acest domeniu se simţea ca peştele în apă: să clasifice, să numeroteze, să scrie fişe şi liste... Foşnetul hîrţoagelor şi scîrţîitul tocului pe colile de hîrtie îl încîntau peste măsură.

Gata să plîngă, Ahmed Girigar mai încercase pentru o ultimă oară să împiedice ceea el considera că este un rapt, dar fu alungat fără menajamente şi ameninţat cu închisoarea în cazul în care ar fi continuat să se opună legii. Rămase însă în preajma lui Lacau, pentru a putea supraveghea în taină manevrele noului stăpîn al locului.

În foamea sa de-a inventaria, directorul nu neglijă nimic: liste nesfîrşite consemnau nu numai obiectele aparţinînd tezaurului faraonului, dar şi materialul fotografic, chimicalele, instrumentele de laborator, mobilele cercetătorilor şi chiar stocurile abandonate, de provizii alimentare.

Sosirea lui Winlock îl întrerupse pe Lacau din această activitate. Americanul alergă pînă la mormîntul lui Sethi al II-lea, unde Lacau deschidea fiecare ladă, ca apoi să lase golirea lor pe mîna conţopiştilor săi devotaţi.

– Protestez solemn în numele echipei lui Howard Carter şi al celor de la Metropolitan Museum.

– Un protest inutil, dragă Winlock. Nu facem decît să aplicăm legea.

– Dar nu aşa cum s-ar cuveni.

– Asta nu te priveşte pe dumneata. Carter cunoştea perfect valea. Într-una dintre agendele lui de săpături, văd menţiunea „magazie de sortare". Unde se află?

– Nu ştiu. Şi nici Callender, Mace, Burton şi colegii lor nu te vor sprijini, din solidaritate cu Carter.

– Cel mai bine informat este *reis*-ul Ahmed Girigar. Fă-l degrabă să vorbească. N-aş avea sfat mai bun pentru tine.

Picioarele scurte ale lui Winlock se puseră în mişcare. Ahmed Girigar se afla în capătul unei poteci tăiate printre morminte; pe vîrful unei moviliţe de pămînt, stătea la soare, ca şi cum ar fi vrut să soarbă toată lumina aceea de foc. Winlock îl convinse să se dea bătut; orice formă de rezistenţă devenea inutilă. Dîndu-şi seama că, mai devreme sau mai tîrziu, oricare dintre muncitori l-ar trăda în schimbul unei sume convenabile, *reis*-ul acceptă.

Cîteva minute mai tîrziu, un lăcătuş forţă intrarea în mormîntul numărul 4, ce aparţinse faraonului Ramses al XI-lea. Carter depozitase acolo mobilier şi cîteva lădiţe; după mărturia unui paznic, el venea aici din cînd în cînd, să ia

masa. Unul dintre controlorii egipteni, mic de statură şi cu mustaţă, începu să se agite; Lacau îl rugă să se calmeze. Un inventar trebuia respectat cum se cuvine, făcut pe îndelete şi în linişte deplină.

Deşi controlorul Ministerului Lucrărilor Publice dorea să înceapă din spatele cavoului, Lacau adoptă ordinea în care lucra de obicei. Fu încîntat să descopere un caiet de însemnări: cu un spirit la fel de metodic ca şi al său, Carter întocmise un registru clar şi exact. Avînd un număr de ordine şi o etichetă, fiecare obiect era uşor de găsit, căci numărul ce-i corespundea se repeta în interiorul şi la exteriorul lăzii în care se găsea acesta. În sinea sa, directorul agenţiei aduse un omagiu colegului său aruncat în dizgraţie; ar fi fost demn să lucreze alături de el.

Precipitat, controlorul egiptean îşi făcea de lucru cu nişte lăzi purtînd sigla *Fortnum and Mason;* aruncă pe jos două dintre ele, goale. Lacau îl rugă încă o dată să adopte un comportament demn de funcţia sa şi să se ocupe de altceva decît de ambalaje fără nici o importanţă.

– Aici, zise el, în această ladă!

Lacau citi pe ea „vin roşu"; colegul său era, poate, şocat de prezenţa alcoolului.

– Ne vom ocupa mai tîrziu de asta.

– Nu, nu! Deschide-o chiar dumneata, în clipa asta!

Foarte uimit, directorul agenţiei se lăsă convins. În interior erau mai multe straturi de bumbac; în inima acestui scrin vătuit era aşezat un magnific cap din lemn, în care pulsa intens viaţa.

– Piesa nu figurează în registru, zise controlorul. Avem dovada că Howard Carter este un hoţ! Trebuie telegrafiat de urgenţă prim-ministrului şi declanşată o procedură penală.

– Nu e nici o grabă. Descoperirea este într-adevăr neaşteptată, dar trebuie să existe o explicaţie.

– Furtul! Carter e un hoţ!

Controlorul îşi asmuţi colegii care repetară acuzaţia pînă la isterie. Era prima oară cînd Lacau regreta absenţa lui Carter. Îl detesta pentru caracterul său, dar nu credea să fie vinovat. Era evident că el, Pierre Lacau, cetăţean al Republicii Franceze, cu o conduită ireproşabilă, devenise victima unei înscenări organizate de un înalt funcţionar egiptean. Împotriva voinţei sale, era instrumentul trist al unei fraude.

*

Carter primise telegrama lui Winlock la Londra, cu puţin înaintea plecării sale spre America. Fiind codificată după grila folosită de Metropolitan la transmiterea de informaţii confidenţiale, aceasta nu-i ascundea nimic din gravitatea situaţiei. Capul din lemn fusese deja transferat la Muzeul Naţional din Cairo, iar prim-ministrul Zaghlul jubila. Carter trebuia să reacţioneze imediat şi să-i dea lui Lacau toate lămuririle înainte ca afacerea să se învenineze.

Scîrbit, Carter avu, la început, imboldul de-a arunca mesajul la coşul de gunoi şi de-a se refugia în tăcere. Oare nu pierduse totul? Duşmanii săi ar fi vrut acum să-i distrugă şi reputaţia de om onest. Îl transformaseră într-un colonialist hoţ şi îl aruncaseră între colţii flămînzi ai gloatei naţionaliste... Ce justificare mai bună pentru îndepărtarea sa? Nu putea să lase lucrurile aşa. Atîta vreme cît mai era în viaţă şi oricît de imposibil părea, va încerca să recucerească paradisul pierdut.

Se rugă sufletului nemuritor al lui Tutankhamon şi regăsi puteri înnoite din veneraţia pentru faraonul pe care l-a readus la viaţă. A renunţa să-şi apere reputaţia de descoperitor mînat doar de ideal ar fi fost o trădare; nu-l interesa decît să facă lumină. Să se despartă de regele la care visa de cînd păşise prima oară în Egipt n-ar fi oare cea mai îngrozitoare laşitate?

Între atîtea ființe care căutau în zadar sensul existenței lor, el, Howard Carter, știa deja răspunsul la această întrebare: să-l slujească pe Tutankhamon, să slujească Egiptul, să fie de folos omenirii, aducîndu-i în dar divina nemurire în veșmînt de aur pe chipul nepieritor al unei făpturi trecute parcă mai ieri dincolo de lumină.

Calm, își așternu în scris răspunsul într-o telegramă către Metropolitan Museum și către oricine era dispus să-l asculte cu bună-credință. Capul din lemn aștepta în mormîntul cu numărul 4 să fie inventariat, numerotat și înregistrat pe lista oficială pe care cercetătorul nici nu o luase cu el, nici nu o ascunsese. Menționă că el și Callender adunaseră din coridorul de la intrare mai multe fragmente din decorația pictată, ce se dezlipise de pe acel cap, care cerea acum o muncă de restaurare extrem de complicată.

*

Pe biroul lui Lacau erau, unul lîngă altul, patru documente.

Primul era un articol apărut în *New York Times*, semnat Bradstreet, unul dintre cei mai nemiloși adversari ai lui Carter; ziaristul își exprima satisfacția de a fi contribuit la căderea unui arheolog vanitos, ostil libertății presei, și amenința că toți cei ca el vor păți la fel.

Al doilea era actul oficial de anulare a concesiunii acordate contesei Carnarvon și lui Howard Carter, un document administrativ pe care tribunalul mixt din Cairo nu-l putea repune în cauză.

Al treilea, telegrama de explicații a lui Howard Carter.

Cel de-al patrulea, actul pentru noua concesiune, redactat de nimeni altul decît Morcos Bey Hanna; ministrul Lucrărilor Publice nu se consultase cu Pierre Lacau și înțelegea să controleze în chip dictatorial activitatea arheologică din Egipt,

fără a se mai sinchisi de părerea directorului Agenției pentru Antichități.

O paiață în mîinile unui politician: iată ce ajunsese orgoliosul european Lacau. Obținînd capul lui Carter, Lacau și-l pusese pe butuc pe al său.

CAPITOLUL 89

De la sosirea vaporului *Berengaria* la New York, pe 21 aprilie 1924, Howard Carter înţelese că intra într-o nouă lume. Sărbătorit şi adulat ca o mare vedetă, nu avu nici o zi de odihnă. Conferinţe, recepţii, dineuri mondene, interviuri se împleteau în jurul persoanei sale într-un ritm dezlănţuit. Toată America voia să-l vadă, să-l audă, să-l acapareze pe unul dintre eroii timpurilor moderne, pe acel cutezător, autor al celei mai fabuloase descoperiri a tuturor timpurilor, mînat doar de tenacitate şi de puterea unui vis de tinereţe mereu împrospătat.

În sala de ceremonii de la hotelul Waldorf Astoria din New York, lui Carter îi fu acordat primul său titlu onorific: membru de onoare al consiliului ştiinţific al Metropolitan Museum. La înmînarea diplomei fu aclamat de întreaga sală. După unii, Carter nu putea fi decît american, iar zvonul, răspîndit cu repeziciune în opinia publică, rezistă chiar şi după repetate dezminţiri.

Conferenţiar pasionat şi pasionant, Carter se folosea cum nu se poate mai bine de fotografiile lui Burton; direct, fără stratageme oratorice, el fermeca asistenţa. Căldura din glasul său, calitatea informaţiilor, imaginile splendide creau publicului avid de exotic şi de extraordinar iluzia că este în Egipt, în Valea Regilor, păşind aievea prin mormîntul lui Tutankhamon. Se pricepea să transmită, pe înţelesul tuturor, din experienţa ştiinţifică trăită de el pe teren. Înfiora asistenţa cu retrăirea momentelor celor mai pline de emoţie de pe

parcursul întregii epopei; aidoma unui atlet, Carter nu-şi precupeţea niciodată energia în faţa publicului său, astfel încît, la capătul conferinţelor sale, cădea epuizat. New York, Philadelphia, New Heaven, Baltimore, Worcester, Boston, Hartford, Pittsburgh, Chicago, Cincinnati, Detroit, Cleveland, Columbus, Buffalo, Toronto, Montreal, Ottawa... Noul „doctor onorific“ al Universităţii din Yale străbătuse toată Lumea Nouă.

Cît de departe erau liniştea din vale, izolarea locuinţei sale de şantier, precum şi ceasurile de tihnă şi de mulţumire sufletească, atunci cînd contempla nemărginirea! Înstrăinat de ţinutul care îl ocrotise atîţia ani şi dornic de revederea cu Tutankhamon, Carter nu mai făcea decît să întorcă filele unei existenţe dezrădăcinate, falsificate de iluzie. Celebritatea dobîndită în America ar fi putut schimba atitudinea autorităţilor egiptene; prestaţia sa la Carnegie Hall, din 23 aprilie, în faţa a mai bine de trei mii de persoane, marcă apogeul turneului său. Invitat la Casa Albă, el vorbi despre Tutankhamon unui mic cerc de privilegiaţi, în prezenţa preşedintelui Statelor Unite, Calvin Coolidge. Spre surprinderea conferenţiarului, preşedintele era foarte bine informat despre activitatea sa; Carter începu să viseze că totuşi cel mai puternic om al lumii va interveni în sprijinul său.

Cînd primi textul final al concesiunii, redactat la Ministerul Lucrărilor Publice din Egipt, Carter constată că era înfăţişat pur şi simplu ca un pericol pentru ştiinţă; abandonarea mormîntului fusese un gest nedrept, care justifica pe deplin reacţia guvernului. Sincer mirat, arheologul citi totuşi în finalul documentului intenţia vag exprimată ca o eventuală revenire a sa ca director de şantier să se facă numai sub controlul cel mai strict al Agenţiei pentru Antichităţi; e drept că lectura condiţiilor acelei subordonări făceau, practic, de neacceptat o posibilă revenire. Încă o dată, Morcos Bey Hanna se dovedea abil în a ticlui astfel lucrurile, încît întreaga responsabilitate să cadă pe seama lui Carter.

Ministerul își formula pretențiile pe scurt: toate obiectele rămîn în proprietatea statului; Carter nu putea angaja nici un colaborator fără autorizația guvernului, care-l obliga pe arheolog să folosească cinci stagiari egipteni; doar guvernul putea emite permise de vizitare; Carter și *lady* Carnarvon trebuiau să întocmească rapoarte științifice, pe care să le înainteze Agenției pentru Antichități. În fine, ministrul aștepta două scrisori de scuze, una din partea lui *lady* Carnarvon și cealaltă din partea lui Carter, care urma să se oblige astfel să nu mai insulte guvernul egiptean și să-i respecte hotărîrile.

*

– Ei bine, domnule Lacau, în ce stadiu de aflăm?

– În nici unul, domnule ministru.

Morcos Bey Hanna lovi cu pumnul în masă.

– Ce înseamnă asta?

– Nimeni nu vrea sau nu poate să-l înlocuiască pe Howard Carter.

– De necrezut.

– Acesta este adevărul.

– Ce propuneți?

– Să-l rechemăm pe Carter. Numai el poate duce la bun sfîrșit lucrările, fără ca o lume întreagă să se agite și să învinuiască autoritățile egiptene că au distrus iremediabil situl.

– I-ai citit însemnările?

– Le-am citit și le-am răscitit; ele sînt mărturia competenței sale, recunoscute, de altfel, de toată lumea. Cunoscînd bine cît de vulnerabil e mormîntul, doar Carter știe să navigheaze cu instinct sigur prin tot noianul de dificultăți. Unde mai pui că o face cu o pasiune total sinceră...

Ministrul îl privi pe Lacau plin de uimire.

– Mi se pare mie sau ai început să lauzi un om pe care, de fapt, îl urăști?

– În cele din urmă, obiectivitatea științifică mă obligă. De aceea l-am și informat despre pretențiile formulate de dumneavoastră, în speranța că va ceda.

– Eu, unul, nu cred!

– Pînă acum, n-am luat în calcul un factor esențial: Carter iubește Egiptul mai mult decît pe sine. Mormîntul lui Tutankhamon este singura rațiune a lui de a fi.

*

Carter se dovedea a fi un strălucit conferențiar, însă, după încheierea prestațiilor sale, se lăsa pradă deznădejdii și nu găsea motiv să mai iasă din camera sa de hotel. Veștile noi de la Cairo îl măcinau; pe 30 aprilie, parlamentul stabilise că un buget important, de aproape douăzeci de mii de dolari urma să fie alocat de statul egiptean pentru continuarea cercetărilor, în condițiile în care Carter și colaboratorii săi de la Metropolitan Museum erau excluși. Cu toate acestea, pentru obținerea celui mai bun post la care visase vreodată un egiptolog, nimeni nu își oferise serviciile.

Bătălia i se părea definitiv pierdută. Fidel totuși jurămîntului făcut sieși, Carter vru să o continue pe un alt plan: redactarea unei relatări amănunțite a evenimentelor, pe care să o publice, înlăturînd astfel din minciunile lui Lacau și ale guvernului egiptean. Documentul avea să arate lumii întregi cum fusese Carter victima unor indivizi lipsiți de scrupule, preocupați exclusiv de interesele lor meschine și de jalnica lor carieră.

În vara lui 1924, îmbarcat pe *Mauretania*, pachebotul care-l aducea înapoi în Anglia, Carter renunță însă la publicarea pamfletului său; turnînd gaz pe foc, n-ar fi făcut decît să sporească agresivitatea dușmanilor săi. Egiptul îi lipsea din ce în ce mai mult; în timp, rana se agrava. Era atît de zdrobit de oboseală, încît traversarea oceanului nu-i mai produsese, de fapt, nici o plăcere.

La revenirea lui, presa britanică rămase indiferentă; după efervescența americană, din nou nepăsarea londoneză. Fără să mai aștepte, Carter plecă la Highclere, unde *lady* Evelyn ieși prima în întîmpinarea lui.

– Am citit ziarele americane. Te-ai bucurat de succes acolo.

– Un succes derizoriu.

– Nu te subestima, Howard! Ai devenit o celebritate.

– Glorie inutilă, de vreme ce nu mai pot continua să lucrez în Egipt.

– Adevărata ta dragoste...

Carter nu-i răspunse. El o urmă pe tînăra femeie, care-l conduse în bibliotecă, unde mama ei citea mai totdeauna poeme de Shakespeare. *Lady* Almina nu-și ascundea iritarea.

– Egiptul e din ce în ce mai ingrat la binele pe care i l-am făcut. M-am gîndit de multe ori la soțul meu și la dumneata. Ce replică merită oare acest guvern abuziv?

– Mă simt singur. Sînt gata să cedez.

– Dumneata, să cedezi? Cum așa?

– Să cedez și gata. Dar nici măcar în această privință nu pot acționa. Am absolută nevoie să vă dați acordul.

Lady Almina nu schiță nici un gest.

– Să te vadă tata acum… își arătă *lady* Evelyn indignarea.

– N-ar fi renunțat, oare, la avantaje materiale, pentru a-și vedea visul realizat?

– Fii mai exact, îi ceru *lady* Almina.

– Trebuie să renunțați la orice pretenție asupra obiectelor. Nici unul dintre ele nu va părăsi Egiptul.

– O despăgubire era totuși prevăzută... Știi bine că averea mea nu este inepuizabilă. Dar spune mai departe.

– Dumneavoastră și cu mine trebuie să declarăm că nu vom intenta în justiție nici o acțiune împotriva guvernului.

– Altfel spus, ne punem la dispoziția lui cu mîinile și cu picioarele legate.

– Întocmai.

– Și ce vom obține în schimb?

– Posibilitatea de a relua lucrările şi de-a scoate la iveală sarcofagul.

– Trebuie să mă mai gîndesc.

*

A fost un sfîrşit de vară ploios şi trist. Pe domeniul de la Highclere, Carter şi *lady* Evelyn rar dacă schimbară cîte un cuvînt; ajungeau mereu să vorbească despre lordul Carnarvon, a cărui prezenţă o simţeau în fiecare foşnet. Carter nu spuse nimic în apărarea lui; chiar dacă femeia iubită nu era de acord cu el, el nu încerca să o convingă. Ea ştiuse prea bine de la începutul relaţiei lor că el n-ar fi putut trăi fără Egipt.

Pe 13 septembrie, *lady* Almina îi expedie o scrisoare Excelenţei Sale Morocs Bey Hanna. Se arăta de acord cu termenii noii concesiuni, dar amintea că răposatul ei soţ finanţase timp de mai bine de zece ani săpăturile, cu speranţa că eforturile îi vor fi recompensate ca oricărui arheolog; chiar şi instituţiile ştiinţifice primeau, în schimbul investiţiilor făcute, unele obiecte de valoare rezultate din descoperirile lor. *Lady* Almina îi cerea ministrului să se gîndească la o soluţie justă şi echitabilă, după ce se va fi făcut evaluarea întregului conţinut al mormîntului lui Tutankhamon.

În faţa căminului din salonul cel mare al castelului, la ora tihnită la care se servea cîte un pahar de porto, *lady* Almina îl informă pe Carter despre demersul ei. Cedrii cei mari de Liban se aplecau sub rafalele unui vînt puternic; pe mormîntul lui Carnarvon, o pasăre moartă se lăsa în voia unei ploi îngheţate.

CAPITOLUL 90

Lady Almina Carnarvon cu scrisoarea ei demnă şi cumpănită îl puse pe Morocs Bey Hanna în încurcătură; certat cu Lacau, detestat, din pricina exceselor sale de autoritate, de către cei mai mulţi dintre colaboratorii săi, ministrul Lucrărilor Publice nimerise între colţii presei locale la grămadă cu întregul guvern, din pricina prim-ministrului Zaghlul. Opinia publică nu înţelegea de ce nu fusese încă desemnat succesorul lui Carter. Manevrele din umbră ale lui Lacau dădeau roade: nici un arheolog profesionist nu dorea ca, trăgînd la jugul ministerului, să-şi asume riscul de-a deteriora cel mai valoros sarcofag descoperit vreodată. Păţania colegului Carter arăta tuturor egiptologilor occidentali că nici securitatea, nici independenţa echipei ştiinţifice nu mai puteau fi garantate în Egipt.

Iată de ce Morocs Bey Hanna nu se aşteptase la această reacţie din partea aristocratei britanice şi nici la supunerea lui Carter; sperase ca arheologul să continue ca, prin atacurile la adresa sa, să se compromită de unul singur. În noile condiţii, ministrul risca să se facă urît de public ca un satrap care-i persecută pe martirii ştiinţei.

*

Carter se plictisea la Londra.

Lady Carnarvon se amăgea sigură că răspunsul minstrului n-avea să se lase prea mult aşteptat. Se înşela, evident: de mai

bine de două luni, nici o scrisoare oficială de la Cairo nu-i dăduse motiv să spere că arheologul și echipa lui se vor reîntoarce în vale. Totuși, în fiecare dimineață, Carter îl întreba plin de nerăbdare pe poștașul care îi trecea pe sub ferestre dacă are vreun plic pentru el. Cu părere de rău, acesta îi răspundea că nu-i aduce mult așteptata scrisoare.

În pofida a numeroase intervenții oficioase și a protestelor exprimate în America, în Europa și chiar în Egipt, cabinetul naționalist făcea pe surdul. Carter plătise scump pentru că neglijase bogăția fără limite a oricărui stat tînăr: orgoliul național. Totuși, era momentul să vină și timpul iertării. Întreaga lume era dornică să cunoască ultimul dintre misterele lui Tutankhamon și era clar că numai arheologul englez avea calitățile necesare pentru a continua dialogul îndrăgostit cu faraonul.

Dar Morocs Bey Hanna tăcea mîlc.

*

Era șapte dimineața cînd zbîrnîitul telefonului îl făcu pe Carter să sară din pat. Recunoscu la aparat o voce atît de dragă.

– Ai citit ziarul? întrebă *lady* Evelyn.

– Încă nu.

– Grăbește-te!

– E așa de important?

Misterioasă însă, *lady* Evelyn închisese deja telefonul.

Carter se îmbrăcă în mare grabă și cumpără toate cotidienele de dimineață. Prim-ministrul Zaghlul tocmai demisionase, antrenîndu-i în căderea sa pe toți miniștrii guvernului. Neîmblînzitul apărător al independenței n-avusese de ales; după asasinarea pe o stradă din Cairo a lui *sir* Lee Stack, guvernatorul Sudanului, Marea Britanie nu se mai încurcase cu libertăți și compromisuri: armata Majestății Sale ieșise din cazărmi și proclamase legea marțială. Nici o surpriză că Zaghlul nu putea aproba această invazie. El demisionă; anglofob ca și el, Morcos Bey Hanna îl urmă.

Carter sărută articolul ca pe Sfintele Moaşte. Citi şi numele noului prim-ministru: Ahmed Paşa Ziuar, unul dintre cei mai vechi prieteni ai săi din Egipt!

*

Cît de blîndă i se părea iarna la Cairo! Întors în Egipt din 15 decembrie, Carter revenise la viaţă. Chiar şi zgomotoasa capitală i se părea acum o oază de linişte.

Ţara se schimbase. Atît de ostilă înainte faţă de englezi, populaţia le cerea acum s-o apere de extremiştii înarmaţi, care făceau victime nevinovate şi răspîndeau teroarea în marile oraşe. Ridicaţi odinioară în slăvi, partidul Wafd şi naţionaliştii se tăvăleau acum în ruşine în ochii propriului popor.

Pe cînd se îndrepta spre Agenţia pentru Antichităţi, lui Carter i se ivi în cale chiar alaiul lui Ahmed Ziuar. Cei doi se îmbrăţişară.

– De cînd eşti iarăşi la Cairo, Howard?

– Din această dimineaţă! Eşti primul prieten pe care îl revăd în Egipt, domnule prim-ministru.

– Tutankhamon fie cu tine, Carter! Norocul s-a întors în favoarea ta. Zaghlul şi acoliţii lui ţi-au făcut cea mai mare nedreptate. Ştiu bine acest lucru; contează pe sprijinul meu. Curînd te vei întoarce la mormîntul tău.

Carter credea că visează.

– Ahmed... Dacă ai şti...

– Nu spune nimic. Cele mai mari bucurii sînt fără cuvinte.

*

Preaputernicul lord Allenby îşi exprima părerea că în afacerea Tutankhamon lucrurile viraseră pe un făgaş bun. Desigur, naţionaliştii nu erau încă reduşi la tăcere, mai cîrteau printre rînduri în cîteva gazete, dar nu mai aveau suficientă forţa pentru a-l discredita pe Carter. Prestigiul Marii Britanii cerea ca onorabilul supus al Majestăţii Sale şi iubitor al

Egiptului mai presus de orice îndoială să-şi reia concesiunea şi activităţile pe şantier. Prin relansarea turismului în Valea Regilor, economia regiunii Luxor n-avea decît să înflorească din nou şi să se europenizeze cu timpul. După cum era firesc, îndată ce arheologul reveni la munca sa, numărul turiştilor crescu semnificativ.

Lordul Allenby luă legătura cu noul prim-ministru egiptean, îi lăudă calităţile lui Carter şi nu mai pridìdi cu criticile împotriva lui Lacau, a cărui rea-credinţă era evidentă. Ahmed Paşa Ziuar nu plecă urechea chiar la tot; prieten al Marii Britanii, el era în primul rînd egiptean. Hotărîse de mult că datoria lui era să restabilească un echilibru, fără a înclina de o parte mai mult decît în cealaltă. În acest scop îi ceru lui Howard Carter o scrisoare în care să-şi exprime intenţiile.

Mirat şi oarecum decepţionat, arheologul răspunse cererii oficiale. O idee îngrozitoare nu-i dădea pace: dacă şi noul prim-ministru începea să-l trădeze? Ajuns într-un post mare, de ce ar fi riscat să-l piardă din cauza unui faraon mort de mai multe mii de ani?

Ahmed Paşa Ziuar acceptă să-l întîlnească pe Carter la Mohamed Ali Club, departe de urechile curioşilor.

– Ai primit scrisoarea mea. Îţi repet că singura mea intenţie este să-mi reiau cît de repede lucrul la mormîntul lui Tutankhamon. Restul nu mai contează.

– Nu te mai frămînta; cauza ta e pe calea cea bună. O singură chestiune măruntă ar mai rămîne: ar fi indicat să renunţi definitiv la drepturile asupra tezaurului. Dacă şi *lady* Carnarvon ar accepta să notifice aşa ceva în scris guvernului, printr-un document oficial, am putea rezolva mult mai repede. Poporul nu trebuie să rămînă cu impresia că este jecmănit.

– Potrivit dreptului egiptean, cel care îşi asumă săpăturile nu trebuie să primească o plată echitabilă?

– Desigur, desigur... Dar, în climatul politic actual şi cu toată istoria asta, nu trebuie să ne stricăm ochii citind întocmai litera legii.

– Lordul Carnarvon s-a arătat foarte generos cu Egiptul, finanțînd aici săpăturile ani îndelungați.

– Nimeni nu îi neagă generozitatea. Doar că dușmanul tău cel mai necruțător nu depune armele.

– Pierre Lacau?

– Chiar el. E un persoanj ciudat. Nu dorește pe altcineva la mormînt, dar nici cu reîntoarcerea ta nu e de acord. Să n-ai încredere în el.

Prim-ministrul se ridică.

– Trebuie să plec... Am o reuniune importantă. Dar, mai întîi, am să-ți dau o idee interesantă: în fond, nimeni nu se va atinge de mormînt. Ce-ar fi dacă, între timp, i-ai da lui Lacau o mînă de ajutor la muzeu? Guvernul ar fi nevoit să-ți fie recunoscător, nu-i așa?

*

Lacau și Carter nu-și strînseră mîinile; Lacau, fiindcă nu avea chef de prefăcătorii inutile; Carter, pentru că nu era un obicei englezesc.

– Trebuie să-ți mărturisesc că ajutorul tău mi-ar fi de mare preț, dragul meu Carter.

– În ce problemă?

– Să participi la despachetarea cîtorva dintre lăzi.

– E o sarcină prea dificilă pentru angajații agenției?

– Ei bine... am avut un accident.

Carter văzu roșu înaintea ochilor.

– Adică?

Lacau nu se putea hotărî. Înghiți în sec și spuse în cele din urmă:

– Vălul de in ce acoperea sarcofagul a fost distrus.

– Cum îndrăznești...

– Regret nespus. Am luat măsuri ca un astfel de incident să nu se mai repete.

– Măsuri, pe dracu'... Arată-mi lăzile!

Furios, Carter constată că angajații Agenției pentru Antichități amestecaseră piesele, iar carele rituale din lemn aurit nu fuseseră corect asamblate.

– Pînă și niște analfabeți s-ar fi descurcat mai bine, bombăni el.

– Ai făgăduit că nu comentezi, îi aminti Lacau.

Carter tăcu. Avea de îndreptat erori și neglijențe datorate exclusiv ignoranței. În alte condiții, Lacau, agenția și guvernul meritau dați oprobriului comunității științifice prin lungi rapoarte pilduitoare... Pe 13 ianuarie 1925, răbdarea lui Carter își primi răsplata. Scorțos, Lacau îi înmînă un plic sigilat; Carter îl vîrî în buzunarul drept al hainei și ieși din muzeu, fără să pară că dă vreo importanță gestului făcut de director. Se sili să nu alerge și, ajuns în curte, se dădu binișor după statuia lui Mariette pentru a deschide plicul.

Textul era uluitor: Carter era autorizat să continue cercetările la mormîntul lui Tutankhamon.

CAPITOLUL 91

Pe 25 ianuarie 1925, Pierre Lacau îi înmînă lui Howard Carter cheile mormîntului lui Tutankhamon. Sub soarele ce ardea peste Valea Regilor, cei doi bărbaţi se sfidară din priviri. Carter îi întoarse spatele, descuie lacătul şi îndepărtă grilajul. Urmat de director, coborî coridorul, trecu prin anticameră şi pătrunse în camera funerară unde, cu ochii deschişi, faraonul îşi dormea somnul de aur.

Deplasîndu-se fără zgomot, copleşit de revedere, Carter îşi reluă în posesie domeniul în care nu se schimbase nimic. Magia acestui loc pusese stăpînire pe mintea sa; deşi le ştia pe dinafară, privi reprezentările pictate ale funeraliilor şi se aplecă asupra chipului cufundat într-o linişte adîncă, pînă şterse de pe ele cu ochii minţii orice urmă de moarte.

– Ai învins, Carter, dar şi eu am cîştigat. De acum înainte, vînătorii de comori nu vor mai avea ce căuta în Egipt. Nu vor mai jefui bogăţiile celor din trecut. Istoria nu-şi va mai aminti decît de tine, Carter; eu am instaurat însă o legislaţie foarte riguroasă a patrimoniului naţional, de care sînt mîndru.

– Nu vă înţeleg, domnule director.

– Sînt fericit că te afli aici, la locul dumitale.

– Doar m-aţi ajutat, nu-i aşa?

Lacau îi aruncă peste umăr la plecare:

– Te las cu Tutankhamon. Te aştepta.

*

Echipa reconstituită își începu activitatea cu aceeași pasiune; model de fidelitate, Callender își puse din nou trupul său puternic în mișcare. Fotograful Burton și chimistul Lucas își reluară și ei activitățile. Regretau cu toții absența lui Mace, a cărui stare de sănătate îi îngrijora; însă nimeni nu îndrăzni să facă aluzie la faimosul blestem.

Înainte de-a se ocupa de sarcofag, Carter sortă și inventarie obiecte. Cea mai mare parte a timpului și-o petrecea în laborator, unde pregătea cu migală următoarea etapă a cercetărilor, continuînd catalogul său personal. Necazurile încetaseră. La cererea guvernului, Carter permise accesul vizitatorilor la mormînt. Mereu pe fază, presa nu-l mai critica. Echipa arheologului lucra, în sfîrșit, într-un climat propice; ancorată în eternitate, valea le inspira tuturor echilibru. Deși rămînea una dintre marile vedete ale momentului, Tutankhamon nu mai era un subiect de scandal; pînă și ziariștii erau de acord că orice forțare a lucrurilor ar fi fost catastrofală.

*

În vara lui 1925, *lady* Evelyn consimți să-l revadă pe Carter în Anglia. Făcură lungi plimbări pe Tamisa, pe aleile din Cambridge, în Hyde Park. Părînd doi adolescenți, retrăiau împreună o fericire pe care n-aveau s-o mai cunoască vreodată. Ea avea douăzeci și cinci de ani, iar el, cincizeci și doi.

– Nu-mi pasă ce vîrstă ai. Lîngă Tutankhamon, ești veșnic tînăr, Howard.

– Am fost de prea multe ori lovit, sînt sătul de trădări; ca mîine, voi fi un moșneag.

– Și eu voi îmbătrîni!

– Nu-mi este îngăduit să te trag după mine pe un drum atît de trist, Eve.

– Ești un egoist, domnule Carter!

– Ai dreptate; n-aș suporta să te văd tristă alături de mine.

– Eu nu sînt un vis, Howard, ci o femeie care trăiește aici și acum.

– Parcă n-ai ști unde locuiesc eu de fapt: în mormîntul lui Tutankhamon.

– Cum aș putea eu să mă pun cu un faraon?

– Nu-i cunosc secretul, dar, în această toamnă, cînd vom ajunge față în față, am nevoie de dragostea ta, Eve. Pentru mine, de fapt, viața începe mîine.

*

Ahmed Girigar ridică bariera grea din lemn ce închidea drumul spre mormîntul lui Sethi al II-lea, transformat în laborator. Mîndru, îi arătă lui Carter că nu fusese furat nimic.

Peste vară, în pofida căldurii insuportabile, oameni de încredere făcuseră temeinic de pază în jurul lui Tutankhamon.

De la revenirea lui Carter, muncitorii curățaseră drumul ce ducea la mormînt; mutaseră grămezile de moloz plasate în fața scării, pentru a împiedica orice tentativă de jaf. În două zile, după îndepărtarea peretelui despărțitor din bîrne groase de stejar ce bara intrarea în coridor și după deschiderea ușii către anticameră, sălașul din urmă al lui Tutankhamon deveni iarăși accesibil.

De cîte ori străbătea coridorul ce cobora spre anticameră, Carter resimțea o emoție atît de intensă, că de-abia mai era în stare să înainteze. În sanctuar sălășluiau forțe nevăzute; umbrele divinităților egiptene și a faraonului transfigurat continuau să-și exercite influența asupra lui. Vreme îndelungată, Carter rămase singur în prezența sarcofagului lui Tutankhamon, rugînd forțele nevăzute să-i acorde timpul necesar pentru a înțelege și pentru a reda lumii celor vii înțelepciunea acestui monarh nemuritor.

Cînd îl văzu urcînd înapoi, Callender se sperie.

– Arăți ciudat... Vrei un întăritor?

– Prietenia ta mi-e de-ajuns.

– Ești mulțumit de starea în care ai găsit mormîntul?

– Insecticidele au fost eficiente. Nimic n-a fost stricat și n-am observat nici o urmă de paraziți.

– Te-ai hotărît cu ce începi?

– Conectează instalația electrică la generatorul central. Mîine, 10 octombrie, la șase și jumătate dimineața, vom deschide sicriul aurit.

*

Sarcofagul era puternic luminat de lămpi incadescente. Pe buzele tuturor era aceeași întrebare: sarcofagul conținea unul sau mai multe sicrie? Carter înclina să dea crezare celei de-a doua variante. Totuși, un amănunt îl intriga: sicriul era învelit cu foiță de aur. La cei peste doi metri lungime, era totuși o piesă de dimensiuni uriașe, neobișnuit de grea și dificil de extras din cuva sarcofagului de cuarțit.

Carter hotărî să se folosească de mînerele originale din argint; erau solide și păreau să susțină încă fără probleme greutatea capacului fixat pe sicriu prin zece cuie, și ele din argint masiv. O primă dificultate consta în a extrage aceste cuie de argint cu floarea din aur mult ieșită în afară. Delicata operație reuși, însă numai după ce tăiară cuiele cu fierăstrăul.

Callender instală un troliu compus din două schele ce susțineau cîte trei scripeți fiecare, prevăzuți cu frînă automată; după ce curelele de transmisie fură așezate la locul lor, Carter dădu ordin să înceapă ridicarea capacului, cu cea mai mare grijă. Nu aveau voie să rateze.

Într-o atmosferă de profundă reculegere, capacul se urni.

Apăru un al doilea sicriu, învelit cu un giulgiu de in peste care erau presărate cununi din frunze de măslin și de salcie, petale de lotus albastru și albăstrele. Pe fruntea faraonului culcat era o coroană din flori, simbol al recunoașterii defunctului ca ființă dreaptă la judecata din urmă.

Odată îndepărtată pînza de in, Carter avu în fața ochilor o capodoperă nemaivăzută: cel de-al doilea sicriu avea pe capac o reprezentare a faraonului în chip de Osiris, învelit cu foiță de aur

și încrustat cu pastă de sticlă amestecată la cald de meșteri cu lapislazuli, turcoază și jad. Chipul blînd și calm era tînăr, dar, în același timp, n-avea vîrstă.

Florile de pe giulgiu fuseseră așezate acolo poate chiar de soția faraonului, drept prinos al dragostei împărtășite. Strălucirea și măreția aurului și fragilitatea acestor flori uscate, a căror culoare nu dispăruse cu totul după trei milenii, era o alăturare ce făcea să dispară însăși ideea de timp.

– Dacă m-aș lua după perioada de înflorire a albăstrelelor și a celei de maturitate pentru zîrnă și mătrăgună, ținînd cont și de cele șaizeci de zile necesare ritualului mumificării, aș zice că Tutankhamon a fost înhumat undeva între jumătatea lui martie și sfîrșitul lui aprilie, îndrăzni să spună Lucas după ce examină îndeaproape totul.

Aceste observații științifice destrămară în bună parte atmosfera de contemplație.

– E ciudat, spuse Callender. Aici... și acolo se văd semne de umezeală, iar unele incrustații sînt pe punctul de a se desprinde. Poate că mumia regală nu s-a păstrat bine.

Carter fu cuprins de neliniște. Observă că al doilea sicriu intra perfect în cel dintîi. Cum să le desprindă fără a le sfărîma?

*

După ce Burton termină de fotografiat, Carter aplică singura metodă firească: mai întîi scoase sicriele afară din sarcofag. Operația fu mult mai dificilă decît se așteptaseră.

– Sînt exagerat de grele, spuse Callender, plin de sudoare.

– Cele două sicrie sînt grele.

– E totuși prea mult... În al doilea sicriu trebuie să fie o cantitate uriașă de amulete ori bijuterii, căci mumia singură e ușoară.

Sicriul exterior fu reașezat în sarcofag, cel de-al doilea rămase suspendat, prins în zece fire din aramă foarte solide. Burton fotografie toate etapele acestei manevre. După ce al

doilea sicriu fu mutat pe o planșă rezistentă din lemn, Carter îndrăzni să-i salte capacul.

Ieși la iveală un al treilea sicriu, învelit cu un giulgiu roșu de in. Pe pieptul faraonului era o cunună de flori. Numai chipul îi era descoperit.

– Nu se poate, nu se poate... Este… Este din aur masiv!

CAPITOLUL 92

Incredibilul bloc de aur de un metru şi optzeci şi cinci de centimetri lungime tăie răsuflarea întregii echipe. Niciodată nu se găsise în pămîntul Egiptului un mesaj atît de copleşitor pentru oameni. Pentru prima oară, un arheolog scotea la lumină sarcofagul din aur care adăpostea corpul pregătit pentru reînviere al faraonului ce ştiuse să se facă într-atît de iubit de zei. Aripile divinităţilor Isis şi Neftis se întrepătrundeau pentru a-i ocroti pasărea sufletului nemuritor. Vulturul Nekhbet, garantul naturii sacre, şi cobra Uadjjet, cea care îi permitea trupului să se mişte, vegheau şi ele asupra făpturii întemniţate în condiţia sa muritoare.

Carter se gîndi la tezaurele de neimaginat pe care trebuie să le fi găzduit valea înainte de trecerea valurilor de jefuitori; Tutankhamon era singurul care scăpase, unic martor al unei epoci pierdute în uitare, în care cele mai fabuloase bogăţii ale acestei lumi erau oferite lumii de dincolo, pentru a-i deschide porţile şi pentru a înfrînge moartea.

Chipul de aur era acoperit de un start negricios; Lucas stabili că se folosiseră anumite unsori.

Cînd Carter atinse uşor gulerul din flori şi din ceramică albastră, acesta se sfărîmă sub degetele lui. Îşi retrase mîna speriat.

– Să nu ne atingem de nimic! Opera este mai fragilă decît pare.

Callender îl linişti.

– A fi bine să ajungem la mumie...
– Am nevoie de un răgaz să gîndesc.

Zile întregi Carter se închise în locuinţa sa de şantier. Îi era teamă. Teamă să nu meargă prea departe, să nu tulbure un mister ce trebuia, poate, păstrat. Aflat la un pas de întîlnirea cu Tutankhamon, se întreba dacă n-ar fi fost cumva mai bine să se mulţumească să contemple cel mai frumos obiect ieşit vreodată din mîna omului, fără a da la iveală mumia faraonului.

Curînd îşi dădu seama că era în van un astfel de gînd pios: nici echipa, nici guvernul nu i-ar fi îngăduit să se oprească din drum. Lordul Carnarvon nu mai era de faţă pentru a-i da un sfat bun, *lady* Evelyn alesese să rămînă acasă, la Highclere. Singur în faţa faraonului pe care-l căutase atîta amar de ani, Carter se simţea micşorat, nedemn în faţa nemuririi aievea întruchipată. Cu ce drept ar fi îndrăznit să tulbure odihna sacrei făpturi? Curiozitatea i se părea acum egoistă şi vicioasă; nici un argument ştiinţific nu putea justifica fragmentarea eternităţii.

Situaţia îl depăşea. Dacă ar fi bătut în retragere, cine i-ar fi luat locul la conducerea şantierului? Nici Egiptul, nici Marea Britanie n-ar fi tolerat o nouă întîrziere; întreaga lume aştepta întîlnirea cu faraonul. Învins, Carter îşi dădu seama că nu avea de ales.

După îndelungi discuţii tehnice şi măsurători, Carter trecu la separarea ultimelor două sicrie. Prima sarcină era să salveze incrustaţiile; după ce îndepărtă praful şi curăţă suprafaţa cu o soluţie călduţă de amoniac, amuzat că produsul avea numele derivat din cel al zeului Amon, Carter o acoperi cu un strat de

ceară călduţă, pe care-o aplică cu o pensulă. Prin răcire, ceara avea să fixeze incrustaţiile într-un mod destul de mulţumitor.

Mai era o dificultate ce părea aproape de neînlăturat: unguentele solidificate lipeau cele două sicrie unul de celălalt. Substanţa negricioasă, mii de ani neatinsă, era pe alocuri lichidă sau păstoasă; încălzită, răspîndea o puternică aromă de răşină. Tăiară cu fierăstrăul cuiele din aur care împiedicau desprinderea unui sicriu de celălalt; cu toate astea, masca rămase lipită de mumie.

Numai o sursă foarte puternică de căldură ar fi reuşit să le desfacă; mai multe ore de încălzire la şaizeci şi cinci de grade nu avură nici un rezultat. O temperatură mai mare ar fi putu distruge lemnul învelit în aur. Carter avu ideea să protejeze sarcofagul cu plăcuţe din zinc şi cu pături ude aşezate dedesubtul celui de-al doilea sicriu de lemn; sub ascest pat ignifug, mai multe lămpi cu parafină degajară o căldură de aproximativ cinci sute de grade.

Se scurseră trei ore.

– Se mişcă! strigă Carter.

Carter umezise încontinuu pătura care învelea masca din aur masiv.

– Da, am reuşit! exclamă Burton entuziasmat.

– Opriţi! ordonă Carter.

Constată cu groază că, din partea din spate a capului, se desprindeau benzi de ceramică.

După o pauză mai lungă şi o intervenţie a chimistului, al doilea sicriu ieşi din locaşul său. Pe 28 octombrie, dis-de-dimineaţă, masca de aur era şi ea desprinsă; un text gravat în preţiosul metal proclama:

> Însufleţit e chipul tău, ochiul tău drept este barca zilei,
> ochiul tău stîng este barca nopţii.

De-a lungul sicriului, o altă inscripţie spunea că Tutankhamon, cel drept-grăitor, devenise lumină în Cer şi stăpîn al Vieţii pentru vecie.

Pe masca de aur se vedea cel mai pur chip aplicat vreodată pe un material. Faraonul n-avea vîrstă. Grație mîinii unui sculptor de geniu, faraonul părea că respiră în afara timpului. Tutankhamon, zeul cu barba de lapislazuli, zîmbea de dincolo de moarte, iar frumusețea măștii funerare exprima o detașare totală, fără de hotar.

Callender făcu rapid cîteva calcule.

– De necrezut... Numai ultimul dintre sicrie trebuie să cîntărească peste o tonă de aur pur!

– Iată ceva și mai de necrezut, zise Burton: catafalcul din lemn aurit pe care sînt așezate cele trei sicrie nu s-a dislocat. Se pare că erau experți în rezistența materialelor.

Carter le ceru să facă liniște. Spuse cu o voce gravă:

– Să dedicăm lumina aurului ce strălucește în noaptea acestui mormînt memoriei prietenului meu, lordul Carnarvon, chemat la cele veșnice în chiar ceasul victoriei sale.

*

Singurul faraon din vale înmormîntat într-un sicriu din aur... Lui Carter încă nu-i venea să creadă. Cînd viața întîlnește un miracol, toate valorile se schimbă. Arheolog, egiptolog, om de știință, aceste noțiuni nu mai însemnau nimic. Destinul lui Carter se împlinise fiindcă se pusese în slujba unui rege mort în urmă cu trei mii de ani și readus la viață printr-o lumină de aur. „De acum încolo, lumea noastră nu va mai fi la fel“, gîndi Carter. Oare cîte decenii vor trebui pentru publicarea, studierea și înțelegerea tezaurului lui Tutankhamon, un noian de texte și obiecte care transmit înțelepciunea Vechiului Egipt și cheia porților nemuririi. Carter avusese privilegiul să le trăiască direct și să fie parte din inefabilul acestei epocale descoperiri. De-acum, alții trebuiau să-i continue munca.

– A sosit domnul Lacau, îl anunță Ahmed Girigar.

Îmbrăcat cu bluzon și cu pantaloni ușori din jerseu cu dunga impecabilă, Carter își potrivi cu grijă batista albă în buzunar. Elegant ca de obicei, directorul Agenției pentru Antichități îi

întinse o mînă pe care englezul, prea bucuros ca să nu fie generos, acceptă să i-o strîngă.

– Magnific, dragul meu Howard. Tocmai am fost la mormînt... E miraculos! Ești cel mai mare, trebuie să recunosc.

– Tutankhamon, acel rege neînsemnat, este cel mai mare dintre faraoni. Mîine, numele meu va fi uitat, dar al său va rămîne pe toate buzele, în veacul veacului.

– Poate... poate, dar mumia?

Carter îi oferi lui Lacau o turtă de făină, coaptă chiar de el. Francezul refuză.

– Ce intenții aveți, domnule director?

– Mi se pare că Muzeul din Cairo...

– Nu. Ar fi o greșeală. Pînă acum, nu v-am cerut niciodată asta, dar azi vă rog să-l lăsați să odihnească în coșciugul său. După ce vom fi examinat mumia, dați ordin să fie coborîtă înapoi în mormîntul ei, din care să nu mai iasă vreodată.

– Bine, dar... de ce?

– Acest sanctuar este un centru de energie dedicată vieții.

– Devii mistic, Howard?

– Nu mai mult decît dumneavoastră. Cunoașteți textele sacre mai bine decît mine. Din corpul solar al celui înviat emană forțe nevăzute care eliberează în lume spirit creator și care fac mai încăpătoare inimile noastre. Egiptul a ales Valea Regilor tocmai pentru a ascunde aici cel mai de seamă tezaur al său. Să-i respectăm voința.

Carter privi drept în ochii dușmanului său de altădată.

– Vă implor.

CAPITOLUL 93

Lacau şi guvernul îşi dădură acordul. Tutankhamon nu-şi va părăsi locaşul pentru eternitate, chiar dacă piesele tezaurului său erau expuse la Muzeul Naţional din Cairo. Carter fuma o ultimă ţigară înainte de-a adormi, cînd auzi un zgomot de paşi grăbiţi pe drumul de ţară.

Ahmed Girigar îi bătu la uşă.

– Veniţi repede! Un atentat!

Îmbrăcat în grabă, Carter alergă împreună cu *reis*-ul, ai cărui oameni îl legaseră fedeleş pe un vlăjgan cu fruntea îngustă şi cu nasul încărcat de vinişoare roşii. Acesta continua să se zbată şi să ceară să fie adus vinovatul de dezastru.

– Cred că pe mine mă cauţi, spuse Carter.

Vlăjganul se potoli cu greu.

– Aţi exhumat mumia lui Tutankhamon?

– Oarecum.

– Ascultaţi, atunci, glasul lui Dumnezeu şi al îngerilor! Trebuie s-o distrugeţi pe loc! De nu, ciuma se va abate peste tot pămîntul! Am încercat să pătrund în cavou şi s-o fac bucăţi, dar aceşti păgîni m-au împiedicat. Dezleagă-mă!

– Mi-e teamă că e imposibil. Sînt de acord cu aceşti păgîni.

*

Ştirea ului o lume întreagă: ajuns de blestemul lui Tutankhamon, Howard Carter murise. Cel în cauză fu el însuşi foarte mirat şi fu nevoit să organizeze o conferinţă de presă pentru a

face cuvenita dezminţire. Un ziarist mai sceptic decît colegii săi îi ceru să se tragă de mustăţi pentru a se asigura că vorbitorul nu era deghizat.

La sfîrşitul discuţiei, un personaj cu totul dubios, îmbrăcat într-un costum negru şi un pardesiu lung, violet, pe care erau prinse insigne scînteietoare din argint, se apropie de Carter.

– Permiteţi să vă fac o propunere?

– Vă ascult.

– Reprezint o organizaţie care numără cîteva mii de membri în Europa şi în Statele Unite. Noi v-am apreciat foarte mult activitatea.

– Mă simt flatat.

– De vreme ce aceasta s-a încheiat, e rîndul nostru să intrăm în scenă.

– În ce fel?

– Mumia nu vă serveşte la nimic. De aceea, noi ne-am gîndit s-o cumpărăm. Spuneţi un preţ.

– Tutankhamon nu mai are preţ de mult. Cine ar putea estima valoarea aurului divin al vieţii? Regret, domnule: zeci de alte secte mi-au oferit sume considerabile, pe care le-am refuzat.

– Mă voi adresa guvernului.

– Faceţi cum doriţi. Aflaţi totuşi că însuşi guvernul a respins propuneri avantajoase venite din partea puterilor străine. Tutankhamon aparţine eternităţii.

*

La începutul lui 1926, *treis*prezece mii de vizitatori se grăbiră în Valea Regilor să admire mormîntul şi pe faraon. Camerele filmau fără întrerupere, ziarele publicau numai ştiri de ultimă oră, iar recenta telegrafie fără fir trimitea noutăţile instantaneu în toate colţurile planetei. Toate vedetele contemporane erau eclipsate de faraonul ce învia pe prima pagină a tuturor publicaţiilor.

Carter nu se arăta. Se refugiase în laboratorul său, pentru a restaura sicriele şi masca de aur, care urmau să ia curînd drumul

Muzeului din Cairo. Dintr-o scrisoare de la *lady* Almina află că aceasta vînduse colecţia lordului Carnarvon celor de la Metropolitan Museum din New York, spre marea deziluzie a celor de la British Museum, care se considerau nedreptăţiţi şi-l acuzau pe Carter că-şi trădase ţara. Dar ţara sa era aici, în inima acestei văi, străbătute în grabă de atîţia turişti fermecaţi şi dezorientaţi în acelaşi timp. O ţară de nisip, de pietre şi de morminte, unde adia boarea veşniciei.

*

Abia în noiembrie 1927, la cinci ani de la descoperirea treptelor ce duceau spre mormîntul lui Tutankhamon, Carter începu golirea încăperii anexe.

Pe *lady* Evelyn n-o mai revăzuse decît la recepţii oficiale. Fără a-l trata cu răceală, aceasta îi oferise doar zîmbete de circumstanţă. Deşi neconsolat, Carter trebui să-i dea dreptate; de ce o femeie tînără, frumoasă, de viţă nobilă, s-ar fi compromis cu un biet bătrîn care alesese să-şi îngroape viaţa în vale?

– Mai mult de patru sute de obiecte într-o încăpere largă de numai doi metri şi jumătate, constată el cu mirare. În plus, la cea mai mică adiere, pereţii riscă să se surpe într-un nor de praf. Înainte de a scoate lăzile şi cutiile, trebuie să-i sprijinim cumva.

Callender zîmbea.

– Minunat... Încă vreo doi ani de muncă!

– Oare la ce trebuia să servească această mică încăpere? întrebă Burton.

– La ultima etapă a reînvierii, aprecie Carter. Priveşte: uşa ei este orientată spre răsărit, de unde vine lumina dimineţii.

– Conţine obiecte atît de diferite de restul mormîntului!

– Poate că ochii noştri nu ştiu să vadă... Citeşte textul de deasupra uşii; scrie că regele îşi duce traiul desăvîrşind simbolurile zeilor şi oferindu-le în fiecare zi arome, ofrande şi libaţii. Prin aceste acte repetate la nesfîrşit în lumea nevăzută, Tutankhamon afirmă ordinea divină a începuturilor, învinge forţele care ar distruge-o. Această încăpere anexă e dovada că

omul care îndeplinește un rit continuă să fie viu aici, jos, dar și în lumea de dincolo: observă aceste coșuri pline cu fructe uscate, cu stafide, cu nuci de cocos, mandragore și urcioare cu vin. Ele sînt hrană pentru suflet. Sufletul, nu trupul, e cel care se înveșmîntează cu hainele, pieptarele, sandalele pe care le vezi aici în încăpere.

– Văd că face și sport, adăugă Callender. Privește: arcuri, săgeți, bumeranguri!

– Sînt simboluri ale puterii și ale vitalității.

Carter se aplecă asupra unui joc de șah; în fața unui partener nevăzut, monarhul ar fi trebuit să cîștige partida pentru a fi proclamat „drept-grăitor" și pentru a renaște, cum se putea vedea în sculptura reprezentînd o păsăruică ieșind din ou. Callender atinse tabla ușor.

În colțul de sud-est al micii încăperi se afla un tron. El evoca unirea regelui și a reginei în lumea cealaltă, dragostea lor devenită nemuritoare prin intermediul ritualurilor. Inscripția menționa în același timp numele lui Aton și al lui Amon, divinități pe care erudiții le înțeleseseră pînă atunci total greșit, descriindu-le ca adversare; Carter avea astfel dovada că religia egipteană respingea dogma și nici nu dăduse ocazii la războaie pentru credință.

*

Pe 11 noiembrie 1927, cu un sfert de oră înainte de zece, doctorul Douglas Derry, profesor de anatomie la Universitatea din Cairo, operă prima incizie în bandajele mumiei lui Tutankhamon , sub controlul atent al lui Carter, îmbrăcat într-un costum impecabil, la două rînduri, și purtînd un papion de gală. Ceruse o atitudine adecvată memoriei defunctului și să se vorbească cu voce joasă; la ceremonia desfășării mumiei, care a avut loc pe coridorul mormîntului lui Sethi al II-lea, au fost de față Lacau, Burton, Lucas și înalți funcționari egipteni îmbrăcați după moda europeană, dar cu fes tradițional pe cap.

Carter desfăcu el însuşi mumia înfăşurată în *treis*prezece straturi de bandaje, care simbolizau pînza bărcii pe care sufletul celui reînviat plutea spre lumea de dincolo. Observă că trupul astfel pregătit pentru reînviere era închis într-o platoşă magică, alcătuită dintr-o sută patruzeci şi trei de amulete, răspîndite pe tot corpul. Pieptarul, diadema, pumnalul din aur, grumăjerul, brăţările făceau din cadavru un corp de aur, incrustat cu nestemate; nu mai era nici om, nici rege, ci o reconstituire a lui Osiris, cel care dăruia nemurirea iniţiaţilor în mistere. Căpătîiul de sub capul defunctului monarh atrase atenţia tuturor; era făcut, fără nici o îndoială, din fier, material rar în Egipt. Tot din fier era şi lama scurtă a pumnalului cu mînerul din cristal de stîncă şi cu teaca din aur. Carter le aminti că fierul era considerat de către preoţi de natură celestă şi-i permitea faraonului să străbată fără pericol spaţiul care îl despărţea de paradis.

În vîrstă de aproximativ douăzeci de ani, monarhul măsura aproape un metru şi şaizeci şi cinci de centimetri. Degetele de la mîini, cele de la picioare şi penisul îi erau protejate în teci de aur.

După ce personalităţile părăsiră ceremonia pentru a se întoarce la Cairo, Carter rămase singur cu Tutankhamon. Stătu la căpătîiul său cu prietenie patimaşă şi cu veneraţia celui mai umil servitor.

CAPITOLUL 94

Cu o pensulă din păr de jder, Carter îndepărtă bucățile de bandaj putrezit și dezveli chipul plin de liniște al unui mort tînăr. Liniile feței aveau o formă frumoasă și o expresie nobilă. Tutankhamon fusese un rege frumos. Pe craniu, în locul părului, avea acum o calotă mică din țesătură foarte subțire de in, cu benzi decorate cu mărgele din ceramică și bobițe din aur. Pe pînză erau desenate cele patru cobre, simbol al vieții care colindă și înlănțuie lumile.

Egiptenii din vremea Noului Regat stăpîneau la perfecțiune arta mumificării... Acoperiseră corpul cu unguente, ritual, sistematic, fără a-și îngădui experimente și improvizații. Atît de fragil pe lîngă masca masivă din aur și pe lîngă enormul sarcofag, acest biet cadavru devenise materia primă a operei alchimice și suport al transmutației în metal divin. Prezența, pe pieptul său, a două curele din aur dovedea că Tutankhamon nu mai era considerat de supușii săi rege, ci zeu. Felul în care fața îi fusese mumificată, atît de diferit de felul în care fuseseră mumificați ceilalți monarhi, evoca tripla sa natură de zeu, de mare preot însărcinat cu celebrarea riturilor și de monarh, lumină a lumii create și a semenilor săi.

Amintirea lui Tutankhamon în conștiința preaplecaților săi robi și supuși răzbătuse mii de ani prin atîtea războaie și masacre, scăpase jefuitorilor și se refugiase în gîndurile unui occidental al timpurilor moderne, care trebuia acum să-i asigure cea din urmă protecție.

În 1930, după ce iarăşi se răspîndi zvonul morţii lui Carter, naţionaliştii revenirá la putere. Zaghlul, vechiul său adversar, murise însă din 1927. Partidul Wadf nu se mai interesa acum de arheologie, nici de englezul aflat la capătul prodigioasei sale misiuni în Valea Regilor. Desigur, noul guvern, care se dorea o expresie a voinţei populare, promulgă imediat o lege care interzicea scoaterea din Egipt a oricărui obiect descoperit pe parcursul săpăturilor arheologice. *Lady* Almina ştia însă de mult că nu va obţine nici cea mai mică parte din tezaurul lui Tutankhamon. Totuşi, în toamna acelui an, autorităţile acordară văduvei lordului Carnarvon suma de treizeci şi şase de mii de lire sterline ca despăgubire pentru campaniile de săpături finanţate de soţul său în Egipt, timp de trei decenii.

Cînd Arthur C. Mace, custodele adjunct de la Metropolitan Museum, muri în urma unei pleurezii cronice, presa răscoli din nou tema blestemului mumiei; printre cele douăzeci de victime s-ar fi numărat custodele de la Luvru şi mai mulţi membri ai familiei Carnarvon.

Agitaţia aceasta îl lăsa mai degrabă indiferent pe Carter, care supraveghea atent împachetarea uriaşelor racle din lemn aurit, în vederea expedierii lor la Muzeul Naţional din Cairo, unde aveau să fie asamblate din nou. Interesul presei pentru acest subiect mai scăzuse, dar Tutankhamon intrase definitiv în memoria colectivă a omenirii. După ce-şi recîştigase liniştea, valea primea iarna valuri de turişti, iar în sezonul cald se mulţumea să dormiteze.

La sfîrşitul lunii februarie 1932, ultimele obiecte restaurate părăsiră laboratorul şi luară drumul capitalei. Cu ochii în lacrimi, Callender închise mormîntul lui Sethi al II-lea, golit de lucrurile echipei lui Carter. Încă de a doua zi, avea să fie iarăşi redeschis pentru turiştii zoriţi.

– S-a terminat, Howard, gata...

Carter îl bătu uşor pe umăr.

– Trebuie să ne împăcăm şi cu gîndul ăsta.

– N-am putea descoperi un alt mormînt?

– Mormîntul lui Tutankhamon era ultimul, prietene. Puternica voce a Văii Regilor s-a stins pentru totdeauna.

– Ce vei face acum, Howard?

– Nu știu. O să cer poate un post administrativ sau o să deschid un nou șantier...

– Nimeni n-ar îndrăzni să te refuze. Eu mă întorc în satul meu. Chipul de aur mă bîntuie. Îl visez în fiecare noapte.

– Este cea mai frumoasă stafie cu putință.

Cei doi bărbați își luară rămas-bun; Carter își luase deja la revedere de la ceilalți membri ai echipei sale. Coborî în mormînt, unde nu mai rămăseseră decît sarcofagul de cuarțit și primul sicriu, cel mai mare. În el odihnea pentru vecie mumia. De această dată, Lacau și guvernul se ținuseră de cuvînt; Tutankhamon fusese lăsat în sălașul său de eternitate.

Scopul muncii ascunse de lume a arheologului se împlinise: faraonul ieșise la lumina zilei, transformat în zeu. Tînărul rege cu privirea senină întărea astfel credința în nemurire; vîrsta cadavrului său nu mai avea nici o importanță. „Simbol viu al misterului", cum era tălmăcit numele faraonului, Tutankhamon devenise maestru al transmutației luminii, pe care o încorpora în aurul suprem al sicrielor sale. Existența lui era dovada decisivă că moartea se putea transforma în viață. Aici, în aceste patru mici încăperi, cea mai mare dintre civilizațiile supraviețuitoare ale pămîntului își înscrisese mesajul ei esențial. Oare cîte generații de cercetători mai erau necesare pentru descifrarea lui?

Carter făcu o plecăciune în fața lui Tutankhamon, marele maestru al eternității.

Cînd ieși din mormîntul în care lăsase cea mai mare parte a vieții sale, o nouă zi era pe sfîrșite. Pustie și tăcută, valea se pregătea să se cufunde în întuneric. Carter îl îmbrățișă pe *reis*-ul Ahmed Girigar, care nu reuși să-și rețină lacrimile după ce arheologul dispăru în spatele unui dîmb de piatră, printre mormintele regale.

Așezat pe un bloc de piatră ros de vînturi, bătut de soare și de furtuni, englezul contemplă îndrăgostit lumea, de pe culmea golașă. Mulțumită lui Tutankhamon, tot acest întins care ar fi

putut aparţine neantului dobîndise chipul speranţei: deşi totul în vale avea să rămînă neschimbat şi în veşnică nemişcare, pe acest pămînt al zeilor nimic nu avea să sfîrşească, fiindcă nimic nu avea început.

O bufniţă scoase un strigăt care, în alte dăţi, i-ar fi îngheţat sufletul de spaimă. Acum însă, pentru prima oară, îi păru lui Carter chemarea cea mai senină la viaţă. Glasul văii nu se va stinge, ci se va confunda cu cel al unui tînăr rege transfigurat.

CAPITOLUL 95

Ministrul egiptean şi noul director al Agenţiei pentru Antichităţi îşi ridicară în acelaşi timp ceştile de cafea, sorbiră cu distincţie şi le lăsară apoi, uşor, la loc, pe masă. Cine va vorbi cel dintîi? Directorul consimţi să înceapă el.

– Cazul lui Howard Carter nu e uşor de abordat...

– Nu cred, i-o întoarse iritat ministrul.

– Totuşi, avînd în vedere celebritatea sa…

– Asta n-are nici o importanţă.

– Să înţeleg că...

– Egiptul nu-i va acorda nici un şantier de săpături... Şi nici dumneata, sper.

Directorul păstră un moment de tăcere.

– Carter este un colonialist, un spirit retrograd şi arogant.

– Nu vă temeţi că opinia internaţională...

– Are acum cu totul alte preocupări; a şi uitat de Carter. Crede-mă, dragă prietene: ar fi o mare greşeală să i se permită din nou să lucreze pe teritoriul nostru. Dacă nu mă înşel, nici colegii nu-l iubesc din cale-afară.

– Aşa e, domnule ministru. În afară de membrii echipei sale, egiptologii îl consideră un diletant, dacă nu un amator norocos de-a dreptul. Gîndiţi-vă că nici măcar n-a absolvit cine ştie ce şcoală.

– Vezi? E de la sine înţeles, domnule director. Howard Carter nu va mai săpa niciodată în Egipt. Va trebui să se

mulţumească doar cu distincţiile pe care i le acordă Marea Britanie.

*

Ministrul britanic al Culturii îi salută pe cei trei egiptologi desemnaţi ca reprezentanţi ai tagmei lor şi se aşeză sprinţar la biroul său impunător.

– Sînt bucuros să vă cunosc, domnii mei. Egiptologia a devenit o ştiinţă de prim rang.

– Nu acesta e rostul vizitei noastre, spuse un om mic şi îndesat, care vorbea în numele castei sale ştiinţifice. Howard Carter a adus prejudicii mari renumelui acestei discipline.

– E chiar aşa grav?

– Mai mult decît v-aţi închipui, domnule ministru. Howard Carter este o ruşine a egiptologiei britanice. Un autodidact, fiul unui pictor animalier fără o leţcaie, un ţărănuş care a răpit gloria savanţilor adevăraţi!

Ministrul păru jenat.

– În aceste condiţii, pare dificil să i se acorde postul oficial pe care îl solicită.

– Ar fi o injurie la adresa ştiinţei. Toate somităţile în domeniul egiptologiei se vor opune cu îndîrjire.

– O decoraţie l-ar mai consola poate...

Urmat de cei doi acoliţi ai săi, omuleţul cel burtos se ridică.

– Ar fi o insultă pentru ţara noastră, domnule ministru! În fond, ce-a făcut acest Carter? Nimic. A avut doar noroc. Asta nu-i suficient pentru a obţine onorurile măreţului nostru imperiu.

– Rolul meu este să dau curs unor păreri avizate. Nu pot decît să vă mulţumesc, domnilor.

„Ciudat“, se gîndi ministrul. Howard Carter, cel mai vestit arheolog al lumii, n-avea să primească nici măcar decoraţia Membership of the British Empire, acordată cu largheţe mai tuturor funcţionarilor de poştă ori lucrătorilor feroviari pentru cine ştie ce merite. Nu numai că se ţinuse departe de şleahta egiptologilor, dar comisese şi păcatul academic capital: preferase

Egiptul oricărei cariere universitare. Alesese să rămînă un spirit liber, pe care nimeni nu-l putea influenţa.

În vale, la gura mormîntului lui Tutankhamon se îmbulzea o mulţime de turişti; nimeni nu voia să renunţe la locul său. Bunele maniere fuseseră uitate. Toţi făceau caz de praful şi de căldura îndurate pentru a ajunge să contemple mica criptă golită de comori, cu excepţia sarcofagului aurit în care odihnea tînărul rege care, fără excepţie, smulgea în fiecare zi strigăte de admiraţie.

Cînd vizitatorii se mai răreau, un bărbat de vreo şaizeci de ani, de o eleganţă britanică, îşi părăsea punctul de observaţie şi cobora pe o potecă aridă spre cel mai mediatizat mormînt din lume. Cînd valea era din nou cuprinsă de linişte, Howard Carter îşi retrăia singur epopeea. Bolnav, obosit, scîrbit de invidia, meschinăria şi trădarea semenilor, arheologul mai conta pe un singur prieten, faraonul Tutankhamon, al cărui sălaş fusese larg deschis tuturor vizitatorilor guralivi, nepăsători şi ignoranţi.

Începînd cu 1936, Europa era zguduită de convulsii care, după părerea celor mai pesimişti, anunţau un nou război. Carter nu-şi mai găsea acolo locul ori leacul; de la închiderea celui mai neobişnuit şantier din Valea Regilor, parcă ieşise din lumea asta şi se îndrepta fără teamă către pragul suprem al vieţii. Oamenii nu-l mai interesau aproape deloc; abia mai băga de seamă salutul paznicilor, care se înclinau în faţa lui cînd mergea agale prin vale, ca o umbră printre alte umbre.

Înmormîntarea lui Howard Carter, decedat pe 2 martie 1939, trecu neobservată, într-o zi ploioasă şi rece. Anglia iubeşte dispariţiile discrete ce nu aduc tulburare liniştii publice şi nu dau naştere unor manifestări de prost gust.

Carter se stinsese la şaizeci şi şase de ani, izolat şi uitat. *Lady* Evelyn Herbert Beauchamp, singura personalitate prezentă la funeralii, se abţinu să plîngă; nici Howard nu ar fi apreciat o

astfel de ieşire. Încă la fel de frumoasă, Eve însoţi cu privirea sicriul coborît în groapă şi se gîndi cum scăpara, în altă viaţă parcă, aurul lui Tutankhamon.

Ştia că sufletul lui Howard Carter nu era captiv în acest cimitir îngheţat, ci îşi luase zborul către patria visurilor sale, Valea Regilor, pentru a se uni cu lumina ei.

În curînd
o nouă serie

CHRISTIAN JACQ

Mozart

♩ Marele Magician
♫ Fiul Luminii
Fratele Focului
Iubitul lui Isis

CLUBUL CĂRŢII

Succese Internaţionale

Carte de buzunar

- JEFFREY ARCHER
  Nici un ban în plus, nici un ban în minus
  O duzină de tertipuri
- DAVID BALDACCI
  Putere absolută
  Ultima secundă
- CLIVE BARKER
  Cabal – Seminţia nopţii
  Everville
- STEPHEN BOOTH
  Sălaşul morţii
- IAN CALDWELL& DUSTIN THOMASON
  Misterul manuscrisului
- MIREILLE CALMEL
  – seria Jocul Lupoaicelor –
  Camera blestemată
  Răzbunarea lui Isabeau
  – seria Femeia pirat –
  Slujitorii regelui
- JOHN CASE
  Întîiul călăreţ al Apocalipsei
  Sindromul
- AGATHA CHRISTIE
  Crăciunul lui Poirot; O crimă anunţată; Întîlnire cu moartea
  Mîna ascunsă
- TOM CLANCY
  Rainbow Six (2 vol.)
  Ordine prezidenţiale (2 vol.)
  Vînătoarea lui Octombrie Roşu
  Furtuna roşie
- TOM CLANCY, STEVE PIECZENIK
  Centrul de comandă V: Echilibru de forţe
- JOHN LE CARRÉ
  Omul nostru din Panama
  Experiment secret
- ROBIN COOK
  Tratament fatal
  Răpirea; Intenţii periculoase
- ANTOINE B. DANIEL
  – seria Inca –
  Prinţesa Soarelui
  Aurul din Cuzco
  Machu-Picchu, Cetatea Secretă
- NELSON DeMILLE
  Plum Island; Spencerville
- WILLIAM DIEHL
  Domnie în iad; Eureka
- DANIEL EASTERMAN
  Al nouălea Buddha
- BEN ELTON
  Popcorn; Crimă în direct
- JOSEPH FINDER
  Puteri excepţionale
- ROBERT FINN
  Iniţiatul
- IAN FLEMING
  – seria James Bond –
  Doar pentru ochii tăi

Operațiunea Thunderball
În Serviciul Secret al Maiestății Sale
Spionul care m-a iubit
Trăiești numai de două ori
Bărbatul cu pistolul de aur
Caracatița și alte povestiri

COLIN FORBES
Furia sîngelui; Fără cruțare
Rinocerul; Înfruntarea

FREDERICK FORSYTH
Fantoma din Manhattan
Dosarul Odessa

JOHN GRISHAM
Firma; Cazul Pelican
Campionul din Arkansas
Clientul; Camera morții
Omul care aduce ploaia
Testamentul;
Partenerul
Ultimul jurat; Maestrul
Moștenitorii;
Avocatul străzii

THOMAS GIFFORD
Puterea destinului; Assassini

KEVIN GUILFOILE
Joc de umbre

CHUCK HOGAN
Încercuirea

CHRISTIAN JACQ
– seria Piatra luminii –
Nefer cel Tăcut; Femeia înțeleaptă;
Paneb cel Zelos;
Locașul Adevărului

– seria Misterele lui Osiris –
Arborele Vieții; Uneltirile Răului; Calea de Foc
Marele secret

P.D. JAMES
Moarte în Sfîntul Ordin
Gustul morții

TIM LAHAYE, JERRY B. JENKINS
– seria Supraviețuitorii –
Supraviețuitorii; Armata pătimirilor; Nicolae;
Pecetluirea sfinților;
Apollyon

JOHN KATZENBACH
Ziua răfuielii; Omul din umbră; Războiul lui Hart
Analistul

BERNARD KNIGHT
Dincolo de liman
Potirul otrăvit

DEAN KOONTZ
Unicul supraviețuitor

WILLIAM KOTZWINKLE
E.T., extraterestrul

MICHAEL LAWSON
Cercul interior

JOHN LESCROART
Justiție exemplară
Vinovăția

DAPHNÉ DU MAURIER
Rebecca; Hanul Jamaica
Verișoara mea Rachel

PETER MAYLE
Viață de cîine
Un an în Provence
Din nou în Provence

PATRICK MODIANO
Dora Bruder

SUE MONK KIDD
Viața secretă a albinelor

HENRY DE MONTHERLANT
Leproasele

TONY PARSONS
Copil și bărbat
Bărbat și soție
Spiritul familiei

- JAMES PATTERSON
  1-ul pe lista morții
  A 2-a șansă
- LYNN PICKNETT ȘI CLIVE PRINCE
  Conspirația Stargate
- ANNE RICE
  Vampirul Armand; Vampirul Lestat; Vampirul Vittorio; Regina damnaților
  Ora vrăjitoarelor
  Povestea hoțului de trupuri
- ROBERT ROSENBERG
  Camera de montaj
- JOHN SAUL
  Umbră; Creatura
  Mîna dreaptă a diavolului
  Prezența
- WILBUR SMITH
  Războinicii Nilului; Magul; Ultimul papirus; Festinul leilor; Sunetul tunetului
- NICHOLAS SPARKS
  Nopți în Rodanthe
  Jurnalul unei iubiri; Nunta
  O plimbare de neuitat
- PAUL SUSSMAN
  Armata lui Cambyses
- MICHAEL TEITELBAUM
  Aventurile Omului-Păianjen
  Bărbații în negru II
- J.R.R. TOLKIEN
  Hobbitul
  Cele două turnuri
  Frăția inelului
  Întoarcerea regelui
- SCOTT TUROW
  Erori judiciare

NONFICȚIUNE

- ROBERT ATKINS
  Noua dietă revoluționară Atkins
- CARLOS CASTANEDA
  Călătorie la Ixtlan
  Învățăturile lui don Juan
  Cealaltă realitate
  Povestiri despre putere
- M.F. ETCHEGOIN, F. LENOIR
  Ancheta
- CATHERINE DeVRYE
  Ceai fierbinte cu lămîie și miere
- MIKE HORN
  Luptînd cu imposibilul
- LEILA
  Măritată cu forța
- SUAD
  Arsă de vie
- ERNEST VOLKMAN
  Spionaj

Carte legată

- RAFAEL ABALOS
  Grimpow
- M. BAIGENT, R. LEIGH & H. LINCOLN
  Sîngele sfînt și Sfîntul Graal
  Moștenirea mesianică
- DAVID BALDACCI
  Jocul orelor
- STEVE BERRY
  Camera de Chihlimbar
- JULES BOUCHER
  Simbolurile francmasoneriei
- DAN BROWN
  Îngeri și demoni
  Codul lui da Vinci (ed. nouă)
  Codul lui da Vinci (ed. ilustrată)

CLUBUL CĂRŢII

CLUBUL CĂRŢII RAO are un nou regulament de funcţionare, mai modern, mai eficient şi mai adaptat nevoilor dumneavoastră, pus la dispoziţia membrilor odată cu fişa de înscriere. Pentru detalii vă puteţi informa din broşurile noastre sau scriindu-ne pe adresa:

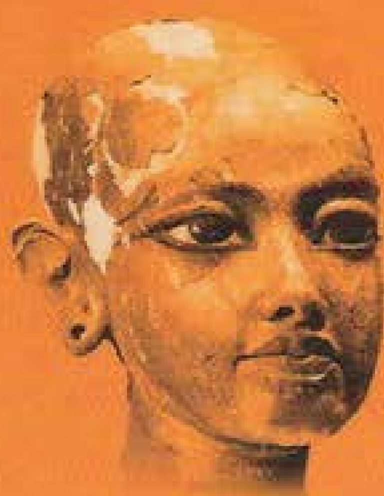
C.P. 2-124,
Bucureşti;
e-mail: *club@raobooks.com*

sau accesînd site-urile:
www.raobooks.com;
www.rao.ro

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

Cine s-ar fi gîndit ca pe tînărul Howard Carter - un simplu pictor animalier britanic – îl așteaptă o aventură fantastică în ținutul faraonilor? Nimeni, pînă în ziua în care un egiptolog din Cairo îl angajează ca desenator pe un șantier arheologic. Ajuns în Valea Regilor, Carter se îndrăgostește pe loc de vestigiile Egiptului antic. Într-o zi, în urma unei discuții avute cu niște beduini, desenatorul află că valea ascunde încă mormîntul faraonului Tutankhamon, conținînd o comoară fabuloasă. Din acest moment, Carter are un singur țel: să descopere mormîntul, în ciuda războiului care macină țara, a invidiei colegilor săi de breaslă și a problemelor financiare.

Oare cît timp se va lăsa subjugat de aceasta obsesie? Un an? Zece? O viață?

rao international publishing company

ISBN (10) 973-103-048-4
ISBN (13) 978-973-103-048-7

www.rao.ro
www.raobooks.com